LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

31

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÎNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.M.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM—LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1964

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM—LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

31

Martie — aprilie 1917

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1964

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ

Volumul al treizeci şi unulea al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise de la începutul lunii martie pînă la sfîrşitul lunii aprilie 1917. În această perioadă, partidul bolşevic, sub conducerea lui V. I. Lenin, a dus lupta pentru trecerea de la revoluţia burghezo-democratică la revoluţia socialistă.

În februarie 1917 muncitorii şi ţăranii au răsturnat absolutismul ţarist ; s-au creat condiţii prielnice pentru desfăşurarea cu succes a luptei clasei muncitoare în vederea răsturnării dominaţiei capitalului. În primele zile ale revoluţiei, în toată ţara au luat naştere Soviete de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor. Sovietele locale au înfăptuit cu de la sine putere transformări democratice, au introdus ziua de muncă de opt ore, controlul muncitoresc asupra producţiei, controlul asupra aprovizionării cu alimente, au înlăturat organele de administraţie şi de justiţie ţariste, i-au eliberat pe deţinuţii politici din închisori.

Dar Sovietul din Petrograd, care era, de fapt, centrul general din Rusia, se afla în mîinile liderilor menşevici şi socialişti-revoluţionari, care acaparaseră conducerea Sovietului. Comitetul executiv al Sovietului a cedat de bunăvoie puterea guvernului provizoriu burghez, promiţîndu-i tot sprijinul, şi în felul acesta i-a înlesnit posibilitatea de a continua politica antipopulară, imperialistă a ţarismului.

În lucrările cuprinse în volumul de faţă, V. I. Lenin face o apreciere marxistă a revoluţiei burghezo-democra-

www.dacoromanica.ro

tice care se săvîrșise în Rusia, dezvăluie specificul ei, caracterizează lupta claselor și a partidelor, explică rolul istoric al partidului bolșevic; din aceste lucrări reiese cum s-a orientat partidul, sub geniala conducere a lui Lenin, spre trecerea la revoluția socialistă.

La 2 (15) martie, Lenin a aflat despre victoria revoluției burghezo-democratice în Rusia, iar la 4 (17) martie el a elaborat și a trimis la Cristiania (Oslo) prima schiță a tezelor pentru a servi la îndrumarea bolșevicilor care plecau în Rusia. În această primă schiță, guvernul provizoriu era caracterizat ca un guvern al burgheziei și moșierilor care a smuls puterea din mîinile proletariatului, iar menșevicii și socialiștii-revoluționari ca niște politicieni mic-burghezi care se lasă conduși de burghezie și de moșieri. „Neîncredere totală, nici un sprijin noului guvern; pe Kerenski îl suspectăm îndeosebi", a telegrafiat Lenin prin Stockholm la Petrograd la 6 (19) martie (volumul de față, p. 7). Telegramei i s-a dat citire la ședința Biroului din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. la 13 (26) martie și în aceeași zi la ședința Comisiei executive a Comitetului organizației din Petersburg. În toate scrisorile trimise în Rusia, Lenin îi punea pe bolșevici în gardă împotriva blocurilor, alianțelor și acordurilor cu defensiștii, lichidatoriștii de ieri, precum și cu socialiștii ce înclinau spre defensism.

Din volumul de față fac parte „Scrisorile din depărtare", în care se arată care sînt forțele motrice, caracterul și direcția revoluției din Rusia, se dau răspunsuri la cele mai complexe probleme ale teoriei revoluției, statului, războiului și păcii, precum și la problemele tacticii partidului. În „Scrisori din depărtare", Lenin a definit sarcina trecerii la revoluția socialistă și a creării statului proletar. El a formulat ideile care ulterior au fost dezvoltate în geniala operă „Statul și revoluția". Îndemnînd pe muncitorii din Rusia să înlocuiască vechea mașină de stat prin una nouă, Lenin își exprima convingerea fermă că în procesul creației revoluționare a maselor trebuie creat un nou tip de stat: statul oamenilor muncii, al cărui prototip a fost Comuna din Paris.

www.dacoromanica.ro

În „Scrisori din depărtare", Lenin a demascat politica imperialistă a guvernului provizoriu, care, sub masca unei false frazeologii cu privire la apărarea cuceririlor revoluției, continua războiul banditesc. Lenin a subliniat că și după răsturnarea țarismului rămîne în vigoare programul păcii, formulat de partidul bolșevic în 1915 : refuzul de a duce la îndeplinire tratatele încheiate de țar, publicarea acestora, armistițiu imediat, pace cu condiția eliberării coloniilor, a popoarelor dependente, asuprite și lipsite de drepturi depline, lansarea unui apel către muncitorii din toate țările de a răsturna guvernele din țările lor și de a lua puterea în propriile lor mîini, de a refuza achitarea datoriilor contractate de guvernele burgheze pentru ducerea acestui război criminal. Programul păcii, susținut de Lenin, a devenit un puternic instrument de propagandă în rîndurile maselor, care căutau un răspuns la întrebarea : cum să iasă din război, pe ce cale să ajungă la o pace dreaptă, democratică.

Dintre documentele în legătură cu ultima perioadă a emigrației lui Lenin au fost incluse în volumul de față apelurile, scrise cu puțin înainte de plecarea spre Rusia, „Către tovarășii care zac în prizonierat" și „Scrisoare de rămas bun către muncitorii elvețieni". În scrisoarea adresată prizonierilor de război închiși în lagărele din Germania și Austria se făcea o apreciere a revoluției din Rusia de pe poziții bolșevice, precum și o caracterizare a guvernului provizoriu antipopular ; Lenin îi îndemna pe soldați ca, odată reîntorși în patrie, să se încadreze în lupta activă de partea poporului revoluționar.

În „Scrisoare de rămas bun către muncitorii elvețieni", Lenin, în numele bolșevicilor care plecau în patrie, își exprima profunda recunoștință pentru atitudinea tovărășească pe care acești muncitori au avut-o față de emigranți și se adresa în același timp muncitorilor din Franța, Germania și Italia, explicîndu-le caracterul și sarcinile revoluției ruse. Lenin scria că condițiile obiective create de războiul imperialist au pus întreaga omenire în fața dilemei : sau să îngăduie ca alte milioane de oameni să piară, sau „în *toate* țările civilizate puterea să treacă"

www.dacoromanica.ro

în mîinile proletariatului revoluționar, să înfăptuiască revoluția socialistă (p. 92).

Lucrările lui Lenin consacrate generalizării învățămintelor trase din prima revoluție rusă, elaborării tezelor cu privire la trecerea de la revoluția burghezo-democratică la revoluția socialistă, concluzia lui Lenin cu privire la posibilitatea victoriei socialismului la început într-o singură țară au înarmat partidul bolșevic și clasa muncitoare cu perspectiva limpede a luptei revoluționare. Dar teoria trebuia aplicată în mod creator la situația specifică creată în Rusia în urma răsturnării absolutismului. În fața partidului, în condițiile trecerii lui în situația de legalitate, se puneau noi probleme, trebuia să se elaboreze o tactică justă în noile condiții.

Organizațiile de partid bolșevice, la chemarea Biroului din Rusia al C.C., au desfășurat o vastă activitate agitatorică și organizatorică în mase sub lozincile adîncirii revoluției, unirii forțelor revoluționare în jurul Sovietelor în vederea luptei împotriva contrarevoluției, au înființat Garda roșie și miliția muncitorească, au continuat lupta pentru predarea pămînturilor moșierești în mîinile țăranilor, pentru satisfacerea tuturor revendicărilor democratice ale poporului. Dar tactica folosită de Biroul din Rusia al C.C. și de organizațiile de partid locale urmărea desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice și instaurarea dictaturii democratice a clasei muncitoare și țărănimii, ceea ce nu corespundea noilor condiții ale luptei de clasă, deoarece dictatura democratică a proletariatului și țărănimii era întruchipată de Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

Unele comitete bolșevice și o seamă de activiști de răspundere ai partidului cereau să se instituie „un control exercitat de mase" asupra activității guvernului provizoriu, fără să pună problema trecerii întregii puteri în mîinile Sovietelor. Această poziție au sprijinit-o, în a doua jumătate a lunii martie, Biroul din Rusia al C.C. și redacția ziarului „Pravda", în care pe atunci L. B. Kamenev și I. V. Stalin aveau un rol conducător. Kamenev se situa, în esență, pe poziții menșevice, susținînd politica sprijinirii condiționate de către bolșevici a guvernului provizoriu

www.dacoromanica.ro

burghez, iar în ceea ce privește aprecierea războiului alunecase spre defensism. Pe o poziție greșită s-a situat atunci Stalin, care susținea tactica unei presiuni exercitate de Soviete asupra guvernului provizoriu în problema păcii.

Sosirea lui V. I. Lenin, faptul că el a proclamat planul trecerii la revoluția socialistă și și-a expus deschis platforma în presă și la numeroase întruniri au asigurat cotitura partidului în direcția luptei pentru pregătirea revoluției socialiste. Lucrările cuprinse în volumul de față dovedesc cu cîtă perseverență și hotărîre a luptat Lenin pentru ca bolșevicii să se lămurească pe deplin asupra specificului situației create în Rusia după răsturnarea țarismului și asupra noilor sarcini ale luptei revoluționare care rezultau din aceasta. Conferința din Petrograd și Conferința a VII-a generală (din aprilie) au arătat că, în scurt timp, puținii adversari ai orientării leniniste (L. B. Kamenev, A. I. Rîkov ș.a.) au rămas izolați.

Un loc central în volumul de față îl ocupă „Tezele din aprilie" ale lui V. I. Lenin, „Scrisori cu privire la tactică", „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră (Proiect de platformă al partidului proletar)", rapoartele și cuvîntările lui, precum și rezoluțiile elaborate de el la Conferința din Petrograd și la Conferința generală (din aprilie) a partidului. Aceste documente programatice au înarmat partidul bolșevic și clasa muncitoare din Rusia cu un plan științific fundamentat de trecere de la revoluția burghezo-democratică la revoluția socialistă.

„Tezele din aprilie" — strălucit document programatic al partidului bolșevic, al marxismului creator — au constituit un răspuns la cele mai arzătoare probleme ale contemporaneității: cu privire la ieșirea din războiul imperialist, la noua formă a puterii de stat, la aplicarea măsurilor economice imediate, care reprezentau primii pași spre socialism, la lupta împotriva foametei și ruinei economice, la tactica partidului pe calea spre revoluția socialistă. În domeniul vieții interne de partid, în teze se formula sarcina revizuirii programului partidului, a convocării congresului partidului și a schimbării denumirii partidului, care urma să se numească partidul comunist. De asemenea în teze Lenin a formulat sarcina „creării unei Internaționale

www.dacoromanica.ro

revoluționare, a unei Internaționale împotriva social-șovinîștilor și împotriva «centrului»".

Lenin a expus „Tezele din aprilie" în fața a două adunări la 4 (17) aprilie, apoi în fața Comitetului Central și a redacției ziarului „Pravda". Aducînd la îndeplinire hotărîrea C.C. de a se discuta în mod deschis platforma lui Lenin, acesta a scris broșura „Scrisori cu privire la tactică", în care a arătat cît de greșită este poziția lui Kamenev și a puțin numeroșilor săi tovarăși de idei care se pronunțau împotriva orientării promovate de Lenin spre revoluția socialistă. În lucrările scrise în primele zile de la înapoierea sa în Rusia, în cuvîntări și discuții, Lenin a respins pe deplin afirmațiile adversarilor săi, care încercau să demonstreze că revoluția din februarie n-ar fi dus încă la dictatura revoluționar-democratică a proletariatului și țărănimii. Lenin a dezvăluit inconsistența și caracterul eronat al atitudinii dogmatice în aprecierea celei de-a doua revoluții ruse pe baza vechilor scheme. Realitatea însă a îmbrăcat forme „mai originale, mai specifice, mai variate", scria Lenin (p. 135).

Lenin sublinia că în țară există o dualitate a puterii — împletirea a două puteri: puterea guvernului provizoriu burghez, care continuă politica monarhiei lui Nicolaie Romanov, și organele noii puteri, Sovietele, care, sub presiunea maselor, au aplicat o serie de măsuri revoluționare, înfăptuind în practică dictatura revoluționar-democratică a clasei muncitoare și a țărănimii.

„Particularitatea momentului actual în Rusia — scria Lenin în „Tezele din aprilie" — constă *în trecerea* de la prima etapă a revoluției — care, din cauza nivelului insuficient de conștiință și de organizare a proletariatului, a predat puterea în mîinile burgheziei — *la a doua* etapă a ei, care trebuie să dea puterea în mîinile proletariatului și ale păturilor sărace ale țărănimii" (p. 116).

Orientarea lui Lenin spre victoria revoluției socialiste pornea de la principiul de bază al marxismului potrivit căruia trecerea la socialism nu este posibilă fără instaurarea dictaturii proletariatului. Pe baza studierii învățămintelor trase din Comuna din Paris și a experienței celor două revoluții ruse, Lenin a arătat în „Tezele din aprilie"

www.dacoromanica.ro

că republica Sovietelor este forma politică a dictaturii proletariatului. El a demonstrat că în perioada de trecere de la capitalism la socialism republica Sovietelor constituie o formă mai bună de organizare politică a societății decît republica parlamentară.

„Nu o republică parlamentară — revenirea de la Sovietele de deputați ai muncitorilor la această republică ar însemna un pas înapoi —, ci o republică a Sovietelor de deputați ai muncitorilor, muncitorilor agricoli și țăranilor din întreaga țară, de jos pînă sus", proclama Lenin în „Tezele din aprilie". El a arătat că Sovietele sînt organizațiile revoluționare de masă ale majorității poporului care exprimă direct și nemijlocit voința acestuia și sînt mai democratice decît orice parlament, că ele asigură posibilitatea participării nemijlocite și active a maselor populare la construirea întregii vieți a statului de jos pînă sus. „Omenirea n-a creat încă, și noi nu cunoaștem pînă acum un tip de guvern mai bun, un guvern superior Sovietelor de deputați ai muncitorilor, muncitorilor agricoli, țăranilor și soldaților" (p. 149). Aceasta a constituit o importantă descoperire științifică, care a îmbogățit învățătura marxistă despre dictatura proletariatului.

Programul măsurilor de trecere la socialism, proclamat în „Tezele din aprilie", prevedea instituirea unui control al Sovietelor asupra producției și repartiției sociale a produselor, naționalizarea pămîntului, instituirea unui control al Sovietelor asupra tuturor băncilor și unirea acestora într-o bancă națională unică.

Ținînd seama în mod obiectiv de raportul dintre forțele de clasă stabilit după revoluția din februarie, Lenin a arătat că în Rusia este posibilă trecerea pe cale pașnică, fără insurecție și război civil, a întregii puteri în mîinile Sovietelor, întrucît forța reală a revoluției se afla în mîinile Sovietelor, iar burghezia nu putea să împiedice în mod organizat această trecere. Aceste condiții erau de natură să croiască și să asigure calea pașnică de dezvoltare a revoluției în care lupta de clasă și înlocuirea unui partid prin altul s-ar desfășura în cadrul Sovietelor în modul cel mai puțin dureros. În condițiile în care întreaga putere s-ar afla în mîinile Sovietelor, în desfășurarea activității lor

www.dacoromanica.ro

practice s-ar produce o ruptură între țărănime și burghezie, ar avea loc apropierea continuă a țărănimii revoluționare de muncitori, s-ar întări conducerea efectuată de clasa muncitoare.

Sovietele, ca putere revoluționară, bazată pe alianța dintre muncitori și țărani, adică pe majoritatea poporului, puteau, în condițiile care se creaseră în primăvara anului 1917, să asigure trecerea pașnică de la capitalism la socialism. Sovietele, scria Lenin la 13 (26) aprilie 1917, constituie o organizare a puterii care „oferă libertate și ordine o dată cu posibilitatea unei treceri pașnice și treptate la socialism" (p. 221).

Dintr-o seamă de articole care apar în volumul al 31-lea al Operelor reiese ce activitate consecventă de lămurire a desfășurat Lenin în aprilie 1917 în coloanele ziarului „Pravda". Articolele „Războiul și guvernul provizoriu", „Cum s-au înhămat ei la carul capitaliștilor", „Nota guvernului provizoriu" etc. constituie un model de demascare politică îndreptată împotriva acțiunilor contrarevoluționare ale guvernului provizoriu și politicii conciliatoare a liderilor Sovietelor esero-menșevice. În articolele din ziarul „Pravda", într-un mare număr de cuvîntări rostite în fața muncitorilor și soldaților, Lenin explica și fundamenta orientarea spre revoluția socialistă, pregătind masele pentru a doua etapă a revoluției, revoluția socialistă.

Un rol uriaș au avut în această pregătire Conferința de partid de la Petrograd și Conferința a VII-a generală a partidului, care au avut loc în aprilie 1917.

Conferința de la Petrograd a dovedit că una din cele mai puternice organizații ale partidului este strîns unită în jurul platformei leniniste. Din partea unui mare număr de organizații locale soseau de asemenea declarații de adeziune la „Tezele din aprilie" ale lui Lenin. Bolșevicii care lucrau în provincie, în mijlocul poporului revoluționar, își păstrau în majoritatea cazurilor independența organizatorică, luptau împotriva majorității conciliatoare din Soviete, își consolidau legăturile cu organizațiile de soldați și cu țărănimea și își cucereau influența în rîndurile maselor.

www.dacoromanica.ro

Conferința de partid de la Petrograd s-a ținut în condițiile crizei politice de la 20—21 aprilie, provocată de indignarea maselor în legătură cu nota adresată de Miliukov „aliaților" în care guvernul provizoriu burghez afirma că este gata să continue războiul de jaf și cotropire. Această criză a dat la iveală adevăratele resorturi ale luptei de clasă care avea loc în realitate. În rezoluția C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia de la 22 aprilie (5 mai), Lenin a condamnat ca fiind inoportună lozinca „Jos guvernul provizoriu", lansată în acele zile de către unii membri ai Comitetului organizației Petrograd al P.M.S.D.R. în frunte cu S. Bagdatiev. În articolul „În atenția tovarășilor" (se publică pentru prima oară în Opere), Lenin a explicat totodată că rezoluția C.C. nu este îndreptată „nicidecum împotriva celor ce au organizat demonstrațiile de masă", al căror merit „este acela că au avut un caracter de masă, pașnic și impunător" (p. 328). Evoluția evenimentelor a confirmat întru totul previziunea lui Lenin că procesul de trezire a maselor a început și va continua pe măsură ce guvernul provizoriu burghez și partidele conciliatoare se autodemască.

Arătînd că trebuie să se tragă învățăminte din experiența luptei duse în momentul crizei din aprilie, Lenin a insistat asupra datoriei bolșevicilor de a respecta la maximum caracterul organizat și disciplina. „Nu există greșeală mai periculoasă pentru partidul proletar — spunea Lenin — decît aceea de a-și construi tactica pe dorințe subiective acolo unde este nevoie de organizare" (p. 357). Considerînd acest fapt drept „cea mai gravă crimă", iar lozinca lui S. Bagdatiev ca o lozincă aventuristă, Lenin a arătat ce importantă problemă de partid este întărirea aparatului său organizatoric, capacitatea de a preveni încălcarea hotărîrilor C.C. de către organizațiile locale sau de către unii membri ai partidului.

La Conferința a VII-a generală (din aprilie), în rapoartele cu privire la momentul actual (atitudinea față de guvernul provizoriu și de război), la problema agrară, la revizuirea programului partidului, în cuvîntările despre atitudinea față de Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, cu privire la problema națională, la situația din

www.dacoromanica.ro

Internațională și în altele, Lenin a dezvoltat ideile cuprinse în „Tezele din aprilie", a dat un răspuns problemelor fundamentale ale revoluției, a arătat calea luptei pentru victoria revoluției socialiste în Rusia și a schițat un program concret de înaintare treptată spre socialism. Programul acesta pornea de la faptul că în Rusia existau premisele economice necesare ale unei revoluții socialiste, premise create de dezvoltarea capitalismului. Totodată se ținea seama de faptul că sub raport tehnic-economic Rusia se afla mult în urma țărilor capitaliste mai dezvoltate. Alături de modul capitalist de producție, care domina în economie, în Rusia se mai mențineau numeroase rămășițe ale formațiunilor precapitaliste, rămășițe ale iobăgiei. Toate acestea făceau ca trecerea la socialism să fie foarte complexă și să implice mari greutăți. Încă în „Scrisori din depărtare", Lenin arăta că în Rusia nu se poate înfăptui socialismul dintr-o dată și nemijlocit, dar se pot foarte bine înfăptui și sînt neapărat necesare o serie de măsuri tranzitorii care în totalitatea lor și în dezvoltarea lor vor asigura trecerea la socialism.

Lenin a arătat inconsistența și falsitatea poziției pe care se situau L. Kamenev și A. Rîkov, repetînd afirmațiile menșevice potrivit cărora în Rusia nu ar exista condiții obiective pentru revoluția socialistă. „Asta nu e marxism, ci o parodie de marxism" (p. 369), așa caracteriza Lenin concepțiile capitularde ale adversarilor săi, care pretindeau că în Rusia socialismul ar trebui să vină din alte țări mai dezvoltate. Lenin a respins de asemenea afirmațiile oportuniștilor cu privire la slăbiciunea și la lipsa de organizare a proletariatului din Rusia. Revoluția din februarie a arătat în practică ce uriașe posibilități revoluționare, încă ne date la iveală, are clasa muncitoare, cît de vii se păstrează în rîndurile muncitorilor tradițiile măreților lupte de clasă din anii 1905—1907.

Programul măsurilor de trecere la socialism în Rusia, întocmit de Lenin, a constituit o mare realizare a marxismului creator, îmbogățind teoria și practica socialismului științific. Noi trebuie, spunea Lenin la Conferința din aprilie, să punem acum problema socialismului altfel decît se punea înainte, trebuie s-o transpunem în domeniul practi-

www.dacoromanica.ro

cii ; în locul tezelor generale cu privire la trecerea la socialism „trebuie să vorbim de acțiuni și măsuri concrete. Unele din ele au devenit actuale, altele încă nu" (p. 362). Totodată Lenin sublinia întotdeauna că o condiție hotărîtoare o constituie cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și țărănimea săracă.

În aprecierea acțiunilor și măsurilor concrete pe calea spre socialism, Lenin pornea în primul rînd de la întrebarea : oare aceste acțiuni și măsuri au devenit actuale din punct de vedere economic și sînt realizabile din punct de vedere tehnic în etapa dată, iar în al doilea rînd de la întrebarea : oare aceste acțiuni și măsuri vor fi sprijinite de majoritatea oamenilor muncii. Demascînd calomnia burgheză cu privire la intenția partidului bolșevic de „a introduce" socialismul printr-un decret, fără a ține seama de condițiile economice obiective și de voința majorității populației, în articolele și cuvîntările sale Lenin lămurea că Sovietele nu „introduc", nu intenționează și nu trebuie „să introducă" nici un fel de transformări care nu au devenit actuale atît în realitatea economică, cît și în conștiința majorității poporului. Dar Lenin se ridica energic împotriva tergiversării acelor măsuri pe calea spre socialism care din punct de vedere practic deveniseră pe deplin actuale. „Sovietele de deputați ai muncitorilor etc. — scria Lenin în lucrarea „Partidele politice din Rusia și sarcinile proletariatului" — trebuie să treacă imediat la măsurile practice posibile în direcția înfăptuirii socialismului" (p. 193). În primul rînd, Lenin cerea ca Sovietele să pună în aplicare măsuri de natură să asigure o îmbunătățire imediată a condițiilor de trai ale oamenilor muncii. Să se facă totul pentru ca fiecare familie să aibă pîine, pentru ca fiecare copil să aibă o sticlă cu lapte, palatele și locuințele somptuoase părăsite de țar și de aristocrație să fie utilizate în folosul celor fără adăpost, al celor săraci, — aceste măsuri, precum și altele, au fost preconizate încă în „Scrisori din depărtare". Planul lui Lenin de trecere la revoluția socialistă era pătruns de o profundă încredere în forțele clasei muncitoare, în capacitatea creatoare a poporului, pe cale de eliberare de sub jugul moșierilor și capitaliștilor. Lenin a luptat pentru intensificarea spiritu-

www.dacoromanica.ro

lui activ și de organizare, pentru folosirea la maximum a inițiativei și creației variate a maselor ca principală condiție a victoriei revoluției, a caracterului realizabil al măsurilor pe calea spre socialism după consolidarea puterii Sovietelor.

În direcția concretizării programului de măsuri practice pe calea spre socialism au fost incluse în el revendicarea de a se institui controlul Sovietelor asupra societăților de asigurare și marilor monopoluri capitaliste (de pildă, sindicatul fabricanților de zahăr, Produgol*, Prodamet** etc.), de a se introduce un impozit progresiv pe veniturile și pe averile marilor capitaliști. Aceste măsuri aveau un caracter absolut real și erau realizabile din punct de vedere practic. După astfel de măsuri — scria Lenin în articolul „O chestiune esențială" — „trecerea *reală* a Rusiei la socialism va fi *inevitabilă* și succesul ei va fi *asigurat*" (p. 307).

Lenin considera controlul asupra băncilor și sindicatelor ca o măsură tranzitorie și pregătitoare spre naționalizare, spre transformarea principalelor mijloace de producție în bun al întregului popor. La problema pusă de dezvoltarea revoluției, dacă poporul trebuie sau nu să ia în mîinile sale băncile, sindicatele și celelalte monopoluri ale capitaliștilor, Lenin încă în aprilie 1917 a dat un răspuns clar și precis: „Trebuie *să pregătim* imediat Sovietele de deputați ai muncitorilor, Sovietele de deputați ai funcționarilor de bancă etc. pentru a face primii pași posibili și pe deplin realizabili în practică, mai întîi spre contopirea tuturor băncilor într-o singură bancă națională, apoi spre controlul Sovietelor de deputați ai muncitorilor asupra băncilor și sindicatelor, iar după aceea spre naționalizarea lor, adică spre trecerea lor în proprietatea întregului popor" (p. 205). Conferința din aprilie a aprobat propunerea lui Lenin de a se introduce în programul partidului revendicarea „naționalizării unei serii de sindicate etc. care sînt cele mai pregătite pentru aceasta".

* Societatea pentru comercializarea combustibilului mineral din Bazinul Donețului. — *Nota trad.*

** Societatea pentru vînzarea produselor uzinelor metalurgice din Rusia. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

În rezoluția întocmită de Lenin cu privire la momentul actual, adoptată de Conferința din aprilie, a fost pentru prima oară formulată teza posibilității folosirii capitalismului de stat în interesul construirii socialismului după victoria revoluției proletare. În condițiile imperialismului, ale dominației proprietății private asupra mijloacelor de producție, se spune în rezoluție, dezvoltarea capitalismului monopolist de stat, măsurile de etatizare a producției sînt însoțite în mod inevitabil de o intensificare a exploatării maselor muncitoare, de o intensificare a asupririi și reacțiunii și duc la îmbogățirea marilor capitaliști pe seama jefuirii maselor populare. Dar, după victoria revoluției socialiste, după trecerea puterii de stat în mîinile proletariatului și desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție, metodele capitalismului de stat pot servi interesele transformării socialiste a societății.

Programul măsurilor de trecere la socialism, întocmit de Lenin, ținea seama de specificul economiei Rusiei, de existența diferitelor formațiuni, de nivelul diferit de dezvoltare a industriei și agriculturii. În timp ce în marea industrie capitalistă existau premise obiective pentru introducerea imediată a controlului Sovietelor asupra producției și repartiției produselor, iar apoi și pentru socializarea socialistă a mijloacelor de producție, pentru transformarea socialistă a agriculturii era nevoie de o serie de măsuri de trecere. Trebuia să se țină seama și de faptul că în agricultură rămășițele iobăgiste erau încă puternice.

Lenin, bolșevicii promovau ca o măsură revoluționară-economică de prim ordin în domeniul agriculturii lichidarea proprietății moșierești și naționalizarea tuturor pămînturilor. „Confiscarea tuturor pămînturilor moșierești. Naționalizarea *tuturor* pămînturilor din țară, care să fie puse la dispoziția Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor agricoli și țăranilor", această revendicare programatică înscrisă în „Tezele din aprilie" a fost încă mai înainte fundamentată profund și multilateral în lucrările agrare ale lui V. I. Lenin. Naționalizarea pămîntului era o necesitate economică imediată și corespundea intereselor majorității țărănimii. În condițiile trecerii la revoluția so-

www.dacoromanica.ro

cialistă, naţionalizarea pămînturilor constituia un pas spre socialism.

De o uriaşă însemnătate a fost raportul cu privire la problema agrară prezentat de Lenin la Conferinţa din aprilie, în care a fundamentat revendicarea naţionalizării pămînturilor, formulată de bolşevici. Viaţa a confirmat întru totul inconsistenţa programului agrar municipal, adoptat la Congresul al IV-lea al P.M.S.D.R. pe baza voturilor menşevicilor. În noile condiţii de desfăşurare impetuoasă a mişcării ţărăneşti era absolut necesar ca acest program agrar antimarxist, care servea interesele chiaburimii întărite în urma politicii agrare stolîpiniste, să fie înlocuit.

„Tezele din aprilie" şi hotărîrile Conferinţei din aprilie a partidului bolşevic au arătat ţărănimii singura cale justă pentru rezolvarea revoluţionară a problemei agrare. Partidul bolşevic, în opoziţie cu politica dusă de guvernul provizoriu burghez şi în pofida atitudinii negative a menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari, îndemna ţărănimea să treacă imediat la înfăptuirea cu de la sine putere a reformelor agrare, la confiscarea imediată a tuturor pămînturilor moşiereşti, precum şi a celor domeniale, bisericeşti şi a altor pămînturi, pe baza hotărîrilor Sovietelor locale de deputaţi ai ţăranilor. Partidul îi sfătuia pe ţărani să ia pămînturile în mod organizat, împiedicînd deteriorarea bunurilor şi îngrijindu-se de creşterea producţiei de produse agricole.

În planul lui Lenin se prevedea înfiinţarea pe baza pămînturilor moşiereşti confiscate a unor mari gospodării model, care să fie administrate pe cheltuiala obştească de către Sovietele de deputaţi ai muncitorilor agricoli, sub conducerea agronomilor şi cu folosirea celor mai bune mijloace tehnice. Lenin arăta că înfiinţarea acestor gospodării — pe baza voinţei poporului, pe baza hotărîrii Sovietelor locale — corespunde intereselor dezvoltării unei mari gospodării raţionale şi sporirii producţiei de cereale.

Lenin explica ţăranilor muncitori că ulterior trebuie să se treacă treptat de la gospodăria mică, fărîmiţată la producţia socială. Mica gospodărie individuală *nu este în*

www.dacoromanica.ro

stare să izbăvească masele țărănești de mizerie și exploatare, „trebuie *să ne gîndim* la necesitatea trecerii la marea gospodărie obștească și *să inițiem imediat această trecere*, învățînd masele *și învățînd de la ele*, în practică, care sînt măsurile cele mai indicate pentru această trecere“ (p. 275). Partidul bolșevic sprijinea acțiunile practice întreprinse de țărani în direcția organizării cultivării în comun a pămîntului, inițiativele revoluționare ale comitetelor țărănești înaintate, care luau pămînturile moșierești în mîinile lor și foloseau mașinile și inventarul moșiilor ca proprietate obștească. Relevînd o inițiativă de acest fel a țăranilor din Penza, la Conferința din aprilie a partidului, Lenin spunea că țăranii „vor ajunge singuri la concluzia că inventarul trebuie folosit nu numai pentru gospodăriile mici, ci și pentru cultivarea întregului pămînt. Cum o fac ei, aceasta n-are importanță : noi nu știm dacă ei își unesc parcelele pentru a le ara și însămînța în comun și nici nu importă dacă ei o fac în mod diferit“ (p. 425).

Pornind de la teza lui Lenin cu privire la alianța dintre clasa muncitoare și țărănime — alianță în care muncitorii au rolul conducător —, ca o condiție necesară pentru victoria revoluției, Conferința din aprilie, în rezoluția cu privire la problema agrară, a pus rezultatul revoluției în directă dependență „de faptul dacă proletariatul orășenesc va reuși să ducă după sine proletariatul sătesc și să-i alăture masa semiproletarilor de la sate“ (p. 431) ; conferința a chemat partidul să sprijine prin toate mijloacele acțiunile revoluționare ale țărănimii și să imprime mișcării țărănești maximum de organizare.

Cu prilejul discutării în cadrul Conferinței din aprilie a problemei naționale, Lenin a fundamentat revendicarea bolșevică a autodeterminării națiunilor. Criticînd concepțiile greșite ale lui Peatakov, care încerca să impună partidului contestarea dreptului națiunilor la autodeterminare, Lenin a spus că o asemenea politică, „dacă ar izbîndi, n-ar avea alt rezultat decît acela că social-democrații ruși ar trece pe poziții șoviniste“ (p. 442). Conferința a adoptat rezoluția scrisă de V. I. Lenin cu privire la problema națională, în care punctul principal era recunoașterea pentru

www.dacoromanica.ro

toate popoarele care fac parte din Rusia a dreptului de liberă despărțire și de constituire într-un stat independent. În rezoluție se arăta că problema oportunității despărțirii unei națiuni sau alteia trebuie hotărîtă de către partid în fiecare caz în parte din punctul de vedere al intereselor întregii dezvoltări sociale și al intereselor luptei proletariatului pentru socialism.

O uriașă importanță atribuia Lenin revizuirii programului partidului. În raportul cu privire la această problemă, Lenin a expus direcțiile în care trebuia să se facă revizuirea programului. Aceste direcții au fost definite de el în schița pentru cea de-a cincea „Scrisoare din depărtare" (p. 59—60), iar apoi completate și dezvoltate în aprilie—mai 1917 și incluse în broșura „Materiale cu privire la revizuirea programului partidului". În proiectul de modificare a părții teoretice, politice și a altor cîtorva părți ale programului, Lenin a formulat ideea centrală a noului program al partidului, care să-și pună ca scop victoria socialismului. „Se pune la ordinea zilei, în virtutea condițiilor obiective, pregătirea multilaterală și directă a proletariatului în vederea cuceririi puterii politice pentru înfăptuirea măsurilor economice și politice care formează conținutul revoluției socialiste" (V. I. Lenin. Opere, vol. 24, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 467—468).

Conferința generală (din aprilie) a aprobat în unanimitate orientarea preconizată de Lenin spre revoluția socialistă și spre cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și țărănimea săracă, reprezentate de Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, precum și planul măsurilor de trecere la socialism. „Aceste măsuri — se arată în hotărîrile conferinței — din punct de vedere economic sînt pe deplin actuale, din punct de vedere tehnic sînt indiscutabil imediat realizabile, din punct de vedere politic *pot* găsi sprijinul covîrșitoarei majorități a țăranilor, care în toate privințele au de cîștigat de pe urma acestor transformări". Conferința recomanda Sovietelor locale ca pe lîngă măsurile indicate să introducă obligativitatea generală a muncii și alte transformări pe măsură

www.dacoromanica.ro

ce covîrșitoarea majoritate a poporului va deveni conștientă de necesitatea lor practică și le va susține cu fermitate.

Au fost trasate și unele măsuri practice în vederea lichidării ruinei economice care fusese provocată de războiul imperialist, care era agravată de politica antipopulară a guvernului provizoriu burghez și pe care, moșierii, magnații băncilor și sindicatelor o făceau tot mai acută. La Conferința de partid din aprilie, Lenin a spus că programul economic trebuie să indice calea de ieșire din starea de ruină, și că acțiunile întreprinse în direcția socialismului trebuie să se împletească cu sarcinile luptei împotriva ruinei economice.

În lucrările cuprinse în volumul de față se subliniază uriașa importanță internațională a revoluției socialiste din Rusia. „Proletariatului din Rusia i-a revenit marea cinste de a începe ; el nu trebuie însă să uite că mișcarea și revoluția lui nu reprezintă decît o parte a mișcării proletare revoluționare mondiale", spunea Lenin la deschiderea Conferinței din aprilie a partidului. Clasa muncitoare din Rusia a fost și va rămîne întotdeauna credincioasă steagului leninist al internaționalismului proletar.

* * *

În volumul 31 intră o serie de lucrări ale lui V. I. Lenin care pînă acum n-au fost publicate în Opere : „Ciorna celei de-a cincea «scrisori din depărtare»", în care V. I. Lenin a trasat planul revizuirii programului partidului ; documente în legătură cu reîntoarcerea lui V. I. Lenin în Rusia în aprilie 1917 : răspunsurile date la întrebările social-democraților de stînga suedezi și cuvîntarea rostită la consfătuirea avută cu aceștia la 31 martie (13 aprilie) 1917 la Stockholm. Aceste documente au fost publicate în organul social-democraților de stînga suedezi, ziarul „Politiken" din 14 și 15 aprilie 1917. În volum este reprodusă relatarea apărută în presă cu privire

www.dacoromanica.ro

la cuvîntarea rostită de V. I. Lenin la sosirea sa la Petrograd la 3 (16) aprilie, în piaţa gării Finlanda, de pe un automobil blindat, adresată muncitorilor, soldaţilor şi marinarilor, precum şi cuvîntarea rostită la 4 (17) aprilie la adunarea bolşevicilor participanţi la Conferinţa generală a Sovietelor.

În acest volum sînt publicate şi cuvîntările rostite de Lenin la mitingul de la 15 (28) aprilie al soldaţilor din divizionul blindat şi la şedinţa de la 17 (30) aprilie a secţiei soldaţilor din cadrul Sovietului din Petrograd în legătură cu campania de calomnii pornită de presa burgheză împotriva bolşevicilor. Se publică pentru prima oară răspunsurile date la întrebările care au fost puse la şedinţa Secţiei soldaţilor. Pentru prima oară se publică în Opere paragrafele 25 şi 26 ale lucrării „Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului", reproduse după ziarul bolşevic „Volna" (Helsingfors), care n-au apărut în diferitele ediţii ale broşurii ; aceste paragrafe conţin răspunsurile la întrebările : „Emigranţii trebuie să plece în Rusia prin Anglia ?" şi „Emigranţii trebuie să plece în Rusia prin Germania ?".

În acest volum apar pentru prima oară trei articole publicate în ziarul „Pravda" : „În atenţia tovarăşilor !", cu postfaţa „Din partea redacţiei", „Agitaţia huliganică a ziarului guvernamental" şi „O minciună prea gogonată", proiectul rezoluţiei prezentat de fracţiunea bolşevică a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor în legătură cu „Împrumutul libertăţii", precum şi relatările apărute în presă cu privire la rapoartele şi cuvîntările rostite de V. I. Lenin la Conferinţa din Petrograd şi la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) ale P.M.S.D. (b) din Rusia.

Unele cuvîntări de la Conferinţa din aprilie se dau în două variante consemnate în procesele-verbale ; sînt publicate de asemenea unele replici foarte importante din timpul dezbaterilor, care pînă acum n-au fost publicate în Opere.

Capitolul „Materiale pregătitoare" cuprinde următoarele documente : planul celei de-a patra „Scrisori din depăr-

www.dacoromanica.ro

tare. — Cum să dobîndim pacea ?", planurile articolului „Revoluția din Rusia și sarcinile muncitorilor din toate țările", planul și tezele referatului „Revoluția rusă, sarcinile și importanța ei", prezentat la Zürich la 14 (27) martie 1917.

În Anexe se publică, ca un document elaborat după toate probabilitățile de Lenin, Comunicatul primului grup de emigranți politici înapoiați în Rusia prin Germania, pe care V. I. Lenin l-a predat la Stockholm redacției ziarului „Politiken".

Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

V. I. LENIN
1917

www.dacoromanica.ro

SCHIŢA TEZELOR DIN 4 (17) MARTIE 1917 [1]

Informaţiile din Rusia care ne-au parvenit pînă în momentul de faţă, 17 martie 1917, la Zürich sînt atît de sărăcăcioase, iar în ţara noastră evenimentele se desfăşoară în prezent într-un ritm atît de rapid, încît trebuie să fim foarte prudenţi atunci cînd facem o apreciere a situaţiei.

Din telegramele sosite ieri reieşea că ţarul a şi abdicat şi că noul guvern cadet-octombrist [2] a încheiat o înţelegere cu alţi reprezentanţi ai dinastiei Romanovilor. Astăzi, dintr-o ştire venită din Anglia, aflăm că ţarul încă nu a abdicat şi că nu se ştie unde se află ! Aşadar, ţarul încearcă să opună rezistenţă, să organizeze un partid şi, poate, o armată în vederea restaurării ; nu este exclus ca ţarul, în cazul cînd va reuşi să fugă din Rusia sau să cîştige de partea sa o parte a forţelor armate, pentru a înşela poporul, să dea un manifest cu privire la semnarea imediată a unei păci separate cu Germania !

Într-o asemenea situaţie, sarcina proletariatului este destul de complexă. Fără îndoială că el trebuie să se organizeze cît mai bine, să-şi adune forţele, să se înarmeze, să întărească şi să dezvolte alianţa sa cu toate păturile masei de oameni ai muncii de la oraşe şi sate, pentru a opune o rezistenţă necruţătoare reacţiunii ţariste şi a strivi definitiv monarhia ţaristă.

Pe de altă parte, noul guvern, care a pus mîna pe putere la Petersburg sau, mai exact, care a smuls-o din mîinile proletariatului ieşit învingător în sîngeroasa luptă

www.dacoromanica.ro

eroică, este format din burghezi şi din moşieri liberali, la a căror remorcă se află Kerenski, reprezentant al ţărănimii democratice şi, poate, al unei părţi a muncitorilor care au fost atraşi pe calea burgheză şi care au dat uitării internaţionalismul. Noul guvern este format din partizani şi susţinători declaraţi ai războiului imperialist împotriva Germaniei, adică ai războiului dus în alianţă cu guvernele imperialiste ale Angliei şi Franţei, ai războiului pentru jefuirea şi cucerirea unor ţări străine, a Armeniei, Galiţiei, Constantinopolului etc.

Noul guvern nu poate da popoarelor din Rusia (precum şi naţiunilor de care ne-a legat războiul) nici pace, nici pîine, nici libertate deplină, şi de aceea clasa muncitoare trebuie să-şi continue lupta pentru socialism şi pentru pace, folosind în acest scop noua situaţie şi explicînd-o celor mai largi mase populare.

Noul guvern nu poate aduce pacea atît din pricină că este reprezentantul capitaliştilor şi moşierilor, cît şi din pricină că este legat prin tratate şi prin obligaţii financiare de capitaliştii Angliei şi Franţei. De aceea social-democraţia din Rusia, rămînînd credincioasă internaţionalismului, trebuie, înainte de toate şi în primul rînd, să explice maselor poporului, care aşteaptă pacea, că nu o pot obţine sub guvernul actual. În primul său manifest către popor (17 martie), guvernul acesta n-a suflat nici un cuvînt despre problema principală şi fundamentală a momentului actual: pacea. El tăinuieşte tratatele prădalnice încheiate de ţarism cu Anglia, Franţa, Italia, Japonia etc. El vrea să ascundă poporului adevărul în ceea ce priveşte programul său militar, faptul că el este pentru război, pentru victoria asupra Germaniei. El nu este în stare să înfăptuiască lucrul de care au acum nevoie popoarele: să propună imediat şi deschis tuturor ţărilor beligerante încheierea neîntîrziată a armistiţiului, iar apoi să încheie pacea pe baza eliberării totale a coloniilor şi a tuturor naţiunilor dependente şi lipsite de drepturi depline. Pentru a înfăptui acest lucru este nevoie de un guvern muncitoresc care să fie în alianţă, în primul rînd, cu masa sărăcimii satelor; în al doilea rînd, cu muncitorii revoluţionari din toate ţările beligerante.

www.dacoromanica.ro

1

Совершенно, что начавшаяся в февральские дни, 18.III.1917, в России фаза революции, в которой буржуазия одержала победу над царизмом, является лишь первым этапом нашей революции.

Ход развития этой революции требует, чтобы пролетариат организовал свои силы, свою стихийную оборону, включая и создание своей рабочей милиции, чтобы стал во главе всех сил революционной обороны, чтобы взял в свои руки производство общественных продуктов, чтобы ввел рабочий контроль над производством, чтобы национализировал банки, синдикаты, чтобы начал немедленно подготовлять национализацию всех трестов, т. е. объединений предприятий, где производство носит общественный характер (сахарные заводы, металлургические заводы, нефтяные промыслы и т. д.).

Наша тактика: абсолютное недоверие, никакой поддержки новому правительству, разоблачение всей лживости его обещаний, особенно в отношении аннексий. Разоблачение не догмы мира, а империалистского характера войны, которую ведет капитал, правительство Львова, Милюкова, Гучкова и К°.

Разоблачение Совета рабочих депутатов, что он является единственной формой революционного правительства, и наша задача — пока господствует буржуазное влияние на этот Совет — терпеливое, систематическое, настойчивое разъяснение ошибок их тактики, особенно применения ими догмы мира, подчинения пролетариата влиянию буржуазии.

Наша задача — вооружение пролетариата, единственный путь к победе над царизмом и буржуазией, к захвату политической власти, к переходу ее в руки Совета рабочих депутатов, к изменению всей тактики, к переходу к организации всего населения по Советам рабочих депутатов.

Прима пагină а манускрисулуй луй В. И. Ленин „Схиţа тезелор дин 4 (17) мартие 1917"

Micşorat

www.dacoromanica.ro

Noul guvern nu poate da poporului pîine. Nici o libertate însă nu va satisface masele, care suferă de foame din cauza lipsei de provizii, a proastei lor repartiții și mai ales din cauza acaparării acestor provizii de către moșieri și capitaliști. Pentru a da popoarelor pîine e nevoie de măsuri revoluționare împotriva moșierilor și capitaliștilor ; or, numai un guvern muncitoresc poate înfăptui aceste măsuri.

În sfîrșit, noul guvern nu este în stare să dea poporului nici libertate deplină, deși în manifestul său din 17 martie 1917 el vorbește exclusiv despre libertate politică, trecînd sub tăcere celelalte probleme, nu mai puțin importante. Noul guvern a și făcut o încercare de a ajunge la o înțelegere cu dinastia Romanovilor, deoarece el, fără a ține seama de voința poporului, a propus să se recunoască această dinastie pe baza abdicării lui Nicolaie al II-lea și a numirii unuia din membrii familiei Romanovilor ca regent pe lîngă fiul acestuia. În manifestul său, noul guvern promite tot felul de libertăți, dar nu-și îndeplinește datoria imediată și necondiționată de a înfăptui fără întîrziere aceste libertăți, de a introduce alegerea ofițerilor etc. de către soldați, de a fixa alegeri pentru Duma orășenească a Petersburgului, a Moscovei etc. pe baza votului cu adevărat universal, iar nu numai al bărbaților, de a pune la dispoziție toate clădirile de stat și publice pentru adunările populare, de a fixa alegeri pentru toate instituțiile locale și pentru zemstve pe baza aceluiași vot cu adevărat universal, de a anula toate îngrădirile în ceea ce privește drepturile organelor locale de administrație, de a desființa sistemul supravegherii organelor locale de administrație de către funcționari numiți de sus, de a înfăptui nu numai libertatea cultului, dar și libertatea față de religie, de a separa imediat școala de biserică și de a o scoate de sub tutela funcționarilor etc.

Întregul manifest emis de noul guvern la 17 martie inspiră o totală neîncredere, deoarece el constă numai din promisiuni și nu traduce imediat în viață nici una din cele mai urgente măsuri, care pot și trebuie să fie înfăptuite pe deplin imediat.

www.dacoromanica.ro

Noul guvern nu pomeneşte în programul său nici despre ziua de lucru de 8 ore şi despre alte îmbunătăţiri ale situaţiei economice a muncitorilor, nici despre pămînt pentru ţărani, despre trecerea fără răscumpărare a pămînturilor moşiereşti în mîinile ţăranilor, dîndu-şi în vileag, prin trecerea sub tăcere a acestor probleme arzătoare, caracterul său capitalist şi moşieresc.

Numai un guvern muncitoresc, care să se sprijine în primul rînd pe imensa majoritate a populaţiei ţărăneşti, pe muncitorii agricoli şi ţărănimea săracă, iar în al doilea rînd pe alianţa cu muncitorii revoluţionari din toate ţările beligerante, este în stare să dea poporului pace, pîine şi libertate deplină.

De aceea proletariatul revoluţionar nu poate să considere revoluţia de la 1 (14) martie decît ca o primă victorie, departe de a fi deplină, pe marele său drum, nu poate să nu-şi pună ca sarcină continuarea luptei pentru cucerirea republicii democrate şi a socialismului.

Pentru a îndeplini această sarcină, proletariatul şi P.M.S.D.R. trebuie, în primul rînd, să folosească libertatea relativă şi incompletă pe care o introduce noul guvern şi care nu poate fi asigurată şi lărgită decît prin continuarea cu şi mai multă perseverenţă şi fermitate a luptei revoluţionare.

Toate masele de oameni ai muncii de la sate şi de la oraşe, precum şi armata, trebuie să cunoască adevărul despre guvernul actual şi despre adevărata lui atitudine faţă de problemele la ordinea zilei. Trebuie să se organizeze Soviete de deputaţi ai muncitorilor şi înarmarea muncitorilor ; trebuie să se creeze organizaţii proletare în armată (căreia noul guvern de asemenea îi promite drepturi politice) şi la sate ; trebuie îndeosebi să se creeze o organizaţie separată de clasă a muncitorilor salariaţi agricoli.

Numai dacă masele cele mai largi ale populaţiei vor fi informate şi organizate se va asigura victoria deplină a etapei următoare a revoluţiei şi cucerirea puterii de către un guvern muncitoresc.

Pentru îndeplinirea acestei sarcini, din care într-o perioadă revoluţionară şi sub influenţa dureroaselor învă-

www.dacoromanica.ro

ţăminte ale războiului poporul îşi poate face într-un timp incomparabil mai scurt decît în condiţii obişnuite o sarcină a sa, este necesară independenţa ideologică şi organizatorică a partidului proletariatului revoluţionar, partid care a rămas credincios internaţionalismului şi care nu s-a lăsat influenţat de minciuna frazeologiei burgheze, menită să înşele poporul prin vorbăria despre „apărarea patriei" în actualul război imperialist de jaf.

Nu numai guvernul actual, dar nici un guvern republican burghezo-democratic, chiar dacă ar fi alcătuit numai din Kerenski şi din alţi social-patrioţi narodnicişti şi „marxişti", nu este în stare să izbăvească poporul de războiul imperialist şi să asigure pacea.

De aceea noi nu putem încheia nici un fel de blocuri, alianţe sau măcar înţelegeri nici cu muncitorii defensişti, nici cu curentul lui Gvozdev-Potresov-Cihenkeli-Kerenski etc., nici cu oamenii care, asemenea lui Ciheidze etc., vădesc o atitudine şovăitoare şi neprecisă în această problemă fundamentală. Asemenea înţelegeri nu numai că ar perverti conştiinţa maselor şi ar face ca ele să fie dependente de burghezia imperialistă din Rusia, dar ar şi slăbi şi submina rolul conducător al proletariatului în opera de izbăvire a popoarelor de războaiele imperialiste, precum şi de asigurare a unei păci cu adevărat trainice între guvernele muncitoreşti din toate ţările.

Publicat pentru prima oară în 1924, în „Culegeri din Lenin", vol. II

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMA CĂTRE BOLŞEVICII CARE PLEACĂ ÎN RUSIA [3]

Tactica noastră : neîncredere totală, nici un sprijin noului guvern, pe Kerenski îl suspectăm îndeosebi, înarmarea proletariatului este singura chezăşie, alegeri imediate pentru Duma din Petrograd, nici o apropiere de alte partide. Telegrafiaţi aceasta la Petrograd.

Ulianov

Scris în limba franceză la 6 (19) martie 1917

Publicat pentru prima oară în limba germană la 29 martie 1917 în ziarul „Volksrecht" nr. 75 ; iar în limba rusă în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XIII

Se tipăreşte după manuscris Traducere din limba franceză

www.dacoromanica.ro

DECLARAŢIE APĂRUTĂ ÎN ZIARUL „VOLKSRECHT“ [4]

Diferite ziare germane au publicat *într-o formă denaturată* telegrama trimisă de mine luni 19 martie, în Scandinavia, unor membri ai partidului nostru care plecau în Rusia şi-mi cereau sfatul în privinţa tacticii pe care trebuie s-o urmeze social-democraţia.

Am telegrafiat următoarele:

„Tactica noastră: neîncredere totală, nici un sprijin noului guvern, pe Kerenski îl suspectăm îndeosebi, înarmarea proletariatului este singura chezăşie, alegeri imediate pentru Duma (Consiliul orăşenesc) din Petrograd, nici o apropiere de alte partide. Telegrafiaţi aceasta la Petrograd“.

Am trimis această telegramă în numele membrilor *din străinătate* ai Comitetului Central şi nu în numele Comitetului Central. Nu am vorbit de Adunarea constituantă, ci de alegeri pentru organele *municipale*. Alegerile pentru Adunarea constituantă nu sînt deocamdată decît o promisiune goală. Alegerile pentru Duma orăşenească din Petrograd puteau fi făcute şi trebuiau făcute *imediat* dacă guvernul este într-adevăr în stare să traducă în viaţă libertăţile făgăduite. Aceste alegeri i-ar fi de ajutor proletariatului în ceea ce priveşte organizarea şi întărirea poziţiei sale revoluţionare.

N. Lenin

Scris după 6 (19) martie 1917

Publicat la 29 martie 1917, în nr. 75 al ziarului „Volksrecht“

In limba rusă publicat pentru prima oară în 1949 în ediţia a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 23

Se tipăreşte după textul apărut în ziar
Traducere din limba germană

www.dacoromanica.ro

SCRISORI DIN DEPĂRTARE[5]

www.dacoromanica.ro

SCRISORI DIN DEPĂRTARE

SCRISOAREA INTII
PRIMA ETAPĂ A PRIMEI REVOLUŢII[8]

Prima revoluţie născută din războiul mondial imperialist a izbucnit. Această primă revoluţie nu va fi, desigur, ultima.

Judecînd după datele sumare pe care autorul acestor rînduri le are la dispoziţie în Elveţia, prima etapă a acestei prime revoluţii, şi anume a revoluţiei *ruse* de la 1 martie 1917, s-a încheiat. Această primă etapă nu va fi, desigur, ultima etapă a revoluţiei noastre.

Cum a fost cu putinţă o asemenea „minune", ca în numai 8 zile — răstimp arătat de d-l Miliukov în lăudăroasa sa telegramă către toţi reprezentanţii Rusiei din străinătate — să se prăbuşească o monarhie care s-a menţinut timp de veacuri, care s-a menţinut chiar şi în cei trei ani — 1905—1907 — de măreţe bătălii de clasă duse de întregul popor ?

Nici în natură, nici în istorie nu se întîmplă minuni ; dar orice cotitură bruscă a istoriei, inclusiv orice revoluţie, are un conţinut atît de bogat, prezintă combinaţii de forme de luptă şi de corelaţie a forţelor în luptă atît de originale, atît de neaşteptate, încît unei minţi de filistin multe trebuie să-i apară ca nişte minuni.

Pentru ca prăbuşirea în cîteva zile a monarhiei ţariste să fie cu putinţă a fost nevoie de îmbinarea unei întregi serii de condiţii de însemnătate istorică mondială. Vom arăta care au fost cele mai importante dintre aceste condiţii.

Fără cei trei ani — 1905—1907 — de măreţe bătălii de clasă ale proletariatului rus şi fără energia revoluţionară

www.dacoromanica.ro

de care a dat el dovadă în aceşti trei ani, n-ar fi fost cu putinţă ca a doua revoluţie să se desfăşoare atît de rapid, în sensul că *etapa* ei *iniţială* s-a încheiat în cîteva zile. Prima revoluţie (1905) a răscolit adînc terenul, a smuls din rădăcini prejudecăţile seculare, a trezit la viaţa politică şi la lupta politică milioane de muncitori şi zeci de milioane de ţărani, a înfăţişat una alteia şi lumii întregi *toate* clasele (şi toate principalele partide) din societatea rusă în adevărata lor lumină, a arătat care e corelaţia reală dintre interesele lor, forţele lor, metodele lor de acţiune, scopurile lor imediate şi cele îndepărtate. Prima revoluţie şi epoca de contrarevoluţie care i-a urmat (1907—1914) au dat la iveală caracterul adevărat al monarhiei ţariste, au făcut-o „să-şi dea arama pe faţă", au dezvăluit toată putreziciunea şi ticăloşia, tot cinismul şi desfrîul bandei ţariste în frunte cu monstruosul Rasputin, toată bestialitatea familiei Romanovilor — aceşti pogromişti care au scăldat Rusia în sîngele evreilor, muncitorilor şi revoluţionarilor, aceşti *moşieri* — „primii între egali" — *care au în stăpînirea lor milioane* de hectare de pămînt şi sînt gata de orice cruzime, de orice crimă, sînt gata să ruineze şi să sugrume un număr oricît de mare de cetăţeni pentru a păstra această „sacră proprietate" a lor şi *a clasei lor.*

Fără revoluţia din 1905—1907, fără contrarevoluţia din 1907—1914 n-ar fi fost cu putinţă o „autodeterminare" atît de precisă a tuturor claselor poporului rus şi ale popoarelor care populează Rusia, n-ar fi fost cu putinţă precizarea atitudinii acestor clase una faţă de alta şi faţă de monarhia ţaristă, precizare care s-a vădit în cele opt zile ale revoluţiei din februarie-martie 1917. Această revoluţie de opt zile a fost „jucată" — dacă ne este îngăduit să folosim o asemenea metaforă — întocmai ca un spectacol precedat de vreo zece repetiţii şi repetiţii generale ; „actorii" se cunoşteau unul pe altul, îşi cunoşteau rolurile, locul pe care-l ocupă, cunoşteau pînă la cele mai mici amănunte condiţiile în care acţionau, cunoşteau la perfecţiune toate nuanţele cît de cît importante ale curentelor politice şi ale metodelor de acţiune.

www.dacoromanica.ro

Dar dacă prima revoluţie, marea revoluţie din 1905, pe care domnii Gucikovi şi Miliukovi şi acoliţii lor au condamnat-o, denumind-o o „mare rebeliune", a dus după 12 ani la „strălucita", „glorioasa" revoluţie din 1917, pe care Gucikovii şi Miliukovii o declară „glorioasă" pentru că le-a dat *(deocamdată)* puterea, — mai era nevoie de un „regizor" mare, energic, atotputernic, care, pe de o parte, să fie în stare să accelereze în proporţii uriaşe mersul istoriei mondiale, iar pe de altă parte să provoace crize mondiale economice, politice, naţionale şi internaţionale de o forţă nemaipomenită. În afară de neobişnuita accelerare a mersului istoriei mondiale, mai era nevoie să intervină cotituri extrem de bruşte ale ei, pentru ca la una din aceste cotituri carul monarhiei Romanovilor, stropit de sînge şi de noroi, să se poată răsturna dintr-o dată.

Acest „regizor" atotputernic, acest energic accelerator a fost războiul imperialist mondial.

Acum a devenit incontestabil că războiul este mondial, deoarece Statele Unite şi China, care astăzi sînt pe jumătate atrase în război, mîine vor fi atrase pe deplin.

Acum a devenit incontestabil că războiul este imperialist în ceea ce priveşte *ambele* părţi. Numai capitaliştii şi acoliţii lor, social-patrioţii şi social-şoviniştii — sau, dacă e să vorbim nu în definiţii critice generale, ci citînd nume politice cunoscute în Rusia, numai alde Gucikov şi Lvov, Miliukov şi Şingarev, pe de o parte, numai alde Gvozdev, Potresov, Cihenkeli, Kerenski şi Ciheidze, pe de altă parte —, pot tăgădui sau estompa acest fapt. *Şi* burghezia germană, *şi* cea anglo-franceză duc războiul pentru jefuirea unor ţări străine, pentru înăbuşirea unor popoare mici, pentru dominaţia financiară asupra lumii, pentru împărţirea şi reîmpărţirea coloniilor, pentru salvarea regimului capitalist muribund prostind şi dezbinînd pe muncitorii din diferitele ţări.

Din punct de vedere obiectiv războiul imperialist trebuia în mod inevitabil să accelereze extrem de mult şi să ascută într-o măsură nemaipomenită lupta de clasă a proletariatului împotriva burgheziei, trebuia să se transforme în război civil între clasele duşmane.

www.dacoromanica.ro

Această *transformare a fost începută* de revoluţia din februarie-martie 1917, din a cărei primă etapă se vede, în primul rînd, că ţarismul a primit o lovitură simultană de la două forţe: pe de o parte întreaga Rusie burgheză şi moşierească, cu toţi acoliţii ei inconştienţi şi cu toţi conducătorii ei conştienţi în persoana ambasadorilor şi capitaliştilor anglo-francezi, iar pe de altă parte *Sovietul de deputaţi ai muncitorilor*, care începuse să exercite o forţă de atracţie asupra deputaţilor, soldaţilor şi ţăranilor [7].

Aceste trei tabere politice, aceste trei forţe politice principale: 1) monarhia ţaristă, capul moşierilor-iobăgişti, capul vechii funcţionărimi şi al generalilor; 2) Rusia burgheză şi moşierească-octombristă-cadetă, în urma căreia venea tîrîndu-se mica burghezie (avînd ca principali reprezentanţi pe Kerenski şi Ciheidze); 3) Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, care îşi căuta aliaţi în întregul proletariat şi în întreaga masă a populaţiei sărace, — aceste trei *principale* forţe politice s-au manifestat cît se poate de clar chiar în cele opt zile ale „primei etape", chiar şi pentru un observator aflat atît de departe de locul unde se desfăşoară evenimentele şi nevoit să se mulţumească cu telegramele zgîrcite care apar în ziarele străine, cum este autorul acestor rînduri.

Dar înainte de a vorbi mai amănunţit despre aceasta trebuie să revin la acea parte din scrisoarea mea care este consacrată factorului de primă forţă: războiul imperialist mondial!

Războiul a legat între ele cu *lanţuri de fier* puterile beligerante, grupurile beligerante de capitalişti, pe „stăpînii" orînduirii capitaliste, pe proprietarii de sclavi ai capitalismului. *Un singur ghem sîngeros* — iată ce reprezintă viaţa social-politică în momentul istoric prin care trecem.

Socialiştii care la începutul războiului au trecut de partea burgheziei, toţi aceşti David şi Scheidemann în Germania, Plehanov-Potresov-Gvozdev & Co. în Rusia, multă vreme au ţipat cît i-a ţinut gura împotriva „iluziilor" revoluţionarilor, împotriva „iluziilor" Manifestului de la Basel [8], împotriva „farsei-vis" a transformării războiului imperialist într-un război civil. Ei au proslăvit

www.dacoromanica.ro

în fel şi chip forţa, vitalitatea şi adaptabilitatea pe care, după părerea lor, a vădit-o capitalismul, *ei*, care i-au ajutat pe capitalişti „să adapteze", să dreseze, să prostească şi să dezbine clasele muncitoare din diferitele ţări.

Dar „cine rîde la urmă rîde mai bine". Burghezia n-a reuşit să facă să întîrzie prea mult timp criza revoluţionară generată de război. Criza revoluţionară creşte cu o forţă irezistibilă în toate ţările, începînd cu Germania, care, după expresia unui observator ce a vizitat-o de curînd, trece printr-o „foamete genial organizată", şi sfîrşind cu Anglia şi Franţa, unde *de asemenea* se apropie *foametea* şi unde organizarea este mult mai puţin „genială".

Era firesc ca în Rusia ţaristă, unde exista cea mai monstruoasă dezorganizare şi cel mai revoluţionar proletariat (şi aceasta nu datorită calităţilor lui deosebite, ci datorită tradiţiilor vii ale „anului 1905"), criza revoluţionară să izbucnească *mai înainte decît oriunde* în altă parte. Această criză a fost grăbită de o serie de înfrîngeri foarte grele pe care le-au suferit Rusia şi aliaţii ei. Înfrîngerile au zdruncinat tot vechiul mecanism guvernamental şi toată vechea ordine, au întărîtat împotriva acestora *toate* clasele populaţiei, au dus la exasperare armata, au nimicit în proporţii uriaşe vechiul ei corp de comandă, provenit din rîndurile unei nobilimi retrograde şi ale unei birocraţii putrede cu desăvîrşire, înlocuindu-l cu unul alcătuit din elemente tinere, proaspete, provenite mai ales din burghezie, din raznocinţi *, din mica burghezie. Cei care nu sînt decît nişte lachei ai burgheziei sau pur şi simplu nişte oameni fără caracter şi care au făcut spume la gură împotriva „defetismului" sînt puşi acum în faţa legăturii istorice dintre înfrîngerea monarhiei ţariste, cea mai înapoiată şi cea mai barbară, şi *începutul* incendiului revoluţionar.

Dar, dacă înfrîngerile de la începutul războiului au jucat rolul unui factor negativ care a grăbit explozia, *legătura* dintre capitalul financiar anglo-francez, dintre

* *Raznocinţi* — reprezentanţi culţi ai burgheziei liberale şi democratice, proveniţi din rîndurile clerului, funcţionărimii, micii burghezii sau ţărănimii. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

imperialismul anglo-francez şi capitalul octombrist-cadet din Rusia a fost un factor care a grăbit această criză, prin *organizarea* de-a dreptul a *unui complot* împotriva lui Nicolaie Romanov.

Acest aspect extrem de important al problemei este, din motive lesne de înţeles, trecut sub tăcere de presa anglo-franceză şi subliniat cu o satisfacţie răutăcioasă de presa germană. Noi, marxiştii, trebuie să privim cu luciditate adevărul drept în faţă şi să nu ne lăsăm tulburaţi nici de minciunile oficiale, dulcegi-diplomatice ale diplomaţilor şi miniştrilor primului grup beligerant de imperialişti, nici de ochiadele şi chicotelile concurenţilor lor financiari şi militari din celălalt grup beligerant. Tot mersul evenimentelor din cursul revoluţiei din februarie-martie arată limpede că ambasada engleză şi cea franceză, cu agenţii şi „legăturile" lor, care făceau de mult eforturi desperate pentru a împiedica acorduri „separate" şi o pace separată între Nicolaie al II-lea (să sperăm că este, şi să luptăm ca să fie, ultimul) şi Wilhelm al II-lea, au organizat în mod nemijlocit un complot împreună cu octombriştii şi cadeţii, împreună cu o parte dintre generali, cu o parte a corpului ofiţeresc al armatei şi a garnizoanei din Petrograd, care urmărea îndeosebi *înlăturarea* lui Nicolaie Romanov.

Să nu ne facem iluzii. Să nu cădem în greşeala acelora care sînt gata astăzi să înalţe osanale — cum sînt unii „okişti" sau „menşevici" [9] care oscilează între gvozdevism-potresovism şi internaţionalism şi care prea adesea alunecă spre pacifismul mic-burghez, — să înalţe osanale unei „înţelegeri" între partidul muncitoresc şi cadeţi, „sprijinirii" acestora din urmă de către partidul muncitoresc etc. Aceşti oameni, de dragul vechii lor doctrine învăţate pe de rost (şi cu totul nemarxiste), aruncă un văl asupra complotului organizat de imperialiştii anglo-francezi împreună cu alde Gucikov şi Miliukov în vederea înlăturării „principalului războinic", Nicolaie Romanov, şi a înlocuirii lui cu nişte *războinici* mai energici, mai proaspeţi, mai capabili.

Dacă revoluţia a învins atît de repede şi — ar părea la prima vedere — atît de radical, aceasta e numai deoarece, ca urmare a unei situaţii istorice cu totul originale, *s-au*

www.dacoromanica.ro

contopit laolaltă — şi s-au contopit într-un mod remarcabil de „armonios" — *curente cu totul deosebite*, interese de clasă *cu totul eterogene*, tendinţe sociale şi politice *diametral opuse*. Şi anume: complotul imperialiştilor anglo-francezi, care i-au împins pe Miliukov, Gucikov & Co. să pună mîna pe putere *în scopul continuării războiului imperialist*, în scopul continuării lui cu şi mai multă înverşunare şi îndîrjire, în scopul *măcelăririi a noi milioane* de muncitori şi ţărani din Rusia pentru ca Gucikovii să primească... Constantinopolul, capitaliştii francezi... Siria, capitaliştii englezi... Mesopotamia etc. Aceasta pe de o parte. Iar pe de altă parte o adîncă mişcare proletară şi populară de masă (întreaga sărăcime de la oraşe şi de la sate) cu caracter revoluţionar pentru *pîine*, pentru *pace*, pentru *libertatea adevărată*.

Ar fi pur şi simplu o prostie să se vorbească de un „sprijin" acordat de proletariatul revoluţionar din Rusia imperialismului cadeto-octombrist, „finanţat" cu bănişori englezi, la fel de respingător ca cel ţarist. Muncitorii revoluţionari au distrus, au distrus în mare măsură şi vor distruge din temelii mîrşava *monarhie* ţaristă, fără a se entuziasma şi tulbura dacă în anumite momente istorice, de scurtă durată şi excepţionale în ceea ce priveşte conjuncturа, *le* vine *în ajutor* lupta dusă de Buchanan, Gucikov, Miliukov & Co. *pentru a înlocui* un monarh cu un *alt monarh*, de preferinţă tot cu un Romanov!

Aşa şi numai aşa s-au petrecut lucrurile. Aşa şi numai aşa poate privi lucrurile un om politic care nu se teme de adevăr, care cîntăreşte lucid raportul dintre forţele sociale în revoluţie, care apreciază orice „moment actual" nu numai din punctul de vedere al întregului caracter original pe care-l are astăzi, ci şi din punctul de vedere al resorturilor mai profunde, al raportului mai profund dintre interesele proletariatului şi cele ale burgheziei, atît în Rusia, cît şi în întreaga lume.

Muncitorii din Petrograd, ca şi muncitorii din întreaga Rusie, au luptat cu abnegaţie împotriva monarhiei ţariste, pentru libertate, pentru a se da pămînt ţăranilor, *pentru pace*, împotriva măcelului imperialist. Urmărind continuarea şi înteţirea acestui măcel, capitalul imperialist

www.dacoromanica.ro

anglo-francez a ţesut intrigi de palat, a organizat un complot împreună cu ofiţerii din gardă, i-a instigat şi i-a încurajat pe Gucikovi şi Miliukovi, *a pregătit pe deplin un nou guvern*, care, după primele lovituri date ţarismului a şi *pus mîna pe putere*.

Acest nou guvern, în care octombriştii [10] şi cei din partidul „înnoirii paşnice" [11], Lvov şi Gucikov, complicii de ieri ai lui Stolîpin-Spînzurătorul, deţin posturi *cu adevărat importante*, posturi cheie, posturi hotărîtoare, armata şi funcţionărimea, acest guvern în care Miliukov şi ceilalţi cadeţi [12] servesc mai mult de decor, de faţadă, pentru a ţine discursuri profesorale dulcege, iar „trudovicul" Kerenski joacă rolul de balalaică pentru a-i înşela pe muncitori şi ţărani, — acest guvern nu este o adunătură întîmplătoare de persoane.

El este alcătuit din reprezentanţii unei clase noi care s-a ridicat la exercitarea puterii politice în Rusia, clasa moşierilor capitalişti şi a burgheziei, care de mult *cîrmuieşte* sub raport economic ţara noastră şi care, şi în timpul revoluţiei din 1905—1907 şi în timpul contrarevoluţiei din 1907—1914 şi, în sfîrşit — ba chiar cu o deosebită repeziciune —, în perioada războiului din 1914—1917 s-a organizat politiceşte extrem de repede, acaparînd şi administraţia locală, şi învăţămîntul public, şi tot felul de congrese, şi Duma, şi comitetele pentru industria de război [13] etc. Această clasă nouă era „aproape cu totul" la putere în preajma anului 1917; de aceea au fost suficiente primele lovituri date ţarismului pentru ca acesta să se prăbuşească şi să cedeze locul burgheziei. Războiul imperialist, care reclamă o nemaipomenită încordare a forţelor, a accelerat în aşa măsură mersul dezvoltării înapoiatei Rusii, încît „dintr-o dată" (de fapt *pare numai că* dintr-o dată) *am ajuns din urmă* Italia, Anglia, aproape Franţa, am căpătat un guvern „parlamentar", „de coaliţie", „naţional" (adică un guvern apt să continue măcelul imperialist şi să amăgească poporul).

Alături de acest guvern — care, în fond, din punctul de vedere al războiului *actual* este un simplu agent al „firmelor" miliardare „Anglia şi Franţa" — a apărut principalul guvern, un guvern neoficial, încă nedezvoltat, re-

www.dacoromanica.ro

lativ slab, *guvernul muncitoresc*, care exprimă interesele proletariatului şi ale întregii populaţii sărace de la oraşe şi de la sate. Acest guvern este *Sovietul de deputaţi ai muncitorilor* din Petrograd, care caută legături cu soldaţii şi ţăranii, precum şi cu muncitorii agricoli, cu aceştia, bineînţeles, îndeosebi, în primul rînd, mai mult decît cu ţăranii.

Aceasta este situaţia politică *reală* pe care trebuie să căutăm înainte de toate să ne-o lămurim cu cea mai mare precizie obiectivă cu putinţă, pentru a pune la baza tacticii marxiste singura temelie trainică pe care trebuie clădită, temelia *faptelor*.

Monarhia ţaristă este zdrobită, dar nu este încă răpusă.

Guvernul burghez, octombrist-cadet, care vrea să ducă războiul imperialist „pînă la capăt", fiind de fapt un agent al firmei financiare „Anglia şi Franţa", *e nevoit să promită* poporului maximum de libertăţi şi de pomeni compatibile cu păstrarea de către acest guvern a puterii asupra poporului şi cu posibilitatea de a continua măcelul imperialist.

Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, organizaţie a muncitorilor, reprezintă embrionul unui guvern muncitoresc, reprezentantul intereselor tuturor maselor *sărace* ale populaţiei, adică a nouă zecimi din populaţie, şi luptă pentru *pace, pîine, libertate*.

Lupta acestor trei forţe determină situaţia care s-a creat în prezent şi care constituie *o trecere* de la prima etapă la a doua etapă a revoluţiei.

Contradicţia dintre prima şi a doua forţă *nu* este profundă, ci este o contradicţie vremelnică, provocată *numai* de conjunctura momentului, de cotitura bruscă a evenimentelor în războiul imperialist. Noul guvern este *în întregimea* sa format din monarhişti, căci republicanismul *verbal* al lui Kerenski este pur şi simplu neserios, nedemn de un om politic şi *în mod obiectiv* înseamnă politicianism. Noul guvern nici n-a apucat bine să răpună monarhia ţaristă, că *a şi început să cadă la tocmeală* cu dinastia moşierilor Romanovi. Burghezia de tip octombrist-cadet *are nevoie* de monarhie, care să fie capul birocraţiei şi armatei şi să ocrotească privilegiile capitalului împotriva oamenilor muncii.

www.dacoromanica.ro

Cine spune că în interesul luptei împotriva reacţiunii ţariste muncitorii trebuie *să sprijine* noul guvern (şi aceasta o spun, după cum se vede, alde Potresov, Gvozdev, Cihenkeli, precum şi, cu toată *atitudinea sa evazivă, Ciheidze)* este un trădător al muncitorilor, un trădător al cauzei proletariatului, al cauzei păcii şi libertăţii. Căci în realitate *tocmai* acest nou guvern este chiar *de pe acum* legat de mîini şi de picioare de capitalul imperialist, de politica imperialistă *de război*, de jaf, şi a *şi* început să cadă la tocmeală (fără a întreba poporul !) cu dinastia, activează *în direcţia restaurării monarhiei ţariste*, invită pe noul pretendent la tronul ţarilor, Mihail Romanov, se îngrijeşte de consolidarea tronului lui, de înlocuirea monarhiei legitime (legale, bazate pe vechea lege) printr-o monarhie bonapartistă, plebiscitară (bazată pe o consultare trucată a poporului).

Nu, pentru a lupta cu adevărat împotriva monarhiei ţariste, pentru a asigura cu adevărat libertatea, nu numai în vorbe, nu numai în promisiunile palavragiilor Miliukov şi Kerenski, *nu* muncitorii trebuie să sprijine noul guvern, ci acest guvern trebuie „să-i sprijine" pe muncitori ! Căci singura *garanţie* că libertatea şi nimicirea pînă la capăt a ţarismului vor fi asigurate este *înarmarea proletariatului*, întărirea, extinderea, dezvoltarea rolului, a importanţei, a forţei Sovietului de deputaţi ai muncitorilor.

Restul e vorbărie goală şi minciună, este autoamăgirea politicienilor din tabăra liberalilor şi radicalilor, este înşelăciune şi escrocherie.

Ajutaţi la înarmarea muncitorilor sau, cel puţin, nu împiedicaţi acest lucru, şi libertatea în Rusia nu va putea fi învinsă, monarhia nu va putea fi restaurată, iar republica va fi asigurată.

Altminteri Gucikovii şi Miliukovii vor restaura monarhia şi nu vor realiza *nimic*, absolut nimic din „libertăţile" pe care le-au promis. Cu făgăduieli „au hrănit" poporul şi au prostit pe muncitori toţi politicienii burghezi în *toate* revoluţiile burgheze.

Revoluţia noastră este burgheză, *de aceea* muncitorii trebuie să sprijine burghezia, spun alde Potresov, Gvozdev, Ciheidze, aşa cum spunea mai ieri Plehanov.

www.dacoromanica.ro

Revoluţia noastră este burgheză, spunem noi, marxiştii, *de aceea* muncitorii trebuie să deschidă poporului ochii să vadă înşelăciunea politicienilor burghezi, să-l înveţe să nu se încreadă în vorbe, să nu se bizuie decît pe *propriile sale* forţe, pe organizarea *sa*, pe unirea *sa*, pe înarmarea *sa*.

Guvernul octombriştilor şi cadeţilor, al Gucikovilor şi Miliukovilor, *nu poate* — chiar dacă ar dori sincer acest lucru (şi în sinceritatea lui Gucikov şi a lui Lvov numai un copil ar putea crede) —, *nu poate* da poporului *nici pace, nici pîine, nici libertate.*

Pacea n-o poate da, fiindcă este un guvern al războiului, un guvern al continuării măcelului imperialist, un guvern al *jafului*, care intenţionează să jefuiască Armenia, Galiţia, Turcia, să ia Constantinopolul, să recucerească Polonia, Kurlanda, Ţinutul lituanian etc. Guvernul acesta este legat de mîini şi de picioare de capitalul imperialist anglo-francez. Capitalul rus nu este decît o filială a „firmei" mondiale care manipulează *sute de miliarde* de ruble şi poartă denumirea : „Anglia şi Franţa".

Pîine nu poate da, fiindcă este un guvern burghez. În *cel mai bun* caz, el va da poporului, aşa cum s-a întîmplat în Germania, „o foamete genial organizată". Dar poporul nu va voi să sufere de foame. Poporul va afla — şi, pe cît se pare, va afla curînd — că cereale sînt şi pot fi căpătate, dar numai dacă se vor lua măsuri care *să nu se plece în faţa caracterului sacrosanct al capitalului şi al proprietăţii funciare.*

Libertate nu poate da, fiindcă este un guvern moşieresc-capitalist, care *se teme* de popor şi care a şi început să cadă la tocmeală cu dinastia Romanovilor.

Despre sarcinile de ordin tactic care ni se pun în comportarea noastră imediată faţă de acest guvern vom vorbi într-un alt articol. Acolo vom arăta care este specificul momentului actual — momentul *trecerii* de la prima etapă la a doua etapă a revoluţiei —, de ce lozinca, „sarcina zilei" în *acest* moment trebuie să fie : *muncitori, aţi săvîrşit minuni de eroism proletar, popular în războiul civil împotriva ţarismului, trebuie să săvîrşiţi minuni de organizare proletară şi de organizare a întregului popor pentru*

www.dacoromanica.ro

a pregăti victoria voastră în cea de-a doua etapă a revoluţiei.

Mărginindu-ne *acum* la analiza luptei de clasă şi a raportului dintre forţele de clasă în etapa actuală a revoluţiei, trebuie să punem şi chestiunea : care sînt *aliaţii* proletariatului în *actuala* revoluţie ?

Proletariatul are *doi* aliaţi : în primul rînd, masa largă a populaţiei semiproletare şi, în parte, a ţăranilor cu mică gospodărie din Rusia, masă care numără multe zeci de milioane, alcătuind imensa majoritate a populaţiei. Această masă *are nevoie* de pace, pîine, libertate şi pămînt. Această masă se va afla în mod inevitabil sub o oarecare influenţă a burgheziei, şi îndeosebi a micii burghezii, de care e cea mai apropiată prin condiţiile ei de trai, oscilînd între burghezie şi proletariat. Lecţia aspră pe care o oferă războiul şi care va fi *cu atît mai* aspră cu cît Gucikov, Lvov, Miliukov & Co. vor duce cu mai multă energie războiul, va împinge *inevitabil* această masă spre proletariat, silind-o să-l urmeze. Această masă trebuie, folosind libertatea relativă a noii ordini şi Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, să căutăm, în primul rînd şi mai mult decît orice, *s-o luminăm* şi *s-o organizăm*. Soviete de deputaţi ai ţăranilor, Soviete ale muncitorilor agricoli, aceasta este una dintre cele mai importante sarcini. Totodată vom tinde nu numai ca muncitorii agricoli să-şi formeze Sovietele lor separate, ci şi ca ţăranii neavuţi şi cei săraci să se organizeze *separat* de ţăranii înstăriţi. Despre sarcinile speciale şi formele speciale ale acestei organizări care în momentul de faţă este absolut necesară vom vorbi în scrisoarea următoare.

Al doilea aliat al proletariatului rus este proletariatul din toate ţările beligerante, şi în general din toate ţările. În mare parte, acesta este astăzi apărat de război şi prea adesea în numele lui vorbesc social-şoviniştii, care, în Europa, au trecut, ca şi Plehanov, Gvozdev, Potresov în Rusia, de partea burgheziei. Dar, cu fiecare lună de război imperialist, procesul de eliberare a proletariatului de sub înrîurirea lor progresează, iar revoluţia rusă va accelera *inevitabil* şi în măsură uriaşă acest proces.

www.dacoromanica.ro

Cu aceşti doi aliaţi proletariatul, *folosind particularităţile* actualului moment de trecere, poate să meargă şi va merge spre cucerirea mai întîi a republicii democratice şi a victoriei depline a ţăranilor asupra moşierilor în loc de semimonarhia gucikovistă-miliukovistă, iar apoi spre *socialism*, singurul care va da popoarelor istovite de război *pace*, *pîine* şi *libertate*.

N. Lenin

Scris la 7 (20) martie 1917

Publicat în formă prescurtată la 21 şi 22 martie 1917, în ziarul „Pravda" nr. 14 şi 15

Publicat pentru prima oară în întregime în 1949, în Operele lui V. I. Lenin, ed. a 4-a, vol. 23

Se tipăreşte după copia dactilografiată, confruntată cu textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SCRISORI DIN DEPĂRTARE

SCRISOAREA A DOUA
NOUL GUVERN ŞI PROLETARIATUL

Cel mai important document de care dispun pînă în ziua de astăzi (8 (21) martie) este numărul din 16 martie al ziarului englez ultraconservator şi ultraburghez „Times“ [14], în care este publicat un comunicat cu privire la revoluţia din Rusia. E limpede, ar fi greu de găsit o sursă mai binevoitoare — ca să folosim un eufemism — faţă de guvernul Gucikov şi Miliukov.

Corespondentul acestui ziar comunică din Petersburg, în ziua de miercuri 1 (14) martie, cînd la cîrmă se afla încă *primul* guvern provizoriu, adică Comitetul executiv al Dumei, alcătuit din 13 persoane în frunte cu Rodzeanko, şi care, după expresia ziarului, număra printre membrii săi doi „socialişti“, pe Kerenski şi Ciheidze [15], — următoarele :

„Un grup de 22 de membri aleşi ai Consiliului de stat — Gucikov, Stahovici, Trubeţkoi, profesorul Vasiliev, Grimm, Vernadski şi alţii — au trimis ieri o telegramă ţarului“, implorîndu-l ca, pentru salvarea „dinastiei“ etc. etc., să convoace Duma şi să numească şef al guvernului o persoană care să se bucure de „încrederea naţiunii“. „Ce hotărîre va lua împăratul, care trebuie să sosească astăzi, pînă în momentul de faţă nu se ştie — scrie corespondentul —, dar un lucru este absolut sigur. Dacă maiestatea sa nu va satisface imediat dorinţa celor mai moderate elemente din rîndurile supuşilor săi loiali, Comitetul provizoriu al Dumei de stat ar pierde influenţa de care se bucură în prezent, iar cei care s-ar bucura de toată această

www.dacoromanica.ro

influență ar fi socialiștii ; aceștia vor instaurarea republicii, dar nu sînt în stare să instituie nici un fel de guvern de ordine și ar duce inevitabil țara la anarhie înăuntru și la o catastrofă în afară...".

Nu-i așa că e o dovadă de înțelepciune politică și că e foarte clar ? Ce bine înțelege tovarășul de idei (dacă nu chiar conducătorul) englez al Gucikovilor și Miliukovilor raportul forțelor și intereselor de clasă ! „Cele mai moderate elemente din rîndurile supușilor loiali", adică moșierii și capitaliștii monarhiști, vor să capete puterea în mîinile lor, întrucît își dau perfect de bine seama că altminteri „influența" de care se bucură ei o vor căpăta „socialiștii". Dar de ce tocmai „socialiștii" și nu altcineva ? Pentru că gucikovistul englez vede foarte bine că în arena politică *nu există și nu poate exista* nici o altă forță socială. Revoluția a făcut-o proletariatul ; el a dat dovadă de eroism, și-a vărsat sîngele, a antrenat după sine masele cele mai largi ale populației muncitoare și sărace, el cere pîine, pace și libertate, el cere republică, el simpatizează cu socialismul. Iar o mînă de moșieri și capitaliști, în frunte cu alde Gucikov și Miliukov, vor să înșele voința sau năzuința imensei majorități, vor să încheie *un tîrg cu monarhia care se prăbușește*, vor s-o sprijine, s-o salveze : numește-i pe Lvov și pe Gucikov, maiestate, și vom fi cu monarhia împotriva poporului. Iată tot înțelesul, tot miezul politicii noului guvern !

Dar cum să justifici înșelarea poporului, mistificarea lui, încălcarea voinței imensei majorități a populației ?

Pentru asta trebuie să calomniezi — un procedeu vechi, dar veșnic nou al burgheziei. Și gucikovistul englez calomniază, înjură, scuipă și se stropșește : „anarhie înăuntru, catastrofă în afară", „nici un fel de guvern de ordine" ! !

Nu-i adevărat, onorabile gucikovist ! Muncitorii vor republica, iar republica este o formă de guvernămînt cu mult mai „de ordine" decît monarhia. Ce garanție are poporul că un alt Romanov nu-și va aduce pe lîngă el un alt Rasputin ? Catastrofa o aduce tocmai continuarea războiului, adică tocmai noul guvern. Numai o republică proletară, sprijinită de muncitorii agricoli și de partea să-

www.dacoromanica.ro

racă a țăranilor și orășenilor, poate să asigure pacea, poate da pîine, ordine, libertate.

Urletele împotriva anarhiei n-au alt rol decît să disimuleze interesele egoiste ale capitaliștilor, care vor să se îmbogățească de pe urma războiului și a împrumuturilor de război, care vor să restabilească monarhia *împotriva* poporului.

„...Ieri — continuă corespondentul — partidul social-democrat a lansat un apel cu un conținut cum nu se poate mai rebel, și acest apel a fost difuzat în tot orașul. Ei" (adică partidul social-democrat) „sînt niște doctrinari puri, dar într-o vreme ca aceasta puterea lor de a face rău este imensă. D-l Kerenski și d-l Ciheidze, care înțeleg că fără sprijinul ofițerilor și al elementelor mai moderate din rîndurile poporului nu pot spera să evite anarhia, sînt siliți să țină seama de tovarășii lor mai puțin chibzuiți, care pe nesimțite îi împing să ocupe o poziție de natură să complice sarcina Comitetului provizoriu...".

O, mare diplomat-gucikovist englez! Cît de „nechibzuit" ați divulgat adevărul!

„Partidul social-democrat" și „tovarășii mai puțin chibzuiți", de care „sînt siliți să țină seama Kerenski și Ciheidze", aceștia sînt, după cum se vede, Comitetul Central sau Comitetul din Petersburg al partidului nostru, refăcut de conferința din ianuarie 1912 [16], sînt aceiași „bolșevici" pe care burghezii întotdeauna îi învinuiesc că sînt „doctrinari" pentru că sînt credincioși „doctrinei", adică bazelor, principiilor, învățăturii și țelurilor *socialismului*. Se vede cît de colo că gucikovistul englez aduce apelului [17] și comportării partidului nostru învinuirea că sînt rebele și doctrinare pentru că cheamă la luptă pentru republică, pentru pace, pentru nimicirea totală a monarhiei țariste, pentru pîinea poporului.

Pîine pentru popor și pace — asta înseamnă rebeliune; pe cînd fotolii ministeriale pentru Gucikov și Miliukov — asta înseamnă „ordine". Cît de cunoscute ne sînt aceste vorbe de mult auzite!

Și care este, potrivit caracterizării făcute de gucikovistul englez, tactica lui Kerenski și Ciheidze?

O tactică șovăielnică: pe de o parte, gucikovistul îi laudă; ei, vedeți dv., „înțeleg" (copii cuminți! băieți deș-

www.dacoromanica.ro

tepți !) că fără „sprijinul" ofițerilor și al elementelor mai moderate nu se poate evita anarhia (și noi care pînă acum credeam și continuăm să credem, potrivit doctrinei noastre, învățăturii noastre socialiste, că tocmai capitaliștii aduc în societatea omenească anarhia și războiul, că numai prin trecerea *întregii* puteri politice în mîinile proletariatului și ale sărăcimii putem scăpa de războaie, de anarhie, de foamete !). — — — Pe de altă parte, ei, vedeți dv., „sînt siliți să țină seama" „de tovarășii lor mai puțin chibzuiți", adică de bolșevici, de Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, refăcut și unificat de Comitetul Central.

Dar ce forță îi „silește" pe Kerenski și pe Ciheidze „să țină seama" de partidul bolșevic, din care ei n-au făcut *niciodată* parte, pe care ei înșiși sau reprezentanții lor în publicistică („socialiștii-revoluționari", „socialiștii-populiști" [18], „menșevicii-okiști" etc.) întotdeauna i-au înjurat și condamnat, spunînd despre ei că nu sînt decît un neînsemnat cerc clandestin, o sectă de doctrinari etc. ? Unde și cînd s-a mai văzut ca, în momente revoluționare, în momente cînd acțiunea *maselor* are precădere, niște oameni politici care nu și-au pierdut mințile „să țină seama" de „doctrinari" ? ?

S-a încurcat bietul nostru gucikovist englez, n-a reușit s-o scoată la capăt, n-a știut nici să mintă pe de-a-ntregul, nici să spună tot adevărul ; singurul lucru pe care l-a făcut a fost să se dea de gol.

Ceea ce i-a silit pe Kerenski și pe Ciheidze să țină seama de partidul social-democrat al Comitetului Central este influența de care se bucură acest partid în rîndurile proletariatului, ale maselor. Partidul nostru s-a dovedit a fi cu masele, cu proletariatul revoluționar, *în ciuda* arestării și deportării în Siberia, încă în 1914, a deputaților noștri, în ciuda sălbaticei prigoane și a arestărilor la care a fost supus Comitetul din Petersburg pentru activitatea ilegală desfășurată în timpul războiului *împotriva* războiului și împotriva țarismului.

„Faptele sînt îndărătnice", spune un proverb englez. Îngăduiți-mi să vi-l reamintesc, stimate gucikovist englez ! *„Însuși"* gucikovistul englez *a trebuit* să recunoască faptul că muncitorii din Petersburg au fost conduși sau cel puțin

www.dacoromanica.ro

ajutaţi cu abnegaţie de partidul nostru în măreţele zile ale revoluţiei. De asemenea el a trebuit să recunoască şi faptul că Kerenski şi Ciheidze oscilează *între* burghezie şi proletariat. Gvozdeviştii, „defensiştii", adică social-şoviniştii, adică apărătorii războiului imperialist, de jaf, urmează astăzi în totul burghezia ; Kerenski, intrînd în guvern, adică în cel de-al doilea guvern provizoriu, a trecut şi el cu totul de partea burgheziei ; Ciheidze n-a trecut, el continuă *să oscileze* între guvernul provizoriu al burgheziei, Gucikovi şi Miliukovi, de o parte, şi „guvernul provizoriu" al proletariatului şi al maselor sărace ale poporului, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, unificat de Comitetul Central, de altă parte.

Revoluţia a confirmat, prin urmare, ideea asupra căreia am insistat noi îndeosebi chemînd pe muncitori să-şi lămurească bine deosebirea de clasă dintre principalele partide şi curente din mişcarea muncitorească şi din rîndurile micii burghezii, a confirmat cele scrise de noi, de pildă, în nr. 47 al ziarului „Soţial-Democrat" [19] din Geneva acum aproape un an şi jumătate, la 13 octombrie 1915 :

„Participarea social-democraţilor la un guvern revoluţionar provizoriu alături de mica burghezie democratică, noi o considerăm, ca şi înainte, admisibilă, dar *n u* împreună cu revoluţionarii-şovinişti. Considerăm revoluţionari-şovinişti pe aceia care doresc victoria asupra ţarismului în vederea victoriei asupra Germaniei, — în vederea jefuirii altor ţări, — în vederea consolidării dominaţiei velicoruşilor asupra celorlalte popoare din Rusia etc. Baza şovinismului revoluţionar o constituie situaţia de clasă a micii burghezii. Aceasta din urmă oscilează întotdeauna între burghezie şi proletariat. Acum ea oscilează între şovinism (care o împiedică să fie consecvent-revoluţionară chiar şi în sensul revoluţiei democratice) şi internaţionalismul proletar. Exponenţii politici ai acestei mici burghezii din Rusia sînt în momentul de faţă trudovicii [20], socialiştii-revoluţionari, «Naşa Zarea» (astăzi «Delo») [21], fracţiunea Ciheidze [22], Comitetul de organizare, d-l Plehanov şi cei de teapa lor. Dacă în Rusia ar învinge revoluţionarii-şovinişti, noi am fi împotriva apărării «patriei» *lor* în războiul actual. Lo-

www.dacoromanica.ro

zinca noastră este : împotriva şoviniştilor, chiar dacă sînt revoluţionari şi republicani, *împotriva* lor şi *pentru* alianţa proletariatului internaţional în vederea înfăptuirii revoluţiei socialiste" *.

Dar să ne întoarcem la gucikovistul englez.

„...Comitetul provizoriu al Dumei de stat — continuă el —, apreciind primejdiile ce-i stau în faţă, în mod intenţionat a renunţat la înfăptuirea planului său iniţial de a-i aresta pe miniştri, deşi acest lucru se putea face ieri cu greutăţi minime. În felul acesta a fost deschisă o portiţă pentru tratative, şi datorită acestui fapt noi" („noi" = capitalul financiar englez şi imperialismul englez) „ne putem bucura de toate avantajele noului regim fără a trece prin groaznica încercare a Comunei şi prin anarhia unui război civil...".

Gucikoviştii au fost *pentru* un război civil în folosul *lor ;* ei sînt *împotriva* unui război civil în folosul poporului, adică în folosul majorităţii reale a oamenilor muncii.

„...Raporturile dintre Comitetul provizoriu al Dumei, care reprezintă întreaga naţiune" (este vorba de Comitetul Dumei a IV-a, dumă moşierească şi capitalistă !), „şi Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, care reprezintă interese pur de clasă" (limbajul diplomatului care a prins din zbor cuvinte savante şi care vrea să ascundă faptul că Sovietul de deputaţi ai muncitorilor reprezintă proletariatul şi sărăcimea, adică 9/10 din populaţie), „dar care în momente de criză, ca cea de acum, are o putere uriaşă, au stîrnit temeri serioase în rîndurile oamenilor cumpăniţi, care prevăd posibilitatea unei ciocniri între unul şi celălalt, ciocnire care ar putea avea rezultate extrem de grave.

Din fericire, această primejdie a fost înlăturată, cel puţin pentru momentul de faţă" (notaţi acest „cel puţin" !), „datorită influenţei d-lui Kerenski, un tînăr avocat cu remarcabil talent oratoric, care înţelege clar" (spre deosebire de Ciheidze, care „înţelegea" şi el, dar, după părerea gucikovistului, pare-se, mai puţin clar ?) „necesitatea de a acţiona laolaltă cu Comitetul în interesul alegătorilor lui din rîndurile clasei muncitoare" (adică pentru

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

a obține voturile muncitorilor, pentru a cocheta cu ei). „Astăzi (miercuri, 1 (14) martie) a fost încheiată o înțelegere satisfăcătoare [23], datorită căreia orice fricțiuni inutile vor fi evitate".

Ce fel de înțelegere este aceasta, dacă este vorba de o înțelegere cu *întregul* Soviet de deputați ai muncitorilor, care sînt condițiile ei, nu știm. De data aceasta gucikovistul englez trece complet sub tăcere *principalul*. Firește! Burgheziei nu-i convine ca aceste condiții să fie limpezi, precise, cunoscute de toată lumea, căci atunci i-ar veni mai greu să le încalce!

Rîndurile de mai sus erau scrise cînd am citit două știri foarte importante. În primul rînd, în ziarul parizian ultraconservator și ultraburghez „Le Temps" [24] din 20 martie, textul apelului Sovietului de deputați ai muncitorilor cu privire la „sprijinirea" noului guvern [25]; în al doilea rînd, extrase din cuvîntarea ținută de Skobelev la 1 (14) martie în Duma de stat, reproduse de un ziar din Zürich („Neue Zürcher Zeitung", 1 Mit.-bl., din 21 martie) după un ziar berlinez („National-Zeitung") [26].

Apelul Sovietului de deputați ai muncitorilor, dacă textul acestui apel n-a fost denaturat de imperialiștii francezi, este un document remarcabil, care arată că proletariatul din Petersburg se afla, cel puțin în momentul lansării acestui apel, sub influența precumpănitoare a oamenilor politici mic-burghezi. Țin să amintesc că în categoria acestor oameni politici eu includ, după cum am spus mai sus, pe cei de teapa lui Kerenski și Ciheidze.

În acest apel găsim două idei politice și, respectiv, două lozinci:

În primul rînd. În apel se spune că guvernul (cel nou) este compus din „elemente moderate". Caracterizare ciudată, cu totul incompletă, avînd un caracter pur liberal, nemarxist. Și eu sînt gata să admit că într-un anumit sens — voi arăta în următoarea scrisoare în ce sens anume — orice guvern trebuie să fie acum, după încheierea primei etape a revoluției, un guvern „moderat". Dar e absolut

www.dacoromanica.ro

inadmisibil să-ţi ascunzi ţie însuţi şi să ascunzi poporului faptul că acest guvern doreşte continuarea războiului imperialist, că este un agent al capitalului englez, că urmăreşte restaurarea monarhiei şi consolidarea dominaţiei moşierilor şi a capitaliştilor.

În apel se spune că toţi democraţii trebuie „să sprijine" noul guvern şi că Sovietul de deputaţi ai muncitorilor îl roagă şi îl împuterniceşte pe Kerenski să participe la guvernul provizoriu. Condiţiile sînt: înfăptuirea încă în timpul războiului a reformelor promise, garantarea „libertăţii" de dezvoltare „culturală" (numai ??) a naţionalităţilor (program pur cadet, mizer-liberal) şi crearea unui comitet special pentru supravegherea acţiunilor guvernului provizoriu, comitet care urmează să fie compus din membri ai Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi din „militari" [27].

Despre acest Comitet de supraveghere, care se încadrează în a doua serie de idei şi lozinci, voi vorbi separat mai jos.

Dar numirea lui Kerenski, acest Louis Blanc rus, şi îndemnul de a sprijini noul guvern constituie, se poate spune, un model clasic de trădare a cauzei revoluţiei şi a cauzei proletariatului, o trădare tocmai de felul acelora care au făcut să eşueze o serie întreagă de revoluţii din secolul al XIX-lea, indiferent cît de sinceri şi de devotaţi faţă de socialism sînt conducătorii şi adepţii unei asemenea politici.

Proletariatul nu poate şi nu trebuie să sprijine un guvern al războiului, un guvern al restauraţiei. Pentru a lupta împotriva reacţiunii, pentru a da o ripostă încercărilor posibile şi probabile ale Romanovilor şi ale prietenilor lor de a restaura monarhia şi de a aduna trupe contrarevoluţionare, e nevoie de cu totul altceva decît de sprijinirea lui Gucikov & Co., e nevoie de *organizarea*, lărgirea, întărirea miliţiei *proletare*, de înarmarea poporului sub conducerea muncitorilor. Fără această măsură principală, fundamentală, esenţială, nici vorbă nu poate fi de a opune o rezistenţă serioasă restaurării monarhiei şi încercărilor de a răpi sau ciunti libertăţile promise, nici vorbă nu poate fi de a păşi hotărît pe calea care duce spre pîine, *pace* şi libertate.

www.dacoromanica.ro

Dacă Ciheidze, care împreună cu Kerenski a făcut parte din primul guvern provizoriu (comitetul Dumei alcătuit din 13 persoane), nu a intrat în cel de-al doilea guvern provizoriu din considerente cu adevărat principiale de felul celor arătate mai sus sau asemănătoare lor, acesta este un lucru care-i face cinste. Trebuie s-o spunem deschis. Din păcate, această interpretare vine în contradicţie cu alte fapte, şi în primul rînd cu cuvîntarea lui Skobelev, care a mers totdeauna mînă în mînă cu Ciheidze.

Skobelev, dacă e să dăm crezare sursei menţionate mai sus, a spus că „grupul social (? pesemne social-democrat) şi muncitorii au numai slabe puncte de atingere (slabe puncte de contact) cu ţelurile guvernului provizoriu", că muncitorii cer pacea şi că, dacă războiul va fi continuat, în primăvară se va ajunge oricum la o catastrofă, că „muncitorii au încheiat cu societatea (societatea liberală) o înţelegere vremelnică (eine vorläufige Waffenfreundschaft), cu toate că ţelurile lor politice sînt departe de ţelurile societăţii ca cerul de pămînt", că „liberalii trebuie să renunţe la ţelurile absurde (unsinnige) ale războiului" etc.

Această cuvîntare este o ilustrare a ceea ce noi am numit mai sus, în pasajul citat din „Soţial-Demokrat", „oscilare" între burghezie şi proletariat. Liberalii, rămînînd liberali, *nu pot* „renunţa" la ţelurile „absurde" ale războiului, care sînt determinate, în treacăt fie zis, nu numai de ei, ci de capitalul financiar anglo-francez, o forţă atotputernică care se măsoară în sute de miliarde. Nu liberalii trebuie „convinşi", ci muncitorii trebuie *lămuriţi* de ce au ajuns liberalii într-un impas, de ce sînt *ei* legaţi de mîini şi de picioare, de ce *ascund* ei atît tratatele încheiate de ţarism cu Anglia etc., cît şi tranzacţiile capitalului rus cu cel anglo-francez etc. etc.

Dacă Skobelev spune că muncitorii au încheiat cu societatea liberală o înţelegere, indiferent de ce natură, şi nu protestează împotriva ei, nu arată de la tribuna Dumei cît de dăunătoare este această înţelegere pentru muncitori, prin aceasta el *aprobă* înţelegerea. Or, acest lucru nu trebuia nicidecum făcut.

Aprobarea — directă sau indirectă, expres exprimată sau tacită — de către Skobelev a înţelegerii încheiate de

www.dacoromanica.ro

Sovietul de deputaţi ai muncitorilor cu guvernul provizoriu înseamnă oscilarea lui Skobelev în direcţia burgheziei. Afirmaţia făcută de Skobelev că muncitorii cer pace, că ţelurile lor sînt departe de ţelurile liberalilor ca cerul de pămînt înseamnă oscilarea lui Skobelev în direcţia proletariatului.

Pur proletară, cu adevărat revoluţionară şi profund justă în intenţia ei este a doua idee politică cuprinsă în apelul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, pe care-l analizăm aici, şi anume ideea creării unui „Comitet de supraveghere" (nu ştiu dacă aceasta este denumirea lui în limba rusă ; traduc liber din franceză), şi anume de supraveghere a guvernului provizoriu de către proletari şi soldaţi.

Asta da, e un lucru serios ! Asta-i demn de muncitori, care şi-au vărsat sîngele pentru cucerirea libertăţii, pentru pace, pentru pîine, pentru popor ! Acesta e un *pas real* pe calea unor *garanţii reale* şi împotriva ţarismului, şi împotriva monarhiei, şi împotriva monarhiştilor Gucikov-Lvov & Co. ! Aceasta e un semn că, în ciuda tuturor greutăţilor, proletariatul rus a mers mai departe decît proletariatul francez în 1848, care i-a dat „împuterniciri" lui Louis Blanc ! Aceasta-i o dovadă că instinctul şi judecata masei proletare nu se mulţumesc cu declamaţii, cu exclamaţii, cu promisiuni de reforme şi libertate, cu titlul de „ministru împuternicit de muncitori" şi cu alte fleacuri de felul acesta, ci caută un sprijin *numai* acolo unde îl pot găsi, în masele *înarmate* ale poporului, organizate şi conduse de proletariat, de muncitorii conştienţi.

Acesta este un pas pe drumul cel bun, dar *numai* un prim pas.

Dacă acest „Comitet de supraveghere" va rămîne o instituţie pur parlamentară, numai de tip politic, adică o comisie care „va face interpelări" guvernului provizoriu şi va primi răspunsuri de la acesta, comitetul va rămîne o simplă jucărie, el nu va însemna nimic.

Dar dacă aceasta va duce la crearea neîntîrziată şi cu orice preţ a unei *miliţii muncitoreşti* sau a unor *detaşamente muncitoreşti* cu adevărat ale întregului popor, care să cuprindă cu adevărat pe toţi bărbaţii şi pe toate fe-

www.dacoromanica.ro

meile şi care ar înlocui poliţia nimicită sau înlăturată, ar face ca *nici un fel* de guvern, fie el monarhist-constituţional sau democratic-republican, *să nu poată* s-o restabilească *nici* la Petrograd, *nici* în vreun alt loc din Rusia, atunci muncitorii înaintaţi ai Rusiei vor păşi cu adevărat pe calea unor noi şi măreţe victorii, pe calea ce duce la victoria asupra războiului, la înfăptuirea acelei lozinci care, după cum relatează ziarele, împodobea drapelul trupelor de cavalerie care au demonstrat la Petrograd în piaţa din faţa Dumei de stat :

„Trăiască republicile socialiste din toate ţările !"

În scrisoarea următoare îmi voi expune ideile în legătură cu această miliţie muncitorească.

Mă voi strădui să arăt acolo, pe de o parte, că tocmai crearea unei miliţii a întregului popor, condusă de muncitori, este lozinca justă a zilei, o lozincă ce corespunde sarcinilor tactice ale momentului specific de tranziţie prin care trece revoluţia rusă (şi revoluţia mondială), iar pe de altă parte că, pentru ca această miliţie muncitorească să aibă succes, ea trebuie să fie în primul rînd o miliţie a întregului popor, să aibă un caracter de masă *aproape universal*, cuprinzînd cu adevărat *întreaga* populaţie aptă de muncă de ambele sexe ; în al doilea rînd, ea trebuie să treacă la îmbinarea nu numai a funcţiilor pur poliţieneşti, ci a funcţiilor generale de stat cu funcţiile militare şi cu controlul asupra producţiei sociale şi asupra repartiţiei produselor.

N. Lenin

Zürich, 22 (9) martie 1917

P. S. La scrisoarea precedentă din 20 (7) martie, am uitat să pun data.

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Bolşevik" nr. 3—4

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCRISORI DIN DEPĂRTARE

SCRISOAREA A TREIA
DESPRE MILIŢIA PROLETARĂ

Astăzi, 10 (23) martie, două documente au venit să confirme pe deplin concluzia pe care am tras-o ieri în ceea ce priveşte tactica şovăitoare a lui Ciheidze. Primul document e o telegramă din Stockholm, publicată de „Frankfurter Zeitung“ [28], care cuprinde un extras din manifestul lansat la Petrograd de Comitetul Central al partidului nostru, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia. În acest document nu se spune nici un cuvînt nici despre sprijinirea guvernului lui Gucikov, nici despre răsturnarea lui; muncitorii şi soldaţii sînt îndemnaţi să se organizeze în jurul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, să-şi aleagă reprezentanţi în Soviet în vederea luptei împotriva ţarismului, pentru republică, pentru ziua de muncă de 8 ore, pentru confiscarea pămînturilor moşiereşti şi a rezervelor de cereale şi — principalul — pentru curmarea războiului de jaf. Deosebit de importantă şi deosebit de actuală este ideea absolut justă a Comitetului nostru Central că pentru a dobîndi pacea trebuie să stabilim legături cu *proletarii din toate ţările beligerante.*

Să aştepţi ca pacea să vină ca un rezultat al tratativelor şi legăturilor dintre guvernele burgheze ar însemna să te înşeli pe tine însuţi şi să înşeli poporul.

Al doilea document este ştirea sosită tot prin telegraf din Stockholm şi publicată de un alt ziar german („Vossische Zeitung“ [29]) cu privire la o consfătuire a fracţiunii din Dumă a lui Ciheidze cu grupul trudovic (? Arbeiterfraction) şi cu reprezentanţii a 15 sindicate muncitoreşti

www.dacoromanica.ro

la 2 (15) martie precum şi cu privire la apelul publicat a doua zi. Din cele 11 puncte ale acestui apel, telegrama reproduce numai trei: primul punct — revendicarea republicii, punctul şapte — revendicarea păcii şi a începerii imediate a tratativelor de pace şi punctul trei — prin care se cere „participarea în măsură suficientă a reprezentanţilor clasei muncitoare ruse în guvern".

Dacă acest punct este exact reprodus, atunci înţeleg de ce îl laudă burghezia pe Ciheidze. Înţeleg de ce la laudele gucikoviştilor englezi din „Times", pe care le-am reprodus anterior, s-au adăugat laudele gucikoviştilor francezi din „Le Temps". La 22 martie acest ziar al milionarilor şi imperialiştilor francezi scria: „Şefii partidelor muncitoreşti, în special d-l Ciheidze, fac uz de toată influenţa lor pentru a modera dorinţele claselor muncitoare".

Într-adevăr, din punct de vedere teoretic şi politic, să ceri „participarea" muncitorilor în guvernul gucikovist-miliukovist este o absurditate: să participi fiind în minoritate ar însemna să fii un simplu pion; să participi „în proporţii egale" nu e cu putinţă, deoarece cerinţa de a continua războiul nu se poate împăca cu cerinţa de a încheia armistiţiul şi de a începe tratative de pace; ca să „participi" fiind în majoritate trebuie să ai forţa necesară pentru *a răsturna* guvernul gucikovist-miliukovist. În practică, cerinţa „participării" înseamnă louis-blanc-ism de cea mai rea speţă, adică înseamnă să dai uitării lupta de clasă şi condiţiile ei reale, să te laşi dus de fraze goale şi sforăitoare, să răspîndeşti iluzii în rîndurile muncitorilor, să pierzi în tratativele duse cu Miliukov sau cu Kerenski un timp *preţios*, care trebuie folosit pentru crearea unei forţe de clasă şi revoluţionare *reale*, a unei miliţii proletare, în stare *să inspire încredere t u t u r o r* păturilor sărace ale populaţiei, care alcătuiesc uriaşa ei majoritate, *să le ajute să se organizeze*, să *l e* ajute să lupte pentru pîine, pace şi libertate.

Această greşeală din apelul lui Ciheidze şi al grupului lui (nu vorbesc de *partidul* C.O., al Comitetului de organizare, deoarece în sursele de care dispun despre C.O. nu se pomeneşte nici un cuvînt), această greşeală este cu atît mai ciudată cu cît, după cum relatează ziarele, la consfă-

www.dacoromanica.ro

tuirea din 2 (15) martie, Skobelev, cel mai apropiat tovarăş de idei al lui Ciheidze, a spus următoarele : „Rusia se află în ajunul unei a doua, a unei adevărate (wirklich, textual : reale) revoluţii".

Acesta este adevărul, din care Skobelev şi Ciheidze au uitat să tragă concluziile practice. De aici, din depărtarea asta blestemată, eu nu pot aprecia cît de aproape este această a doua revoluţie. Skobelev acolo, la faţa locului, poate să-şi dea mai bine seama. De aceea nu-mi pun probleme pentru a căror rezolvare nu am şi nu pot avea date concrete. Subliniez doar faptul că un „observator din afară", adică Skobelev, care nu face parte din partidul nostru, confirmă concluzia *concretă* la care am ajuns în prima scrisoare, şi anume : revoluţia din februarie-martie nu a fost decît *prima etapă* a revoluţiei. Rusia trece printr-un moment istoric specific, de *trecere* la etapa următoare a revoluţiei sau, după expresia lui Skobelev, la „a doua revoluţie".

Dacă vrem să fim marxişti şi să tragem învăţăminte din experienţa revoluţiilor din întreaga lume, trebuie să căutăm să înţelegem în ce anume constă *specificul* acestui moment *de trecere* şi ce tactică decurge din particularităţile lui obiective.

Specificul situaţiei constă în aceea că guvernul gucikovist-miliukovist a repurtat prima victorie extraordinar de uşor, datorită următoarelor trei împrejurări foarte importante : 1) ajutorul capitalului financiar anglo-francez şi al agenţilor lui ; 2) ajutorul unei părţi a păturilor superioare ale armatei ; 3) organizarea gata pregătită a întregii burghezii ruse în cadrul instituţiilor de zemstvă, orăşeneşti, în Duma de stat, în comitetele pentru industria de război etc.

Guvernul gucikovist este prins ca într-un cleşte : legat de interesele capitalului, el e silit să lupte pentru continuarea războiului tîlhăresc, de jaf, pentru apărarea profiturilor colosale ale capitalului şi ale moşierilor, pentru restaurarea monarhiei. Legat de originea sa revoluţionară şi de necesitatea de a trece brusc de la ţarism la democraţie şi aflîndu-se sub presiunea maselor flămînde care cer pacea, guvernul e silit să mintă, să recurgă la tot felul de

www.dacoromanica.ro

subterfugii, să caute să cîştige timp, „să proclame" şi să promită cît mai mult (promisiunile sînt singurul lucru care costă foarte ieftin chiar şi într-o epocă de scumpete deşănţată), să îndeplinească cît mai puţin, cu o mînă să dea concesii şi cu cealaltă să le ia înapoi.

În anumite împrejurări, în cazul cel mai bun pentru el, noul guvern poate să facă să întîrzie întrucîtva prăbuşirea, sprijinindu-se pe întreaga capacitate organizatorică a întregii burghezii ruse şi a întregii intelectualităţi burgheze. Dar nici chiar în acest caz el *nu e în stare* să evite prăbuşirea, deoarece e *cu neputinţă* să te smulgi din ghearele războiului imperialist şi al foametei, acest monstru înspăimîntător generat de capitalismul mondial, fără să părăseşti terenul relaţiilor burgheze, fără să treci la măsuri revoluţionare, fără să faci apel la măreţul eroism istoric atît al proletariatului rus, cît şi al proletariatului mondial.

De aici rezultă concluzia : nu vom putea doborî dintr-o singură lovitură noul guvern sau, dacă vom putea face acest lucru (într-o epocă revoluţionară graniţele posibilului se lărgesc înmiit), nu vom putea păstra puterea dacă *nu vom opune* minunatei organizări a întregii burghezii ruse şi a întregii intelectualităţi burgheze o tot atît de minunată *organizare a proletariatului*, care să conducă întreaga masă uriaşă a sărăcimii de la oraşe şi sate, a semiproletariatului şi a micilor proprietari.

Indiferent dacă „a doua revoluţie" a şi izbucnit la Petrograd (am spus că ar fi cum nu se poate mai absurd să încerci să stabileşti din străinătate ritmul concret de maturizare a acesteia), dacă va mai întîrzia un timp sau dacă în unele locuri din Rusia a şi început (există, pare-se, unele indicii în acest sens), — în *orice* caz, şi în ajunul noii revoluţii, şi în timpul ei, şi a doua zi după izbucnirea ei, lozinca momentului trebuie să fie *organizarea proletară*.

Tovarăşi muncitori ! Aţi săvîrşit ieri minuni de eroism proletar răsturnînd monarhia ţaristă. Într-un viitor mai mult sau mai puţin apropiat va trebui neapărat (poate chiar acum, cînd scriu aceste rînduri) să săvîrşiţi din nou asemenea minuni de eroism pentru a răsturna puterea moşierilor şi a capitaliştilor care duc războiul imperialist. Nu

www.dacoromanica.ro

veţi putea *învinge temeinic* în această următoare, „adevărată" revoluţie dacă nu veţi săvîrşi *minuni de organizare proletară!*

Lozinca momentului este organizarea. Dar a ne mărgini să spunem aceasta ar însemna să nu spunem nimic, deoarece, pe de o parte, de organizare e *întotdeauna* nevoie, aşa că a te mărgini să arăţi numai necesitatea „organizării maselor" înseamnă a nu lămuri absolut nimic, iar pe de altă parte cine s-ar mărgini la aceasta n-ar face decît să ţină isonul liberalilor, deoarece *liberalii t o c m a i* aceasta vor, pentru întărirea dominaţiei lor, ca muncitorii *să nu meargă mai departe* de organizaţiile *o b i ş n u i t e*, „legale" (din punctul de vedere al societăţii burgheze „normale"), adică vor *numai* ca muncitorii să se înscrie în partidul lor, în sindicatul lor, în cooperativa lor etc. etc.

Datorită instinctului lor de clasă, muncitorii au înţeles că în vremuri revoluţionare au nevoie de o cu totul altă organizaţie, *nu numai* de una obişnuită; ei au procedat just, au pornit pe calea arătată de experienţa revoluţiei noastre din 1905 şi a Comunei din Paris din 1871, au creat *Sovietul de deputaţi ai muncitorilor*, au procedat la dezvoltarea, extinderea, consolidarea lui prin atragerea deputaţilor *soldaţilor* şi, fără îndoială, a deputaţilor muncitorilor *salariaţi* de la sate, iar apoi (într-o formă sau alta) a deputaţilor întregii ţărănimi sărace.

Crearea unor asemenea organizaţii în toate localităţile Rusiei fără excepţie, pentru toate profesiunile şi păturile populaţiei proletare şi semiproletare fără excepţie, adică pentru toţi cei ce muncesc şi sînt exploataţi — ca să folosim o expresie mai puţin precisă din punct de vedere economic, dar mai populară —, este una dintre sarcinile cele mai importante şi mai urgente. Anticipînd, voi remarca că pentru întreaga masă ţărănească partidul nostru (despre rolul lui *special* în organizaţiile proletare de tip nou sper să vorbesc în una din scrisorile următoare) trebuie să recomande îndeosebi ca muncitorii salariaţi şi apoi micii cultivatori de pămînt care nu vînd cereale să organizeze Soviete *separat* de *c e l e* ale ţăranilor înstăriţi;

www.dacoromanica.ro

fără această condiţie nu putem nici să ducem o politică cu adevărat proletară, în general vorbind *, nici să abordăm în mod just această problemă de cea mai mare importanţă practică, o problemă de viaţă şi de moarte pentru milioane de oameni : repartizarea justă *a cerealelor*, sporirea producţiei de cereale etc.

Se pune însă întrebarea : ce trebuie să facă Sovietele de deputaţi ai muncitorilor ? Ele „trebuie privite ca organe ale insurecţiei, ca organe ale puterii revoluţionare", am scris noi în nr. 47 din 13 octombrie 1915 al ziarului „Soţial-Demokrat" din Geneva **.

Această teză teoretică, dedusă din experienţa Comunei din 1871 şi a revoluţiei ruse din 1905, trebuie să fie lămurită şi dezvoltată mai concret pe baza indicaţiilor practice tocmai ale etapei actuale, tocmai ale revoluţiei actuale din Rusia.

Avem nevoie de o *putere* revoluţionară, avem nevoie (pentru o anumită perioadă de trecere) de *stat*. Prin aceasta ne deosebim noi de anarhişti. Deosebirea dintre marxiştii revoluţionari şi anarhişti constă nu numai în faptul că cei dintîi sînt pentru marea producţie comunistă centralizată, în timp ce ceilalţi sînt pentru o mică producţie fărîmiţată. Nu, în problema puterii, în problema statului deosebirea constă tocmai în faptul că noi sîntem *p e n t r u* folosirea revoluţionară a formelor revoluţionare de stat în scopul luptei pentru socialism, pe cînd anarhiştii sînt *împotrivă*.

Avem nevoie de stat. Dar avem nevoie *n u* de un stat cum e cel creat de burghezie pretutindeni, începînd cu monarhiile constituţionale şi sfîrşind cu cele mai democratice republici. Şi aceasta este ceea ce ne deosebeşte de oportuniştii şi kautskiştii din vechile partide socialiste, care au intrat în putrefacţie şi care au denaturat sau au

* La sate se va desfăşura acum lupta pentru ţărănimea cu gospodărie mică şi în parte pentru cea mijlocaşă. Moşierii, sprijinindu-se pe ţăranii înstăriţi, vor căuta să subordoneze burgheziei ţărănimea. Noi trebuie, sprijinindu-ne pe muncitorii salariaţi de la sate şi pe sărăcimea satelor, s-o împingem spre o alianţă foarte strînsă cu proletariatul de la oraşe.

** Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 50. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

uitat învăţămintele Comunei din Paris şi analiza făcută de Marx şi Engels acestor învăţăminte *.

Avem nevoie de stat, dar *nu* de statul de care are nevoie burghezia, cu organe ale puterii despărţite de popor şi opuse poporului, şi anume poliţia, armata, birocraţia (funcţionărimea). Toate revoluţiile burgheze nu au făcut decît să perfecţioneze *această* maşină de stat, nu au făcut decît s-o treacă pe *aceasta* din mîinile unui partid în mîinile altui partid.

Proletariatul însă, dacă vrea să apere cuceririle revoluţiei actuale şi să meargă mai departe, să cucerească pacea, pîine şi libertate, trebuie *„să sfărîme"*, ca să folosim cuvintele lui Marx, această maşină de stat „aşa cum este" şi s-o înlocuiască cu una nouă, poporul înarmat în întregimea lui, *luînd locul* poliţiei, armatei şi birocraţiei. Mergînd pe calea arătată de experienţa Comunei din Paris din 1871 şi a revoluţiei ruse din 1905, proletariatul trebuie să organizeze şi să înarmeze *toate* păturile sărace şi exploatate ale populaţiei, pentru ca *ele* să ia nemijlocit în mîinile lor organele puterii de stat, pentru ca *ele însele să alcătuiască* instituţiile acestei puteri.

Şi muncitorii din Rusia, încă în timpul primei etape a primei revoluţii, în februarie-martie 1917, *au pornit* pe această cale. Sarcina constă acum în a înţelege limpede care este această cale nouă, a păşi mai departe pe această cale cu îndrăzneală, cu fermitate şi perseverenţă.

Capitaliştii anglo-francezi şi ruşi au vrut „numai" să-l înlăture sau poate chiar numai să-l „sperie" pe Nicolaie al II-lea, lăsînd neatinsă vechea maşină de stat, poliţia, armata, funcţionărimea.

Muncitorii au mers mai departe şi au sfărîmat această maşină. Iar acum nu numai capitaliştii anglo-francezi, dar şi cei germani scot *urlete* de groază şi de furie cînd văd, de pildă, că soldaţii ruşi îşi împuşcă ofiţerii, cum s-a în-

* Intr-una din scrisorile următoare sau într-un articol separat mă voi opri mai amănunţit asupra acestei analize, făcută în special în lucrarea lui Marx „Războiul civil din Franţa", în prefaţa lui Engels la ediţia a treia a acestei lucrări, în scrisoarea lui Marx din 12 aprilie 1871 şi a lui Engels din 18—28 martie 1875, precum şi asupra totalei denaturări a marxismului de către Kautsky în polemica lui din 1912 împotriva lui Panneckoek în problema aşa-zisei „desfiinţări a statului" [80]

www.dacoromanica.ro

tîmplat, bunăoară, cu amiralul Nepenin, partizanul lui Gucikov şi Miliukov.

Am spus că muncitorii au sfărîmat vechea maşină de stat. Mai exact: *au început* s-o sfărîme.

Să luăm un exemplu concret.

Poliţia a fost în parte nimicită, în parte înlăturată la Petrograd şi în multe alte localităţi. Guvernul gucikovist-miliukovist *nu va putea* nici să restaureze monarhia, nici, în general, să se menţină la putere *fără a restabili* poliţia ca o organizaţie specială de oameni înarmaţi aflaţi sub comanda burgheziei, organizaţie despărţită de popor şi opusă lui. Asta-i limpede ca lumina zilei.

Pe de altă parte, noul guvern trebuie să ţină seama de poporul revoluţionar, să-l hrănească cu jumătăţi de concesii şi cu promisiuni, să tărăgăneze lucrurile pentru a cîştiga timp. De aceea el recurge la jumătăţi de măsuri: instituie o „miliţie populară" cu organe de conducere alese (asta sună grozav de bine! grozav de democratic, de revoluţionar şi de frumos!) — *dar... dar*, în primul rînd, el o pune sub controlul, sub ordinele administraţiei locale, de zemstvă şi orăşeneşti, adică sub ordinele moşierilor şi capitaliştilor aleşi în baza legilor lui Nicolaie Sîngerosul şi ale lui Stolîpin-Spînzurătorul!! În al doilea rînd, denumind această miliţie „populară" pentru a arunca praf în ochii „poporului", *în realitate* noul guvern nu cheamă *întregul* popor să participe la această miliţie *şi nu obligă* pe patroni şi pe capitalişti *să plătească* funcţionarilor şi muncitorilor salariul obişnuit *pentru orele şi zilele* pe care dînşii le consacră *serviciului obştesc*, adică miliţiei.

Aicea-i buba. Pe calea aceasta izbuteşte guvernul moşieresc şi capitalist al Gucikovilor şi Miliukovilor să facă în aşa fel încît „miliţia populară" să rămînă pe hîrtie, iar în realitate să fie restabilită puţin cîte puţin, pe tăcute, miliţia *burgheză*, antipopulară, la început formată din „8 000 de studenţi şi profesori" (aşa descriu ziarele din străinătate miliţia actuală din Petrograd) — asta e în mod vădit o adevărată jucărie! — iar apoi, treptat, din vechea şi noua *poliţie*.

Nu trebuie să îngăduim restabilirea poliţiei! Nu trebuie să lăsăm să ne scape din mînă organele locale ale

www.dacoromanica.ro

puterii ! Trebuie să se creeze o miliţie cu adevărat a întregului popor, o miliţie la care participarea să fie absolut generală şi care să fie condusă de proletariat ! — aceasta este sarcina zilei, aceasta este lozinca momentului, care corespunde deopotrivă atît intereselor just înţelese ale viitoarei lupte de clasă, ale viitoarei mişcări revoluţionare, cît şi instinctului democratic al fiecărui muncitor, al fiecărui ţăran, al fiecărui om care munceşte şi este exploatat, care nu poate să nu urască poliţia, pe jandarmi, pe uriadnici, comanda moşierilor şi capitaliştilor asupra oamenilor înarmaţi care capătă putere asupra poporului.

De ce fel de poliţie au nevoie *ei*, Gucikovii şi Miliukovii, moşierii şi capitaliştii ? Ei au nevoie de aceeaşi poliţie care a existat şi în timpul monarhiei ţariste. *Toate* republicile burgheze şi burghezo-democratice din lume au introdus sau au restabilit, după perioade revoluţionare foarte scurte, *tocmai o astfel de* poliţie, o organizaţie specială de oameni înarmaţi, despărţiţi de popor şi opuşi poporului, subordonaţi într-un fel sau altul burgheziei.

De ce fel de miliţie avem nevoie noi, proletariatul, toţi cei ce muncesc ? Noi avem nevoie de o miliţie cu adevărat *populară*, adică o miliţie care, în primul rînd, să fie alcătuită din *absolut* toată populaţia, din toţi cetăţenii adulţi de *ambele* sexe, şi care, în al doilea rînd, să îmbine funcţiile armatei populare cu funcţiile poliţiei, cu funcţiile de organ principal, de bază, al ordinii de stat şi al conducerii de stat.

Pentru a ilustra aceste teze, voi lua un exemplu pur schematic. E de prisos să mai spunem că ideea de a întocmi vreun „plan" oarecare al miliţiei proletare ar fi absurdă : atunci cînd muncitorii şi întregul popor, cu adevărat în masă, vor porni în mod practic la această treabă, vor elabora şi vor întocmi acest plan de o sută de ori mai bine decît orice teoretician. Eu nu propun un „plan", ci vreau numai să-mi ilustrez ideea.

Petrogradul are vreo 2 000 000 de locuitori. Mai mult de jumătate sînt în vîrstă de 15 pînă la 65 de ani. Să luăm jumătate : 1 000 000. Din această cifră scădem un sfert, bolnavi etc., care în momentul respectiv nu pot lua parte la serviciul obştesc din motive legitime. Rămîn

www.dacoromanica.ro

750 000 de oameni, care, lucrînd în miliţie, să zicem, o zi din 15 (şi continuînd să primească pentru această zi salariul de la patronii lor), ar alcătui o armată de 50 000 de oameni.

Iată *tipul* de „stat" de care avem noi nevoie!

Iată care miliţie ar fi în fapt şi nu numai în vorbă o „miliţie populară".

Iată ce cale trebuie să urmăm pentru ca nici o poliţie specială, nici o armată specială despărţită de popor *să nu poată fi* restabilită.

O asemenea miliţie ar fi alcătuită în proporţie de 95% din muncitori şi ţărani; ea ar exprima *într-adevăr* înţelepciunea şi voinţa, forţa şi puterea imensei majorităţi a poporului. O asemenea miliţie într-adevăr ar înarma absolut întregul popor, l-ar învăţa arta militară şi ar constitui o garanţie — *nu* à la Gucikov, *nu* à la Miliukov — împotriva oricăror încercări de restabilire a reacţiunii, împotriva oricăror uneltiri ale agenţilor ţarului. O asemenea miliţie ar fi organul executiv al „Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor", ea s-ar bucura de consideraţia şi încrederea *absolută* a populaţiei, deoarece ar fi o organizaţie a întregii populaţii. O asemenea miliţie ar transforma democraţia dintr-o firmă frumoasă în dosul căreia se ascund înrobirea poporului de către capitalişti şi batjocorirea poporului de către capitalişti într-o adevărată *educare a maselor* în vederea participării lor la *toate* treburile statului. O asemenea miliţie ar atrage tineretul la viaţa politică, instruindu-l nu numai prin vorbe, ci şi prin fapte, *prin muncă*. O asemenea miliţie ar dezvolta funcţiile care, ca să ne exprimăm într-un limbaj savant, sînt de domeniul unei „poliţii sociale", supravegherea sanitară etc., atrăgînd la asemenea treburi absolut toate femeile adulte. Căci fără a atrage femeile în serviciul obştesc, la slujba în miliţie, la viaţa politică, fără a smulge femeile din atmosfera treburilor casnice şi a bucătăriei, care le abrutizează, *nu se poate* asigura o libertate adevărată, *nu se poate* construi nici măcar democraţia, ca să nu mai vorbim de socialism.

O asemenea miliţie ar fi o miliţie proletară, pentru că muncitorii industriali, muncitorii de la oraşe, în mod tot

www.dacoromanica.ro

atît de firesc şi de inevitabil ar căpăta în cadrul ei o influenţă dominantă asupra masei sărăcimii pe cît de firesc şi de inevitabil au ocupat locul dominant în întreaga luptă revoluţionară dusă de popor atît în 1905—1907, cît şi în 1917.

O asemenea miliţie ar asigura o ordine absolută şi o disciplină tovărăşească înfăptuită cu abnegaţie. Şi în acelaşi timp, în condiţiile grelei crize prin care trec toate ţările beligerante, ar permite să se combată în chip cu adevărat democratic această criză, să se facă în mod just şi rapid repartizarea cerealelor şi a celorlaltor provizii, să se traducă în fapt „obligativitatea generală a muncii", pe care francezii o numesc acum „mobilizare civilă", iar germanii „obligaţia serviciului civil" şi fără care *nu pot fi — s-a dovedit că nu pot* fi — vindecate rănile pe care le-a pricinuit şi le pricinuieşte războiul acesta tîlhăresc şi îngrozitor.

Oare proletariatul din Rusia şi-a vărsat sîngele numai pentru a primi promisiuni pompoase a unor reforme politice democratice? Nu va cere el oare şi nu va obţine ca *fiecare* om al muncii să vadă şi să simtă *imediat* o oarecare îmbunătăţire a vieţii lui? Ca fiecare familie să aibă pîine? Ca fiecare copil să aibă o sticlă de lapte bun şi nici un adult din familiile bogate să nu îndrăznească să ia lapte atîta timp cît nu este asigurată cantitatea necesară copiilor? Pentru ca palatele şi locuinţele somptuoase părăsite de ţari şi de aristocraţi să nu rămînă pustii, ci să adăpostească pe cei neavuţi şi lipsiţi de un acoperiş? Cine ar putea să înfăptuiască aceste măsuri dacă nu o miliţie a întregului popor, din care să facă neapărat parte femeile deopotrivă cu bărbaţii?

Aceste măsuri *nu înseamnă încă* socialism. Ele privesc reglementarea consumului şi nu reorganizarea producţiei. Ele nu ar însemna încă „dictatura proletariatului", ci numai „dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii sărace". Treaba noastră acum nu este să le clasificăm din punct de vedere teoretic. Ar fi cea mai mare greşeală dacă ne-am apuca să punem sarcinile practice complexe, imediate, în rapidă dezvoltare, ale revoluţiei, în patul lui Procust al „teoriei" îngust înţelese,

www.dacoromanica.ro

în loc de a considera teoria în primul rînd şi mai mult decît orice *o călăuză în acţiune.*

Se va găsi oare în masa muncitorilor ruşi atîta conştiinţă, fermitate şi eroism ca să săvîrşească „minuni de organizare proletară" după ce în lupta revoluţionară directă au săvîrşit minuni de curaj, de iniţiativă, de abnegaţie? Aceasta nu o ştim şi zadarnic am încerca să ghicim, deoarece *numai* practica dă răspunsuri la asemenea întrebări.

Ceea ce ştim precis şi ceea ce noi, ca partid, trebuie să explicăm maselor este, pe de o parte, faptul că în momentul de faţă există un motor istoric de o forţă uriaşă, care generează o nemaipomenită criză, foamete şi calamităţi fără număr. Acest motor este războiul pe care capitaliştii din *ambele* tabere beligerante îl duc în scopuri de jaf. Acest „motor" a împins un şir întreg de naţiuni dintre cele mai bogate, mai libere şi mai civilizate la marginea prăpastiei. El *sileşte* popoarele să-şi încordeze pînă la ultima limită toate forţele, le pune într-o situaţie de nesuportat. El pune la ordinea zilei nu traducerea în fapt a unor „teorii" oarecare (despre aceasta nici vorbă nu poate fi; Marx i-a pus întotdeauna în gardă pe socialişti împotriva acestei iluzii), ci aplicarea măsurilor celor mai extreme, posibile din punct de vedere practic, deoarece *fără* măsuri extreme milioane de oameni ar pieri, ar pieri de foame imediat şi inevitabil.

Faptul că, în condiţiile cînd situaţia obiectivă *cere* măsuri extreme de la întregul popor, entuziasmul revoluţionar al clasei înaintate poate să facă *multe* este de prisos să-l mai dovedim. *Acest* aspect al problemei îl vede cu ochii lui şi îl *simte* oricine în Rusia.

E important să înţelegem că într-o epocă revoluţionară situaţia obiectivă se schimbă tot atît de repede şi de brusc pe cît de repede se scurge, în general, viaţa. Şi noi trebuie *să ştim să ne adaptăm* tactica şi sarcinile noastre imediate la *particularităţile* fiecărei situaţii date. Pînă în februarie 1917 la ordinea zilei se punea propaganda îndrăzneaţă revoluţionar-internaţionalistă, chemarea maselor la luptă, trezirea lor. În zilele din februarie-martie se cerea o luptă eroică plină de abnegaţie pentru a zdrobi cît mai repede

www.dacoromanica.ro

dușmanul cel mai apropiat : țarismul. Acum ne aflăm în perioada de *trecere* de la această primă etapă a revoluției la etapa a doua, de la „încăierarea" cu țarismul la „încăierarea" cu imperialismul gucikovist-miliukovist, moșieresc și capitalist. La ordinea zilei se pune sarcina *organizatorică,* dar nicidecum o muncă în sensul șablon în jurul unor organizații șablon, ci în sensul atragerii în organizație a unor mase fără precedent de largi din rîndul claselor asuprite și în sensul înfăptuirii de către această organizație a unor sarcini militare, generale de stat și economice.

La îndeplinirea acestei sarcini specifice, proletariatul a pășit și va păși pe căi diferite. În unele localități din Rusia, revoluția din februarie-martie îi dă în mînă aproape întreaga putere ; în altele el va începe, poate, să creeze și să lărgească „cu de la sine putere" miliția proletară ; în altele el va căuta, probabil, să obțină alegeri imediate — pe baza votului universal etc. — pentru dumele orășenești și pentru zemstve, în scopul de a le transforma în centre revoluționare etc., pînă cînd creșterea gradului de organizare proletară, apropierea dintre soldați și muncitori, mișcarea din rîndurile țărănimii, dezamăgirea unui foarte mare număr de oameni care se conving de caracterul necorespunzător al guvernului imperialist, al lui Gucikov și Miliukov, guvern de continuare a războiului, vor grăbi momentul înlocuirii acestui guvern printr-un „guvern" al Sovietului de deputați ai muncitorilor.

De asemenea să nu uităm că la doi pași de Petrograd avem una dintre cele mai înaintate țări, o țară realmente republicană, Finlanda, care din 1905 pînă în 1917, sub scutul luptelor revoluționare care s-au dat în Rusia, a dezvoltat în chip relativ pașnic democrația și a cîștigat *majoritatea* poporului de partea socialismului. Proletariatul din Rusia va asigura Republicii finlandeze deplină libertate, mergînd pînă la libertatea de despărțire (nu cred să existe vreun social-democrat care să șovăie în această problemă acum, cînd la Helsingfors cadetul Rodicev se tîrguiește atît de nedemn pentru ca velicorușii să obțină unele fărîmituri de privilegii [31]) — și tocmai prin aceasta proletariatul rus va cîștiga *deplina* încredere și ajutorul tovărășesc al muncitorilor finlandezi pentru cauza prole-

www.dacoromanica.ro

tariatului din întreaga Rusie. În acţiunile importante şi grele, greşelile sînt inevitabile — nu le vom putea nici noi evita ; muncitorii finlandezi sînt organizatori mai buni, ei ne vor ajuta pe acest tărîm, vor duce înainte *în felul în care înţeleg ei* instituirea republicii socialiste.

Victorii revoluţionare în Rusia însăşi, succese organizatorice paşnice în Finlanda sub scutul acestor victorii, trecerea muncitorilor ruşi la sarcini revoluţionar-organizatorice de o amploare nouă, cucerirea puterii de către proletariat şi păturile sărace ale populaţiei, stimularea şi dezvoltarea revoluţiei socialiste în apus — iată calea care ne va duce la *pace* şi la *socialism.*

N. Lenin

Zürich, 11 (24) martie 1917

Publicat pentru prima oară în 1924, în revista „Kommunisticeskii Internaţional" nr. 3—4

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCRISORI DIN DEPĂRTARE

SCRISOAREA A PATRA
CUM SĂ DOBÎNDIM PACEA ?

Chiar acum (12 (25) martie) am citit în „Neue Zürcher Zeitung" (nr. 517 din 24 martie) următoarea ştire transmisă prin telegraf din Berlin :

„Din Suedia se anunţă că Maxim Gorki a trimis atît guvernului, cît şi Comitetului executiv o scrisoare de salut entuziast. El salută victoria poporului asupra stîlpilor reacţiunii şi cheamă pe toţi fiii Rusiei să ajute la construirea edificiului noului stat rus. Totodată el cheamă guvernul să-şi încununeze opera de eliberare prin încheierea păcii. Această pace, spune el, nu trebuie să fie o pace cu orice preţ. În momentul de faţă, Rusia are mai puţine motive decît oricînd să lupte pentru a obţine pacea cu orice preţ. Aceasta trebuie să fie o pace care să permită Rusiei să stea cu cinste alături de celelalte popoare ale lumii. A curs destul sînge omenesc ; noul guvern şi-ar cîştiga un mare merit nu numai în faţa Rusiei, ci şi în faţa întregii omeniri dacă el, noul guvern, ar reuşi să încheie repede pacea".

Astfel este transmisă scrisoarea lui M. Gorki.

Cînd citeşti această scrisoare, îmbibată de prejudecăţile filistine curente, încerci un sentiment de amărăciune. Autorul acestor rînduri a avut prilejul, în timpul întîlnirilor cu Gorki pe insula Capri, să-i atragă atenţia asupra greşelilor lui politice şi să-i facă imputări. Gorki para aceste imputări cu zîmbetul lui neasemuit de fermecător şi declara sincer : „Ştiu că sînt un prost marxist, şi apoi noi, artiştii, sîntem toţi puţin cam iresponsabili". Pe cine nu l-ar fi dezarmat ?

Fără îndoială că Gorki e un gigant al literaturii, care a adus şi va aduce mult folos mişcării proletare mondiale.

www.dacoromanica.ro

Dar de ce se apucă Gorki de politică ?

După părerea mea, scrisoarea lui Gorki exprimă prejudecăţile extrem de răspîndite nu numai ale micii burghezii, ci şi ale unei părţi dintre muncitori care sînt sub influenţa acesteia. *Toate* forţele partidului nostru, toate eforturile muncitorilor conştienţi trebuie concentrate spre o luptă îndîrjită, perseverentă, multilaterală împotriva acestor prejudecăţi.

Guvernul ţarist a început şi a dus războiul actual ca un război *imperialist*, tîlhăresc, de jaf, în scopul de a prăda şi sugruma popoarele slabe. Guvernul Gucikovilor şi Miliukovilor este un guvern moşieresc şi capitalist, care e silit să continue şi doreşte să continue *tocmai acest fel* de război. Să propui acestui guvern încheierea unei păci democratice e la fel ca şi cum ai predica unor proxeneţi virtutea.

Să ne explicăm.

Ce este imperialismul ?

În broşura mea „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului", care a fost prezentată editurii „Parus" încă înainte de revoluţie, acceptată de ea şi anunţată în revista „Letopis" [32], am dat următorul răspuns la această întrebare :

„Imperialismul este capitalismul ajuns în stadiul de dezvoltare în care s-a stabilit dominaţia monopolurilor şi a capitalului financiar, a căpătat o însemnătate deosebit de mare exportul de capital, a început împărţirea lumii între trusturile internaţionale şi a luat sfîrşit împărţirea întregului teritoriu al globului între cele mai mari ţări capitaliste" (cap. VII al broşurii menţionate, anunţată în „Letopis", pe cînd exista încă cenzura, sub titlul : V. Ilin. „Capitalismul modern") *.

Capitalul a crescut în proporţii uriaşe. Uniunile unui număr restrîns de mari capitalişti (carteluri, sindicate, trusturi) manipulează *miliarde* şi îşi împart întreaga lume între ele. Globul este în *întregime* împărţit. Războiul a fost provocat de ciocnirea dintre două grupuri extrem de

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 393. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

puternice de miliardari — grupul anglo-francez şi cel german — pentru *reîmpărţirea* lumii.

Grupul de capitalişti anglo-francez vrea să jefuiască în primul rînd Germania, răpindu-i coloniile (aproape toate au şi fost acaparate), iar apoi Turcia.

Grupul de capitalişti germani vrea să acapareze Turcia *pentru el* şi să se despăgubească de pierderea coloniilor prin cucerirea micilor state vecine (Belgia, Serbia, Romînia).

Acesta e adevărul adevărat, care este disimulat prin tot felul de minciuni burgheze cu privire la războiul „eliberator", „naţional", la „războiul pentru dreptate şi echitate" şi alte zorzoane de soiul acestora, la care recurg întotdeauna capitaliştii pentru a prosti pe oamenii simpli.

Rusia nu duce războiul cu banii ei. Capitalul rus este *părtaş* la capitalul anglo-francez. Rusia duce război ca să poată jefui Armenia, Turcia, Galiţia.

Gucikov, Lvov, Miliukov, miniştrii noştri de astăzi, nu sînt persoane alese la întîmplare. Ei sînt reprezentanţi şi conducători ai întregii clase a moşierilor şi a capitaliştilor. Ei *sînt legaţi* de interesele capitalului. Capitaliştii nu pot renunţa la interesele lor, aşa cum nu poate omul să-şi muşte singur urechea.

În al doilea rînd, Gucikov-Miliukov & Co., *sînt legaţi* de capitalul anglo-francez. Ei au dus şi duc război cu bani străini. Ei au promis să plătească *anual* dobînzi de *sute de milioane* pentru miliardele luate cu împrumut şi să stoarcă acest *tribut* de la muncitorii ruşi şi de la ţăranii ruşi.

În al treilea rînd, Gucikov-Miliukov & Co. *sînt legaţi* de Anglia, Franţa, Italia, Japonia şi de celelalte grupuri de tîlhari capitalişti prin *tratate* directe privitoare la ţelurile tîlhăreşti ale acestui război. Aceste tratate au fost încheiate încă de *ţarul Nicolaie al II-lea*. Gucikov-Miliukov & Co. s-au folosit de lupta muncitorilor împotriva monarhiei ţariste pentru a pune mîna pe putere, *dar ei au confirmat tratatele* încheiate de ţar.

Întregul guvern gucikovist-miliukovist a făcut acest lucru în manifestul său, pe care „Agenţia telegrafică din Petersburg" l-a transmis în străinătate prin telegraf la 7

www.dacoromanica.ro

(20 martie) : „guvernul" (lui Gucikov şi Miliukov) „va respecta cu fidelitate toate tratatele care ne unesc cu celelalte puteri", se spune în acest manifest. Noul ministru de externe, Miliukov, a declarat *acelaşi lucru* în telegrama sa din 5 (18) martie 1917 adresată tuturor reprezentanţilor din străinătate ai Rusiei.

Toate aceste tratate sînt *secrete*, şi Miliukov & Co. *nu vor* să le dea publicităţii din două motive : 1) ei se tem de popor, care nu vrea acest război de jaf ; 2) ei sînt legaţi de capitalul anglo-francez, care cere ca aceste tratate să rămînă secrete. Dar oricine citeşte ziarele şi studiază problema ştie că în aceste tratate este vorba de jefuirea Chinei de către Japonia ; de jefuirea Persiei, a Armeniei, a Turciei (în special a Constantinopolului) şi a Galiţiei de către Rusia ; a Albaniei de către Italia ; a Turciei şi a coloniilor germane de către Franţa şi Anglia etc.

Aşa stau lucrurile.

De aceea să propui guvernului gucikovist-miliukovist încheierea cît mai rapidă a unei păci cinstite, democratice, de bună vecinătate este tot una cu predica pe care un bun „părinte" de la ţară ar ţine-o moşierilor şi negustorilor ca să trăiască „în frica lui dumnezeu", să-şi iubească aproapele şi, atunci cînd primesc o palmă pe obrazul stîng, să-l întindă şi pe cel drept. Moşierii şi negustorii ascultă predica, asupresc şi jefuiesc mai departe poporul şi se extaziază cît de bine ştie „părintele" să mîngîie şi să-i domolească pe „ţărănaşi".

Un rol absolut identic — indiferent dacă sînt sau nu conştienţi de acest lucru — îl joacă toţi aceia care în cursul războiului actual, imperialist, adresează guvernelor burgheze cuvinte frumoase despre pace. Guvernele burgheze uneori refuză categoric să asculte asemenea cuvinte, ba chiar le interzic, alteori le îngăduie şi fac promisiuni în dreapta şi în stînga, spunînd că ei, vedeţi dv., duc războiul tocmai în vederea încheierii cît mai rapide a „celei mai drepte" păci şi că vinovat este numai duşmanul lor. În realitate, vorbele despre pace adresate guvernelor *burgheze* constituie *o amăgire a poporului.*

Grupurile de capitalişti, care au scăldat pămîntul în sînge de dragul împărţirii teritoriilor, pieţelor, concesiuni-

www.dacoromanica.ro

lor, *nu pot* încheia o pace „onorabilă". Ele pot încheia numai o pace *ruşinoasă*, o pace *pentru împărţirea prăzii dobîndite prin jaf, pentru împărţirea Turciei şi a coloniilor.*

Dar, în afară de aceasta, guvernul gucikovist-miliukovist în general nu vrea pacea în momentul de faţă, deoarece *acum* el ar căpăta din „pradă" *„numai"* Armenia şi o parte a Galiţiei ; or, el vrea să mai ia şi Constantinopolul, *ba încă* să mai ia înapoi de la germani Polonia, pe care ţarismul întotdeauna a asuprit-o cu atîta neomenie şi neruşinare. Apoi guvernul gucikovist-miliukovist nu este de fapt decît un vătaf al capitalului anglo-francez, care vrea să păstreze coloniile răpite Germaniei şi, *în plus*, să silească Germania să restituie Belgia şi o parte din Franţa. Capitalul anglo-francez i-a ajutat pe Gucikovi şi Miliukovi să-l înlăture pe Nicolaie al II-lea, pentru ca, la rîndul lor, să ajute capitalul anglo-francez „să învingă" Germania.

Ce trebuie să facem ?

Pentru a obţine pacea (şi cu atît mai mult pentru a obţine o pace cu adevărat democratică, cu adevărat onorabilă) trebuie ca puterea în stat să aparţină nu moşierilor şi capitaliştilor, *ci muncitorilor şi ţăranilor săraci.* Moşierii şi capitaliştii alcătuiesc o minoritate neînsemnată a populaţiei ; capitaliştii, după cum ştie toată lumea, cîştigă sume fabuloase de pe urma războiului.

Muncitorii şi ţăranii săraci formează *imensa* majoritate a populaţiei. De pe urma războiului ei nu se îmbogăţesc, războiul le aduce ruină şi foamete. Ei nu sînt legaţi nici de capitál, nici de tratatele încheiate între grupurile tîlhăreşti ale capitaliştilor ; ei *pot* şi vor sincer să pună capăt războiului.

Dacă puterea de stat în Rusia s-ar afla în mîinile *Sovietelor* de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, aceste Soviete şi *Sovietul pe întreaga Rusie,* ales de ele, ar putea şi, probabil, ar fi de acord să înfăptuiască programul păcii pe care partidul nostru (Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia) l-a schiţat încă la 13 octombrie 1915 în Organul Central al acestui partid, ziarul „Soţial-De-

www.dacoromanica.ro

mokrat", nr. 47 * (care din pricina jugului cenzurii țariste apărea atunci la Geneva).

Acest program al păcii ar fi, probabil, următorul:

1) Sovietul de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor pe întreaga Rusie (sau Sovietul din Petersburg, care-i ține vremelnic locul) ar declara imediat că *nu* e legat de *nici un fel* de tratate, *nici* ale monarhiei țariste, *nici* ale guvernelor burgheze.

2) Ar publica imediat *toate* aceste tratate pentru a expune oprobriului public scopurile tîlhărești urmărite de monarhia țaristă și de *toate* guvernele burgheze fără excepție.

3) Ar propune neîntîrziat și deschis *tuturor* puterilor beligerante să încheie *imediat armistițiul.*

4) Ar publica neîntîrziat, pentru ca întregul popor să ia cunoștință de ele, *condițiile de pace* ale noastre, ale muncitorilor și țăranilor:

eliberarea *tuturor* coloniilor;

eliberarea *tuturor* popoarelor dependente, asuprite și lipsite de drepturi depline.

5) Ar declara că nu așteaptă nimic bun de la guvernele burgheze, ci propune muncitorilor din toate țările să răstoarne aceste guverne și să predea toată puterea în stat în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor.

6) Ar declara că datoriile de miliarde contractate de guvernele burgheze pentru a duce acest război criminal și tîlhăresc pot să le plătească *domnii capitaliști*, dar muncitorii și țăranii *nu recunosc* aceste datorii. A plăti dobînzi la aceste împrumuturi înseamnă ca ani îndelungați să plătești *tribut* capitaliștilor pentru că au avut bunătatea să îngăduie muncitorilor să se ucidă unii pe alții de dragul împărțirii prăzii între capitaliști.

Muncitori și țărani! — ar spune Sovietul de deputați ai muncitorilor —, vreți să plătiți *sute de milioane* de ruble *anual* domnilor capitaliști drept recompensă pentru războiul dus pentru împărțirea coloniilor africane, a Turciei etc.?

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 49—52. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

După părerea mea, pentru *aceste* condiţii de pace Sovietul de deputaţi ai muncitorilor ar consimţi *să ducă război* împotriva *oricărui* guvern burghez şi împotriva *tuturor* guvernelor burgheze din lume, căci acesta ar fi într-adevăr un război drept şi toţi muncitorii şi oamenii muncii din *toate* ţările *ar ajuta* la cîştigarea victoriei în *acest* război.

Muncitorul german vede acum că monarhia războinică e înlocuită în Rusia cu o republică *războinică*, cu o republică a capitaliştilor, care vor să continue războiul imperialist, care confirmă tratatele tîlhăreşti ale monarhiei ţariste.

Judecaţi singuri : poate oare muncitorul german să aibă încredere într-o *asemenea* republică ?

Judecaţi singuri : va continua oare războiul, se va menţine oare dominaţia capitaliştilor pe întregul glob dacă poporul rus, pe care amintirile vii ale marii revoluţii „din 1905" l-au ajutat şi îl ajută, îşi va cuceri deplina libertate şi va preda întreaga putere de stat în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor ?

N. Lenin

Zürich, 12 (25) martie 1917

Publicat pentru prima oară în 1924, în revista „Kommunisticeskii Internaţional" nr. 3—4

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCRISORI DIN DEPĂRTARE

SCRISOAREA A CINCEA

SARCINILE ORÎNDUIRII PROLETARE REVOLUŢIONARE DE STAT

În scrisorile anterioare, sarcinile care stau în faţa proletariatului revoluţionar din Rusia în momentul de faţă au fost formulate astfel : (1) să ştie să păşească pe calea cea mai justă spre etapa următoare a revoluţiei sau spre a doua revoluţie, care (2) trebuie să ia puterea de stat din mîinile guvernului moşierilor şi capitaliştilor (Gucikovilor, Lvovilor, Miliukovilor, Kerenskilor) şi s-o predea în mîinile unui guvern al muncitorilor şi ţăranilor săraci. (3) Acest din urmă guvern trebuie să fie organizat după tipul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor, şi anume (4) el trebuie să sfărîme, să înlăture cu desăvîrşire vechea şi obişnuita maşină de stat a *tuturor* statelor burgheze, armata, poliţia, birocraţia (funcţionărimea), înlocuind această maşină (5) cu o organizaţie a poporului înarmat, organizaţie nu numai de masă, ci care să cuprindă absolut întregul popor. (6) *Numai* un astfel de guvern, „astfel" prin compoziţia lui de clasă („dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii") şi prin organele sale de administraţie („miliţia proletară"), *este în stare* să rezolve cu succes sarcina extraordinar de grea şi extrem de urgentă, sarcina *cea mai importantă* a momentului, şi anume obţinerea *păcii*, şi nu a unei păci imperialiste, nu a unui tîrg între puterile imperialiste pentru împărţirea prăzii dobîndite prin jaf de către capitalişti şi guvernele lor, ci a unei păci cu adevărat trainice şi democratice, care nu se poate dobîndi fără o revoluţie proletară într-o serie de ţări. (7) În

www.dacoromanica.ro

Rusia, victoria proletariatului este posibilă într-un viitor foarte apropiat *numai* cu condiţia ca primul ei pas să constea în sprijinirea muncitorilor de către imensa majoritate a ţărănimii care luptă pentru confiscarea întregii proprietăţi funciare moşiereşti (şi pentru naţionalizarea întregului pământ dacă admitem că programul agrar „al celor 104" a rămas, în esenţă, programul agrar al *ţărănimii* [33]). (8) În legătură cu o asemenea revoluţie ţărănească şi pe baza ei, proletariatul, în alianţă cu *sărăcimea* din rîndurile ţărănimii, poate şi trebuie să facă noi paşi în direcţia *controlului* producţiei şi al repartiţiei produselor celor mai importante, precum şi în direcţia introducerii „obligativităţii generale a muncii" etc. Aceşti paşi sînt dictaţi în mod absolut inevitabil de condiţiile create de război, pe care perioada de după război le va ascuţi chiar în multe privinţe ; iar în totalitatea şi în dezvoltarea lor, aceşti paşi ar constitui *trecerea la socialism*, care nu poate fi realizat în Rusia în mod nemijlocit, dintr-o dată, fără măsuri de trecere, dar care, în urma unor astfel de măsuri de trecere, este pe deplin realizabil şi neapărat necesar. (9) Totodată, sarcina de a se organiza *la sate* imediat şi separat Soviete de deputaţi ai muncitorilor, adică Soviete ale muncitorilor *salariaţi* agricoli *separat* de celelalte Soviete de deputaţi ai ţăranilor, se pune în mod absolut imperios.

Acesta este, pe scurt, programul trasat de noi, bazat pe aprecierea forţelor de clasă din revoluţia rusă şi din cea mondială, precum şi pe experienţa anilor 1871 şi 1905.

Să încercăm acum să aruncăm o privire generală asupra acestui program în ansamblul lui, ocupîndu-ne în treacăt de felul cum a abordat această temă K. Kautsky, unul dintre cei mai mari teoreticieni ai Internaţionalei „a II-a" (1889—1914) şi reprezentant de vază al curentului „centrului", al „mlaştinii", curent care se observă în toate ţările şi care oscilează între social-şovinişti şi internaţionaliştii revoluţionari. Kautsky a abordat această temă în revista sa „Die Neue Zeit" [34] (numărul din 6 aprilie 1917, stil nou), în articolul „Perspectivele revoluţiei ruse".

www.dacoromanica.ro

„În primul rînd — scrie Kautsky — trebuie să ne lămurim care sînt sarcinile ce stau în faţa regimului (orînduirii de stat) proletar-revoluţionar".

„De două lucruri — continuă autorul — are neapărat nevoie proletariatul : democraţia şi socialismul".

Din păcate, Kautsky formulează această teză, absolut indiscutabilă, într-o formă mult prea generală, astfel încît în fond ea nu aduce nimic şi nu lămureşte nimic. Miliukov şi Kerenski, membri ai guvernului burghez şi imperialist, ar subscrie cu plăcere această teză generală — unul prima, celălalt a doua parte a ei... *.

Scris la 26 martie (8 aprilie) 1917

Publicat pentru prima oară în 1924, în revista „Bolşevik" nr. 3—4

Se tipăreşte după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CIORNA CELEI DE-A CINCEA „SCRISORI DIN DEPĂRTARE“ [35]

Nu se poate să mergem în alegerile pentru Adunarea constituantă cu vechiul program. El trebuie modificat :

1) să se adauge completarea cu privire la imperialism ca ultim stadiu al capitalismului
2) cu privire la războiul imperialist, la războaiele imperialiste şi la „apărarea patriei“

\+ *2 bis :* cu privire la lupta şi la sciziunea cu social-şoviniştii

NB 3) să se adauge o completare cu privire la *statul* care ne trebuie şi la *dispariţia trep-tată* a statului.

4) De modificat
ultimele două alineate *dinainte* de programul politic (împotriva monarhiei, în general, şi a măsurilor pentru restaurarea ei)

5) să se adauge la § 3 al părţii politice :
nici un fel de funcţionari numiţi *de sus*
(cf. *Engels* în critica programului din 1891 [36])

\+ salariul *tuturor* funcţionarilor de stat : nu mai mare decît un salariu de muncitor

\+ dreptul de a revoca în orice moment pe *toţi* deputaţii şi funcţionarii de stat

\+ 5 bis) să se corecteze § 9 cu privire la autodeterminare

\+ caracterul internaţional al revoluţiei socialiste *pe larg,*

www.dacoromanica.ro

6) să se modifice în mare măsură programul-minimum şi *să fie majorate revendicările.*
7) În programul agrar :
(α) naţionalizare în loc de municipalizare (voi trimite la Petersburg manuscrisul meu cu privire la aceasta, lucrarea fiind arsă în 1909 [37])
(β) gospodării model pe marile moşii.
8) „Obligativitatea generală a muncii" (Zivildienstpflicht)
9) să se renunţe la sprijinirea *„oricărei"* mişcări *„opoziţioniste"* (sprijinirea mişcării revoluţionare este altceva).
10) Să se schimbe denumirea, întrucît
(α) nu este justă
(β) este compromisă de social-şovinişti
(γ) derutează poporul în alegeri, deoarece s.-d. = Ciheidze, *Potresov* & Co.

Aceasta e o ciornă a „scrisorii nr. 5". Restituiţi-o imediat.

Nu aveţi notiţe şi însemnări cu privire la modificarea părţii practice a programului-minimum ? ((Vă amintiţi că *în repetate rînduri* am vorbit despre acest lucru ?))

Trebuie să ne apucăm imediat de această treabă.

Scris între 7 şi 12 (20 şi 25) martie 1917

Publicat pentru prima oară în 1959 în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CĂTRE TOVARĂŞII CARE ZAC ÎN PRIZONIERAT [38]

Tovarăşi ! În Rusia s-a săvîrşit o revoluţie.

Muncitorii din Petrograd şi din Moscova au fost din nou iniţiatori ai marii mişcări de eliberare. Au declarat o grevă politică. Au ieşit în stradă cu steaguri roşii. Au luptat ca nişte lei cu poliţia şi cu jandarmeria ţaristă, precum şi cu acea mică parte a armatei care n-a trecut dintr-o dată de partea poporului. Numai la Petrograd au fost peste 2 000 de morţi şi răniţi. Cu preţul sîngelui lor au plătit muncitorii ruşi libertatea ţării noastre.

Revendicările muncitorilor erau : *pîine, libertate, pace.*

Pîine — pentru că în Rusia, ca şi aproape în toate ţările care participă la actualul război de jaf, poporul flămînzeşte.

Libertate — pentru că guvernul ţarist, profitînd de război, a transformat definitiv întreaga Rusie într-o închisoare.

Pace — pentru că muncitorii din Rusia, ca şi muncitorii mai conştienţi din alte ţări, nu mai vor să-şi dea viaţa pentru interesele unui pumn de bogătaşi, nu mai vor să ducă războiul criminal început de tîlharii încoronaţi şi neîncoronaţi.

Majoritatea soldaţilor din garnizoanele Petersburg şi Moscova au trecut de partea muncitorilor răsculaţi. Muncitorii şi ţăranii îmbrăcaţi în haine militare au întins frăţeşte mîna muncitorilor şi ţăranilor care nu poartă haine militare. Cei mai buni dintre ofiţeri s-au alăturat revoluţiei. Pe ofiţerii care au vrut să meargă împotriva poporului, soldaţii i-au împuşcat.

www.dacoromanica.ro

Revoluţia a fost săvîrşită de muncitori şi soldaţi. Dar, aşa cum s-a întîmplat şi în alte revoluţii, puterea a fost din primul moment acaparată de burghezie. Duma de stat, în care majoritatea covîrşitoare o deţin moşierii şi capitaliştii, a făcut toate eforturile posibile ca să se împace cu ţarul Nicolaie al II-lea. Chiar şi în ultimul minut, cînd pe străzile Petrogradului izbucnise deja războiul civil, Duma de stat îi trimitea ţarului telegramă după telegramă, implorîndu-l să facă mici concesii pentru ca astfel să-şi păstreze coroana. Nu Duma de stat — Duma moşierilor şi a bogătaşilor —, ci *muncitorii şi soldaţii răsculaţi l-au răsturnat pe ţar*. Dar noul guvern, guvernul provizoriu, a fost numit de Duma de stat.

Acest guvern provizoriu este format din reprezentanţi ai capitaliştilor liberali şi ai marilor proprietari funciari. În acest guvern, posturile principale le deţin: prinţul Lvov (mare moşier şi liberal cît se poate de moderat), A. Gucikov (tovarăş de luptă al lui Stolîpin; la timpul său, a aprobat introducerea curţilor marţiale împotriva revoluţionarilor), Tereşcenko (mare fabricant de zahăr şi milionar), Miliukov (care întotdeauna a susţinut şi susţine şi astăzi războiul de jaf în care ţarul Nicolaie şi clica lui au aruncat ţara noastră). „Democratul" Kerenski a fost invitat să facă parte din noul guvern numai pentru a crea o aparenţă de guvern „popular", pentru a avea un palavragiu „democrat" care să spună poporului *vorbe* mari, dar lipsite de conţinut, în timp ce Gucikovii şi Lvovii vor săvîrşi *acţiuni* antipopulare.

Noul guvern doreşte continuarea războiului tîlhăresc. El este vătaful capitaliştilor ruşi, englezi şi francezi, care, ca şi capitaliştii germani, vor neapărat „să se bată pînă la capăt" şi să obţină din pradă bucăţile cele mai grase. El nu vrea şi nu poate să dea Rusiei pace.

Noul guvern nu vrea să le ia moşierilor pămînturile în folosul poporului, el nu vrea să arunce povara războiului pe umerii bogătaşilor. De aceea, el nu poate să dea poporului pîine. Muncitorii şi populaţia săracă în general sînt nevoiţi să sufere, ca şi pînă acum, de foame.

Noul guvern este format din capitalişti şi moşieri. El nu doreşte să dea Rusiei libertatea deplină. Sub presiunea

www.dacoromanica.ro

Россійская Соціаль-Демократическая Рабочая Партія

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

ТОВАРИЩАМЪ, ТОМЯЩИМСЯ ВЪ ПЛѢНУ.

Товарищи! Въ Россіи произошла революція.

Рабочіе Петрограда и Москвы снова выступили, застрѣльщиками великаго освободительнаго движенія. Они объявили политическую забастовку. Они вышли на улицу съ красными знаменами. Они дрались, какъ львы, съ царской полиціей, жандармеріей и той небольшой частью войскъ, которая не сразу перешла на сторону народа. Убитыхъ и раненыхъ въ одномъ Петроградѣ насчитываютъ болѣе 2000 человѣкъ. Своею кровью русскіе рабочіе купили свободу нашей странѣ.

Требованія рабочихъ были: *хлѣба, свободы, мира.*

Хлѣба — потому что народъ въ Россіи голодаетъ, какъ и во всѣхъ почти странахъ, участвующихъ въ нынѣшней грабительской войнѣ.

Свободы — потому что царское правительство, пользуясь войной, окончательно превратило всю Россію въ одну сплошную тюрьму.

Мира — потому, что рабочіе Россіи, какъ и болѣе сознательные рабочіе другихъ странъ, не хотятъ больше умирать за интересы кучки богачей, не хотятъ болѣе вести преступную войну, начатую коронованными и не-коронованными разбойниками.

Большинство солдатъ петербургскаго и московскаго гарнизоновъ перешли на сторону возставшихъ рабочихъ. Рабочіе и крестьяне въ солдатскихъ мундирахъ братски подали руку рабочимъ и крестьянамъ безъ мундировъ. Лучшая часть офицерства примкнула къ революціи. Офицеровъ, пожелавшихъ идти противъ народа, солдаты разстрѣляли.

Революцію сдѣлали рабочіе и солдаты. Но власть, какъ это бывало и въ другихъ революціяхъ, на первыхъ порахъ захватила буржуазія. Государственная Дума, въ которой огромное большинство принадлежитъ помѣщикамъ и капиталистамъ, всѣми силами старалась помириться съ царемъ Николаемъ II. Еще въ послѣднюю минуту, когда на улицахъ Петрограда уже кипѣла гражданская война, Государственная Дума посылала царю телеграмму за телеграммой, умоляя его пойти на маленькія уступки и тѣмъ сохранить свою корону. Не Государственная Дума – Дума помѣщиковъ и богачей — а *возставшіе рабочіе и солдаты низвергли царя.* Но новое временное правительство назначено Государственной Думой.

Это временное правительство состоитъ изъ представителей либеральныхъ капиталистовъ и крупныхъ земельныхъ собственниковъ. Главные посты въ немъ принадлежатъ: князю Львову (крупный помѣщикъ и умѣреннѣйшій либералъ), А. Гучкову (соратникъ Столыпина, въ свое время одобрявшій военные суды противъ революціонеровъ), Терещенко (крупнѣйшій сахарозаводчикъ-милліонеръ), Милюкову (всегда защищалъ и защищаетъ теперь грабительскую войну, въ которую нашу страну втравили царь Николай съ его шайкой). «Демократъ» Керенскій приглашенъ въ новое правительство только для того, чтобы создать видимость «народнаго» правительства, чтобы имѣть «демократическаго» краснобая, который говорилъ-бы народу громкія, но пустыя, *слова*, въ то время, какъ Гучковы и Львовы будутъ дѣлать анти-народное *дѣло.*

Новое правительство хочетъ продолженія разбойничьей войны. Оно является привязчикомъ русскихъ, англійскихъ и французскихъ капиталистовъ, которые — какъ и нѣмецкіе капиталисты — хотятъ непремѣнно «поживиться» и выторговать себѣ лучшіе куски добычи. Оно не хочетъ и не можетъ дать Россіи мира.

Новое правительство не хочетъ отнять у помѣщиковъ ихъ земли въ пользу народа, оно не хочетъ возложить тяготъ войны на богачей. Оно не можетъ—поэтому дать народу хлѣба. Рабочіе и бѣдное населеніе вообще-вынуждены попрежнему голодать.

Новое правительство состоитъ изъ капиталистовъ и помѣщиковъ. Оно не хочетъ дать Россіи полной свободы. Подъ давленіемъ возставшихъ рабочихъ и солдатъ оно обѣщало созвать Учредительное Собраніе, которое рѣшило-бы какъ устроить Россію. Но оно оттягиваетъ назначеніе выборовъ въ Учредительное Собраніе, желая выиграть время и потомъ обмануть народъ, какъ это не разъ въ исторіи дѣлали подобныя правительства. Оно не хочетъ созданія въ Россіи демократической республики. Оно хочетъ только, вмѣсто плохого царя Николая II, посадить на престолъ хлюбы «хорошаго» царя Михаила. Оно хочетъ, чтобы власть въ Россіи имѣлъ не самъ народъ, а новый царь вмѣстѣ съ буржуазіей.

Таково новое правительство.

Но въ Петроградѣ рядомъ съ этимъ правительствомъ постепенно организуется другое правительство. Рабочіе и солдаты образовали Совѣтъ рабочихъ и солдатскихъ депутатовъ. Каждая тысяча рабочихъ или солдатъ выбираютъ одного депутата. Этотъ совѣтъ засѣдаетъ теперь въ Таврическомъ дворцѣ въ числѣ болѣе чѣмъ 1000 уполномоченныхъ. И онъ является дѣйствительно народнымъ представительствомъ.

Prima pagină a manifestului „Către tovarăşii care zac în prizonierat", scris de V. I. Lenin. — Martie 1917

Micşorat

www.dacoromanica.ro

muncitorilor și soldaților răsculați, el a făgăduit să convoace Adunarea constituantă, care să hotărască cum să fie organizată Rusia. El amînă însă într-una fixarea datei alegerilor pentru Adunarea constituantă, întrucît vrea să cîștige timp și apoi să înșele poporul, așa cum nu o dată au făcut de-a lungul istoriei guverne asemănătoare. El nu dorește ca în Rusia să fie creată o republică democratică. El dorește numai ca în locul țarului rău, Nicolaie al II-lea, să pună pe tron un țar, chipurile, „bun", pe Mihail. El dorește ca în Rusia puterea s-o dețină nu poporul, ci noul țar împreună cu burghezia.

Acesta este noul guvern.

Dar, alături de acest guvern, la Petrograd se organizează încetul cu încetul un alt guvern. Muncitorii și soldații au format Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților. Fiecare mie de muncitori sau soldați alege un deputat. Acest Soviet își are acum sediul în Palatul Tavriceski și numără peste 1 000 de împuterniciți. Și el este un organ reprezentativ cu adevărat popular.

La început Sovietul acesta poate face o greșeală sau alta. Dar în cele din urmă în mod inevitabil va cere sus și tare : pace, pîine, republică democratică.

Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților luptă pentru convocarea *imediată* a unei Adunări constituante, pentru participarea soldaților la alegeri și la rezolvarea problemei : război sau pace. Sovietul luptă pentru ca pămînturile familiei țarului și cele moșierești să treacă în mîinile țărănimii. Sovietul luptă pentru republică și nici nu vrea să audă de numirea unui nou țar „bun". Sovietul cere vot universal și egal pentru toți bărbații și pentru toate femeile. Sovietul a obținut arestarea țarului și a țarinei. Sovietul vrea să creeze un comitet de supraveghere care să controleze fiecare pas al noului guvern și care în fapt să devină el însuși guvernul țării. Sovietul luptă pentru alianța cu muncitorii din toate celelalte țări, pentru a lovi cu forțe unite în capitaliști. Un mare număr de muncitori-revoluționari au plecat pe front, pentru ca, profitînd de libertate, să se înțeleagă cu soldații cum să acționeze în comun, cum să pună capăt războiului, cum să asigure drepturile poporului, cum să consolideze libertatea

www.dacoromanica.ro

în Rusia. La Petrograd apare din nou ziarul social-democrat „Pravda“ [39], care ajută muncitorilor să ducă la îndeplinire toate aceste sarcini măreţe.

Aceasta este situaţia în momentul de faţă, tovarăşi.

Voi, care lînceziţi în prizonierat, nu puteţi rămîne pasivi. Trebuie să fiţi pregătiţi, căci s-ar putea ca şi voua să vă revină în curînd o sarcină importantă.

Duşmanii libertăţii Rusiei îşi pun uneori speranţe în voi. Ei spun : în prizonierat se găsesc aproximativ 2 000 000 de soldaţi : dacă, după ce se vor întoarce în patrie, ei vor trece de partea ţarului, vom putea să-l punem din nou pe tron pe Nicolaie sau pe „iubitul“ său frăţior. Istoria cunoaşte cazuri cînd inamicul de ieri, împăcîndu-se cu ţarul răsturnat, i-a restituit soldaţii prizonieri ca să-l ajute să lupte împotriva propriului său popor... [40]

Tovarăşi ! Oriunde vă este cu putinţă, analizaţi marile evenimente care se desfăşoară în patria noastră. Declaraţi sus şi tare că, împreună cu cei mai buni dintre soldaţii ruşi, nu-l vreţi pe ţar, că cereţi o republică liberă, cereţi ca pămînturile moşiereşti să treacă fără despăgubire în mîinile ţăranilor, ziua de lucru de 8 ore, convocarea imediată a Adunării constituante. Declaraţi că sînteţi de partea Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, că după ce vă veţi întoarce în Rusia veţi fi nu de partea ţarului, ci împotriva ţarului, nu de partea moşierilor şi bogătaşilor, ci împotriva lor.

Oriunde vă este cu putinţă, organizaţi-vă, luaţi hotărîri în acest sens, explicaţi tovarăşilor mai înapoiaţi ce mare eveniment s-a produs în ţara noastră.

Destul aţi suferit înainte de război şi în timpul războiului şi în prizonierat. Astăzi păşim în întîmpinarea unor zile mai bune. Zorile libertăţii au început să se arate.

Întoarceţi-vă în Rusia ca o armată a revoluţiei, ca o armată a poporului şi nu ca o armată a ţarului. Şi în 1905 prizonierii întorşi din Japonia au devenit cei mai buni luptători pentru libertate.

După ce vă veţi înapoia în patrie, vă veţi risipi în întreaga ţară. Duceţi, aşadar, în fiecare colţişor, oricît de îndepărtat, în fiecare sat rusesc, care a avut atît de mult de suferit de pe urma foametei, a birurilor şi a batjocu-

www.dacoromanica.ro

rilor, vestea libertăţii. Luminaţi-i pe fraţii ţărani : alungaţi întunericul de la sate, chemaţi ţărănimea săracă să-i sprijine pe muncitorii de la oraşe şi sate în glorioasa lor luptă.

După ce vor cuceri republica, muncitorii din Rusia se vor uni cu muncitorii din toate celelalte ţări şi vor conduce cu curaj întreaga omenire spre *socialism*, spre o ordine în care nu vor mai exista nici bogaţi, nici săraci, în care nu va mai fi cu putinţă ca un mănunchi de bogătaşi să facă din milioane de oameni robii lor salariaţi.

Tovarăşi ! De îndată ce vom reuşi, ne vom grăbi să plecăm în Rusia, pentru ca acolo să ne alăturăm luptei fraţilor noştri muncitori şi soldaţi. Dar nici cînd vom ajunge în ţară nu vă vom uita. Ne vom strădui ca din Rusia liberă să vă trimitem cărţi, ziare şi veşti despre cele ce se petrec la noi în ţară. Vom cere să vi se trimită în cantitate suficientă bani şi pîine. Şi vom spune muncitorilor şi soldaţilor răsculaţi : vă puteţi bizui pe fraţii voştri care în prezent se află în prizonierat. Ei sînt fii ai poporului, şi ei vor merge alături de noi la luptă pentru libertate, la luptă pentru republică, împotriva ţarului.

Redacţia ziarului „Soţial-Democrat"

Scris pe la mijlocul lunii martie 1917

Publicat sub formă de manifest în 1917

Se tipăreşte după textul manifestului

www.dacoromanica.ro

REVOLUŢIA DIN RUSIA ŞI SARCINILE MUNCITORILOR DIN TOATE ŢĂRILE

Tovarăşi muncitori!

Previziunea socialiştilor care au rămas credincioşi socialismului şi nu s-au lăsat ameţiţi de barbara, sălbatica stare de spirit războinică s-a adeverit. Prima revoluţie generată de războiul mondial de jaf dintre capitaliştii din diferite ţări a izbucnit. Războiul imperialist, adică războiul pentru împărţirea între capitalişti a prăzii jefuite, pentru sugrumarea popoarelor slabe, *a început* să se transforme într-un război civil, într-un război al muncitorilor împotriva capitaliştilor, într-un război al celor ce muncesc şi sînt asupriţi împotriva asupritorilor lor, împotriva ţarilor şi regilor, împotriva moşierilor şi capitaliştilor, într-un război pentru eliberarea deplină a omenirii de războaie, de mizeria maselor, de asuprirea omului de către om!

Muncitorilor ruşi le-a revenit cinstea şi fericirea de a fi *primii* care să înceapă revoluţia, adică un mare război, singurul legitim şi just, războiul celor asupriţi împotriva asupritorilor.

Muncitorii din Petersburg au învins monarhia ţaristă. În luptă eroică împotriva poliţiei şi trupelor ţariste, pornind la insurecţie neînarmaţi împotriva mitralierelor, muncitorii au atras de partea lor cea mai mare parte a soldaţilor din garnizoana Petersburgului. Acelaşi lucru s-a întîmplat la Moscova şi în alte oraşe. Părăsit de trupele sale, ţarul a fost nevoit să capituleze: a semnat abdicarea de la tron pentru el şi pentru fiul lui şi a propus ca tronul să fie dat fratelui său Mihail.

www.dacoromanica.ro

Datorită uriașei repeziciuni cu care s-a săvîrșit revoluția, datorită ajutorului direct dat de capitaliștii anglo-francezi, datorită faptului că *întreaga* masă muncitoare și populară din Petersburg avea un nivel de conștiință insuficient de ridicat, datorită bunei organizări și pregătiri a moșierilor și capitaliștilor ruși, *aceștia* au reușit să pună mîna pe puterea de stat. În noul guvern rus, „guvernul provizoriu", locurile cele mai importante — președinția, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul de Război — au revenit lui Lvov și Gucikov, octombriști care l-au ajutat cît au putut pe Nicolaie Sîngerosul și pe Stolîpin-Spînzurătorul să înăbușe revoluția din 1905, să împușteși să spînzure pe muncitorii și țăranii care au luptat pentru pămînt și libertate. Ministerele mai puțin importante au revenit cadeților : cel al afacerilor externe lui Miliukov, al instrucțiunii publice lui Manuilov, al agriculturii lui Șingarev. Iar un locșor cu totul neînsemnat, Ministerul de Justiție, i-a fost dat trudovicului Kerenski, acest palavragiu de care capitaliștii au nevoie ca să liniștească poporul cu promisiuni goale, să-l amăgească cu vorbe mari, să-l „împace" cu guvernul moșieresc și capitalist, dornic să continue, în alianță cu capitaliștii din Anglia și Franța, războiul tîlhăresc dus pentru cucerirea Armeniei, Constantinopolului, Galiției, dus pentru ca capitaliștii anglo-francezi *să-și păstreze* prada pe care au smuls-o capitaliștilor germani (toate coloniile germanilor din Africa) și în același timp *să răpească* capitaliștilor germani prada acaparată de *aceștia* tîlhari (o parte din Franța, Belgia, Serbia, Romînia etc.).

Se înțelege că muncitorii nu puteau să aibă încredere într-un asemenea guvern. Muncitorii au răsturnat monarhia țaristă, luptînd pentru *pace*, pentru *pîine* și pentru *libertate*. De la început muncitorii și-au dat seama de ce Gucikov, Miliukov & Co. au reușit să smulgă victoria din mîinile poporului muncitor. Pentru că moșierii și capitaliștii ruși erau bine organizați și pregătiți ; pentru că de partea lor se află puterea capitalului, *bogăția*, atît a capitaliștilor ruși, cît și a celor mai bogați capitaliști din lumea întreagă : capitaliștii englezi și francezi. Muncitorii și-au dat de îndată seama că, în vederea luptei pentru pace,

www.dacoromanica.ro

pîine şi libertate, clasele de oameni ai muncii, muncitorii, soldaţii şi ţăranii trebuie *să se organizeze,* să-şi strîngă rîndurile, să se unească *separat* de capitalişti şi *împotriva* lor.

Şi muncitorii din Petersburg, după ce au învins monarhia ţaristă, au creat de îndată o organizaţie *proprie,* Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, au început deîndată să-l întărească şi să-l extindă, să creeze Soviete *de sine stătătoare* de deputaţi ai soldaţilor şi ţăranilor. La numai cîteva zile de la revoluţie, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petersburg număra *peste 1 500* de deputaţi din partea muncitorilor şi ţăranilor îmbrăcaţi în haine militare. Acest Soviet se bucura de o asemenea încredere din partea feroviarilor şi a întregii mase a populaţiei muncitoare, încît a început să se transforme într-un adevărat *guvern popular.*

Pînă şi cei mai credincioşi prieteni şi protectori ai lui Gucikov-Miliukov, cei mai credincioşi cîini de pază ai capitalului tîlhăresc anglo-francez — Robert Wilton, colaborator al bogatului ziar al capitaliştilor englezi „The Times", şi Charles Rivet, colaborator al bogatului ziar al capitaliştilor francezi „Le Temps" —, pînă şi ei, deşi au împroşcat cu injurii turbate Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, au fost totuşi nevoiţi să recunoască că *în Rusia există două guverne.* Unul este guvernul moşierilor şi capitaliştilor, al Gucikovilor şi Miliukovilor, recunoscut „de toţi" (adică recunoscut, de fapt, de toţi oamenii *bogaţi).* Celălalt este guvernul muncitorilor şi ţăranilor, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petersburg, care tinde să instituie *în întreaga Rusie* Soviete de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor şi care *nu* este recunoscut „de nimeni" (din clasele bogate).

Să vedem, aşadar, ce spun şi ce fac aceste două guverne.

1. *Ce face guvernul moşierilor şi capitaliştilor, guvernul Lvov-Gucikov-Miliukov ?*

Acest guvern împarte la dreapta şi la stînga cele mai generoase promisiuni. El făgăduieşte poporului rus libertatea cea mai deplină. Promite să convoace Adunarea constituantă a întregului popor, care urmează să stabilească forma de guvernămînt în Rusia. Kerenski şi liderii

www.dacoromanica.ro

cadeți se declară partizani ai republicii democratice. În materie de revoluționarism de paradă, Gucikovii-Miliukovii sînt neîntrecuți. Reclama lucrează din plin. Dar care sînt *faptele* lor ?

Noul guvern, care a promis libertăți, în realitate a început să ducă tratative cu familia țarului, cu dinastia, cu privire la restaurarea monarhiei. El i-a propus lui Mihail Romanov să devină regent, adică țar provizoriu. Monarhia ar fi fost restaurată în Rusia dacă Gucikovii și Miliukovii n-ar fi fost împiedicați de muncitorii care au organizat procesiuni la Petersburg, purtînd steaguri cu inscripții : „Pămînt și libertate ! Moarte tiranilor !" și care s-au adunat în piața din fața Dumei împreună cu trupele de cavalerie, pe ale căror steaguri desfășurate se citea inscripția : „Trăiască republica socialistă în toate țările !". Aliatul Gucikovilor-Miliukovilor, Mihail Romanov, și-a dat seama că în această situație este mai cuminte să refuze și să aștepte ca tronul să-i fie oferit de către Adunarea constituantă, așa că Rusia a rămas — pentru moment — republică.

Guvernul l-a lăsat pe fostul țar în libertate. Muncitorii l-au silit să-l aresteze. Guvernul a vrut să-i încredințeze lui Nicolai Nikolaevici Romanov comanda supremă a armatei. Muncitorii l-au silit să-l înlocuiască. Este limpede că, dacă n-ar exista Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților, moșierii Lvovi-Gucikovi ar ajunge chiar mîine la o înțelegere cu Romanov sau cu vreun alt moșier.

Atît în manifestul său către popor, cît și în telegrama lui Miliukov către toți reprezentanții Rusiei în străinătate, guvernul a declarat că *rămîne credincios tuturor* tratatelor internaționale încheiate de Rusia. Aceste tratate au fost încheiate de țarul răsturnat. Guvernul nu îndrăznește să dea publicității aceste tratate, în primul rînd, pentru că este legat de mîini și de picioare de capitalul rus, englez și francez ; în al doilea rînd, pentru că se teme de popor, care i-ar sfîrteca pe Gucikovi și Miliukovi dacă ar afla că capitaliștii vor să arunce în război ca să fie măcelăriți încă 5, încă 10 milioane de muncitori și țărani ruși de dragul cuceririi Constantinopolului, de dragul sugrumării Galiției etc.

www.dacoromanica.ro

Ce valoare mai au făgăduielile de libertate dacă poporul nu poate să afle adevărul, dacă nu poate să afle în virtutea căror tratate încheiate de ţarul-moşier vor capitaliştii să continue să verse sîngele soldaţilor ?

Ce valoare au promisiunile a tot felul de libertăţi şi chiar a unei republici democratice pentru un popor pe care-l ameninţă foametea şi pe care vor să-l ducă cu ochii legaţi la măcel pentru ca capitaliştii ruşi, englezi şi francezi să-i jefuiască pe capitaliştii germani ?

Iar în timpul acesta guvernul Cucikovilor şi Miliukovilor înăbuşă prin violenţă directă orice încercări ale muncitorilor ruşi de a se înţelege cu fraţii lor, muncitorii din celelalte ţări : guvernul *nu lasă să iasă* din Rusia nici ziarul „Pravda", care după revoluţie a început să apară din nou la Petersburg, nici Manifestul Comitetului Central al partidului nostru, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, editat la Petersburg, nici apelurile deputatului Ciheidze şi ale grupului său !!

Muncitori şi ţărani ! Puteţi fi liniştiţi : vi s-a promis libertate — libertate pentru cei morţi, răpuşi de foamete şi măcelăriţi în război !!

În programele sale, noul guvern nu spune *nici un cuvînt* nici despre pămînt pentru ţărani, nici despre mărirea salariilor pentru muncitori. Pînă în prezent n-a fost fixată data convocării Adunării constituante. N-au fost fixate nici un fel de alegeri pentru Duma orăşenească din Petersburg. Miliţia populară este pusă sub conducerea zemstvelor şi a organelor de autoadministrare a oraşelor, alese, potrivit legii stolîpiniste, numai de capitalişti şi de moşierii bogaţi. Guvernatorii sînt numiţi din rîndurile moşierilor — iată cum arată „libertatea" !

2. *Ce face şi ce trebuie să facă guvernul muncitoresc şi ţărănesc ?...* *

Scris la 12 (25) martie 1917

Publicat pentru prima oară în 1924, în „Culegeri din Lenin", vol. II

Se tipăreşte după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

DESPRE SARCINILE P.M.S.D.R. ÎN REVOLUȚIA RUSĂ [41]

AUTOREFERAT

Referatul lui Lenin, care a durat două ore și jumătate, era alcătuit din două părți. În prima parte, Lenin a prezentat condițiile istorice în care a putut și a trebuit să se săvîrșească o „minune" ca aceea a prăbușirii monarhiei țariste în 8 zile. Printre aceste condiții, principalul loc îl ocupă „marea rebeliune" din 1905—1907, atît de hulită de cei care astăzi sînt stăpîni pe situație, de Gucikovi și Miliukovi, care se extaziază în fața „glorioasei revoluții" din 1917. Dar dacă revoluția cu adevărat profundă din 1905 n-ar fi „răscolit terenul", dacă n-ar fi dat prilejul tuturor claselor și partidelor să se vadă reciproc în acțiune, dacă n-ar fi dezvăluit întreaga sălbăticie și cruzime a bandei țariste, victoria rapidă din 1917 n-ar fi fost cu putință.

O îmbinare cu totul excepțională de condiții a făcut posibilă în 1917 unirea loviturilor date țarismului de forțe sociale dintre cele mai diferite. În primul rînd, capitalul financiar anglo-francez, care domină în măsură mai mare decît oricare altul întreaga lume și jefuiește întreaga lume, în 1905 a fost împotriva revoluției și a ajutat țarismului (împrumutul din 1906) s-o înăbușe. În momentul de față el a participat nemijlocit și în modul cel mai activ la revoluție, organizînd complotul direct al d-lor Gucikovi, Miliukovi, al unei părți dintre ofițerii superiori din armată, pentru a-l detrona pe Nicolaie al II-lea sau pentru a-l sili să facă concesii. Din punctul de vedere al politicii mondiale și al capitalului financiar mondial, guvernul lui Gucikov-Miliukov nu este decît un vătaf al

www.dacoromanica.ro

firmei bancare „Anglia şi Franţa", un instrument pentru continuarea măcelului imperialist al popoarelor. În al doilea rînd, înfrîngerile suferite de monarhia ţaristă au măturat vechiul corp ofiţeresc din armată şi l-au înlocuit cu unul nou, tînăr, burghez. În al treilea rînd, întreaga burghezie rusă, care s-a organizat intens din 1905 pînă în 1914 şi într-un ritm şi mai rapid din 1914 pînă în 1917, s-a unit cu moşierii în lupta împotriva putredei monarhii ţariste în dorinţa de a se îmbogăţi prin cucerirea Armeniei, Constantinopolului, Galiţiei etc. În al patrulea rînd, acestor forţe cu caracter *imperialist* li s-a adăugat profunda şi puternica mişcare proletară. Proletariatul a săvîrşit revoluţia, cerînd *pace, pîine* şi *libertate,* fără să aibă nimic comun cu burghezia imperialistă şi a dus după sine *majoritatea* armatei, formată din muncitori şi ţărani. Transformarea războiului imperialist în război civil *a început.*

De aici rezultă contradicţia fundamentală a revoluţiei actuale, care face ca ea să nu fie decît *prima* etapă a primei revoluţii generate de război. Guvernul moşieresc şi capitalist al lui Gucikov-Miliukov nu poate să dea poporului nici pace, nici pîine, nici libertate. Acesta este guvernul continuării războiului tîlhăresc, guvernul care a declarat făţiş că este credincios tratatelor internaţionale ale ţarismului ; or, aceste tratate nu sînt decît nişte tratate de jaf. În cel mai bun caz pentru el, acest guvern va putea *să facă să întîrzie* criza, dar *nu* va putea să scape ţara de foamete. El nu poate să dea nici libertate, oricît de multe „promisiuni" (promisiunile nu costă bani) ar face, căci este legat de interesele proprietăţii funciare moşiereşti şi ale capitalului ; chiar din primele momente el a căzut *la toc-mealâ* cu dinastia în vederea restaurării monarhiei.

De aceea nu poate exista o prostie mai mare decît tactica de „sprijinire" a noului guvern în interesul, chipurile, al „luptei împotriva reacţiunii". Pentru o astfel de luptă este nevoie de *înarmarea proletariatului* — singura garanţie serioasă, reală atît împotriva ţarismului, cît şi împotriva tendinţelor Gucikovilor şi Miliukovilor de a restaura monarhia.

www.dacoromanica.ro

De aceea are dreptate deputatul Skobelev, care a spus că Rusia „se află în ajunul unei a doua, adevărate (wirklich), revoluții".

Iar o organizație populară pentru înfăptuirea acestei revoluții există și ia amploare. Ea este Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților, pe care nu degeaba îl hulesc agenții capitalului anglo-francez, corespondenții ziarelor „Times" și „Le Temps".

Pe baza studierii știrilor apărute în ziare cu privire la Sovietul de deputați ai muncitorilor, Lenin a ajuns la concluzia că în cadrul lui există trei curente. Primul se apropie cel mai mult de social-patrioți. El își exprimă încrederea în Kerenski, erou al frazeologiei, simplu pion în mîinile lui Gucikov și Miliukov, reprezentant de cea mai proastă speță al „louis-blanc"-ismului [42], care-i hrănește pe muncitori cu promisiuni deșarte, rostește fraze răsunătoare în spiritul social-patrioților și social-pacifiștilor europeni à la Kautsky & Co., iar în realitate caută „să-i împace" pe muncitori cu continuarea războiului tîlhăresc. Prin gura lui Kerenski, burghezia imperialistă din Rusia spune muncitorilor: noi vă vom da republică, zi de muncă de 8 ore (la Petersburg a *și* fost introdusă), vă făgăduim libertăți, și astea toate ca să ne ajutați să jefuim Turcia, Austria, să-i smulgem imperialismului german prada acaparată, să facem ca imperialismul anglo-francez să nu-și scape prada din mîini.

Al doilea curent este reprezentat de C.C. al partidului nostru, Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia. Ziarele au publicat un extras (Auszug) din „Manifestul" Comitetului nostru Central. Manifestul a apărut la Petersburg la 18 martie. În el sînt formulate următoarele revendicări: republica democratică, ziua de muncă de 8 ore, confiscarea pămînturilor moșierești în folosul țăranilor, confiscarea rezervelor de cereale, începerea fără întîrziere, *nu* de către guvernul Gucikov-Miliukov, *ci* de către Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților, a tratativelor de pace. Manifestul consideră că acest Soviet *este* adevăratul guvern revoluționar. (Lenin a adăugat că și corespondentul ziarului „Times" vorbește de existența a

www.dacoromanica.ro

două guverne în Rusia.) Tratativele în vederea încheierii unei păci imediate trebuie să fie duse *nu* cu guvernele burgheze, ci *cu proletarii* din toate ţările beligerante. Manifestul cheamă pe toţi muncitorii, ţăranii şi soldaţii să aleagă delegaţi în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor.

Aceasta este singura tactică cu adevărat socialistă, cu adevărat revoluţionară.

Al treilea curent este reprezentat de Ciheidze şi de prietenii săi. Aceştia *oscilează*, fapt care se oglindeşte în mod vădit în comentariile ziarelor „Times" şi „Le Temps", care ba îl laudă, ba îl ocărăsc pe Ciheidze. Cînd Ciheidze a refuzat să intre în cel de-al *doilea* guvern provizoriu, cînd a declarat că războiul este un război imperialist în ceea ce priveşte *ambele* părţi etc., ducea o politică proletară. Cînd Ciheidze a intrat în *primul* guvern provizoriu („Comitetul Dumei"), cînd în § 3 al apelului său cerea „ausreichende Teilnahme der Vertreter der russischen Arbeiterschaft an der Regierung" (participarea internaţionaliştilor la guvernul războiului imperialist !!), cînd el (şi Skobelev) îndemna acest guvern *imperialist* să înceapă tratative de pace (în loc să le lămurească muncitorilor adevărul că *burghezia* este legată de mîini şi de picioare de interesele capitalului financiar, care nu se poate lipsi de imperialism), cînd Tuleakov şi Skobelev, prietenii lui Ciheidze, din însărcinarea guvernului lui Gucikov şi Miliukov, merg „să-i potolească" pe soldaţii care se răscoală împotriva generalilor liberali (uciderea lui Nepenin (amiralul Nepenin), pe care *o deplîng* pînă şi imperialiştii germani !!), Ciheidze şi prietenii lui cad într-un „louis-blanc"-ism de cea mai rea speţă, duc politica *burgheziei*, aduc prejudicii cauzei revoluţiei.

De asemenea, Lenin a criticat apelul social-pacifist al lui Gorki şi şi-a exprimat regretul că marele scriitor se apucă să trateze problemele politice în spiritul prejudecăţilor micii burghezii.

În partea a doua, Lenin şi-a propus să arate care trebuie să fie tactica proletariatului. El a prezentat specificul situaţiei istorice a momentului *actual* ca fiind un moment de

www.dacoromanica.ro

trecere de la prima etapă a revoluției la cea de-a doua, de la insurecția împotriva țarismului la insurecția împotriva burgheziei, împotriva războiului imperialist, sau la Convenție, în care se poate transforma Adunarea constituantă *dacă* guvernul își va ține „promisiunea" de a o convoca.

Sarcina specială a momentului care corespunde acestei situații *de trecere* este *organizarea proletariatului.* Dar nu organizarea-șablon, cu care se mulțumesc trădătorii socialismului, social-patrioții și oportuniștii din toate țările, ca și kautskiștii, ci *organizarea revoluționară.* Această organizare trebuie, în primul rînd, să cuprindă întregul popor, în al doilea rînd să îmbine funcțiile *militare și de stat.*

Oportuniștii care au dominat în Internaționala a II-a au denaturat învățătura lui Marx și Engels cu privire la stat în perioada revoluționară. Kautsky, în polemica sa cu Panneckoek (1912), a părăsit și el punctul de vedere al lui Marx [43]. Marx, pe baza învățămintelor trase din experiența Comunei din 1871, ne-a arătat că „die Arbeiterklasse nicht die fertige Staatsmaschine einfach in Besitz nehmen und sie für ihre eigene Zwecke in Bewegung setzen kann". Das Proletariat soll (muss?, diese Maschine (Armee, Polizei, Bureaukratie) *zerbrechen* [44]. Das ist, was die Opportunisten (Sozialpatrioten) und Kautskianer (Sozialpazifisten) entweder bestreiten oder vertuschen. Das ist die *wichtigste* praktische Lehre der Pariser Kommune und der russischen Revolution von 1905.

Wir unterscheiden uns von den Anarchisten dadurch, dass wir die Notwendigkeit des *Staates* für die revolutionäre Umwälzung anerkennen. Wir unterscheiden uns aber von den Opportunisten und Kautskianer dadurch, dass wir sagen: wir brauchen nicht die „fertige" Staatsmaschinerie, wie sie in den demokratischsten bürgerlichen Republiken existiert, sondern *unmittelbare Macht bewaffneter und organisierter Arbeiter. Das* ist der Staat, den *wir* brauchen. Das sind, ihrem Wesen nach, die Kommune von 1871, und die *Arbeiterdelegiertenräte* von 1905 und 1917. Auf diesem Fundament müssen wir weiter

www.dacoromanica.ro

bauen *. *Să nu îngăduim* restabilirea poliţiei! Să creăm din miliţia populară o *miliţie* cu adevărat *a întregului popor*, condusă de proletariat, „un stat al nostru", astfel încît capitaliştii să plătească muncitorilor pentru zilele consacrate serviciului în miliţie. *Să adăugăm la „minunile de eroism proletar"* pe care proletariatul le-a săvîrşit *ieri* în lupta împotriva ţarismului şi le va săvîrşi *mîine* în lupta împotriva Gucikovilor-Miliukovilor *„minuni de organizare proletară"*. Aceasta este lozinca momentului! Aceasta este chezăşia succesului!

Muncitorii sînt împinşi pe această cale de condiţiile *obiective:* foametea, necesitatea de a distribui pîinea, de inevitabilitatea „Zivildienstpflicht" **, de necesitatea de a obţine pacea. Condiţiile noastre de pace, spunea Lenin, sînt următoarele: 1) Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, ca guvern revoluţionar, ar declara imediat *că nu este* legat prin *nici un fel* de tratate, nici prin cele încheiate de ţarism şi nici prin cele încheiate de burghezie; 2) ar da imediat publicităţii aceste tratate mîrşave, de jaf; 3) ar propune deschis *tuturor* beligeranţilor un armistiţiu imediat; 4) ar propune pace, prevăzînd eliberarea *tuturor* coloniilor şi a *tuturor* popoarelor lipsite de drepturi depline; 5) ar declara că n-are încredere în guvernele burgheze şi face apel la muncitorii din toate ţările să le răstoarne; 6) ar declara că datoriile necesare pentru ducerea războiului au fost contractate de burghezie şi n-au decît să le plătească *capitaliştii*.

Aceasta este politica care ar atrage de partea Sovietului de deputaţi ai muncitorilor majoritatea atît a muncitorilor, cît şi a ţăranilor săraci. Confiscarea pămînturilor moşie-

* — „Clasa muncitoare nu poate să ia pur şi simplu maşina de stat *aşa cum este* şi s-o pună în funcţiune pentru propriile sale scopuri". Proletariatul trebuie *să sfărîme* această maşină (armata, poliţia, birocraţia). Acest lucru oportuniştii (social-patrioţii) şi kautskiştii (social-pacifiştii) îl contestă sau îl estompează. Acest lucru este învăţămîntul practic *cel mai important* pe care trebuie să-l tragem din Comuna din Paris şi din revoluţia rusă din 1905.

Noi ne deosebim de anarhişti prin faptul că admitem necesitatea *statului* pentru săvîrşirea revoluţiei. Dar ne deosebim de oportunişti şi de kautskişti prin aceea că spunem: noi avem nevoie nu de o maşină de stat „aşa cum este", aşa cum există ea în republicile burgheze cele mai democrate, ci *de puterea nemijlocită a muncitorilor înarmaţi şi organizaţi. Aceasta* este statul de care avem *noi* nevoie. În esenţă, Comuna din 1871 şi *Sovietele de deputaţi ai muncitorilor* din 1905 şi 1917 constituie exemple de astfel de stat. Pe această temelie noi trebuie să construim mai departe. — *Nota trad.*

** — „obligaţia prestării serviciului civil". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

rești ar fi asigurată. *Asta n-ar fi încă socialism.* Aceasta ar fi victoria muncitorilor și țăranilor săraci, victorie care ar asigura pacea, libertatea, pîinea. Pentru *asemenea* condiții de pace *și noi* sîntem de acord să ducem un război *revoluționar!* Lenin a reamintit că în nr. 47 (din 13 octombrie 1915) al ziarului „*Soțial-Demokrat*" s-a și declarat că social-democrația *nu se dă în lături* de la un astfel de război revoluționar *. Ajutorul din partea proletariatului socialist din toate țările ar fi asigurat. Apelurile mîrșave ale social-patrioților (în genul dezonorantei scrisori a lui Guesde: „Mai întîi victorie, apoi republică") ar dispărea ca un fum.

Trăiască revoluția rusă! — a încheiat referentul. — Trăiască revoluția muncitorească mondială *care a început!*

Scris la 16 sau 17 (29 sau 30) martie 1917

Publicat în nr. 77 și 78 din 31 martie și 2 aprilie 1917 ale ziarului „Volksrecht"

Se tipărește după manuscris

În limba rusă publicat pentru prima oară în 1929, în revista „Proletarskaia Revoliutiia" nr. 10

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51—52. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

MANOPERELE ŞOVINIŞTILOR REPUBLICANI [45]

30 martie 1917

Chiar acum am citit în „Neue Zürcher Zeitung" de astăzi, nr. 557 din 30 martie, prima ediţie de dimineaţă, următoarele :

„*Milano,* 29 martie. Corespondentul din Petersburg ne transmite că a fost arestat un oarecare *Cernomazov,* redactor al ziarului socialist «Pravda», ziar care şi-a început apariţia în timpul revoluţiei. Sub vechiul regim, Cernomazov a fost agent al poliţiei secrete şi primea 200 de ruble lunar. Ziarul condus de el, care cerea republică socialistă, ataca vehement guvernul provizoriu în scopul vădit de a servi reacţiunea. În general, agitaţia desfăşurată de unele cercuri lipsite de răspundere împotriva guvernului provoacă suspiciuni de complicitate cu vechiul regim şi cu duşmanul. Chiar şi Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, care, în comparaţie cu guvernul provizoriu, se situează pe un punct de vedere hotărît radical, a întors spatele acestor cercuri".

Această ştire se bazează pe reproducerea în rezumat a unei telegrame care a apărut în ziarul italian şovinist „Curierul de seară" („Corriere della Sera") [46], Milano, 29 martie, şi care a fost expediată din Petersburg la 26 martie, ora 10 şi 30 de minute seara. Pentru a explica cititorilor în ce constă de data aceasta „măsluirea" pe care, în general, şoviniştii o practică în mod obişnuit, trebuie să încep ceva mai de departe.

„Sub vechiul regim", şi anume din aprilie 1912 pînă în iulie 1914, a apărut la Petersburg cotidianul social-democrat „*Pravda*". Acest ziar a fost, de fapt, organul *Comitetului Central* al partidului nostru, Partidul muncitoresc

www.dacoromanica.ro

social-democrat din Rusia. Din Cracovia, unde mă aflam pe atunci ca emigrant politic, am scris aproape zilnic la acest ziar. Deputaţii social-democraţi din Dumă, Badaev, Muranov, Petrovski, Şagov, Samoilov (pînă în vara anului 1914 din acest grup a făcut parte şi Malinovski), care erau membri ai partidului nostru şi care au fost deportaţi de ţar în Siberia pentru agitaţia desfăşurată împotriva războiului imperialist, veneau mereu la Cracovia şi ne sfătuiam cum să îndrumăm ziarul.

E de la sine înţeles că guvernul ţarist nu numai că a făcut tot ce i-a fost cu putinţă ca să înconjure cu spioni ziarul „Pravda", care avea un tiraj de aproape 60 000 de exemplare, dar a căutat şi să strecoare provocatori printre lucrătorii acestui ziar. Unul dintre provocatori a fost Cernomazov, care în cercurile de partid purta numele conspirativ de „Miron". El a reuşit să-şi cîştige încrederea şi în 1913 a devenit secretar al „Pravdei".

Supraveghind, împreună cu grupul de deputaţi, activitatea lui Cernomazov, am ajuns la concluzia, în primul rînd, că în articolele sale compromite curentul nostru şi, în al doilea rînd, că este suspect sub raportul cinstei politice.

Nu era însă uşor să găsim un înlocuitor, cu atît mai mult cu cît legătura grupului de deputaţi cu Cracovia se făcea pe cale ilegală sau veneau deputaţii la Cracovia ; or, aceştia nu puteau veni prea des. În sfîrşit, în primăvara anului 1914 am reuşit să-l aducem la Petersburg pe Rozenfeld (Kamenev) ; la sfîrşitul anului 1914, acesta a fost şi el deportat de ţar în Siberia împreună cu deputaţii noştri.

Rozenfeld (Kamenev) avea însărcinarea să caute să-l *înlăture* pe Cernomazov şi l-a *înlăturat* cu desăvîrşire de la orice sarcină. Cernomazov a fost eliberat din muncă. Comitetul nostru Central a numit o comisie de *anchetă* în legătură cu bănuielile împotriva lui Cernomazov, dar tovarăşii din Petersburg n-au reuşit să strîngă date precise, astfel încît nu s-au putut hotărî *să-l declare* provocator. A trebuit să ne mulţumim cu îndepărtarea lui Cernomazov de la *„Pravda"*.

www.dacoromanica.ro

Faptul că Cernomazov şi, desigur, şi alţi provocatori au ajutat ţarului ca să-i deporteze în Siberia pe deputaţii noştri este în afară de orice îndoială.

Din partea „Biroului Comitetului Central" de la Petersburg al partidului nostru am primit o înştiinţare, datată 13 noiembrie 1916, în care ni se făcea cunoscut că Cernomazov face noi încercări de a pătrunde în organizaţia ilegală şi că „Biroul" l-a înlăturat din organizaţie pe „Miron", precum şi încă o persoană care avea legături cu el, şi că „va proceda în acest fel cu oricine va continua să aibă legături cu el".

Noi am răspuns, bineînţeles, că Cernomazov nu poate face parte din partid, întrucît a fost înlăturat printr-o hotărîre luată de Comitetul Central cu participarea deputaţilor menţionaţi mai sus.

Aceasta este istoria *vechii* „Pravde", care a apărut sub *vechiul* regim, regimul ţarist, şi care a fost sugrumată de ţar înainte de război, în iulie 1914.

Se pune întrebarea: oare Cernomazov n-a colaborat, direct sau indirect, şi la *noua* „Pravdă", care a început să apară la Petersburg *după* revoluţie? Despre acest lucru nu ştiu nimic, deoarece de la începutul revoluţiei guvernul Gucikov-Miliukov nu lasă să treacă nici telegramele mele către *„Pravda"*, nici, bineînţeles, telegramele *„Pravdei"* către mine. Eu nu ştiu măcar dacă Biroul C.C. a scăpat neatins, dacă au sosit la Petersburg Kamenev şi deputaţii care-l cunosc pe Miron şi care l-ar fi înlăturat imediat în cazul cînd acesta ar fi profitat de faptul că s-au schimbat persoanele şi s-ar fi strecurat din nou [47].

Ziarul social-şovinist francez „L'Humanité" din 29 martie reproduce o telegramă pe care pretinde că ar fi primit-o din Petersburg ziarul „Petit Parisien" [48]. În această telegramă, Cernomazov este numit *„fost* redactor la ziarul social-democrat extremist «Pravda»".

Sper că cititorul îşi va da seama acum de perfidia şi josnicia metodelor de luptă ale guvernului Gucikov-Miliukov şi ale prietenilor acestora, care vor să arunce o pată asupra partidului nostru, prezentîndu-l ca şi cum ar fi „în complicitate cu vechiul regim şi cu duşmanul". Acest guvern şi prietenii lui urăsc partidul nostru şi-l calomniază

www.dacoromanica.ro

pentru că noi încă la 13 octombrie 1915, în nr. 47 al ziarului nostru „Soţial-Demokrat" (Geneva), am declarat că vom fi *categoric* împotriva războiului imperialist chiar în cazul cînd *acest* război va fi purtat nu de guvernul ţarist, ci de un guvern rus *şovinist-revoluţionar, şovinist republican* *.

Guvernul Gucikov-Miliukov este tocmai *un astfel* de guvern, pentru că a confirmat tratatele *tîlhăreşti* încheiate de ţarism cu imperialismul anglo-francez şi urmăreşte în acest război scopuri *tîlhăreşti* (cucerirea Armeniei, Galiţiei, Constantinopolului etc.).

N. Lenin

(Mîine trimit la „Volksrecht" şi la „Avanti" ! [49].)

Publicat la 5 aprilie 1917 în ziarul „Volksrecht" nr. 81

În limba rusă se publică pentru prima oară în 1924, în „Culegeri din Lenin", vol. II

Se tipăreşte după o copie scrisă de N. Krupskaia, revăzută şi completată de V. I. Lenin

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎREA COLEGIULUI DIN STRĂINĂTATE AL C.C. AL P.M.S.D.R. [50]

Colegiul din străinătate al Comitetului Central al P.M.S.D.R. hotărăşte să accepte propunerea făcută de tov. Robert Grimm referitor la înapoierea în Rusia, prin Germania, a emigranţilor care doresc să se repatrieze [51].

Colegiul din străinătate al C.C. constată :

(1) că tratativele au fost duse de tov. R. Grimm cu un membru al guvernului unei ţări neutre, ministrul Hoffmann, care a considerat că un amestec oficial al Elveţiei nu este posibil numai din motivul că guvernul englez ar considera, fără îndoială, acest lucru o încălcare a neutralităţii, întrucît Anglia nu vrea să permită trecerea internaţionaliştilor ;

(2) că propunerea lui R. Grimm este întru totul acceptabilă, întrucît libertatea de trecere este garantată indiferent de curentul politic din care face parte persoana respectivă, de atitudinea faţă de problema „apărării patriei", a continuării războiului de către Rusia sau a încheierii păcii de către aceasta etc. ;

(3) că această propunere se bazează pe planul eliberării în schimbul emigranţilor ruşi a germanilor internaţi în Rusia, emigranţii neavînd nici un motiv să renunţe la agitaţia în Rusia în favoarea unui asemenea schimb ;

(4) că tov. R. Grimm a transmis această propunere reprezentanţilor tuturor curentelor din rîndurile emigranţilor politici, declarînd că în ceea ce-l priveşte este de părere că în situaţia dată aceasta este singura cale şi că ea este întru totul acceptabilă în actualele condiţii ;

www.dacoromanica.ro

(5) că în ceea ce ne priveşte am făcut tot ce ne-a fost în putinţă pentru a convinge pe reprezentanţii diverselor curente că trebuie să accepte această propunere şi că este absolut inadmisibil să se tărăgăneze lucrurile ;

(6) că reprezentanţii unor curente se pronunţă, din păcate, pentru noi amînări, hotărîre pe care nu putem să nu o considerăm absolut greşită şi profund dăunătoare mişcării revoluţionare din Rusia.

Pe baza acestor considerente, Colegiul din străinătate al C.C. hotărăşte să aducă la cunoştinţa tuturor membrilor partidului nostru că acceptăm propunerea şi ne pronunţăm pentru plecarea imediată, să le recomande să facă o listă cu toţi cei care doresc să plece şi să transmită copia prezentei hotărîri reprezentanţilor celorlalte curente.

Zürich, 31 martie 1917

N. Lenin

Publicat în 1917 în foaia volantă „Procesul-verbal al adunării membrilor P.M.S.D.R., unificat de Comitetul Central, din 8 aprilie 1917

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PARTIDUL MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT
DIN RUSIA (UNIFICAT DE COMITETUL CENTRAL)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

SCRISOARE DE RĂMAS BUN CĂTRE MUNCITORII ELVEȚIENI [52]

Tovarăși muncitori elvețieni!

În momentul cînd părăsim Elveția și plecăm în Rusia pentru a ne continua activitatea revoluționar-internațională în patria noastră, noi, membri ai Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, unificat de Comitetul Central (spre deosebire de un *alt* partid care poartă *aceeași* denumire, dar este unificat de Comitetul de organizare), vă trimitem un salut tovărășesc și vă exprimăm profunda noastră recunoștință tovărășească pentru atitudinea tovărășească pe care ați avut-o față de emigranți.

Dacă social-patrioții și oportuniștii *fățiși*, „grütlienii" elvețieni, care, ca și social-patrioții din toate celelalte țări, au părăsit tabăra proletariatului și au trecut în cea a burgheziei, dacă acești oameni v-au îndemnat *fățiș* să luptați împotriva influenței dăunătoare pe care străinii o exercită asupra mișcării muncitorești elvețiene, dacă social-patrioții și oportuniștii camuflați, care formează majoritatea în rîndurile conducătorilor partidului socialist elvețian [53], sub o formă *camuflată* au dus aceeași politică, trebuie să declarăm că din partea muncitorilor socialiști revoluționari din Elveția care se situează pe o poziție internațională am găsit o caldă simpatie și am tras mult folos de pe urma contactului tovărășesc cu ei.

Întotdeauna cînd ne-am pronunțat asupra unor probleme ale mișcării din Elveția, pentru cunoașterea cărora este nevoie de o muncă îndelungată în mișcarea locală, am fost deosebit de precauți. Dar aceia dintre noi care erau membri

www.dacoromanica.ro

Фактически „Прощальное письмо"

Российская Соц.-дем.
Раб. Партия (Объединенная
Центр. К-тет).

Пролетарии всех
стран, соединяйтесь!

(1

Прощальное письмо
к швейцарским рабочим.

Товарищи - швейцарские рабочие!

Уезжая из Швейцарии в Россию для продолжения революционно - интернационалистической работы на нашей родине, мы, члены Российской Социал-демократической Рабочей Партии, объединенной Центральным Комитетом (в отличие от другой партии, носящей тоже самое название, но объединенной Организационным Комитетом) шлем вам товарищеский привет и выражение глубокой уверенности пролетарской солидарности за товарищеское отношение к эмигрантам.

Если открытые социал-патриоты и оппортунисты, швейцарские „гуманданы", пресмыкающиеся, как и социал-патриоты всех стран, перед мировой пролетарией и мировой буржуазией, если они иногда открыто проявляли свой восторг против вредного влияния интернационалистов на швейцарское рабочее движение, — если прикрытые социал-патриоты и оппортунисты, содействующие Библиковы среди большей швейцарской социалистической партии, если в прикрытой форме такую же поддержку, — то мы должны заявить, что со здоровой революционных социалистических рабочих Швейцарии, стоящих на интернационалистской точке зрения, мы встречали горячее сочувствие и чувствуем себя много пользы из товарищеского общения с ними.

Как из этих [illegible] швейцарского движения, без ознакомления с которыми нужна должная работа в широком движении. Но тех из них, которые, в числе сувами большем, чем 10-15 человек, были членами швей-

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Scrisoare de rămas bun către muncitorii elvețieni". — 26 martie (8 aprilie) 1917

Micșorat

www.dacoromanica.ro

ai partidului socialist elvețian — nu știu dacă erau mai mulți de 10—15 — au socotit de datoria lor să susțină cu hotărîre în problemele generale și fundamentale ale mișcării socialiste internaționale punctul nostru de vedere, punctul de vedere al „stîngii zimmerwaldiene", să lupte cu hotărîre nu numai împotriva social-patriotismului, ci și împotriva curentului așa-zisului „centru", din care fac parte R. Grimm, F. Schneider, Jacques Schmid și alții în Elveția, Kautsky, Haase, „Arbeitsgemeinschaft" [54] în Germania, Longuet, Pressemanne și alții în Franța, Snowden, Ramsay MacDonald și alții în Anglia, Turati, Treves și prietenii lor în Italia, partidul „Comitetului de organizare", pe care l-am menționat mai sus (Akselrod, Martov, Ciheidze, Skobelev etc.), în Rusia.

Noi am activat solidar cu social-democrații revoluționari din Elveția, în parte grupați în jurul revistei „Freie Jugend" [55], care au întocmit și au difuzat expunerea de motive a referendumului (în limbile germană și franceză) cerînd convocarea în aprilie 1917 a congresului partidului în vederea precizării atitudinii față de război, care la congresul de la Töss al cantonului Zürich au prezentat rezoluția tinerilor și a celor „de stînga" cu privire la problema războiului [56], și care în martie 1917 au tipărit în limbile franceză și germană și au difuzat în unele localități din Elveția franceză manifestul „Condițiile noastre de pace" etc.

Trimitem un salut frățesc acestor tovarăși cu care am lucrat mînă în mînă ca tovarăși de idei.

Noi nu ne-am îndoit și nu ne îndoim cîtuși de puțin că guvernul imperialist al Angliei nu-i va lăsa cu nici un preț să treacă spre Rusia pe internaționaliștii ruși, adversari neîmpăcați ai guvernului imperialist Gucikov-Miliukov & Co., adversari neîmpăcați ai continuării de către Rusia a războiului *imperialist*.

În legătură cu aceasta trebuie să arătăm pe scurt cum înțelegem noi sarcinile revoluției ruse. Socotim cu atît mai necesar să facem acest lucru, cu cît prin intermediul muncitorilor elvețieni putem și trebuie să ne adresăm muncitorilor germani, francezi și italieni, care vorbesc aceleași limbi pe care le vorbește și populația Elveției, ce s-a bucu-

www.dacoromanica.ro

rat pînă în prezent de binefacerile păcii şi — relativ — de cele mai mari libertăţi politice.

Noi rămînem întru totul credincioşi declaraţiei pe care am făcut-o în nr. 47 din 13 octombrie 1915 al ziarului „Soţial-Demokrat", Organul Central al partidului nostru, care apărea la Geneva. Spuneam acolo că, dacă în Rusia va învinge revoluţia şi va ajunge la putere un guvern *republican* care va vrea să continue războiul *imperialist*, războiul în alianţă cu burghezia imperialistă din Anglia şi Franţa, războiul pentru cucerirea Constantinopolului, Armeniei, Galiţiei etc. etc., noi vom fi adversarii hotărîţi ai acestui guvern, vom fi *împotriva* „apărării patriei" într-un *asemenea* război *.

Cam aşa s-a întîmplat. Noul guvern al Rusiei, care a dus tratative cu fratele lui Nicolaie al II-lea în vederea restaurării monarhiei în Rusia şi în care posturile principale, hotărîtoare le deţin *monarhiştii* Lvov şi Gucikov, acest guvern încearcă să-i înşele pe muncitorii ruşi cu ajutorul lozincii „germanii trebuie să-l răstoarne pe Wilhelm" (foarte just ! dar de ce n-am adăuga : englezii, italienii etc. trebuie să-i răstoarne pe regii lor, iar ruşii pe monarhiştii lor, Lvov şi Gucikov ??). Cu ajutorul acestei lozinci şi *fără* să dea publicităţii tratatele imperialiste, de jaf, pe care ţarismul le-a încheiat cu Franţa, Anglia etc. *şi care au fost confirmate de guvernul Gucikov-Miliukov-Kerenski,* acest guvern încearcă să prezinte războiul său *imperialist* cu Germania drept un război „de apărare" (adică just, legitim chiar şi din punctul de vedere al proletariatului), să prezinte apărarea scopurilor hrăpăreţe, imperialiste, de jaf ale capitalului rus, englez etc. drept „apărare" a republicii ruse (care în Rusia nu există *încă* şi pe care Lvovii şi Gucikovii nici *n-au promis* încă s-o instituie !).

Dacă în ultimele ştiri telegrafice se spune adevărul, şi anume că între social-patrioţii ruşi făţişi (de felul d-lor Plehanov, Zasulici, Potresov etc.) şi partidul „centrului", partidul „Comitetului de organizare", partidul lui Ciheidze, Skobelev etc. a avut loc ceva de genul unei apropieri pe

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

baza lozincii : „atîta timp cît germanii nu-l vor fi răsturnat pe Wilhelm, războiul nostru este un război de apărare", — dacă aceasta este adevărat, noi vom porni cu energie sporită lupta împotriva partidului lui Ciheidze, Skobelev etc., luptă pe care și *înainte* am dus-o împotriva acestui partid din pricina atitudinii lui politice oportuniste, șovăitoare, nestabile.

Lozinca noastră este : nici un sprijin guvernului Gucikov-Miliukov ! Cine spune că acest sprijin este necesar în vederea luptei împotriva restaurării țarismului, acela înșală poporul. Dimpotrivă, guvernul Gucikov *a și dus* tratative în vederea restaurării monarhiei în Rusia. *Numai* prin înarmarea și organizarea proletariatului Gucikov & Co. pot fi *împiedicați să restaureze* monarhia în Rusia. Numai proletariatul revoluționar din Rusia *și din întreaga Europă,* care rămîne credincios internaționalismului, poate scăpa omenirea de grozăviile războiului imperialist !

Noi ne dăm foarte bine seama de imensele greutăți care stau în fața avangărzii revoluționar-internaționaliste a proletariatului din Rusia. Într-o perioadă ca aceea prin care trecem noi, pot interveni cele mai bruște și mai rapide schimbări. În nr. 47 al ziarului „Soțial-Demokrat", noi am răspuns direct și limpede la întrebarea care se naște în mod firesc : ce ar face partidul nostru dacă revoluția l-ar aduce *chiar acum* la putere ? Noi am răspuns : (1) am propune imediat pace *tuturor* popoarelor beligerante ; (2) am da publicității condițiile noastre de pace, care constau în eliberarea imediată a *tuturor* coloniilor și a *tuturor* popoarelor asuprite sau care nu se bucură de drepturi depline ; (3) am începe imediat și am duce pînă la capăt eliberarea popoarelor asuprite de velicorușI ; (4) nu ne amăgim nici un moment, întrucît știm că aceste condiții ar fi *inacceptabile* nu numai pentru burghezia monarhistă, dar și pentru burghezia democratică din Germania, *și nu* numai pentru Germania, dar și pentru guvernele capitaliste din Anglia și Franța.

Am fi nevoiți să ducem un război revoluționar împotriva burgheziei germane, și nu numai a celei germane. *Și l-am duce.* Noi nu sîntem pacifiști. Sîntem adversari

www.dacoromanica.ro

ai războaielor imperialiste pentru împărţirea prăzii între capitalişti, dar am declarat întotdeauna că ar fi o absurditate ca proletariatul revoluţionar să se dezică de războaiele revoluţionare, care *se pot* dovedi necesare *în interesul socialismului*.

Sarcina pe care am formulat-o în ziarul „Soţial-Demokrat" nr. 47 este uriaşă. Ea nu poate fi realizată decît într-o lungă serie de mari bătălii de clasă între proletariat şi burghezie. Dar nu nerăbdarea noastră, nu dorinţele noastre, ci *condiţiile obiective* create de războiul imperialist au împins *întreaga* omenire într-un impas, au pus-o în faţa dilemei : sau să îngăduie ca alte milioane de oameni să piară şi întreaga civilizaţie europeană să fie definitiv distrusă, sau în *toate* ţările civilizate puterea să treacă în mîinile proletariatului revoluţionar, să înfăptuiască revoluţia socialistă.

Proletariatului rus i-a revenit marea cinste *de a începe* seria de revoluţii, generate cu o necesitate obiectivă de războiul imperialist. Dar gîndul de a considera proletariatul rus ca fiind un proletariat revoluţionar ales printre muncitorii din celelalte ţări ne este absolut străin. Ştim foarte bine că proletariatul din Rusia este *mai puţin* organizat, mai puţin pregătit şi conştient decît muncitorii din alte ţări. Nu însuşiri deosebite, ci numai condiţiile istorice excepţionale care s-au creat au făcut din proletariatul rus *pentru o anumită perioadă, poate foarte scurtă,* deschizătorul de drumuri al proletariatului revoluţionar din întreaga lume.

Rusia este o ţară ţărănească, una dintre cele mai înapoiate ţări din Europa. *În mod nemijlocit,* în această ţară socialismul *nu poate* să învingă *imediat.* Dar experienţa anului 1905 arată că datorită caracterului ţărănesc al ţării, în care s-a păstrat imensul fond funciar al nobililor-moşieri, revoluţia burghezo-democratică din Rusia *poate* lua o foarte mare amploare şi revoluţia noastră poate deveni *prologul* revoluţiei socialiste mondiale, o *treaptă* spre aceasta.

În lupta pentru aceste idei, care au fost întru totul confirmate atît de experienţa anului 1905, cît şi de evenimentele din primăvara 1917, s-a închegat partidul nostru,

www.dacoromanica.ro

ducînd o luptă neîmpăcată împotriva tuturor celorlalte partide, și pentru aceste idei noi vom duce lupta și de aici înainte.

În Rusia, socialismul nu poate învinge nemijlocit și imediat. Dar masa țărănească *poate* duce revoluția agrară, inevitabilă și devenită actuală, pînă la *confiscarea* în întregime a imensei proprietăți funciare moșierești. Noi am formulat întotdeauna această lozincă, și în prezent ea a fost formulată la Petersburg atît de Comitetul Central al partidului nostru, cît și de ziarul partidului nostru, „*Pravda*". Pentru *această* lozincă va lupta proletariatul, fără a ignora cîtuși de puțin faptul că sînt inevitabile ciocniri de clasă înverșunate între muncitorii salariați agricoli și țăranii săraci care le sînt apropiați, pe de o parte, și *țăranii înstăriți*, care în urma „reformei" agrare stolîpiniste (1907—1914) au devenit puternici, pe de altă parte. Nu trebuie să uităm că, atît în prima Dumă (1906), cît și în cea de-a doua (1907), un număr de 104 deputați ai țăranilor au depus un proiect agrar revoluționar în care se cerea naționalizarea tuturor pămînturilor, urmînd ca de ele să dispună comitetele locale, alese pe baza unui democratism deplin.

O asemenea revoluție ca atare n-ar fi încă nicidecum o revoluție socialistă. Dar ea ar da un puternic impuls mișcării muncitorești mondiale. Ar întări extrem de mult pozițiile proletariatului socialist din Rusia și influența acestuia asupra muncitorilor agricoli și a țăranilor săraci. Ar da posibilitate proletariatului de la orașe să dezvolte, pe baza acestei influențe, organizații revoluționare cum sînt „Sovietele de deputați ai muncitorilor", să le pună pe acestea în locul vechilor instrumente de asuprire ale statelor burgheze, armata, poliția, funcționărimea, să înfăptuiască — sub presiunea războiului imperialist, care implică greutăți de nesuportat, și a urmărilor lui — o serie de măsuri revoluționare în vederea *controlului* asupra producției și a repartiției produselor.

Numai cu propriile sale forțe proletariatul rus nu poate duce victorios revoluția socialistă *pînă la capăt*. Dar el poate da revoluției ruse o amploare care să-i creeze condiții optime, o amploare care să însemne într-un anumit

www.dacoromanica.ro

sens *începutul* ei. El poate facilita condiţiile pentru ca cel mai credincios, cel mai de nădejde, *principalul* său colaborator — proletariatul *socialist din Europa* şi din America — să pornească bătălia hotărîtoare.

Scepticii n-au decît să se lase cuprinşi de desperare din cauza victoriei vremelnice repurtate în cadrul socialismului european de odioşii lachei ai burgheziei imperialiste de felul lui Scheidemann, Legien, David & Co. în Germania, Sembat, Guesde, Renaudel & Co. în Franţa, fabienii şi „laburiştii“ [57] în Anglia. Noi sîntem ferm convinşi că această *spumă murdară* apărută pe suprafaţa mişcării muncitoreşti mondiale va fi curînd înlăturată de valurile revoluţiei.

În Germania, masa proletară, care a dat atît de mult omenirii şi socialismului prin munca ei organizatorică dîrză, perseverentă şi consecventă dusă de-a lungul a zeci de ani de „acalmie“ în care a zăcut Europa anilor 1871—1914, este *în fierbere*. Nu trădătorii, ca alde Scheidemann, Legien, David & Co., şi nici politicienii şovăitori, lipsiţi de caracter, copleşiţi de rutina perioadei „de pace“, de felul d-lor Haase, Kautsky şi ceilalţi de teapa lor, reprezintă viitorul socialismului german.

Acest viitor aparţine curentului care l-a dat pe Karl Liebknecht, care a creat „grupul Spartacus“ [58], care a desfăşurat propaganda în coloanele revistei „Arbeiterpolitik“ [59] din Bremen.

Condiţiile obiective ale războiului imperialist sînt o chezăşie că revoluţia nu se va limita la *prima etapă* a revoluţiei ruse, că revoluţia *nu* se va limita la Rusia.

Proletariatul german este aliatul cel mai credincios, cel mai de nădejde al revoluţiei proletare ruse şi mondiale.

În noiembrie 1914, cînd partidul nostru a lansat lozinca „Transformarea războiului imperialist într-un război civil“ al celor asupriţi împotriva asupritorilor, pentru socialism, această lozincă a fost întîmpinată cu ostilitate şi ironii veninoase de către social-patrioţi, cu o tăcere sceptic neîncrezătoare, de expectativă molîie de către social-democraţii „centrului“. Social-şovinistul, social-imperialistul german David a calificat-o drept „nebunie“, iar

www.dacoromanica.ro

reprezentantul social-șovinismului rus (și anglo-francez), al socialismului în vorbe și imperialismului în fapte, d-l Plehanov, a denumit-o „farsă-vis" (Mittelding zwischen Traum und Komödie). Iar reprezentanții centrului se mărgineau să tacă sau să facă spirite plate pe seama acestei „linii drepte trasate în vid".

Acum, după martie 1917, numai un orb poate să nu vadă că această lozincă este justă. Transformarea războiului imperialist în război civil *devine* fapt.

Trăiască revoluția proletară din Europa, *care începe!*

Din însărcinarea tovarășilor care pleacă în Rusia, membri ai Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia (unificat de Comitetul Central), care au adoptat această scrisoare în adunarea din 8 aprilie (st.n.) 1917,

N. Lenin

Publicat în limba germană, la 1 mai 1917, în „Jugend-Internationale" nr. 8

În limba rusă a fost publicat pentru prima oară la 21 septembrie 1917, în ziarul „Edinstvo" nr. 145

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

RĂSPUNSURI DATE UNUI CORESPONDENT AL ZIARULUI „POLITIKEN“ [60] LA 31 MARTIE (13 APRILIE) 1917

Prietenii noştri n-au vrut să dea nici un fel de interviu. În loc de interviu, cei sosiţi au transmis presei şi opiniei publice, prin intermediul ziarului „Politiken“, un comunicat cu privire la călătorie.

Cel mai important, a spus Lenin cu ardoare, e să ajungem *cît mai curînd* în Rusia. Fiecare zi e preţioasă. Guvernul a luat toate măsurile pentru a ne îngreuia călătoria.

V-aţi întîlnit cu vreunul dintre tovarăşii germani?

Nu. Wilhelm Jansson din Berlin a făcut o încercare de a se întîlni cu noi la Lingen, la graniţa elveţiană. Dar Platten l-a refuzat, lăsîndu-i să înţeleagă prietenește că vrea să-l ferească de neplăcerile pe care le-ar putea avea de pe urma unei asemenea întîlniri.

„Politiken“ nr. 85
din 14 aprilie 1917

Se tipăreşte pentru prima oară
în limba rusă.
după textul apărut în ziar
Tradus din limba suedeză

www.dacoromanica.ro

RĂSPUNS DAT LA 31 MARTIE (13 APRILIE) 1917 LUI F. STRÖM, REPREZENTANT AL SOCIAL-DEMOCRAŢILOR SUEDEZI DE STÎNGA

Afirmaţia că, împotriva dorinţei exprimate de ruşi, Frederick Ström l-ar fi împiedicat pe reprezentantul ziarului „Socialdemokraten“ [61] să asiste la consfătuire este o pură născocire. La întrebarea lui Ström, Lenin a răspuns :

Noi nu avem nici o încredere în domnul Branting. Dacă *voi* aveţi încredere în el, puteţi invita pe reprezentantul său.

„Politiken“ nr. 86
din 15 aprilie 1917

Se publică pentru prima oară în limba rusă, după textul apărut în ziar
Tradus din limba suedeză

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN ZIUA DE 31 MARTIE (13 APRILIE) 1917 LA CONSFĂTUIREA CU SOCIAL-DEMOCRAŢII SUEDEZI DE STÎNGA [62]

DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

În numele tovarăşilor ruşi, *Lenin* a mulţumit pentru primirea făcută şi a spus că congresul partidului socialist rus, care va fi convocat în cel mai scurt timp, va face o propunere cu caracter internaţional. Cu tovarăşii suedezi, şi în special cu „Politiken", vor ţine o strînsă legătură.

„Politiken" nr. 86
din 15 aprilie 1917

Se publică pentru prima oară în limba rusă, după textul apărut în ziar

Tradus din limba suedeză

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA 3 (16) APRILIE 1917 ÎN FAŢA MUNCITORILOR, SOLDAŢILOR ŞI MARINARILOR DIN PIAŢA GĂRII FINLANDA

DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Pe stradă, stînd, în picioare pe capota unui automobil blindat, tov. Lenin a salutat proletariatul revoluţionar rus şi armata revoluţionară rusă, care au reuşit nu numai să salveze Rusia de despotismul ţarist, dar şi să pornească o revoluţie socială de proporţii internaţionale. El a arătat că proletariatul din lumea întreagă urmăreşte plin de speranţă acţiunile curajoase ale proletariatului rus.

Toată mulţimea a urmat, în masă, automobilul pînă la palatul Kşesinski, unde a continuat mitingul.

„Pravda" nr. 24 din 5 aprilie 1917

Se publică după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SCHIŢA INIŢIALĂ A TEZELOR DIN APRILIE [63]

TEZE

1) Atitudinea faţă de război.
Nici un fel de concesii „defensismului revoluţionar".
2) „Cererea ca guvernul provizoriu" „să renunţe la cuceriri".
(α) Atitudinea faţă de guvernul provizoriu.
(β) „ „ „ Sovietele de deputaţi ai muncitorilor.
2 *bis)* Critica Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor.
3) Nu republică parlamentară, ci o republică a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ai muncitorilor agricoli, ai ţăranilor şi soldaţilor.

(α) Desfiinţarea armatei, a funcţionărimii, a poliţiei.
(β) Retribuirea funcţionarilor.

4) Caracterul specific al sarcinilor propagandei, agitaţiei şi organizării în perioada de trecere de la prima etapă a revoluţiei la cea de-a doua etapă. Maximum de legalitate.
Oamenii de bună-credinţă, dar înşelaţi de burghezie, care admit *numai* „războiul pornit din necesitate" şi „nu războiul în vederea cuceririlor" şi înşelarea lor de către burghezie.
5) Programul agrar.
(α) Naţionalizarea. (Confiscarea tuturor pămînturilor moşiereşti).
(β) „Gospodării model" pe fiecare moşie mare, sub controlul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor agricoli.
+ (γ) Centrul de greutate trebuie să-l constituie Sovietele de deputaţi ai muncitorilor agricoli.

www.dacoromanica.ro

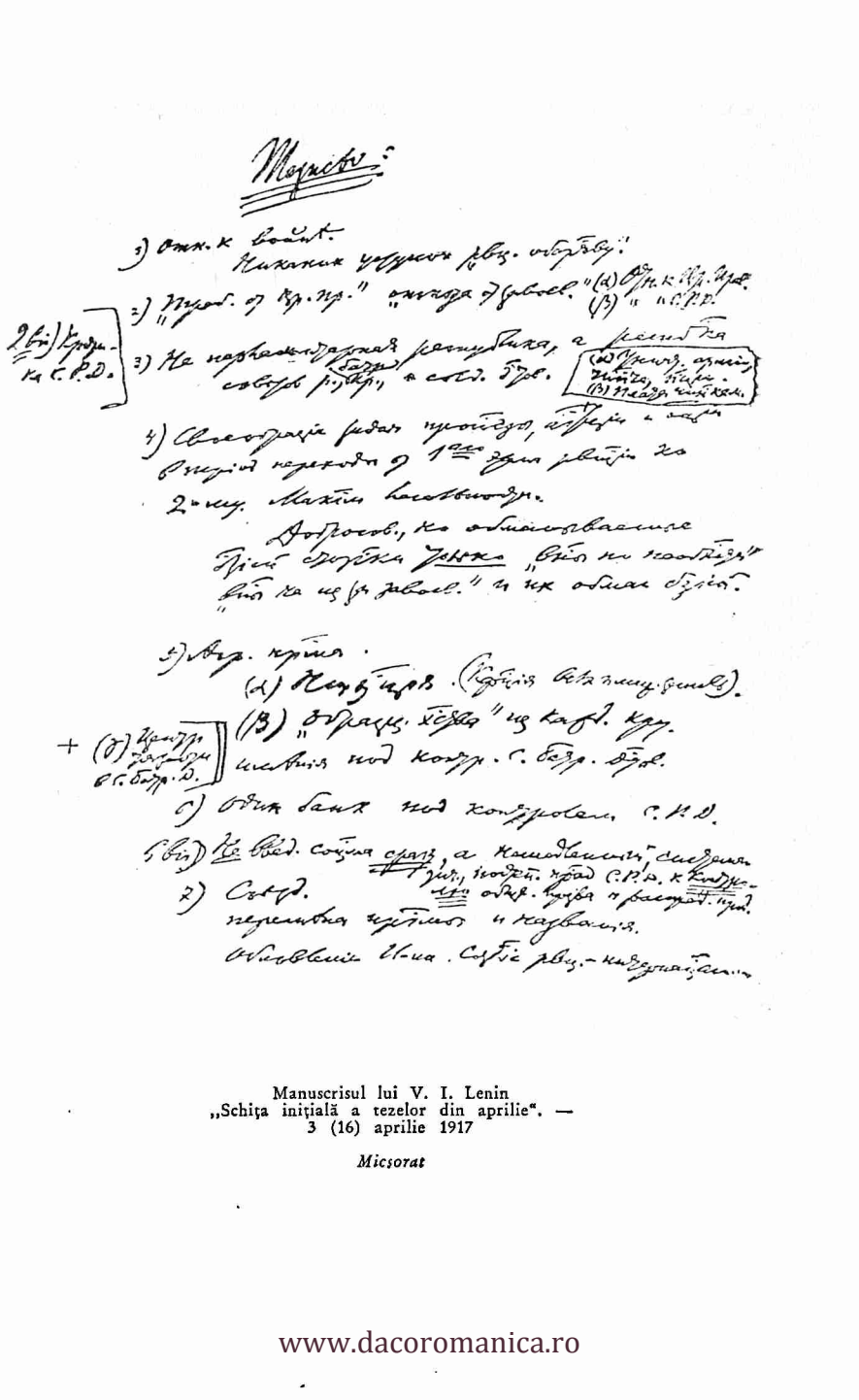

Manuscrisul lui V. I. Lenin
„Schiţa iniţială a tezelor din aprilie". —
3 (16) aprilie 1917

Micşorat

www.dacoromanica.ro

6) O singură bancă, sub controlul Sovietelor de deputați ai muncitorilor.

6 bis) *Nu* introducerea socialismului *dintr-o dată*, ci trecerea imediată, sistematică, treptată a Sovietelor de deputați ai muncitorilor la controlul producției sociale și al repartiției produselor.

7) Congresul.

Modificarea programului și schimbarea denumirii partidului.

Înnoirea Internaționalei. Crearea unei Internaționale revoluționare... *

Scris la 3 (16) aprilie 1917
Publicat pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VII

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

RAPORT PREZENTAT LA 4 (17) APRILIE 1917 ÎN CADRUL ADUNĂRII BOLȘEVICILOR PARTICIPANȚI LA CONSFĂTUIREA GENERALĂ A SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR[64]

Mi-am fixat cîteva teze, pe care le voi expune însoțindu-le de unele comentarii. Timpul nu mi-a permis să întocmesc un raport cuprinzător, sistematic.

Principala problemă este atitudinea față de război. Ceea ce se impune pe primul plan atunci cînd citești știri în legătură cu Rusia și vezi ce se petrece aici este victoria defensismului, victoria trădătorilor socialismului, înșelarea maselor de către burghezie. Te izbește faptul că în mișcarea socialistă de la noi, din Rusia, situația se prezintă la fel ca în alte țări : defensism, „apărarea patriei". Singura diferență este că nicăieri nu există atîta libertate ca la noi, și de aceea noi purtăm răspunderea în fața întregului proletariat internațional. Noul guvern are o orientare imperialistă, ca și cel vechi ; deși a promis republica, este un guvern pur imperialist.

„I. În atitudinea noastră față de război, care în ceea ce privește Rusia rămîne fără îndoială, ca și sub noul guvern Lvov & Co., un război imperialist de jaf dat fiind caracterul capitalist al acestui guvern, nu se poate admite nici cea mai mică concesie față de «defensismul revoluționar».

Proletariatul conștient poate fi de acord cu un război revoluționar, care să justifice cu adevărat defensismul revoluționar, numai cu condiția : a) puterea să treacă în mîinile proletariatului și ale păturilor sărace ale țărănimii apropiate de proletariat ; b) să se renunțe la toate anexiunile în fapt și nu în vorbă ; c) să se ajungă la o ruptură totală în fapt cu toate interesele capitalului.

www.dacoromanica.ro

Ţinînd seama de bună-credinţa neîndoielnică a straturilor largi ale reprezentanţilor din mase ai defensismului revoluţionar, care admit numai războiul pornit din necesitate şi nu în vederea cuceririlor, ţinînd seama că aceştia sînt înşelaţi de burghezie, trebuie să li se explice foarte pe larg, cu deosebită stăruinţă şi răbdare, în ce constă greşeala lor, să li se arate că între capital şi războiul imperialist există o legătură indisolubilă, să li se demonstreze că fără doborîrea capitalului războiul *nu se poate* încheia printr-o pace cu adevărat democratică, ci numai printr-o pace impusă prin forţă.

Organizarea pe scară foarte largă a propagării acestui punct de vedere în rîndurile armatei de pe front.

Fraternizare".

— În atitudinea noastră faţă de război şi sub noul guvern, care este şi el un guvern imperialist, nu se poate admite nici cea mai mică concesie faţă de defensism. Masele privesc lucrurile practic şi nu teoretic. Ele spun : „Eu vreau să-mi apăr patria şi nu să cotropesc teritorii străine". În ce caz un război poate fi considerat revoluţionar ? În cazul renunţării depline la toate anexiunile.

Masele abordează problema în mod practic, nu teoretic. Greşeala noastră este că noi o abordăm în mod teoretic. Proletarul conştient nu poate fi de acord decît cu un război revoluţionar, care să justifice într-adevăr defensismul revoluţionar. În faţa reprezentanţilor masei de soldaţi problema trebuie pusă în mod practic, altminteri nu se poate. Noi nu sîntem nicidecum pacifişti. Dar principala problemă este următoarea : ce clasă poartă războiul ? Clasa capitaliştilor, care are legături cu băncile, nu poate purta decît un război imperialist. Clasa muncitorilor poate purta şi un altfel de război. Steklov, Ciheidze au uitat toate acestea. Citind rezoluţia Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, rămîi uimit că nişte oameni care se pretind socialişti au putut formula o astfel de rezoluţie [65].

Specific pentru Rusia este trecerea nemaipomenit de rapidă de la violenţa brutală la înşelăciunea cea mai rafinată. Condiţia principală este : *renunţarea la anexiuni nu în vorbe*, ci în fapte. „Reci" face spumă la gură din pricina declaraţiei apărute în „Soţial-Demokrat", în care se

www.dacoromanica.ro

spune că alipirea Kurlandei la Rusia este o anexiune. Or, anexiune înseamnă alipirea oricărei ţări care se deosebeşte prin particularităţile ei naţionale, orice alipire a unei naţiuni — indiferent dacă se deosebeşte sau nu prin limbă din moment ce ea se simte a fi un popor diferit — împotriva voinţei ei. Este o prejudecată a velicoruşilor, cultivată de veacuri.

Nu putem pune capăt războiului decît în cazul unei rupturi depline cu capitalul internaţional. Războiul a fost pornit nu de persoane izolate, ci de capitalul financiar internaţional. S-o rupi cu capitalul internaţional nu-i o treabă uşoară, dar nici să pui capăt războiului nu e uşor. E o naivitate, o copilărie să presupui posibilitatea încetării războiului de către o singură parte... Zimmerwald, Kiental [66]... Nouă ne revine mai mult decît oricui datoria de a apăra onoarea socialismului internaţional. Greutatea abordării...

Avînd în vedere existenţa indiscutabilă a unor stări de spirit defensiste în rîndurile maselor largi, care admit *numai* războiul *pornit din necesitate* şi nu de dragul cuceririlor, trebuie să li se explice pe larg, cu deosebită stăruinţă şi răbdare, că dacă nu este răsturnat capitalismul războiul nu se poate termina decît printr-o pace impusă prin forţă. Această idee trebuie dezvoltată şi propagată pe o scară cît mai largă. Soldaţii cer un răspuns concret cum se poate pune capăt războiului. Să promitem însă oamenilor că putem termina războiul numai prin bunăvoinţa unor anumite persoane ar fi o şarlatanie politică. Masele trebuie prevenite. Revoluţia e un lucru greu. Fără greşeli nu se poate. Greşeala constă în faptul că noi (nu am demascat ?) defensismul revoluţionar pînă-n străfunduri. Defensismul revoluţionar este o trădare a socialismului. Nu ne putem mărgini la atît... Trebuie să ne recunoaştem greşeala. În ce mod ? — Să explicăm toate aceste lucruri. Cum să explicăm... unor oameni care nu ştiu ce-i socialismul... Noi nu sîntem nişte şarlatani. Trebuie să ne bazăm numai pe conştiinţa maselor. Chiar dacă rămînem în minoritate, nu-i nimic. Merită să renunţăm pentru un timp la situaţia de conducători, nu trebuie să ne temem că vom rămîne în minoritate. Cînd masele declară că n-au nevoie de cuce-

www.dacoromanica.ro

riri, le cred. Cînd însă Gucikov și Lvov declară că nu vor cuceriri, sînt niște mincinoși. Cînd muncitorul spune că vrea să-și apere țara, vorbește în el instinctul omului asuprit.

„II. Particularitatea momentului actual în Rusia constă în *trecerea* de la prima etapă a revoluției — care, din cauza nivelului insuficient de conștiință și de organizare a proletariatului, a predat puterea în mîinile burgheziei — *la a doua etapă* a ei, care trebuie să dea puterea în mîinile proletariatului și ale păturilor sărace ale țărănimii.

Această trecere este caracterizată printr-o stare de maximă legalitate (dintre toate țările beligerante, Rusia este *acum* cea mai liberă țară din lume), prin faptul că nu se exercită violența împotriva maselor și, în sfîrșit, prin atitudinea de încredere inconștientă a maselor în guvernul capitaliștilor, cei mai înverșunați dușmani ai păcii și ai socialismului.

Această particularitate ne cere să știm să ne adaptăm condițiilor *speciale* ale muncii de partid în rîndul maselor nemaipomenit de largi ale proletariatului, care abia de curînd s-au trezit la viața politică".

— De ce n-a luat proletariatul puterea ? Steklov spune : pentru că așa și pe dincolo. Astea-s prostii. Fapt este că proletariatul nu e suficient de conștient și de organizat. Trebuie să recunoaștem acest lucru : forța materială se află în mîinile proletariatului, dar burghezia s-a dovedit a fi conștientă și organizată. E un lucru monstruos, dar trebuie să-l recunoaștem sincer și deschis și să spunem poporului că proletariatul nu a putut pune mîna pe putere pentru că nu e conștient și organizat... Ruinarea și moartea a milioane de oameni. Cele mai înaintate țări se află în pragul pieirii și de aceea problema se va pune pentru ele astfel...

Trecerea de la prima la cea de-a doua etapă — puterea în mîinile proletariatului și ale țărănimii — se caracterizează, pe de o parte, prin maximum de legalitate (Rusia este acum țara cea mai liberă, cea mai înaintată din lume), pe de altă parte prin atitudinea de încredere inconștientă a maselor față de guvern. Chiar și bolșevicii noștri manifestă încredere față de guvern. Acest fapt nu poate fi

www.dacoromanica.ro

explicat decît printr-o ameţeală de pe urma revoluţiei. Aceasta poate însemna pieirea socialismului. Voi, tovarăşi, dovediţi prea mare încredere în guvern. Dacă aşa stau lucrurile, drumurile noastre se despart. Mai bine rămîn în minoritate. Liebknecht singur valorează mai mult decît 110 defensişti de-alde Steklov şi Ciheidze. Dacă simpatizaţi cu Liebknecht şi veţi întinde fie şi numai un singur deget (defensiştilor), aceasta va însemna o trădare a socialismului internaţional. Dacă ne vom îndepărta de aceşti oameni... toţi cei ce sînt asupriţi vor veni la noi, pentru că războiul îi va aduce la noi, nu vor avea altă ieşire.

Poporului trebuie să-i vorbeşti simplu, pe înţelesul lui, fără savantlîcuri. El are dreptul... trebuie să ne acomodăm... să trecem, dar e necesar. Linia noastră se va dovedi a fi justă.

„III. Nici un sprijin guvernului provizoriu ; să se arate cît de mincinoase sînt toate făgăduielile lui, mai ales în ceea ce priveşte renunţarea la anexiuni. Demascare în locul «revendicării» inadmisibile — generatoare de iluzii — ca *acest* guvern, guvernul capitaliştilor, *să înceteze* de a mai fi imperialist".

— „Pravda" cere *guvernului* să renunţe la anexiuni. A cere unui guvern al capitaliştilor să renunţe la anexiuni e o absurditate, o batjocură revoltătoare la adresa...

Din punct de vedere ştiinţific, asta-i o înşelăciune uriaşă, pe care întregul proletariat internaţional, întreaga... E timpul să ne recunoaştem greşeala. E timpul să terminăm cu cuvîntările de salut, cu rezoluţiile şi să ne apucăm de treabă. Trebuie să trecem la o concretă, lucidă...

„IV. Să se recunoască faptul că în cea mai mare parte din Sovietele de deputaţi ai muncitorilor partidul nostru este în minoritate, şi deocamdată în slabă minoritate, în comparaţie cu *blocul tuturor* elementelor mic-burgheze oportuniste — de la socialiştii-populişti, socialiştii-revoluţionari şi pînă la Comitetul de organizare (Ciheidze, Ţereteli etc.), Steklov etc. etc. —, elemente care s-au lăsat influenţate de burghezie şi care introduc în rîndurile proletariatului influenţa acesteia.

Să se explice maselor că Sovietele de deputaţi ai muncitorilor constituie *singura* formă de guvern revoluţionar

www.dacoromanica.ro

posibilă, și că de aceea, atîta vreme cît *acest* guvern se va lăsa influențat de burghezie, sarcina noastră trebuie să fie aceea *de a explica* maselor greșelile tacticii lor, de a le explica cu răbdare, sistematic, stăruitor, adaptîndu-ne cu deosebire la nevoile practice ale maselor.

Atîta vreme cît sîntem în minoritate, ducem o muncă de critică, de analiză a greșelilor, afirmînd totodată că întreaga putere de stat trebuie să treacă în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, pentru ca masele să se elibereze de greșelile lor pe baza propriei experiențe".

— Noi, bolșevicii, ne-am obișnuit să ne situăm pe o poziție de revoluționarism maximum. Dar asta nu-i suficient. Trebuie să știm să ne orientăm.

Adevăratul guvern este Sovietul de deputați ai muncitorilor. A gîndi altfel înseamnă a cădea în anarhism. Este un fapt recunoscut că în Sovietul de deputați ai muncitorilor partidul nostru este în minoritate. Trebuie să li se explice maselor că Sovietul de deputați ai muncitorilor este singurul guvern posibil, un guvern fără precedent în lume, în afară de Comună. Ce se întîmplă dacă Sovietul de deputați ai muncitorilor în majoritatea sa se situează pe punctul de vedere defensist? N-ai ce-i face. Nu ne rămîne decît să explicăm cu răbdare, sistematic și stăruitor că tactica lor e greșită.

Atîta vreme cît sîntem în minoritate, ducem o muncă de critică pentru a scăpa masele de înșelăciune. Noi nu vrem ca masele să ne creadă pe cuvînt. Nu sîntem șarlatani. Noi dorim ca masele să se elibereze de greșelile lor pe baza propriei *experiențe.*

Apelul Sovietului de deputați ai muncitorilor nu conține nici un cuvînt care să fie pătruns de conștiința de clasă. Totul nu-i decît vorbărie goală! Ceea ce a dus la pieirea tuturor revoluțiilor a fost vorbăria goală, lingușirea poporului revoluționar. Întregul marxism ne învață să nu ne lăsăm influențați de frazeologia revoluționară, în special în momentele cînd ea are o deosebit de largă circulație.

„V. Nu o republică parlamentară — revenirea de la Sovietele de deputați ai muncitorilor la această republică ar însemna un pas înapoi —, ci o republică a Sovietelor

www.dacoromanica.ro

de deputaţi ai muncitorilor, ai muncitorilor agricoli şi ai ţăranilor din întreaga ţară, de jos şi pînă sus.

Desfiinţarea poliţiei, a armatei, a funcţionărimii *.

Retribuirea tuturor funcţionarilor, deveniţi eligibili şi revocabili în orice moment, cu un salariu care să nu depăşească salariul mijlociu al unui bun muncitor".

— Acesta este un învăţămînt pe care l-am tras din experienţa Comunei din Franţa, învăţămînt pe care Kautsky l-a uitat şi pe care muncitorii, atît în 1905 cît şi în 1917, şi l-au însuşit. Experienţa acestor ani ne învaţă că trebuie să împiedicăm refacerea poliţiei şi a vechii armate.

Programul trebuie modificat, căci s-a învechit. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor reprezintă un pas spre socialism. Nici un fel de poliţie, nici un fel de armată, nici un fel de funcţionărime. Convocarea Adunării constituante, dar de către cine? Rezoluţiile sînt scrise pentru a fi puse la dosar sau pentru a fi date uitării. Mi-ar părea bine dacă Adunarea constituantă ar fi convocată chiar mîine, dar să credem că Gucikov o va convoca ar fi o naivitate. Toată vorbăria că guvernul provizoriu trebuie silit să convoace Adunarea constituantă e o simplă pălăvrăgeală, o înşelăciune curată. Se făceau revoluţii, dar poliţia rămînea, se făceau revoluţii, dar toţi funcţionarii etc. rămîneau. Aceasta este cauza pieirii revoluţiilor. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor este singurul guvern în stare să convoace această adunare. Noi toţi ne-am agăţat de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, însă fără să le înţelegem. De la această formă noi tragem înapoi, spre Internaţională, care se tîrăşte în coada burgheziei.

Republica burgheză nu poate rezolva problema (războiului), deoarece această problemă poate fi rezolvată numai pe plan internaţional. Noi nu promitem să eliberăm..., dar spunem că acest lucru este posibil numai sub această formă (Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor). Nici un alt guvern în afară de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi muncitorilor agricoli. Dacă vom vorbi de Comună, nu vom fi înţeleşi. Dar să spunem că Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi muncitorilor agricoli

* Adică înlocuirea armatei permanente prin înarmarea întregului popor.

www.dacoromanica.ro

trebuie să ia locul poliţiei, să spunem oamenilor să înveţe să conducă, nu ne împiedică nimic (asta se va înţelege).

Arta de a conduce nu se învaţă din cărţi. Încearcă, vei face greşeli, dar vei învăţa să conduci.

„VI. În cadrul programului agrar, centrul de greutate trebuie să treacă asupra Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor agricoli.

Confiscarea tuturor pămînturilor moşiereşti.

Naţionalizarea *tuturor* pămînturilor din ţară, care să fie puse la dispoziţia Sovietelor locale de deputaţi ai muncitorilor agricoli şi ai ţăranilor. Formarea Sovietelor de deputaţi din ţărani săraci. Crearea pe fiecare moşie mare a unei gospodării model (cu o întindere de circa 100 pînă la 300 de deseatine, în funcţie de condiţiile locale etc. şi după cum vor stabili instituţiile locale) sub controlul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor agricoli şi pe socoteala obştească".

— Ce reprezintă ţărănimea ? Nu ştim, căci nu există o statistică, dar ştim că este o forţă.

Dacă ţăranii vor lua pămîntul, fiţi siguri că n-or să vi-l dea înapoi şi nici n-or să ne întrebe pe noi. Axul programului s-a deplasat, centrul de greutate îl constituie acum Sovietele de deputaţi ai muncitorilor agricoli. Dacă soarta revoluţiei nu va fi hotărîtă de ţăranul rus, ea va fi hotărîtă de muncitorul german.

Ţăranul din Tambov...

Prima deseatină nu trebuie plătită, pentru a doua se va plăti 1 rublă, pentru a treia 2 ruble. Pămîntul îl vom lua, iar moşierul nu-l va mai putea lua înapoi de la noi.

Gospodării bazate pe munca în comun.

Sovietul de deputaţi trebuie să fie format din ţărani săraci. Există ţărani înstăriţi, există şi muncitori agricoli. Aceştia din urmă, chiar dacă vor primi pămînt, o gospodărie tot nu vor reuşi să-şi înjghebeze. Pe marile moşii trebuie create gospodării model bazate pe munca în comun, iar de gospodărit trebuie să le gospodărească Sovietele de deputaţi ai muncitorilor agricoli.

Moşii mari sînt destule.

www.dacoromanica.ro

„VII. Contopirea imediată a tuturor băncilor din țară într-o singură bancă națională și punerea ei sub controlul Sovietului de deputați ai muncitorilor".

— Banca este „o formă a contabilității sociale" (Marx). — Războiul te învață economie politică, acum toată lumea știe că băncile irosesc forțele poporului. Băncile sînt nervul, focarul economiei naționale. Noi nu putem lua băncile în mîinile noastre, putem însă propaga contopirea lor într-o singură bancă, sub controlul Sovietului de deputați ai muncitorilor.

„VIII. Nu «introducerea» socialismului ca o sarcină *nemijlocită* a noastră, ci numai trecerea imediată la *controlul* exercitat de Sovietul de deputați ai muncitorilor asupra producției sociale și a repartiției produselor".

— Viața și revoluția împing Adunarea constituantă pe un plan secundar. Legile capătă importanță nu datorită faptului că sînt scrise pe hîrtie, ci datorită acelora care le aplică. Dictatura proletariatului există, dar oamenii nu știu încă ce să facă cu ea. Capitalismul s-a transformat în capitalism de stat... Marx... numai ceea ce s-a maturizat din punct de vedere practic...

„IX. Sarcinile partidului sînt :

1) convocarea imediată a congresului partidului ;
2) modificarea programului partidului, în special în ceea ce privește :
   a) imperialismul și războiul imperialist,
   b) atitudinea față de stat și revendicarea *noastră :* «statul-comună» *,
   c) corectarea programului-minimum, care s-a învechit ;
3) schimbarea denumirii partidului **.

„X. Înnoirea Internaționalei.

---

* Adică un stat după prototipul pe care l-a oferit Comuna din Paris.

** În locul denumirii de „social democrație", ai carei conducători oficiali („defensiștii" și „kautskiștii" șovăitori) au trădat socialismul în *toată* lumea, trecînd de partea burgheziei, trebuie să purtăm denumirea de *Partid comunist.*

www.dacoromanica.ro

Să se ia inițiativa creării unei Internaționale revoluționare, a unei Internaționale împotriva *social-șovioniștilor* și împotriva *«centrului»*" *.

— *Bilanțul general.*

Sovietul de deputați ai muncitorilor a fost creat și exercită o foarte mare influență. Instinctiv, toată lumea nutrește simpatie față de el. Această instituție reunește mult mai multe idei revoluționare decît toată *frazeologia revoluționară*. Dacă Sovietul de deputați ai muncitorilor va putea lua conducerea în mîinile sale, cauza libertății este asigurată. Puteți scrie cele mai ideale legi, dar cine le va pune în aplicare? Aceiași funcționari, care însă sînt legați de burghezie.

Nu „să introduceți socialismul" trebuie să spunem noi maselor, ci să-l aplicați (?). Capitalismul a mers înainte, capitalismul din timpul războiului nu mai este acela de dinainte de război.

Pe baza concluziilor de ordin tactic trebuie să trecem la măsuri practice. Trebuie să convocăm imediat congresul partidului, trebuie să revizuim programul. Multe lucruri înscrise în program sînt perimate. Trebuie modificat programul-minimum.

În ceea ce mă privește, propun să fie schimbată denumirea partidului, să-l numim *Partidul comunist*. Poporul va înțelege denumirea de „comunist". Majoritatea social-democraților oficiali au trădat socialismul... Numai Liebknecht a rămas social-democrat... Vă e teamă să vă deziceți de vechile amintiri. Dar atunci cînd te primenești, trebuie să-ți scoți cămașa murdară și să-ți pui una curată. De ce să renunțăm la experiența luptei pe plan mondial? Majoritatea social-democraților din lumea întreagă au trădat socialismul și au trecut de partea guvernelor din țările lor (Scheidemann, Plehanov, Guesde). Cum să facem ca Scheidemann să fie de acord?... Acest punct de vedere înseamnă pieirea socialismului. Să-i trimitem lui Scheide-

* În social-democrația internațională poartă denumirea de „centru" curentul care oscilează între șovinești (= „defensiști") și internaționaliști. Acest curent este reprezentat de: Kautsky & Co. în Germania, Longuet & Co. în Franța, Ciheidze & Co. în Rusia, Turati & Co. în Italia, MacDonald & Co. în Anglia etc.

www.dacoromanica.ro

mann o radiogramă prin care să-i cerem să pună capăt războiului... e o înşelătorie.

Cuvîntul „social-democraţie" nu este exact. Nu vă cramponaţi de un cuvînt vechi, care este complet mucegăit. Doriţi să construiţi un partid nou... şi atunci toţi cei ce sînt asupriţi vor veni la voi.

La Zimmerwald şi la Kiental a predominat centrul... „Raboceaia Gazeta". Vă vom demonstra că întreaga experienţă a arătat... Noi declarăm că am format stînga şi am rupt cu centrul. Ori vorbiţi de Internaţională, în cazul acesta aplicaţi..., ori...

Curentul stîngii zimmerwaldiene există în toate ţările lumii. Masele trebuie să-şi dea seama că socialismul s-a scindat în lumea întreagă. Defensiştii s-au dezis de socialism. Numai Liebknecht... Al lui este viitorul.

Am auzit că în Rusia există tendinţa de unificare cu defensiştii. Asta-i o trădare a socialismului. Cred că e mai bine să rămîi singur, aşa cum a rămas Liebknecht: unul contra 110.

Publicat pentru prima oară la 7 noiembrie 1924, în ziarul „Pravda" nr. 255

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DESPRE SARCINILE PROLETARIATULUI ÎN ACTUALA REVOLUŢIE [67]

Întrucît abia în noaptea de 3 aprilie am sosit la Petrograd, la adunarea din 4 aprilie n-am putut prezenta, desigur, raportul cu privire la sarcinile proletariatului revoluţionar decît în numele meu şi cu rezervele impuse de pregătirea mea relativ neîndestulătoare.

Singurul lucru pe care l-am putut face pentru a-mi uşura munca mea — şi cea a oponenţilor *de bună-credinţă* — a fost să pregătesc teze în *scris*. Le-am dat citire şi am predat textul lor tovarăşului Ţereteli. Le-am citit foarte răspicat şi *în două rînduri:* mai întîi la adunarea bolşevicilor, apoi la adunarea bolşevicilor şi menşevicilor.

Public aceste teze personale, însoţite doar de foarte scurte note explicative, pe care în raport le-am dezvoltat mult mai pe larg.

TEZE

1. În atitudinea noastră faţă de război, care în ceea ce priveşte Rusia rămîne fără îndoială şi sub noul guvern, Lvov & Co., un război imperialist de jaf, dat fiind caracterul capitalist al acestui guvern, nu se poate admite nici cea mai mică concesie faţă de „defensismul revoluţionar".

Proletariatul conştient poate fi de acord cu un război revoluţionar care să justifice cu adevărat defensismul revoluţionar, numai cu condiţia: a) puterea să treacă în mîinile proletariatului şi ale păturilor sărace ale ţărănimii apropiate de proletariat; b) să se renunţe la toate anexiu-

www.dacoromanica.ro

nile, în fapt şi nu în vorbă ; c) să se ajungă la o ruptură totală în fapt cu toate interesele capitalului.

Ţinînd seama de buna-credinţă neîndoielnică a straturilor largi ale reprezentanţilor din mase ai defensismului revoluţionar, care admit numai războiul pornit din necesitatea şi nu în vederea cuceririlor, ţinînd seama că aceştia sînt înşelaţi de burghezie, trebuie să li se explice foarte pe larg, cu deosebită stăruinţă şi răbdare în ce constă greşeala lor, să li se arate că între capital şi războiul imperialist există o legătură indisolubilă, să li se demonstreze că fără doborîrea capitalului războiul *nu se poate* încheia printr-o pace cu adevărat democratică, ci numai printr-o pace impusă prin forţă.

Organizarea pe scară foarte largă a propagării acestui punct de vedere în rîndurile armatei de pe front.

Fraternizare.

2. Particularitatea momentului actual în Rusia constă *în trecerea* de la prima etapă a revoluţiei — care, din cauza nivelului insuficient de conştiinţă şi de organizare a proletariatului, a predat puterea în mîinile burgheziei — *la a doua* etapă a ei, care trebuie să dea puterea în mîinile proletariatului şi ale păturilor sărace ale ţărănimii.

Această trecere este caracterizată printr-o stare de maximă legalitate (dintre toate ţările beligerante, Rusia este *acum* cea mai liberă ţară din lume), prin faptul că nu se exercită violenţa împotriva maselor şi, în sfîrşit, prin atitudinea de încredere inconştientă a maselor în guvernul capitaliştilor, cei mai înverşunaţi duşmani ai păcii şi ai socialismului.

Această particularitate ne cere să ştim să ne adaptăm condiţiilor *speciale* ale muncii de partid în rîndul maselor nemaipomenit de largi ale proletariatului, care abia de curînd s-au trezit la viaţa politică.

3. Nici un sprijin guvernului provizoriu ; să se arate cît de mincinoase sînt toate făgăduielile lui, mai ales în ceea ce priveşte renunţarea la anexiuni. Demascare în locul „revendicării" inadmisibile — generatoare de iluzii — ca *acest* guvern, guvernul capitaliştilor, *să înceteze* de a mai fi imperialist.

www.dacoromanica.ro

4. Să se recunoască faptul că în cea mai mare parte din Sovietele de deputați ai muncitorilor partidul nostru este în minoritate, și deocamdată în slabă minoritate, în comparație cu *blocul tuturor* elementelor mic-burgheze oportuniste — de la socialiștii-populiști, socialiștii-revoluționari și pînă la Comitetul de organizare (Ciheidze, Țereteli etc.), Steklov etc. etc. —, elemente care s-au lăsat influențate de burghezie și care introduc în rîndurile proletariatului influența acesteia.

Să se explice maselor că Sovietele de deputați ai muncitorilor constituie *singura* formă de guvern revoluționar *posibilă*, și că de aceea, atîta vreme cît *acest* guvern se va lăsa influențat de burghezie, sarcina noastră trebuie să fie aceea *de a explica* maselor greșelile tacticii lor, de a le explica cu răbdare, sistematic, stăruitor, adaptîndu-ne cu deosebire la nevoile practice ale maselor.

Atîta vreme cît sîntem în minoritate, ducem o muncă de critică, de analiză a greșelilor, afirmînd totodată că întreaga putere de stat trebuie să treacă în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, pentru ca masele să se elibereze de greșelile lor pe baza propriei experiențe.

5. Nu o republică parlamentară — revenirea de la Sovietele de deputați ai muncitorilor la această republică ar însemna un pas înapoi —, ci o republică a Sovietelor de deputați ai muncitorilor, ai muncitorilor agricoli și ai țăranilor din întreaga țară de jos și pînă sus.

Desființarea poliției, a armatei, a funcționărimii *.

Retribuirea tuturor funcționarilor, deveniți eligibili și revocabili în orice moment, cu un salariu care să nu depășească salariul mijlociu al unui bun muncitor.

6. În cadrul programului agrar, centrul de greutate trebuie să treacă asupra Sovietelor de deputați ai muncitorilor agricoli.

Confiscarea tuturor pămînturilor moșierești.

Naționalizarea *tuturor* pămînturilor din țară, care să fie puse la dispoziția Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor agricoli și ai țăranilor. Formarea Sovietelor de deputați din țărani săraci. Crearea pe fiecare moșie mare

* Adică înlocuirea armatei permanente prin înarmarea întregului popor.

www.dacoromanica.ro

a unei gospodării model (cu o întindere de circa 100 pînă la 300 de deseatine, în funcţie de condiţiile locale etc. şi după cum vor stabili instituţiile locale), sub controlul deputaţilor muncitorilor agricoli şi pe socoteala obştească.

7. Contopirea imediată a tuturor băncilor din ţară într-o singură bancă naţională şi punerea ei sub controlul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor.

8. Nu „introducerea" socialismului ca o sarcină *nemijlocită* a noastră, ci numai trecerea imediată la *controlul* exercitat de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor asupra producţiei sociale şi a repartiţiei produselor.

9. Sarcinile partidului sînt :

a) convocarea imediată a congresului partidului ;
b) modificarea programului partidului, în special în ceea ce priveşte :
   1) imperialismul şi războiul imperialist,
   2) atitudinea faţă de stat şi revendicarea *noastră :* „statul-comună" *,
   3) corectarea programului-minimum, care s-a învechit ;
c) schimbarea denumirii partidului **.

10. Înnoirea Internaţionalei.

Să se ia iniţiativa creării unei Internaţionale revoluţionare, a unei Internaţionale împotriva *social-şovinişti-lor* şi împotriva „centrului" ***.

Ca să înţeleagă de ce a trebuit să subliniez în mod special ca o rară excepţie „cazul" oponenţilor de bună-credinţă, rog cititorul să compare cu aceste teze următoarea obiecţie a d-lui Goldenberg : Lenin „a arborat steagul războiului civil în rîndurile democraţiei revoluţionare" (citat din ziarul „Edinstvo" [68] nr. 5 al d-lui Plehanov). Nu-i aşa că e o adevărată perlă ?

* Adică un stat după prototipul oferit de Comuna din Paris.

** În locul denumirii de „social-democraţie", ai cărei conducători oficiali („defensiştii" şi „kautskiştii" şovăitori) au trădat socialismul în *toată* lumea, trecînd de partea burgheziei, trebuie să purtăm denumirea de *Partid comunist.*

*** În social-democraţia internaţională poartă denumirea de „centru" curentul care oscilează între şovinişti (= „defensişti") şi internaţionalişti. Acest curent este reprezentat de : Kautsky & Co. în Germania, Longuet & Co. în Franţa, Cheidze & Co. în Rusia, Turati & Co. în Italia, MacDonald & Co. în Anglia etc.

www.dacoromanica.ro

Eu scriu, dau citire, explic amănunțit: „ținînd seama de buna-credință neîndoielnică a straturilor *largi* ale reprezentanților *din mase* ai defensismului revoluționar..., ținînd seama că aceștia sînt înșelați de burghezie, trebuie să li se explice foarte pe larg, cu *deosebită* stăruință și *răbdare* în ce constă greșeala lor..."

Iar domnii din lagărul burgheziei care-și zic social-democrați, care *nu* aparțin nici straturilor *largi* și nici reprezentanților din *mase* ai defensismului, cu o figură senină redau părerile mele astfel: „a arborat (!) steagul (!) războiului civil" (despre care nu există nici un cuvînt în teze și n-a existat nici un cuvînt în raport!) „în rîndurile (!!) democrației revoluționare..."

Ce este asta? Prin ce se deosebește aceasta de agitația huliganică? de atitudinea ziarului „Russkaia Volea"? [69].

Eu scriu, dau citire, explic amănunțit: „Sovietele de deputați ai muncitorilor constituie *singura* formă de guvern revoluționar *posibilă*, și de aceea sarcina noastră trebuie să fie aceea *de a explica* maselor greșelile tacticii lor, de a le explica cu răbdare, sistematic, stăruitor, adaptîndu-ne cu deosebire la nevoile practice ale maselor..."

Iar un anumit soi de oponenți prezintă părerile mele drept o chemare la „război civil în rîndurile democrației revoluționare"!!

Am atacat guvernul provizoriu pentru că *nu* a fixat un termen apropiat, și în general n-a fixat nici un termen pentru convocarea Adunării constituante, căutînd să scape prin promisiuni. Am demonstrat că *fără* Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților convocarea Adunării constituante nu este asigurată, reușita ei nu este cu putință.

Ei spun despre mine că aș fi împotriva convocării cît mai grabnice a Adunării constituante!!!

Aș spune că acestea sînt niște expresii „delirante" dacă zecile de ani de luptă politică nu m-ar fi învățat să privesc buna-credință a oponenților ca o rară excepție.

În ziarul său, d-l Plehanov a calificat discursul meu drept „delirant". Foarte bine, d-le Plehanov! Dar iată cît de stîngaci, cît de puțin abil și de lipsit de pătrundere ești d-ta în polemica pe care ai pornit-o. Dacă timp de două ore am ținut un discurs delirant, cum de au avut

www.dacoromanica.ro

răbdare să-mi asculte „delirul" sute de ascultători ? Mai departe. De ce gazeta d-tale consacră o coloană întreagă expunerii unui „delir" ? E cam cusut cu aţă albă.

Este mult mai uşor, desigur, să ţipi, să împroşti cu ocări, să vociferezi decît să încerci să expui, să lămureşti, să-ţi aminteşti *cum* au considerat Marx şi Engels în 1871, 1872, 1875 experienţa Comunei din Paris [70] şi ce părere au avut ei în problema : de *ce fel* de stat are nevoie proletariatul ?

Fostul marxist, d-l Plehanov, nu vrea, pare-se, să-şi mai amintească de marxism.

Am citat cuvintele Rosei Luxemburg, care, la 4 august 1914, a numit social-democraţia *germană* „un hoit împuţit". Iar d-nii Plehanov, Goldenberg & Co. „se simt jigniţi" ... de ce ? — pentru că şoviniştilor *germani* li s-a spus şovinişti !

S-au cam încurcat bieţii social-şovinişti ruşi, socialişti în vorbe, şovinişti în fapte.

Scris la 4 şi 5 (17 şi 18) aprilie 1917

Publicat la 7 aprilie 1917, în ziarul „Pravda" nr. 26
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUM AM AJUNS [71]

În presa socialistă au şi răzbătut ştiri din care reiese că guvernul englez şi cel francez au refuzat să permită trecerea spre Rusia a emigranţilor internaţionalişti.

Cei 32 de emigranţi care au sosit aici şi care fac parte din diferite partide (printre ei sînt 19 bolşevici, 6 bundişti, 3 partizani ai ziarului internaţionalist „Naşe Slovo“ [72], care apare la Paris) socot de datoria lor să dea publicităţii următoarele :

Dispunem de o serie de documente pe care le vom da publicităţii de îndată ce le vom primi de la Stockholm (nu le-am luat cu noi pentru că la graniţa ruso-suedeză sînt stăpîni reprezentanţii guvernului englez) şi din care oricine va putea vedea jalnicul rol jucat în această chestiune de guvernele „aliate“ pomenite mai sus [73]. În legătură cu acest punct vom adăuga numai următoarele : într-o rezoluţie adoptată în unanimitate, comitetul de la Zürich pentru evacuarea emigranţilor, din care fac parte reprezentanţi a 23 de grupuri (inclusiv Comitetul Central, Comitetul de organizare, socialiştii-revoluţionari, Bundul [71] etc.), a constatat în mod public faptul că guvernul englez a hotărît să răpească emigranţilor-internaţionalişti posibilitatea de a se înapoia în patrie şi de a participa la lupta împotriva războiului imperialist.

Chiar din primele zile ale revoluţiei, emigranţii şi-au dat seama de această intenţie a guvernului englez. La o consfătuire a reprezentanţilor partidului socialist-revoluţionar (M. A. Natanson), ai Comitetului Central al P.M.S.D.R.

www.dacoromanica.ro

(G. Zinoviev), ai Comitetului de organizare al P.M.S.D.R. (L. Martov), ai Bundului (Kosovski) s-a preconizat un plan (propus de L. Martov) de a se obține ca emigranții să fie lăsați să treacă prin Germania în schimbul unor prizonieri germani și austrieci internați în Rusia.

S-au trimis în Rusia o serie de telegrame în acest sens și totodată, prin intermediul socialiștilor elvețieni, s-au făcut unele demersuri în vederea realizării acestui plan.

Telegramele trimise în Rusia au fost interceptate, pe cît se vede, de „guvernul" provizoriu „revoluționar" (sau de partizanii lui).

După ce am așteptat timp de două săptămîni un răspuns din Rusia, ne-am hotărît să realizăm noi singuri planul amintit (alți emigranți au hotărît să mai aștepte, considerînd că nu este încă un fapt dovedit că guvernul provizoriu nu va lua pînă la urmă măsuri ca să se permită trecerea tuturor emigranților).

De această chestiune s-a ocupat socialistul internaționalist elvețian Fritz Platten. El a încheiat un acord în scris cu ambasadorul german în Elveția, stipulînd condiții precise. Noi vom da publicității textul acestor condiții. Principalele puncte prevăzute sînt: 1) Pleacă toți emigranții, indiferent de concepția lor cu privire la război. 2) Vagonul în care călătoresc emigranții se bucură de dreptul de exteritorialitate, nimeni nu are dreptul să intre în vagon fără permisiunea lui Platten. Nu se va face nici un control nici al pașapoartelor, nici al bagajelor. 3) Cei care pleacă își iau obligația de a face agitație în Rusia ca, în schimbul emigranților cărora li s-a dat dreptul de trecere, să fie eliberat un număr corespunzător de internați austro-germani.

Cei care plecau au respins categoric toate încercările făcute de majoritatea social-democrată germană de a lua contact cu ei. În tot cursul călătoriei, vagonul a fost însoțit de Platten. Acesta era hotărît să meargă cu noi pînă la Petrograd, dar a fost reținut la granița rusă (Torneo). Să sperăm că numai temporar. Toate tratativele au fost duse cu participarea și în deplină solidaritate cu o seamă de socialiști-internaționaliști străini. Protocolul cu privire la călătorie a fost semnat de doi socialiști francezi, Loriot

www.dacoromanica.ro

şi Guilbeaux, şi de un socialist din grupul lui Liebknecht (Hartstein), de socialistul elveţian Platten, de social-democratul polonez Bronski, de deputaţii social-democraţi suedezi, Lindhagen, Karlson, Ström, Ture Nerman şi alţii.

„Dacă Karl Liebknecht ar fi acum în Rusia, Miliukovii l-ar lăsa bucuros să plece în Germania; Bethmann-Hollwegii vă lasă pe voi, internaţionalişti ruşi, să plecaţi în Rusia. Ceea ce trebuie voi să faceţi este să plecaţi în Rusia şi să luptaţi acolo atît împotriva imperialismului german, cît şi împotriva imperialismului rus". Aşa ne-au spus tovarăşii internaţionalişti menţionaţi mai sus. Credem că aveau dreptate. Noi vom prezenta Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor un raport asupra călătoriei. Sperăm că acest Comitet va reuşi să obţină eliberarea unui număr corespunzător de internaţi, şi în primul rînd a cunoscutului socialist austriac Otto Bauer, precum şi că va reuşi să obţină ca tuturor emigranţilor, nu numai social-patrioţilor, să li se permită să treacă spre Rusia. Sperăm că Comitetul executiv va pune capăt şi acelei situaţii nemaiauzite cînd nici un ziar care se situează mai la stînga decît „Reci" [75] nu este lăsat să ajungă în străinătate şi cînd pînă şi manifestul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor către muncitorii din toate ţările nu este lăsat să ajungă în presa din străinătate.

Scris la 4 (17) aprilie 1917

Publicat la 5 aprilie 1917, în ziarele „Pravda" nr. 24 şi „Izvestiia" nr. 32

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Pravda", confruntat cu textul apărut în ziarul „Izvestiia"

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA DIN 4 (17) APRILIE 1917 A COMITETULUI EXECUTIV AL SOVIETULUI DIN PETROGRAD ÎN LEGĂTURĂ CU TRECEREA PRIN GERMANIA

DIN PROCESUL-VERBAL

Pentru a pune capăt minciunilor răspîndite de presa burgheză, trebuie să se adopte rezoluţia propusă de tov. Zinoviev. Această rezoluţie propune să se declare că vor fi lăsaţi să treacă emigranţii de toate orientările. Noi nu ne-am luat nici un fel de angajamente. Am promis numai că la sosirea noastră ne vom adresa muncitorilor, cerîndu-le să sprijine schimbul. Dacă veţi recunoaşte că acest schimb este echitabil, veţi spulbera prin aceasta toate minciunile. În caz contrar, nu veţi face decît să alimentaţi insinuările şi calomniile...

Publicată pentru prima oară în 1925, în: „Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. Procesele-verbale"

Se tipăreşte după textul cărţii

www.dacoromanica.ro

SCHIŢĂ DE ARTICOL SAU CUVÎNTARE ÎN APĂRAREA TEZELOR DIN APRILIE

(1) Ameninţă un crah economic. *De aceea* înlăturarea burgheziei ar fi o greşeală.

(Aceasta este o concluzie burgheză. Cu cît crahul este mai aproape, cu atît mai mult se impune înlăturarea burgheziei.)

(2) Proletariatul nu este organizat, este slab, inconştient.

(Este adevărat. De aceea toată sarcina constă în a lupta împotriva conducătorilor *mic-burghezi*, împotriva aşa-zişilor social-democraţi (Ciheidze, Ţereteli, Steklov), care adorm conştiinţa maselor, insuflîndu-le încredere în burghezie.

Nu unire cu aceşti mic-burghezi (Ciheidze, Steklov, Ţereteli), ci *nimicirea* acestei social-democraţii, *care duce de rîpă* revoluţia proletariatului.)

(3) În stadiul actual, revoluţia este o revoluţie burgheză. De aceea nu e nevoie de un „experiment socialist".

(Acest raţionament este pe de-a-ntregul burghez. Nimeni nu vorbeşte despre un „experiment socialist". Teza marxistă, concretă cere acum nu numai luarea în considerare a claselor, ci şi a instituţiilor.)

Domnii care sugrumă revoluţia printr-o frazeologie dulceagă (Ciheidze, Ţereteli, Steklov) trag revoluţia înapoi *de la* Sovietele de deputaţi ai muncitorilor *la* „puterea unică" a burgheziei, la o republică parlamentară burgheză obişnuită.

Cu pricepere, cu precauţie, prin luminarea minţilor, noi trebuie să ducem proletariatul şi ţărănimea săracă *înainte*, de la „dualitatea" puterii *la puterea de-*

www.dacoromanica.ro

plină a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor; or, aceasta nu este altceva decît Comuna în sensul arătat de Marx, în sensul arătat de experienţa anului 1871.

Important este nu cît de repede trebuie să mergem, ci încotro trebuie să mergem.

Important este nu dacă muncitorii sînt pregătiţi, ci *cum* şi *în ce scop* să fie ei pregătiţi.

Dat fiind că manifestele şi proclamaţiile Sovietului de deputaţi ai muncitorilor cu privire la război etc. constituie o simplă flecăreală mic-burgheză, mincinoasă şi lipsită de conţinut, care nu face decît să adoarmă poporul, sarcina noastră este în primul rînd, aşa cum am mai spus, de a lumina minţile, de a elibera masele de sub influenţa *burgheză* exercitată de Ciheidze, Steklov, Ţereteli & Co.

„Defensismul revoluţionar" al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, adică al lui Ciheidze, Ţereteli şi Steklov, este un curent şovin de o sută de ori mai dăunător, întrucît este camuflat sub fraze dulcege, este o *încercare* de a împăca masele cu guvernul provizoriu revoluţionar.

Masa obtuză, inconştientă şi prostită de domnii Ciheidze, Ţereteli, Steklov & Co. nu înţelege că războiul este continuarea politicii, că războaiele sînt duse de *guverne*.

Trebuie să se explice că „poporul" poate să pună capăt războiului sau să-i schimbe caracterul numai schimbînd *caracterul de clasă* al guvernului.

Scris între 4 şi 12 (17 şi 25) aprilie 1917

Publicat pentru prima oară la 21 ianuarie 1933, în ziarul „Pravda" nr. 21

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

DOUĂ LUMI

Ziarele capitaliştilor, de felul lui „Reci" şi „Novoe Vremea" [76], au publicat articole împotriva trecerii noastre prin Germania, în care se făceau aluzii josnice în sensul că ar fi cu putinţă ca cei sosiţi să-i ajute pe imperialiştii germani *.

Ziarul „Izvestiia Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" [77] publică *în întregime* raportul apărut ieri în ziarul „Pravda" **, raport prezentat *chiar în prima zi* de la sosire Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ; în afară de raport, „Izvestiia" mai publică şi o hotărîre a Comitetului executiv. Această hotărîre este redată de redacţia ziarului „Izvestiia Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" precum urmează :

„După ce a ascultat raportul tovarăşilor Zurabov şi Zinoviev, Comitetul executiv a hotărît să se adreseze neîntîrziat guvernului provizoriu şi să ia măsuri pentru ca tuturor emigranţilor, indiferent de concepţiile lor politice şi de atitudinea lor faţă de război, să li se permită să treacă neîntîrziat spre Rusia. Rezultatele tratativelor cu guvernul le vom comunica zilele acestea. *Nota red.*"

Iată un mic — foarte mic, dar foarte caracteristic — tablou a două lumi. Lumea capitaliştilor, a lui „Reci", „Russkaia Volea", „Novoe Vremea", aluzii murdare, insinuări mîrşave împotriva socialiştilor — şi lumea democraţiei revoluţionare, a deputaţilor muncitorilor şi soldaţi-

* Într-un articol îndreptat împotriva noastră, faimosul — de tristă faimă — ziar „Russkaia Volea" publică un „material" absolut în spiritul lui „Reci". Oare nu le va fi ruşine domnilor Miliukovi & Co. de această vecinătate ?

** Oare „Reci" va avea curaj să-l publice ?

www.dacoromanica.ro

lor, care într-o formă calmă, reţinută, demnă a hotărît „*să ia măsuri*". Măsuri în ce scop ? În scopul de a face ceea ce *nu* a făcut guvernul provizoriu !

Nu echivalează oare aceasta cu un vot de blam dat guvernului provizoriu ?

Şi nu este oare un vot de blam binemeritat ?

Notaţi că Comitetul executiv a adoptat rezoluţia sa, deşi ştia că între el şi bolşevici există divergenţe *politice*. Pentru capitalişti, aceasta ar fi fost un pretext pentru insinuări. Demnitatea omenească — iată un lucru pe care zadarnic l-am căuta în lumea capitaliştilor.

„Pravda" nr. 25 din 6 aprilie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LOUISBLANC-ISM

Socialistul francez Louis Blanc şi-a cîştigat, în revoluţia din 1848, o tristă faimă trecînd de pe poziţia luptei de clasă pe poziţia iluziilor mic-burgheze, sulemenite cu o frazeologie, vezi doamne, „socialistă", care în realitate serveşte numai la întărirea influenţei burgheziei asupra proletariatului. Louis Blanc aştepta ajutor de la burghezie, el spera şi dădea şi altora speranţe că burghezia *ar putea* să-i ajute pe muncitori în ceea ce priveşte „organizarea muncii", acest termen neclar trebuia să exprime năzuinţe „socialiste".

În prezent, louisblanc-ismul a repurtat o victorie deplină în rîndul aripii de dreapta a „social-democraţiei", partidul Comitetului de organizare, din Rusia. Poziţia pe care s-au situat Ciheidze, Ţereteli, Steklov şi mulţi alţii, conducătorii de astăzi ai Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, precum şi foşti conducători ai conferinţei pe întreaga Rusie a Sovietelor, conferinţă care şi-a încheiat lucrările zilele acestea, este tocmai poziţia lui Louis Blanc.

În toate problemele principale ale vieţii politice contemporane, aceşti conducători, care susţin un punct de vedere apropiat de cel al curentului internaţional al „centrului", al lui Kautsky, Longuet, Turati şi al multor altora, s-au situat tocmai pe poziţia mic-burgheză a lui Louis Blanc. Să luăm problema războiului.

Punctul de vedere proletar constă într-o caracterizare precisă *de clasă* a războiului şi într-o duşmănie de neîm-

www.dacoromanica.ro

păcat față de războiul imperialist, adică față de războiul *dintre* grupuri de țări capitaliste *(indiferent* dacă este vorba de țări monarhice *sau republicane) pentru* împărțirea prăzii capitaliste.

Punctul de vedere mic-burghez se deosebește de cel burghez (justificarea directă a războiului, directa „apărare a patriei", adică apărarea „intereselor" capitaliștilor din propria lor țară, apărarea „drepturilor" *lor* la anexiuni) prin aceea că micul burghez „se dezice" de anexiuni, „condamnă" imperialismul, „cere" burgheziei să înceteze de a mai fi imperialistă, rămînînd în cadrul legăturilor imperialiste mondiale și al orînduirii economice capitaliste. Mărginindu-se la această declamație goală, inofensivă și sentimentală, *în realitate* micul burghez nu face decît să se tîrască neputincios *în coada* burgheziei, „simpatizînd" oarecum cu proletariatul în vorbe, rămînînd într-o stare de dependență față de burghezie în fapte, fără să poată sau fără să vrea să înțeleagă calea care duce spre răsturnarea jugului capitalist, singura cale în stare să izbăvească omenirea de imperialism.

„Să ceară" guvernelor burgheze o *„declarație solemnă"* că renunță la anexiuni, înseamnă pentru micul burghez o culme a îndrăznelii și un model de consecvență „zimmerwaldiană", antiimperialistă. Oricine poate vedea că aceasta este louisblanc-ism de cea mai proastă speță. În primul rînd, unui politician burghez cît de cît experimentat nu-i va fi niciodată prea greu să îndruge oricîte fraze „strălucitoare", de efect, sforăitoare, fraze care nu spun nimic și nu obligă la nimic, împotriva anexiunilor „în general". Iar atunci cînd este vorba de ceva *concret*, n-ai decît să recurgi la o scamatorie ca aceea la care a recurs, de pildă, zilele acestea „Reci", care a avut lamentabilul curaj de a declara că Kurlanda (anexată în momentul de față de rechinii imperialiști din Germania burgheză) *nu* este o anexiune a Rusiei !!

Aceasta este cea mai revoltătoare scamatorie, cea mai condamnabilă înșelare a muncitorilor de către burghezie, întrucît orice om cît de cît inițiat într-ale politicii va trebui să recunoască că Kurlanda *a fost dintotdeauna o anexiune* a Rusiei.

www.dacoromanica.ro

Noi aruncăm direct şi deschis ziarului „Reci" următoarea provocare : 1) să prezinte poporului o definiţie politică a noţiunii de „anexiune", care să fie valabilă pentru *toate* anexiunile din lume, şi pentru cele germane, şi pentru cele engleze, şi pentru cele ruseşti, şi pentru cele din trecut, şi pentru cele din prezent, pentru toate fără excepţie ; 2) să spună clar şi precis ce înseamnă, după părerea lui, *a renunţa la anexiuni nu* în vorbă, ci în fapt. Să dea o definiţie politică a noţiunii „renunţare în fapt la anexiuni", care (definiţie) să fie valabilă nu numai pentru germani, dar şi pentru englezi şi pentru toate popoarele în general care au făcut vreodată anexiuni.

Noi afirmăm că „Reci" ori nu va primi provocarea noastră, ori va fi demascat de către noi în faţa întregului popor. Şi însuşi faptul că „Reci" a atins problema Kurlandei dovedeşte că controversa dintre noi nu este o controversă teoretică, ci una practică, cît se poate de urgentă, de arzătoare, de actuală.

În al doilea rînd. Să admitem chiar, fie şi numai pentru o secundă, că miniştrii burghezi reprezintă un ideal de bunăcredinţă, că Gucikovii, Lvovii, Miliukovii & Co. *cred* în modul cel mai sincer în posibilitatea renunţării la anexiuni, menţinînd totodată capitalismul, şi că *vor* să renunţe la ele.

Să admitem pentru o secundă chiar acest lucru, să facem această ipoteză louisblanc-istă.

Se pune întrebarea : poate oare un om în toată firea să se mulţumească cu ceea ce *gîndeşte* cineva despre sine şi să nu controleze ceea ce *face* el ? Poate oare un marxist să *nu* facă o deosebire între deziderate, declaraţii şi realitatea obiectivă ?

Nu. Nu poate.

Anexiunile se menţin prin legăturile capitalului bancar, financiar, imperialist. *Aceasta* este actuala bază economică a anexiunilor. Sub acest aspect, anexiunea constituie un *profit* garantat politiceşte la capitalul de miliarde „plasat" în mii şi mii de întreprinderi din ţările anexate.

Nu se poate, chiar dacă ai vrea, să renunţi la anexiuni *fără a face* paşi hotărîţi în direcţia răsturnării jugului capitalului.

www.dacoromanica.ro

Înseamnă oare aceasta, aşa cum sînt gata să conchidă şi cum conchid „Edinstvo", „Raboceaia Gazeta" [78] şi alţi diverşi „Louis Blanc" ai micii burghezii de la noi, că *nu* trebuie să facem paşi hotărîţi în direcţia răsturnării capitalului ? că trebuie să ne împăcăm fie şi cu o părticică de anexiuni ?

Nu. Noi *trebuie* să facem paşi hotărîţi în direcţia răsturnării capitalului. Trebuie să-i facem cu pricepere şi treptat sprijinindu-ne *numai* pe conştiinţa şi pe organizarea majorităţii covîrşitoare a muncitorilor şi ţăranilor săraci. Dar trebuie să facem aceşti paşi. Şi, într-o serie de localităţi din Rusia, Sovietele de deputaţi ai muncitorilor au *şi* început să-i facă.

La ordinea zilei se impune delimitarea hotărîtă, irevocabilă de diverşii Louis Blanc, de alde Ciheidze, Ţereteli, Steklov, de partidul Comitetului de organizare, de partidul socialist-revoluţionar etc. etc. Să se explice maselor că louisblanc-ismul zădărniceşte şi va zădărnici succesul revoluţiei ulterioare, succesul libertăţii însăşi, dacă masele nu vor înţelege cît de dăunătoare sînt aceste iluzii micburgheze şi nu se vor alătura muncitorilor conştienţi, făcînd împreună cu ei paşi prudenţi, treptaţi, chibzuiţi, dar fermi şi imediaţi spre socialism.

Fără socialism omenirea *nu* poate scăpa de războaie, de foamete, nu poate fi evitată pieirea a noi milioane de oameni.

„Pravda" nr. 27 din 8 aprilie 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SCRISORI CU PRIVIRE LA TACTICĂ [79]

PREFAŢĂ

La 4 aprilie 1917, la Petrograd, am avut prilejul să fac o expunere pe tema indicată în titlu, mai întîi la o adunare a bolşevicilor. Erau delegaţi la Conferinţa generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor care trebuiau să plece şi de aceea nu-mi puteau acorda nici o amînare. După terminarea adunării, preşedintele, tov. G. Zinoviev, mi-a propus, în numele întregii adunări, să repet imediat expunerea mea la o adunare la care participă şi delegaţi bolşevici şi menşevici, urmînd să discute problema unificării Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia [80].

Oricît de greu îmi era să repet imediat expunerea făcută, am socotit că nu am dreptul să refuz, din moment ce acest lucru mi-l cereau atît *tovarăşii mei de idei*, cît şi menşevicii, care, întrucît trebuiau să plece, nu puteau realmente să-mi acorde o amînare.

În cursul expunerii am citit tezele mele publicate în ziarul „Pravda" nr. 26 din 7 aprilie 1917 *.

Atît tezele, cît şi referatul meu au provocat divergenţe în rîndurile bolşevicilor înşişi şi chiar în cadrul redacţiei „Pravdei". După o serie de consfătuiri am ajuns în unanimitate la concluzia că lucrul cel mai raţional va fi să discutăm *deschis* aceste divergenţe, oferind astfel material conferinţei generale a partidului nostru (Partidul muncito-

* Reproduc aceste teze împreună cu unele scurte note explicative apărute în numărul menţionat al „Pravdei" ca anexă la această scrisoare. (Vezi volumul de faţă, p. 115—120. — *Nota red.*)

www.dacoromanica.ro

resc social-democrat din Rusia, unificat de Comitetul Central), care se întruneşte la Petrograd la 20 aprilie 1917.

Ducînd la îndeplinire această hotărîre cu privire la discuţie, public *scrisorile* de mai jos, fără a avea pretenţia de a fi studiat în ele problema *sub toate aspectele*, ci în dorinţa de a schiţa numai concluziile principale, esenţiale pentru sarcinile *practice* care se pun în faţa mişcării clasei muncitoare.

SCRISOAREA I

APRECIEREA MOMENTULUI

Marxismul ne cere să facem o apreciere cît mai precisă, care să poată fi verificată în mod obiectiv, a raporturilor dintre clase şi a particularităţilor concrete ale fiecărui moment istoric. Noi, bolşevicii, ne-am străduit întotdeauna să ne supunem acestei cerinţe, absolut obligatorii din punctul de vedere al oricărei fundamentări ştiinţifice a politicii.

„Doctrina noastră nu este o dogmă, ci o călăuză în acţiune“ [61], aşa spuneau întotdeauna Marx şi Engels, bătîndu-şi pe bună dreptate joc de învăţarea pe de rost şi de simpla repetare a „formulelor“, care, în cazul cel mai bun, pot doar să traseze sarcinile *generale*, ce se schimbă în mod necesar în funcţie de situaţia economică şi politică *concretă* a fiecărei *faze* deosebite a procesului istoric.

Care sînt, aşadar, *faptele* obiective, stabilite cu precizie, după care trebuie să se călăuzească în momentul de faţă partidul proletariatului revoluţionar pentru a stabili sarcinile şi formele acţiunilor sale?

Atît în prima mea „Scrisoare din depărtare“ („Prima etapă a primei revoluţii“), publicată în „Pravda“ nr. 14 şi 15 din 21 şi 22 martie 1917, cît şi în tezele mele, eu definesc „specificul momentului actual din Rusia“ ca fiind o perioadă *de trecere* de la prima etapă a revoluţiei la a doua etapă. Şi de aceea am considerat că lozinca, princi-

www.dacoromanica.ro

pală, „sarcina zilei" în *acest* moment trebuie să fie: „muncitori, aţi săvîrşit minuni de eroism proletar, popular în războiul civil împotriva ţarismului; trebuie să săvîrşiţi minuni de organizare proletară şi de organizare a întregului popor pentru a pregăti victoria voastră în cea de-a doua etapă a revoluţiei" („Pravda" nr. 15) *.

În ce constă, aşadar, prima etapă?

În trecerea puterii de stat în mîinile burgheziei.

Pînă la revoluţia din februarie-martie 1917, în Rusia puterea de stat se afla în mîinile unei anumite clase, în mîinile vechii clase, şi anume clasa nobilimii moşiereşti iobăgiste, în frunte cu Nicolaie Romanov.

După această revoluţie, puterea se află în mîinile *altei* clase, ale unei clase noi, şi anume *burghezia*.

Trecerea puterii de stat din mîinile unei *clase* în mîinile altei *clase* constituie primul indiciu, indiciul principal, fundamental al unei *revoluţii*, atît în accepţia riguros ştiinţifică, cît şi în cea politic-practică a noţiunii respective.

În acest sens, în Rusia revoluţia burgheză sau burghezo-democratică *s-a terminat*.

Cînd ajungem la acest punct sîntem întrerupţi de larma pe care o fac oponenţii cărora le place să-şi spună „vechi bolşevici" şi care obiectează: n-am spus noi oare întotdeauna că „dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii" nu face decît să desăvîrşească revoluţia burghezo-democratică? Oare revoluţia agrară, şi ea tot burghezo-democratică, s-a terminat? Nu este oare, dimpotrivă, un fapt evident că ea *încă nu* a început?

Răspund: *în general*, istoria a confirmat pe deplin lozincile şi ideile bolşevice; în mod *concret* însă lucrurile s-au petrecut *altfel* decît s-ar fi putut aştepta (indiferent cine), îmbrăcînd forme mai originale, mai specifice, mai variate.

Dacă am ignora, dacă am uita acest lucru ar însemna că sîntem la fel cu acei „vechi bolşevici" care în repetate rînduri au jucat un rol jalnic în istoria partidului nostru, repetînd fără nici un sens o formulă *învăţată pe de rost*, în loc *să studieze* specificul realităţii vii, noi.

* Vezi volumul de faţă, p. 21—22. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„Dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii" s-a *şi* înfăptuit * în cursul revoluţiei ruse, căci această „formulă" prevede numai *raportul dintre clase* şi nu o *instituţie politică concretă care să realizeze* acest raport, această colaborare. „Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor" este „dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii" realizată de viaţă.

Această formulă s-a şi învechit. Din împărăţia formulelor viaţa a dus-o în împărăţia realităţii, a întrupat-o, a concretizat-o şi *implicit* a modificat-o.

La ordinea zilei se pune o altă sarcină, o sarcină nouă : ruptura între elementele proletare (antidefensiste, internaţionaliste, „comuniste", care se pronunţă pentru trecerea la comună) *dinăuntrul* acestei dictaturi şi elementele *mic-proprietare* sau *mic-burgheze* (Ciheidze, Ţereteli, Steklov, socialiştii-revoluţionari şi toţi ceilalţi defensişti revoluţionari, adversari ai înaintării pe calea comunei, adepţi ai „sprijinirii" burgheziei şi guvernului burghez).

Cel care se mulţumeşte *acum* să vorbească numai despre „dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi ţărănimii" a fost depăşit de viaţă şi, ca urmare a acestui lucru, *a trecut* în fapt de partea micii burghezii, împotriva luptei de clasă a proletariatului, şi trebuie dat la arhiva raritătilor „bolşevice" prerevoluţionare (am putea să-i spunem : arhiva „vechilor bolşevici").

Dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi ţărănimii a şi fost înfăptuită, dar într-o formă extrem de originală, cu o serie de modificări de cea mai mare importanţă. Despre acestea mă voi ocupa special într-una din scrisorile care vor urma. Acum trebuie să ajungem la înţelegerea adevărului incontestabil că un marxist trebuie să ţină seama de viaţa reală, de faptele precise ale *realităţii*, şi nu să continue să se cramponeze de teoria zilei de ieri, care, ca orice teorie, în cel mai bun caz nu face decît să desemneze ceea ce e fundamental, general, nu face decît *să se apropie* de înţelegerea complexităţii vieţii.

„Ce seacă e, amice, orice teorie, dar cît de verde viaţa, cît de aurie" [82].

* Într-o anumită formă şi într-o anumită măsură.

www.dacoromanica.ro

Cine pune problema, *aşa cum se punea înainte*, că revoluţia burgheză a fost „desăvîrşită", acela jertfeşte marxismul viu pe altarul literei moarte.

Din modul cum se punea înainte problema rezultă: *după* domnia burgheziei poate şi trebuie să urmeze domnia proletariatului şi ţărănimii, dictatura lor.

În viaţa reală, chiar *de pe acum* lucrurile s-au petrecut *altfel*: a rezultat o *împletire* extrem de originală, nouă, nemaivăzută *între una şi cealaltă*. Există alături, laolaltă, în acelaşi timp *şi* domnia burgheziei (guvernul Lvov-Gucikov), *şi* dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi ţărănimii, care predă *de bunăvoie* burgheziei puterea, care se transformă de bunăvoie într-o anexă a burgheziei.

Căci nu trebuie să uităm că la Petrograd puterea se află de fapt în mîinile muncitorilor şi soldaţilor; noul guvern *nu* exercită şi nu poate exercita vreo violenţă împotriva lor, pentru că *nu există* nici poliţie, nici armată separată de popor, nici o funcţionărime atotputernică care să stea *deasupra* poporului. Asta e fapt. Un fapt caracteristic pentru un stat de tipul Comunei din Paris. Acest fapt nu se încadrează în vechile scheme. Trebuie să ştim să punem schemele în concordanţă cu viaţa şi să nu repetăm cuvintele, devenite fără sens, despre „dictatura proletariatului şi ţărănimii" *în general*.

Să abordăm problema sub alt aspect pentru a o lămuri mai bine.

Un marxist nu trebuie să părăsească terenul precis al analizei raporturilor de clasă. Burghezia se află la putere. Dar oare masa ţăranilor nu este *şi ea* tot o burghezie aparţinînd unei alte pături, de alt gen, cu alt caracter? De unde rezultă că *această* pătură *n-ar putea* veni la putere „desăvîrşind" revoluţia burghezo-democratică? De ce ar fi imposibil acest lucru?

Aşa raţionează deseori vechii bolşevici.

Răspund: acest lucru este pe deplin posibil. Dar, în aprecierea momentului, un marxist trebuie să pornească *nu* de la ceea ce este posibil, ci de la ceea ce există în realitate.

Or, realitatea ne demonstrează *faptul* că deputaţii soldaţilor şi ţăranilor, aleşi în mod liber, intră în mod liber în

www.dacoromanica.ro

guvernul al doilea, accesoriu, completîndu-l, dezvoltîndu-l, desăvîrşindu-l. Şi în mod tot atît de liber ei *predau* burgheziei puterea, fenomen care nu „contravine" cîtuşi de puţin teoriei marxiste, căci noi întotdeauna am ştiut şi am arătat în repetate rînduri că burghezia se menţine *nu* numai prin violenţă, ci şi datorită lipsei de conştiinţă, rutinei, stării de abrutizare şi de neorganizare a maselor.

Şi, în faţa acestei realităţi a zilei de azi, ar fi pur şi simplu ridicol să desconsiderăm faptele şi să vorbim de „posibilităţi".

E posibil ca ţărănimea să ia tot pămîntul şi toată puterea. Eu nu numai că nu uit de această posibilitate, că nu-mi limitez orizontul numai la ziua de astăzi, dar formulez direct şi precis programul agrar ţinînd seama de un fenomen *nou:* o sciziune mai adîncă între muncitorii agricoli şi ţăranii săraci, pe de o parte, şi ţăranii gospodari, pe de altă parte.

Dar mai este posibil şi altceva: este posibil ca ţăranii să dea ascultare sfaturilor partidului mic-burghez socialist-revoluţionar, care a căzut sub influenţa burgheziei, care a trecut pe poziţiile defensismului şi care îi îndeamnă pe ţărani să aştepte pînă la Adunarea constituantă, deşi pînă astăzi nici măcar data convocării ei n-a fost fixată! *

E posibil ca ţăranii *să-şi menţină*, să prelungească tranzacţia lor cu burghezia, tranzacţie încheiată actualmente de ei prin intermediul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor nu numai formal, ci şi de fapt.

Multe sînt posibile. Ar fi o foarte mare greşeală dacă s-ar uita de mişcarea agrară şi de programul agrar. Dar o greşeală tot atît de mare ar fi dacă s-ar uita *realitatea*, care ne arată că *înţelegerea* sau — ca să folosim o expresie mai exactă, mai puţin juridică, mai mult cu caracter economic de clasă — că *colaborarea de clasă* a burgheziei cu ţărănimea este *un fapt.*

* Ca să nu-mi fie răstălmăcite cuvintele, voi spune chiar acum, anticipînd: mă pronunţ categoric pentru ca *Sovietele* de muncitori agricoli şi de ţărani să ia *imediat în mîinile lor tot* pămîntul, dar să păstreze *ele însele* cu cea mai mare stricteţe ordinea şi disciplina, să nu îngăduie să se pricinuiască nici cele mai mici stricăciuni maşinilor, clădirilor, vitelor, în nici un caz să nu dezorganizeze gospodăriile şi producţia de cereale, ci, dimpotrivă, *s-o intensifice*, dat fiind că soldaţii au nevoie de o cantitate *dublă* de grîne, iar poporul nu trebuie să flămînzească.

www.dacoromanica.ro

Cînd acest fapt va înceta de a mai fi un fapt, cînd ţărănimea se va despărţi de burghezie, cînd va lua în mîinile sale pămîntul împotriva voinţei burgheziei, cînd va lua puterea împotriva voinţei acesteia, va începe o nouă etapă a revoluţiei burghezo-democratice, şi despre această etapă vom vorbi separat.

Un marxist pe care posibilitatea acestei etape viitoare l-ar face să uite îndatoririle ce-i revin *în momentul de faţă*, cînd ţărănimea *se înţelege* cu burghezia, s-ar transforma într-un mic-burghez. Căci în realitate el ar propovădui proletariatului *încrederea* în mica burghezie („ea, această mică burghezie, această ţărănime trebuie să se despartă de burghezie încă în cadrul revoluţiei burghezo-democratice"). „Posibilitatea" unui viitor plăcut şi ademenitor, cînd ţărănimea *nu* va fi coada burgheziei, cînd socialiştii-revoluţionari, Ciheidze, Ţereteli, Steklov etc. *nu* vor fi o anexă a guvernului burghez, această „posibilitate" a unui viitor plăcut l-ar face să uite *prezentul neplăcut*, cînd ţărănimea rămîne deocamdată o coadă a burgheziei, cînd socialiştii-revoluţionari şi social-democraţii se menţin deocamdată în rolul lor de anexă a guvernului burghez, în rolul de opoziţie „a maiestăţii sale" [63] Lvov.

Persoana luată în ipoteza făcută de noi ar semăna cu un dulceag Louis Blanc, cu un kautskist mieros, dar nicidecum cu un marxist revoluţionar.

Dar nu ne ameninţă oare primejdia de a cădea în subiectivism, în dorinţa „de a sări" peste revoluţia cu caracter burghezo-democratic încă nedesăvîrşită, care încă n-a epuizat mişcarea ţărănească, la revoluţia socialistă?

Dacă aş fi spus: „fără ţar, guvern *muncitoresc!*" [64], aş fi ameninţat de această primejdie. Dar *nu* asta am spus eu, ci altceva. Eu am spus că în Rusia *nu poate* exista alt guvern (fără a socoti pe cel burghez) *în afară* de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, muncitorilor agricoli, soldaţilor şi ţăranilor. Am spus că în Rusia, în prezent, de la Gucikov şi Lvov puterea de stat poate trece *numai* în mîinile acestor Soviete; or, în cadrul lor predomină *tocmai* ţărănimea, predomină soldaţii, predomină mica burghezie, dacă e să ne exprimăm în terminologia ştiinţifică, mar-

www.dacoromanica.ro

xistă, dacă e să folosim o caracterizare de clasă şi nu una obişnuită, filistină, profesională.

În tezele mele m-am asigurat pe deplin împotriva oricărei sărituri peste mişcarea ţărănească sau, în general, mic-burgheză, care încă nu s-a epuizat, împotriva oricărui *joc* „de-a cucerirea puterii" de către un guvern muncitoresc, împotriva oricărei aventuri blanquiste, întrucît m-am referit direct la experienţa Comunei din Paris. Or, după cum se ştie şi după cum au demonstrat pe larg Marx în 1871 şi Engels în 1891 [85], această experienţă a exclus cu desăvîrşire blanquismul, a asigurat pe deplin domnia directă, nemijlocită, categorică a *majorităţii* şi activitatea maselor numai în măsura în care însăşi această majoritate desfăşoară o activitate *conştientă*.

În tezele mele am redus problema cît se poate de categoric la *lupta pentru influenţă în cadrul* Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, muncitorilor agricoli, ţăranilor şi soldaţilor. Pentru a nu lăsa nici umbră de îndoială în această privinţă, am subliniat *de două ori* în tezele mele necesitatea unei munci „de lămurire" pline de răbdare, perseverente, care „să se adapteze la nevoile *practice ale maselor*".

Ignoranţii sau renegaţii marxismului, de felul d-lui Plehanov etc., n-au decît să ţipe că aceasta înseamnă anarhism, blanquism etc. Cine vrea să gîndească şi să tragă învăţături nu poate să nu înţeleagă că blanquism înseamnă cucerirea puterii de către o minoritate, pe cînd Sovietele de deputaţi ai muncitorilor etc. reprezintă *în mod evident* organizarea directă şi nemijlocită a *majorităţii* poporului. Activitatea redusă la lupta pentru cucerirea influenţei *în cadrul* acestor Soviete nu poate, pur şi simplu *nu poate* să alunece în mlaştina blanquismului. Şi nu poate să alunece în mlaştina anarhismului pentru că anarhismul înseamnă negarea *necesităţii statului şi a puterii de stat* în epoca *de trecere* de la dominaţia burgheziei la dominaţia proletariatului. Or, eu *susţin*, cu o claritate care face cu neputinţă orice înţelegere greşită, necesitatea statului în această epocă, dar, potrivit învăţăturii lui Marx şi experienţei Comunei din Paris, nu necesitatea statului burghezo-parlamentar obişnuit, ci a unui stat *fără* armată permanentă,

www.dacoromanica.ro

fără o poliţie opusă poporului, *fără* o birocraţie situată deasupra poporului.

Dacă d-l Plehanov ţipă cît îl ţine gura în ziarul său „Edinstvo" că asta înseamnă anarhism, apoi aceasta nu este decît o dovadă în plus că a rupt cu marxismul. După ce l-am somat în „Pravda" (nr. 26) să spună ce anume ne-au învăţat Marx şi Engels despre stat în 1871, 1872, 1875 *, d-l Plehanov se vede şi se va vedea nevoit drept răspuns să treacă sub tăcere fondul problemei şi să se rezume la ţipete în spiritul burgheziei întărîtate.

Fostul marxist, d-l Plehanov, n-a înţeles *de loc* învăţătura marxismului despre stat. De altfel, faptul că nu a înţeles-o se poate constata, în germene, şi în broşura sa în limba germană despre anarhism [86].

*
* *

Să vedem acum în ce fel formulează tov. I. Kamenev, în nota sa din „Pravda" nr. 27, „divergenţele" sale cu tezele şi cu punctul de vedere expus de mine mai sus. Aceasta ne va ajuta să le limpezim cu mai multă precizie.

„Cît despre schema generală a tov. Lenin — scrie tov. Kamenev —, ni se pare inacceptabilă, întrucît ea porneşte de la considerentul că revoluţia burghezo-democratică a fost *desăvîrşită* şi contează pe transformarea imediată a acestei revoluţii în revoluţie socialistă...".

Aici sînt două mari greşeli.

Prima greşeală. Problema „desăvîrşirii" revoluţiei burghezo-democratice *este pusă* în mod greşit. Această problemă este pusă într-un mod abstract, simplu, monocrom, dacă ne putem exprima astfel, care *nu* corespunde realităţii obiective. Cine pune *astfel* problema, cine întreabă *acum* dacă „a fost oare desăvîrşită revoluţia burghezo-democratică" *şi atît*, se lipseşte de posibilitatea de a înţelege realitatea, care este extrem de complexă şi, cel puţin, „bicoloră". Aceasta pe plan teoretic. Iar pe plan practic

* Vezi volumul de faţă, p. 120. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

el se predă neputincios pe mîna *revoluționarismului mic-burghez.*

Într-adevăr. Realitatea ne arată *și* trecerea puterii în mîinile burgheziei (revoluție burghezo-democratică „desăvîrșită" de tip obișnuit), *și* existența, alături de guvernul adevărat, a unui guvern accesoriu, care reprezintă „o dictatură revoluționar-democratică a proletariatului și țărănimii". Acest din urmă „pseudoguvern" a cedat *el singur* puterea burgheziei, s-a legat *el singur* de guvernul burghez.

Oare această realitate este cuprinsă în formula vechebolșevică a tov. Kamenev : „revoluția burghezo-democratică n-a fost desăvîrșită" ?

Nu, formula s-a învechit. Ea nu mai este bună de nimic. Este moartă. Orice eforturi de a o reînvia vor fi zadarnice.

A doua. O problemă practică. Nu se știe dacă mai poate exista acum în Rusia o „dictatură revoluționar-democratică a proletariatului și țărănimii" *separată, ruptă* de guvernul burghez. Tactica marxistă nu poate fi bazată pe necunoscut.

Dar *dacă* acest lucru se mai poate întîmpla, apoi calea care duce spre realizarea lui este una singură și numai una singură : separarea imediată, hotărîtă și definitivă a elementelor proletare, comuniste din cadrul mișcării de elementele mic-burgheze.

De ce ?

Pentru că nu întîmplător, ci în mod necesar a cotit întreaga mică burghezie spre șovinism (= defensism), spre „sprijinirea" burgheziei, spre dependență față de ea, cuprinsă de *teama* că nu se va putea lipsi de ea etc. etc.

Cum ar putea fi „împinsă" mica burghezie să ia puterea cînd această mică burghezie ar putea chiar acum s-o ia, dar *nu vrea ?*

Numai printr-o separare a partidului proletar, comunist, prin lupta de clasă proletară, *neinfluențată* de timiditatea acestor mici burghezi. Numai unirea strînsă a proletarilor, eliberați nu în vorbe, ci în fapte de influența micii burghezii, poate face ca micii burghezii „să-i ardă" pămîntul sub picioare atît de tare, încît în anumite condi-

www.dacoromanica.ro

ţii *să se vadă nevoită* să preia puterea ; nu este exclus chiar ca Gucikov şi Miliukov să se pronunţe, tot în anumite condiţii, pentru trecerea întregii puteri în mîinile lui Ciheidze, Ţereteli, ale socialiştilor-revoluţionari, ale lui Steklov, pentru puterea unică a acestora, căci aceştia sînt totuşi *„defensişti"* !

Cine separă chiar acum, imediat şi definitiv, elementele proletare din Soviete (adică partidul proletar, comunist) de elementele mic-burgheze, acela exprimă în mod just interesele mişcării în amîndouă cazurile posibile : *şi* în cazul cînd Rusia va mai trece printr-o „dictatură a proletariatului şi ţărănimii" deosebită, de sine stătătoare, nesubordonată burgheziei, *şi* în cazul cînd mica burghezie nu se va putea rupe de burghezie şi va oscila veşnic (adică pînă la socialism) între burghezie şi noi.

Cine se călăuzeşte în activitatea sa numai după simpla formulă : „revoluţia burghezo-democratică nu este desăvîrşită", acela se erijează implicit într-un fel de garant al capacităţii neîndoielnice a micii burghezii de a-şi păstra independenţa faţă de burghezie. Acela implicit, în momentul de faţă, se pune neputincios la cheremul micii burghezii.

În legătură cu „formula" dictatura proletariatului şi ţărănimii e bine, totuşi, să ne reamintim că în „Două tactici" (iulie 1905) eu am subliniat în mod special (p. 435 din culegerea „În 12 ani") :

„Dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi ţărănimii are, ca orice lucru pe lumea asta, un trecut şi un viitor. Trecutul ei îl reprezintă absolutismul, iobăgia, monarhia, privilegiile... Viitorul ei îl constituie lupta împotriva proprietăţii private, lupta muncitorului salariat împotriva patronului, lupta pentru socialism..." *.

Greşeala tov. Kamenev constă în faptul că şi în 1917 el priveşte numai spre *trecutul* dictaturii revoluţionar-democratice a proletariatului şi a ţărănimii. Or, *în realitate* pentru ea a şi început *viitorul*, căci *în realitate* interesele şi politica muncitorului salariat şi cele ale patronului au şi intrat în conflict, şi încă într-o problemă atît de impor-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 11, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 71. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tantă cum este „defensismul", cum este atitudinea față de războiul imperialist.

Şi cu aceasta am ajuns la a doua greşeală făcută de tov. Kamenev în raţionamentul citat mai sus. El îmi reproşează că schema mea „contează" pe „transformarea imediată a acestei revoluţii (burghezo-democratice) în revoluţie socialistă".

Aceasta nu este adevărat. Nu numai că nu „contez" pe „transformarea imediată" a revoluţiei noastre în revoluţie *socialistă*, ci pun de-a dreptul în gardă împotriva acestui lucru, în teza nr. 8 declar direct : „...*Nu* «introducerea» socialismului ca o sarcină *nemijlocită* a noastră..." *.

Nu este oare limpede că un om care contează pe transformarea imediată a revoluţiei noastre în revoluţie socialistă nu s-ar putea ridica împotriva sarcinii nemijlocite de a introduce socialismul ?

Mai mult. Nici măcar „un stat-comună" (adică un stat organizat după tipul Comunei din Paris) *nu se poate* introduce „imediat" în Rusia, căci pentru aceasta ar trebui ca *majorităţii* deputaţilor din toate Sovietele (sau din majoritatea lor) să le fie limpede cît de greşită şi de dăunătoare este tactica şi politica socialiştilor-revoluţionari, a lui Ciheidze, Ţereteli, Steklov etc. Or, eu am declarat cît se poate de precis că în acest domeniu „contez" numai pe lămurirea plină de „răbdare" ! (trebuie oare să dai dovadă de răbdare pentru a obţine o schimbare care poate fi înfăptuită „imediat" ?).

Tov. Kamenev şi-a luat puţintel cam „nerăbdător" vînt şi a repetat în legătură cu Comuna din Paris prejudecata burgheză că accasta ar fi urmărit să introducă „imediat" socialismul. Nu este aşa. Din păcate, Comuna a tărăgănat prea mult introducerea socialismului. Esenţa reală a Comunei nu se află acolo unde o caută de obicei burghezii, ci constă în crearea unui *stat* de tip deosebit. Or, un asemenea stat s-a *şi* născut în Rusia : Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor reprezintă acest stat !

Tov. Kamenev n-a aprofundat *faptul*, importanţa Sovietelor *existente*, identitatea lor în ceea ce priveşte tipul,

* Vezi volumul de faţă, p. 118. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

caracterul social-politic cu statul Comunei şi, în loc să studieze *faptul*, s-a apucat să vorbească despre un lucru pe care eu „aş conta" ca pe un viitor „imediat". Rezultatul a fost, din păcate, o repetare a procedeului la care recurg numeroşi burghezi: de la problema *ce anume sînt* Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, dacă sînt sau nu *superioare*, în ceea ce priveşte tipul, republicii parlamentare, dacă sînt sau nu mai folositoare poporului, dacă sînt sau nu mai *democratice*, dacă sînt sau nu mai potrivite, de pildă, pentru lupta împotriva lipsei de grîne etc., de la această problemă actuală, reală, pe care viaţa a pus-o la ordinea zilei, atenţia este abătută spre o problemă inconsistentă, vezi doamne ştiinţifică, dar în realitate lipsită de conţinut, profesorală, moartă, spre problema „contării pe transformarea imediată".

Aceasta este o problemă inconsistentă, greşit pusă. Eu „contez" *numai* pe faptul, *exclusiv* pe faptul că muncitorii, soldaţii şi ţăranii vor rezolva mai bine decît funcţionarii, mai bine decît poliţiştii grelele probleme *practice* ale intensificării producţiei de grîne, ale unei mai bune repartizări a lor, ale unei mai bune aprovizionări a soldaţilor etc. etc.

Sînt profund convins că Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor vor valorifica mai repede şi mai bine iniţiativa *masei* poporului decît republica parlamentară (despre o comparaţie între cele două tipuri de stat voi vorbi mai amănunţit în altă scrisoare). Ele vor hotărî mai bine, mai practic, mai just ce anume *paşi* spre socialism pot fi făcuţi şi cum pot fi ei făcuţi. Controlul asupra băncilor, contopirea tuturor băncilor într-o singură bancă *nu* înseamnă *încă* socialism, dar înseamnă un *pas spre* socialism. În Germania fac astăzi asemenea paşi iuncherii şi burghezii împotriva poporului. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor îi va putea face mîine mult mai bine în folosul poporului dacă întreaga putere de stat va fi în mîinile sale.

Dar ce anume *impune* necesitatea de a se face aceşti paşi?

www.dacoromanica.ro

Foametea. Dezorganizarea economiei. Crahul care amenință. Grozăviile războiului. Grozăviile rănilor pricinuite omenirii de război.

Tov. Kamenev își termină nota declarînd că „într-o discuție amplă speră să-și poată susține cu succes punctul său de vedere, ca fiind singurul posibil pentru social-democrația revoluționară, în măsura în care ea vrea și trebuie să rămînă pînă la capăt partidul maselor revoluționare ale proletariatului și nu să se transforme într-un grup de comuniști-propagandiști".

Am impresia că aceste cuvinte vădesc o apreciere profund greșită a momentului. Tov. Kamenev opune „grupului de propagandiști" „partidul maselor". Dar vezi că „masele" s-au lăsat tocmai acum cuprinse de amețeala defensismului „revoluționar". Oare nu s-ar cuveni mai curînd ca în acest moment internaționaliștii să știe să țină piept amețelii „de masă" decît „să vrea să rămînă" alături de mase, adică să se lase duși de curentul general? N-am văzut oare în toate țările beligerante din Europa că șoviniștii au căutat să se justifice invocînd dorința „de a rămîne alături de mase"? Nu este oare neapărat necesar să știi pentru un timp să fii în minoritate împotriva amețelii „de masă"? Oare acum, în momentul de față, nu constituie tocmai munca propagandiștilor punctul central pentru *eliberarea* liniei proletare de amețeala mic-burgheză și defensistă „de masă"? Tocmai contopirea maselor, și a celor proletare și a celor neproletare, fără a se face vreo deosebire de clasă în rîndul maselor a constituit una dintre condițiile epidemiei defensiste. Nu cred că e cazul să se vorbească cu dispreț despre „grupul de propagandiști" ai liniei *proletare*.

Scris între 8 și 13 (21 și 26) aprilie 1917

Publicat la Petrograd în aprilie 1917, într-o broșură în editura „Priboi"

Se tipărește după textul broșurii

www.dacoromanica.ro

DESPRE DUALITATEA PUTERII

Problema fundamentală a oricărei revoluții este problema puterii în stat. Dacă nu ne este limpede această problemă, nici vorbă nu poate fi de o participare conștientă la revoluție, ca să nu mai vorbim de conducerea ei.

Specificul, cu totul remarcabil, al revoluției noastre îl constituie faptul că ea a generat *dualitatea puterii*. Acest fapt trebuie să ne fie de la început limpede ; fără a-l înțelege nu putem merge înainte. Trebuie să știm să completăm și să corectăm vechile „formule", de pildă, ale bolșevismului, căci, după cum a reieșit, în general ele erau juste, dar realizarea lor concretă *s-a dovedit* a fi alta. În trecut, *nimeni* nu s-a gîndit și nici nu se putea gîndi la dualitatea puterii.

În ce constă dualitatea puterii ? În faptul că alături de guvernul provizoriu, guvern *al burgheziei,* s-a constituit un *alt guvern,* care este încă slab, în germene, dar în fapt există totuși neîndoios și se dezvoltă : Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților.

Care este compoziția de clasă a acestui al doilea guvern ? Proletariatul și țărănimea (îmbrăcată în haine militare). Care este caracterul politic al acestui guvern ? El este o dictatură revoluționară, adică o putere care se sprijină direct pe cucerire revoluționară, pe inițiativa nemijlocită, de jos, a maselor populare, *nu pe legea* promulgată de puterea centralizată de stat. Este o putere de un gen cu totul diferit de aceea care există în general pînă în prezent într-o republică burghezo-democratică parlamentară de tip obișnuit și care domină în țările înaintate din Eu-

www.dacoromanica.ro

ropa şi America. Oamenii uită adeseori acest lucru, adeseori nu-l aprofundează ; or, el constituie esenţialul. *Această* putere este o putere *de acelaşi tip* ca şi Comuna din Paris din 1871. Caracteristicile esenţiale ale acestui tip sînt : 1) izvorul puterii îl constituie nu o lege în prealabil discutată şi votată de parlament, ci iniţiativa nemijlocită, de jos, a maselor populare peste tot locul, directa „luare în stăpînire", pentru a folosi expresia curentă ; 2) înlocuirea poliţiei şi a armatei, ca instituţii despărţite de popor şi opuse poporului, prin înarmarea directă a întregului popor ; sub o asemenea putere, ordinea în stat este apărată de *înşişi* muncitorii şi ţăranii înarmaţi, de *însuşi* poporul înarmat ; 3) funcţionarii, birocraţii, fie că sînt înlocuiţi tot prin puterea nemijlocită a poporului însuşi, fie că, în cel mai rău caz, sînt puşi sub un control special, devin nu numai eligibili, dar şi *revocabili* la prima cerere a poporului, sînt reduşi la o situaţie de simpli împuterniciţi ; dintr-o pătură privilegiată, cu „slujbuşoare" retribuite gras, burghez, ei se transformă în lucrători ai unui „gen de armă" special, salariul lor *nedepăşind* salariul obişnuit al unui muncitor bun.

Aceasta şi *numai* aceasta constituie *esenţa* Comunei din Paris ca tip deosebit de stat. Această esenţă au uitat-o şi au denaturat-o unii ca alde d-nii Plehanov (şovinişti făţişi care au trădat marxismul), Kautsky (oamenii „centrului", adică cei care oscilează între şovinism şi marxism) şi în general toţi social-democraţii, socialiştii-revoluţionari etc. care domină în prezent.

Ei caută să se eschiveze prin vorbe goale, prin reticenţe, recurg la tertipuri, se felicită de o mie de ori unul pe altul cu ocazia revoluţiei, nu vor *să se gîndească ce sînt* Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Ei nu vor să vadă adevărul evident că, în măsura în care aceste Soviete există, *în măsura în care* ele reprezintă puterea, în aceeaşi măsură există în Rusia un stat de *tipul* Comunei din Paris.

Am subliniat cuvintele „în măsura în care" pentru că ea este numai o putere embrionară. Chiar ea, atît printr-o înţelegere directă cu guvernul provizoriu burghez, cît şi printr-un şir de concesii de fapt, *a cedat şi cedează* poziţii burgheziei.

www.dacoromanica.ro

Din ce cauză ? Oare pentru că Ciheidze, Ţereteli, Steklov & Co. fac o „greşeală" ? Fleacuri. Aşa poate gîndi numai un filistin, dar nu un marxist. Cauza rezidă în *gradul insuficient de conştiinţă* şi de organizare a proletarilor şi a ţăranilor. „Greşeala" conducătorilor sus-numiţi constă în poziţia lor mic-burgheză, în faptul că ei *întunecă* conştiinţa muncitorilor în loc să o limpezească, că ei *inspiră* iluzii mic-burgheze în loc să le combată, că ei *întăresc* influenţa burgheziei asupra maselor în loc să elibereze masele de sub această influenţă.

De aici trebuie să reiasă limpede şi de ce fac tovarăşii noştri atît de multe greşeli punînd „simplu" întrebarea : trebuie oare ca guvernul provizoriu să fie răsturnat imediat ?

Răspund : 1) el trebuie răsturnat, pentru că este un guvern oligarhic, burghez, pentru că nu este un guvern al întregului popor, pentru că *nu poate* da nici pace, nici pîine, nici libertate deplină ; 2) el nu poate fi răsturnat acum, pentru că se menţine pe baza *înţelegerii* directe şi indirecte, formale şi concrete cu Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, şi în primul rînd cu Sovietul principal, cel din Petrograd ; 3) el nu poate fi în general „răsturnat" pe calea obişnuită, pentru că se bizuie pe „*sprijinirea*" burgheziei de către cel *de-al doilea* guvern, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, iar acest guvern este singurul guvern revoluţionar posibil, care exprimă direct conştiinţa şi voinţa majorităţii muncitorilor şi ţăranilor. Omenirea n-a creat încă şi noi nu cunoaştem pînă acum un tip de guvern mai bun, un guvern superior Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, muncitorilor agricoli, ţăranilor şi soldaţilor.

Pentru a deveni putere de stat, muncitorii conştienţi trebuie să cîştige majoritatea de partea lor ; *atîta timp* cît împotriva maselor nu se exercită violenţa, alt drum spre putere nu există. Noi nu sîntem blanquişti, nu sîntem adepţii cuceririi puterii cu forţa de către o minoritate. Noi sîntem marxişti, adepţi ai luptei de clasă proletare împotriva ameţelii mic-burgheze, împotriva şovinismului şi defensismului, a frazeologiei, dependenţei de burghezie.

Să creăm un partid comunist proletar ; cei mai buni dintre partizanii bolşevismului au şi creat elemente ale

www.dacoromanica.ro

lui ; să ne strîngem rîndurile în vederea unei acţiuni de clasă proletare, şi atunci proletarii şi ţăranii *săraci* vor trece în număr tot mai mare de partea noastră. Căci *viaţa* va spulbera cu fiecare zi iluziile mic-burgheze ale „social-democraţilor", ale unora ca Ciheidze, Ţereteli, Steklov etc., ale „socialiştilor-revoluţionari", ale altor mici burghezi şi mai „puri" etc. etc.

Burghezia se pronunţă pentru puterea unică a burgheziei.

Muncitorii conştienţi se pronunţă pentru puterea unică a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, muncitorilor agricoli, ţăranilor şi soldaţilor, pentru puterea unică pregătită prin *limpezirea* conştiinţei proletare, prin *eliberarea* ei de sub influenţa burgheziei şi nu prin aventuri.

Mica burghezie — „social-democraţii", socialiştii-revoluţionari etc. etc. — oscilează, *punînd piedici* în calea acestei limpeziri, a acestei eliberări.

Iată care este raportul real dintre forţele *de clasă* care determină sarcinile noastre.

„Pravda" nr. 28 din 9 aprilie 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SARCINILE PROLETARIATULUI ÎN REVOLUŢIA NOASTRĂ

(PROIECT DE PLATFORMĂ A PARTIDULUI PROLETAR) [87]

Scris la 10 (23) aprilie 1917 ; postfaţa — la 28 mai (10 iunie) 1917

Publicat în septembrie 1917 la Petrograd, într-o broşură apărută în editura „Priboi"
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul broşurii

www.dacoromanica.ro

Россійская Соціалъ-Демократическая Рабочая Партія.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

Н. Ленинъ.

Задачи пролетаріата въ нашей революціи.

(ПРОЕКТЪ ПЛАТФОРМЫ ПРОЛЕТАРСКОЙ ПАРТІИ)

Петербургъ.
1917.—Сентябрь.

Типографія „Трудъ". Т-во „Рабочая Печать". Кавалергардская, 40.

Coperta broşurii lui V. I. Lenin
„Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră". — 1917
Micşorat

www.dacoromanica.ro

Momentul istoric prin care trece Rusia se caracterizează prin următoarele trăsături fundamentale:

CARACTERUL DE CLASĂ AL REVOLUȚIEI CARE A AVUT LOC

1. Vechea putere țaristă, care reprezenta numai o mînă de moșieri iobăgiști, ce comandau întreaga mașină de stat (armata, poliția, funcționărimea), a fost zdrobită și înlăturată, dar nu a fost răpusă definitiv. Din punct de vedere formal, monarhia nu este desființată. Banda Romanovilor continuă să urzească intrigi monarhiste. Uriașa proprietate agrară a moșierilor feudali nu a fost lichidată.

2. În Rusia, puterea de stat a trecut în mîinile unei noi *clase*, și anume în mîinile burgheziei și ale moșierilor îmburgheziți. *În acest sens*, în Rusia revoluția burghezo-democratică s-a terminat.

Burghezia ajunsă la putere a încheiat un bloc (o alianță) cu elementele vădit monarhiste, care în 1906—1914 s-au arătat extrem de zeloase în sprijinirea lui Nicolaie-Sîngerosul și a lui Stolîpin-Spînzurătorul (Gucikov și alți politicieni situați mai la dreapta decît cadeții). Noul guvern burghez Lvov & Co. a încercat și a început să ducă tratative cu Romanovii în vederea restaurării monarhiei în Rusia. La adăpostul frazeologiei revoluționare, acest guvern numește în posturile de comandă pe adepții vechiului regim. El se străduiește să introducă cît mai puține reforme

www.dacoromanica.ro

în întregul aparat al mașinii de stat (armata, poliția, funcționărimea), dîndu-l pe mîna burgheziei. Inițiativei revoluționare a acțiunilor de masă și cuceririi puterii de către popor *de jos* — *singura* garanție a succeselor reale ale revoluției — noul guvern a și început să-i pună tot felul de piedici.

Pînă în prezent, acest guvern n-a fixat nici măcar data convocării Adunării constituante. De proprietatea funciară moșierească, baza materială a țarismului iobăgist, nu se atinge. Acestui guvern nici prin gînd nu-i trece să procedeze la cercetarea operațiilor efectuate de organizațiile financiare monopoliste, de marile bănci, sindicate și carteluri capitaliste, să dea publicității operațiile lor, să le controleze etc.

Principalele și cele mai hotărîtoare posturi ministeriale în noul guvern (Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul de Război, adică comandamentul armatei, poliției, funcționărimii, al întregului aparat de asuprire a maselor) se află în mîna unor monarhiști și partizani ai marii proprietăți funciare moșierești notorii. Cadeților — republicanii zilei de ieri, republicani de nevoie — li s-au dat posturi de mîna a doua, care nu sînt în legătură directă cu *comanda* asupra poporului și cu aparatul puterii de stat. A. Kerenski, reprezentantul trudovicilor și „socialist, vezi doamne", nu are absolut nici un rol în afară de rolul de a adormi vigilența și de a abate atenția poporului printr-o frazeologie sforăitoare.

Toate aceste cauze fac ca noul guvern burghez să nu merite nici o încredere din partea proletariatului, nici chiar în domeniul politicii interne, și este inadmisibil ca proletariatul să-i acorde vreun sprijin.

POLITICA EXTERNĂ A NOULUI GUVERN

3. În domeniul politicii externe, care acum, datorită condițiilor obiective, se află pe primul plan, noul guvern este un guvern de continuare a războiului imperialist, a răz-

www.dacoromanica.ro

boiului dus în alianță cu puterile imperialiste Anglia, Franța etc. pentru împărțirea prăzii capitaliste, pentru sugrumarea popoarelor mici și slabe.

Fiind subordonat intereselor capitalului rusesc și ale capitalului anglo-francez, puternicul său protector și stăpîn, cel mai bogat capital imperialist din lume, — noul guvern, în pofida dorinței exprimate în modul cel mai hotărît de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților în numele majorității indiscutabile a popoarelor din Rusia, n-a făcut nici un pas real pentru a pune capăt acestui măcel al popoarelor, dezlănțuit de dragul intereselor capitaliștilor. El n-a publicat nici măcar tratatele secrete, al căror conținut tîlhăresc este notoriu (privitoare la împărțirea Persiei, la jefuirea Chinei, la jefuirea Turciei, la împărțirea Austriei, la acapararea Prusiei Orientale, la acaparare coloniilor germane etc.), tratate prin care Rusia este legată în mod vădit de capitalul tîlhăresc imperialist anglo-francez. El *a confirmat* aceste tratate încheiate de țarism, care de-a lungul veacurilor a jefuit și asuprit mai multe popoare decît oricare alți tirani și despoți, de țarismul care nu numai că a asuprit, dar a și dezonorat și pervertit poporul velicorus, făcînd din el un călău al altor popoare.

Prin confirmarea acestor tratate ruşinoase și banditești, noul guvern, în ciuda revendicărilor clar exprimate de majoritatea popoarelor din Rusia prin Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, n-a propus un armistițiu imediat tuturor popoarelor beligerante. El s-a mărginit la declarații și fraze solemne, răsunătoare, de paradă, dar lipsite de orice conținut, care în gura diplomaților burghezi întotdeauna au slujit și slujesc la înșelarea maselor credule și naive ale poporului asuprit.

4. De aceea nu numai că noul guvern nu merită să i se acorde nici cea mai mică încredere în ceea ce privește politica externă, dar a continua să-i cerem să proclame voința de pace a popoarelor din Rusia, să renunțe la anexiuni etc. etc. înseamnă în realitate numai să amăgim poporul, să-i insuflăm speranțe irealizabile, să întîrziem limpezirea conștiinței lui, să-l facem indirect să se împace

www.dacoromanica.ro

cu continuarea războiului, al cărui adevărat caracter social este determinat nu de bunele intenţii, ci de caracterul de clasă al guvernului care duce războiul, de legăturile dintre clasa pe care o reprezintă acest guvern şi capitalul financiar imperialist al Rusiei, Angliei, Franţei etc., de *politica reală, de politica efectivă* pe care o duce această clasă.

CARACTERUL SPECIFIC AL DUALITĂŢII PUTERII ŞI SEMNIFICAŢIA EI DE CLASĂ

5. Principala caracteristică a revoluţiei noastre, caracteristică ce reclamă în modul cel mai imperios o atitudine bine chibzuită, este *dualitatea puterii*, creată în primele zile după victoria revoluţiei.

Această dualitate a puterii se manifestă prin existenţa a *două* guverne: un guvern principal, adevărat, real al burgheziei, „guvernul provizoriu", al lui Lvov & Co., în mîinile căruia se află toate organele puterii, şi un guvern complementar, accesoriu, „de control", reprezentat de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, în mîinile căruia nu se află organele puterii de stat, dar care se sprijină nemijlocit pe majoritatea vădită şi certă a poporului, pe muncitorii şi soldaţii înarmaţi.

Izvorul de clasă al acestei dualităţi a puterii şi semnificaţia ei de clasă constă în faptul că revoluţia rusă din martie 1917 nu numai că a măturat întreaga monarhie ţaristă, nu numai că a predat întreaga putere în mîinile burgheziei, dar *a* şi *ajuns în pragul* dictaturii revoluţionar-democratice a proletariatului şi a ţărănimii. Tocmai o asemenea dictatură (adică o putere care se sprijină nu pe lege, ci pe forţa directă a maselor înarmate ale populaţiei), o dictatură tocmai a claselor arătate, reprezintă Sovietul din Petrograd şi alte Soviete locale de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.

6. A doua particularitate, extrem de importantă, a revoluţiei ruse constă în faptul că Sovietul de deputaţi ai

www.dacoromanica.ro

soldaţilor şi muncitorilor din Petrograd, care, judecînd după toate indiciile, se bucură de încrederea majorităţii Sovietelor locale, predă *de bunăvoie* puterea de stat burgheziei şi guvernului *ei* provizoriu, îi *cedează* de bunăvoie întîietatea, încheind cu el o înţelegere pentru susţinerea lui, se mărgineşte la rolul de observator, de controlor al convocării Adunării constituante (al cărei termen de convocare guvernul provizoriu nici nu l-a publicat încă).

Această extrem de originală împrejurare, fără precedent în istorie sub această formă, a dus *la împletirea laolaltă a două* dictaturi : dictatura burgheziei (căci guvernul Lvov & Co. este o dictatură, adică o putere care se bizuie nu pe lege şi nu pe exprimarea în prealabil a voinţei poporului, ci pe cucerirea cu forţa, iar această cucerire cu forţa a fost săvîrşită de o clasă bine precizată, şi anume burghezia) şi dictatura proletariatului şi ţărănimii (Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor).

Nu încape nici cea mai mică îndoială că o asemenea „împletire" *nu poate* dăinui mult timp. Două puteri în stat *nu pot exista.* Una din ele trebuie să dispară, şi întreaga burghezie rusă lucrează din răsputeri, pretutindeni şi prin toate mijloacele, pentru a înlătura, a slei şi a lichida Sovietele de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor, pentru a crea puterea unică a burgheziei.

Dualitatea puterii este doar expresia unui moment de *trecere* în dezvoltarea revoluţiei, cînd ea a trecut dincolo de revoluţia burghezo-democratică obişnuită, *dar n-a ajuns încă* la dictatura „pură" a proletariatului şi a ţărănimii.

Semnificaţia de clasă (şi explicaţia de clasă) a acestei situaţii tranzitorii nestabile constă în următoarele : ca orice revoluţie, revoluţia noastră a cerut din partea maselor cel mai mare eroism, cel mai mare spirit de sacrificiu în lupta împotriva ţarismului şi, totodată, *a atras* dintr-o dată *în mişcare* un număr imens de mic-burghezi.

Unul din indiciile principale, ştiinţifice şi practic-politice ale *oricărei* revoluţii adevărate constă în creşterea neobişnuit de rapidă şi de bruscă a numărului de „mic-burghezi" care încep să participe în mod activ, independent, eficace la viaţa politică, *la organizarea statului.*

www.dacoromanica.ro

Aşa s-a întîmplat şi cu Rusia. Acum Rusia clocoteşte. Milioanele şi zecile de milioane de oameni, a căror conştiinţă politică a fost adormită zece ani, care au fost abrutizaţi politiceşte de crunta asuprire a ţarismului şi de munca de ocnaş în folosul moşierilor şi fabricanţilor, *s-au trezit şi au fost antrenaţi* în politică. Şi cine sînt aceste milioane şi zeci de milioane de oameni? În cea mai mare parte sînt mici patroni, mic-burghezi, oameni care se situează pe o poziţie de mijloc între capitalişti şi muncitorii salariaţi. Rusia este ţara cea mai mic-burgheză dintre toate ţările europene.

Un gigantic val mic-burghez a acoperit totul, a covîrşit proletariatul conştient nu numai prin numărul său, ci şi sub raport ideologic, adică a cuprins, a contaminat cu concepţiile lui politice mic-burgheze cercuri foarte largi de muncitori.

În viaţă, mica burghezie depinde de burghezie, întrucît duce o existenţă de patron şi nu de proletar (în sensul *locului* pe care-l ocupă în *producţia* socială), iar ca mod de a gîndi ea urmează burghezia.

Atitudinea de credulitate inconştientă faţă de capitalişti, cei mai răi duşmani ai păcii şi ai socialismului, acesta este fenomenul care caracterizează politica actuală a *maselor* din Rusia şi care *a crescut* cu o repeziciune revoluţionară pe terenul social-economic al ţării celei mai mic-burgheze dintre toate ţările europene. Aceasta este baza *de clasă a „înţelegerii"* (subliniez că mă refer nu atît la înţelegerea formală, cît la sprijinirea *de fapt*, la înţelegerea tacită, la cedarea puterii cu o credulitate inconştientă) dintre guvernul provizoriu şi Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, înţelegere care a dat d-lor Gucikovi bucăţica grasă, puterea reală, iar Sovietului făgăduieli, onoruri (pentru un timp), măguliri, vorbe goale, asigurări şi plecăciuni din partea d-lor Kerenski.

Numărul mic al proletarilor din Rusia, nivelul lor insuficient de conştiinţă şi organizare, aceasta este cealaltă faţă a medaliei.

Toate partidele narodniciste, inclusiv socialiştii-revoluţionari, au fost întotdeauna mic-burgheze, partidul Comite-

www.dacoromanica.ro

tului de organizare (Ciheidze, Țereteli etc.) de asemenea ; revoluționarii fără partid (Steklov și alții) s-au lăsat și ei deopotrivă tîrîți de val sau n-au biruit valul, n-au reușit să-l biruie.

SPECIFICUL TACTICII CARE DECURGE DIN CELE ARĂTATE MAI SUS

7. Din specificul arătat mai sus al situației de fapt, pentru un marxist — care trebuie să țină seama de faptele obiective, de mase și de clase și nu de persoane etc. — decurge în mod necesar specificul tacticii în momentul *actual.*

Acest specific pune pe primul plan sarcina de „a se turna oțet și fiere în apa dulceagă a frazelor revoluționar-democratice" (potrivit expresiei foarte nimerite a lui Teodorovici, tovarășul meu din C.C. al partidului nostru, la ședința de ieri a Congresului pe întreaga Rusie al funcționarilor și muncitorilor de la căile ferate, care se ține la Petrograd [88]). Desfășurarea criticii, *lămurirea* greșelilor făcute de partidele mic-burgheze, socialist-revoluționar și social-democrat, pregătirea și unirea strînsă a elementelor unui partid *conștient*-proletar, comunist, *eliberarea* proletariatului de amețeala mic-burgheză „generală".

Aceasta *pare a fi* „numai" o activitate propagandistică. De fapt este cea mai *practică* muncă *revoluționară*, căci nu se poate împinge înainte revoluția, care s-a oprit, care s-a înecat în frazeologie, care „bate pasul pe loc" *nu din cauza* unor piedici exterioare, *nu din cauza violenței* pe care ar exercita-o burghezia (deocamdată Gucikov amenință numai că va recurge la violență împotriva masei de soldați), ci *din cauza* inconștienței credule a maselor.

Numai prin luptă împotriva acestei inconștiențe credule (iar împotriva ei lupta putem și trebuie s-o ducem exclusiv pe tărîm ideologic, folosind metode tovărășești de convingere, făcînd apel la *experiența vieții)* putem să ne eliberăm de *dezmățul frazeologiei revoluționare* care dom-

www.dacoromanica.ro

neşte şi să împingem cu adevărat înainte conştiinţa proletară, cît şi conştiinţa maselor, precum şi iniţiativa lor *locală* hotărîtă şi curajoasă, aplicarea cu de la sine putere, dezvoltarea şi consolidarea libertăţilor, a democraţiei, a principiului trecerii întregului pămînt în mîinile poporului.

8. Experienţa mondială a guvernelor burgheze şi moşiereşti a elaborat *două* metode în vederea menţinerii poporului într-o stare de asuprire. Prima este violenţa. Nicolaie Romanov I — Nicolaie Ciomag — şi Nicolaie al II-lea — Sîngerosul — au arătat poporului rus maximum posibil şi imposibil de folosire a acestei metode de călău. Dar mai există şi o altă metodă, cel mai bine elaborată de burghezia engleză şi cea franceză, pe care „le-au învăţat minte" o serie de mari revoluţii şi mişcări revoluţionare ale maselor. Aceasta este metoda înşelăciunii, a măgulirii, a frazeologiei, a milioanelor de promisiuni, a unor pomeni neînsemnate, metoda de cedare în problemele lipsite de importanţă şi de păstrare a ceea ce este important.

Specificul momentului pe care-l trăieşte Rusia îl constituie trecerea într-un ritm ameţitor de la prima metodă la cea de-a doua, de la violenţa împotriva poporului la *măgulirea* poporului, la înşelarea lui prin promisiuni. Motanul Vaska ascultă şi mănîncă. Miliukov şi Gucikov deţin puterea, ocrotesc profiturile capitalului, duc războiul imperialist în interesul capitalului rus şi al celui anglo-francez şi caută să scape răspunzînd prin promisiuni, declamaţii, declaraţii de efect, la discursurile unor „bucătari" ca Ciheidze, Ţereteli, Steklov, care ameninţă, apelează la conştiinţă, conjură, imploră, cer, proclamă... Motanul Vaska ascultă şi mănîncă.

Dar pe zi ce trece inconştienţa credulă şi credulitatea inconştientă vor dispărea, mai ales în ceea ce-i priveşte pe proletari şi pe ţăranii *săraci*, pe care viaţa (situaţia lor socială şi economică) îi învaţă să nu dea crezare capitaliştilor.

Conducătorii micii burghezii „trebuie" să înveţe poporul să aibă încredere în burghezie. Proletarii trebuie să-l înveţe să nu aibă încredere în ea.

---

www.dacoromanica.ro

DEFENSISMUL REVOLUȚIONAR ȘI SEMNIFICAȚIA LUI DE CLASĂ

9. Trebuie să recunoaștem că manifestarea cea mai importantă, cea mai evidentă a valului mic-burghez, care a copleșit „aproape totul", este *defensismul revoluționar*. Acesta este cel mai aprig dușman al mersului înainte și al succesului revoluției ruse.

Cine s-a lăsat influențat în acest punct și n-a știut să se elibereze de sub această influență este pierdut pentru revoluție. Dar masele se lasă influențate în alt fel decît conducătorii și în *alt fel*, prin alt proces de dezvoltare, în alt mod se eliberează de sub această influență.

Defensismul revoluționar este, pe de o parte, rodul înșelării maselor de către burghezie, rodul inconștienței credule a țăranilor și a unei părți din muncitori, iar pe de altă parte expresia intereselor și a punctului de vedere al micului patron, care pînă la un anumit grad este cointeresat în anexiuni și în profituri bancare și care păzește „cu sfințenie" tradițiile țarismului, ce-i pervertea pe velicoruși silindu-i să devină călăii altor popoare.

Burghezia înșală poporul, atacînd coarda nobilei mîndrii a revoluției și prezentînd lucrurile în așa fel ca și cum, în ceea ce privește Rusia, caracterul *social-politic* al războiului s-ar fi schimbat o dată cu această etapă a revoluției, o dată cu înlocuirea monarhiei țariste prin cvasi-republica lui Gucikov și Miliukov. Și un timp poporul a crezut, datorită în mare parte prejudecăților trecutului, care fac ca celelalte popoare din Rusia în afară de poporul velicorus să fie considerate un fel de proprietate sau moșie a velicorușilor. Ticăloasa pervertire a poporului velicorus de către țarism, care l-a învățat să considere inferioare celelalte popoare, să le considere ca aparținînd „de drept" Velicorusiei, nu putea fi *dintr-o dată* înlăturată.

Ni se cere *să știm* să lămurim masele că nu „bunăvoința" persoanelor, grupurilor și chiar a popoarelor determină caracterul politic și social al războiului, ci situația *clasei* care duce războiul, *politica* clasei — politică a cărei continuare este războiul —, *legăturile* capitalului ca forță economică dominantă în societatea contemporană, *caracte-*

www.dacoromanica.ro

rul imperialist al capitalului internaţional, dependenţa — financiară, bancară, diplomatică — a Rusiei faţă de Anglia, Franţa etc. *Nu este uşor* să explici acest lucru cu pricepere, pe înţelesul maselor, şi nici unul dintre noi n-ar reuşi s-o facă dintr-o dată fără greşeli.

Dar aceasta şi numai aceasta trebuie să fie direcţia sau, mai exact, conţinutul propagandei noastre. Cea mai mică concesie făcută defensismului revoluţionar înseamnă *a trăda socialismul,* a renunţa complet la *internaţionalism,* oricare ar fi frazele frumoase, oricare ar fi consideraţiile „practice" la care se recurge pentru justificarea ei.

Lozinca „jos războiul" este, desigur, justă, dar ea nu ţine seama de specificul sarcinilor momentului, de necesitatea de *a te adresa în alt fel* maselor largi. După părerea mea, ea seamănă cu lozinca „jos ţarul", cu care agitatorul nepriceput „din vremurile bune de altădată" se ducea de-a dreptul la ţară şi mînca bătaie. Reprezentanţii din mase ai defensismului revoluţionar sînt *de bună-credinţă* — nu în sensul personal, ci în sensul de clasă, adică ei fac parte din *clasele* (muncitori şi ţărani săraci) care *într-adevăr* nu au nimic de cîştigat de pe urma anexiunilor şi a sugrumării altor popoare. Ei nu sînt ca burghezii şi domnii „intelectuali", care ştiu prea bine că *nu poţi* renunţa la anexiuni fără a renunţa la domnia capitalului şi care înşală cu neobrăzare masele recurgînd la vorbe frumoase şi la tot felul de promisiuni exagerate.

Reprezentantul din mase al defensismului priveşte lucrurile simplist, ca un mic-burghez : „eu nu vreau anexiuni, dar neamţul «dă buzna» peste *mine,* deci eu apăr o cauză dreaptă şi nicidecum nu ştiu ce interese imperialiste". Unui asemenea om trebuie să i se lămurească şi iar să i se lămurească că aici nu este vorba de dorinţele lui personale, ci de raporturile şi condiţiile de masă, *de clasă,* politice, de modul în care războiul este legat de interesele capitalului şi de reţeaua internaţională a băncilor etc. Numai o asemenea luptă împotriva defensismului este serioasă şi are şanse de succes, poate un succes nu prea rapid, dar sigur şi trainic.

---

www.dacoromanica.ro

CUM POATE FI TERMINAT RĂZBOIUL?

10. Războiul nu poate fi terminat „cînd vrei". El nu poate fi terminat prin hotărîrea uneia dintre părți. El nu poate fi terminat „înfigînd baioneta în pămînt", după expresia unui soldat defensist.

Războiul nu poate fi terminat printr-o „înțelegere" între socialiștii din diferitele țări, prin „acțiunea" proletarilor din toate țările, prin „voința" popoarelor etc.; toate frazele de acest soi, care abundă în articolele ziarelor defensiste și semidefensiste, semiinternaționaliste, precum și în nenumăratele rezoluții, apeluri, manifeste, rezoluții ale Sovietului de deputați ai soldaților și muncitorilor, toate aceste fraze nu sînt altceva decît niște deziderate deșarte, blînde și pioase ale unor mic-burghezi. Nu există nimic mai dăunător decît vorbăria despre „manifestarea voinței de pace a popoarelor", despre *ordinea* în care se vor desfășura acțiunile revoluționare ale proletariatului (după proletariatul rus este „rîndul" celui german) etc. Toate acestea nu sînt decît louisblanc-ism, visuri dulci, un joc de-a „campania politică", repetarea, de fapt, a fabulei cu motanul Vaska.

Războiul este generat nu de reaua-credință a capitaliștilor hrăpăreți, deși se desfășoară, fără îndoială, *numai* în interesul lor și numai pe ei îi îmbogățește. Războiul este produsul dezvoltării de o jumătate de secol a capitalului mondial, al miliardelor de fire și de legături ale acestuia. *Nu se poate* ieși din războiul imperialist, *nu se poate* ajunge la o pace democratică, care să nu fie impusă prin forță, fără răsturnarea puterii capitalului, fără trecerea puterii de stat în mîinile *altei* clase, în mîinile proletariatului.

Revoluția rusă din februarie-martie 1917 a fost începutul transformării războiului imperialist în război civil. Această revoluție a făcut *primul* pas spre încetarea războiului. Încetarea lui o poate *asigura* numai *al doilea* pas, și anume trecerea puterii de stat în mîinile proletariatului. Aceasta va fi începutul „ruperii frontului" — frontul intereselor capitalului — pe scară mondială; și numai prin ruperea *acestui* front proletariatul *poate* scăpa omenirea

www.dacoromanica.ro

de grozăviile războiului, îi poate aduce binefacerile unei păci trainice.

Revoluţia rusă a *şi* dus proletariatul din Rusia în pragul unei asemenea „ruperi a frontului" capitalului, prin crearea Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor.

NOUL TIP DE STAT PE CARE ÎL CREEAZĂ REVOLUŢIA NOASTRĂ

11. Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor etc. nu sînt înţelese nu numai în sensul că pentru cei mai mulţi nu este limpede semnificaţia lor de clasă, rolul lor *în* revoluţia *rusă*. Nu sînt înţelese nici în sensul că ele reprezintă o formă nouă sau, mai exact, un nou *tip de stat*.

Tipul cel mai desăvîrşit, cel mai înaintat de stat burghez este *republica democratică parlamentară:* puterea aparţine parlamentului ; maşina de stat, aparatul şi organul de guvernare sînt cele obişnuite : armata permanentă, poliţia, funcţionărimea, în fapt inamovibilă, privilegiată, fiind situate *deasupra* poporului.

Dar epocile revoluţionare, începînd cu sfîrşitul secolului al XIX-lea, fac să apară un tip *superior* de stat democratic, tipul unui stat care în anumite privinţe încetează, potrivit expresiei lui Engels, de a mai fi stat, „nu este stat în sensul propriu al cuvîntului" [89]. Este un stat de tipul Comunei din Paris, un stat în care armata şi poliţia, străine de popor, sînt *înlocuite* prin înarmarea directă şi nemijlocită a poporului însuşi. *În aceasta* constă esenţa Comunei, pe care au calomniat-o şi au ponegrit-o scriitorii burghezi şi căreia, printre altele, i se atribuia în mod greşit intenţia de „a introduce" imediat socialismul.

În 1905 şi 1917 revoluţia rusă *a început* să creeze tocmai un stat de acest tip. Republica Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor etc., unite în Adunarea constituantă din Rusia a reprezentanţilor poporului sau în Sovietul sovietelor etc., iată ceea ce de pe acum, chiar în

www.dacoromanica.ro

momentul de față, *a și început să se realizeze* la noi din inițiativa poporului de sute de milioane, care creează cu de la sine putere o democrație *în felul său* și care nu așteaptă nici ca domnii profesori cadeți să scrie proiectele lor de legi pentru republica burgheză parlamentară, nici ca pedanții și rutinații „social-democrației" mic-burgheze, ca d-nii Plehanov sau Kautsky, să renunțe la denaturarea învățăturii marxismului în problema statului.

Marxismul se deosebește de anarhism pentru că recunoaște *necesitatea* statului și a puterii de stat în perioada revoluționară în general, în epoca trecerii de la capitalism la socialism în special.

Marxismul se deosebește de „social-democratismul" oportunist, mic-burghez al d-lor Plehanov, Kautsky & Co. prin faptul că recunoaște că în perioadele menționate este necesar *nu* un stat de tipul republicii burgheze parlamentare obișnuite, ci unul de tipul Comunei din Paris.

Principalele deosebiri dintre acest din urmă tip de stat și vechiul tip constau în următoarele :

De la republica burgheză parlamentară este foarte ușor de revenit la monarhie (după cum a și dovedit istoria), căci întreaga mașină de oprimare — armata, poliția, funcționărimea — rămîne neatinsă. Comuna și Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc. *sfărîmă* și înlătură această mașină.

Republica burgheză parlamentară împiedică, înăbușă viața politică independentă a *maselor*, participarea lor directă la construcția *democratică* a întregii vieți de stat de jos și pînă sus. Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților dimpotrivă.

Ele constituie o reproducere a tipului de stat elaborat de Comuna din Paris, pe care Marx l-a numit „forma politică în sfîrșit descoperită în cadrul căreia *putea* fi înfăptuită eliberarea economică a muncii" [90].

De regulă se aduce următoarea obiecție : poporul rus nu este încă pregătit pentru „introducerea" Comunei. Acesta este argumentul pe care-l foloseau iobăgiștii în sprijinul afirmației că țăranii nu sînt pregătiți pentru libertate. Comuna, adică Sovietele de deputați ai muncitorilor și țăranilor, nu „introduce", nu intenționează „să in-

www.dacoromanica.ro

troducă" şi nici nu trebuie să introducă *nici un fel* de prefaceri care nu au devenit absolut actuale atît în realitatea economică, cît şi în conştiinţa covîrşitoarei majorităţi a poporului. Cu cît crahul economic şi criza generată de război sînt mai puternice, cu atît devine mai imperioasă necesitatea unei forme politice cît mai desăvîrşite care *să înlesnească* vindecarea rănilor cumplite pricinuite omenirii de război. Cu cît mai puţină experienţă organizatorică are poporul rus, cu atît mai hotărît trebuie *chiar poporul să înceapă* opera de construire organizatorică şi nu s-o lase numai la cheremul politicienilor burghezi şi al funcţionarilor cu „slujbuliţe rentabile".

Cu cît mai repede ne vom dezbăra de vechile prejudecăţi ale pseudomarxismului, marxismul denaturat de domnii Plehanov, Kautsky & Co., cu cît vom porni cu mai multă rîvnă să ajutăm poporului să creeze deîndată şi pretutindeni Soviete de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor, să ia în mîinile sale *întreaga* viaţă ; cu cît d-nii Lvov & Co. vor tărăgăna mai mult convocarea Adunării constituante, cu atît îi va veni mai uşor poporului să se hotărască (prin mijlocirea Adunării constituante sau fără ea dacă Lvov n-o va convoca vreme îndelungată) pentru Republica Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor. La început, în noua construire organizatorică efectuată de poporul însuşi, greşelile sînt inevitabile, dar este mai bine să greşeşti şi să mergi înainte decît să stai *să aştepţi* pînă cînd profesorii jurişti convocaţi de d-l Lvov vor întocmi legile de convocare a Adunării constituante şi de eternizare a republicii burgheze parlamentare, legile de sugrumare a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor.

Dacă ne vom organiza şi vom desfăşura cu competenţă propaganda noastră, nu numai proletarii, ci şi nouă zecimi din ţărănime vor fi împotriva restabilirii poliţiei, împotriva funcţionărimii inamovibile şi privilegiate, împotriva armatei despărţite de popor. Şi tocmai în aceasta constă noul tip de stat.

12. Înlocuirea poliţiei cu miliţia populară este o prefacere care a rezultat din întregul mers al revoluţiei şi care în prezent se înfăptuieşte în cea mai mare parte a

www.dacoromanica.ro

Rusiei. Trebuie să explicăm maselor că în majoritatea revoluțiilor burgheze de tip obișnuit această prefacere a fost de foarte scurtă durată și că burghezia, chiar cea mai democratică și mai republicană, a restabilit poliția de tip vechi, țarist, despărțită de popor, aflată sub comanda burgheziei, capabilă să asuprească poporul prin toate mijloacele.

Pentru *a împiedica* restabilirea poliției există un singur mijloc : crearea unei miliții a întregului popor, contopirea ei cu armata (înlocuirea armatei permanente cu înarmarea generală a poporului). Din această miliție trebuie să facă parte toți cetățenii, bărbați și femei, de la 15 pînă la 65 de ani fără excepție, dacă prin aceste limite de vîrstă, luate cu aproximație, se poate defini participarea adolescenților și bătrînilor. Capitaliștii trebuie să plătească muncitorilor salariați, servitorilor etc. pentru zilele în care fac serviciu de folos obștesc în miliție. Fără a atrage femeile la o participare independentă nu numai în viața politică în general, ci și în serviciul permanent de folos obștesc, pe care trebuie să-l facă toată lumea, nu poate fi vorba nu numai de socialism, dar nici de o democrație deplină și trainică. Iar asemenea funcții ale „poliției" cum sînt : ocrotirea bolnavilor, a copiilor vagabonzi, grija pentru o alimentație sănătoasă etc. în general nu pot fi înfăptuite în mod satisfăcător dacă femeile nu se bucură în fapt și nu numai pe hîrtie de egalitatea în drepturi.

Să fie împiedicată restabilirea poliției ; să fie atrase forțele organizate ale întregului popor pentru crearea miliției la care trebuie să participe toată lumea, acestea sînt sarcinile pe care proletariatul trebuie să le popularizeze în rîndurile maselor în interesul apărării, consolidării și dezvoltării revoluției.

PROGRAMUL AGRAR ȘI CEL NAȚIONAL

13. Nu putem ști precis în momentul de față dacă în satul rus se va dezvolta sau nu în viitorul apropiat o puternică revoluție agrară. Nu putem ști cît de profundă este

www.dacoromanica.ro

împărţirea de clasă a ţărănimii în muncitori agricoli, zileri şi ţărani săraci („semiproletari"), pe de o parte, şi ţărani înstăriţi şi mijlocaşi (capitalişti şi mici capitalişti), pe de altă parte, împărţire care în ultimul timp, fără îndoială, a devenit mai pronunţată. Asemenea probleme le va rezolva şi poate să le rezolve numai practica.

Dar noi, ca partid al proletariatului, sîntem, fără îndoială, datori nu numai să venim fără întîrziere cu un program agrar (privitor la pămînt), ci să desfăşurăm şi propaganda în favoarea unor măsuri practice imediat realizabile *în interesul* revoluţiei agrare ţărăneşti în Rusia.

Trebuie să cerem naţionalizarea *întregului* pămînt, adică trecerea întregului pămînt din cuprinsul statului în proprietatea puterii centrale de stat. Această putere trebuie să stabilească mărimea etc. fondului destinat noilor aşezări, să stabilească legile pentru protecţia pădurilor, pentru ameliorări ale solului etc., să interzică absolut orice mijlocire între stat, ca proprietar al pămîntului, şi arendaş, ca gospodar al lui (să interzică orice rearendare a pămîntului). Dar *dreptul de a dispune* în privinţa pămîntului, de a stabili *condiţiile locale* de luare în stăpînire şi de folosinţă trebuie să se găsească în întregime şi exclusiv nu în mîinile funcţionarilor, ale birocraţilor, ci în mîinile *Sovietelor* regionale şi locale de *deputaţi ai ţăranilor.*

În vederea ridicării tehnicii producţiei de cereale şi a volumului producţiei, precum şi în vederea dezvoltării unei mari gospodării raţionale şi a controlului ei public, în cadrul comitetelor ţărăneşti trebuie să luptăm pentru ca din fiecare moşie confiscată să se creeze o mare gospodărie model sub controlul *Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor agricoli.*

În opoziţie cu frazeologia şi cu politica mic-burgheză care domnesc în rîndurile socialiştilor-revoluţionari, mai ales în discuţiile sterpe duse în jurul normei „de consum" sau „de muncă", a „socializării pămîntului" etc., partidul proletariatului trebuie să explice că în condiţiile producţiei de mărfuri sistemul micii gospodării *nu este în stare* să izbăvească omenirea de starea de mizerie în care se află masele şi de asuprirea la care sînt supuse.

www.dacoromanica.ro

Fără a scinda imediat și neapărat Sovietele de deputați ai țăranilor, partidul proletariatului trebuie să explice că este necesar să se formeze Soviete de deputați ai muncitorilor agricoli deosebite și Soviete de deputați ai țăranilor săraci (semiproletari) deosebite sau, cel puțin, consfătuiri permanente separate ale deputaților avînd *această situație de clasă* ca fracțiuni sau partide separate în cadrul Sovietelor comune de deputați ai țăranilor. Altfel, întreaga frazeologie dulceagă mic-burgheză a narodnicilor cu privire la țărănime în general nu va fi decît o formă camuflată de înșelare a maselor sărace de către țărănimea înstărită, care reprezintă numai una dintre varietățile de *capitaliști*.

În opoziție cu propaganda burghezo-liberală sau pur birocratică pe care o desfășoară numeroși socialiști-revoluționari, precum și Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, sfătuindu-i pe țărani să nu ia pămînturile moșierești și să nu purceadă la reforma agrară pînă la convocarea Adunării constituante, partidul proletariatului trebuie să-i cheme pe țărani la înfăptuirea imediată, cu de la sine putere, a reformei agrare și la confiscarea neîntîrziată a pămînturilor moșierești pe baza hotărîrilor adoptate de deputații țărani locali.

Totodată, este extrem de important să se insiste asupra necesității de *a se spori* producția de alimente pentru soldații de pe front și pentru orașe, subliniindu-se că este absolut inadmisibil să se aducă vreo vătămare sau să fie distruse vitele, uneltele, mașinile, clădirile etc. etc.

14. În problema națională, partidul proletar trebuie să susțină în primul rînd proclamarea și înfăptuirea imediată a libertății depline de despărțire de Rusia pentru toate națiunile și popoarele asuprite de țarism, înglobate cu forța sau ținute cu forța în granițele statului, adică anexate.

Dacă nu sînt însoțite de înfăptuirea reală a libertății de despărțire, toate afirmațiile, declarațiile și manifestele cu privire la renunțarea la anexiuni se reduc la o înșelare burgheză a poporului sau la niște pioase deziderate mic-burgheze.

Partidul proletar tinde la crearea unui stat cît mai mare, căci aceasta este în avantajul oamenilor muncii ; el tinde *la apropierea și la contopirea* națiunilor, dar el vrea

www.dacoromanica.ro

să atingă acest scop nu prin violenţă, ci numai prin alianţa liberă, frăţească a muncitorilor şi a maselor muncitoare ale tuturor naţiunilor.

Cu cît republica rusă va fi mai democratică, cu cît ea se va organiza cu mai mult succes ca republică a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor, cu atît masele muncitoare ale tuturor naţiunilor se vor simţi atrase *de bunăvoie* spre această republică.

Libertatea deplină de despărţire, cea mai largă autonomie locală (şi naţională), garanţii elaborate în amănunt pentru drepturile minorităţilor naţionale, acesta este programul proletariatului revoluţionar.

NAŢIONALIZAREA BĂNCILOR ŞI SINDICATELOR CAPITALISTE

15. Partidul proletariatului în nici un caz nu-şi poate fixa ca scop „introducerea" socialismului într-o ţară de mici ţărani atîta vreme cît majoritatea covîrşitoare a populaţiei n-a ajuns la conştiinţa necesităţii revoluţiei socialiste.

Dar numai sofiştii burghezi care se ascund îndărătul unor cuvinte „cvasimarxiste" pot deduce din acest adevăr justificarea unei politici de amînare a măsurilor revoluţionare imediate, care au devenit pe deplin actuale din punct de vedere practic, care adeseori sînt *realizate în timpul războiului de o serie de state burgheze* şi care sînt imperios necesare în lupta împotriva completei dezorganizări economice şi a foametei care se apropie.

Măsuri cum sînt naţionalizarea pămîntului, a tuturor băncilor şi sindicatelor capitaliste sau, cel puţin, instituirea unui *control imediat* asupra acestora de către Sovietele de deputaţi ai muncitorilor etc., fără a constitui nicidecum „introducerea" socialismului, trebuie neapărat preconizate şi pe cît posibil realizate pe cale revoluţionară. Fără aceste măsuri, care constituie numai paşi spre socialism şi care sînt întru totul realizabile din punct de vedere economic, vindecarea rănilor pricinuite de război şi preîntîmpinarea

www.dacoromanica.ro

crahului care ne amenință nu sînt cu putință, iar partidul proletariatului revoluționar nu se va da niciodată în lături de la lezarea profiturilor nemaipomenit de ridicate ale capitaliștilor și bancherilor, care se îmbogățesc în proporții scandaloase tocmai „datorită războiului".

SITUAȚIA ÎN CADRUL INTERNAȚIONALEI SOCIALISTE

16. Acum mai mult decît oricînd, pe primul plan se situează cu o deosebită forță obligațiile internaționale ale clasei muncitoare din Rusia.

În zilele noastre, numai cel căruia i-e lene nu se jură că e internaționalist; pînă și șoviniștii defensiști, pînă și d-nii Plehanov și Potresov, pînă și Kerenski își zic internaționaliști. Aceasta face ca datoria partidului proletar de a opune cu toată claritatea, precizia, hotărîrea internaționalismului în fapte internaționalismului în vorbe să fie cu atît mai imperioasă.

Apelurile zadarnice către muncitorii din toate țările, asigurările inconsistente de devotament față de internaționalism, încercările de a stabili direct sau indirect „ordinea" intrării în acțiune a proletariatului revoluționar din diferitele țări beligerante, eforturile de a încheia „acorduri" între socialiștii țărilor beligerante *referitor* la lupta revoluționară, zarva în jurul congreselor socialiste *în vederea* campaniei pentru pace etc. etc. — toate acestea, oricît de sinceri ar fi autorii acestor idei, ai acestor încercări sau ai acestor planuri, toate acestea, din punctul de vedere al semnificației lor *obiective*, nu sînt decît frazeologie și, *în cel mai bun* caz, deziderate pioase, blînde, bune numai să camufleze *înșelarea* maselor de către șoviniști. Social-șoviniștii *francezi* — cei mai abili, cei mai versați în metodele șarlatanismului parlamentar — au și bătut de mult recordul în ceea ce privește frazele pacifiste și internaționaliste nemaipomenit de răsunătoare și de sforăitoare, *combinate* cu nemaipomenit de nerușinata trădare a socialis-

www.dacoromanica.ro

mului şi a Internaţionalei, cu participarea la guvernele care duc războiul imperialist, cu votarea creditelor *sau a împrumuturilor* (cum au făcut în ultimele zile în Rusia Ciheidze, Skobelev, Ţereteli, Steklov), cu crearea piedicilor în calea luptei revoluţionare *în propria lor ţară* etc. etc.

Oamenii de treabă uită adeseori împrejurările cumplite şi pline de cruzime în care se desfăşoară războiul imperialist mondial. Aceste împrejurări nu îngăduie vorbe goale, ele îşi bat joc de dezideratele dulcege, pioase.

Internaţionalism în fapt înseamnă un singur lucru: munca plină de abnegaţie în vederea dezvoltării mişcării revoluţionare şi a luptei revoluţionare *în propria* ţară, sprijinirea (prin propagandă, simpatie, ajutor material) *a aceleiaşi lupte*, a aceleiaşi linii şi *numai a acesteia* în toate ţările fără excepţie.

Restul este înşelăciune şi manilovism.

Trei curente în mişcarea socialistă şi muncitorească internaţională s-au conturat *în toate* ţările în cei peste doi ani de război, şi cine părăseşte terenul *real* al recunoaşterii acestor trei curente, al analizei lor, al luptei consecvente pentru un curent internaţionalist în fapt, acela se condamnă la slăbiciune, la neputinţă şi la greşeli.

Cele trei curente sînt următoarele:

1) Social-şoviniştii, adică socialişti în vorbe, şovinişti în fapte, sînt oameni care recunosc principiul „apărării patriei" în războiul imperialist (şi în primul rînd în actualul război imperialist).

Aceşti oameni sînt adversarii noştri *de clasă*. Ei au trecut de partea burgheziei.

Aşa sînt cei mai mulţi dintre conducătorii oficiali ai social-democraţiei oficiale din *toate* ţările. D-nii Plehanov & Co. în Rusia, Scheidemann în Germania, Renaudel, Guesde, Sembat în Franţa, Bissolati & Co. în Italia, Hyndman, fabienii şi „laburiştii" (conducătorii „partidului muncitoresc") în Anglia, Branting & Co. în Suedia, Troelstra şi partidul lui în Olanda, Stauning şi partidul lui în Danemarca, Victor Berger şi ceilalţi „apărători ai patriei" în America etc.

www.dacoromanica.ro

2) Al doilea curent — aşa-numitul „centru" — îl formează oamenii care oscilează între social-şovinişti şi internaţionalişti în fapte.

Cei din „centru" se jură pe toţi sfinţii că sînt marxişti, internaţionalişti, că sînt pentru pace, pentru tot felul de „presiuni" asupra guvernelor, pentru tot felul de „revendicări" faţă de guvernul din propria lor ţară, pentru ca „acesta să dea curs voinţei de pace a poporului", pentru tot felul de campanii în folosul păcii, pentru o pace fără anexiuni etc. etc. *şi pentru pace cu social-şoviniştii.* „Centrul" este pentru „unitate", centrul este adversarul sciziunii.

„Centrul" este domnia frazeologiei mic-burgheze blajine, a internaţionalismului în vorbe, a oportunismului laş şi a slugărniciei în faţa social-şoviniştilor în fapte.

Ceea ce constituie miezul problemei este faptul că „centrul" nu este convins de necesitatea revoluţiei împotriva guvernului din propria lor ţară, n-o propovăduieşte, nu duce o luptă revoluţionară plină de abnegaţie, născoceşte *pretexte* din cele mai banale, dar care sună arhi„marxist", pentru a o evita.

Social-şoviniştii sînt *adversarii* noştri *de clasă, burghezi* în rîndurile mişcării muncitoreşti. Ei reprezintă o pătură, grupuri, straturi de muncitori, *obiectiv* cumpăraţi de burghezie (salariu mai bun, locuri de onoare etc.) şi care ajută burgheziei din *propria* lor ţară să jefuiască şi să sugrume popoarele mici şi slabe, să lupte *pentru* împărţirea prăzii capitaliste.

„Centrul" îl formează oamenii cu rutină, roşi de legalitatea putredă, pervertiţi de ambianţa parlamentarismului etc., birocraţi, obişnuiţi cu sinecure şi o muncă „tihnită". Din punct de vedere istoric şi economic, ei nu reprezintă o pătură *deosebită;* ei reprezintă numai *trecerea* de la o perioadă încheiată a mişcării muncitoreşti, de la perioada anilor 1871—1914, de la perioada care a dat multe lucruri de preţ, mai ales într-o artă atît de necesară proletariatului cum este arta muncii organizatorice lente, susţinute, sistematice, pe scară largă şi foarte largă, la o *perioadă* nouă, care a devenit necesară *din punct de vedere obiectiv* o dată cu începutul primului război imperialist mondial, care a deschis *era revoluţiei sociale.*

www.dacoromanica.ro

Principalul conducător şi reprezentant al „centrului" este Karl Kautsky, cea mai de seamă autoritate a Internaţionalei a II-a (1889—1914), o ilustrare a falimentului total al marxismului, a unei nemaipomenite lipse de caracter, a celor mai jalnice şovăieli şi trădări din august 1914 încoace. Curentul „centrului" este reprezentat de Kautsky, Haase, Ledebour, aşa-numita „Asociaţie a muncitorilor sau a muncii" din Reichstag ; în Franţa — de Longuet, Pressemanne şi în general de aşa-zişii „minoritari" [91] (menşevici) ; în Anglia — de Philip Snowden, Ramsay MacDonald şi de mulţi alţi conducători ai „Partidului laburist independent" [92] şi, în parte, ai Partidului socialist britanic [93] ; de Morris Hillquit şi mulţi alţii în America ; de Turati, Treves, Modigliani etc. în Italia ; de Robert Grimm etc. în Elveţia ; de Victor Adler & Co. în Austria ; de partidul Comitetului de organizare Akselrod, Martov, Ciheidze, Ţereteli şi alţii în Rusia etc.

Bineînţeles că anumite persoane trec uneori, fără să-şi dea seama, de pe poziţiile social-şovinismului pe poziţiile „centrului" şi invers. Orice marxist ştie că clasele se deosebesc între ele, deşi persoanele pot trece dintr-o clasă în alta ; tot aşa şi *curentele* vieţii politice se deosebesc între ele, deşi persoanele pot trece de la un curent la altul, deşi se fac tot felul de încercări şi eforturi de *a contopi* curentele.

3) Al treilea curent îl formează internaţionaliştii în fapte, pe care-l reprezintă cel mai bine „stînga zimmerwaldiană" [94] (reproducem în anexă manifestul ei din septembrie 1915, pentru ca cititorii să poată lua cunoştinţă din original cum a luat naştere acest curent).

Principalul semn distinctiv : ruptura totală şi cu social-şovinismul şi cu „centrul". Lupta revoluţionară plină de abnegaţie dusă împotriva guvernului imperialist din *propria* ţară şi a burgheziei imperialiste din *propria* ţară. Principiul : „duşmanul principal se află în propria ta ţară". Lupta necruţătoare împotriva frazei dulcege social-pacifiste (social-pacifistul este socialist în vorbe, pacifist burghez în fapte ; pacifiştii burghezi visează la o pace veşnică *fără* doborîrea jugului şi domniei capitalului) şi împotriva *pretextelor* de tot felul invocate pentru a nega

www.dacoromanica.ro

posibilitatea sau necesitatea sau caracterul oportun al luptei revoluționare a proletariatului și a revoluției proletare, socialiste *în legătură* cu războiul actual.

Reprezentanții cei mai de seamă ai acestui curent sînt: în Germania „grupul Spartacus", sau grupul „Die Internationale", din care face parte Karl Liebknecht. El este cel mai de seamă reprezentant al acestui curent și al Internaționalei *noi*, adevărate, proletare.

Karl Liebknecht a chemat pe muncitorii și soldații din Germania *să întoarcă armele* împotriva guvernului din *propria* lor țară. Karl Liebknecht a făcut aceasta deschis, de la tribuna parlamentului (Reichstagului). Apoi, la o demonstrație care a avut loc în piața Potsdam, una din cele mai mari piețe ale Berlinului, a răspîndit proclamații tipărite ilegal care cupindeau îndemnul „jos guvernul". A fost arestat și condamnat *la muncă silnică*. Acum el stă în temniță în Germania, așa cum în general *sute*, dacă nu mii, de *adevărați* socialiști ai Germaniei se află în închisori pentru vina de a fi luptat împotriva războiului.

Karl Liebknecht a dus o luptă necruțătoare, prin discursuri și scrisori, nu numai *împotriva* Plehanovilor, Potresovilor *din țara sa* (alde Scheidemann, Legien, David & Co.), *ci și împotriva oamenilor din cadrul centrului din țara sa*, împotriva Ciheidzilor, Țeretelilor din *țara sa* (Kautsky, Haase, Ledebour & Co.).

Karl Liebknecht împreună cu prietenul său Otto Rühle, numai ei doi dintre cei o sută zece deputați, au călcat disciplina, au distrus „unitatea" cu „centrul" și cu șovioniștii, *au pornit împotriva tuturor. Singur* Liebknecht reprezintă socialismul, cauza proletară, revoluția proletară. *Toți* ceilalți social-democrați germani sînt, după cum bine a spus Rosa Luxemburg (și ea membru și unul dintre conducătorii „grupului Spartacus"), *un hoit împuțit.*

Alt grup de internaționaliști în fapte este reprezentat în Germania de ziarul „Politica Muncitorească" din Bremen.

În Franța, cei mai apropiați de internaționaliștii în fapte sînt Loriot și prietenii săi (Bourderon și Merrheim au alunecat spre social-pacifism), precum și francezul Henri Guilbeaux, care scoate la Geneva revista „Demain" [95]; în

www.dacoromanica.ro

Anglia ziarul „The Trade-Unionist“ [96] şi *o parte* dintre membrii Partidului socialist britanic şi ai Partidului laburist independent (de pildă Williams Russel, care a proclamat pe faţă ruptura cu conducătorii *care au trădat* socialismul), învăţătorul scoţian, socialistul *MacLean*, condamnat de guvernul burghez al Angliei *la muncă silnică* pentru lupta revoluţionară dusă de el împotriva războiului ; sute de socialişti din Anglia se află în închisori învinuiţi de a fi săvîrşit aceleaşi crime. Ei, şi numai ei, sînt internaţionalişti *în fapte ;* în America — „Partidul muncitoresc socialist“ [97] şi elementele din cadrul „Partidului socialist“ [98], oportunist, care din ianuarie 1917 au început editarea ziarului „Internaţionalist“ [99] ; în Olanda — partidul „tribuniştilor“, care scot ziarul „Tribuna“ (Panneckoek, Herman Gorter, Wijnkoop, Henriette Roland-Holst, care la Zimmerwald a reprezentat centrul şi acum a trecut de partea noastră) [100] ; în Suedia — partidul tinerilor, sau al celor de stînga [101], avînd drept conducători pe Lindhagen, Ture Nerman, Carleson, Ström, Z. Höglund, care la Zimmerwald a luat parte la întemeierea „stîngii zimmerwaldiene“, iar în momentul de faţă este condamnat la închisoare pentru lupta revoluţionară dusă împotriva războiului ; în Danemarca — Trier şi prietenii săi, care au părăsit partidul „social-democrat“ al Danemarcii, devenit cu desăvîrşire *burghez* şi avînd în frunte pe *ministrul* Stauning ; în Bulgaria — „tesneacii“ [102] ; în Italia — cei mai apropiaţi sînt Constantin Lazzari, secretarul partidului, şi Serrati, redactorul organului central „Avanti !“ ; în Polonia — Radek, Ganeţki şi alţi conducători ai social-democraţiei grupaţi în „Conducerea regională“ [103] ; Rosa Luxemburg, Tyszka şi alţi conducători ai social-democraţiei grupaţi în „Conducerea principală“ ; în Elveţia — cei de stînga care au întocmit expunerea de motive a „referendumului“ (ianuarie 1917) în favoarea luptei împotriva social-şoviniştilor şi „centrului“ din *propria* lor ţară şi care la congresul socialist al cantonului Zürich, ţinut la Tëss în ziua de 11 februarie 1917, au prezentat o rezoluţie principial-revoluţionară împotriva războiului ; în Austria — tinerii

www.dacoromanica.ro

prieteni de stînga ai lui Friedrich Adler, care au activat, în parte, în cadrul clubului „Karl Marx" din Viena, club astăzi închis de către reacționarul guvern austriac, care urmărește suprimarea lui F. Adler pentru fapta eroică, deși cam nechibzuită, de a fi tras într-un ministru etc. etc.

Ceea ce interesează nu sînt nuanțele ; nuanțe există și între cei de stînga. Ceea ce interesează este *curentul*. Esențialul este că nu-i ușor lucru să fii internaționalist în fapte într-o epocă de cumplit război imperialist. Asemenea oameni sînt în număr mic, dar *numai* ei reprezintă viitorul socialismului, *numai* ei sînt *conducători ai maselor* și nu pervertitori ai maselor.

În mod inevitabil, din punct de vedere obiectiv, în condițiile războiului imperialist, deosebirea dintre reformiști și revoluționarii din rîndurile social-democraților, din rîndurile socialiștilor în general, trebuia să sufere unele schimbări. Cine se mărginește „să ceară" guvernelor burgheze să încheie pacea sau „să dea curs voinței de pace a popoarelor" etc., acela alunecă *de fapt* spre reforme. *Căci* din punct de vedere obiectiv *problema războiului* se pune numai *în mod revoluționar*.

Pentru ca războiul să se încheie printr-o pace democratică și nu printr-una impusă cu forța, pentru a elibera popoarele de robia dobînzilor de *miliarde* încasate de domnii capitaliști îmbogățiți de pe urma „războiului", nu există altă cale decît revoluția proletariatului.

Guvernelor burgheze li se poate cere și trebuie să li se ceară cele mai diferite reforme, dar nu se poate, pentru cine nu vrea să cadă în manilovism, în reformism, să li se ceară acestor oameni și acestor clase, prinși în rețeaua de mii de fire ale capitalului imperialist, *să rupă* aceste fire ; or, fără aceasta toate discuțiile despre război războiului nu sînt decît fraze goale, amăgitoare.

„Kautskiștii", „centrul" sînt revoluționari în vorbe, reformiști în fapte, internaționaliști în vorbe, complici ai social-șovinismului în fapte.

---

www.dacoromanica.ro

FALIMENTUL INTERNAȚIONALEI DE LA ZIMMERWALD. — TREBUIE CREATĂ INTERNAȚIONALA A III-A

17. Chiar de la început, Internaționala de la Zimmerwald s-a situat pe o poziție șovăitoare, „kautskistă", de „centru", fapt care a și silit *stînga zimmerwaldiană* să se desolidarizeze imediat, să se separe, să vină cu un manifest *propriu* (tipărit în Elveția în limbile rusă, germană și franceză).

Principala lipsă a Internaționalei de la Zimmerwald — cauza care a dus la *falimentul* ei (căci ea a și dat un faliment ideologic și politic) — o constituie șovăielile, nehotărîrea în problema cea mai importantă, *atothotărîtoare*, din punct de vedere practic, aceea a rupturii totale cu social-șovinismul și cu vechea Internațională social-șovinistă, condusă de Vandervelde, Huysmans la Haga (Olanda) etc.

La noi încă nu se știe că majoritatea zimmerwaldiană o formează *tocmai kautskiștii*. Or, acesta este un fapt esențial, care nu poate fi ignorat și care astăzi este bine cunoscut în Europa apuseană. Pînă și un șovinist, un șovinist extremist german, cum este Heilmann, redactorul arhișovinistului „Chemnitzer Zeitung" și colaborator la publicația arhișovinistă a lui Parvus „Clopotul" [104] (bineînțeles „social-democrat" și partizan înfocat al „unității" social-democrației), a trebuit să recunoască în presă că centrul sau „kautskismul" și *majoritatea zimmerwaldiană* sînt unul și același lucru.

Iar la sfîrșitul anului 1916 și începutul anului 1917 aceasta a devenit un fapt definitiv stabilit. Cu toate că Manifestul de la Kiental a condamnat social-pacifismul, *toată* dreapta zimmerwaldiană, *toată* majoritatea zimmerwaldiană a alunecat spre social-pacifism : Kautsky & Co. printr-o serie de manifestări care au avut loc în ianuarie și februarie 1917 ; Bourderon și Merrheim, în Franța, prin faptul că au votat *în unanimitate*, alături de social-șovinești, pentru rezoluțiile pacifiste ale partidului socialist (decembrie 1916) [105] și ale „confederației generale a muncii" (adică ale organizației naționale a sindicatelor franceze, tot în decembrie 1916) ; Turatti & Co., în Italia, unde întregul partid s-a situat pe o poziție social-pacifistă, iar

www.dacoromanica.ro

Turatti personal, în discursul său din 17 decembrie 1916, „a alunecat" (și, desigur, nu întîmplător) pînă la fraze *naționaliste* care prezentau războiul imperialist în culori trandafirii.

Președintele Zimmerwaldului și Kientalului, Robert Grimm, a încheiat în ianuarie 1917 o alianță cu social-șoviniștii din *propriul* său partid (Greulich, Pflüger, Gustav Müller etc.) împotriva internaționaliștilor în fapte.

La cele două consfătuiri ale *zimmerwaldienilor* din diferite țări, care au avut loc în ianuarie și februarie 1917, această atitudine fățarnică, duplicitară a majorității zimmerwaldiene a fost formal înfierată de către internaționaliștii de stînga din cîteva țări: de Münzenberg, secretar al Organizației internaționale a tinerilor și redactor al excelentului ziar internaționalist „Jugend-Internationale" [106]; de Zinoviev, reprezentantul C.C. al partidului nostru; de K. Radek, reprezentantul Partidului social-democrat polonez („Conducerea regională"); de Hartstein, social-democrat german, membru al „grupului Spartacus".

Proletariatului rus i s-a dat mult; nicăieri în lume clasa muncitoare nu a reușit încă să desfășoare o asemenea energie revoluționară cum este aceea care se desfășoară în Rusia. Dar cui îi este dat mult, de la acela se și cere mult.

Mlaștina zimmerwaldiană nu mai poate fi tolerată. Nu se poate ca din pricina „kautskiștilor" de la Zimmervald să rămînem mai departe într-un fel de semilegătură cu Internaționala șovinistă a unor Plehanovi și Scheidemanni. Trebuie să rupem numaidecît cu această Internațională. Trebuie să rămînem la Zimmerwald *numai* în scop de informare.

Tocmai noi și tocmai acum trebuie să întemeiem fără întîrziere o *nouă* Internațională proletară revoluționară sau, mai exact, să nu ne temem să recunoaștem în auzul tuturor că *ea a și fost întemeiată* și activează.

Este Internaționala acelor „internaționaliști în fapte" pe care i-am enumerat mai sus în mod expres. Ei și numai ei sînt reprezentanții maselor revoluționar-internaționaliste și nu niște pervertitori ai maselor.

Dacă socialiștii de *acest fel* sînt puțini la număr, fiecare muncitor rus e bine să-și pună întrebarea: oare în Rusia

www.dacoromanica.ro

în ajunul revoluției din februarie și martie 1917 au fost mulți revoluționari conștienți ?

Important este nu numărul, ci exprimarea justă a ideilor și a politicii proletariatului cu adevărat revoluționar. Esențialul nu este „să proclami" internaționalismul, ci să știi, chiar și în momentele cele mai grele, să fii internaționalist în fapte.

Să nu ne lăsăm amăgiți de speranța în acorduri și congrese internaționale. Cît timp durează războiul imperialist, raporturile internaționale sînt prinse în cleștele de fier al dictaturii militare burghezo-imperialiste. Dacă nici chiar „republicanul" Miliukov, care este nevoit să tolereze guvernul accesoriu al Sovietului de deputați ai muncitorilor, *nu l-a lăsat să intre* în Rusia, în aprilie 1917, pe socialistul elvețian *Fritz Platten*, secretar al partidului, internaționalist, participant la conferințele de la Zimmerwald și Kiental, cu toate că acesta era căsătorit cu o rusoaică și se ducea la rudele soției sale, cu toate că luase parte la revoluția din 1905 din orașul Riga, că pentru acest motiv a stat la închisoare în Rusia, că pentru eliberarea sa a depus guvernului țarist o cauțiune pe care voia acum să o recapete ; dacă „republicanul" Miliukov a putut *să facă* acest lucru în Rusia în aprilie 1917, ne putem da seama cît valorează promisiunile, frazeologia și declarațiile burgheziei cu privire la pacea fără anexiuni etc.

Dar arestarea lui Troțki de către guvernul englez ? Dar faptul că lui Martov i s-a interzis să plece din Elveția, dar speranțele de a-l momi pe Martov să se ducă în Anglia, unde îl aștepta soarta lui Troțki ?

Să nu ne facem iluzii. Nu trebuie să ne autoamăgim.

„A aștepta" congrese sau consfătuiri internaționale înseamnă a fi un *trădător* al internaționalismului, de vreme ce s-a dovedit că nici chiar din Stockholm nu se îngăduie să vină la noi nici socialiștii credincioși internaționalismului și *nici măcar scrisori din partea lor*, deși cenzura militară are toate posibilitățile și este foarte feroce.

Partidul nostru nu trebuie „să aștepte", ci să purceadă imediat *la întemeierea* Internaționalei a III-a, și sutele de socialiști din închisorile Germaniei și Angliei vor răsufla ușurați ; mii și mii de muncitori germani care fac astăzi

www.dacoromanica.ro

greve și demonstrații spre groaza ticălosului și tîlharului de Wilhelm vor citi în manifestele *ilegale* hotărîrea noastră, vor vedea încrederea noastră frățească în Karl Liebknecht și numai în el, hotărîrea *noastră* de a lupta și *acum* împotriva „defensismului revoluționar", vor citi toate acestea și se vor întări în internaționalismul lor revoluționar.

Cui i se dă mult, de la acela se și cere mult. Nu este țară pe lume unde să existe *acum* asemenea libertate cum există în Rusia. Să ne folosim de această libertate nu pentru a propovădui sprijinirea burgheziei sau a „defensismului revoluționar" burghez, ci pentru a *întemeia* cu curaj și cinstit, în mod proletar și liebknechtian *Internaționala a III-a*, o Internațională categoric vrăjmașă atît trădătorilor social-șovinişti, cît și oamenilor șovăitori ai „centrului".

18. Faptul că despre unificarea social-democraților din Rusia nici nu poate fi vorba reiese fără multe explicații din cele spuse mai sus.

Mai bine să rămîi în doi, așa cum a rămas Liebknecht, și *asta înseamnă să rămîi cu proletariatul revoluționar*, decît să admiți măcar pentru un minut ideea unificării cu partidul Comitetului de organizare, cu Ciheidze și Țereteli, care îngăduie blocul cu Potresov la „Raboceaia Gazeta", care votează pentru împrumut în Comitetul Executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor [107] și care au alunecat spre „defensism".

Lăsați-i pe morți să-și îngroape morții.

Cine vrea *să-i ajute* pe șovăielnici trebuie să înceapă prin a înceta el însuși de a mai șovăi.

CE DENUMIRE TREBUIE SĂ POARTE PARTIDUL NOSTRU CA SĂ FIE JUSTĂ DIN PUNCT DE VEDERE ȘTIINȚIFIC, IAR DIN PUNCT DE VEDERE POLITIC SĂ AJUTE LA LIMPEZIREA CONȘTIINȚEI PROLETARIATULUI?

19. Trec la ultimul punct, la denumirea partidului nostru. Noi trebuie să ne numim *partid comunist*, așa cum își ziceau Marx și Engels.

www.dacoromanica.ro

Trebuie să repetăm că sîntem marxişti şi luăm ca bază de plecare „Manifestul Comunist", pe care social-democraţia l-a denaturat şi trădat în două puncte principale: 1) muncitorii n-au patrie: „apărarea patriei" în războiul imperialist înseamnă o trădare a socialismului; 2) învăţătura marxismului despre stat a fost denaturată de Internaţionala a II-a.

Denumirea de „social-democraţie" este greşită *din punct de vedere ştiinţific*, aşa cum a arătat în repetate rînduri Marx, printre altele şi în „Critica programului de la Gotha" din 1875, şi aşa cum a repetat într-o formă mai populară Engels în 1894 [108]. De la capitalism omenirea poate trece nemijlocit numai la socialism, adică la stăpînirea în comun a mijloacelor de producţie şi la repartiţia produselor după munca fiecăruia. Partidul nostru priveşte mai departe: în mod inevitabil, socialismul trebuie să evolueze treptat spre comunism, pe al cărui steag este înscris: „de la fiecare după capacităţi, fiecăruia după nevoi".

Acesta este primul meu argument.

Al doilea: este greşită din punct de vedere ştiinţific şi a doua parte a denumirii partidului nostru (social-*democraţi*). Democraţia este una din formele *statului*. Or, noi, marxiştii, sîntem adversarii *oricărui* stat.

Conducătorii Internaţionalei a II-a (1889—1914), d-nii Plehanov, Kautsky şi alţii de seama lor, au vulgarizat şi au denaturat marxismul.

Marxismul se deosebeşte de anarhism prin faptul că recunoaşte *necesitatea statului* pentru perioada de trecere la socialism, dar (şi în aceasta constă deosebirea de Kautsky & Co.) *nu a unui stat* cum este obişnuita republică democratică burgheză parlamentară, ci a unui stat de felul Comunei din Paris din 1871, a unui stat ca Sovietele de deputaţi ai muncitorilor din 1905 şi 1917.

Al treilea argument pe care-l prezint: *viaţa*, revoluţia a creat la noi *în fapt*, deşi sub o formă slabă, embrionară, tocmai acest „stat" nou, care nu este un stat în sensul propriu al cuvîntului.

www.dacoromanica.ro

Aceasta este o problemă de practică a maselor și nu numai o teorie a conducătorilor.

Statul în sensul propriu al cuvîntului înseamnă comanda exercitată asupra maselor de detașamente de oameni înarmați, despărțite de popor.

Statul nostru nou, *care se naște* acum, este și el un stat, deoarece avem nevoie de detașamente de oameni înarmați, avem nevoie de ordinea *cea mai strictă*, avem nevoie de reprimarea *fără cruțare* prin violență a încercărilor de contrarevoluție de tot felul, atît țaristă, cît și gucikovo-burgheză.

Dar noul nostru stat, *care se naște acum, nu* mai *este* un stat în sensul propriu al cuvîntului, căci în multe părți din Rusia aceste detașamente de oameni înarmați le formează *masa însăși*, întreg poporul, și nu cineva care este situat deasupra lui, despărțit de el, privilegiat, inamovibil din punct de vedere practic.

Nu înapoi trebuie să privim, ci înainte, nu spre acea democrație de tip burghez obișnuit care întărea dominația burgheziei cu ajutorul vechilor organe, *monarhice*, de guvernare, cu ajutorul poliției, armatei și al funcționărimii.

Trebuie să privim înainte, spre noua democrație care ia naștere, care încetează de a mai fi democrație, întrucît democrație înseamnă domnia poporului, iar poporul înarmat nu poate domni asupra lui însuși.

Cuvîntul democrație aplicat la Partidul comunist este inexact nu numai din punct de vedere științific. Acum, după martie 1917, acest cuvînt este ca niște *ochelari-de-cai* puși pe ochii poporului revoluționar, care-l *împiedică* să construiască liber, curajos, cu de la sine putere ceea ce este nou : Sovietele de deputați ai muncitorilor, țăranilor și a tot felul de alți deputați, *ca putere unică* în „stat", ca premergător al „dispariției treptate" a *oricărui* stat.

Al patrulea argument : trebuie să se țină seama de situația mondială obiectivă a socialismului.

Ea nu este aceeași care era în 1871—1914, cînd Marx și Engels acceptau în mod conștient termenul greșit, oportu-

www.dacoromanica.ro

nist de „social-democrație". Căci *atunci*, după înfrîngerea Comunei din Paris, istoria punea la ordinea zilei munca lentă de organizare și lămurire. Altă activitate nu exista. Anarhiștii au fost (și rămîn) fundamental greșiți nu numai pe plan teoretic, ci și din punct de vedere politic și economic. Anarhiștii au apreciat greșit momentul, întrucît nu au înțeles situația mondială : muncitorul englez pervertit de profiturile imperialiste, Comuna din Paris zdrobită, mișcarea burghezo-națională din Germania abia de curînd biruitoare (1871), Rusia semifeudală cufundată într-un somn secular.

Marx și Engels au apreciat just momentul, ei au înțeles situația internațională, au înțeles că sarcinile constau în apropierea *lentă* de faza inițială a revoluției sociale.

Și noi trebuie să înțelegem sarcinile și particularitățile noii epoci. Să nu ne luăm după acei pseudomarxiști despre care Marx spunea : „am semănat dinți de balaur și am cules purici" [109].

Necesitatea obiectivă a capitalismului, care s-a transformat în imperialism, a dat naștere războiului imperialist. Războiul a împins întreaga omenire *la marginea prăpastiei*, la marginea distrugerii întregii civilizații, a sălbăticirii și nimicirii a alte milioane, a nenumărate milioane de oameni.

Nu există altă ieșire în afară de revoluția proletariatului.

Și în momentul cînd această revoluție începe, cînd face primii pași sfioși, nesiguri, inconștienți, prea încrezători în burghezie, într-un asemenea moment majoritatea (acesta este adevărul, acesta este un fapt) conducătorilor „social-democrați", a parlamentarilor „social-democrați", a ziarelor „social-democrate" — și doar tocmai acestea sînt *organele* de influențare a maselor —, majoritatea lor *au părăsit* socialismul, *au trădat* socialismul, au trecut de partea „propriei" lor burghezii naționale.

Masele sînt dezorientate, derutate, înșelate de *acești* conducători.

Iar noi să încurajăm această înșelătorie, s-o înlesnim, păstrînd vechea și învechita denumire, care a intrat în

www.dacoromanica.ro

putrefacție așa cum a intrat în putrefacție și Internaționala a II-a !

Poate „mulți" muncitori *înțeleg* social-democrația în mod cinstit. Dar e timpul să ne dăm seama de diferența dintre subiectiv și obiectiv.

Din punct de vedere subiectiv, acești muncitori social-democrați sînt cei mai credincioși conducători ai maselor proletare.

Dar situația obiectivă, mondială este de așa natură, încît denumirea veche a partidului nostru *înlesnește* înșelarea maselor, *frînează* mersul înainte, căci la fiecare pas, în fiecare ziar, în fiecare fracțiune parlamentară masa vede pe *conducători*, adică pe oamenii ale căror cuvinte se aud mai tare, ale căror fapte se văd mai de departe și toți aceștia sînt „și ei tot social-democrați", toți sînt „pentru unitate" cu trădătorii socialismului, cu social-șoviniștii, toți prezintă la încasare polițe vechi emise de „social-democrație"...

Și ce contraargumente sînt prezentate ? „... Vom fi confundați cu anarhiștii-comuniști..."

De ce nu ne temem să nu fim confundați cu social-naționaliștii și social-liberalii, cu radical-socialiștii, partidul burghez cel mai înaintat și mai abil în înșelarea burgheză a maselor dintre toate partidele din Republica franceză ? „...Masele s-au obișnuit, muncitorii «au îndrăgit» partidul *lor* social-democrat..."

Acesta este singurul argument, dar este un argument care nu ține seama nici de știința marxismului, nici de sarcinile de mîine ale revoluției, nici de situația obiectivă a socialismului mondial, de falimentul rușinos al Internaționalei a II-a, de prejudiciile pe care le aduce activității practice droaia de „cvasisocial-democrați" care-i înconjură pe proletari.

Este un argument al rutinei, un argument al somnolenței, un argument al stagnării.

Or, noi vrem să prefacem lumea. Noi vrem să punem capăt războiului imperialist mondial, în care sînt antrenați sute de milioane de oameni, în care sînt împletite interesele

www.dacoromanica.ro

unor capitaluri de sute şi sute de miliarde şi care nu poate fi terminat printr-o pace cu adevărat democratică decît printr-o revoluţie proletară, cea mai mare revoluţie din istoria omenirii.

Şi noi ne temem de noi înşine. Tremurăm pentru „vechea", „drăguţa" noastră cămaşă murdară...

Este timpul să lepădăm cămaşa murdară, este timpul să îmbrăcăm rufe curate.

Petrograd, 10 aprilie 1917

www.dacoromanica.ro

POSTFAȚĂ

Broșura mea s-a învechit din cauza ruinei economice, precum și din cauză că tipografiile din Petersburg nu sînt în stare să execute la timp lucrările. Broșura a fost scrisă la 10 aprilie 1917, iar astăzi sîntem în 28 mai și broșura tot n-a apărut încă!

Broșura a fost scrisă ca *proiect* de platformă pentru propagarea punctului meu de vedere *în fața* Conferinței generale a partidului nostru, Partidul muncitoresc social-democrat bolșevic din Rusia. Cîteva exemplare dactilografiate au fost împărțite membrilor de partid înainte de începutul conferinței și în timpul conferinței și astfel broșura și-a îndeplinit totuși, în parte, misiunea. Dar acum conferința din 24—29 aprilie 1917 a avut loc, rezoluțiile ei au apărut de mult (vezi anexele la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda“ [110]), și unui cititor atent îi va fi ușor să constate că în multe puncte broșura reprezintă proiectul inițial al acestor rezoluții.

Îmi rămîne doar să-mi exprim speranța că broșura va aduce totuși un oarecare folos în legătură cu aceste rezoluții, în explicarea lor, și apoi să insist asupra a două puncte.

La pagina 27 propun să rămînem în cadrul Zimmerwaldului numai în scop de informare *. Conferința nu a fost de acord cu mine în acest punct și m-am văzut nevoit să votez împotriva rezoluției cu privire la Internațională. Chiar de pe acum reiese în mod limpede că conferința

* Vezi volumul de față, p. 179. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

a făcut o greşeală şi că mersul evenimentelor o va îndrepta curînd. Rămînînd în cadrul Zimmerwaldului, noi participăm (deşi împotriva voinţei noastre) la întîrzierea creării Internaţionalei a III-a ; indirect frînăm crearea ei, fiind legaţi de balastul inert al Zimmerwaldului, mort din punct de vedere ideologic şi politic.

Situaţia în care se află partidul nostru faţă de toate partidele muncitoreşti din lumea întreagă este în prezent de aşa natură, încît sîntem *datori să întemeiem* imediat Internaţionala a III-a. În afară de noi nu are cine s-o facă *acum,* şi orice amînare este dăunătoare. Rămînînd în cadrul Zimmerwaldului numai în scop de informare, ne-am dezlega imediat mîinile pentru a proceda la crearea Internaţionalei a III-a (avînd în acelaşi timp latitudinea de *a folosi* Zimmerwaldul dacă împrejurările ar face posibilă o atare folosire).

Acum însă, datorită greşelii făcute de conferinţă, sîntem nevoiţi să aşteptăm pasivi cel puţin pînă la 5 iulie 1917 (dată la care a fost convocată Conferinţa zimmerwaldienilor ; şi aceasta numai dacă nu va fi amînată *din nou !* a mai fost amînată o dată...) [111].

Dar hotărîrea adoptată în unanimitate de C.C. al partidului nostru după conferinţă şi publicată în nr. 55 al ziarului „Pravda" din 12 mai a îndreptat pe jumătate greşeala : s-a hotărît că vom părăsi Zimmerwaldul dacă acesta va accepta o consfătuire cu miniştrii *. Îmi permit să-mi exprim speranţa că în curînd, îndată ce vom convoca prima consfătuire internaţională a „celor de stînga" („al treilea curent", al „internaţionaliştilor în fapte", vezi mai sus p. 23—25 **), va fi îndreptată şi a doua jumătate a greşelii.

Al doilea punct asupra căruia trebuie să mă opresc este formarea la 6 mai 1917 a „cabinetului de coaliţie" [112]. La acest punct broşura *pare* a fi îndeosebi învechită.

În realitate, tocmai la acest punct ea nu este cîtuşi de puţin învechită. În ea *totul* este clădit pe analiza *de clasă* de care se tem ca de foc menşevicii şi narodnicii, care au

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere, vol. 24, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 384. — *Nota red.*

** Vezi volumul de faţă, p. 174. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

dat celor 10 miniștri ai capitaliștilor 6 miniștri ca ostatici. Și tocmai pentru că totul este clădit pe analiza de clasă, broșura nu s-a învechit, deoarece intrarea în guvern a lui Țereteli, Cernov & Co. a schimbat într-o măsură *infimă* doar *forma* înțelegerii dintre Sovietul din Petrograd și guvernul capitaliștilor, iar eu am subliniat în mod special în broșură, la p. 8, că „mă refer nu atît la înțelegerea formală, cît la spijinirea de fapt" *.

Pe zi ce trece devine tot mai clar că Țereteli, Cernov & Co. nu sînt decît niște ostatici ai capitaliștilor, că guvernul „reînnoit" nu vrea și nu poate să îndeplinească absolut nici una din promisiunile sale pompoase, nici în politica externă, nici în politica internă. Cernov, Țereteli & Co. s-au sinucis din punct de vedere politic, s-au dovedit a fi niște ajutoare ale capitaliștilor, care în fapt sugrumă revoluția, Kerenski a decăzut atît de mult încît a recurs la violență împotriva maselor (vezi p. 9 a broșurii: „deocamdată Gucikov amenință numai că va recurge la violență împotriva maselor" **, iar Kerenski *a trebuit* să pună în practică aceste amenințări...) [113]. Cernov, Țereteli & Co. s-au sinucis politicește și au ucis politicește partidele lor, partidul menșevic și cel socialist-revoluționar. Pe zi ce trece aceasta va deveni tot mai limpede poporului.

Cabinetul de coaliție nu este decît un moment de trecere în dezvoltarea principalelor contradicții de clasă ale revoluției noastre, analizate pe scurt în broșura mea. Așa lucrurile nu mai pot continua multă vreme. Ori înapoi, la contrarevoluție pe toată linia, ori înainte, la trecerea puterii în mîinile altor clase. Într-o perioadă revoluționară, în condițiile războiului imperialist mondial, nu poți sta pe loc.

N. Lenin

Petersburg, 28 mai 1917

---

* Vezi volumul de față, p. 158. — *Nota red.*
** Vezi volumul de față, p. 159. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL SOLDAŢILOR DIN REGIMENTUL „IZMAILOVSKI“ 10 (23) APRILIE 1917

Ieri, la mitingul izmailovţilor, unde după agitatorul Comitetului din Petersburg am luat cuvîntul tov. Zinoviev şi cu mine, am spus următoarele:

Tovarăşi soldaţi! Problema orînduirii de stat se pune astăzi la ordinea zilei. Capitaliştii, în mîinile cărora se află în prezent puterea de stat, vor o republică burgheză parlamentară, adică o orînduire de stat în care să nu fie ţar, dar capitaliştii să-şi păstreze dominaţia şi să conducă ţara cu ajutorul vechilor instituţii, şi anume: poliţia, funcţionarii, armata permanentă.

Noi vrem o altfel de republică, o republică care să corespundă în mai mare măsură intereselor poporului, o republică mai democratică. Muncitorii şi soldaţii revoluţionari din Petrograd au doborît ţarismul şi au curăţat complet capitala de poliţie. Muncitorii din lumea întreagă privesc cu admiraţie şi speranţă la muncitorii şi soldaţii revoluţionari ai Rusiei, ca la detaşamentul de avangardă al armatei eliberatoare mondiale a clasei muncitoare. Revoluţia, odată începută, trebuie întărită şi dusă mai departe. Să nu îngăduim deci ca poliţia să fie restabilită! Întreaga putere în stat, de jos pînă sus, de la cel mai îndepărtat sătuc şi pînă la fiecare cartier al Petrogradului, trebuie să aparţină Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, muncitorilor agricoli, ţăranilor etc. Puterea centrală de stat trebuie s-o constituie Adunarea constituantă sau Adunarea

www.dacoromanica.ro

poporului sau Sovietul sovietelor — denumirea nu are importanță — care să unească aceste Soviete locale.

Nu poliția, nu funcționarii care nu sînt responsabili în fața poporului, care stau deasupra poporului, nu armata permanentă ruptă de popor, *ci întregul popor înarmat*, unit prin Soviete — iată cine trebuie să conducă statul. Iată cine va stabili ordinea necesară, iată puterea pe care muncitorii și țăranii nu numai că o vor *asculta*, *dar* o vor *și respecta*.

Numai o astfel de putere, numai Sovietele de deputați ai soldaților și țăranilor pot să rezolve, nu în interesul moșierilor și nu în mod birocratic, importanta problemă a pămîntului. Pămîntul nu trebuie să aparțină moșierilor. Comitetele țărănești trebuie să ia imediat pămîntul de la moșieri, păzind totodată cu strictețe ca nici un bun să nu fie distrus și îngrijindu-se de *creșterea* producției de cereale, pentru ca soldații de pe front să fie aprovizionați mai bine. Tot pămîntul trebuie să aparțină întregului popor și de el trebuie să dispună Sovietele locale de deputați ai țăranilor. Pentru ca țăranii bogați, care sînt și ei capitaliști, să nu poată nedreptăți și înșela pe muncitorii agricoli și pe țăranii săraci, aceștia trebuie să se sfătuiască între ei, să-și strîngă rîndurile, să se unească separat sau să-și organizeze Soviete proprii de deputați ai muncitorilor agricoli.

Nu îngăduiți ca poliția să fie restabilită, nu dați nici puterea de stat, nici conducerea statului în mîinile funcționarilor care nu sînt aleși, ci inamovibili și retribuiți în mod burghez ; uniți-vă, strîngeți-vă rîndurile, organizați-vă, nu vă încredeți în nimeni, bizuiți-vă numai pe înțelepciunea voastră, pe experiența voastră, — și atunci Rusia va putea să meargă cu pași fermi, ritmici, siguri spre eliberarea atît a țării noastre, cît și a întregii omeniri de ororile războaielor și de jugul capitalului.

Guvenul nostru, guvernul capitaliștilor, continuă războiul pentru salvgardarea intereselor capitaliștilor. Atît capitaliștii germani, în frunte cu banditul lor încoronat, Wilhelm, cît și capitaliștii *tuturor* celorlalte țări duc războiul pentru împărțirea profiturilor capitaliste, pentru dominația asupra lumii. Sute de milioane de oameni,

www.dacoromanica.ro

aproape toate țările de pe glob au fost atrase în acest război criminal, capitaluri de sute de miliarde au fost investite în întreprinderile „rentabile" care aduc popoarelor moarte, foamete, ruină, sălbăticire, iar capitaliștilor profituri fabuloase, scandalos de mari. Pentru a ne smulge din acest război îngrozitor și a încheia o pace cu adevărat democratică, nu o pace impusă prin violență, există numai o singură cale : trecerea întregii puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților. Muncitorii și țăranii săraci, care nu sînt interesați în menținerea profiturilor capitalului, în jefuirea popoarelor slabe, vor putea să înfăptuiască într-adevăr ceea ce capitaliștii nu fac decît să promită, și anume să pună capăt războiului printr-o pace trainică, care să asigure libertatea tuturor popoarelor fără excepție.

„Pravda" nr. 30 din 12 aprilie 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PARTIDELE POLITICE DIN RUSIA ŞI SARCINILE PROLETARIATULUI [114]

Scris la începutul lunii aprilie 1917

Publicat la 6, 9 şi 10 mai (23, 26 şi 27 aprilie) 1917 în ziarul „Volna" nr. 20, 22 şi 23; în iulie 1917 a apărut în formă prescurtată într-o broşură în editura „Jizn i Znanie"

Se tipăreşte după textul broşurii editate în 1917, confruntat cu textul broşurii editate în 1918 şi cu textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ LA EDIŢIA A DOUA

Această broşură a fost scrisă la începutul lunii aprilie 1917, încă înainte de formarea cabinetului de coaliţie. De atunci a curs multă apă pe gîrlă, dar particularităţile fundamentale ale principalelor partide politice s-au manifestat şi s-au confirmat în decursul tuturor etapelor ulterioare ale revoluţiei : şi în timpul „cabinetului de coaliţie", care a luat fiinţă la 6 mai 1917, şi în timpul unirii menşevicilor cu socialiştii-revoluţionari în iunie (şi iulie) 1917 împotriva bolşevicilor, şi în timpul aventurii korniloviste, şi în timpul Revoluţiei din Octombrie 1917 şi după ea.

Întregul mers al revoluţiei ruse a confirmat justeţea caracterizării făcute principalelor partide şi *bazelor* lor *de clasă*. În prezent, creşterea revoluţiei în Europa occidentală dovedeşte că şi acolo raportul fundamental dintre principalele partide a rămas acelaşi. Rolul menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari îl joacă social-şoviniştii din toate ţările (socialişti în vorbe, şovinişti în fapte), precum şi kautskiştii în Germania, longuetiştii în Franţa etc.

N. Lenin

Moscova. 22 octombrie 1918

Publicat în 1918 în broşura : N. Lenin. „Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului", Moscova, ed. „Kommunist"

Se tipăreşte după textul apărut în broşură

www.dacoromanica.ro

Cele de mai jos constituie o încercare de a formula mai întîi întrebările şi răspunsurile cele mai esenţiale, iar apoi cele mai puţin esenţiale, care caracterizează situaţia politică actuală a Rusiei şi felul în care diferitele partide apreciază această situaţie.

ÎNTREBĂRI :

1) CARE SÎNT PRINCIPALELE GRUPURI DE PARTIDE POLITICE DIN RUSIA ?

RĂSPUNSURI :

A, (mai de dreapta decît c.-d.). Partidele şi grupurile mai de dreapta decît cadeţii.

B, (c.-d.). Partidul constituţional-democrat (cadeţii, partidul libertăţii poporului) şi grupurile apropiate de el.

C, (s.-d. şi s.-r.) . Social-democraţii, socialiştii-revoluţionari şi grupurile apropiate de ei.

D, („bolşevicii"), Partidul care ar trebui să se numească *partidul comunist* şi care acum se numeşte „Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia, unificat de Comitetul Central", iar în limbaj curent „bolşevic".

2) CE CLASE REPREZINTĂ ACESTE PARTIDE ? PUNCTUL DE VEDERE AL CĂROR CLASE ÎL EXPRIMĂ ELE ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.). Al moşierilor-iobăgişti şi al celor mai înapoiate pături ale burgheziei (ale capitaliştilor).

www.dacoromanica.ro

B, (c.-d.). Al întregii burghezii, adică al clasei capitaliştilor şi moşierilor îmburgheziţi, adică deveniţi capitalişti.

C, (s.-d. şi s.-r.). Al micilor proprietari, al ţăranilor cu gospodărie mică şi al ţăranilor mijlocaşi, al micii burghezii, precum şi al unei părţi dintre muncitorii căzuţi sub influenţa burgheziei.

D, („bolşevicii"). Al proletarilor conştienţi, al muncitorilor salariaţi şi al părţii sărace a ţăranilor (semiproletari) care li se alătură.

3) CE ATITUDINE AU FAŢĂ DE SOCIALISM ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Categoric ostilă, deoarece socialismul ameninţă profiturile capitaliştilor şi moşierilor.

C, (s.-d. şi s.-r.). Pentru socialism, dar consideră că este prematur să te gîndeşti la el şi să treci imediat la măsuri practice în direcţia înfăptuirii lui.

D, („bolşevicii"). Pentru socialism. Sovietele de deputaţi ai muncitorilor etc. trebuie să treacă imediat la măsuri practice posibile în direcţia înfăptuirii socialismului *.

4) CE ORINDUIRE DE STAT VOR IN PREZENT ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.). Monarhie constituţională, atotputernicia funcţionarilor şi poliţiei.

B, (c.-d.). Republică parlamentară burgheză, adică întărirea dominaţiei capitaliştilor, menţinîndu-se vechea funcţionărime şi poliţia.

C, (s.-d. şi s.-r.). Republică parlamentară burgheză cu reforme pentru muncitori şi ţărani.

D, („bolşevicii"). Republica Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor etc. Desfiinţarea armatei permanente şi a poliţiei ; înlocuirea lor prin înarmarea generală a întregului popor ; funcţionari nu numai eligibili, dar şi revocabili şi retribuiţi cu un salariu care să nu depăşească salariul unui bun muncitor.

5) CE ATITUDINE AU FAŢĂ DE O RESTAURARE A MONARHIEI ROMANOVILOR ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.). Pentru, dar acţionează pe ascuns şi prudent, căci se tem de popor.

* Vezi întrebările 20 şi 22 în legătură cu aceşti paşi.

www.dacoromanica.ro

B, (c.-d.). Atunci cînd părea că Gucikovii sînt o forţă, cadeţii au fost pentru aducerea pe tron a fratelui sau a fiului lui Nicolaie, iar de cînd a început să pară că poporul este o forţă, cadeţii sînt împotrivă.

C, (s.-d. şi s.-r.), D, („bolşevicii"). Categoric împotriva oricărei restaurări a monarhiei.

6) CE ATITUDINE AU FAŢĂ DE LUAREA PUTERII ? CE NUMESC ORDINE ŞI CE ANARHIE ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.). Dacă ţarul sau un general glorios ia puterea, asta e de la dumnezeu, asta înseamnă ordine. Restul e anarhie.

B, (c.-d.). Dacă capitaliştii iau puterea, fie chiar prin violenţă, asta înseamnă ordine. A lua puterea împotriva capitaliştilor ar fi anarhie.

C, (s.-d. şi s.-r.). Dacă Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor etc. vor lua singure întreaga putere, atunci ameninţă anarhia. Puterea să fie deocamdată în mîinile capitaliştilor, iar Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor să fie cu „comisia de contact".

D, („bolşevicii"). Toată puterea trebuie să fie numai în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, ţăranilor, muncitorilor agricoli etc. Întreaga propagandă, agitaţie şi organizare a milioane şi milioane de oameni trebuie *îndreptate* imediat spre atingerea acestui scop *.

7) GUVERNUL PROVIZORIU TREBUIE SPRIJINIT ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Fără îndoială că trebuie, deoarece în momentul de faţă este singurul guvern care poate ocroti interesele capitaliştilor.

C, (s.-d. şi s.-r.). Trebuie, dar cu condiţia ca el să realizeze o înţelegere cu Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi să participe la „comisia de contact".

D, („bolşevicii"). Nu trebuie ; n-au decît să-l sprijine capitaliştii. Noi trebuie *să pregătim* întregul popor pentru puterea Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor etc., putere totală şi unică.

* Anarhie se numeşte negarea oricărei puteri de stat ; or, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor este *tot* o putere de stat.

www.dacoromanica.ro

8) PENTRU O PUTERE UNICĂ SAU PENTRU DUALITATEA PUTERII ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.). B, (c.-d.). Pentru puterea unică a capitaliştilor şi moşierilor.

C, (s.-d. şi s.-r.). Pentru dualitatea puterii : Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor să exercite „controlul" asupra guvernului provizoriu. — A pune problema eficienţei controlului fără a deţine puterea este dăunător.

D, („bolşevicii"). Pentru puterea unică a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor etc., de jos pînă sus, în întreaga ţară.

9) TREBUIE CONVOCATĂ O ADUNARE CONSTITUANTĂ ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.). Nu trebuie, deoarece ea poate aduce prejudicii moşierilor. În Adunarea constituantă ţăranii ar putea hotărî că trebuie să se ia tot pămîntul de la moşieri.

B, (c.-d.). Trebuie, însă fără a fixa un termen. Să discutăm cît mai mult timp cu profesorii-jurişti, deoarece, în primul rînd, chiar Bebel a spus că juriştii sînt cei mai reacţionari oameni din lume, iar în al doilea rînd experienţa tuturor revoluţiilor ne învaţă că, dacă este încredinţată profesorilor, cauza libertăţii poporului este dusă la pieire.

C, (s.-d. şi s.-r.). Trebuie şi cît mai repede. Trebuie fixat un termen, de 200 de ori am vorbit despre acest lucru în „comisia de contact", iar mîine chiar vom vorbi a 201 oară definitiv.

D, („bolşevicii"). Trebuie şi cît mai repede. Dar nu există decît o singură garanţie a succesului şi a convocării ei : sporirea numărului şi întărirea *forţei* Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor etc. ; organizarea şi *înarmarea* maselor muncitoreşti — aceasta este singura garanţie.

10) ARE NEVOIE STATUL DE O POLIŢIE DE TIP OBIŞNUIT ŞI DE ARMATĂ PERMANENTĂ ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Are nevoie neapărat şi indiscutabil, deoarece aceasta constituie singura garanţie temeinică a dominaţiei capitaliştilor, iar la nevoie,

www.dacoromanica.ro

aşa cum ne învaţă experienţa tuturor ţărilor, aceasta înlesneşte foarte mult revenirea de la republică la monarhie.

C, (s.-d. şi s.-r.). Pe de o parte, poate că nu are nevoie. Pe de altă parte, schimbările radicale n-ar fi oare premature? De altfel o să vorbim despre aceasta în „comisia de contact".

D, („bolşevicii"). Indiscutabil că nu are nevoie. Trebuie înfăptuită pretutindeni, imediat şi neapărat înarmarea întregului popor, contopirea lui cu miliţia şi cu armata: capitaliştii trebuie să plătească muncitorilor salariul pentru zilele de serviciu în miliţie.

11) ARE NEVOIE STATUL DE FUNCŢIONARI DE TIP OBIŞNUIT?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Fără îndoială că da. Ei sînt în proporţie de nouă zecimi odraslele şi fraţii moşierilor şi capitaliştilor. Ei trebuie să rămînă un grup de persoane privilegiate, în fapt inamovibile.

C, (s.-d. şi s.-r.). Nu ştim dacă este cazul să se ridice de la început problema care în mod practic a fost pusă de Comuna din Paris.

D, („bolşevicii"). Fără îndoială că nu are nevoie. Toţi funcţionarii şi toţi deputaţii de orice fel trebuie să fie nu numai eligibili, dar şi revocabili în orice moment. Salariul lor să nu depăşească salariul unui bun muncitor. Înlocuirea lor (treptată) prin miliţia întregului popor şi prin detaşamentele ei.

12) OFIŢERII TREBUIE SĂ FIE ALEŞI DE SOLDAŢI?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Nu. Aceasta este dăunător pentru moşieri şi capitalişti. Dacă nu se pot aranja altfel lucrurile cu soldaţii, trebuie să li se promită deocamdată această reformă, iar apoi să se renunţe cît mai repede la ea.

C, (s.-d. şi s.-r). *Trebuie.*

D, („bolşevicii"). Nu numai că trebuie să fie aleşi, dar fiecare pas al ofiţerilor şi generalilor trebuie să fie controlat de delegaţi speciali ai soldaţilor.

www.dacoromanica.ro

13) ESTE BINE CA SOLDAŢII SĂ POATĂ ÎNLĂTURA CU DE LA SINE PUTERE PE COMANDANŢI?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Este absolut dăunător. Gucikov a şi interzis acest lucru. El a şi amenințat să recurgă la violență. Gucikov trebuie sprijinit.

C, (s.-d. şi s.-r.). Este bine, dar nu este limpede dacă trebuie mai întîi să fie înlăturaţi şi apoi să se ceară avizul „comisiei de contact", sau invers.

D, („bolşevicii"). Este bine şi necesar din toate punctele de vedere. Soldaţii ascultă numai de comandanţii aleşi, numai pe ei îi *respectă*.

14) PENTRU RĂZBOIUL ACTUAL SAU ÎMPOTRIVA LUI?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Categoric pentru, deoarece el aduce profituri nemaipomenit de mari capitaliştilor şi promite să întărească dominaţia acestora ca urmare a faptului că muncitorii sînt dezbinaţi şi asmuţiţi unii împotriva altora. Îi vom păcăli pe muncitori, spunînd că acest război este un război de apărare şi că, de fapt, are ca scop răsturnarea lui Wilhelm.

C, (s.-d. şi s.-r.). Noi sîntem în general împotriva războiului imperialist, dar sîntem gata să ne lăsăm amăgiţi şi să numim „defensism revoluţionar" sprijinirea războiului imperialist dus de guvernul imperialist al lui Gucikov-Miliukov & Co.

D, („bolşevicii"). Categoric împotriva războiului imperialist în general; împotriva *tuturor* guvernelor burgheze care-l duc; inclusiv împotriva guvernului nostru provizoriu; categoric împotriva „defensismului revoluţionar" în Rusia.

15) PENTRU TRATATELE INTERNAŢIONALE DE JAF (CU PRIVIRE LA SUGRUMAREA PERSIEI, ÎMPĂRŢIREA CHINEI, TURCIEI, AUSTRIEI ETC.) ÎNCHEIATE DE ŢAR CU ANGLIA, FRANŢA ETC. SAU ÎMPOTRIVA LOR?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Întru totul şi categoric *pentru*. Totodată, tratatele nu pot fi date publicităţii atît pentru că capitalul imperialist anglo-francez şi guvernele lui nu vor îngădui acest lucru, cît şi pentru

www.dacoromanica.ro

că capitalul rus nu poate să dezvăluie în faţa tuturor manoperele sale murdare.

C, (s.-d. şi s.-r.). Împotrivă, dar noi tot mai sperăm că prin „comisia de contact" şi printr-o serie de „campanii" desfăşurate în mase se poate „influenţa" guvernul capitaliştilor.

D, („bolşevicii"). Împotriva. Sarcina constă în a explica maselor că în această privinţă este absolut iluzoriu să aştepţi ceva de la guvernele capitaliste şi că puterea trebuie să treacă în mîinile proletariatului şi ale ţăranilor săraci.

16) PENTRU ANEXIUNI SAU ÎMPOTRIVA LOR ?

A, (mai de dreapta decît c.—d.), B, (c.—d.). Dacă anexiunile sînt făcute de capitaliştii germani şi de conducătorul lor, tîlharul Wilhelm, atunci sîntem împotrivă. Dacă sînt făcute de cei englezi, atunci nu sîntem împotrivă, întrucît aceştia sînt aliaţii „noştri". Dacă sînt făcute de capitaliştii noştri, care menţin cu forţa între graniţele Rusiei popoarele înrobite de ţar, atunci sîntem *pentru ;* noi *nu* numim aceasta anexiuni.

C, (s.-d. şi s.-r.). Împotriva anexiunilor, dar noi tot mai sperăm că şi de la guvernul capitaliştilor se poate obţine „promisiunea" de a renunţa la ele.

D, („bolşevicii"). Împotriva anexiunilor. Toate promisiunile guvernelor capitaliste de a renunţa la anexiuni sînt curată înşelăciune. Pentru a o demasca nu există decît un mijloc : să se ceară eliberarea popoarelor asuprite de *propriii* lor capitalişti.

17) PENTRU „ÎMPRUMUTUL LIBERTĂŢII" SAU ÎMPOTRIVA LUI ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Categoric pentru, deoarece el uşurează ducerea războiului imperialist, adică un război purtat *pentru a se hotărî* care grup de capitalişti să domine asupra lumii.

C, (s.-d. şi s.-r.). *Pentru,* deoarece poziţia greşită a „defensismului revoluţionar" ne condamnă la această vădită abatere de la internaţionalism.

www.dacoromanica.ro

D, („bolşevicii"). Împotrivă, deoarece războiul rămîne imperialist; el este dus de capitalişti în alianţă cu capitaliştii, în interesul capitaliştilor.

18) PENTRU SAU ÎMPOTRIVĂ CA GUVERNELE CAPITALISTE SĂ DEA CURS VOINŢEI DE PACE A POPOARELOR?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Pentru, deoarece experienţa social-şoviniştilor republicani francezi a arătat mai bine decît orice posibilitatea de a înşela prin aceasta poporul: de spus putem spune orice, în fapt însă nu vom lăsa să ne scape prada jefuită de noi de la germani (coloniile lor), dar vom lua de la germani prada jefuită de *aceşti* tîlhari.

C, (s.-d. şi s.-r.). *Pentru*, deoarece noi în general încă n-am pierdut multe din speranţele neîntemeiate pe care mica burghezie şi le pune în capitalişti.

D, („bolşevicii"). Împotrivă, deoarece muncitorii conştienţi nu nutresc *nici un fel* de speranţe în privinţa capitaliştilor, şi sarcina noastră este de a explica maselor netemeinicia acestor speranţe.

19) TREBUIE RĂSTURNAŢI ÎN GENERAL TOŢI MONARHII?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Nu, cel englez, cel italian şi cei ai aliaţilor în general nu trebuie răsturnaţi, ci numai cel german, austriac, turc, bulgar, deoarece victoria asupra lor va înzeci profiturile noastre.

C, (s.-d. şi s.-r.). Trebuie să se stabilească o „ordine" şi să se înceapă neapărat prin răsturnarea lui Wilhelm; în ceea ce-i priveşte pe monarhii aliaţi, credem că se mai poate aştepta.

D, („bolşevicii"). Nu se poate stabili o ordine în care să fie înfăptuită revoluţia. Trebuie ajutaţi *numai* revoluţionarii *în fapte* şi în toate ţările fără excepţie să fie răsturnaţi *toţi* monarhii.

www.dacoromanica.ro

20) ŢĂRANII TREBUIE SĂ IA IMEDIAT TOT PĂMÎNTUL MOŞIERESC ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). În nici un caz. Trebuie aşteptată Adunarea constituantă. Şingarev a explicat că, dacă capitaliştii smulg puterea de la ţar, aceasta este o mare şi glorioasă revoluţie, pe cînd dacă ţăranii iau pămîntul de la moşieri, aceasta este samavolnicie *. Trebuie să se instituie comisii de conciliere, formate din moşieri şi ţărani în număr egal, iar preşedinţii să fie numiţi dintre funcţionari, adică tot dintre capitalişti şi moşieri.

C, (s.-d. şi s.-r.). E mai bine ca ţăranii să aştepte Adunarea constituantă.

D, („bolşevicii"). Trebuie luat imediat tot pămîntul; să se stabilească cea mai strictă ordine prin intermediul Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor. Producţia de cereale şi de carne trebuie sporită; soldaţii trebuie să fie mai bine hrăniţi. E absolut inadmisibil să fie vătămate vitele, deteriorate uneltele etc.

21) NE PUTEM LIMITA NUMAI LA SOVIETELE DE DEPUTAŢI AI ŢĂRANILOR PENTRU A DISPUNE DE PĂMÎNT ŞI A CONDUCE TOATE TREBURILE SATULUI ÎN GENERAL ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Moşierii şi capitaliştii în general sînt împotrivă ca Sovietele de deputaţi ai ţăranilor să dispună de puterea unică şi de întreaga putere la sate. Dar dacă aceste Soviete nu pot fi evitate este, desigur, mai bine să ne limităm la ele, deoarece ţăranii bogaţi sînt şi ei capitalişti.

C, (s.-d. şi s.-r.). Deocamdată am putea, credem, să ne limităm la ele, deşi „în principiu" s.-d. nu neagă necesitatea unei organizări separate a muncitorilor salariaţi agricoli.

D, („bolşevicii"). Este cu neputinţă să ne limităm numai la Soviete generale de deputaţi ai ţăranilor, deoarece ţăranii bogaţi sînt tot capitalişti şi totdeauna vor fi înclinaţi să nedreptăţească sau să înşele pe muncitorii agricoli, pe zileri şi pe ţăranii săraci. Trebuie să se creeze imediat organizaţii separate ale acestor categorii ale populaţiei să-

* Vezi volumul de faţă, p. 236. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

teşti atît în cadrul Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, cît şi sub forma de Soviete separate de deputaţi ai muncitorilor agricoli.

22) POPORUL TREBUIE SĂ IA ÎN MÎINILE SALE CELE MAI MARI ŞI CELE MAI PUTERNICE ORGANIZAŢII MONOPOLISTE ALE CAPITALIŞTILOR, BĂNCILE, SINDICATELE PROPRIETARILOR DE UZINE ETC.?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). În nici un caz nu trebuie, deoarece aceasta poate aduce prejudicii moşierilor şi capitaliştilor.

C, (s.-d. şi s.-r.). În general vorbind, noi sîntem pentru trecerea acestor organizaţii în mîinile întregului popor, dar este prematur să ne gîndim acum la acest lucru şi să-l pregătim.

D, („bolşevicii"). Trebuie *să pregătim* imediat Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, Sovietele de deputaţi ai funcţionarilor de bancă etc. pentru a face primii paşi posibili şi pe deplin realizabili în practică mai întîi spre contopirea tuturor băncilor într-o singură bancă naţională, apoi spre controlul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor asupra băncilor şi sindicatelor, iar după aceea spre naţionalizarea acestora, adică spre trecerea lor în proprietatea întregului popor.

23) CE FEL DE INTERNAŢIONALĂ SOCIALISTĂ CARE SĂ PROMOVEZE ŞI SĂ REALIZEZE O ALIANŢĂ FRĂŢEASCĂ ÎNTRE MUNCITORII DIN TOATE ŢĂRILE ESTE NECESARĂ ACUM POPOARELOR?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). În general vorbind, pentru capitalişti şi moşieri orice fel de Internaţională socialistă este dăunătoare şi primejdioasă, dar dacă Plehanovul german, adică Scheidemann, se va înţelege şi va cădea de acord cu Scheidemannul rus, adică cu Plehanov, dacă ei vor descoperi unul la altul urme de conştiinţă socialistă, atunci poate că noi, capitaliştii, ar trebui să salutăm o *asemenea* Internaţională formată din *asemenea* socialişti care trec de partea guvernelor din ţările *lor*.

C, (s.-d. şi s.-r.). E nevoie de o Internaţională socialistă care să-i unească pe toţi: şi pe Scheidemanni, şi pe

www.dacoromanica.ro

Plehanovi, şi pe oamenii „centrului", adică pe cei care oscilează între social-şovinism şi internaţionalism. Cu cît e un ghiveci mai mare, cu atît e mai multă „unitate" : trăiască marea unitate socialistă !

D, („bolşevicii"). Popoarele au nevoie numai de o Internaţională care să unească pe muncitorii cu adevărat revoluţionari, în stare să pună capăt îngrozitorului şi criminalului măcel al popoarelor, de o Internaţională în stare să scape omenirea de jugul capitalului. Numai oameni (grupuri, partide etc.) de felul socialistului german Karl Liebknecht, care zace în puşcărie condamnat la muncă silnică, numai oameni care luptă cu abnegaţie şi împotriva guvernului din ţara *l o r*, şi împotriva burgheziei din ţara *l o r*, şi împotriva social-şoviniştilor din ţara *l o r*, şi împotriva „centrului" din ţara *l o r* pot şi trebuie să alcătuiască imediat Internaţionala necesară popoarelor.

24) TREBUIE INCURAJATĂ FRATERNIZAREA PE FRONT ÎNTRE SOLDAŢII ŢĂRILOR BELIGERANTE ?

A, (mai de dreapta decît c.-d.), B, (c.-d.). Nu. Aceasta este dăunător intereselor moşierilor şi capitaliştilor, deoarece poate grăbi eliberarea omenirii de sub jugul acestora.

C, (s.-d. şi s.-r.). Da. Acest lucru este folositor. Dar noi nu toţi sîntem ferm convinşi că această încurajare a fraternizării trebuie întreprinsă imediat în toate ţările beligerante.

D, („bolşevicii"). Da. Acest lucru este util şi necesar. E neapărat necesar ca în toate ţările beligerante să fie încurajate imediat încercările de fraternizare între soldaţii *a m b e l o r* grupuri beligerante.

25) EMIGRANŢII TREBUIE SĂ PLECE ÎN RUSIA PRIN ANGLIA ? [118]

A, (mai de dreapta decît c.-d.) şi B, (c.-d.). Neapărat. Dacă Anglia îi va aresta pe unii internaţionalişti notorii, adversari ai războiului, de felul lui Troţki, atunci noi, capitaliştii, ne vom bucura din toată inima, iar pentru a arunca praf în ochii poporului vom trimite guvernului englez al capitaliştilor o telegramă politicoasă, ru-

www.dacoromanica.ro

gîndu-l să aibă amabilitatea să ne comunice dacă nu cumva arestarea este rezultatul unei greşeli regretabile.

C, (s.-d. şi s.-r.). Trebuie. Dacă Anglia îi va aresta, vom adopta o rezoluţie de protest cît se poate de vehementă şi vom ridica problema în „comisia de contact".

D, („bolşevicii"). În nici un caz. Anglia îi va aresta pe internaţionalişti, pe adversarii războiului sau nu-i va lăsa să plece din Anglia. Prin telegrame politicoase şi prin rezoluţii de protest ameninţătoare nu-i vom intimida pe capitaliştii englezi; aceştia sînt oameni practici. Capitaliştii englezi trebuie răsturnaţi şi sîntem ferm convinşi că revoluţia muncitorească mondială, care se va dezvolta ca urmare a războiului imperialist mondial, îi va răsturna.

26) EMIGRANŢII TREBUIE SĂ PLECE ÎN RUSIA PRIN GERMANIA?

A, (mai de dreapta decît c.-d.) şi B, (c.-d.). Indiscutabil nu. Căci, în primul rînd, în felul acesta ei pot ajunge la destinaţie repede şi fără nici un pericol. Iar în al doilea rînd ar fi necinstit, imoral, ar jigni sufletul cu adevărat rus al poporului. Cu totul altceva este cînd — numai datorită legăturilor lor cu oameni de vază şi numai prin intermediul guvernului, fie el şi ţarist — oameni bogaţi, de felul profesorului liberal Maxim Kovalevski, organizează schimbul de ruşi internaţi în Germania contra unor germani internaţi în Rusia. Încercarea de a se organiza un asemenea schimb nu prin intermediul guvernului, ci printr-un socialist de stînga oarecare dintr-o ţară neutră ar fi culmea imoralităţii.

C, (s.-d. şi s.-r.). Agitaţia huliganică împotriva socialiştilor care au trecut prin Germania şi de a căror cinste nu se îndoieşte nici chiar Deutsch, adeptul lui Plehanov, este absolut inadmisibilă. Dar nu am luat încă o hotărîre dacă este cazul să se treacă prin Germania. Pe de o parte, nu ar fi mai bine să începem mai întîi cu o „campanie" de demascare a lui Miliukov, n-ar trebui oare să aşteptăm şi să vedem cît de înapoiat este poporul nostru, în ce măsură este el accesibil agitaţiei huliganice pe care o desfăşoară „Russkaia Volea"? Pe de altă parte, după arestarea

www.dacoromanica.ro

lui Troţki de către Anglia şi după telegrama plină de indignare a lui Martov, este, poate, cazul să se admită că emigranţii trebuie să treacă prin Germania.

D, („bolşevicii"). Emigranţii trebuie să treacă prin Germania, dar respectîndu-se următoarele condiţii: 1) socialiştii din ţările neutre trebuie să ducă tratative cu guvernul imperialist şi să semneze un proces-verbal cu privire la călătorie, astfel încît totul să fie făcut în mod public, pe faţă, pentru ca verificarea să fie pe deplin posibilă; 2) cei ce sosesc în ţară trebuie să prezinte neîntîrziat un raport Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, care se bucură nu numai de încrederea, dar şi de stima majorităţii soldaţilor şi muncitorilor din Petrograd.

27) CE CULOARE DE STEAG AR CORESPUNDE NATURII ŞI CARACTERULUI DIFERITELOR PARTIDE POLITICE?

A, (mai de dreapta decît c.-d.). Neagră, căci ei sînt adevărate sute negre.

B, (c.-d.). Galbenă, căci aceasta este culoarea steagului internaţional al muncitorilor care slujesc capitalului cu credinţă, cu devotament.

C, (s.-d. şi s.r.). Trandafirie, deoarece întreaga lor politică este o politică de apă de trandafiri.

D, („bolşevicii"). Roşie, deoarece aceasta este culoarea steagului revoluţiei proletare mondiale.

Prezenta broşură a fost scrisă la începutul lunii aprilie 1917. La întrebarea dacă nu cumva este învechită acum, după 6 mai 1917, după formarea „noului" guvern, a guvernului de coaliţie, eu aş răspunde:

— Nu, deoarece, în fond, comisia de contact nu a dispărut, ci a trecut doar într-o altă încăpere, comună cu a d-lor miniştri. De pe urma faptului că Cernovii şi Ţeretelii au trecut în altă încăpere, politica lor şi politica partidelor lor nu s-a schimbat.

---

www.dacoromanica.ro

MINCIUNA SFRUNTATĂ A CAPITALIŞTILOR

Nu e destul că ziarele capitaliştilor mint şi desfăşoară o agitaţie pogromistă împotriva „Pravdei", că ziarul „Reci" rivalizează în această privinţă cu ziarul „Russkaia Volea", pe care nici chiar el însuşi nu se poate opri să-l dispreţuiască.

Acum şi miniştrii din guvernul capitaliştilor au început să folosească limbajul ziarului „Russkaia Volea". „Reci" reproduce astăzi cuvintele ministrului Nekrasov, care la 9 aprilie, la adunarea de la Moscova a partidului cadet, a declarat :

„Propovăduirea violenţei care se aude astăzi pe prospectul Kamennoostrovski este de temut".

Imitînd ziarul „Russkaia Volea", domnul ministru minte cu neruşinare, înşală poporul, îi ajută pe pogromişti, ascunzîndu-se în spatele lor şi neîndrăznind să spună deschis pe nume nici unui om, nici unui ziar, nici unui orator, nici unui partid.

Domnul ministru preferă să recurgă la aluzii dubioase : poate vor fi unii care nu vor înţelege !

Dar orice om iniţiat în ale politicii va înţelege : domnul ministru vorbeşte despre „Pravda", organul C.C. al P.M.S.D. din Rusia, şi despre tovarăşii ei de idei.

Minţiţi, domnule ministru, domnule membru al partidului „libertăţii poporului". Violenţa o propovăduieşte d-l Gucikov, care ameninţă pe soldaţi cu pedepse pentru înlăturarea comandanţilor. Violenţa o propovăduieşte prietenul dv. „Russkaia Volea", ziarul pogromist al „republicanilor" pogromişti.

www.dacoromanica.ro

„Pravda" şi tovarăşii ei de idei nu numai că nu propovăduiesc violenţa, dar, dimpotrivă, afirmă cît se poate de clar, de lămurit şi de precis că pentru noi centrul de greutate al muncii constă acum în *a explica* maselor proletare sarcinile care le revin lor ca proletari, spre deosebire de mica burghezie, care se lasă pradă ameţelii şoviniste.

Atîta timp cît *voi*, d-lor capitalişti Gucikov & Co., vă mărginiţi numai la a ameninţa cu violenţa, atîta timp cît nu veţi recurge la violenţă, atîta timp cît există Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, *atîta timp cît voi* nu veţi pune în aplicare ameninţările voastre împotriva Sovietelor (asemenea ameninţări a publicat direct, de pildă, colaboratorul d-lui Miliukov, corespondentul ziarului „Times", d-l Wilton), atîta timp cît voi nu exercitaţi violenţa asupra maselor, noi, pravdiştii, declarăm şi repetăm că considerăm Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ca *singura* formă *posibilă* de guvern.

Lupta pentru cucerirea influenţei în rîndurile maselor proletare, lupta pentru cucerirea influenţei în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, *explicarea* greşelilor din tactica acestora, explicarea caracterului amăgitor al ameţelii şoviniste (= „revoluţionară-defensistă"), aceasta este tactica noastră, a tuturor pravdiştilor, a întregului nostru partid acum şi atîta timp cît *voi*, d-lor capitalişti, voi, în mîinile cărora se află corpul de comandă al armatei, *nu veţi porni la acţiuni violente.*

D-l ministru Nekrasov ştie foarte bine acest lucru, fie şi din citatele pe care chiar ziarul „Reci" a fost nevoit să le publice. D-l ministru imită ziarul „Russkaia Volea", prin minciună, calomnie, prigoană, prin ameninţări cu pogromurile, el vrea *să împiedice* explicarea calmă a adevărului.

Nu veţi reuşi, d-lor Nekrasovi, orice aţi face nu veţi reuşi!

Muncitorii şi soldaţii vor să cunoască adevărul, vor să se poată orienta în problemele războiului, păcii, orînduirii de stat. Şi ei vor începe să se orienteze în aceste probleme.

Scris la 11 (24) aprilie 1917

Publicat la 12 aprilie 1917 în ziarul „Pravda" nr. 30

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

„ÎMPRUMUTUL LIBERTĂŢII“ [116]

(PROIECT DE REZOLUŢIE, ÎNTOCMIT DE FRACŢIUNEA BOLŞEVICĂ DIN SOVIETUL DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR)

Rezoluţia Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ai soldaţilor cu privire la cel de-al 4-lea „Împrumut al libertăţii“

Pornind de la teza că actualul război este un război imperialist de jaf, că caracterul lui nu s-a schimbat cîtuşi de puţin prin faptul că în Rusia puterea a trecut în mîinile guvernului provizoriu, guvern capitalist, că tratatele secrete dintre puterile aliate, în care sînt stabilite adevăratele scopuri ale războiului, continuă să rămînă în vigoare, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor protestează cu toată energia împotriva aşa-numitului „împrumut al libertăţii“ şi refuză să sprijine intenţia guvernului provizoriu de a prelungi acest război avantajos numai pentru burghezia imperialistă.

Dacă muncitorii din toate ţările lumii vor vota pentru împrumuturile încheiate de guvernele burgheze în vederea continuării războiului imperialist, nu va exista o scăpare de ororile războiului, iar toată frazeologia despre solidaritatea frăţească a proletariatului din lumea întreagă, despre internaţionalism etc. se transformă în făţărnicie curată.

Îmbinarea votului pentru împrumut cu dezideratele, declaraţiile, declamaţiile etc. în favoarea unei păci fără anexiuni demonstrează cît se poate de pregnant cît de funestă este discrepanţa dintre vorbe şi fapte care a distrus Internaţionala a II-a.

www.dacoromanica.ro

Atîta timp cît puterea politică şi economică nu a trecut în mîinile proletariatului şi ale păturii celei mai sărace a ţărănimii, iar scopul războiului este determinat de interesele capitalului, muncitorii refuză să-şi dea asentimentul la noi împrumuturi, care nu sînt în avantajul, ci în detrimentul libertăţii revoluţionare a Rusiei.

Totodată, întrucît consideră că pentru aprovizionarea armatei cu toate cele necesare este nevoie de fonduri şi întrucît nu vrea să-i lase pe fraţii săi nici o clipă fără pîine, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor consideră că cheltuielile pentru războiul capitalist trebuie să le suporte capitaliştii, care au cîştigat şi continuă să cîştige în acest război miliarde de ruble, şi socoate că banii necesari trebuie luaţi exclusiv din buzunarul burgheziei şi al moşierilor.

Scris la 11 (24) aprilie 1917

Publicat la 13 aprilie 1917 în „Pravda" nr. 31

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

RĂZBOIUL ŞI GUVERNUL PROVIZORIU

...Noi am silit totuşi guvernul provizoriu să renunţe la anexiuni.

Din cuvîntarea rostită de I. Steklov la 4 aprilie în palatul Tavriceski.

...Orice atitudine ai avea faţă de lozinca „pace fără anexiuni", nu poţi ignora principiile admise de toţi aliaţii...

Din cuvîntarea lui P. Miliukov („Reci" din 11 aprilie).

Pas cu pas conducătorii guvernului provizoriu îşi dau în vileag adevărata lor politică cu privire la război. Încă în faimoasa declaraţie a guvernului provizoriu, alături de „renunţarea" în vorbe la anexiuni, se spunea că tratatele „noastre" cu guvernul englez şi cu cel francez rămîn în vigoare. Au trecut cîteva săptămîni, şi în ziarul „Reci", organul ministrului afacerilor externe, d-l Miliukov, citim :

DECLARAŢIA LUI MILIUKOV

În timpul şederii sale la Moscova, ministrul afacerilor externe, P. N. Miliukov, a făcut următoarea declaraţie la adunarea membrilor partidului libertăţii poporului :

Declaraţia Guvernului provizoriu cu privire la ţelurile războiului nu conţine condiţii de pace, ci numai principii generale proclamate pînă acum în repetate rînduri de oamenii de stat din ţările aliate cu noi. Condiţiile de pace pot fi elaborate numai de acord cu aliaţii noştri, conform convenţiei de la Londra. Orice atitudine ai avea faţă de lozinca „pace fără anexiuni", nu poţi ignora principiile admise de toţi aliaţii cu privire la unificarea Poloniei, a Armeniei, la satisfacerea aspiraţiilor naţionale ale slavilor din Austria *(„Reci" nr. 83 din 11 (24) aprilie 1917).*

Această declaraţie a ministrului afacerilor externe, Miliukov, va face, fără nici o îndoială, ocolul întregii prese din străinătate şi *va determina creşterea* stării de spirit războinice în Germania. Miliukov îi ajută pe imperialiştii

www.dacoromanica.ro

germani să aţîţe şovinismul în Germania, *Miliukov îl ajută pe Wilhelm al II-lea să ducă „pînă la capăt" războiul tîlhăresc.*

Să analizăm declaraţia d-lui Miliukov. Declaraţia guvernului provizoriu cu privire la ţelurile războiului (aceeaşi declaraţie pe care I. Steklov, dintr-o regretabilă înţelegere greşită, o numeşte renunţare la anexiuni) conţine, spune Miliukov, nu condiţii de pace, ci „numai *principii generale*, proclamate pînă acum în repetate rînduri de oamenii de stat din ţările aliate cu noi". Tradus în limbaj curent, aceasta înseamnă : renunţarea la anexiuni nu este decît o frază de paradă, numai „principii generale", vorbe, vorbe şi iar vorbe. Asemenea vorbe au rostit cîte vreţi şi aliaţii „noştri". În timp ce adevăratele condiţii de „pace" — asta e cu totul altceva.

Un om de stat, Bismarck, dacă nu ne înşelăm, a spus : a accepta *„în principiu"* înseamnă în limbajul diplomaţilor a respinge *în fapt*. Tot aşa şi Miliukov. „În principiu" el este împotriva anexiunilor, în fapt este pentru anexiuni, şi de aceea este pentru războiul „pînă la capăt".

Fraze de paradă, asta încă nu înseamnă condiţii de pace, ne declară d-l Miliukov.

Dar care sînt condiţiile sale de pace ?

Aceste condiţii sînt stipulate în convenţia de la Londra. Şi la ea ne trimite Miliukov.

Dar de cine a fost încheiată această convenţie (acest tratat ?). De ţarul Nicolaie al II-lea cu capitaliştii englezi şi francezi ! Aşadar, tratatele încheiate de banda ţaristă rămîn în vigoare. Aşadar, noi luptăm de dragul acestor tratate banditeşti, încheiate de banda ţaristă şi de bancherii „aliaţi".

Cotropirea Poloniei, Armeniei, cotropiri în Austria (de data aceasta d-l Miliukov n-a pomenit despre Constantinopol) — iată la ce se reduce programul de pace al d-lui Miliukov.

Ce vor spune conducătorii majorităţii Sovietului de deputaţi ai muncitorilor în legătură cu ultima declaraţie a ministrului afacerilor externe, Miliukov ? Se vor mărgini „să-l admonesteze" pe Miliukov în numele comisiei de „contact" pentru aceste cuvinte rostite de el... Ce s-a în-

www.dacoromanica.ro

tîmplat cu acea renunţare a „guvernului provizoriu la anexiuni" pe care I. Steklov şi N. Ciheidze au obţinut-o „totuşi" de la acesta ?

Nu există nici un fel de dualitate a puterii în Rusia. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor nu face decît să exercite un control binevoitor asupra guvernului provizoriu. Aşa a spus, dacă e să dăm crezare dărilor de seamă apărute în presă, N. S. Ciheidze la Congresul militar de la Minsk [117].

Iată unde ne-a adus acest control binevoitor ! În numele Rusiei continuă să vorbească oameni care aţîţă la război. Muncitorilor şi soldaţilor li se oferă fraze generale despre o pace fără anexiuni, iar pe ascuns se duce o politică avantajoasă numai pentru o mînă de milionari, care se îmbogăţesc de pe urma războiului.

Tovarăşi muncitori şi soldaţi ! Citiţi şi explicaţi la toate adunările declaraţia menţionată mai sus a lui Miliukov ! Declaraţi că voi nu doriţi să muriţi de dragul convenţiilor (tratatelor) secrete pe care le-a încheiat ţarul Nicolaie al II-lea şi care rămîn sfinte pentru Miliukov !

„Pravda" nr. 31 din 13 aprilie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PE URMELE ZIARULUI „RUSSKAIA VOLEA"

Procedeele ziarului „Russkaia Volea", de la care pînă şi cadeţii îşi întorc privirile cu dispreţ, îşi găsesc din ce în ce mai mulţi imitatori. De pildă, „Edinstvo", ziarul d-lui Plehanov. Dorind „să demaşte" „Pravda", d-l Plehanov ia prima teză a lui Lenin, citează cuvintele că în ceea ce priveşte Rusia războiul rămîne un război tîlhăresc, imperialist, şi întreabă triumfător :

„Dar în ceea ce priveşte Germania cum stau lucrurile ? Despre aceasta Lenin nu spune nimic".

Aşa scrie, textual aşa. Citeşti şi nu-ţi vine să-ţi crezi ochilor. Să fi ajuns oare, într-adevăr, d-l Plehanov pînă la ultima limită, aceea a ziarelor „Novoe Vremea" şi „Russkaia Volea" ? E de necrezut, dar e un fapt.

Neruşinarea d-lui Plehanov întrece orice limită. El cunoaşte foarte bine literatura bolşevicilor editată în străinătate. El ştie foarte bine că de nenumărate ori toţi bolşevicii, fără excepţie, au declarat şi în cuvîntări, şi în articole, şi în rezoluţii : în ceea ce priveşte Germania, războiul este *tot atît* de banditesc, de imperialist ca şi în ceea ce priveşte toate celelalte „mari" puteri beligerante. Capitaliştii din Germania, tîlharul lor încoronat, căpetenia lor, Wilhelm, sînt nişte rechini imperialişti la fel ca şi capitaliştii din celelalte ţări.

Repetăm : nici un om cu ştiinţă de carte care cunoaşte oricît de puţin pe bolşevici nu se poate să nu ştie că aceasta este părerea noastră. Şi d-l Plehanov ştie foarte bine acest lucru. El ştie că broşura lui Zinoviev şi Lenin

www.dacoromanica.ro

„Socialismul şi războiul"*, editată în străinătate, a fost publicată în Elveţia şi în limba germană şi introdusă pe ascuns în Germania. Iar în această broşură despre Germania se spune cum nu se poate mai răspicat că duce un război tîlhăresc pentru „jefuirea ţărilor concurente", că Germania este *„un tîlhar tînăr şi puternic"*, că *„imperialiştii germani au violat cu neruşinare neutralitatea Belgiei,* aşa cum au făcut totdeauna şi pretutindeni statele beligerante, călcînd în picioare în caz de nevoie toate tratatele şi obligaţiile" ; că „Kautsky împacă în mod neprincipial ideea fundamentală a social-şovinismului — admiterea apărării patriei în războiul actual — cu concesia făcută de ochii lumii celor de stînga" ; că „oportuniştii-şovinişti n-au ajuns *nicăieri* la un asemenea grad de decădere şi renegare ca în Germania".

D-l Plehanov ştie foarte bine acest lucru şi se coboară pînă la procedeele folosite de „Novoe Vremea" şi „Russkaia Volea", căutînd să-i prezinte pe pravdişti ca pe nişte germanofili.

Bătîndu-şi joc de marxism, d-l Plehanov se agăţă apoi de problema : cine şi cui *a declarat război.*

D-l Plehanov a uitat că pentru marxişti războiul este *continuarea politicii* pe care au dus-o anumite guverne, reprezentînd anumite clase.

Că Nicolaie al II-lea şi Wilhelm al II-lea reprezentau amîndoi clasele reacţionare şi capitaliste ale ţărilor lor, că amîndoi au dus în ultimele decenii o politică de jefuire a altor ţări, de jefuire a Chinei, de sugrumare a Persiei, de dezmembrare şi împărţire a Turciei este un fapt. Dacă d-l Plehanov ar fi răsfoit — măcar de-ar fi răsfoit numai — istoria diplomaţiei şi a politicii externe din ultimele decenii, nu s-ar fi putut să nu observe acest lucru, nu ar fi îndrăznit să-l conteste.

Iar Nicolaie al II-lea şi Wilhelm al II-lea tocmai această politică imperialistă, de jaf, strîns legată de capitalul bancar din ambele ţări, *au continuat-o* prin acest război.

Iar de vreme ce războiul se duce între două grupuri de bandiţi şi asupritori pentru împărţirea prăzii tîlhăreşti,

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 309—354. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pentru a se hotărî *cine* să sugrume *mai multe* popoare, *cine* să jefuiască *mai mult*, în cazul unui *astfel* de război, problema cine a început primul, cine a declarat războiul etc. nu are nici o importanţă, nici economică, nici politică.

D-l Plehanov s-a coborît, întocmai ca şi Plehanovii germani, Scheidemannii & Co., pînă la nivelul celui mai vulgar, celui mai ordinar şovinist burghez, care nu vrea să ştie (sau n-a ştiut niciodată) că războiul este continuarea politicii, că războiul şi politica sînt legate de interesele unor anumite clase, că trebuie să se analizeze ce clase duc şi în ce scop duc războiul.

O minciună sfruntată, neruşinată, o acoperire a politicii banditeşti duse de Nicolaie al II-lea, politică pe care Lvov & Co. nu au schimbat-o (ei au confirmat pînă şi tratatele ţarului !), aceasta este toată isteţimea d-lui Plehanov.

Nici muncitorii conştienţi, nici soldaţii conştienţi nu se vor lua după această minciună.

„Pravda" nr. 31 din 13 aprilie 1917 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

ALIANŢA MINCIUNII

Există un anumit procedeu al presei burgheze care este foarte uzitat întotdeauna şi în toate ţările şi care „nu dă greş". Minte, fă zarvă, ţipă, repetă minciuna, „ceva tot va rămîne".

„Lenin face zarvă, o zarvă grozavă la palatul Kşesinskaia", scrie „Reci". „La mitingul de la Modern, Lenin vorbeşte de pe acoperiş", scriu o serie de ziare.

Şi toate acestea sînt minciuni. La mitingul de la Modern, Lenin n-a fost. Zarvă n-a făcut Lenin de loc, căci a ţinut *un singur* raport în faţa bolşevicilor şi menşevicilor şi a publicat o serie de mici articole în micul ziar „Pravda".

Zarvă fac capitaliştii şi presa capitaliştilor, iată cine „face o zarvă grozavă", străduindu-se *să acopere celelalte glasuri cu ţipetele lor,* să împiedice ascultarea adevărului, să înece totul într-un şuvoi de invective şi de ţipete, *să împiedice o lămurire* concretă.

În aceasta constă esenţa încercărilor capitaliştilor în momentul de faţă, precum şi a încercărilor pseudosocialiştilor de felul d-lui Plehanov, care au trecut complet de partea capitaliştilor.

Astăzi „Reci", într-un articol de fond de o deosebită „importanţă de stat", vociferează din nou împotriva „propovăduirii anarhiei", dîndu-şi singură la cap, fapt care reiese în mod deosebit de limpede pentru oricine reflectează asupra celor citite şi auzite.

www.dacoromanica.ro

„...Marea revoluție a măturat în întregime vechea organizare a puterii...". Este inexact. E departe de a fi măturat în întregime. „Ea poate fi restabilită numai printr-un reviriment în psihologia poporului (în sensul larg), mai bine zis prin acea nouă psihologie care recunoaște necesitatea puterii și obligativitatea supunerii".

Poftim, puteți vedea cu ochii voștri minciuna vădită, vădita alianță a minciunii, alianța dintre capitaliști și d-nii Plehanovi, Cerevanini & Co., care fac atîta zarvă pe tema pericolului anarhiei.

Și în știință, și în limbajul uzual, în practică, este în mod indiscutabil statornicit că anarhism se numește *negarea statutului pentru* perioada de trecere de la capitalism la socialism.

Marxismul ne învață că socialismul duce la „dispariția treptată" a statului ; acest lucru nu se poate să nu-l știe Miliukovii, Plehanovii, Cerevaninii etc., pe care i-a unit minciuna.

Neagă oare pravdiștii sau Lenin necesitatea *statului acum ?* — necesitatea „organizării puterii" ? — „obligativitatea supunerii față de aceasta" ?

Toți oamenii știutori de carte, în afara celor din alianța mincinoșilor, știu foarte bine că nu.

Și „Pravda", și Lenin au spus cît se poate de limpede și au repetat că noi toți fără rezerve sîntem de părere că statul și organizarea puterii sînt necesare nu numai în prezent, dar și pentru momentul istoric care va urma, acela al trecerii de la capitalism la socialism.

Numai alianța minciunii poate să nege sau să nu vadă acest lucru.

Problema este *ce* „organizare a puterii" *propunem poporului.*

Nu vechea organizare a puterii, nu poliția, nu funcționărimea, nu armata permanentă, ci una nouă : *Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc.*

Astfel de Soviete există, ele s-au și născut din revoluție, au și fost *recunoscute, ca o semiputere,* de toți, chiar și de guvernul capitaliștilor.

Și noi am spus cît se poate de limpede că *aceste* Soviete reprezintă *singura* formă *posibilă* de guvern revoluționar.

Ce poate fi mai puțin echivoc decît aceasta ?

www.dacoromanica.ro

De vreme ce este „singura posibilă" înseamnă că trebuie să acționăm *numai* prin lămurire, atîta timp cît nu există cineva care să fi trecut la folosirea violenței împotriva maselor.

Toți pravdiștii au admis „necesitatea puterii și obligativitatea supunerii" și o propovăduiesc poporului.

Miliukovii, Plehanovii, Cerevaninii & Co. mint pentru a ascunde poporului adevărul ; mint pentru a trece sub tăcere *principalul :* problema caracterului de clasă *al unei* organizări a puterii *sau a alteia.*

În aceasta constă miezul problemei.

Capitalistul numește *„anarhie"* Sovietele de deputați ai muncitorilor etc., deoarece o *astfel* de organizare a puterii nu leagă poporul dinainte și în mod necondiționat de jugul capitaliștilor, ci îi oferă libertate și ordine o dată cu posibilitatea unei treceri pașnice și treptate la socialism.

Aceasta și numai aceasta îi nemulțumește, îi indignează și îi înfurie pe capitaliști. De aici alianța minciunii. De aici revărsarea de calomnii și urletele de furie.

De aici agitația *pogromistă,* deghizată, ascunsă sub aluzii pe care o face „Reci" în articolul de fond menționat, în care cheamă la „rezistență", cheamă să se renunțe la „indiferență", „pasivitate" etc.

Dacă majoritatea poporului este cu dv., domnilor, dacă alianța voastră cu Sovietele (în care în prezent majoritatea *nu ne aparține nouă :* acest lucru l-am spus clar) este trainică, atunci de ce vă temeți, domnilor, de ce mințiți ?

Noi vrem doar să explicăm muncitorilor și țăranilor săraci greșelile tacticii lor. Noi considerăm că Sovietele sînt singura putere posibilă. Noi propovăduim necesitatea puterii și obligativitatea supunerii față de ea.

Atunci de ce vă e teamă ? De ce mințiți ?

Tocmai de adevăr vă e teamă. Mințiți pentru ca prin pogromuri, calomnie, violență, mîrșăvii *să împiedicați lămurirea* adevărului.

Acest lucru îl văd acum și unii dintre adversarii noștri. Citiți numărul de astăzi al organului partidului socialist-revoluționar „Delo Naroda" [118], organ la care colaborează ministrul Kerenski.

www.dacoromanica.ro

Despre Plehanov, cel mai credincios aliat al ziarelor „Russkaia Volea" şi „Reci", acest organ scrie : „...Ne-am obişnuit să vedem asemenea cuvinte, asemenea metodă de luptă în coloanele ziarului «Russkaia Volea». Şi, o spunem cinstit, e penibil şi dureros să le vezi în articolele unor socialişti...".

Aşa scriu adversarii noştri.

Aşa scriu democraţii în care s-a trezit conştiinţa de democrat.

Este iluzoriu să-ţi închipui că poţi să-i faci să roşească pe Miliukovi, Plehanovi, Cerevanini, dar dacă pînă şi un ziar la care colaborează ministrul Kerenski îşi întoarce cu dezgust privirile de la procedeele de un şovinism deşănţat, de la calomniile mîrşave, care miros a pogrom, ale lui Plehanov, atunci putem spune :

Eroii unor astfel de procedee sînt nişte oameni morţi.

Scris la 13 (26) aprilie 1917

Publicat la 14 aprilie 1917 în ziarul „Pravda" nr. 32

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O DEMASCARE IMPORTANTĂ

În articolul de fond apărut astăzi în „Delo Naroda", ziar la care printre colaboratorii apropiaţi figurează ministrul Kerenski, citim declaraţia deschisă că, „potrivit informaţiilor primite de noi, «Delo Naroda», de la persoane pe care le considerăm îndeajuns de competente în problema dată, nota amintită" (şi anume nota în legătură cu renunţarea la politica de anexiuni şi contribuţii) „n-a fost deocamdată trimisă".

Aşadar, se înşală acei membri şi adepţi ai Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor care spun şi cred că „noi am silit guvernul să renunţe la anexiuni".

Tovarăşi şi cetăţeni ! Citiţi şi recitiţi declaraţia ziarului „Delo Naroda" reprodusă de noi şi gîndiţi-vă bine la semnificaţia ei !

Mai departe în articolul de fond se spune :

„Şi iată că d-l Gucikov, ţinînd isonul colegului său războinic de la Dvorţovaia ploşcead, care rîvneşte cu nesaţ să pună mîna pe Constantinopol şi pe strîmtori, lansează în apelul său către armata de pe frontul romînesc lozinca necesităţii zdrobirii totale a Germaniei şi Austriei...".

Dacă „Delo Naroda" *ştie* că Miliukov rîvneşte cu nesaţ la anexiuni, de ce nu vorbeşte mai amănunţit despre aceasta ? Nu cere oare cauza poporului ca „Delo Naroda" * să vorbească mai clar şi mai răspicat ?

* — „Cauza poporului". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

La sfîrşitul articolului de fond se vorbeşte despre „*partea belicoasă a guvernului nostru provizoriu*“.

Încă o dată : nu cere oare cauza poporului ca „Delo Naroda“ să dea publicităţii nume şi fapte, fapte şi nume ?

Scris la 13 (26) aprilie 1917

Publicat la 14 aprilie 1917 în ziarul „Pravda“ nr. 32

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

BĂNCI ŞI MINIŞTRI

N. N. Pokrovski, fost ministru al afacerilor externe şi actual vicepreşedinte al comitetului central pentru industria de război, a fost ales membru în Consiliul băncii ruse pentru comerţul exterior. Contele V. N. Kokovţov, fost preşedinte al Consiliului de Miniştri, a fost şi el ales membru în Consiliul băncii.

Această ştire îmbucurătoare ne-au adus-o ziarele de seară apărute ieri.

Astăzi ministru, mîine bancher ; astăzi bancher, mîine ministru. Şi astăzi şi mîine pentru „război pînă la capăt".

Aşa stau lucrurile nu numai în Rusia, ci peste tot unde domneşte capitalul. De pe urma războiului se îmbogăţeşte un număr de bancheri, care ţin în mîinile lor întreaga lume.

— Ni se va spune, poate : dar Pokrovski şi Kokovţov au fost miniştri în timpul vechiului regim, iar astăzi trăim într-o Rusie înnoită.

La aceasta vom răspunde printr-o întrebare :

— *dar la cîte bănci participă (ca directori, ca acţionari, ca stăpîni de fapt) actualii miniştri Gucikov, Tereşcenko, Konovalov ?*

Ar fi bine ca tovarăşii funcţionari de bancă (care, în paranteză fie zis, trebuie să se organizeze cît mai curînd într-un sindicat al lor) să strîngă material în această privinţă şi să-l publice în presa muncitorească.

„Pravda" nr. 32
din 14 aprilie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CĂTRE SOLDAŢI ŞI MARINARI

Tovarăşi soldaţi ! Tovarăşi marinari !

Ziarele capitaliştilor, începînd cu „Reci" şi terminînd cu „Russkaia Volea", desfăşoară cea mai deşănţată campanie de minciuni şi calomnii în legătură cu trecerea mea şi a altor 30 de emigranţi prin Germania.

Ziarele capitaliştilor mint cu neruşinare, afirmînd sau insinuînd că noi ne-am fi bucurat de unele favoruri inadmisibile sau neobişnuite din partea guvernului german, pe care noi îl considerăm un guvern la fel de banditesc, la fel de criminal ca şi toate guvernele capitaliste angajate în actualul război.

Oameni bogaţi, care aveau „legături" cu înalţi funcţionari ai monarhiei ţariste, ca, de pildă, profesorul liberal Kovalevski, prietenul Miliukovilor & Co., au dus în permanenţă tratative cu guvernul german, prin intermediul guvernului rus ţarist, pentru eliberarea ruşilor luaţi prizonieri de germani în schimbul germanilor luaţi prizonieri de ruşi.

Şi atunci de ce emigranţii care lîncezeau în străinătate din cauza luptei duse împotriva ţarului nu ar avea dreptul să încheie *fără* guvern o înţelegere cu privire la un schimb al ruşilor pe germani ?

De ce n-a permis guvernul lui Miliukov & Co. intrarea în Rusia a socialistului elveţian Fritz Platten, care a venit împreună cu noi şi care a încheiat cu guvernul german o înţelegere cu privire la schimb ?

Guvernul minte atunci cînd lansează zvonuri că Platten ar fi prietenul germanilor. Asta e o calomnie. Platten este

www.dacoromanica.ro

prietenul muncitorilor şi duşmanul capitaliştilor din *toate* ţările.

Capitaliştii mint atunci cînd lansează zvonul că noi am fi pentru o pace separată cu germanii, că noi am ţinut sau am vrut să ţinem o consfătuire la Stockholm cu socialiştii germani care sînt de partea guvernului din ţara *lor*.

Aceasta este o minciună şi o calomnie. Noi nu am participat şi nu vom participa la nici un fel de consfătuire cu asemenea socialişti. Noi considerăm drept trădători ai socialismului pe socialiştii din toate ţările care ajută pe capitaliştii din ţara *lor* să ducă acest război criminal.

Prietenii noştri sînt *numai* socialiştii care, asemenea lui Karl Liebknecht, condamnat la muncă silnică de guvernul banditesc german, se ridică împotriva capitaliştilor din ţara *lor*.

Noi vrem nu o pace separată cu Germania, noi vrem pace între *toate* popoarele, noi vrem victoria muncitorilor din *toate* ţările asupra capitaliştilor din *toate* ţările.

Capitaliştii din Rusia mint şi ne calomniază, aşa cum îl calomniază capitaliştii germani pe Liebknecht. Capitaliştii mint atunci cînd spun că noi am urmări să semănăm discordie şi vrajbă între muncitori şi soldaţi.

Nu-i adevărat ! Noi vrem *unirea* muncitorilor şi soldaţilor. Noi vrem *să explicăm* membrilor Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor că în mîinile *acestor* Soviete trebuie să fie *întreaga* putere de stat.

Capitaliştii ne calomniază, mergînd atît de departe cu neruşinarea lor încît nici un ziar burghez nu a reprodus din „Izvestiia Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" raportul nostru cu privire la călătoria noastră şi hotărîrea Comitetului executiv al muncitorilor şi soldaţilor.

Fiecare muncitor şi fiecare soldat îşi cunoaşte Sovietul *său* de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Comitetului executiv al acestui Soviet i-am prezentat noi raportul chiar a doua zi după sosirea noastră. Raportul a fost publicat în nr. 32 din „Izvestiia" *. De ce *nici un* ziar al capitaliştilor n-a reprodus acest raport ?

* Vezi volumul de faţă, p. 121—123. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Pentru că aceste ziare răspîndesc minciuna şi calomnia şi se tem că raportul prezentat de noi Comitetului executiv îi va demasca pe mincinoşi.

De ce nici un ziar n-a reprodus *hotărîrea* adoptată de Comitetul executiv în legătură cu raportul nostru şi publicată în acelaşi număr al „Izvestiei“ ?

Pentru că această hotărîre demască înşelăciunea capitaliştilor şi a ziarelor lor, cerînd guvernului să ia măsuri pentru întoarcerea emigranţilor.

În „Izvestiia“ Sovietului a fost publicat un protest împotriva arestării lui Troţki de către englezi ; a fost publicată scrisoarea lui Zurabov, care demască minciuna lui Miliukov [119] ; a fost publicată telegrama lui Martov, care vorbeşte despre acelaşi lucru.

Soldaţi şi marinari ! Nu daţi crezare minciunilor şi calomniilor lansate de capitalişti ! Demascaţi-i pe înşelători, care trec sub tăcere adevărul publicat în „Izvestiia“ !

Scris între 11 şi 14 (24 şi 27) aprilie 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin“, vol. IV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎMPOTRIVA POGROMIŞTILOR

CĂTRE MUNCITORII, SOLDAŢII ŞI ÎNTREAGA POPULAŢIE A PETROGRADULUI [128]

Cetăţeni ! Ziarul „Russkaia Volea", fundat de ministrul ţarist Protopopov şi dispreţuit pînă şi de cadeţi, duce o agitaţie pogromistă împotriva partidului nostru, împotriva ziarului „Pravda", împotriva tovarăşilor noştri Lenin şi Zinoviev, împotriva Comitetului din Petersburg al partidului nostru, care îşi are sediul în palatul Kşesinskaia. Noi avem o serie de informaţii nu numai verbale, ci şi în scris despre ameninţări cu violenţa, cu bombe etc.

Încă din primele zile ale revoluţiei, capitaliştii, travestiţi în „republicani", încearcă să semene vrajbă între muncitori şi soldaţi. La început au spus minciuni pe socoteala muncitorilor, afirmînd că aceştia ar vrea să lase armata fără pîine. Acum caută să instige împotriva „Pravdei".

Facem apel la cinstea muncitorilor şi soldaţilor revoluţionari din Petrograd şi declarăm :

Nu numai că noi n-am proferat nici o ameninţare cu violenţa, nici directă, nici indirectă, la adresa unei persoane sau alta, dar, dimpotrivă, noi am declarat întotdeauna că sarcina noastră este de *a explica* întregului popor concepţiile noastre, că noi considerăm *Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor,* ales de toţi muncitorii şi soldaţii, drept *singurul* guvern revoluţionar *posibil.*

Tovarăşii din *diferite* partide care au trecut prin Germania *chiar în prima zi* a sosirii lor au prezentat *un raport* împuterniciţilor *tuturor* muncitorilor şi soldaţilor, şi anume *Comitetului executiv* al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. În acest Comitet executiv erau Ciheidze, Ţereteli, Skobelev, Şteklov şi alţii.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi ! Aceşti conducători ai Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor în multe privinţe nu împărtăşesc concepţiile noastre asupra problemelor organizării de stat. Comportarea lor nu putea fi dictată de relaţii de cumetrie cu noi.

Şi ce a făcut Comitetul executiv ?

El *a publicat în întregime*, în organul său „Izvestiia nr. 32 din 5 aprilie 1917, raportul cu privire la trecerea prin Germania.

În acest raport sînt indicate toate faptele şi *numele* socialiştilor străini din două ţări neutre, Elveţia şi Suedia, care *au verificat* procesele noastre verbale.

Şi ce a hotărît Comitetul executiv ? A condamnat el oare sau cel puţin şi-a exprimat nemulţumirea în ceea ce priveşte trecerea lui Lenin şi a celorlalţi prin Germania ?

Nu. Iată cum a expus redacţia „*Izvestiei*", în acelaşi număr, hotărîrea Comitetului executiv :

„Dînd ascultare raportului tovarăşilor Zurabov şi Zinoviev, Comitetul executiv a hotărît să se adreseze imediat guvernului provizoriu, cerîndu-i să ia măsuri pentru ca toţi emigranţii să fie lăsaţi să treacă fără întîrziere spre Rusia, indiferent de concepţiile lor politice şi de atitudinea lor faţă de război. Rezultatele tratativelor cu guvernul le vom comunica în zilele următoare. *Red.*".

Oricine vede că în aceste rînduri *nu există* nici un cuvînt împotriva lui Lenin şi tovarăşilor săi. Ele conţin un *avertisment* dat guvernului provizoriu, hotărîrea *de a se lua măsuri* pentru ca guvernul să nu creeze greutăţi în calea celor ce vor să se întoarcă în Rusia.

Iar după aceasta telegrama lui *Martov* şi arestarea lui *Troţki* în Anglia au dovedit că Miliukov este neputincios în faţa Angliei şi Franţei, care ţin în închisoare pe socialiştii lor internaţionalişti, sau că Miliukov *nu vrea* să ia măsuri serioase.

În decursul războiului s-a făcut de zeci de ori schimb între ruşi şi germani. Kovalevski, membru în Consiliul de stat, a fost schimbat pe un austriac etc. Nu o dată a aranjat guvernul un schimb pentru bogătaşi. De ce nu vrea guvernul actual să aranjeze un schimb pentru emigranţi ? Pentru că vrea să priveze o serie de luptători de posibilitatea de a participa la lupta revoluţionară.

www.dacoromanica.ro

Ce fac „Russkaia Volea" şi ziarele care-i calcă pe urme, cum sînt „Reci" şi „Edinstvo".

Ele continuă campania de aţîţări, instigînd prin aceasta multe elemente dubioase la acte de violenţă împotriva unor anumite persoane, şi *nu publică* nici raportul, nici hotărîrea Comitetului executiv !...

Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor i-au fost comunicate numele unei serii de socialişti care au verificat şi au aprobat fiecare pas al emigranţilor în legătură cu călătoria. Aceştia sînt socialiştii *francezi* Loriot şi Guilbeaux, socialistul *elveţian* Platten, socialiştii *suedezi* Lindhagen (primarul oraşului Stockholm), Carleson, Ström, Nerman, socialistul *german* Hartstein din grupul lui *Karl Liebknecht*, socialistul *polonez* Bronski.

Această comportare a ziarelor „Russkaia Volea", „Reci", „Edinstvo" înseamnă complicitate cu forţele dubioase, care neninţă cu violenţa, cu pogromul şi cu bombele.

Tovarăşi soldaţi şi muncitori !

Vă punem în gardă împotriva domnilor de la „Russkaia Volea", „Reci", „Edinstvo" şi declarăm din nou : noi sîntem pentru *a se explica* întregului popor concepţiile *tuturor* partidelor, noi sîntem pentru *respectarea* Sovietului de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor.

Dacă guvernul provizoriu, dacă ziarul „Reci", dacă d-l Plehanov nu sînt mulţumiţi de comportarea Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, de ce *nu o spun deschis ? De ce nu cer o revizuire ?* De ce se tem să reproducă ceea ce s-a spus în „Izvestiia Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" nr. 32 ? De ce ? Pentru că vor să semene discordie !

Dacă se va face uz de violenţă într-o formă sau alta, răspunzători pentru acest lucru îi facem pe redactorii şi pe colaboratorii ziarelor „Russkaia Volea", „Reci", „Edinstvo" etc., care au îndrăznit *să nu publice* raportul şi hotărîrea Comitetului executiv şi să desfăşoare o campanie dubioasă de instigare.

Ziarul „Delo Naroda", la care colaborează îndeaproape ministrul A. F. Kerenski, a arătat că procedeele ziarelor menţionate constituie un ajutor dat pogromiştilor („Delo Naroda" nr. 23).

www.dacoromanica.ro

Să ia aminte Miliukovii, Amfiteatrovii, Plehanovii & Co. că dacă în urma campaniei lor de instigare se va recurge la violenţă, aceasta se va întoarce în primul rînd împotriva lor.

Jos cu agitaţia pogromistă ! Jos cu eroii campaniei de instigare şi înşelăciune care ţin ascunse hotărîrile Comitetului executiv !

Tovarăşi soldaţi şi muncitori ! Nu îngăduiţi ca libertatea poporului să fie întinată de pogromuri ! Luptaţi pentru a obţine *respectarea* hotărîrilor Sovietului *vostru* de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor !

Comitetul Central al P.M.S.D.R.
Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R.

Scris la 13 sau 14 (26 sau 27) aprilie 1917

Publicat la 15 aprilie 1917 în ziarul „Pravda" nr. 33

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CETĂŢENI ! PRIVIŢI CARE SÎNT PROCEDEELE CAPITALIŞTILOR DIN TOATE ŢĂRILE ![121]

„Reci" îşi încheie articolul redacţional de astăzi cu următoarele cuvinte :

„Guvernul german se străduieşte să menţină unitatea internă a Germaniei şi să dezbine puterile Antantei. «Pravdiştii» noştri subminează prin toate mijloacele unitatea Rusiei revoluţionare şi ajută guvernul rus împotriva guvernelor aliate ale Angliei şi Franţei. Nu sîntem oare îndreptăţiţi să spunem că «băieţii» lui Lenin lucrează pentru von Bethmann-Hollweg şi Wilhelm al II-lea ?"

Nu, domnilor capitalişti, nu sînteţi îndreptăţiţi să spuneţi acest lucru. Noi, pravdiştii, şi numai noi, nu numai că nu menţinem unitatea internă a Germaniei, ci, *dimpotrivă, o distrugem.*

Acesta este un fapt pe care nici o minciună a d-lor capitalişti ruşi nu-l va putea face să dispară.

Este un fapt că noi, pravdiştii, şi numai noi, cerem socialiştilor germani să rupă imediat şi fără rezerve cu Plehanovii germani, adică cu Scheidemanni, şi cu „centrul" german, adică cu oamenii care şovăie, care nu se hotărăsc să rupă în mod principial şi definitiv cu Scheidemannii.

Este un fapt că noi, pravdiştii, şi numai noi, sîntem pentru unitate *numai* cu două grupuri ale socialiştilor germani („Spartacus" şi „Politica muncitorească"), grupuri care împărtăşesc politica promovată de Karl Liebknecht, adică *politica distrugerii unităţii interne a Germaniei.* Politica lui Karl Liebknecht constă *în fapt* şi nu în vorbă în distrugerea „unităţii interne" a capitaliştilor şi muncitorilor *din Germania.*

www.dacoromanica.ro

Întrucît pentru Karl Liebknecht era limpede că capitaliştii germani şi Wilhelm al lor sînt imperialişti, adică bandiţi, el a trimis la Conferinţa de la Zimmerwald (septembrie 1915) o scrisoare, care n-a fost dată publicităţii, deoarece pe atunci Liebknecht se afla încă în legalitate. Dar toţi cei care au participat la Conferinţa de la Zimmerwald cunosc această scrisoare [122].

Această scrisoare conţinea îndemnul : nu armistiţiu civil, ci război civil.

Iată cum a propovăduit tovarăşul *nostru* de idei, Karl Liebknecht, „unitatea internă" a Germaniei. Iată ce am propovăduit noi în traducerea în limba germană a broşurii noastre, pravdiste (a lui Zinoviev şi Lenin), „Socialismul şi războiul" *.

Şi Karl Liebknecht nu numai că a vorbit astfel, dar a şi acţionat astfel. De la tribuna parlamentului german el a chemat pe soldaţii Germaniei să întoarcă armele împotriva guvernului din ţara *lor*, guvernul german, iar apoi a pornit la o demonstraţie de stradă cu proclamaţii revoluţionare : „jos guvernul".

Iată cum „s-a străduit să menţină unitatea internă a Germaniei" partizanul politicii noastre, pravdiste, Karl Liebknecht. Iată pentru ce zace el acum în închisoare, condamnat la muncă silnică.

Şi pe Karl Liebknecht îl numeşte de-a dreptul trădător nu numai întreaga presă a capitaliştilor germani, dar şi toate ziarele Plehanovilor germani îl acuză mai mult sau mai puţin făţiş de trădare sau de anarhism.

În *toate* ţările, capitaliştii împroaşcă cu torente de minciuni şi calomnii, de injurii şi acuzaţii de trădare pe socialiştii care acţionează aşa cum a acţionat Karl Liebknecht în Germania, cum acţionează pravdiştii în Rusia, adică pe cei care *distrug* „unitatea internă" a muncitorilor cu capitaliştii din *fiecare* ţară, cu Plehanovii din fiecare ţară, cu oamenii de „centru" din fiecare ţară şi *făuresc unitatea muncitorilor din toate ţările* pentru a pune capăt războiului tîlhăresc, prădalnic, imperialist, pentru a scăpa întreaga omenire de sub jugul capitalului.

* Vezi *V. I. Lenin*. Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1954, ed. a doua, p. 309—354. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

În Germania, capitaliştii îi prigonesc, declarîndu-i trădători, pe Karl Liebknecht şi pe prietenii lui. În Germania, tovarăşul nostru Karl Liebknecht a fost şi el nu o dată ameninţat că va fi sfîşiat de mulţime. Despre aceasta a vorbit chiar şi Plehanovul german, social-şovinistul David. În Rusia, capitaliştii îi prigonesc, declarîndu-i trădători, pe pravdişti. În Anglia, capitaliştii îl prigonesc, declarîndu-l trădător, pe învăţătorul scoţian MacLean, care zace şi el în închisoare, condamnat la muncă silnică pentru *aceeaşi* crimă, pentru aceeaşi „trădare" de care s-a făcut vinovat Karl Liebknecht şi de care ne-am făcut vinovaţi şi noi, pravdiştii.

În Franţa, guvernul capitaliştilor-republicani ţine în închisoare pe francezul *Content* şi pe rusul Raev pentru vina de a fi publicat proclamaţia: „să obţinem pacea cu forţa".

Domnilor de la „Reci", domnilor miniştri, domnilor membri ai guvernului revoluţionar! Aruncaţi-ne în închisori pe noi, pravdiştii, sau propuneţi poporului rus să ne arunce în închisori! Atunci veţi copia efectiv politica Angliei capitaliste „aliate" (cu ţarul Nicolaie al II-lea, deoarece *el* a încheiat tratatul de alianţă!), care îi ţine în închisori pe pravdiştii englezi.

Jos „unitatea internă" a muncitorilor şi capitaliştilor din *toate* ţările, deoarece această „unitate" a condamnat şi condamnă omenirea la ororile unui război banditesc, imperialist, dus pentru salvgardarea intereselor capitaliste!

Trăiască unitatea *acelor* socialişti şi muncitori din *toate* ţările care simpatizează nu numai în vorbe cu Karl Liebknecht, ci în fapte duc aceeaşi politică împotriva capitaliştilor din ţara *lor!*

Scris la 14 (27) aprilie 1917

Publicat la 15 aprilie 1917 în ziarul „Pravda" nr. 33

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

„ÎNŢELEGERE DE BUNĂVOIE" ÎNTRE MOŞIERI ŞI ŢĂRANI ?

Iată textul, apărut astăzi în „Den" [123], al telegramei ministrului Şingarev, telegramă la care ne-am referit ieri în articolul de fond al ziarului nostru :

„Luînd cunoştinţă de hotărîrea comitetului din Raneburg cu privire la însămînţarea cerealelor, consider de datoria mea să declar că rezolvarea cu de la sine putere a problemei agrare nu este admisibilă fără o lege generală de stat. Samavolnicia va duce la o calamitate naţională şi va pune în pericol cauza libertăţii, dînd naştere la discordii. Rezolvarea problemei agrare este, potrivit legii, de competenţa Adunării constituante. În prezent, la sate, pe lîngă comitetele de aprovizionare de plasă se vor organiza camere agricole de conciliere în vederea înţelegerii de bunăvoie între agricultori şi proprietarii funciari. De asemenea se studiază de urgenţă problema arendării pămînturilor lăsate în părăsire. În numele ordinii publice, vă rog să vă călăuziţi după hotărîrile guvernului provizoriu şi să nu introduceţi în mod samavolnic simulacre de legi".

Este oare aceasta „democraţie", „libertate a poporului" dacă ţăranii, care formează în mod vădit, indiscutabil, imensa *majoritate* a populaţiei, nu au dreptul să adopte şi să aplice hotărîrea lor, ci trebuie să aştepte *„o înţelegere de bunăvoie"* între proprietarii funciari şi agricultori ?

Un proprietar funciar are 2 000 de deseatine de pămînt şi *trei sute* de familii ţărăneşti au 2 000 de deseatine de pămînt. Aceasta este, în general, starea de lucruri în Rusia. Trei sute de ţărani trebuie să aştepte consimţămîntul „de bunăvoie" al *unui singur* moşier !!

Este oare drept asta, tovarăşi soldaţi ?

Scris la 14 (27) aprilie 1917

Publicat la 15 aprilie 1917 în ziarul „Pravda" nr. 33

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UN GLAS CINSTIT ÎN CORUL CALOMNIATORILOR

„Malenkaia Gazeta“ [124] publică astăzi apelul pe care un grup de soldaţi din detaşamentul 4 sanitar auto din prima linie l-a adresat tuturor camarazilor lor din armată, cerînd să se procedeze la cercetarea împrejurărilor legate de trecerea lui Lenin şi a celorlalţi prin Germania.

Iată un glas cinstit care se distinge din torentul de minciuni murdare, de calomnii mîrşave şi de agitaţie pogromistă. Într-adevăr, fiecare cetăţean are dreptul *şi datoria* de a cere să se cerceteze orice fapt care are o însemnătate publică.

Iată calea cinstită a unor oameni cinstiţi şi nu a unor pogromişti.

Şi pe această cale au păşit *imediat*, chiar în prima zi a sosirii lor, Lenin şi *toţi* cei care au sosit o dată cu el, *partizani a diferite partide*. Ei au prezentat Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor un *raport* cu privire la călătoria lor *, au indicat în raport *numele* socialiştilor din cele două ţări neutre, Elveţia şi Suedia, care au semnat procesul-verbal cu privire la călătorie şi care au luat cunoştinţă de *toate* documentele. În Comitetul executiv erau Ciheidze, Ţereteli, Skobelev, Steklov şi alţii. Ei au hotărît să se publice în „*Izvestiia*“ atît raportul, cît şi hotărîrea Comitetului executiv.

După prezentarea raportului s-a luat următoarea hotărîre: „Dînd ascultare raportului tovarăşilor Zurabov şi Zinoviev, Comitetul executiv a hotărît să se adreseze ime-

* Vezi volumul de faţă, p. 121—123. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

diat guvernului provizoriu, cerîndu-i să ia măsuri pentru ca toţi emigranţii să fie lăsaţi să intre fără întîrziere în Rusia, indiferent de concepţiile lor politice şi de atitudinea lor faţă de război".

Atît raportul, cît şi hotărîrea au fost publicate în *„Izvestiia Sovietului"* nr. 32 din 5 aprilie 1917.

Este oare cinstit, este oare înţelept să *nu* reproduci acest raport şi această hotărîre şi să te dedai la o agitaţie pogromistă?

Au procedat oare just tovarăşii din detaşamentul 4 sanitar auto din prima linie, care se grăbesc şi „să înfiereze" pe cei sosiţi, şi să-i taxeze de „trădători", şi „să-i blesteme" şi să-i împroaşte cu alte injurii *fără să fi examinat* cele publicate în „Izvestiia"?

Oare aceasta nu înseamnă tocmai anarhism, tocmai un *îndemn de a nu respecta* pe membrii Comitetului executiv aleşi de muncitori şi soldaţi?

Scris la 14 (27) aprilie 1917

Publicat la 15 aprilie 1917 în ziarul „Pravda" nr. 33
Semnat: N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI ORĂȘENEȘTI PETROGRAD A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA [125]

14—22 APRILIE (27 APRILIE—5 MAI) 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Conferința organizației orășenești Petrograd și Conferința P.M.S.D. (b) din Rusia din aprilie 1917" ; proiectul de rezoluție cu privire la război a fost publicat pentru prima oară în 1927, în ed. 2—3 ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XX ; relatarea apărută în presă asupra raportului cu privire la momentul actual și rezoluțiile cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu și la alegerile municipale au fost publicate în ziarul „Pravda" nr. 40, 35 și 46 din 8 mai (25 aprilie), 1 mai (18 aprilie) și 15 (2) mai 1917

Se tipărește după textul unui exemplar dactilografiat al procesului-verbal ; proiectul de rezoluție cu privire la război se tipărește după un exemplar dactilografiat, corectat de V. I. Lenin ; relatarea apărută în presă asupra raportului cu privire la momentul actual și rezoluțiile cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu și la alegerile municipale — după textul apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

1

RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL ŞI LA ATITUDINEA FAŢĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU 14 (27) APRILIE

1

PROCES-VERBAL

Noi ne-am definit din timp şi mult mai precis decît alte partide linia politică, consacrînd-o prin diverse rezoluţii. Viaţa ne-a pus într-o situaţie cu totul nouă. Cea mai mare greşeală pe care o comit revoluţionarii este că îşi întorc privirea înapoi, la vechile revoluţii. Viaţa aduce însă multe elemente noi, care trebuie să fie prinse în înlănţuirea generală a evenimentelor.

Noi am definit în mod absolut just forţele motrice ale revoluţiei. Evenimentele au confirmat vechile noastre teze bolşevice, dar nenorocirea este că tovarăşii au ţinut să rămînă „vechi" bolşevici. O mişcare de masă a existat numai în rîndurile proletariatului şi ale ţărănimii. Burghezia din Apusul Europei a fost întotdeauna împotriva revoluţiei. Iată o teză cu care eram obişnuiţi. Lucrurile s-au petrecut însă altfel. Războiul imperialist a scindat burghezia din Europa, şi asta a făcut ca, urmărindu-şi scopurile imperialiste, capitaliştii anglo-francezi să devină partizani ai revoluţiei ruse. Capitaliştii englezi au organizat de-a dreptul un complot împreună cu Gucikovii, Miliukovii şi cu corpul de comandă al armatei. Capitaliştii anglo-francezi s-au situat de partea revoluţiei. Ziarele din Europa anunţă o serie întreagă de voiaje întreprinse de trimişi ai Angliei şi Franţei pentru tratative cu „revoluţionari" ca Gucikov. Iată un aliat neprevăzut al revoluţiei. Asta a făcut ca revoluţia să se desfăşoare cum nimeni nu se aştepta. Noi am căpătat aliaţi nu numai în burghezia rusă, ci şi în capitaliştii anglo-francezi. Cînd am declarat acest lucru într-un

www.dacoromanica.ro

referat ţinut în străinătate*, un menşevic a replicat că noi n-am avut dreptate, deoarece burghezia era necesară pentru succesul revoluţiei. Eu i-am răspuns că asta a fost „necesar" numai pentru ca revoluţia să învingă în opt zile. Doar Miliukov declarase încă înainte de revoluţie că el este împotriva victoriei dacă ea trebuie să vină în urma unei revoluţii. Nu trebuie să uităm aceste cuvinte ale lui.

Aşadar, revoluţia, în prima ei etapă, s-a desfăşurat aşa cum nimeni nu se aştepta. Bolşevicii au dat răspuns la problema posibilităţii „apărării patriei": dacă ar învinge o revoluţie burghezo-şovinistă („Soţial-Demokrat" nr. 47), în acest caz apărarea patriei ar fi de asemenea inadmisibilă **. Originalitatea situaţiei constă în dualitatea puterii. În străinătate, unde nu ajunge nici un ziar mai de stînga decît „Reci" şi unde ziarele burgheze anglo-franceze susţin că guvernul provizoriu are putere deplină, iar Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor reprezintă „haosul", acolo nimeni nu-şi poate face o idee precisă despre dualitatea puterii. Abia revenind aici am aflat că Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor a cedat puterea guvernului provizoriu. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor este întruchiparea dictaturii proletariatului şi a soldaţilor, dintre care ultimii sînt în majoritate ţărani. Asta este tocmai dictatura proletariatului şi a ţărănimii. Dar această „dictatură" a căzut la înţelegere cu burghezia. Tocmai aici e necesară revizuirea „vechiului" bolşevism. Situaţia care s-a creat arată că dictatura proletariatului şi a ţăranilor s-a împletit cu puterea burgheziei. E o situaţie cît se poate de originală. Pînă acum nu au mai existat revoluţii în care reprezentanţii proletariatului revoluţionar şi ai ţărănimii, avînd arma în mînă, să încheie o alianţă cu burghezia şi, deţinînd puterea, s-o cedeze burgheziei. Burghezia dispune de forţa capitalului şi de forţa organizării. E de mirare chiar că muncitorii s-au dovedit totuşi destul de organizaţi. Revoluţia burgheză din Rusia a fost desăvîrşită, întrucît puterea a trecut în mîinile burgheziei. „Vechii bolşevici" contestă: „ea nu a fost desăvîrşită,

* Vezi volumul de faţă, p. 73—74. — *Nota red.*

** Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

fiindcă nu există dictatura proletariatului şi a ţăranilor". Dar Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor reprezintă tocmai această dictatură.

Mişcarea agrară se poate desfăşura în două feluri. Ţăranii vor lua pămîntul, dar lupta dintre proletariatul sătesc şi ţărănimea înstărită nu va izbucni. Asta e puţin probabil, deoarece lupta de clasă nu stă să aştepte. A repeta astăzi ceea ce spuneam în 1905 şi a nu vorbi despre lupta de clasă la sate înseamnă a trăda cauza proletară.

Încă de pe acum întîlnim exprimată în hotărîrile unei serii de congrese ţărăneşti ideea că rezolvarea problemei agrare trebuie amînată pînă la Adunarea constituantă. Este o izbîndă a ţărănimii înstărite, care trage spre cadeţi. Ţăranii au şi început să ia pămînturile. Socialiştii-revoluţionari îi reţin, cerîndu-le să aştepte pînă la Adunarea constituantă. Cerinţa de a lua imediat pămînturile trebuie să se îmbine cu propaganda pentru crearea de Soviete de deputaţi ai muncitorilor agricoli. Revoluţia burghezo-democratică a fost desăvîrşită. Programul agrar trebuie înfăptuit într-un chip nou. Aceeaşi luptă pentru putere între marii şi micii proprietari, care are loc acum aici, va avea loc şi la sate. Pentru ţărani nu e de ajuns să capete pămînt. Numărul celor fără cai a crescut foarte mult. Noi sîntem singurii care dezvoltăm acum revoluţia agrară, spunînd ţăranilor să ia imediat pămîntul. Pămîntul trebuie luat în mod organizat. Bunurile să nu fie distruse. Mişcarea agrară este deci numai o previziune şi nu o realitate. Sarcina marxiştilor este de a explica ţăranilor programul agrar ; centrul lui de greutate trebuie mutat asupra Sovietului de deputaţi ai muncitorilor agricoli. Dar trebuie să prevedem eventualitatea ca ţărănimea să se unească cu burghezia, aşa cum a făcut Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Prin urmare, mişcarea agrară mai trebuie dezvoltată încă. Ţărănimea înstărită va trage fără doar şi poate spre burghezie, spre guvernul provizoriu. Ea s-ar putea dovedi mai de dreapta decît Gucikov.

Deocamdată victoria puterii burgheze a fost realizată. Situaţia economică a ţăranilor îi desparte de moşieri. Ţăranii nu au nevoie de dreptul la pămînt. Ei au nevoie de Soviete de deputaţi ai muncitorilor agricoli. Cei care îi

www.dacoromanica.ro

sfătuiesc pe ţărani să aştepte Adunarea constituantă îi înşală.

Sarcina noastră este să elaborăm linia de clasă, delimitîndu-ne de mlaştina mic-burgheză ; burghezia îşi face treburile de minune, promiţînd cîte-n lună şi-n stele şi promovînd în fapt politica ei de clasă.

În Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor raportul este acesta : puterea o deţine guvernul provizoriu, iar socialiştii se limitează la „comisii de contact". Guvernul este alcătuit, ce-i drept, din oameni care sînt cei mai buni mandatari ai clasei lor, dar el reprezintă totuşi o anumită clasă. Mica burghezie s-a dat în întregime pe mîna lor. Dacă nu vom delimita linia proletară, vom trăda cauza proletariatului. Burghezia domină fie prin înşelăciune, fie prin violenţă. Acum linguşeala şi înşelăciunea domnesc pretutindeni, şi asta adoarme revoluţia. Ei fac concesii în probleme de ordin secundar. Într-o problemă principală (cum e revoluţia agrară) ei nu fac nimic. Cine nu vede că în Rusia, exceptînd pe bolşevici, nu există decît defensism revoluţionar, care a învins pretutindeni, nu vede faptele ; iar defensismul revoluţionar înseamnă renunţarea la toate principiile socialiste de dragul intereselor tîlhăreşti ale marelui capital, camuflate îndărătul frazeologiei despre „apărarea patriei", înseamnă cedarea poziţiilor în favoarea micii burghezii. Vorbind despre masa revoluţionară defensistă „de bună-credinţă", am avut în vedere nu o categorie morală, ci o definiţie de clasă. Clasele reprezentate în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor nu sînt interesate în războiul tîlhăresc. În Europa lucrurile stau altfel. Acolo poporul este asuprit, acolo adeseori pacifiştii cei mai oportunişti sînt prigoniţi mai rău decît noi, pravdiştii. La noi însă Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor promovează linia revoluţionară defensistă nu prin violenţă, ci bizuindu-se pe încrederea maselor. Europa este de la un capăt la altul o închisoare militară. Acolo capitalul domneşte cu cruzime. În întreaga Europă burghezia trebuie răsturnată şi nu convinsă. În Rusia, soldaţii sînt înarmaţi : ei s-au lăsat înşelaţi în mod paşnic, consimţind „să se apere" numai de Wilhelm. Acolo, în Europa, nu există

www.dacoromanica.ro

defensism revoluţionar „de bună-credinţă", ca în Rusia, unde poporul a cedat burgheziei puterea din ignoranţă, din inerţie, din obişnuinţa de a trăi sub bici, din tradiţie. Steklov, Ciheidze — în vorbe conducători, iar în fapt cozi de topor ale burgheziei, cu toate virtuţile lor, cunoaşterea marxismului etc. — sînt oameni sfîrşiţi politiceşte. La noi puterea se află în mîinile soldaţilor, care au o stare de spirit defensistă. Situaţia obiectivă de clasă a capitaliştilor e una. Ei luptă pentru sine. Soldaţii sînt proletari şi ţărani. Asta e altceva. Au ei vreun interes să cucerească Constantinopolul? Nu, interesele lor de clasă sînt împotriva războiului! Iată de ce pe ei putem să-i lămurim, să-i facem să-şi schimbe părerea. Situaţia politică în momentul de faţă ne dictează să arătăm maselor care este adevărul. Nu putem conta pe „sprijinul" masei revoluţionare etc. atîta timp cît nu vom explica soldaţilor sau maselor inconştiente semnificaţia lozincii „jos războiul!"

Ce este Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor? Semnificaţia lui de clasă este puterea. Libertatea care există acum la noi nu este, desigur, o libertate politică deplină. Dar atîta libertate ca în Rusia nu există nicăieri. „Jos războiul!" nu înseamnă să laşi arma din mînă, ci înseamnă trecerea puterii în mîinile unei alte clase. A explica acest lucru, iată centrul de greutate al întregii poziţii actuale. Blanquismul tindea la cucerirea puterii cu sprijinul unei minorităţi. La noi e cu totul altfel. Noi sîntem încă în minoritate, dar sîntem conştienţi de necesitatea cuceririi majorităţii. Spre deosebire de anarhişti, noi avem nevoie de stat pentru trecerea la socialism. Comuna din Paris ne-a dat un model de stat de tipul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor: puterea directă a muncitorilor organizaţi şi înarmaţi, dictatura muncitorilor şi ţăranilor. Rolul Sovietelor, semnificaţia acestei dictaturi constă în violenţă organizată împotriva contrarevoluţiei, în apărarea cuceririlor revoluţiei în interesul majorităţii şi avînd sprijinul ei. În stat nu poate exista o dualitate a puterii. Sovietele de deputaţi sînt un tip de stat în care poliţia nu are ce căuta. Aici conduce poporul însuşi, aici întoarcerea la monarhie nu e posibilă. Armata trebuie să se contopească cu poporul — iată victoria libertăţii! Toată lumea trebuie să cu-

www.dacoromanica.ro

noască mînuirea armelor. Pentru a păstra libertatea este necesară înarmarea întregului popor, iată esenţa comunei. Noi nu sîntem ca anarhiştii, care neagă organizarea statului, adică violenţa în general şi în special a statului muncitorilor înşişi, organizaţi şi înarmaţi, organizarea statului prin Sovietele lor. Viaţa a împletit dictatura proletariatului şi a ţărănimii cu dictatura burgheziei. Treapta următoare este dictatura proletariatului, care încă nu este suficient de organizat şi luminat, care trebuie luminat. Astfel de Soviete de deputaţi ai muncitorilor etc. trebuie să existe în tot cuprinsul statului. Viaţa o cere. Altă cale nu există. Tocmai asta este Comuna din Paris ! Sovietul de deputaţi ai muncitorilor nu este o organizaţie profesională, aşa cum vrea burghezia. Poporul vede lucrurile altfel, şi mai just : el vede în Soviete puterea. El vede că ieşirea din război o constituie victoria Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor. Tocmai acesta este tipul de stat cu care se poate merge spre socialism. Cînd puterea e cucerită de un grup, asta e prea puţin. Revoluţia rusă s-a ridicat mai sus : altă putere decît Sovietul nu poate exista şi burghezia se teme de acest lucru. Atîta timp cît Sovietele nu vor fi cucerit puterea, noi nu o vom lua. Sovietele însă trebuie să fie împinse de o forţă vie spre cucerirea puterii. Altfel nu vom reuşi să ieşim din războiul pe care-l duc capitaliştii înşelînd poporul. Toate ţările sînt la un pas de pieire ; trebuie să ne dăm seama de asta ; nu există altă ieşire decît revoluţia socialistă. Guvernul trebuie răsturnat, dar nu toţi înţeleg acest lucru cum se cuvine. Dacă puterea guvernului provizoriu se sprijină pe Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, el nu poate fi „pur şi simplu“ răsturnat. El poate fi şi trebuie să fie răsturnat cucerind majoritatea în Soviete. Ori înainte, spre puterea deplină a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, ori înapoi, la războiul imperialist ; altă cale nu există. Kautsky a negat posibilitatea revoluţiei în timpul războiului. Viaţa l-a dezminţit.

În ceea ce priveşte etatizarea băncilor şi controlul asupra lor, economiceşte e un lucru posibil, economiceşte nu există aici nici un impediment, de vreme ce puterea se află în mîinile muncitorilor. Fireşte că, pentru cei ce îm-

www.dacoromanica.ro

părtășesc asemenea concepții asupra sarcinilor proletariatului, nici vorbă nu poate fi de o unire cu „defensiștii".

Despre o nouă denumire a partidului : cuvîntul „social-democrație" este inexact, este greșit din punct de vedere științific. Marx și Engels au recunoscut-o în repetate rînduri. Dacă „l-au tolerat" este pentru că după 1871 a existat o situație specifică : se cerea o pregătire *lentă* a maselor populare, revoluția nu era atunci la ordinea zilei. Democrația este și ea un stat, dar Comuna din Paris s-a ridicat mai sus. Acum în fața întregii lumi se pune practic problema trecerii la socialism. Social-democratul Plehanov și ceilalți social-șoviniști din întreaga lume au trădat socialismul. Noi trebuie să ne numim „partid comunist".

2

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Vechile formule tradiționale (dictatura proletariatului și țărănimii) nu mai corespund condițiilor schimbate. Dictatura democrat-revoluționară a fost înfăptuită, dar nu în forma pe care o preconizam noi, ci împletită cu o dictatură a burgheziei imperialiste. Războiul imperialist a amestecat cărțile : i-a transformat pe capitaliștii anglo-francezi, dușmani înverșunați ai revoluției (ca și corpul de comandă al armatei și vîrfurile burgheziei contrarevoluționare), în partizani ai revoluției, urmărind astfel să ajungă la victorie.

Acest concurs de împrejurări, unic în istorie, a dat naștere unei duble dictaturi : dictatura burgheziei și dictatura democrației revoluționare. Din punct de vedere organizatoric, poporul nu a atins niciodată nivelul burgheziei ; în Rusia, poporul și-a creat propria sa putere organizată fără să fi obținut însă independența politică. De aici o dualitate a puterii : atitudinea de încredere inconștientă pe care majoritatea mic-burgheză a soldaților și o parte dintre muncitori o au față de guvernul provizoriu, precum și supunerea de bunăvoie a democrației revoluționare față de dictatura burgheză. Particularitatea momentului constă în faptul că lipsa de nivel politic a maselor constituie o piedică în formarea unei majorități trainice și conștiente de partea politicii proletare (toate celelalte curente politice

www.dacoromanica.ro

au trecut în întregime pe poziţia micii burghezii). Democraţia revoluţionară este un amestec de elemente eterogene (atît ca *poziţie* de clasă, cît şi ca *interese*, ceea ce nu e de loc acelaşi lucru !). Stratificarea lor : la sate — ţărani înstăriţi, a căror situaţie a fost consolidată prin legea din 9 noiembrie, şi ţărani săraci, cu un singur cal sau fără nici unul, iar la oraşe — pături apropiate de clasa muncitoare şi mici proprietari ; separarea proletarilor şi a *semi*proletarilor de mica burghezie este inevitabilă, dar coeziunea elementelor înstărite din blocul revoluţionar ar putea ajunge să fie mai tare decît organizarea maselor în jurul lozincilor proletare. De aceea nu este exclus ca puterea să rămînă în mîna burgheziei şi să nu se ajungă la trecerea puterii în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Concluzia : sarcina noastră nu e răsturnarea guvernului provizoriu — el se menţine datorită *încrederii* maselor mic-burgheze şi a unei părţi a maselor muncitoreşti —, ci lămurirea cu răbdare a sarcinilor de clasă şi organizarea clasei muncitoare.

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL 14 (27) APRILIE

Schimbul de păreri a arătat că există divergenţe. Nu pot răspunde la toate întrebările.

Despre vechiul bolşevism. Kalinin a apărat vechiul bolşevism. El a ajuns însă în acelaşi timp la concluzia că actuala noastră tactică este justă. O altă părere : cel mai pregnant a ieşit la iveală o deviere spre tactica micii burghezii.

O expresie care datează de foarte multă vreme : să ducem revoluţia pînă la capăt. Care revoluţie ? În 1905 situaţia obiectivă a fost aceasta : proletariatul şi ţărănimea erau singurul element revoluţionar, iar cadeţii erau pentru menţinerea monarhiei. Astăzi defensismul înseamnă trecerea ţăranilor la tactica mic-burgheză. În asemenea condiţii, a duce revoluţia pînă la capăt ar fi lipsit de sens. Revoluţia a unit mica burghezie şi alte elemente revoluţionare pe poziţia defensismului.

Viitorul dictaturii proletariatului şi ţărănimii ? Ţărănimea mic-burgheză, care se situează pe punctul de vedere defensist, poate fi pentru menţinerea monarhiei.

Linia bolşevismului a dat naştere unei linii noi. Mica burghezie s-a unit cu marea burghezie. Noi pornim de la deosebirea dintre interesele de clasă. Ţăranii muncitori salariaţi trebuie să fie împotriva războiului imperialist. Ţăranii-proprietari — pentru defensism.

Defensismul a arătat că mica burghezie s-a îndepărtat de clasa muncitoare şi a trecut de partea marii burghezii.

www.dacoromanica.ro

Ţăranii săraci, care se întreţin muncind şi la oraş, n-au nevoie de acest război. Această clasă trebuie să fie un adversar al războiului.

Vechiul bolşevism trebuie abandonat. Trebuie să facem o demarcaţie între linia micii burghezii şi cea a proletariatului salariat. Frazeologia despre poporul revoluţionar îi stă bine lui Kerenski, dar nu proletariatului revoluţionar. A fi revoluţionar, chiar şi democrat, după ce Nicolaie a fost măturat nu este un mare merit. Democraţia revoluţionară nu e bună la nimic; ea este o vorbă goală. Ea nu dezvăluie, ci ascunde contradicţiile dintre interesele de clasă. Bolşevicii trebuie să deschidă ochii muncitorilor şi ţăranilor asupra existenţei acestor contradicţii şi nu să le estompeze. Dacă războiul imperialist va lovi economiceşte proletariatul şi ţărănimea, aceste clase trebuie să se ridice împotriva actualului război.

O largă reţea de Soviete de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor, iată care este sarcina zilei. Reţeaua de organe de autoadministrare locală a început să acopere întreaga Rusie. Comuna poate exista şi sub forma organelor de autoadministrare. Desfiinţarea poliţiei, a armatei permanente, înarmarea generală, toate acestea pot fi înfăptuite pe calea autoadministrării locale. Am luat Sovietul de deputaţi ai muncitorilor fiindcă el există deja.

Se spune că trebuie să dăm proletariatului o „preocupare". Asta o fac Ciheidze, guvernul provizoriu şi alţii, rostind cuvinte sonore despre democraţia revoluţionară. Bolşevicii trebuie să traseze o linie de demarcaţie între proletariat şi mica burghezie, iar cuvintele „democraţie revoluţionară" şi „popor revoluţionar" să i le lase lui Kerenski. Democraţia din Rusia este imperialistă. Se spune despre noi că ne rezumăm munca la o activitate culturală. Nu-i adevărat. A adopta rezoluţii cu privire la Adunarea constituantă etc. înseamnă a da o „preocupare" proletariatului.

Adevărata sarcină este aceea de a se ajunge la desfiinţarea armatei permanente, a birocraţiei şi a poliţiei şi la înarmarea generală.

Adunarea constituantă nu va înăbuşi revoluţia, pentru că acum nu se aude nimic de ea şi nimeni nu intenţionează

www.dacoromanica.ro

s-o convoace. Numai socialiştii-revoluţionari pot „să ceară" convocarea ei.

Războiul este mondial. El este dus de anumite clase şi generat de capitalul bancar. Războiului i se poate pune capăt prin trecerea puterii în mîinile unei alte clase. Pacea nu poate schimba nimic atîta timp cît clasele dominante păstrează puterea.

Trebuie să arătăm proletariatului cum să ducă înainte revoluţia prin măsuri concrete. A duce revoluţia înainte înseamnă a introduce cu de la sine putere autoadministrarea. Dezvoltarea democraţiei nu împiedică autoadministrarea, ea realizează sarcinile noastre. Nu se poate pune capăt războiului decît prin trecerea puterii în mîinile unei alte clase — lucru de care Rusia este foarte aproape — şi nicidecum printr-un armistiţiu între capitaliştii din toate ţările pe baza schimbului de popoare sugrumate. Comuna convine întru totul ţărănimii. Ea înseamnă autoadministrare totală, lipsa oricărei supravegheri de sus. Nouă zecimi din ţărănime o vor accepta.

Burghezia s-ar putea împăca cu naţionalizarea pămîntului dacă pămînturile le vor lua ţăranii. Noi, ca partid proletar, trebuie să spunem că pămîntul singur nu dă de mîncare. Pentru cultivarea lui va trebui, aşadar, să se organizeze comune. Noi trebuie să fim centralişti, dar sînt momente cînd această sarcină se deplasează de la centru în provincie ; noi trebuie să permitem maximum de iniţiativă pe plan local. Cadeţii au şi început să acţioneze ca nişte birocraţi. Ei spun ţărănimii : „aşteaptă Adunarea constituantă". Numai partidul nostru lansează lozinci care împing într-adevăr revoluţia înainte. Sovietele de deputaţi ai muncitorilor pot foarte bine să organizeze comune în provincie. Problema este dacă proletariatul e suficient de organizat, dar nu putem face dinainte asemenea calcule, trebuie să învăţăm din practică.

Troţkismul declară : „fără ţar, guvern muncitoresc". Este o greşeală. Mica burghezie există şi trebuie să ţii seama de ea. Dar ea este alcătuită din două părţi. Partea săracă a micii burghezii păşeşte alături de clasa muncitoare.

Războiul. A-i pune capăt în mod pacifist este o utopie. Războiului i se poate pune capăt printr-o pace imperialistă.

www.dacoromanica.ro

Nu asta e pacea pe care o vor masele. Războiul este continuarea politicii unei clase ; a schimba caracterul războiului înseamnă a înlocui clasa care se află la putere.

Denumirea de partid comunist este justă din punct de vedere teoretic. Socialiştii de stînga din celelalte ţări sînt prea slabi. Noi trebuie să fim cei care să luăm iniţiativa.

www.dacoromanica.ro

3

DOUĂ REPLICI ÎN CURSUL DEZBATERILOR PE MARGINEA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU 15 (28) APRILIE

1

În urma dezbaterilor care au avut loc ieri, pot să mă limitez la scurte observaţii. Rezoluţia arată care este ieşirea. Situaţia este determinată nu numai de modul în care sînt reprezentate anumite clase în guvernul provizoriu, ci şi de faptul că acesta se sprijină pe Sovietul de deputaţi ai muncitorilor. Concluzia care decurge de aici nu este că noi trebuie să ne adaptăm acestei mici burghezii, ci că trebuie să formăm grupuri aparte nu pentru a ne separa de mica burghezie, ci pentru a o împinge înainte. Luarea întregului pămînt este un pas înainte al poporului revoluţionar. Desfiinţarea armatei permanente şi înlocuirea ei cu miliţia constituie un pas înainte.

2

Tov. Kamenev ajunge să adopte politica lui Ciheidze şi Steklov. Desigur, nimeni nu va spune că guvernul provizoriu tergiversează convocarea Adunării constituante dacă nu o vom spune noi. Toţi vor să ducă războiul. Este vorba de organizarea contrarevoluţiei. În vremuri revoluţionare, controlul este o înşelăciune. Alegerile ar putea fi fixate în trei zile. Înşirînd „păcatele", noi dăm date exacte pentru agitaţie. Nu e cu putinţă să cauţi adevărul în comitetul de contact. Fără a avea puterea nu se poate controla. A controla prin rezoluţii etc. este o pură absurditate. Controlul — lichidarea iluziilor mic-burgheze, nebulozitate.

www.dacoromanica.ro

4

REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU

Considerînd :

1) că prin caracterul său de clasă guvernul provizoriu este organul dominaţiei moşierilor şi burgheziei ;

2) că el şi clasele pe care le reprezintă sînt economiceşte şi politiceşte indisolubil legate de imperialismul rus şi anglo-francez ;

3) că el nu-şi înfăptuieşte nici programul pe care l-a proclamat decît în parte şi numai sub presiunea exercitată de proletariatul revoluţionar şi, într-o anumită măsură, de mica burghezie ;

4) că forţele contrarevoluţiei burgheze şi moşiereşti, care se organizează camuflîndu-se sub steagul guvernului provizoriu cu îngăduinţa vădită a acestuia din urmă, au şi pornit atacul împotriva democraţiei revoluţionare ;

5) că guvernul provizoriu amînă într-una fixarea alegerilor pentru Adunarea constituantă, împiedică înarmarea generală a poporului, trecerea întregului pămînt în mîinile poporului, îi impune acestuia un mod moşieresc de rezolvare a problemei agrare, frînează introducerea zilei de muncă de 8 ore, tolerează agitaţia contrarevoluţionară (a lui Gucikov & Co.) în armată, organizează corpul de comandă al armatei împotriva soldaţilor etc. ;

6) că în acelaşi timp guvernul se bizuie în momentul de faţă pe încrederea Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, care grupează, fără îndoială, majoritatea muncitorilor şi a soldaţilor, adică a ţăranilor, şi, într-o anumită măsură, pe un acord direct încheiat cu el ;

www.dacoromanica.ro

7) că fiecare măsură a guvernului provizoriu, atît în domeniul politicii externe, cît şi în domeniul politicii interne, va deschide ochii nu numai proletarilor de la oraşe şi de la sate şi semiproletarilor, dar şi unor pături largi ale micii burghezii asupra adevăratului lui caracter, —

conferinţa hotărăşte că :

1) pentru trecerea întregii puteri de stat în mîna Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor sau a altor organe care să exprime direct voinţa poporului, e necesară o îndelungată muncă de luminare a conştiinţei de clasă a proletariatului şi unirea proletarilor de la oraşe şi sate împotriva oscilărilor micii burghezii, deoarece această muncă constituie singura chezăşie a mersului victorios înainte al întregului popor revoluţionar ;

2) această activitate presupune o muncă pe toate tărîmurile în cadrul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, sporirea numărului de Soviete, creşterea forţei lor, unirea în cadrul lor a grupurilor proletare internaţionaliste ale partidului nostru ;

3) organizarea intensă a forţelor noastre social-democrate pentru ca noul val al mişcării revoluţionare să se ridice sub steagul social-democraţiei revoluţionare.

www.dacoromanica.ro

5

DOUĂ REPLICI ÎN CURSUL DEZBATERILOR ASUPRA PROBLEMEI ALEGERILOR COMUNALE 22 APRILIE (5 MAI)

1

Din moment ce există alegeri proporţionale, la ce mai avem nevoie de un bloc ? E limpede că vom fi în minoritate. Mă ridic categoric împotriva tovarăşului Kalinin ; un bloc cu mica burghezie, cu şoviniştii este de neconceput. Cea mai mică intenţie de a încheia un bloc cu mica burghezie, care este sprijinită de capitalişti, constituie o trădare a socialismului. Cu cine să intrăm în bloc, cu cei care editează „Internaţionala“ [126] ? Ziarul nu a apărut, prin urmare noi nu ştim cine sînt ei. Ciheidze este cel mai prost paravan al defensismului. Scoţînd un ziar la Paris, Troţki n-a declarat precis dacă este de partea lui Ciheidze sau împotriva lui. Noi ne-am pronunţat întotdeauna împotriva lui Ciheidze, care este un paravan subtil al şovinismului. Troţki nu s-a pronunţat pînă la capăt. De unde ştim că Larin (editorul „Internaţionalei“) nu adoptă şi el aceeaşi tactică ?

Noi trebuie să venim cu un program precis. În momentul de faţă, lupta se dă între trei partide : primul este partidul tîlharilor şi al asasinilor ; al doilea partid îl formează cei care acoperă pe aceşti tîlhari cu vorbe frumoase şi, în sfîrşit, al treilea partid cere să nu se dea nici un sprijin tîlharilor, să se arate toate greşelile, inclusiv cele comise de Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.

Vina Sovietului nu este că nu a luat puterea, ci că învaţă poporul la rău şi ţipă că ar fi obţinut victoria asupra guvernului.

www.dacoromanica.ro

2

Eu mă pronunţ categoric pentru includerea în listele noastre a candidaţilor menşevici care rup cu şovinismul. Asta nu înseamnă bloc. În Rusia, sub raportul partinic există o admirabilă organizare. Referitor la program: problema unei miliţii retribuite, problema aprovizionării, problema impozitelor — iată problemele importante.

www.dacoromanica.ro

6
REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA ALEGERILE COMUNALE

Platforma comunală nu poate fi redusă în nici un caz, în special în actuala perioadă revoluţionară, exclusiv la problemele comunale.

Ea trebuie să conţină şi un răspuns precis la toate problemele fundamentale ale politicii actuale, în special la problema războiului şi a sarcinilor proletariatului în ceea ce priveşte puterea centrală.

Noi nu putem aştepta nici în problemele comunale, cum sînt problema miliţiei, a aprovizionării, a locuinţelor şi a impozitelor, ca partidele mic-burgheze să-şi dea asentimentul la măsurile revoluţionare necesare în vederea luptei împotriva războiului şi împotriva urmărilor lui.

Din toate aceste motive este necesar să mergem în alegeri fără a încheia blocuri, sub steagul programului principial al partidului proletar, explicînd poporului deosebirea radicală dintre cele trei grupuri principale de partide : 1) cadeţii şi cei ce se situează pe o poziţie şi mai de dreapta ; 2) partidul micii burghezii (narodnicii) şi cel al unei părţi a muncitorilor care au căzut sub influenţa burgheziei (menşevicii-defensişti) şi 3) partidul proletariatului revoluţionar (bolşevicii).

Condiţiile tehnice ale alegerilor, care se desfăşoară după sistemul reprezentării proporţionale, fac ca blocurile să fie inutile din punct de vedere tehnic.

În ceea ce-i priveşte pe menşevicii care renunţă realmente la defensismul revoluţionar şi la sprijinirea guvernului provizoriu, este de dorit să se menţină prin toate mij-

www.dacoromanica.ro

loacele contactul cu ei şi informarea reciprocă pe tărîmul muncii practice ; este permis să se formeze liste comune cu aceşti tovarăşi, cu condiţia ca să existe o solidaritate suficientă în problemele principale. E necesar să se elaboreze un proiect concret de program municipal, mai ales în problema unei miliţii proletare retribuite de capitalişti.

www.dacoromanica.ro

7

PROIECT DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE PARTIDUL SOCIALIŞTILOR-REVOLUŢIONARI, PARTIDUL SOCIAL-DEMOCRAŢILOR (MENŞEVICI), PARTIDUL AŞA-ZIŞILOR SOCIAL-DEMOCRAŢI „NEFRACŢIONIŞTI" ŞI FAŢĂ DE CURENTELE POLITICE ÎNRUDITE CU ACESTEA

Luînd în consideraţie :

1) că partidul socialiştilor-revoluţionari, partidul social-democraţilor menşevici etc. au trecut în imensa majoritate a cazurilor pe poziţia „defensismului revoluţionar" şi a votării împrumutului, adică, de fapt, pe poziţia sprijinirii războiului imperialist dus de guvernul imperialist al capitaliştilor : Gucikov, Lvov & Co. ; 2) că aceste partide *sprijină* guvernul provizoriu, care reprezintă interesele capitalului şi care s-a situat pe poziţii contrarevoluţionare nu numai în politica externă, ci şi în politica internă ; 3) că aceste partide s-au lăsat înşelate de capitalişti şi înşală la rîndul lor poporul, sădindu-i speranţa iluzorie că, fără a deţine puterea de stat, prin „revendicări" prezentate guvernului provizoriu, printr-un „control" asupra lui etc. se poate schimba natura de clasă a acestui guvern al capitaliştilor şi că el poate fi determinat să renunţe la politica imperialistă necesară capitaliştilor în prezent şi la atentatele contrarevoluţionare împotriva libertăţii ; 4) că întunecarea conştiinţei de clasă a proletarilor şi semiproletarilor, care rezultă de aici şi e întreţinută de partidele menţionate, constituie — dată fiind în genere atitudinea de credulitate inconştientă a maselor faţă de capitalişti, care recurg acum mai ales la linguşeli şi minciuni — principala cauză a stagnării revoluţiei şi a unei eventuale înfrîngeri a ei de către forţele contrarevoluţiei moşiereşti şi burgheze, — conferinţa hotărăşte :

www.dacoromanica.ro

1) votarea împrumutului, şi în genere apărarea poziţiei defensismului revoluţionar, să fie considerată un act de trădare totală a socialismului, a luptei de clasă proletare şi a principiilor internaţionalismului, adică a alianţei frăţeşti a muncitorilor din toate ţările împotriva capitaliştilor din toate ţările ;

2) partidele menţionate mai sus să fie considerate partide care promovează interesele şi punctul de vedere al micii burghezii şi pervertesc proletariatul, inoculîndu-i influenţa burgheză ;

3) unirea cu partidele care, luate în întregul lor, promovează o politică de sprijinire a guvernului provizoriu, a defensismului revoluţionar etc., să fie considerată absolut imposibilă întrucît aceste partide au părăsit poziţiile proletare de clasă şi au trecut pe poziţii mic-burgheze ;

4) în ceea ce priveşte diferitele grupuri locale de muncitori aderente la menşevici etc., dar care se străduiesc să apere poziţia internaţionalismului împotriva „defensismului revoluţionar", împotriva votării împrumutului etc., politica partidului nostru trebuie să fie o politică de sprijinire a acestor muncitori şi acestor grupuri, de apropiere faţă de ei, de sprijinire a unirii cu ei pe baza rupturii totale cu trădarea mic-burgheză a socialismului.

---

www.dacoromanica.ro

8

CUVÎNTARE ROSTITĂ CU PRILEJUL PREZENTĂRII REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA RĂZBOI 22 APRILIE (5 MAI)

Rezoluţia cu privire la război a fost elaborată în cadrul unei comisii, dar nu încă în forma definitivă. Cred că ea va fi supusă conferinţei generale a partidului după ce va fi fost pusă întru totul la punct. Acum propunem citirea ei în forma în care se află.

Rezoluţia cuprinde trei părţi : 1) cauzele obiective ale războiului, 2) defensismul revoluţionar şi 3) cum să se pună capăt războiului.

www.dacoromanica.ro

9

PROIECT DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA RĂZBOI [127]

I

Actualul război este în ceea ce priveşte ambele grupuri de puteri beligerante un război imperialist, adică un război dus de capitalişti pentru dominaţia asupra lumii, pentru împărţirea prăzii între capitalişti, pentru pieţe avantajoase necesare capitalului financiar, bancar, pentru sugrumarea popoarelor slabe.

Trecerea puterii de stat din mîinile lui Nicolaie al II-lea în mîinile guvernului Gucikov, Lvov etc., guvern al moşierilor şi capitaliştilor, nu a schimbat şi nu putea să schimbe acest caracter şi această semnificaţie de clasă a războiului în ceea ce priveşte Rusia.

Faptul că noul guvern duce acelaşi război imperialist, adică un război de cotropire, de jaf este reliefat limpede de următoarele împrejurări: noul guvern nu numai că n-a dat publicităţii tratatele secrete încheiate de fostul ţar Nicolaie al II-lea cu guvernele capitaliste ale Angliei, Franţei etc., dar a dat şi o confirmare formală a acestor tratate. Asta fără a consulta poporul şi cu scopul vădit de a-l înşela, deoarece, după cum este îndeobşte cunoscut, aceste tratate secrete ale fostului ţar sînt tratate tîlhăreşti de la un capăt la altul, care promit capitaliştilor ruşi dreptul de a jefui China, Persia, Turcia, Austria etc.

De aceea partidul proletar nu poate în nici un caz să sprijine actualul război, nici actualul guvern, nici împrumuturile lansate de el, oricît de pompos ar fi intitulate ele, căci asta ar însemna s-o rupă total cu internaţionalismul,

www.dacoromanica.ro

adică cu solidaritatea frăţească a muncitorilor din toate ţările în lupta împotriva jugului capitalului.

De asemenea, promisiunea actualului guvern că va renunţa la anexiuni, adică la cucerirea unor ţări străine sau la menţinerea cu forţa a unor popoare în hotarele Rusiei, nu merită nici o încredere. Căci, în primul rînd, capitaliştii, care sînt legaţi prin mii de fire de capitalul bancar rus şi de cel anglo-francez şi care apără interesele capitalului, nu pot renunţa la anexiuni în actualul război fără a renunţa să fie capitalişti, fără a renunţa la profiturile de pe urma miliardelor plasate în împrumuturi, în concesiuni, în întreprinderile de război etc. În al doilea rînd, noul guvern, care a renunţat la anexiuni pentru a înşela poporul, a declarat prin Miliukov, la 9 aprilie 1917, la Moscova, că nu renunţă la anexiuni. În al treilea rînd — fapt dat în vileag de „Delo Naroda", ziar la care scrie ministrul Kerenski — Miliukov n-a transmis în străinătate declaraţia sa de renunţare la anexiuni.

De aceea, punînd în gardă poporul împotriva promisiunilor deşarte ale capitaliştilor, conferinţa declară că trebuie făcută o distincţie netă între renunţarea la anexiuni în vorbe şi renunţarea în fapt, adică publicarea imediată a tuturor tratatelor secrete, tîlhăreşti, a tuturor documentelor de politică externă şi trecerea imediată la eliberarea deplină a tuturor popoarelor pe care clasa capitaliştilor le asupreşte, le ţine legate cu forţa de Rusia sau le menţine în situaţia de popoare lipsite de drepturi depline, continuînd politica fostului ţar Nicolaie al II-lea, politică dezonorantă pentru poporul nostru.

II

Aşa-numitul „defensism revoluţionar", de care s-au molipsit acum în Rusia aproape toate partidele narodniciste (socialiştii-populişti, trudovicii, socialiştii-revoluţionari) şi partidul oportunist al social-democraţilor menşevici (Comitetul de organizare, Ciheidze, Ţereteli etc.), precum şi majoritatea revoluţionarilor fără partid reprezintă, prin

www.dacoromanica.ro

+ Н. Ленинъ: комиссіи, выбранной конференціей петроградской организаціи Р.С.Д.Р.П. 15 апреля 1917 г.

ПРОЕКТЪ РЕЗОЛЮЦІИ. О войнѣ. предложенный +

I.

Современная война со стороны обѣихъ группъ воюющихъ державъ есть война имперіалистическая, т.е. ведущаяся капиталистами изъ за господства надъ міромъ, изъ за дѣлежа добычи капиталистовъ, изъ за рынковъ финансоваго (банковаго) капитала, изъ за удушенія слабыхъ народностей.

Переходъ государственной власти въ Россіи отъ Николая II къ правительству Гучкова, Львова и др. къ правительству помѣщиковъ и капиталистовъ не измѣнилъ и не могъ измѣнить такого классоваго характера и значенія войны со стороны Россіи.

Особенно наглядно обнаружился 1) тотъ 2) фактъ, что новое правительство ведетъ ту же такую же имперіалистическую, т.е. захватную, разбойничью войну въ слѣдующемъ обстоятельствѣ: новое правительство не только не опубликовало тайныхъ договоровъ, заключенныхъ бывшимъ царемъ, Николаемъ II, съ капиталистическими правительствами Англіи, Франціи и т.д., но и формально подтвердило эти договоры. Сдѣлано это было безъ опроса воли народа, и съ явной цѣлью обмануть его, ибо общеизвѣстно, что эти тайные договоры бывшаго царя насквозь разбойничьи договоры обѣщающіе русскимъ капиталистамъ ограбленіе Китая, Персіи, Турціи, Австріи и т.д.

Поэтому пролетарская партія, не разрывая совершенно съ интернаціонализмомъ, т.е. съ братской солидарностью рабочихъ всѣхъ странъ въ борьбѣ противъ ига капитала, никакъ не можетъ поддерживать ни теперешней войны ни теперешняго правительства, ни его займовъ, какими бы пышными словами эти займы ни назывались.

Никакого довѣрія не заслуживаютъ также обѣщанія нынѣшняго правительства отказаться отъ аннексій т.е. отъ завоеванія чужихъ странъ или отъ насильственнаго удержанія въ предѣлахъ Россіи какихъ либо народностей. Ибо, во 1-ыхъ, капиталисты, переплетенные тысячами нитей банковаго капитала русскаго и англо-французскаго, отстаивающіе интересы капитала, не могутъ отказаться отъ аннексіи въ данной войнѣ, не переставая быть капиталистами, не отказавшись отъ прибыли на милліарды, вложенные въ займы, въ концессіи, въ военныя предпріятія и т.д. Во 2-ыхъ, новое правительство, отказавшись отъ аннексій для обмана народа, заявило устами Милюкова 9 апр. 1917 года въ Москвѣ, что оно отъ аннексій не отказывается. Въ 3-хъ, какъ разоблачило "Дѣло Народа", газета, въ коей участвуетъ министръ Керенскій, Милюковъ даже не переслалъ за границу своего заявленія объ отказѣ отъ аннексій.

Предостерегая народъ противъ пустыхъ посуловъ капиталистовъ, конференція заявляетъ поэтому, что надо строго отличать отказъ отъ аннексій на словахъ и отказъ отъ аннексій на дѣлѣ, т.е. немедленное опубликованіе всѣхъ тайныхъ, грабительскихъ договоровъ, всѣхъ актовъ внѣшней политики и немедленный приступъ къ самому полному освобожденію всѣхъ народностей которыя угнетаетъ или насильно привязываетъ къ Россіи или держитъ въ неполноправномъ положеніи классъ капиталистовъ, продолжая позорящую нашъ

www.dacoromanica.ro

Prima pagină a proiectului de rezoluție cu privire la război, depus la Conferința Organizației Petrograd a P.M.S.D.R. (b) din Rusia la 16 (29) aprilie 1917, cu îndreptări făcute de V. I. Lenin

Micșorat

www.dacoromanica.ro

semnificaţia sa de clasă, pe de o parte, interesele şi punctul de vedere al micii burghezii, al micilor proprietari, al ţăranilor înstăriţi, care, întocmai ca şi capitaliştii, storc profituri din exercitarea violenţei asupra popoarelor slabe, iar pe de altă parte rezultatul înşelării maselor populare de către capitalişti, care nu publică tratatele secrete şi încearcă să se eschiveze prin promisiuni şi vorbe frumoase.

Masele largi ale „defensiştilor revoluţionari" sînt de bună-credinţă, cu alte cuvinte ele *realmente* nu vor anexiuni, cotropiri, asuprirea popoarelor slabe, năzuiesc *într-adevăr* spre o pace democratică şi nu impusă prin violenţă între *toate* ţările beligerante. Trebuie să recunoaştem acest lucru, întrucît situaţia de clasă a proletarilor şi a semiproletarilor de la oraşe şi sate (oameni care trăiesc în întregime sau parţial din vînzarea forţei lor de muncă capitaliştilor) face ca aceste clase să nu fie interesate în profiturile capitaliştilor.

De aceea, considerînd absolut inadmisibil orice concesii faţă de „defensismul revoluţionar", deoarece ele ar marca în fapt o ruptură totală cu internaţionalismul şi socialismul, conferinţa declară totodată că, atîta timp cît capitaliştii ruşi şi guvernul lor provizoriu nu vor face decît să ameninţe că vor recurge la acte de violenţă împotriva poporului (de pildă ordinul de tristă faimă al lui Gucikov care ameninţă cu pedepse pentru degradarea cu de la sine putere a comandanţilor de către soldaţi), atîta timp cît capitaliştii *nu* vor trece la violenţă împotriva Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor, muncitorilor agricoli etc., Soviete care se organizează liber şi care destituie şi aleg liber *toate* autorităţile, — partidul nostru va propaga renunţarea la violenţă în general, luptînd împotriva poziţiei profund greşite şi nefaste pe care se situează „defensismul revoluţionar" exclusiv prin metode de convingere tovărăşească, explicînd că atitudinea de credulitate inconştientă a maselor largi faţă de guvernul capitaliştilor, duşmanii cei mai înrăiţi ai păcii şi socialismului, este în Rusia în momentul de faţă principalul obstacol în calea terminării rapide a războiului.

www.dacoromanica.ro

III

În ceea ce priveşte problema cea mai importantă, problema cum să se pună capăt cît mai repede — nu printr-o pace impusă prin violenţă, ci printr-o pace cu adevărat democratică — acestui război criminal, tîlhăresc al capitaliştilor, care a adus întreaga omenire la un pas de ruină, foamete, pieire, conferinţa consideră şi hotărăşte :

Ar fi cu totul absurd să credem că se poate pune capăt războiului prin refuzul unilateral al soldaţilor *dintr-o singură* ţară, *oricare ar fi ea,* de a continua războiul, prin încetarea ostilităţilor dintr-o singură parte, prin „înfigerea baionetelor în pămînt".

Partidul nostru va explica poporului cu răbdare şi perseverenţă că războaiele sînt duse de *guverne,* că ele sînt totdeauna indisolubil legate de politica unor anumite clase, că de aceea războiul început de tîlharii încoronaţi, monarhii de teapa lui Nicolaie al II-lea, şi neîncoronaţi, capitaliştii, poate fi terminat printr-o pace cu adevărat democratică şi nu impusă prin violenţă, *numai* prin trecerea întregii puteri de stat în mîna *clasei* realmente neinteresate în apărarea profiturilor capitaliştilor, ale clasei într-adevăr capabile să pună capăt jugului capitalului, clasa proletarilor şi semiproletarilor.

Numai această clasă este în stare să renunţe *în fapt* la anexiuni, să se smulgă din păienjenişul capitalului financiar, bancar, să transforme în anumite condiţii — nu numai în vorbe, ci *în fapt* — războiul de jaf într-un război revoluţionar-proletar, dus nu pentru sugrumarea popoarelor slabe, ci pentru eliberarea muncitorilor şi ţăranilor din *întreaga lume* de sub jugul capitalului.

Conferinţa protestează încă şi încă o dată împotriva josnicei calomnii răspîndite de capitalişti la adresa partidului nostru că am privi favorabil o pace separată cu Germania. Noi considerăm pe capitaliştii germani nişte tîlhari, ca şi capitaliştii ruşi, englezi, francezi etc., iar pe împăratul Wilhelm un tîlhar încoronat, ca şi pe Nicolaie al II-lea şi pe monarhii englez, italian, romîn şi toţi ceilalţi. Noi ne-am expus această părere a noastră nu numai

www.dacoromanica.ro

în limba rusă, ci şi în limba germană, în traducerea germană a broşurii lui Zinoviev şi Lenin „Socialismul şi războiul" *.

Mai mult decît atît. În ziarul „Soţial-Demokrat" nr. 47, apărut la Geneva la 13 octombrie 1915, tovarăşii menţionaţi ca redactori ai Organului Central al partidului nostru au declarat, în numele partidului nostru, că, dacă revoluţia ar aduce partidul la putere încă în timpul războiului, noi am propune imediat, deschis, Germaniei şi *tuturor popoarelor* nu o pace impusă prin violenţă, ci o pace democratică, **iar în cazul cînd capitaliştii germani, englezi, francezi etc. ar refuza să încheie o astfel de pace, am porni noi înşine războiul revoluţionar, chemînd pe muncitorii din toate ţările să se alieze cu noi** **.

Conferinţa confirmă în întregime această declaraţie.

Conferinţa consideră că în nici o ţară beligerantă din lume nu există astăzi nici libertatea care există în Rusia, nici astfel de organizaţii revoluţionare de masă ca Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor etc.;

— că de aceea nicăieri în lume nu poate fi înfăptuită atît de uşor şi *atît de paşnic* trecerea întregii puteri de stat în mîna *adevăratei* majorităţi a poporului, adică a muncitorilor şi ţăranilor săraci.

Conferinţa declară că sumele necesare pentru întreţinerea soldaţilor trebuie obţinute nu prin împrumuturi, care îmbogăţesc pe capitalişti, ci printr-un impozit ridicat pe venit şi pe avere, perceput de la capitalişti.

Conferinţa declară că, atîta timp cît majoritatea poporului, în condiţiile unei depline libertăţi a agitaţiei şi propagandei, nu a înţeles încă legătura indisolubilă dintre războiul actual şi interesele capitaliştilor, există un singur mijloc practic de a grăbi încetarea măcelului popoarelor.

Acest mijloc este fraternizarea soldaţilor pe front.

Conferinţa constată faptul că pînă şi un ziar ca „Novoe Vremea", care apără fără rezerve interesele capitaliştilor, recunoaşte într-o telegramă primită din Kiev la 12 aprilie că pe front sînt semne de fraternizare. O serie întreagă

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 309—354. — *Nota red.*

** Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 58—59. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

de ştiri primite de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petersburg de la delegaţii soldaţilor confirmă acest fapt.

Începînd să fraternizeze, soldaţii din Rusia şi Germania, proletarii şi ţăranii ambelor ţări, îmbrăcaţi în mantale soldăţeşti, au arătat întregii lumi că simţul sigur al claselor asuprite de capitalişti indică calea justă spre încetarea măcelului popoarelor.

Prin fraternizare noi înţelegem, în primul rînd, publicarea de apeluri în limba rusă, care să fie traduse în germană pentru a fi răspîndite pe front; în al doilea rînd, organizarea pe front a unor mitinguri ale soldaţilor ruşi şi germani cu ajutorul unor interpreţi, în aşa fel încît capitaliştii, precum şi generalii şi ofiţerii din *ambele* ţări, dintre care cei mai mulţi fac parte din clasa capitaliştilor, să nu îndrăznească să împiedice mitingurile, să nu cuteze nici măcar să asiste la ele fără permisiunea specială şi directă a soldaţilor.

În aceste apeluri şi la aceste mitinguri trebuie să fie explicate concepţiile expuse mai sus cu privire la război şi pace, trebuie să se arate că, dacă în ambele ţări, şi în Germania şi în Rusia, toată puterea în stat va trece în întregime şi exclusiv în mîna Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, imediat întreaga omenire va răsufla uşurată, deoarece atunci va fi asigurată cu adevărat încetarea cît mai rapidă a războiului, pacea cea mai trainică, cu adevărat democratică între toate popoarele şi totodată va fi asigurată şi trecerea tuturor ţărilor la socialism.

www.dacoromanica.ro

SOLDAŢII ŞI PĂMÎNTUL

Cei mai mulţi dintre soldaţi sînt ţărani. Fiecare ţăran ştie cum au împilat şi împilează moşierii poporul. Ce anume le dă putere moşierilor ?

Pămîntul.

Moşierii au zeci de milioane de deseatine de pămînt. De aceea milioane de familii ţărăneşti n-au altceva de făcut decît să se înrobească la moşieri.

Ţăranii nu vor avea ce face cu „libertăţile" atîta timp cît moşierii stăpînesc zeci de milioane de deseatine de pămînt.

Toate pămînturile moşierilor trebuie să treacă în mîinile poporului. Pămînturile de pe tot cuprinsul ţării trebuie să devină proprietatea întregului popor şi să fie puse la dispoziţia Sovietelor locale de deputaţi ai ţăranilor şi muncitorilor agricoli.

Cum se poate ajunge aici ? Trebuie organizate imediat în întreaga Rusie, în toate satele fără excepţie, Soviete de deputaţi ai ţăranilor şi muncitorilor agricoli după modelul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor de la oraşe. Dacă ţăranii şi muncitorii agricoli nu se vor uni ei *înşişi*, dacă nu-şi vor lua soarta în *propriile* lor mîini, nimeni pe lume nu-i va ajuta, nimeni nu-i va elibera din robia moşierilor.

Şi pentru ca ţăranii înşişi să poată lua imediat şi pretutindeni tot pămîntul de la moşieri şi să dispună de el aşa cum trebuie, păstrînd o ordine exemplară, ferind bunurile de distrugere, trebuie ca soldaţii să vină în ajutorul lor.

www.dacoromanica.ro

Ţăranii, soldaţii, muncitorii alcătuiesc imensa majoritate în stat. Această majoritate *vrea* ca toate pămînturile să treacă imediat în mîna Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor. Nimeni nu va putea să stea în cale majorităţii *dacă* ea va fi bine organizată (unită, solidară), *dacă* va fi conştientă, *dacă* va fi înarmată.

Soldaţi ! Contribuiţi la unirea şi înarmarea tuturor muncitorilor şi tuturor ţăranilor !

Soldaţi ! Fiţi voi înşivă cît mai strîns uniţi şi acţionaţi mînă în mînă cu muncitorii şi ţăranii ! Nu lăsaţi să vi se smulgă din mîini forţa armată !

Aşa şi numai aşa va căpăta poporul tot pămîntul şi va scăpa din robia moşierilor.

„Soldatskaia Pravda" nr. 1
din 15 aprilie 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL SOLDAŢILOR DIN DIVIZIA BLINDATĂ, ŢINUT LA 15 (28) APRILIE ÎN MANEJUL MIHAILOVSKI

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Noi, social-democraţii care ne situăm pe poziţiile socialismului internaţional, sîntem învinuiţi că am venit în Rusia trecînd prin Germania, că am fi trădători ai cauzei poporului, ai cauzei libertăţii, că am fi vînduţi germanilor.

Cine spune acest lucru? Cine răspîndeşte această calomnie şi minciună?

Tovarăşii soldaţi şi muncitori care citesc ziarele muncitoreşti ştiu că în „Izvestiia Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" nr. 32 din 5 aprilie 1917 a fost publicată o hotărîre a Sovietului, adoptată după ce acesta a ascultat raportul tov. Zinoviev şi Zurabov cu privire la felul în care am reuşit să trecem prin Germania.

Ne-a dat Sovietul cumva vot de blam? Nu. Ce a spus Sovietul? El a răspuns cerînd guvernului provizoriu să ia măsuri urgente pentru ca toţi emigranţii politici ruşi care se află în străinătate să poată ajunge nestingheriţi în Rusia.

Tov. Lenin arată apoi că guvernul provizoriu nu a luat nici un fel de măsuri pînă în prezent, iar tovarăşii noştri socialişti care se află în străinătate nu au putut ajunge în Rusia. De ce oare? Fiindcă Anglia, care e interesată în acest măcel fratricid, nu vrea să-i lase să treacă pe tovarăşii noştri socialişti, pe acei socialişti care au declarat război războiului, care vor pace. Ea ţine la închisoare chiar şi pe un socialist englez [128]; de asemenea englezii au arestat şi

www.dacoromanica.ro

ţin la închisoare pe tovarăşul nostru Troţki, care a fost în 1905 preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor.

Toate guvernele capitaliştilor şi moşierilor, care doresc acest război, au procedat şi procedează la fel : atît guvernul francez, cît şi cel german şi cel italian au aruncat în închisoare pe toţi socialiştii care sînt împotriva războiului.

Oare după toate astea se mai putea trece prin Anglia ? Nu. Iată de ce am fost nevoiţi să ne adresăm socialistului elveţian Platten, care este şi el pentru pace.

Şi care a fost rezultatul ?

Lenin şi cei care-l însoţeau au fost lăsaţi să treacă, dar tovarăşul Platten, martorul nostru, care putea dovedi că noi n-am intrat în nici un fel de legături cu germanii, n-a fost lăsat să intre în Rusia.

Care să fie cauza ?

Aceea că războiul, care în prezent seceră în fiecare lună sute de mii de vieţi, este dus de capitalişti ; pentru ei războiul e avantajos, căci le aduce profituri şi de aceea capitaliştii din toate ţările, inclusiv Wilhelm tîlharul şi cotropitorul, îi aruncă în închisori pe toţi cei ce vor pacea şi luptă pentru ea ; de aceea ei răspîndesc minciuni şi calomnii despre socialişti.

În continuare, tov. Lenin explică în amănunţime cauzele şi ţelurile războiului. El arată că clasa muncitoare şi ţăranii săraci n-au vrut şi nu vor actualul război şi nici un fel de război. El vorbeşte pe larg despre ceea ce este Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi ceea ce este guvernul provizoriu, din care fac parte fabricantul Gucikov şi moşierii.

Este necesar să sprijinim şi să ajutăm nu guvernul provizoriu, ci singurul guvern legal : Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, care exprimă interesele poporului.

„Soldatskaia Pravda" nr. 2
din 18 aprilie (1 mai) 1917

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL DEPUTAŢILOR ŢĂRANILOR [129]

Începînd de la 13 aprilie, în Palatul Tavriceski îşi desfăşoară lucrările congresul reprezentanţilor organizaţiilor ţărăneşti şi ai Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, care s-au întrunit pentru a elabora regulamentul privitor la convocarea Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia şi la crearea unor asemenea Soviete pretutindeni.

După cum relatează ziarul „Delo Naroda", la congres participă reprezentanţii a peste 20 de gubernii.

Au fost adoptate rezoluţii cu privire la necesitatea organizării cît mai grabnice a „ţărănimii" de jos şi „pînă sus". Se consideră că „cea mai bună formă de organizare a ţărănimii" sînt „Sovietele de deputaţi ai ţăranilor, care activează în diferitele regiuni".

Bîhovski, membru al biroului provizoriu pentru convocarea actualului congres, a arătat că Congresul cooperatist de la Moscova [130], reprezentînd 12 000 000 de membri organizaţi, sau 50 000 000 de locuitori, a hotărît organizarea ţărănimii pe calea creării Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia.

Este o operă de o importanţă uriaşă, care trebuie sprijinită din toate puterile. Dacă ea va fi realizată fără întîrziere, dacă ţărănimea, în pofida îndemnurilor contrare ale lui Şingarev, va lua imediat în mîinile ei tot pămîntul pe baza hotărîrii majorităţii şi nu printr-o „înţelegere amiabilă" cu moşierii, vor avea de cîştigat nu numai soldaţii, care vor primi mai multă pîine şi carne, ci şi cauza libertăţii.

www.dacoromanica.ro

Căci organizarea ţăranilor înşişi, neapărat de jos, neapărat fără funcţionari şi nu sub „controlul şi supravegherea" moşierilor şi vătafilor lor, este unica şi cea mai sigură chezăşie a succesului revoluţiei, a cuceririi libertăţii, a cauzei eliberării Rusiei de aservirea moşierilor şi de sub jugul lor.

Nu încape îndoială că toţi membrii partidului nostru, toţi muncitorii conştienţi vor sprijini din toate puterile organizarea de Soviete de deputaţi ai ţăranilor, se vor îngriji ca numărul lor să sporească, ca ele să se întărească şi, în ceea ce-i priveşte, vor depune toate eforturile pentru ca în cadrul acestor Soviete să se desfăşoare o activitate cu o orientare de clasă consecventă şi strict proletară.

Pentru a se duce o asemenea activitate trebuie ca, *în cadrul* Sovietelor care unesc pe toţi ţăranii, elementele proletare (muncitori agricoli, zileri etc.) să se grupeze separat sau (uneori *şi*) să fie organizate separat Soviete de deputaţi ai muncitorilor agricoli.

Noi nu urmărim fărîmiţarea forţelor ; dimpotrivă, pentru a întări şi lărgi mişcarea trebuie ridicată pătura sau, mai exact, clasa *„cea mai de jos"*, în limbajul moşierilor şi capitaliştilor.

Pentru a împinge mişcarea înainte trebuie s-o scoatem de sub influenţa burgheziei, să ne străduim s-o purificăm de inevitabilele slăbiciuni, oscilări şi greşeli ale micii burghezii.

Trebuie să ducem această muncă prin convingere tovărăşească fără a anticipa evenimentele, fără a ne grăbi „să fixăm" prin măsuri organizatorice ceea ce nu este încă destul de bine înţeles, gîndit, simţit de *înşişi* reprezentanţii proletarilor şi semiproletarilor de la sate. Dar munca trebuie desfăşurată, ea trebuie începută imediat şi pretutindeni.

Revendicările practice, lozincile — mai exact propunerile pe care trebuie să le formulăm, atrăgînd asupra lor *atenţia* ţăranilor — trebuie să fie legate de problemele la ordinea zilei, de problemele arzătoare pe care le ridică însăşi viaţa.

Prima problemă este aceea a pămîntului. Proletarii de la sate se vor pronunţa pentru trecerea completă şi ime-

www.dacoromanica.ro

diată a *tuturor* pămînturilor fără excepție în mîinile întregului popor și pentru ca ele să fie puse de îndată la dispoziția comitetelor locale. Dar pămîntul nu-ți ține de foame. Milioane de gospodării fără cai, fără unelte, fără semințe n-o să aibă nimic de cîștigat de pe urma unei simple treceri a pămîntului în mîinile „poporului".

Această chestiune trebuie să fie pusă imediat în discuție și să se ia măsuri practice pentru ca, acolo unde există cea mai mică posibilitate, marile gospodării să continue să funcționeze ca mari gospodării, sub conducerea agronomilor și a Sovietelor de deputați ai muncitorilor agricoli, cu mașini și semințe de cea mai bună calitate și folosind cele mai avansate metode ale agrotehnicii.

Nu putem ascunde țăranilor și, cu atît mai puțin, proletarilor și semiproletarilor de la sate faptul că, în condițiile menținerii economiei de mărfuri și capitalismului, mica gospodărie nu *este capabilă* să izbăvească omenirea de mizeria maselor, că trebuie *să ne gîndim* la necesitatea trecerii la marea gospodărie obștească și *să inițiem imediat această trecere*, învățînd masele și *învățînd de la ele*, în practică, care sînt măsurile cele mai indicate pentru această trecere.

O altă problemă de mare importanță și de mare actualitate : problema organizării și conducerii statului. Nu e de ajuns să propovăduiești democrația, nu e de ajuns s-o proclami și s-o decretezi, nu e de ajuns să încredințezi înfăptuirea ei „reprezentanților" poporului în instituțiile reprezentative. Democrația trebuie *construită* imediat, de jos, din inițiativa maselor înseși, prin participarea lor activă la *întreaga* viață publică, fără „supraveghere" de sus, fără birocrați.

Desființarea poliției, a birocrației, a armatei permanente și înlocuirea lor cu înarmarea generală a poporului, cu o *miliție* a întregului popor, a întregii populații și neapărat cu participarea femeilor — iată o activitate practică de care putem și trebuie să ne apucăm imediat. Cu cît masele vor aduce în această activitate mai multă inițiativă, varietate, îndrăzneală, mai mult spirit creator, cu atît va fi mai bine. Nu numai proletarii și semiproletarii de la sate, ci nouă zecimi din țărănime ne vor

www.dacoromanica.ro

urma cu siguranţă dacă vom şti să le explicăm clar, simplu, pe înţeles, prin exemple vii şi învăţăminte trase din viaţa reală revendicările noastre :

— să nu îngăduim restabilirea poliţiei ;

— să nu îngăduim restabilirea atotputerniciei funcţionarilor, inamovibili de fapt şi aparţinînd clasei moşierilor sau clasei capitaliştilor ;

— să nu îngăduim restabilirea armatei permanente rupte de popor, pe care se bizuie toate încercările de a ne răpi libertatea, de a restaura monarhia ;

— să învăţăm poporul, pînă în straturile lui cele mai de jos, arta conducerii statului nu numai din cărţi, ci trecînd imediat şi pretutindeni la practică, la fructificarea experienţei maselor.

Democraţia de jos, democraţie fără birocraţie, fără poliţie, fără armată permanentă. Prestarea serviciului public de către o *miliţie* înarmată în întregime, alcătuită din întregul popor — iată chezăşia libertăţii pe care nu o vor putea răpi nici ţarii, nici bravii lor generali, nici capitaliştii.

„Pravda" nr. 34 din 16 aprilie 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNTOARCEREA EMIGRANȚILOR

Ziarele de astăzi publică următoarea telegramă semnată de P. B. Akselrod, L. Martov, Reazanov, Lunacearski și Natanson: *„Constatăm absoluta imposibilitate de a ne reîntoarce în Rusia prin Anglia"*.

Iată o altă telegramă, semnată de Mandelberg, membru al Dumei a II-a, de prof. Reichesberg, Felix Kohn, Ustinov, Balabanova, Andronnikov și alții:

„Considerăm că singura soluție este o înțelegere între guvernul rus și cel german... *cu privire la schimbul* celor internați... cu un număr corespunzător de *prizonieri civili germani* internați în Rusia".

De ce oare domnii de la „Russkaia Volea" și „Edinstvo" nu-i declară și pe acești emigranți agenți ai germanilor?

„Pravda" nr. 34 din 16 aprilie 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ŞEDINŢA SECŢIEI DE SOLDAŢI DIN SOVIETUL DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN PETROGRAD

17 (30) APRILIE 1917 [131]

1

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA O REZOLUŢIE VOTATĂ DE COMISIA EXECUTIVĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI SOLDAŢILOR

Lenin comunică că a luat cunoştinţă de rezoluţia adoptată de Comisia executivă şi de Comitet cu privire la activitatea desfăşurată şi a hotărît să publice în „Pravda" un articol în legătură cu această rezoluţie ; acum vrea să răspundă în cîteva cuvinte la acuzaţiile calomnioase ce îi sînt aduse. El are patru probleme la care vrea să răspundă : 1) O chestiune formală, 2) Problema pămîntului, 3) Problema guvernului, 4) Problema războiului.

În prima problemă, el apreciază faptul că rezoluţia nu menţionează nimic în privinţa călătoriei sale prin Germania, deoarece acest lucru arată că Comisia s-a situat pe punctul de vedere al ambelor părţi ale Comitetului, care au trecut sub tăcere această chestiune. Citeşte pasajul din rezoluţie în care se spune : „...Consideră propaganda aşa-numiţilor leninişti etc." şi declară că îşi asumă întreaga răspundere pentru propaganda leniniştilor. Pentru a putea răspunde la această acuzaţie adusă în rezoluţie este necesar să lămurească cele trei probleme menţionate mai sus. Trece la explicarea acestor probleme. În problema pămîntului se pronunţă pentru trecerea tuturor pămînturilor în folosinţa maselor muncitoare, fără nici o despăgubire ; vorbeşte despre trecerea pămîntului în baza hotărîrii comitetelor săteşti şi, cu acest prilej, atrage atenţia asupra telegramei lui Şingarev în care luarea în stăpînire a pămînturilor este calificată drept un act de samavolnicie.

www.dacoromanica.ro

Asta nu-i adevărat, întrucît luarea în stăpînire a pămînturilor, efectuată în baza unei hotărîri a comitetelor săteşti, este un act legal. Ar fi o naivitate să crezi că propaganda făcută la Petrograd ar putea avea vreo înrîurire asupra ţăranilor ; aşa ceva nu se poate. Problema pămîntului va fi rezolvată la faţa locului, în sate. Dată fiind foametea care ne ameninţă, este necesar să se ia pămîntul acum. O înţelegere de bunăvoie cu moşierii este o absurditate ; nu se poate pretinde ca 300 de familii ţărăneşti să cadă la învoială cu un singur moşier, căci acesta este raportul în Rusia europeană.

(Se face propunerea de a se limita timpul vorbitorului. Propunerea este pusă la vot. În urma votului, timpul este limitat la 30 de minute.)

Lenin declară că, dacă aceasta este dorinţa adunării, el poate să schimbe timpul fixat pentru explicaţii, dar le poate expune şi în 20 de minute.

În privinţa orînduirii de stat şi a administraţiei, el spune că nu avem nevoie de o republică cu birocraţie, capitalişti şi armată, ci de o republică populară. De jos şi pînă sus soviete de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi muncitorilor agricoli — iată care este administraţia ideală. Puterea trebuie să se afle în mîna poporului. În problema războiului, Lenin declară că n-a vorbit niciodată despre companiile de marş şi că nu este iniţiat în această problemă [132]. De aceea vorbeşte numai despre război. Guvernul nostru este alcătuit exclusiv din capitalişti, iar războiul este dus în folosul acestora ; sfîrşitul unui asemenea război nu poate surveni decît în urma unei revoluţii a maselor muncitoare. Angajamentele luate de aliaţii noştri sînt angajamente tîlhăreşti ; în ele nu se vorbeşte decît de împărţeală. Anexiunile sînt legate de capital şi, atîta timp cît nu vom fi luat capitalul în mîinile noastre, nu vom putea evita anexiunile. După părerea lui, capitaliştii din Germania sînt la fel ca ai noştri. Pe Wilhelm îl consideră un tiran şi, bineînţeles, cu el nu se pot duce discuţii despre o pace separată — ar fi absurd. Capitaliştii au început războiul şi nu-i pot pune capăt ; pentru

www.dacoromanica.ro

terminarea războiului este necesară o revoluţie muncitorească. Leniniştii sînt împotriva unei păci separate. Ei au declarat acest lucru încă din 1915 ; ei au spus că, după ce va fi luat puterea în mîinile sale şi va fi dat publicităţii toate tratatele, proletariatul trebuie să propună pace întregii lumi*. Dacă cineva va refuza pacea, proletariatul va începe un război revoluţionar. Numai revoluţia muncitorească din mai multe ţări poate pune capăt războiului. Pacea generală nu poate fi înfăptuită decît printr-o revoluţie muncitorească. Mijlocul practic de a termina războiul îl constituie fraternizarea pe front, consolidarea puterii Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi muncitorilor agricoli. Numai astfel se poate ajunge la revoluţia muncitorească şi la pacea generală.

2

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI

1) Recucerirea Kurlandei ar fi o anexiune, deoarece în acest caz Germania ar avea şi ea dreptul să-şi recucerească coloniile. Trebuie să i se dea poporului dreptul de a-şi hotărî singur soarta. În lumea capitalistă împărţirea se face în funcţie de forţa fiecăruia : cine e mai tare capătă mai mult. Nu merită să luptăm ca să căpătăm Kurlanda, dar merită să luptăm ca ea să hotărască liber cu cine vrea să se unească.

2) Despre luarea în stăpînire a băncilor şi a banilor. El îndeamnă ca luarea în stăpînire să nu se facă în mod arbitrar, ci în baza unei hotărîri a majorităţii. (S e a u d s t r i g ă t e : „Doctrina dumneavoastră duce la primitivism“.) — Nu ! (C i n e v a p u n e î n t r e b a r e a : „Ce trebuie să facem în cazul cînd alte ţări vor pace ?“) — Dezvoltarea revoluţiei muncitoreşti şi fraternizarea pe front.

Tactica — trebuie să studiem viaţa. Experienţa vieţii este lucrul cel mai bun. Trebuie să dezvoltăm revoluţia

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

rusă astfel încît puterea să treacă în mîinile deputaţilor muncitorilor, ţăranilor şi muncitorilor agricoli. (S e m a i p u n e o î n t r e b a r e: „Aţi propagat asta în Germania?") — Noi, adică Zinoviev şi cu mine, am publicat în străinătate o mică broşură [133] în care spunem acelaşi lucru ca şi acum; broşura a fost tipărită în limba germană şi socialiştii germani au difuzat-o în Germania.

Publicat, incomplet, în ziarul „Edinstvo" nr. 17 din 18 aprilie 1917

Se tipăreşte pentru prima oară în întregime, după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

CONCEPŢIILE NOASTRE

RĂSPUNS LA REZOLUŢIA COMISIEI EXECUTIVE A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI SOLDAŢILOR

Ziarele din 16 aprilie publică următoarea rezoluţie :

„Examinînd comunicarea tovarăşilor cu privire la extinderea propagandei dezorganizatoare, care se camuflează sub steagul revoluţiei, adesea chiar sub steagul social-democraţiei, în special cu privire la propaganda aşa-zişilor leninişti, şi socotind-o tot atît de dăunătoare ca şi orice propagandă contrarevoluţionară de dreapta, fiind în acelaşi timp conştientă de faptul că nu se pot lua măsuri represive împotriva propagandei atîta timp cît ea rămîne propagandă, Comisia executivă a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor consideră cît se poate de necesar să se ia toate măsurile pentru a contrapune acestei propagande propaganda şi agitaţia noastră. Trebuie să ne străduim ca organizaţiile noastre să devină destul de puternice pentru a putea opune în orice moment oricăror acţiuni contrarevoluţionare, indiferent de cine ar fi inspirate, acţiunea noastră. Ne exprimăm dorinţa insistentă ca Comitetul executiv să pornească o agitaţie sistematică în presă şi mai ales în unităţile militare în scopul combaterii propagandei dezorganizatoare".

Confruntînd această rezoluţie cu declaraţia reprodusă de noi din editorialul din „Izvestiia" (17 aprilie), declaraţia împotriva unei „campanii de aţîţare neleale şi josnice", ne dăm imediat seama de împărţirea politică stabilită *în fapt* în această chestiune :

„Russkaia Volea", organ de aţîţare şi „Edinstvo" al d-lui Plehanov, publicaţie care preia „această metodă de luptă", ambele calificate ca atare de *un martor* : „Delo Naroda".

Pe *altă* poziţie se situează Comisia executivă a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor, care declară răspicat că „nu se pot lua măsuri represive împotriva propagandei atîta timp cît ea rămîne propagandă".

www.dacoromanica.ro

Iată de ce am reprodus integral rezoluția Comisiei executive și considerăm util s-o analizăm în fond.

Rezoluția declară propaganda lui Lenin „tot atît de dăunătoare ca și orice propagandă contrarevoluționară de dreapta".

Să vedem deci care este deosebirea între 1) propaganda contrarevoluționară de dreapta, 2) propaganda *în favoarea* guvernului provizoriu și pentru sprijinirea lui și 3) propaganda noastră.

Dreapta vrea răsturnarea guvernului provizoriu și revenirea la monarhie.

Guvernul provizoriu *a promis* să acționeze de acord cu Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd.

Propaganda noastră spune : toată puterea în stat trebuie să treacă *numai* în mîna Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc., deoarece ele reprezintă în mod evident imensa majoritate a poporului. Pentru asta noi vrem „să lămurim" (așa cum a declarat Lenin clar și precis din prima zi în tezele sale) * majoritatea poporului, astfel încît să ajungă să înțeleagă necesitatea trecerii puterii în mîna Sovietelor.

Așadar, dreapta este pentru puterea monarhului. Capitaliștii sînt pentru puterea capitaliștilor (guvernul provizoriu fiind un guvern al capitaliștilor) ; ei promit să acționeze de acord cu Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților.

Noi vrem să convingem majoritatea poporului că puterea trebuie s-o dețină *numai* Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților etc.

Este evident că *nici măcar* din punctul de vedere al partizanilor înțelegerii cu guvernul provizoriu propaganda noastră nu poate fi calificată drept „tot atît de dăunătoare ca și orice propagandă contrarevoluționară de dreapta". Doar partizanii înțelegerii se sprijină acum pe majoritatea poporului ! Cum pot dar să califice ei propaganda noastră drept o propagandă „tot atît de dăunătoare ca și cea de

* Vezi volumul de față, p. 117. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

dreapta" atunci cînd scopul ei este *să convingă* majoritatea să ia întreaga putere ?

Absurditatea este evidentă.

Credem că Sovietul de deputaţi ai soldaţilor nu va putea să susţină multă vreme această părere a Comisiei sale executive.

Mai departe.

Care sînt, în fond, divergenţele noastre ?

Ele se exprimă mai ales în trei puncte :

(1) În legătură cu pămîntul. Noi vrem ca ţăranii, pe baza hotărîrii luate de majoritatea ţăranilor la faţa locului, să ia imediat în stăpînire *toate* pămînturile, ceea ce va duce la mărirea producţiei de grîne şi carne pentru soldaţi.

Guvernul provizoriu vrea ca ţăranii „să se înţeleagă" cu moşierii, trei sute de ţărani să cadă la „înţelegere" cu un singur moşier.

Vom vedea cu cine va fi aici majoritatea poporului : cu noi sau cu guvernul provizoriu ?

(2) Noi vrem o republică în care de jos şi pînă sus să nu fie nici poliţie, nici armată permanentă (care trebuie să fie înlocuită, după convingerea noastră, cu înarmarea generală a poporului), nici funcţionărime, care se bucură în fapt de inamovibilitate şi de o retribuire privilegiată, burgheză. Noi vrem eligibilitate totală, vrem ca orice funcţionar să fie oricînd revocabil şi să fie retribuit ca orice muncitor.

Guvernul provizoriu vrea restabilirea vechii poliţii, vrea armată permanentă, vrea menţinerea vechii funcţionărimi.

(3) Guvernul provizoriu vrea continuarea războiului început de Nicolaie Sîngerosul. El vrea confirmarea tratatelor secrete tîlhăreşti încheiate de *Nicolaie fără să fi consultat poporul* şi chiar fără să le fi dat publicităţii.

Noi sîntem împotriva acestui război, împotriva confirmării tratatelor, pentru publicarea lor.

Noi sfătuim toate popoarele fără excepţie să pună capăt acestui război nu printr-o pace impusă prin violenţă, ci printr-una cu adevărat democratică, care să aducă libertatea tuturor popoarelor şi naţiunilor fără excepţie. Noi

www.dacoromanica.ro

vrem să dovedim poporului că, pentru a pune capăt războiului printr-o pace care să nu fie impusă prin violență, este necesară trecerea puterii de stat în întregime și exclusiv în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.

Atîta timp cît puterea se află în mîinile capitaliștilor și moșierilor (ale lui Gucikov, Lvov, Miliukov), războiul continuă să se desfășoare de fapt sub comanda capitaliștilor, toate promisiunile de pace fără anexiuni rămîn promisiuni, iar neîncrederea maselor muncitorești din întreaga lume față de guvernul capitaliștilor se va manifesta inevitabil; cu alte cuvinte, războiul se va prelungi la nesfîrșit.

Se pune întrebarea: ce se va întîmpla dacă în Rusia puterea va trece în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, iar în Germania *nu* va avea loc o revoluție care să răstoarne nu numai pe Wilhelm al II-lea, *ci și pe Gucikovii și Miliukovii germani* (căci, dacă lui Nicolaie al II-lea german îi vor lua locul Gucikovii și Miliukovii germani, lucrurile nu se vor schimba cu nimic în ceea ce privește războiul)?

Răspunsul nostru: Puterea Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților va fi o putere a majorității poporului, iar această majoritate este formată din muncitori și țărani săraci, care *realmente* nu sînt interesați în anexiuni și vor renunța la ele nu în vorbe, ci *în fapt*, vor înceta *efectiv* să fie păzitorii profiturilor capitaliștilor.

În asemenea condiții *sîntem și noi de acord* cu un război revoluționar împotriva capitaliștilor din orice țară, deoarece el va fi în fapt un război împotriva intereselor oricărui capital și nu pentru interesele capitaliștilor dintr-o țară oarecare.

Se mai pune întrebarea: cum să accelerăm în practică încheierea neîntîrziată, imediată, a păcii dacă nu se poate termina războiul înfigînd pur și simplu baioneta în pămînt?

Răspunsul nostru: nu poți pune capăt războiului nici înfigînd pur și simplu baioneta în pămînt și nici în genere prin renunțarea unilaterală a uneia dintre țările beligerante. Mijlocul practic, imediat de a grăbi încheierea

www.dacoromanica.ro

păcii este (în afară de victoria revoluției muncitorești asupra capitaliștilor) unul singur : fraternizarea soldaților pe front.

Să sprijinim imediat, cu toată energia, sub toate aspectele și fără rezerve fraternizarea pe front a soldaților *ambelor* grupări beligerante.

Ea a și început. Să-i acordăm tot sprijinul.

Iată concepțiile noastre, pe care sîntem ferm convinși că majoritatea poporului *nu* le va aprecia drept „tot atît de dăunătoare ca și orice propagandă contrarevoluționară de dreapta".

„Pravda" nr. 35 din 1 m.i (18 aprilie) 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUM S-AU ÎNHĂMAT EI LA CARUL CAPITALIŞTILOR

În editorialul său din 17 aprilie, „Finansovaia Gazeta“ [134], ziarul marilor capitalişti şi al băncilor, pune bine în lumină un fapt de o mare importanţă, anume : cum partidul socialiştilor-revoluţionari, partidul social-democraţilor menşevici etc., s-au dat legate de mîini şi de picioare capitaliştilor prin faimosul „acord“ cu guvernul provizoriu.

Reproducem acest editorial în întregime :

STÎNGA ŞI ÎMPRUMUTUL

Împrumutul Libertăţii, lansat de guvernul provizoriu, nu a stîrnit în cercurile de stînga însufleţirea cu care a răspuns cea mai mare parte a populaţiei.

Presa de stînga s-a împărţit în trei grupuri. „Pravda“ lui Lenin a exprimat punctul de vedere al bolşevicilor, pronunţîndu-se categoric împotriva împrumutului. „Edinstvo“ al lui Plehanov sprijină hotărît împrumutul. În sfîrşit, celelalte organe de presă socialiste — „Raboceaia Gazeta“, „Zemlea i Volea“, „Volea Naroda“ — se situează pe o poziţie „de mijloc“ : nici aşa, nici aşa ; nici pentru împrumut, dar nici împotriva lui. Asta este şi poziţia Sovietului de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor, care în principiu hotărîse să sprijine împrumutul, dar care acum a fost cuprins iarăşi de îndoieli şi a început să şovăie. „Den“ a avut dreptate reproşînd de curînd acestui grup central, cel mai puternic, din care fac parte menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, că are o poziţie neprecisă, de duplicitate.

Parcă pentru a dovedi încă o dată justeţea acestui reproş, Sovietul de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor a repus ieri în discuţie problema, deja rezolvată, a împrumutului. N. S. Ciheidze a comunicat că în zilele care vin se aşteaptă un nou act al guvernului, care va clarifica complet poziţia sa în problemele de politică externă şi in-

www.dacoromanica.ro

ternă. El a cerut ca examinarea problemei sprijinirii împrumutului să fie amînată pînă atunci.

O asemenea poziţie din partea stîngii provoacă nedumeriri, ca să nu spunem mai mult. Doar cineva trebuie să conducă statul şi să înfăptuiască reformele pe care le aşteaptă cu nerăbdare mult încercata Rusie.

Una din două: ori guvernul actual se bucură de încrederea stîngii, adică pînă acum nu şi-a încălcat niciodată obligaţia pe care şi-a asumat-o; ori el nu se bucură de această încredere. În acest din urmă caz, stînga, lipsind guvernul provizoriu de sprijin, trebuie să-şi asume nu numai „controlul" asupra activităţii lui, ci şi întreaga povară a conducerii şi răspunderea în faţa poporului şi a istoriei. Dacă însă ea nu are nimic de reproşat guvernului provizoriu, atunci, firește, nu este îndreptăţită să aştepte actele lui viitoare şi trebuie să-i acorde tot sprijinul. Şi, în orice caz, sînt inadmisibile duplicitatea, atitudinea rezervată şi evazivă, reticenţele, care, pe de o parte, nu uşurează cîtuşi de puţin responsabilitatea guvernului provizoriu, guvern care nu poate nici măcar să invoce în faţa istoriei izolarea sa, iar pe de altă parte îl privează în fapt de sprijinul maselor largi democratice şi îl pun într-o situaţie dificilă.

Francheţea a fost totdeauna o calitate a curentelor socialiste. Atitudinea evazivă, moliciunea filistină, oportunismul elastic au fost străine politicii partidelor socialiste. Acum, în chestiunea împrumutului, grupurile centrale ale socialismului rus au trădat aceste principii tradiţionale, păşind pe calea inconsecvenţei octombriste. Opinia publică este în drept să le ceară să clarifice fără echivoc poziţia lor în chestiunea împrumutului, să declare deschis şi cinstit dacă îl susţin sau nu, îndeplinindu-şi astfel datoria morală faţă de guvernul provizoriu, fie să-i dea posibilitatea să se sprijine pe curentele de stînga, fie să-şi declare dezacordul cu el.

Magnaţii finanţei sînt oameni practici. Ei judecă lucid în politică: ai promis să sprijini guvernul capitaliştilor (care duce un război imperialist), fă bine şi acordă-i împrumutul.

Într-adevăr! Partidul socialiştilor-revoluţionari şi cel al menşevicilor s-au dat legate de mîini şi de picioare capitaliştilor. Promisiunea de a publica „în zilele ce vin" un „nou act al guvernului care va clarifica complet (!!??) poziţia sa" — clarificată şi răsclarificată! — „în problemele politicii externe şi interne" este o promisiune deşartă.

Fondul problemei nu poate fi schimbat prin nici un fel de „acte": declaraţii, asigurări, proclamaţii. Iar fondul problemei constă în aceea că guvernul capitaliştilor, guvernul lui Lvov, Gucikov, Miliukov & Co., reprezintă interesele capitalului, este legat de aceste interese, nu se

www.dacoromanica.ro

poate smulge (chiar dacă ar vrea) din politica imperialistă, anexionistă, de cotropire.

Să se „*sprijine*“ pe curentele „de stînga“ recurgînd la fraze care nu spun nimic şi nu obligă la nimic, adică să-şi consolideze politica sa imperialistă uzînd de prestigiul stîngii, fără a renunţa în realitate cîtuşi de puţin la această politică — iată ce intenţionează să facă guvernul nostru imperialist, iată ce îl ajută în mod obiectiv să facă Ciheidze şi amicii săi.

„Inconsecvenţă octombristă“ — ce expresie reuşită — iată o apreciere lucidă şi întru totul justă a liniei socialiştilor-revoluţionari şi a menşevicilor, făcută de oameni politici care au sesizat limpede fondul problemei.

„Pravda“ nr. 36 din 3 mai (20 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

MILIŢIA PROLETARĂ

La 14 aprilie în ziarul nostru a apărut o corespondenţă primită din Kanavino, gubernia Nijni Novgorod, în care se spune că *„aproape în toate uzinele a fost înfiinţată miliţia formată din muncitori şi retribuită de administraţia uzinei"*.

Din cele relatate de autorul corespondenţei aflăm că în raionul Kanavin există 16 uzine şi circa 30 000 de muncitori, în afară de cei de la căile ferate ; prin urmare, introducerea miliţiei muncitoreşti retribuită de capitalişti s-a extins aici asupra unui număr destul de însemnat de întreprinderi mari.

Înfiinţarea miliţiei muncitoreşti retribuită de capitalişti este o măsură de o importanţă deosebită — se poate spune fără exagerare : uriaşă, hotărîtoare — atît practică, cît şi principială. Revoluţia nu poate fi garantată, cuceririle ei nu pot fi asigurate, dezvoltarea ei ulterioară *nu e posibilă* dacă această măsură nu va deveni generală, dacă ea nu va fi dusă pînă la capăt şi realizată pe întreg cuprinsul ţării.

Republicanii burghezi şi moşieri, care au devenit republicani după ce s-au convins că *altfel* e imposibil să comande poporului, se străduiesc să instaureze o republică cît se poate mai monarhică, în genul republicii franceze, pe care Şcedrin a denumit-o republică fără republicani.

Acum, după ce s-au convins de forţa maselor revoluţionare, principalul pentru moşieri şi capitalişti este de *a salvgarda* instituţiile principale ale vechiului regim, de a

www.dacoromanica.ro

salvgarda vechile instrumente de asuprire : poliția, funcționărimea, armata permanentă. Ei se străduiesc să reducă „miliția civică" la ceea ce era ea în trecut, adică la mici detașamente înarmate rupte de popor, cît mai apropiate de burghezie și avînd comandanți proveniți din rîndurile acesteia.

Programul-minimum al social-democrației cere înlocuirea armatei permanente prin înarmarea generală a poporului. Dar majoritatea social-democraților oficiali din Europa și majoritatea conducătorilor menșevicilor noștri „au dat uitării" sau au lăsat deoparte programul partidului, substituind internaționalismului șovinismul („defensismul"), iar tacticii revoluționare reformismul.

Or, tocmai acum, în momente revoluționare, înarmarea generală a poporului este o necesitate imperioasă. A spune că din moment ce există o armată revoluționară este de prisos să înarmezi proletariatul sau a invoca „lipsa" de arme ar fi o înșelăciune, un subterfugiu, o minciună. Este necesar să se treacă imediat la organizarea unei miliții, în cadrul căreia întregul popor fără excepție să învețe mînuirea armelor, chiar dacă acestea „nu ajung" pentru toată lumea ; căci nu este de loc obligatoriu ca poporul să dispună de atîtea arme încît fiecare să aibă în permanență arma lui. Întregul popor trebuie să învețe mînuirea armelor și să facă parte din miliție, care să înlocuiască poliția și armata permanentă.

Muncitorii au nevoie ca armata să nu fie ruptă de popor, ca muncitorii și soldații *să se contopească* într-o miliție unică a întregului popor.

Altminteri, aparatul de asuprire va rămîne intact, gata să slujească astăzi pe Gucikov și pe amicii săi, generalii contrarevoluționari, mîine, poate, pe Radko Dmitriev sau pe cine știe ce pretendent la tron și la crearea unei monarhii plebiscitare.

Capitaliștii au acum nevoie de republică, fiindcă altfel „n-au cum s-o scoată la capăt" cu poporul. Dar au nevoie de o republică „parlamentară", adică au nevoie ca democratismul să se limiteze la *alegeri* democratice, la dreptul de a trimite în parlament oamenii care, după o remarcă

www.dacoromanica.ro

profundă şi cît se poate de justă a lui Marx, *să reprezinte* poporul şi *să-l calce în picioare* [135].

Oportuniştii din rîndurile social-democraţiei contemporane, care l-au înlocuit pe Marx cu Scheidemann, au învăţat pe de rost regula că parlamentarismul „trebuie folosit" (ceea ce este indiscutabil), dar au dat uitării învăţătura lui Marx cu privire la însemnătatea democraţiei proletare *în opoziţie* cu parlamentarismul burghez.

Poporul are nevoie de republică pentru a educa masele în spiritul democraţiei. Este necesară *nu numai* o reprezentanţă de tip democratic, ci şi organizarea de jos a întregii conduceri de stat de către masele înseşi, participarea lor activă la fiecare măsură aplicată în viaţă, rolul lor activ în conducerea statului. *A înlocui* vechile organe de asuprire, poliţia, funcţionărimea, armata permanentă prin înarmarea generală a poporului, printr-o miliţie cu adevărat a întregului popor — iată singura cale care fereşte în cea mai mare măsură ţara împotriva restaurării monarhiei şi care dă *posibilitatea* de a se păşi în mod sistematic, ferm şi hotărît spre socialism, nu „introducîndu-l" de sus, ci ridicînd imensele mase de proletari şi semiproletari pînă la arta conducerii statului, pînă la exercitarea *întregii* puteri de stat.

Serviciu public prin intermediul unei poliţii care se situează deasupra poporului şi prin intermediul funcţionarilor, slugile cele mai credincioase ale burgheziei, prin intermediul armatei permanente, aflată sub comanda moşierilor şi capitaliştilor — iată idealul de republică parlamentară burgheză care tinde să perpetueze dominaţia capitalului.

Serviciu public prin intermediul unei miliţii a întregului popor, care cuprinde cu adevărat întregul popor, pe toţi bărbaţii şi pe toate femeile, miliţie capabilă să înlocuiască în parte şi pe funcţionari, îmbinată nu numai cu eligibilitatea tuturor autorităţilor şi cu revocabilitatea lor în orice moment, ci şi cu retribuirea lor nu „boierească", nu burgheză, ci muncitorească — iată idealul clasei muncitoare.

Este un ideal care nu numai că a intrat în programul nostru, nu numai că şi-a ocupat locul în istoria mişcării muncitoreşti din Apus, anume prin experienţa Comunei

www.dacoromanica.ro

din Paris, nu numai că a fost apreciat, subliniat, explicat şi recomandat de Marx, dar a şi fost pus în practică de muncitorii din Rusia în 1905 şi 1917.

Prin semnificaţia lor, prin tipul de putere de stat pe care-l creează, Sovietele de deputaţi ai muncitorilor sînt tocmai instituţiile unei democraţii care desfiinţează vechile organe de asuprire, care păşeşte pe calea creării unei miliţii a întregului popor.

Dar cum poate fi miliţia a întregului popor dacă proletarii şi semiproletarii trebuie să stea în fabrică, dacă sînt striviţi de o muncă de ocnă pentru moşieri şi capitalişti ?

Există un singur mijloc : miliţia muncitorească trebuie să fie retribuită de capitalişti.

Capitaliştii trebuie să-i plătească pe muncitori pentru orele sau zilele pe care proletarii le consacră serviciului public.

Masele muncitoreşti păşesc ele însele pe această cale justă. Muncitorii din gubernia Nijni Novgorod trebuie să devină un exemplu pentru întreaga Rusie.

Tovarăşi muncitori, convingeţi pe ţărani şi întregul popor de necesitatea înfiinţării unei miliţii a întregului popor în locul poliţiei şi al vechii funcţionărimi ! Înfiinţaţi numai şi numai o asemenea miliţie. Înfiinţaţi-o cu ajutorul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, cu ajutorul Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, cu ajutorul organelor de administrare locală care se află în mîinile clasei muncitoare. Nu vă mulţumiţi în nici un caz cu o miliţie burgheză. Atrageţi femeile la îndeplinirea serviciului public laolaltă cu bărbaţii. Faceţi în aşa fel ca muncitorii să fie plătiţi de capitalişti pentru zilele consacrate serviciului public în miliţie !

Învăţaţi democraţia din practică, neîntîrziat, voi înşivă, de jos, — ridicaţi masele pînă la o participare activă, directă, generală la conducere. Asta şi numai asta este chezăşia victoriei depline a revoluţiei şi a dezvoltării ei ferme, bine gîndite, sistematice.

„Pravda" nr. 36 din 3 mai (20 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

FALIMENT ?

Ni se comunică în acest moment că la Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor s-a primit chiar acum o notă remisă de guvernul nostru provizoriu tuturor reprezentanţilor din străinătate.

Această notă este, probabil, „actul" care, după cum presupunea N. S. Ciheidze, urma să fie dat publicităţii în trei zile şi, conţine, se pare, unele declaraţii împotriva anexiunilor.

Ce s-a întîmplat însă ?

Ea conţine declaraţia directă a guvernului provizoriu că Rusia va lupta pînă la capăt, că îşi va îndeplini cu fidelitate obligaţiile sale faţă de aliaţi.

Nota a avut efectul unei bombe.

Majoritatea Comitetului executiv — Ciheidze, Ţereteli etc. — este de-a dreptul consternată. Falimentul întregii politici de „acorduri" este vădit, şi el s-a produs mult mai devreme decît ne aşteptam.

Nu se poate pune capăt războiului imperialist prin discuţii în comisia de contact...

„Pravda" nr. 36 din 3 mai (20 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

REZOLUŢIA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA DIN 20 APRILIE (3 MAI) 1917 CU PRIVIRE LA CRIZA PROVOCATĂ DE NOTA GUVERNULUI PROVIZORIU DIN 18 APRILIE (1 MAI) 1917

Nota guvernului provizoriu a dovedit cît de justă este poziţia pe care s-a situat partidul nostru arătînd în rezoluţia Conferinţei orăşeneşti a organizaţiei Petrograd că : 1) guvernul provizoriu este un guvern pe de-a-ntregul imperialist, legat de mîini şi de picioare de capitalul anglo-francez şi de cel rus ; 2) toate promisiunile pe care le-a făcut sau pe care le-ar fi putut face (în legătură cu „manifestarea voinţei de pace a poporului" etc.) nu sînt decît înşelăciune ; 3) guvernul provizoriu, indiferent care ar fi componenţa lui, *nu poate* renunţa la anexiuni, deoarece în actualul război şi mai ales în clipa de faţă clasa capitaliştilor este legată de capitalul bancar ; 4) politica micii burghezii, promovată de narodnici, de menşevici, de majoritatea conducerii actualului Soviet de deputaţi ai muncitorilor, constînd în întreţinerea speranţelor iluzorii în posibilitatea de „a îndrepta" prin „mijloace de influenţare" pe capitalişti (adică guvernul provizoriu), a fost demascată o dată mai mult de această notă.

Din aceste motive, C.C. consideră că :

I. Orice schimbări în componenţa actualului guvern (demisia lui Miliukov, rechemarea lui Kerenski etc.) nu vor fi decît o imitare a procedeelor celor mai nedemne ale republicanismului parlamentar burghez, care *substituie* luptei de clasă competiţia între clici şi aranjamentele personale.

II. Pentru masa populaţiei mic-burgheze care oscilează între capitalişti şi clasa muncitoare, unica salvare este tre-

www.dacoromanica.ro

cerea ei fără rezerve de partea proletariatului revoluționar, singurul capabil să rupă realmente lanțurile capitalului financiar și ale politicii de anexiuni. Numai luînd întreaga putere de stat în mîinile sale, cu sprijinul majorității poporului, proletariatul revoluționar împreună cu soldații revoluționari va crea un guvern — Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților — care își va cîștiga încrederea muncitorilor din toate țările, singurul guvern în stare să pună rapid capăt războiului printr-o pace cu adevărat democratică.

„Pravda" nr. 37 din 4 mai (21 aprilie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

APEL
CĂTRE SOLDAŢII TUTUROR ŢĂRILOR BELIGERANTE [136]

Fraţi soldaţi!

Sîntem istoviţi cu toţii de groaznicul război care a secerat milioane de vieţi, care a mutilat milioane de oameni, care a adus nemaipomenite calamităţi, ruina şi foametea.

Şi tot mai mulţi sînt cei care-şi pun întrebarea: de ce a pornit şi pentru ce se poartă războiul?

Pentru noi, muncitorii şi ţăranii, pe umerii cărora apasă cel mai greu povara războiului, devine pe zi ce trece mai limpede că el a fost pornit şi este dus de capitaliştii din toate ţările pentru interesele capitaliştilor, pentru dominaţia asupra lumii, pentru ca fabricanţii, proprietarii de uzine, bancherii să dobîndească noi pieţe, pentru jefuirea popoarelor slabe. Ei împart coloniile, cotropesc teritorii în Balcani şi Turcia, şi pentru asta trebuie să ajungă la ruină popoarele europene, pentru asta trebuie să pierim noi şi să vedem cum familiile noastre flămînzesc, ajung la sapă de lemn şi se prăpădesc.

În toate ţările, clasa capitaliştilor realizează profituri uriaşe, nemăsurate, scandaloase de pe urma furniturilor de război, a concesiunilor în ţările anexate, a scumpirii produselor alimentare. Clasa capitaliştilor a impus pe decenii întregi toate popoarele la un tribut sub forma de dobînzi ridicate la împrumuturile de miliarde pentru război. Iar noi, muncitorii şi ţăranii, trebuie să pierim, să ne ruinăm, să flămînzim, îndurînd cu răbdare toate astea, întărind pe

www.dacoromanica.ro

asupritorii noştri capitalişti prin faptul că muncitorii din diferite ţări se urăsc şi se ucid unii pe alţii.

Cît timp vom mai suporta supuşi jugul, cît timp o să mai îndurăm războiul dintre clasele capitaliştilor? Cît timp o să mai lungim războiul, luptînd de partea guvernelor, a burgheziei, a capitaliştilor din ţările noastre şi distrugînd astfel unitatea internaţională a muncitorilor din toate ţările, din întreaga lume?

Nu, fraţi soldaţi, a venit timpul să deschidem ochii, să ne luăm soarta în propriile noastre mîini. În toate ţările creşte, se lărgeşte şi se întăreşte revolta poporului împotriva clasei capitaliştilor, care a împins poporul în război. Nu numai în Germania, dar şi în Anglia, care pînă la război trecea drept o ţară din cele mai libere, sute şi sute de adevăraţi prieteni şi reprezentanţi ai clasei muncitoare zac în închisori pentru că şi-au rostit cinstit şi sincer cuvîntul împotriva războiului şi împotriva capitaliştilor. Revoluţia din Rusia este numai primul pas al primei revoluţii; ea trebuie să fie şi va fi urmată de altele.

Noul guvern din Rusia — care a răsturnat pe Nicolaie al II-lea, un tîlhar încoronat ca şi Wilhelm al II-lea — este un guvern al capitaliştilor. El duce acelaşi război imperialist, tîlhăresc ca şi capitaliştii din Germania, Anglia şi din alte ţări. El a confirmat tratatele secrete tîlhăreşti încheiate de Nicolaie al II-lea cu capitaliştii din Anglia, Franţa etc., nu publică aceste tratate spre a le aduce la cunoştinţa tuturor, după cum nici guvernul german nu publică tratatele sale secrete, tot atît de tîlhăreşti, încheiate cu Austria, Bulgaria etc.

Guvernul provizoriu rus a publicat la 20 aprilie o notă în care confirmă încă o dată vechile tratate tîlhăreşti încheiate de ţar şi se declară gata să ducă războiul pînă la victoria finală, stîrnind astfel indignare chiar şi în rîndurile celor care pînă acum au avut încredere în el şi l-au sprijinit.

Dar revoluţia rusă a creat, în afară de guvernul capitaliştilor, organizaţii revoluţionare, funcţionînd cu de la sine putere, care reprezintă imensa majoritate a muncitorilor şi ţărnilor, şi anume: Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi

www.dacoromanica.ro

soldaților la Petrograd și în majoritatea orașelor din Rusia. În Rusia, cea mai mare parte a soldaților și o parte din muncitori, ca și foarte mulți muncitori și soldați în Germania, mai dau încă dovadă de o încredere inconștientă față de guvernul capitaliștilor, față de vorbele lor deșarte și mincinoase despre o pace fără anexiuni, despre războiul de apărare și altele.

Dar muncitorii și țăranii săraci, spre deosebire de capitaliști, nu sînt interesați nici în anexiuni, nici în apărarea profiturilor capitaliștilor. De aceea, cu fiecare zi, cu fiecare pas al guvernului capitaliștilor va ieși la iveală, și în Rusia ca și în Germania, înșelăciunea capitaliștilor, va ieși la iveală adevărul că, atîta timp cît dominația capitaliștilor se menține, nu este cu putință o pace cu adevărat democratică, care să nu fie impusă prin violență, o pace care să se bazeze pe renunțarea efectivă la toate anexiunile, adică pe eliberarea tuturor coloniilor fără excepție, a absolut tuturor popoarelor asuprite, anexate cu forța sau lipsite de drepturi depline, și că atîta timp cît dominația capitaliștilor se menține războiul, după toate probabilitățile, se va prelungi și se va înteți.

Numai în cazul cînd în două state astăzi vrăjmașe, cum ar fi, de pildă, Rusia și Germania, puterea de stat va trece în întregime și exclusiv în mîinile Sovietelor revoluționare de deputați ai muncitorilor și soldaților, care nu numai în vorbă, ci și în fapt sînt în stare să sfîșie întreaga rețea de relații și interese ale capitalului, numai atunci muncitorii din ambele țări beligerante se vor pătrunde de încredere unii față de alții și vor reuși să pună repede capăt războiului printr-o pace cu adevărat democratică, o pace care să aducă cu adevărat eliberarea *tuturor* popoarelor și naționalităților.

Frați soldați!

Să facem tot ce ne stă în putință pentru a grăbi realizarea acestui țel. Să nu ne temem de jertfe; oricîte sacrificii am face în interesul revoluției muncitorești, ele vor fi mai puțin grele decît jertfele războiului. Fiece pas victorios

www.dacoromanica.ro

al revoluţiei va salva de la moarte, de la ruinare şi foamete sute de mii şi milioane de oameni.

Pace colibelor, război palatelor ! Pace muncitorilor din toate ţările ! Trăiască unitatea frăţească a muncitorilor revoluţionari din toate ţările ! Trăiască socialismul !

Comitetul Central al P.M.S.D.R.
Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R.
Redacţia ziarului „Pravda"

„Pravda" nr. 37 din 4 mai (21 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

NOTA GUVERNULUI PROVIZORIU

Cărţile au fost date pe faţă. Avem toate motivele să mulţumim d-lor Gucikov şi Miliukov pentru nota lor, publicată astăzi în toate ziarele.

Majoritatea din Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, narodnicii, menşevicii, toţi cei care pînă acum cereau să se acorde încredere guvernului provizoriu au fost pedepsiţi amarnic. Ei sperau, credeau că guvernul provizoriu, sub influenţa binefăcătorului „contact" cu Ciheidze, Skobelev şi Steklov, va renunţa pentru totdeauna la anexiuni. S-a întîmplat însă puţin cam altfel...

În nota din 18 aprilie, guvernul provizoriu declară că „întregul popor (!) vrea să ducă războiul mondial *pînă la victoria decisivă*".

„Se înţelege de la sine — adaugă nota — că guvernul provizoriu... îşi va respecta întru totul obligaţiile pe care şi le-a asumat faţă de aliaţii noştri".

Scurt şi clar. Război pînă la victoria decisivă. Alianţa cu bancherii englezi şi francezi este sacră...

Cine a încheiat această alianţă cu aliaţii „noştri", adică cu miliardarii anglo-francezi? Ţarul, Rasputin, banda ţaristă. Dar pentru Miliukov & Co. tratatul este sacrosanct.

De ce?

Unii răspund: pentru că Miliukov este nesincer, viclean etc.

Nu asta importă. Importă faptul că Gucikov, Miliukov, Tereşcenko, Konovalov sînt reprezentanţii *capitaliştilor*.

www.dacoromanica.ro

Iar capitaliştii au nevoie să cotropească pămînturi străine. Ei capătă astfel noi pieţe, noi locuri pentru exportul de capital, noi posibilităţi de a aranja zeci de mii de odrasle de-ale lor în slujbe grase etc. Importă faptul că *interesele* capitaliştilor ruşi sînt acum identice cu interesele capitaliştilor englezi şi francezi. De aceea şi numai de aceea îi sînt atît de scumpe guvernului provizoriu al capitaliştilor ruşi tratatele ţarului cu capitaliştii anglo-francezi.

Recenta notă a guvernului provizoriu toarnă gaz peste foc. Ea nu face decît să aţîţe starea de spirit războinică în Germania. Ea ajută pe Wilhelm Tîlharul să înşele mai departe pe muncitorii şi soldaţii „săi" şi să-i mobilizeze la război „pînă la victoria finală".

Nota guvernului provizoriu ridică cu acuitate problema : ce va urma ?

Chiar din prima clipă a revoluţiei noastre, capitaliştii englezi şi francezi au început să dea asigurări că revoluţia rusă a fost făcută exclusiv şi în scopul de a continua războiul „pînă la victoria finală". Capitaliştii au nevoie să jefuiască Turcia, Persia, China. Dacă pentru asta vor trebui să piară acolo încă vreo 10 000 000 de ţărani ruşi, ce mare pagubă ? Să obţinem noi numai „victoria decisivă"... Şi iată că astăzi guvernul provizoriu păşeşte făţiş pe acelaşi drum.

— Luptaţi, pentru că noi vrem să jefuim.

— Muriţi cu zecile de mii în fiecare zi, pentru că „noi" nu ne-am bătut încă pînă la capăt, nu ne-am primit încă partea noastră de pradă !...

Nici un muncitor şi nici un soldat conştient nu va mai sprijini politica „încrederii" faţă de guvernul provizoriu. Politica încrederii a dat faliment.

Conferinţa noastră social-democrată orăşenească declara în rezoluţia sa că în prezent justeţea poziţiei *noastre* se confirmă tot mai mult pe zi ce trece *. Nici noi nu ne-am aşteptat însă la o desfăşurare atît de precipitată a evenimentelor.

Actualul Soviet de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor trebuie să aleagă : să înghită hapul pe care i-l oferă Guci-

* Vezi volumul de faţă, p. 254—255. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

kov şi Miliukov ar însemna să renunţe o dată pentru totdeauna la a juca un rol politic independent, căci mîine Miliukov va pune „piciorul în prag" şi va desfiinţa pur şi simplu Sovietul ; să dea o ripostă notei lui Miliukov înseamnă să rupă cu vechea politică de încredere şi să treacă pe calea indicată de „Pravda".

Desigur, se poate găsi şi o putredă linie de mijloc. Dar pentru cît timp ?...

Muncitori, soldaţi, spuneţi astăzi sus şi tare : cerem ca la noi să fie o putere unică — Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Guvernul provizoriu, guvern al unui mănunchi de capitalişti, trebuie să cedeze locul acestor Soviete.

Scris la 20 aprilie (3 mai) 1917

Publicat la 4 mai (21 aprilie) 1917 în ziarul „Pravda" nr. 37

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O CHESTIUNE ESENŢIALĂ

(CUM RAŢIONEAZĂ SOCIALIŞTII CARE AU TRECUT DE PARTEA BURGHEZIEI)

D-l Plehanov explică de minune acest lucru. În scrisoarea „de întîi Mai" către „artelul studenţimii socialiste", publicată astăzi în „Reci", „Delo Naroda" şi „Edinstvo", el scrie :

„...El (congresul socialist internaţional din 1889) a înţeles că revoluţia socială, mai exact : revoluţia socialistă presupune o îndelungată muncă de lămurire şi organizare în rîndurile clasei muncitoare. E un lucru pe care la noi acum îl dau uitării cei care cheamă masele muncitoare ruse să cucerească puterea politică, ceea ce ar avea sens numai în cazul cînd ar exista condiţiile obiective necesare pentru revoluţia socială. Deocamdată aceste condiţii nu există..."

şi aşa mai departe, pînă ce ajunge să ceară „sprijinul tuturor" pentru guvernul provizoriu.

Raţionamentul d-lui Plehanov este un raţionament tipic pentru cei cîţiva „foşti" care se intitulează social-democraţi. Tocmai pentru că el este tipic merită să ne oprim amănunţit asupra lui.

În primul rînd, este raţional şi cinstit să te referi la primul Congres al Internaţionalei a II-a şi nu la ultimul ?

Primul Congres al Internaţionalei a II-a (1889—1914) a avut loc în 1889, ultimul, la Basel, în 1912. În Manifestul de la Basel, adoptat *în unanimitate,* se vorbeşte direct, clar şi precis (aşa încît nici măcar d-nii Plehanovi nu pot denatura lucrurile) despre *revoluţia proletară,* şi asta *tocmai în legătură* cu războiul care a izbucnit în 1914.

Nu e greu de înţeles de ce socialiştii care au trecut de partea burgheziei sînt nevoiţi „să uite" dacă nu întregul

www.dacoromanica.ro

Manifest de la Basel, măcar acest punct al lui, cel mai important.

În al doilea rînd, cucerirea puterii politice de către „masele muncitoare ruse — scrie autorul nostru — ar avea sens numai în cazul cînd ar exista condițiile necesare pentru revoluția socială".

Aici nu e gîndire, ci o totală confuzie.

Să admitem *chiar* că cuvîntul „socială" este o greșală comisă din fuga condeiului, fiind pus în loc de „socialistă". Dar nu numai aici e confuzia. Din ce clase se compun masele muncitoare ruse ? Din muncitori și țărani, după cum știe oricine. Care dintre ei formează majoritatea ? Țăranii. Ce reprezintă acești țărani prin situația lor de clasă ? Mici proprietari sau proprietari ai unor gospodării minuscule. Se pune întrebarea : dacă micii proprietari formează majoritatea populației și dacă nu există condiții obiective pentru socialism, atunci cum se *poate* ca majoritatea populației să se pronunțe pentru socialism ? cine *poate* să vorbească și cine vorbește de socialism împotriva voinței majorității ?!

D-l Plehanov a ajuns din capul locului într-o încurcătură ridicolă.

Faptul că s-a pus într-o situație ridicolă este pedeapsa cea mai mică pentru un om care, după modelul presei capitaliștilor, zugrăvește un „dușman" luat din imaginație, în loc să se refere precis la cuvintele rostite de adversarii săi politici.

Să trecem mai departe. În mîinile cui trebuie să se afle „puterea politică", judecînd *chiar* din punctul de vedere al unui democrat burghez vulgar de la „Reci" ? În mîinile majorității populației. Formează „masele muncitoare ruse", pe care le invocă atît de nepotrivit social-șovinistul ajuns la ananghie, majoritatea populației în Rusia ? Incontestabil, și încă o majoritate covîrșitoare !

Cum *poate* cineva, fără a trăda democrația — chiar și o democrație concepută à la Miliukov —, să fie împotriva „cuceririi puterii politice" de către „masele muncitoare ruse" ?

www.dacoromanica.ro

Cu cît te afunzi în pădure, cu atît dai de mai mulţi copaci. Cu cît înaintăm în analiză, ni se dezvăluie noi confuzii ale d-lui Plehanov.

Social-şovinistul se pronunţă împotriva trecerii puterii politice în mîinile majorităţii populaţiei Rusiei!

D-l Plehanov a auzit ceva, dar n-a auzit bine. El mai confundă, deşi Marx încă în 1875 punea în mod special în gardă împotriva unei astfel de confuzii, „masele muncitoare" cu masa proletarilor şi semiproletarilor [137]. Să explicăm această deosebire d-lui Plehanov, fost marxist.

Poate majoritatea ţăranilor din Rusia să ceară şi să introducă naţionalizarea pămîntului? Fără îndoială că da. Este asta o revoluţie socialistă? Nu. Asta-i *abia* o revoluţie burgheză, deoarece naţionalizarea pămîntului este o măsură compatibilă cu capitalismul. Dar ea este în acelaşi timp o *lovitură* dată proprietăţii private asupra unui foarte important mijloc de producţie. O astfel de lovitură *întăreşte* pe proletari şi semiproletari infinit mai mult decît s-a întîmplat în revoluţiile din secolele al XVII-lea, al XVIII-lea şi al XIX-lea.

Mai departe. Poate majoritatea ţăranilor din Rusia să se pronunţe pentru contopirea tuturor băncilor într-una singură, pentru ca în fiecare sătuc să existe o filială a unei bănci de stat unice?

Poate, deoarece înlesnirile şi avantajele care decurg de aici pentru popor sînt incontestabile. *Pînă* şi „defensiştii" pot să fie pentru această măsură, deoarece ea ar ridica considerabil capacitatea de „apărare" a Rusiei.

Este economiceşte posibilă contopirea imediată a tuturor băncilor într-una singură? Fără îndoială că da.

Este asta o măsură socialistă? Nu, asta *nu e încă* socialism.

Mai departe. Poate majoritatea ţăranilor din Rusia să ceară trecerea sindicatului fabricanţilor de zahăr în mîinile statului, sub controlul muncitorilor şi ţăranilor şi reducerea preţului la zahăr?

Poate foarte bine, deoarece acest lucru este în avantajul majorităţii poporului.

Este această măsură economiceşte posibilă? Este întru totul posibilă, deoarece sindicatul fabricanţilor de zahăr

www.dacoromanica.ro

nu numai că economiceşte s-a transformat în practică într-un organism de producţie de proporţii statale, dar *a şi fost* sub controlul „statului“ (adică al funcţionarilor, care slujesc pe capitalişti) încă pe timpul ţarismului.

Va fi trecerea acestui sindicat în mîinile statului democratic-burghez, ţărănesc, o măsură socialistă ?

Nu, asta nu e încă socialism. D-l Plehanov s-ar convinge uşor că este aşa dacă şi-ar aminti de nişte adevăruri îndeobşte cunoscute ale marxismului.

Se pune întrebarea : măsuri cum sînt contopirea tuturor băncilor într-una singură şi trecerea sindicatului fabricanţilor de zahăr în mîinile statului democratic, ţărănesc, *vor face să crească, ori vor scădea* importanţa, rolul, influenţa proletarilor şi semiproletarilor în masa generală a populaţiei ?

Fără îndoială că le vor face să crească, întrucît ele *nu sînt* măsuri „specific economice bazate pe mica producţie“ şi întrucît au devenit posibile tocmai datorită unor „condiţii obiective“ care în 1889 *încă* nu existau şi care *astăzi* există.

Astfel de măsuri vor face să crească inevitabil însemnătatea, rolul, influenţa — în special a muncitorilor de la oraşe, avangardă a proletarilor şi semiproletarilor de la oraşe şi sate — asupra întregii populaţii.

După astfel de măsuri, *paşii* următori spre socialism în Rusia vor fi întru totul posibili, şi dacă muncitorii noştri vor fi ajutaţi de către muncitorii din Europa occidentală, care sînt mai dezvoltaţi, mai pregătiţi şi care vor fi rupt cu Plehanovii din Europa occidentală, trecerea *reală* a Rusiei la socialism va fi *inevitabilă* şi succesul ei va fi *asigurat*.

Iată cum trebuie să raţioneze orice marxist şi orice socialist care n-a trecut de partea „propriei“ burghezii naţionale.

Scris la 20 aprilie (3 mai) 1917

Publicat la 4 mai (21 aprilie) 1917 în ziarul „Pravda“ nr. 37

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CU ICOANE ÎMPOTRIVA TUNURILOR, CU FRAZE ÎMPOTRIVA CAPITALULUI

Nota guvernului provizoriu în care se vorbeşte de război pînă la victoria deplină a stîrnit indignare chiar şi în rîndurile acelora care nutriseră speranţa iluzorie că guvernul capitaliştilor ar putea renunţa la anexiuni. Ziarele care exprimă astăzi această politică mic-burgheză de speranţe iluzorii ori bîiguie dezorientate cîte ceva, ca „Raboceaia Gazeta", ori încearcă să canalizeze indignarea împotriva unor persoane.

„Novaia Jizn" [138] scrie : „Apărătorul intereselor capitalului internaţional n-are ce căuta în guvernul Rusiei democratice ! Sîntem convinşi că Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor va lua neîntîrziat cele mai energice măsuri pentru a-l face imediat inofensiv pe d-l Miliukov". Iar „Delo Naroda" exprimă aceeaşi înţelepciune mic-burgheză astfel : nota lui Miliukov „tinde să reducă la zero actul de mare însemnătate internaţională adoptat de întregul cabinet".

Cu icoane împotriva tunurilor. Cu fraze împotriva capitalului. „Actul" guvernului referitor la renunţarea la anexiuni a fost un simplu tertip diplomatic, care poate să înşele pe un ţăran neştiutor, dar pe conducătorii partidelor mic-burgheze — partidul social-democrat şi partidul socialist-revoluţionar —, pe publiciştii de la „Novaia Jizn" şi „Delo Naroda" nu poate să-i „tulbure" decît dacă vor să se lase înşelaţi. „Apărătorul intereselor capitalului internaţional n-are ce căuta în guvernul Rusiei democratice !" Ce frază deşartă ! Cum de nu le e ruşine unor oameni culţi să scrie asemenea inepţii ?

www.dacoromanica.ro

Întregul guvern provizoriu este un guvern al clasei capitaliştilor. Aici vorbim de clasă, nu de persoane. A-l ataca pe Miliukov personal, a cere, direct sau indirect, înlăturarea lui este o simplă farsă, deoarece *nici un fel* de înlocuire de persoane nu poate schimba nimic atîta timp cît nu au fost înlocuite *clasele* aflate la putere.

A opune apărării capitalului „democraţia" din Rusia, Anglia, Franţa etc. înseamnă a te coborî pînă la nivelul de cunoştinţe economice şi politice ale unui Gapon oarecare.

Este scuzabil din partea unor ţărani neştiutori să ceară capitalistului „să făgăduiască" că „o să trăiască cu frica lui dumnezeu" şi nu în mod capitalist, că *n-o să fie* „un apărător al intereselor capitalului". În ceea ce-i priveşte însă pe conducătorii Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, pe publiciştii de la „Novaia Jizn" şi „Delo Naroda", a duce o astfel de politică înseamnă a întreţine speranţele iluzorii ale poporului în capitalişti, speranţe extrem de dăunătoare, de funeste pentru cauza libertăţii, pentru cauza revoluţiei.

„Pravda" nr. 37 din 4 mai (21 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LOGICA CETĂŢEANULUI V. CERNOV

Cetăţeanul V. Cernov scrie în „Delo Naroda" din 16 aprilie :

„El (Lenin) nu s-a gîndit că pînă şi din punctul său de vedere încuviinţarea călătoriei sale de către Anglia ar fi fost preferabilă chiar din simplul fapt că ea ar fi fost smulsă sub presiunea revoluţiei ruse, pe cînd încuviinţarea Germaniei poate apărea, din anumite motive, mai suspectă".

Concluzia : Lenin este un fel de maniac.

Să zicem că-i aşa. Dar ce te faci cu cele 30 de persoane sosite făcînd parte din *diferite* partide, inclusiv bundiştii ? Toţi sînt maniaci ? Toţi „nu s-au gîndit" ?

Mai departe. Ce te faci cu telegrama lui Martov, *Natanson* (liderul partidului socialiştilor-revoluţionari, notabene), Akselrod etc., în care se spune : „Constatăm *absoluta* imposibilitate de a ne întoarce în Rusia prin Anglia" ? (vezi „Raboceaia Gazeta" din 15 aprilie).

Deci şi Martov şi Natanson sînt maniaci, nici ei „nu s-au gîndit" ?

Or, aceşti martori, care *nu* fac parte din partidul nostru — Natanson, care este un martor *din partidul lui V. Cernov* —, constată *faptul* că a veni altfel este *absolut* imposibil !

Concluzia ? Una din două : ori V. Cernov este o persoană cam ciudată care caută să ocolească *faptele* prin fraze, ori bîrfelile şi calomniile filistine-şoviniste l-au intimidat în aşa hal, încît şi-a pierdut capul.

„Pravda" nr. 37 din 4 mai (21 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

D-L PLEHANOV ÎNCEARCĂ ÎN ZADAR SĂ IASĂ DIN ÎNCURCĂTURĂ

În „Edinstvo" nr. 15, d-l Plehanov se năpusteşte asupra „Pravdei" cu un potop de injurii neobişnuit chiar şi pentru publicaţia sa meşteră la sudălmi, străduindu-se să muşamalizeze două fapte stabilite în mod absolut indiscutabil.

Nu veţi reuşi să disimulaţi aceste fapte, domnilor !

Primul fapt. D-l Plehanov *n-a reprodus* nici raportul nostru, publicat în nr. 32 al ziarului „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov" din 5 aprilie 1917, *şi nici hotărîrea* Comitetului executiv.

Este nu numai o atitudine anarhistă de desconsiderare faţă de cei aleşi de *majoritatea* soldaţilor, ci şi un procedeu necinstit, demn de un pogromist.

Al doilea fapt. Campania de calomnii pornită de d-l Plehanov a provocat *nu* protestul nostru, ci al ziarului „Delo Naroda", la care scrie chiar Kerenski, colegul lui Gucikov şi Miliukov. „Delo Naroda" din 13 aprilie 1917 scrie negru pe alb următoarele despre „Edinstvo" al d-lui Plehanov :

„...Asemenea cuvinte, asemenea metodă de luptă n-am mai întîlnit decît în paginile lui «Russkaia Volea». Şi e trist şi dureros — o spunem deschis — să dai de ele în articolele socialiştilor".

Iată o declaraţie a unor martori defensişti, care politiceşte sînt de o mie de ori mai apropiaţi de d-l Plehanov decît de noi.

www.dacoromanica.ro

Pe ce fel de cititori contează deci d-l Plehanov, care încearcă *să respingă* declarația unui *martor* vorbind de „notița prost inspirată" din „Delo Naroda" ?

Martorul demască procedeele pogromiste ale d-lui Plehanov.

A fost o vreme cînd d-l Plehanov era socialist, dar acum el s-a coborît la nivelul lui „Russkaia Volea".

Nici o injurie nu poate anula faptul că *pînă și* „Delo Naroda" l-a demascat pe d-l Plehanov.

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldațkih Deputatov" (nr. 43 din 17 aprilie), în editorialul pe care l-am reprodus în numărul nostru din 18 aprilie, califică această campanie drept „necinstită și respingătoare".

Acest martor atestă direct existența unei campanii necinstite și respingătoare din partea forțelor întunericului și a ziarelor lor. D-l Plehanov, care s-a coborît pînă la nivelul lui „Russkaia Volea", și-a primit pedeapsa meritată.

„Pravda" nr. 37 din 4 mai (21 aprilie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

REZOLUȚIA COMITETULUI CENTRAL AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA ADOPTATĂ LA 21 APRILIE (4 MAI) 1917

Analizînd situația creată la Petrograd după publicarea notei imperialiste, anexioniste și tîlhărești a guvernului provizoriu din 18 aprilie 1917 și după numeroasele mitinguri și manifestații ale poporului, care a ieșit pe străzile Petrogradului la 20 aprilie, C.C. al P.M.S.D.R. hotărăște :

1) Agitatorii și oratorii partidului trebuie să dezmintă josnica minciună lansată de ziarele capitaliștilor și de cele care sprijină pe capitaliști că noi am amenința cu *războiul civil.* Este o minciună josnică, deoarece tocmai în momentul actual, atîta timp cît capitaliștii și guvernul lor nu pot și nu cutează să facă uz de violență împotriva maselor, atîta timp cît masa soldaților și muncitorilor își exprimă liber voința, alege și revocă liber *toate* autoritățile, *într-un asemenea moment* orice gînd la războiul civil este naiv, absurd și stupid, într-un asemenea moment *este necesară supunerea față de voința majorității populației* și critica liberă a acestei voințe din partea minorității nemulțumite ; dacă se va ajunge la violențe, răspunderea va cădea asupra guvernului provizoriu și a partizanilor lui.

2) Guvernul capitaliștilor și ziarele lui camuflează prin țipetele împotriva războiului civil faptul că capitaliștii, care, fără îndoială, constituie o minoritate infimă a poporului, nu vor să se supună voinței majorității.

3) Pentru a cunoaște voința majorității populației din Petrograd, unde se află acum un număr deosebit de mare de soldați care cunosc starea de spirit a țăranilor și care o exprimă just, este necesar să se facă o consultare popu-

www.dacoromanica.ro

lară în toate raioanele Petrogradului şi în împrejurimi în chestiunea atitudinii faţă de nota guvernului, a sprijinirii cutărui sau cutărui partid, în chestiunea dacă este de dorit un guvern provizoriu sau altul.

4) Toţi agitatorii partidului trebuie să propage în uzine, în regimente, pe stradă etc. aceste concepţii şi această propunere prin discuţii şi demonstraţii *paşnice*, precum şi prin mitinguri organizate pretutindeni ; trebuie să ne străduim să organizăm o consultare sistematică pe uzine şi pe regimente, păstrînd o ordine deplină şi o disciplină tovărăşească.

5) Agitatorii partidului trebuie să protesteze încă şi încă o dată împotriva calomniei murdare puse în circulaţie de capitalişti că partidul nostru s-ar pronunţa pentru o pace separată cu Germania ; noi considerăm că Wilhelm al II-lea este un tîlhar încoronat care merită să fie executat, la fel ca şi Nicolaie al II-lea, iar Gucikovii germani, capitaliştii germani sînt nişte cotropitori, tîlhari şi imperialişti, la fel ca şi capitaliştii ruşi, englezi şi toţi ceilalţi ; noi sîntem *împotriva* tratativelor cu capitaliştii, sîntem pentru tratative şi fraternizare *cu muncitorii şi soldaţii revoluţionari din toate ţările ;* sîntem convinşi că guvernul Gucikov-Miliukov se străduieşte să agraveze situaţia tocmai fiindcă ştie că în Germania începe revoluţia muncitorească, care va însemna o lovitură dată capitaliştilor din toate ţările.

6) Răspîndind zvonuri cu privire la inevitabilitatea unui dezastru total guvernul provizoriu încearcă nu numai să înspăimînte poporul pentru ca să-i lase puterea, dar şi exprimă în chip nebulos, neclar, confuz adevărul profund şi indiscutabil că *toate* popoarele lumii au fost aduse într-un impas, că războiul purtat pentru interesele capitaliştilor le-a adus la marginea prăpastiei şi că realmente nu există altă ieşire decît trecerea puterii în mîinile clasei revoluţionare, ale proletariatului revoluţionar, capabil să înfăptuiască măsuri revoluţionare.

Dacă în ţară există rezerve de cereale etc., va şti să dispună de ele şi un nou guvern, al muncitorilor şi soldaţilor. Iar dacă războiul capitalist a făcut ca dezastrul economic să fie atît de mare încît nu mai sînt cereale,

www.dacoromanica.ro

guvernul capitaliştilor nu va face decît să înrăutăţească, iar nu să îmbunătăţească situaţia maselor populare.

7) Considerăm profund greşită politica celor mai mulţi dintre conducătorii de astăzi ai Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, ai partidelor narodnic şi menşevic, deoarece încrederea în guvernul provizoriu, încercările de împăcare cu el, tocmeala pentru amendamente etc. înseamnă în fapt o înmulţire a peticelor de hîrtie, o tergiversare inutilă, şi, în plus, această politică ameninţă să provoace un dezacord între voinţa Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, pe de o parte, şi voinţa majorităţii soldaţilor revoluţionari de pe front şi din Petrograd şi a majorităţii muncitorilor, pe de altă parte.

8) Chemăm pe muncitorii şi soldaţii care consideră că Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor trebuie să-şi schimbe politica şi să renunţe la politica de încredere în guvernul capitaliştilor şi de înţelegere cu el — să-şi aleagă noi delegaţi în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, să trimită acolo numai oameni care vor susţine ferm un punct de vedere absolut precis, conform cu adevărata voinţă a majorităţii.

„Pravda" nr. 38 din 5 mai (22 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CAPITALIŞTI NEBUNI SAU SOCIAL-DEMOCRAŢI NEGHIOBI ?

„Raboceaia Gazeta" de astăzi scrie :

„Noi ne-am ridicat cu hotărîre împotriva adepţilor lui Lenin care aţîţă la război civil. Acum însă nu adepţii lui Lenin, ci guvernul provizoriu dă semnalul războiului civil, publicînd un act care este o batjocorire a năzuinţelor democraţiei. Este un pas într-adevăr nebunesc şi e necesar ca Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor să treacă la acţiuni imediate şi hotărîte pentru a preveni urmările lui dezastruoase".

Ce poate fi mai absurd şi mai ridicol decît această poveste că noi „am aţîţat" la război civil atunci cînd am declarat precis, formal şi fără echivoc că centrul de greutate al întregii noastre munci constă în *a explica cu răbdare* linia proletară, în opoziţie cu psihoza defensistă mic-burgheză a încrederii în capitalişti ?

Să nu fi priceput oare „Raboceaia Gazeta" că zarva despre război civil o fac acum capitaliştii, care vor să paralizeze voinţa majorităţii poporului ?

Să califici drept „nebunie" comportarea capitaliştilor, care, strînşi în chingile de fier ale capitalului imperialist rus şi anglo-francez, nu pot proceda altfel, este oare aici măcar un dram de marxism ?

D-l Plehanov exprimă astăzi în „Edinstvo" mai deschis politica întregului bloc mic-burghez-defensist, apelînd la Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor să ajungă *„la o înţelegere"* cu guvernul provizoriu. Amuzantă chemare ! E ca şi cum ai oferi cuiva muştar după desert.

www.dacoromanica.ro

Doar înţelegerea a fost încheiată demult ! Ea există chiar de la începutul revoluţiei ! Toată problema actualei crize este tocmai că această înţelegere s-a dovedit un simplu petic de hîrtie sau o promisiune deşartă ! A răspunde la „blestematele probleme" — *pe care falimentul* actualei înţelegeri le pune direct, cu toată acuitatea în faţa poporului — prin chemări la o „înţelegere" în general, fără a te referi la condiţiile în care ea poate fi încheiată, nici la garanţii *reale* sau prin oftări şi blesteme : „o, voi, oameni nebuni !", nu este asta o tragicomedie jucată de nişte Louis Blanc mic-burghezi ? (Louis Blanc a fost în vorbe un conducător al muncitorilor, în fapt însă un acolit al burgheziei).

„E nevoie de acţiuni imediate şi hotărîte", declară grav „Raboceaia Gazeta". De ce fel de „acţiuni", dragi concetăţeni ? Nici voi n-aţi putea spune, căci nici voi nu ştiţi ; la voi totul e *declamaţie*, căci, întocmai ca Louis Blanc, în realitate aţi dat uitării lupta de clasă, substituindu-i în practică frazeologia şi declamaţia mic-burgheză.

Scris la 21 aprilie (4 mai) 1917
Publicat la 5 mai (22 aprilie) 1917 în ziarul „Pravda" nr. 38

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ADEVĂRATA FAŢĂ A DEFENSISMULUI DE BUNĂ-CREDINŢĂ

Evenimentele care au avut loc la Petrograd în ultimele zile, mai ales cele de ieri, dovedesc pe viu cîtă dreptate am avut cînd vorbeam despre un defensism „de bună-credinţă" al *maselor,* spre deosebire de defensismul conducătorilor şi partidelor.

Masa populaţiei este alcătuită din proletari, semiproletari şi ţărani săraci. Ei formează imensa majoritate a poporului. *Aceste* clase nu sînt în mod real interesate în anexiuni ; ele *nu* sînt interesate în politica imperialistă sau în profiturile capitalului bancar, în veniturile provenite de la căile ferate din Persia, în slujbe grase în Galiţia şi Armenia, sau în îngrădirea libertăţii în Finlanda.

Or, toate astea luate la un loc reprezintă tocmai ceea ce în ştiinţă şi în ziare se denumeşte de obicei politică imperialistă, politică de jaf şi cotropire.

Esenţialul este că Gucikovii, Miliukovii, Lvovii — chiar dacă personal ar fi cu toţii nişte îngeri, întruchiparea virtuţii, altruismului şi a dragostei de oameni — sînt reprezentanţii, conducătorii, aleşii *clasei* capitaliştilor, clasă interesată în politica de jaf şi cotropire. Această clasă a investit miliarde „în război" şi cîştigă sute de milioane „de pe urma războiului" şi a anexiunilor (adică de pe urma supunerii forţate sau *alipirii* forţate a altor popoare).

Speranţa că *clasa* capitaliştilor se poate „îndrepta", poate înceta să fie clasă capitalistă, poate renunţa la profiturile ei este o speranţă deşartă, o iluzie, care se transformă în practică în amăgirea poporului. Numai oamenii politici mic-burghezi care oscilează între politica capitalistă

www.dacoromanica.ro

şi cea proletară pot nutri sau întreţine asemenea speranţe iluzorii. Tocmai aceasta este greşeala actualilor conducători ai partidelor narodnic şi menşevic, Ciheidze, Ţereteli, Cernov etc.

Reprezentanţii defensismului din rîndurile maselor n-au nici cea mai vagă idee de politică : ei n-au avut cum să înveţe politica nici din cărţi, nici participînd la Duma de stat, nici observînd îndeaproape pe oamenii care fac politică.

Reprezentanţii defensismului din rîndurile maselor încă nu ştiu că războaiele sînt duse *de guverne*, că guvernele reprezintă interesele anumitor *clase*, că războiul actual este dus — din partea ambelor grupuri de puteri beligerante — de capitalişti pentru interesele şi scopurile tîlhăreşti ale capitaliştilor.

Neştiind toate astea, ei raţionează simplu : noi nu vrem anexiuni, noi vrem o pace democratică, nu vrem să luptăm pentru Constantinopol, pentru sugrumarea Persiei, pentru jefuirea Turciei etc., ci „cerem" guvernului provizoriu să renunţe la anexiuni.

Reprezentanţii defensismului din rîndurile maselor doresc *sincer* acest lucru, nu din punct de vedere personal, ci de clasă, căci ei reprezintă clase care *nu sînt interesate* în anexiuni. Dar aceşti reprezentanţi din rîndurile maselor nu ştiu că capitaliştii şi guvernul capitaliştilor pot renunţa în vorbe la anexiuni, se pot „eschiva" prin promisiuni şi fraze frumoase, dar *nu* pot renunţa la anexiuni *în fapt*.

Iată de ce reprezentanţii defensismului din rîndurile maselor au fost cuprinşi de un sentiment de revoltă atît de puternic şi îndreptăţit aflînd de nota guvernului provizoriu din 18 aprilie.

Această notă nu putea surprinde pe cei iniţiaţi în politică, care ştiau prea bine că toate „renunţările la anexiuni" venite din partea capitaliştilor sînt un simplu tertip, că ele nu sînt altceva decît o obişnuită manevră şi frazeologie diplomatică.

Dar reprezentanţii, „de bună-credinţă", ai defensismului din rîndurile maselor au fost surprinşi, cuprinşi de indignare şi de revoltă. Ei *au simţit*, deşi n-au înţeles încă bine de tot acest lucru, au simţit că au fost înşelaţi.

www.dacoromanica.ro

Iată care este *esența* crizei, esență ce trebuie deosebită strict de părerile, așteptările, presupunerile cutăror sau cutăror persoane și partide.

„A astupa" pentru scurtă vreme această criză printr-o nouă declarație, prin încă o notă, prin încă un tertip (la asta se reduce sfatul d-lui Plehanov din „Edinstvo", ca și strădaniile Miliukovilor & Co., pe de o parte, și ale lui Ciheidze, Țereteli etc., pe de altă parte), „a astupa" printr-un „tertip" fisura care s-a format e, desigur, posibil; dar de aici nu va ieși nimic bun. Căci dacă se va veni din nou cu un tertip masele vor fi inevitabil înșelate; o nouă explozie de revoltă va fi inevitabilă și, dacă această explozie va fi inconștientă, se poate ca ea să fie extrem de periculoasă.

Maselor trebuie să li se spună tot adevărul. Guvernul capitaliștilor *nu* poate să renunțe la anexiuni; el s-a împotmolit și nu mai are nici o ieșire. El simte, își dă seama, vede că fără măsuri revoluționare (pe care nu poate să le înfăptuiască decît clasa revoluționară) *nu există salvare* și se zbate de parcă ar fi scos din minți: promite una, face alta, ba amenință masele cu violența (Gucikov și Șingarev), ba propune să i se ia din mînă puterea.

Ruină, criză, urgia războiului, o situație fără ieșire — iată unde au adus capitaliștii *toate* popoarele.

Într-adevăr, nu există nici o altă ieșire *decît* trecerea puterii în mîinile clasei revoluționare, ale proletariatului revoluționar, singurul în stare — cu condiția de a fi sprijinit de majoritatea populației — să contribuie la succesul revoluției *în toate* țările beligerante și să ducă omenirea la o pace trainică, la eliberarea de sub jugul capitalului.

„Pravda" nr. 38 din 5 mai (22 aprilie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SFATUL SAU ORDINUL LUI ŞINGAREV ŞI SFATUL UNUI SOVIET LOCAL DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR

„Gazeta-Kopeika“ [139] din Petrograd publică la 14 aprilie următoarea ştire :

RECHIZIŢIONAREA PĂMÎNTURILOR AFLATE ÎN PROPRIETATE PRIVATĂ

C h i ş i n ă u, 13 aprilie. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Akkerman, avînd în vedere faptul că în judeţ există mari suprafeţe de pămînt neînsămînţate, nearendate din cauza arenzilor ridicate, *a propus tuturor comitetelor săteşti şi de plasă ca, în cazul cînd învoielile de bunăvoie sînt imposibile, să rechiziţioneze prin intermediul comisarului, în vederea însămînţării, toate pămînturile nelucrate aflate în proprietate privată.*

Dacă ştirea este adevărată, ea este extrem de importantă. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Akkerman porneşte, după cît se vede, de la considerente practice. El cunoaşte, fără îndoială, direct şi îndeaproape condiţiile locale. El consideră pe drept cuvînt că suprafeţele însămînţate trebuie extinse cît mai mult şi cu orice preţ. Dar cum să realizezi asta cînd moşierii au ajuns să ceară arenzi scandalos de mari ?

Să cazi la învoială cu ei ?

Ministrul Şingarev ordonă categoric de la Petrograd acest lucru şi ameninţă pe ţărani, tunînd şi fulgerînd împotriva samavolniciei. Lui Şingarev îi dă mîna să-şi dea cu părerea de la Petrograd. Îi dă mîna „să ocrotească“ pe moşieri în numele guvernului capitaliştilor.

www.dacoromanica.ro

Dar ce să facă ţăranii la ei acasă ? Oare Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Akkerman nu apreciază mai just situaţia atunci cînd vorbeşte de „imposibilitatea de a ajunge la bună învoială“ ?

„Pravda“ nr. 38 din 5 mai (22 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

REZOLUŢIA COMITETULUI CENTRAL AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA ADOPTATĂ ÎN DIMINEAŢA ZILEI DE 22 APRILIE (5 MAI) 1917

Criza politică care s-a desfăşurat între 19 şi 21 aprilie trebuie considerată încheiată, cel puţin în prima ei fază.

La început, masa mic-burgheză, indignată de atitudinea capitaliştilor, a oscilat *înspre* muncitori, pentru ca a doua zi să urmeze din nou pe conducătorii menşevici şi narodnici, care duc o politică „de încredere" faţă de capitalişti şi „de înţelegere" cu ei.

Numiţii conducători au acceptat un compromis, cedînd absolut toate poziţiile şi mulţumindu-se cu mici angajamente pur verbale, lipsite de orice conţinut, din partea capitaliştilor.

Repetarea unor asemenea crize este inevitabilă, deoarece cauzele crizei n-au fost înlăturate.

Esenţa crizei : masa mic-burgheză oscilează între vechea încredere seculară faţă de capitalişti, pe de o parte, şi întărîtarea împotriva acestora şi tendinţa de a se încrede în proletariatul revoluţionar, pe de altă parte.

Capitaliştii prelungesc războiul, ascunzînd acest lucru prin fraze. Proletariatul revoluţionar este singurul care duce şi poate să ducă la terminarea războiului prin revoluţia muncitorească mondială, care se maturizează în mod vădit la noi, care se coace şi în Germania şi se apropie într-o serie de alte ţări.

Lozinca „Jos guvernul provizoriu !" nu ar fi justă acum, întrucît, fără o majoritate stabilă (adică conştientă şi organizată) a poporului de partea proletariatului re-

www.dacoromanica.ro

voluţionar, ea sau este o vorbă goală, sau se reduce în mod obiectiv la tentative aventuriste [140].

Noi vom susţine trecerea puterii în mîinile proletarilor şi semiproletarilor numai atunci cînd Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor vor accepta politica noastră şi vor voi să ia puterea în mîinile lor.

Zilele de criză au dovedit în mod evident că partidul nostru nu este suficient de organizat, că forţele proletare nu sînt destul de strîns unite.

Lozincile momentului: 1) *explicarea* liniei proletare şi a căii proletare de terminare a războiului; 2) *critica* politicii mic-burgheze de încredere în guvernul capitaliştilor şi de înţelegere cu acesta; 3) propagandă şi agitaţie de la grup la grup *în fiecare regiment*, în *fiecare* uzină, mai ales în rîndurile masei celei mai înapoiate: oameni de serviciu, muncitori necalificaţi etc., căci în special pe ei a încercat burghezia să se sprijine în zilele de criză; 4) *organizarea, organizarea* şi încă o dată *organizarea* proletariatului: în fiece uzină, în fiece raion, în fiece cartier.

Hotărîrea din 21 aprilie a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd cu privire la interzicerea tuturor mitingurilor şi manifestaţiilor de stradă timp de două zile trebuie să fie respectată cu stricteţe de către toţi membrii partidului nostru. C.C. a difuzat încă în cursul dimineţii de ieri o rezoluţie, publicată astăzi în „Pravda", în care se spune că „într-un asemenea moment orice gînd la războiul civil este absurd şi stupid", că demonstraţiile trebuie să fie exclusiv paşnice şi că răspunderea pentru actele de violenţă va cădea numai asupra guvernului provizoriu şi a partizanilor lui *. De aceea partidul nostru consideră ca absolut justă întreaga hotărîre menţionată mai sus a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor (în special dispoziţiile împotriva demonstraţiilor armate şi împotriva focurilor trase în aer) şi susţine că ea trebuie *să fie îndeplinită necondiţionat.*

Chemăm pe toţi muncitorii şi soldaţii să examineze cu atenţie rezultatele crizei din ultimele două zile şi să tri-

* Vezi volumul de faţă, p. 313. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Российская Соціалъ-Демократическая Рабочая Партія.

ПРАВДА

ОРГАНЪ
Центральнаго Комитета
и
Петербургскаго Комитета
Р. С.-Д. Р. П.

Воскресенье. 6-го Мая (23 апр. ст. ст.) 1917 г. ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА. Цѣна № 8 коп. № 39.

День печати.

Ко дню печати.

Вы прославили нашихъ друзей отметить день печати.

1. УСИЛИВШИМИ СБОРАМИ въ пользу „ПРАВДЫ" и партійной типографіи.

2. Вербовкой ПОСТОЯННЫХЪ ПОДПИСЧИКОВЪ на „Правду".

3. Устройствомъ СПЕЦІАЛЬНЫХЪ БЕСѢДЪ въ каждомъ полку, каждой ротѣ, въ каждой группѣ сводать для разъясненія нашей „Правды" и для борьбы противъ грязи.

Нашимъ друзьямъ!

Вы обратились къ намъ за поддержкой и просили насъ собрать 75 тысячъ рублей на покупку нашей типографіи. За исключеніемъ дней мы собрали 75334 р. 45 к.

Предполагалось пріобрѣсти типографію за 150.000 рублей, но она не могла быть куплена, такъ какъ въ послѣдній моментъ цѣну не отказались продать. Другой типографіи „по деньгамъ" не нашлось. Мы нашли типографію, за которую пришлая гораздо дорого.

Остается безъ типографіи въ настоящее время немыслимо. У насъ должны быть необходимыя техника для изданія нашей литературы. Я мы рѣшились.

Фирма типографіи купленна. Она стоитъ 225 тысячъ рублей; а внесъ ея ратификаціей мѣщанинъ, прибрѣтенной въ Гальсингфорсѣ у товарищей финновъ,—около 250.000 рублей. Бѣлъ съ собранными нами тысячами мы имѣли недостатокъ около 180.000 рублей. Но дни цѣны не хватитъ по разсчетамъ авторы 70.000 рублей. Необходимо достать ихъ. Иначе мы лишимся будемъ вадлежать поступили большую сумму денегъ и останемся безъ типографіи.

Но мы твердо увѣрены, что этого не будетъ.

Мы рѣшились купить типографію. Обѣщая условіями мы соберемъ и остальную необходимую сумму. Купить дешевле оказалось не возможнымъ.

Сроки уплаты всѣхъ долговъ за типографію — 15 мая. Времени остается около 3-хъ недѣль. За это время необходимо во что бы то ни стало собрать указанную сумму. День печати—необходимо особенно усиленно использовать для этого.

За дѣло, товарищи!

Резолюція Центральнаго Комитета Р. С.-Д. Р. П., принятая утромъ 23 апрѣля.

Политическій кризисъ, разыгравшійся 19—21 апрѣля, слѣдуетъ признать—по крайней мѣрѣ въ его первой стадіи—законченнымъ.

Мелкобуржуазныя массы колеблющагося сознанія встали на сторону возвращенія имъ съ рабочими; и дерзкій день они снова пошли за оппортунистскими и народническими вождями, провозгласившими „довѣріе" къ капиталистамъ и „соглашательство" съ ними.

Названные вожди пошли на компромиссъ, сдавъ обѣщаемое всѣ свои позиціи, удовлетворившись пустяками, числу словесными, оговорками-увѣреніями.

Причины кризиса не устранены, и возможные подобные кризисы немыслимо.

Суть кризиса: мелкобуржуазныя массы колеблются между старымъ, явнымъ довѣріемъ къ капиталистамъ и подобленіемъ противъ стремленія довѣриться революціонному пролетаріату.

Капиталисты затягиваютъ войну, вооружаютъ это фазами. Революціонный пролетаріатъ одинъ ведетъ и можетъ вести къ окончанію войны путемъ всемірной рабочей революціи, растущей день у день, нарастающей и у насъ, но обнаружившейся въ видѣ крупныхъ стачекъ.

Лозунгъ: „долой Временное Правительство" потому не вѣрно сейчасъ, что безъ прочнаго (т. е. сознательнаго и добровольнаго) большинства народа на сторонѣ революціонно пролетарскаго лозунгъ либо есть фраза либо объективно сводится къ попыткѣ авантюристическаго характера.

Только тогда мы будемъ въ силахъ взять власть въ свои руки.

Организація нашей партіи, сплоченіе пролетарскихъ силъ сказались недостаточными къ дню кризиса.

Лозунги момента: 1) Разъясненіе пролетарской линіи и пролетарскаго характера всякаго (и каждаго) мелкобуржуазной политики довѣрія и соглашательства съ правительствомъ капиталистовъ. 2) Организація и сплотка силъ группы въ группу среди—каждыя полы, на каждомъ заводѣ, особенно среди самой отсталой части, среди солдатъ, черноробочихъ и т. д., або особенно на нихъ выталкивать въ дни кризиса сперетекъ буржуазіи. 4) организаціи, организуя и ведя разъясняющія пролетаріата на каждомъ рабочемъ, на каждомъ рабочемъ, на каждомъ квартилъ.

Постановленіе Петрогр. Совѣта Р. и С. Деп. отъ 21 апрѣля о „сосредоточіи всѣхъ военныхъ элементовъ и вооруженной стихіи" (читай: всѣхъ силъ контръ-революціи, возбудившихъ справедливое негодованіе рабочихъ и солдатъ) является попыткой сосредоточить силы контръ-революціи, чтобы нанести ими ударъ революціонному пролетаріату.

Такая попытка не начала пресѣчена въ зародышѣ, поступая съ улицы и организовываться на средства, и крайнія измѣненія, со стороны контръ-революціонныхъ войскъ, и буржуазіи и пролетаріата.

Вооруженіе пролетаріата и полное разможеніе его должно быть первымъ и основнымъ условіемъ борьбы.

Вооруженіе пролетаріата и полное разможеніе его должно быть первымъ и основнымъ условіемъ борьбы.

Мирное развитіе революціи возможно только при условіи, что партія большинства, за фабрикантъ и съ казаками необходимо провести переворотъ.

Уроки кризиса.

Выпускъ 2 изъ Россіи—огромная сила, которой пролетаріатъ можетъ и долженъ овладѣть.

19 апрѣля Вр. Правительство прислало своей политикой новое доказательство своей полной неспособности дать, партіи-полно-партіи-соглашательскихъ одно новое доказательство того, что можно сказать въ ближайшее время, что можно сказать въ ближайшее время, что можно сказать въ ближайшее время

mită ca delegați în Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților și în Comitetul executiv numai tovarăși care exprimă voința majorității. În toate cazurile în care un delegat nu exprimă opinia majorității, este necesar ca în fabricile și cazărmile respective să se țină noi alegeri.

„Pravda" nr. 39 din 6 mai (23 aprilie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN ATENŢIA TOVARĂŞILOR !

Tovarăşii Laşevici, Krîmov şi Mavrin, împuterniciţi de fracţiunea bolşevică din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, ne roagă să declarăm că majoritatea covîrşitoare a muncitorilor care au participat la manifestaţiile din 20 şi 21 aprilie şi au purtat pancarte cu inscripţia : „Jos guvernul provizoriu !“ au înţeles această lozincă exclusiv în sensul că întreaga putere trebuie să treacă în mîna Sovietelor şi că muncitorii vor să preia puterea numai după ce vor fi cucerit majoritatea în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Actuala componenţă a Sovietului nu exprimă întru totul just voinţa majorităţii maselor de muncitori şi soldaţi. De aceea fracţiunea bolşevică consideră că rezoluţia C.C. din 22 aprilie nu face o caracterizare precisă a situaţiei actuale.

Din partea redacţiei. După cum se înţelege de la sine, rezoluţia C.C. nu este îndreptată nicidecum împotriva celor ce au organizat demonstraţiile de masă şi o asemenea interpretare a lozincii menţionate exclude orice idee de superficialitate sau de aventurism. În orice caz, marele merit al tovarăşilor mai sus menţionaţi ca reprezentanţi ai celor ce au organizat manifestaţiile este acela că manifestaţiile au avut un caracter de masă, paşnic şi impunător. Ei au organizat singura ripostă demnă ce putea fi dată burgheziei care demonstra pentru guvernul *ei* provizoriu.

Scris la 22 aprilie (5 mai) 1917

Publicat la 6 mai (23 aprilie) 1917 în „Pravda“ nr. 39

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNVĂŢĂMINTELE CRIZEI

Petrogradul şi întreaga Rusie au trecut printr-o serioasă criză politică, prima criză politică de după revoluţie.

La 18 aprilie guvernul provizoriu a adoptat nota sa de tristă faimă, care confirmă scopurile de cotropire şi jaf ale războiului într-un mod suficient de clar ca să provoace indignarea maselor largi, care, fiind de bună-credinţă, şi-au închipuit că capitaliştii vor (şi pot) „să renunţe la anexiuni". La 20 şi 21 aprilie Petrogradul era în fierbere. Străzile erau înţesate de lume ; ziua şi noaptea se formau pretutindeni grupuri mai mari sau mai mici şi aveau loc mitinguri de diferite proporţii ; manifestaţiile şi demonstraţiile de masă se ţineau lanţ. Ieri, 21 aprilie, seara, criza, după cît se vede, a luat sfîrşit sau, cel puţin, s-a încheiat prima ei fază : Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, iar apoi şi Sovietul au declarat că „explicaţiile", amendamentele la notă, „lămuririle" guvernului (fraze goale care nu spun absolut nimic, nu schimbă nimic şi nu obligă la nimic [141]) sînt satisfăcătoare şi au considerat „incidentul închis".

Dacă şi masele largi consideră „incidentul închis", ne-o va arăta viitorul. În momentul de faţă sarcina noastră este de a analiza cît mai atent *forţele*, clasele care s-au manifestat în cursul crizei şi de a trage de aici învăţăminte pentru partidul proletariatului. Căci marea însemnătate a crizelor constă în faptul că ele fac să devină evident ceea ce este latent, dau deoparte tot ceea ce e convenţional, superficial, mărunt, aruncă cît colo gunoiul politic, scot

www.dacoromanica.ro

la iveală adevăratele resorturi ale *luptei de clasă* care se desfăşoară în realitate.

În fond, la 18 aprilie, guvernul capitaliştilor n-a făcut decît să repete ceea ce spusese în notele sale anterioare, care învăluiau războiul imperialist cu tertipuri diplomatice. Masele de soldaţi au fost cuprinse de indignare, deoarece, fiind de bună-credinţă, şi-au închipuit că capitaliştii sînt sinceri şi iubitori de pace. Demonstraţiile au început ca demonstraţii ale *soldaţilor*, sub lozinca „jos Miliukov !", lozincă contradictorie, inconştientă şi care nu putea să ducă la nimic bun : căci *esenţa* politicii nu se schimbă prin înlocuirea unor persoane sau grupuri !

Asta înseamnă că masa largă, instabilă, şovăielnică, situată cel mai aproape de ţărănime, masă mic-burgheză, dacă e s-o caracterizăm din punct de vedere ştiinţific de clasă, *s-a îndepărtat de* capitalişti, oscilînd *înspre* muncitorii revoluţionari. O asemenea oscilare sau mişcare a masei, prin forţa ei, poate *să hotărască totul* şi ea a provocat criza.

Imediat au început să se pună în mişcare, să iasă în stradă şi să se organizeze *nu* elementele de mijloc, ci elementele extreme, *nu* masa mic-burgheză intermediară, ci burghezia şi proletariatul.

Burghezia ocupă Nevski prospekt — „Miliukovski" cum îl numeşte un ziar — şi cartierele învecinate ale Petrogradului avut, Petrogradul capitaliştilor şi birocraţiei. Ofiţerii, studenţii, „clasele de mijloc" manifestează *pentru* guvernul provizoriu. Printre lozinci stă adesea înscris pe steaguri : „Jos Lenin !".

Proletariatul se ridică din centrele *sale* — din cartierele muncitoreşti —, organizîndu-se în jurul chemărilor şi lozincilor Comitetului Central al partidului nostru. În zilele de 20 şi 21, C.C. adoptă rezoluţii care sînt aduse imediat la cunoştinţa maselor proletariatului prin aparatul organizaţiei. Manifestaţiile muncitoreşti inundă raioanele *ne*avute, mai puţin centrale ale oraşului, pentru ca apoi să pătrundă în grupuri pe Nevski. Demonstraţiile proletarilor se deosebesc net de demonstraţiile burgheziei, fiind mult mai de masă, mai unite decît acestea. Pe drapele se află

www.dacoromanica.ro

înscris : „Toată puterea în mîinile Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților !".

Pe Nevski se produc ciocniri. Steagurile demonstrațiilor „adverse" sînt sfîșiate. La Comitetul executiv se telefonează din cîteva locuri că s-au tras focuri de armă din ambele părți, că sînt morți și răniți ; în această privință știrile sînt extrem de contradictorii și neverificate.

Burghezia agită „spectrul războiului civil", de teamă ca nu cumva adevăratele mase, adevărata majoritate a poporului să ia puterea în mîinile sale. Conducătorii micburghezi ai Sovietului, menșevicii și narodnicii — care în genere după revoluție și în special în zilele de criză n-au avut o linie de partid elaborată —, se lasă intimidați. În Comitetul executiv, în care în ajun numărul voturilor împotriva guvernului provizoriu ajunsese aproape la jumătate, revenirea la politica de încredere față de capitaliști și de înțelegere cu ei întrunește 34 de voturi pentru (contra 19).

„Incidentul" este considerat „închis".

În ce constă *esența* luptei de clasă ? Capitaliștii vor *prelungirea* războiului, vor să mascheze această atitudine prin fraze și promisiuni ; ei s-au încurcat în țele capitalului bancar rus, anglo-francez și *american*. Proletariatul, reprezentat de avangarda sa conștientă, *vrea* trecerea puterii în mîinile clasei revoluționare, ale clasei muncitoare și semiproletarilor, *vrea* dezvoltarea revoluției muncitorești mondiale, care e în vădită creștere și în Germania, *vrea* terminarea războiului printr-o *astfel* de revoluție.

Masa largă, mai ales cea mic-burgheză, care are încă încredere în conducătorii menșevici și narodnici și este cu totul intimidată de burghezie, promovează cu rezerve linia *acesteia*, oscilînd cînd la dreapta, cînd la stînga.

Războiul este o urgie, pe care tocmai masa largă o resimte cel mai greu ; tocmai în rîndurile ei crește încă cu totul nelămurit conștiința faptului că actualul război este un război criminal, dus din cauza rivalității și a ciorovăielilor dintre capitaliști, pentru împărțirea prăzii *lor*. Pe arena mondială situația se complică din ce în ce mai mult. *Nu există* altă *ieșire* decît revoluția muncitorească mondială,

www.dacoromanica.ro

care în Rusia a luat-o *acum* înaintea altor ţări, dar se maturizează în mod vădit (grevele, fraternizarea) şi în Germania. Şi masa oscilează : între încrederea în vechii stăpîni, capitaliştii, şi întărîtarea împotriva lor ; între încrederea în proletariat — clasă nouă şi singura consecvent revoluţionară, care deschide calea spre un viitor luminos pentru toţi oamenii muncii — şi conştiinţa nelămurită a rolului lui istoric mondial.

Nu e prima oscilare a masei mic-burgheze şi semiproletare *şi nici ultima !*

Învăţămintele sînt limpezi, tovarăşi muncitori ! Timpul nu aşteaptă. Prima criză va fi urmată de altele. Consacraţi-vă *toate* forţele cauzei luminării celor înapoiaţi, realizării unei legături de masă, tovărăşeşti, directe (nu numai prin mitinguri) cu fiecare regiment, cu fiecare grup al păturilor muncitoare care încă nu văd limpede lucrurile ! Consacraţi-vă *toate* forţele realizării propriei uniri, organizării muncitorilor de jos pînă sus, astfel ca ea să cuprindă fiecare raion, fiecare uzină, fiecare cartier din capitală şi din împrejurimi ! *Nu* vă lăsaţi derutaţi nici de „conciliatorii“ mic-burghezi care vor o înţelegere cu capitaliştii, nici de defensişti, de partizanii politicii „de sprijinire“ şi nici de diverse persoane pripite care, înainte de a se fi realizat o unire trainică a majorităţii poporului, sînt gata să strige : „Jos guvernul provizoriu !“. Criza nu poate fi lichidată prin violenţa exercitată de unele persoane asupra altora, prin acţiuni izolate ale unor mici grupuri înarmate, prin tentative blanquiste de „cucerire a puterii“, de „arestare“ a guvernului provizoriu etc.

Lozinca zilei este : explicaţi mai precis, mai clar, mai larg linia proletariatului, calea *lui* spre terminarea războiului. Organizaţi-vă pretutindeni mai temeinic în largi rînduri şi coloane proletare ! Uniţi-vă în jurul Sovietelor voastre, străduiţi-vă ca înăuntrul acestora, prin convingere tovărăşească şi înlocuind pe unii dintre membri prin noi alegeri, să strîngeţi în jurul vostru majoritatea !

Scris la 22 aprilie (5 mai) 1917

Publicat la 6 mai (23 aprilie) 1917, în ziarul „Pravda“ nr. 39

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CE ÎNSEAMNĂ „RUŞINE" PENTRU CAPITALIŞTI ŞI CE ÎNSEAMNĂ PENTRU PROLETARI

„Edinstvo" de astăzi publică la loc de frunte, cu caractere grase, un apel semnat de d-nii Plehanov, Deutsch şi Zasulici, în care citim :

„...Fiecare popor are dreptul să-şi hotărască liber soarta. Wilhelm al Germaniei şi Karl al Austriei nu vor accepta niciodată acest principiu. Ducînd război împotriva lor, noi apărăm libertatea noastră şi a altora. Rusia nu-şi poate trăda aliaţii. Asta ar acoperi-o de ruşine...".

Aşa judecă toţi capitaliştii. Ei consideră o ruşine nerespectarea tratatelor *dintre* capitalişti, după cum monarhii consideră o ruşine neexecutarea tratatelor dintre monarhi.

Dar muncitorii ? Consideră şi ei o ruşine neexecutarea tratatelor încheiate de monarhi şi capitalişti ?

Desigur că nu ! Muncitorii conştienţi *vor* ca *toate* aceste tratate să fie denunţate, vor să fie recunoscute numai înţelegerile *dintre muncitorii şi soldaţii tuturor* ţărilor care convin poporului, adică nu capitaliştilor, ci muncitorilor şi ţăranilor săraci.

Între muncitorii tuturor ţărilor *există* un alt tratat, anume Manifestul de la Basel din 1912 (pe care şi Plehanov l-a semnat şi... l-a trădat). Acest „tratat" al muncitorilor consideră „o crimă" ca muncitorii din diferitele ţări să tragă unii în alţii de dragul profiturilor capitaliştilor.

Publiciştii de la „Edinstvo" judecă ca nişte capitalişti („Reci" etc. judecă la fel), şi nu ca muncitori.

Este adevărat că nici monarhul german, nici monarhul austriac nu vor consimţi să se acorde libertate fiecărui

www.dacoromanica.ro

popor, fiindcă amîndoi aceşti monarhi sînt nişte tîlhari încoronaţi, ca şi Nicolaie al II-lea. Dar, în primul rînd, monarhul englez, cel italian şi ceilalţi monarhi („aliaţi" ai lui Nicolaie al II-lea) nu sînt nici ei cu nimic mai buni. A uita asta înseamnă să devii monarhist sau susţinător al monarhiştilor.

Iar în al doilea rînd tîlharii *ne*încoronaţi, capitaliştii, nu s-au dovedit în actualul război cu nimic mai buni decît monarhii. Oare „democraţia" americană — capitaliştii democraţi — n-au jefuit Filipinele şi nu jefuiesc Mexicul?

Gucikovii şi Miliukovii germani, dacă ar lua locul lui Wilhelm al II-lea, ar fi *şi ei* tîlhari, n-ar fi nici ei mai buni decît capitaliştii englezi şi ruşi.

În al treilea rînd, „vor consimţi" capitaliştii ruşi să se acorde „libertate" popoarelor asuprite de ei în Armenia, Hiva, Ucraina, Finlanda?

Ocolind această problemă, publiciştii de la „Edinstvo" devin în fapt apărători ai capitaliştilor „din propria ţară" în războiul lor tîlhăresc împotriva altor capitalişti.

Muncitorii internaţionalişti din întreaga lume vor răsturnarea *tuturor* guvernelor capitaliste, respingerea oricăror înţelegeri şi acorduri cu orice capitalişti, vor o *pace generală*, încheiată de *muncitorii revoluţionari din toate* ţările şi care să asigure efectiv libertatea „fiecărui" popor.

Scris la 22 aprilie (5 mai) 1917

Publicat la 6 mai (23 aprilie) 1917 în ziarul „Pravda" nr. 39

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

AGITAŢIA HULIGANICĂ DESFĂŞURATĂ DE ZIARUL GUVERNAMENTAL

Domnii miniştri, care şi-au asigurat încă un vot de încredere din partea majorităţii conducătorilor Sovietului, au trecut din nou la ofensivă împotriva „Pravdei" şi a partidului nostru.

Ziarul guvernamental „Reci" recurge la cele mai murdare metode folosite de „Russkaia Volea".

În cele două editoriale din numărul său de azi, acest ziar guvernamental, repetînd vechiturile răsuflate din „Russkaia Volea", minte cît zece.

„Întregul (!!) Petrograd s-a trezit, a ieşit în stradă şi a declarat solemn şi în auzul tuturor că are încredere în guvernul provizoriu".

„Întregul" Petrograd ! — ziarul guvernamental nu se mulţumeşte cu mai puţin... Dacă din „întregul" Petrograd vom scădea pe toţi *muncitorii* care au demonstrat *împotriva* guvernului provizoriu, imensa majoritate a soldaţilor care au ieşit în stradă şi au demonstrat *împotriva* guvernului provizoriu, sutele de mii de oameni care au rămas la casele lor, adică dacă prin „întregul" Petrograd vom înţelege o minoritate infimă a burgheziei, o mică parte din elevi şi studenţi şi o parte din cadrele superioare ale armatei, ziarul ministerial are dreptate : „întregul" Petrograd s-a pronunţat pentru Gucikovi şi Miliukovi...

Sprijinindu-se pe „întregul" Petrograd (amintiţi-vă de satele lui Potemkin !), ziarul guvernamental trece făţiş la aţîţări huliganice împotriva noastră.

www.dacoromanica.ro

„...Aceste focuri trase de oameni înarmaţi, asasinarea soldaţilor, în urma arborării cu o nemaipomenită insolenţă a unor steaguri defetiste la ambasada germană... Fărădelegile sîngeroase la care s-au dedat ieri leniniştii au umplut paharul răbdării şi au dat o lovitură ireparabilă acestei propagande antinaţionale, trădătoare... Să sperăm că ea nu va mai cuteza să-şi ridice capul".

Să judece cititorul cine dă dovadă de „insolenţă". Nu e un cuvînt aici care să nu fie o minciună şi o calomnie. Tovarăşii noştri n-au arborat nici un fel de steaguri la ambasada germană. Nu ei sînt vinovaţi de asasinarea soldaţilor. Răspunderea pentru actele de violenţă comise ieri cade exclusiv asupra guvernului provizoriu.

Să judece cititorul a cui propagandă este într-adevăr trădătoare.

Scris la 22 aprilie (5 mai) 1917

Publicat la 6 mai (23 aprilie) 1917 în ziarul „Pravda" nr. 39

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUM ESTE ÎNCURCATĂ O CHESTIUNE CLARĂ?

„Den" scrie astăzi următoarele cu privire la rezoluţia C.C. din 20 aprilie în care se vorbeşte despre necesitatea trecerii puterii în mîinile proletariatului revoluţionar *„cu sprijinul majorităţii poporului"* :

„Foarte simplu, dar ce mai aşteptaţi în cazul acesta? În loc să întocmiţi rezoluţii, veniţi de luaţi puterea".

Iată un exemplu tipic care ilustrează procedeele curente ale presei burgheze! Aceşti oameni se prefac că nu pricep lucrul cel mai clar şi îşi asigură, pe hîrtie, o victorie uşoară. Cine spune „luaţi puterea" poate să înţeleagă, dacă se gîndeşte un pic, că încercarea de a lua puterea ar fi o aventură sau blanquism („Pravda" a pus în gardă împotriva acestui lucru în mod expres, precis, clar, fără echivoc) *atîta timp cît nu există* sprijinul majorităţii poporului.

În Rusia este astăzi atîta libertate, încît voinţa majorităţii *poate* fi definită prin compoziţia Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ; aşadar, spre a păşi serios la cucerirea puterii şi nu în mod blanquist, partidul proletar trebuie *să lupte pentru influenţă* înăuntrul Sovietelor.

Toate acestea au fost spuse şi răspuse, repetate într-una în „Pravda" şi numai din prostie sau din rea-voinţă poţi „să nu pricepi". Să judece cititorul în care dintre aceste două categorii nu prea onorabile intră „Raboceaia Gazeta", care califică „propunerea" (făcută Sovietului) „de a lua puterea în mîinile sale" drept un „act de instigare al unor

www.dacoromanica.ro

iresponsabili", drept „demagogie lipsită de orice simţ de răspundere politică, care cheamă cu seninătate democraţia la luptă civilă, la război civil, care de astă dată aţîţă pe muncitori şi pe soldaţi nu numai împotriva guvernului, ci şi împotriva Sovietului însuşi" etc.

Nu cred că se poate imagina o mai mare confuzie şi un mod mai nedemn de a acuza pe alţii de demagogia pe care o practici tu însuţi.

Potrivit relatării apărute în ediţia de seară a ziarului „Birjevîe Vedomosti" [142] din 21 aprilie, primul-ministru Lvov a declarat textual următoarele :

„Pînă acum guvernul provizoriu s-a bucurat de sprijinul constant al organului conducător, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. În ultimele două săptămîni a survenit o schimbare a acestor relaţii. Guvernul provizoriu a început să fie suspectat. În asemenea condiţii, el nu are nici o posibilitate de a conduce statul, întrucît cu greu se poate realiza ceva într-o atmosferă de neîncredere şi nemulţumire. În asemenea condiţii, cel mai bine ar fi ca guvernul provizoriu să plece de la cîrma ţării. El îşi dă prea bine seama de răspunderea pe care o poartă faţă de patrie şi, pentru binele ei, este gata, dacă e necesar, să-şi dea imediat demisia".

Oare nu e clar ? Mai poate, oare, cineva să nu înţeleagă de ce Comitetul nostru Central a propus *după* această cuvîntare o consultare a populaţiei ?

Ce caută aici „războiul civil", „instigarea", „demagogia" şi alte cuvinte teribile din moment ce primul-ministru declară că e gata „să-şi dea demisia" ??? Din moment ce el a recunoscut Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ca fiind „organul conducător" ???

Una din două : ori ziarul „Raboceaia Gazeta" socoate că prin astfel de declaraţii sau altele asemănătoare Lvov înşală poporul, şi atunci el trebuie să ceară nu încredere şi sprijin, ci *neîncredere şi refuz de a acorda sprijin.* Ori „Raboceaia Gazeta" socoate că Lvov este într-adevăr „gata să plece", şi atunci ce rost mai are să vocifereze pe tema războiului civil ?

Dacă „Raboceaia Gazeta" înţelege cum trebuie situaţia, dacă înţelege că, vociferînd pe tema războiului civil, *capitaliştii* caută să camufleze dorinţa *lor* de a zădărnici prin

www.dacoromanica.ro

violenţă voinţa majorităţii, ce rost mai au toate ţipetele acestui ziar ?

Lvov are dreptul de a cere Sovietului să accepte, să aprobe politica sa. Partidul nostru are dreptul de a cere Sovietului să accepte, să aprobe politica noastră, proletară. A vorbi de „instigare" etc. înseamnă a dovedi o totală neînţelegere a chestiunii sau a te coborî la o demagogie josnică. Noi avem dreptul să luptăm şi vom lupta pentru a cîştiga influenţă şi pentru a cuceri majoritatea în Soviet şi în Soviete. Şi repetăm :

„Noi vom susţine trecerea puterii în mîinile proletarilor şi semiproletarilor numai atunci cînd Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor vor accepta politica noastră şi vor voi să ia puterea în mîinile lor" *.

Scris la 22 aprilie (5 mai) 1917

Publicat la 6 mai (23 aprilie) 1917 în ziarul „Pravda" nr. 39

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

* Vezi volumul de faţă, p. 324. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

INTERVIU ACORDAT LUI E. TORNIAINEN 23 APRILIE (6 MAI) 1917 [143]

Considerăm că Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd reprezintă în momentul de faţă majoritatea muncitorilor şi soldaţilor. În ceea ce ne priveşte, noi (bolşevicii) luptăm pentru a cîştiga influenţă şi pentru cucerirea majorităţii în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi în toate Sovietele locale. Cerem muncitorilor şi soldaţilor să procedeze la alegerea de noi membri ai Sovietelor în cazurile în care deputaţii nu corespund pe deplin voinţei majorităţii.

Acum majoritatea Sovietului urmează pe conducătorii narodnicilor şi ai menşevicilor.

În măsura în care Sovietul va avea de partea sa o majoritate importantă şi constantă a muncitorilor şi soldaţilor, nu ne îndoim că el va păstra puterea în mîinile sale. Cu atît mai mult cu cît această putere ar duce nu la prelungirea războiului, ci la grabnica lui terminare în cele mai avantajoase condiţii pentru masele populare. Credem, de asemenea, că Sovietul, care este o instituţie aleasă de muncitori şi soldaţi, poate, indiscutabil, să cîştige de partea lui imensa majoritate a muncitorilor şi soldaţilor.

Dacă e posibil ca guvernul capitaliştilor să refuze convocarea Adunării constituante, asta depinde de dezvoltarea şi de forţa contrarevoluţiei şi este neîndoielnic că elemente ale acestei contrarevoluţii există de pe acum.

www.dacoromanica.ro

Terminarea războiului printr-o pace cu adevărat democratică depinde de mersul revoluţiei proletariatului mondial, revoluţie care are de pe acum o situaţie favorabilă în Rusia şi care, fără îndoială, se dezvoltă şi în Germania (greve de masă, fraternizare).

„Työmies" nr. 122 din 8 mai 1917

Publicat pentru prima oară în limba rusă în 1926, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol XX, partea a II-a

Se tipăreşte după textul apărut în ziar
Tradus din limba finlandeză

www.dacoromanica.ro

BUCURIE PROSTEASCĂ

„Raboceaia Gazeta" ţopăie de bucurie pentru că ultima rezoluţie a C.C. a scos la iveală, între altele (în legătură cu declaraţia deja publicată a reprezentanţilor fracţiunii bolşevice din Soviet *), existenţa unor disensiuni înăuntrul partidului nostru.

N-au decît să jubileze şi să ţopăie menşevicii. Asta nu ne tulbură pe noi. Căci ei nu au nici un fel de organizaţie. Pe de o parte, Ciheidze şi Ţereteli — miniştri fără portofoliu ; pe de altă parte, Comitetul de organizare — nişte social-democraţi fără linie ; în al treilea rînd vin „defensiştii", care sînt de partea lui Plehanov. În al patrulea rînd vine Martov, care se va pronunţa împotriva împrumutului. Mai e de mirare că nişte oameni fără organizaţie, fără de partid ţopăie de bucurie şi jubilează cînd în organizaţia altora ies la iveală anumite deficienţe ?

Noi n-avem a ne teme de adevăr. Da, tovarăşi muncitori, criza a scos la iveală deficienţe în organizarea noastră. La muncă pentru a le îndrepta !

Criza a scos la iveală timide încercări de a o lua „ceva mai la stînga" decît Comitetul nostru Central. Comitetul nostru Central nu a fost de acord cu ele şi nu ne îndoim nici o clipă că în partidul nostru se şi restabileşte înţelegerea, şi încă o înţelegere liber consimţită, conştientă, deplină.

Linia noastră se confirmă pe zi ce trece. Pentru ca ea să poată fi aplicată solidar e nevoie de o organizare a maselor proletare de *trei ori* mai bună decît cea actuală.

* Vezi volumul de faţă, p. 328. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

În fiecare raion, în fiecare cartier, în fiecare uzină, în fiecare companie trebuie să existe o organizaţie puternică, unită, capabilă să acţioneze *ca un singur* om. Fiecare dintre aceste organizaţii trebuie să fie legată prin fire directe cu centrul, cu C.C., şi firele acestea să fie tari, pentru ca duşmanul să nu le poată tăia dintr-o singură lovitură, ele trebuie să fie permanente, să fie întărite şi verificate zi de zi, ceas de ceas, *pentru ca duşmanul să nu ne poată lua prin surprindere.*

Tovarăşi muncitori! Să făurim imediat, de jos, pretutindeni, o organizaţie proletară, de masă, puternică şi în rîndurile maselor muncitoreşti, şi în rîndurile armatei. Să nu ne tulbure faptul că duşmanii jubilează, să nu ne temem de greşeli şi de neajunsuri izolate. Pe acestea le vom îndrepta. Viitorul e al nostru.

„Pravda" nr. 40 din 8 mai (25 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONFERINȚA A ȘAPTEA GENERALĂ (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA [144]

24—29 APRILIE (7—12 MAI) 1917

www.dacoromanica.ro

1

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONFERINŢEI 24 APRILIE (7 MAI)

Tovarăşi, conferinţa noastră se întruneşte ca prima conferinţă a partidului proletar, în condiţiile nu numai ale revoluţiei din Rusia, ci şi ale maturizării revoluţiei internaţionale. Se apropie momentul cînd afirmaţia întemeietorilor socialismului ştiinţific, ca şi previziunea unanimă a socialiştilor întruniţi la Congresul de la Basel că războiul mondial duce în mod inevitabil la revoluţie, se va adeveri pretutindeni.

În secolul al XIX-lea, urmărind mişcarea proletară din diferite ţări şi examinînd perspectivele revoluţiei sociale, Marx şi Engels au arătat nu o dată că în linii generale aceste ţări îşi vor împărţi rolurile proporţional, potrivit cu particularităţile istorice naţionale ale fiecăreia dintre ele. Această idee ei au exprimat-o, dacă e s-o formulăm pe scurt, în felul următor: ceea ce muncitorul francez va începe, muncitorul german va desăvîrşi.

Proletariatului din Rusia i-a revenit marea cinste de a începe; el nu trebuie însă să uite că mişcarea şi revoluţia lui nu reprezintă decît o parte a mişcării proletare revoluţionare mondiale, care în Germania, de pildă, se maturizează pe zi ce trece. Numai sub acest unghi de vedere putem defini sarcinile noastre.

Declar deschisă Conferinţa generală şi vă rog să treceţi la alegerea prezidiului.

O scurtă dare de seamă a apărut în ziarul „Soţial-Demokrat" nr. 43 din 12 mai (29 aprilie) 1917

Publicat în întregime pentru prima oară în 1921, în Opercle lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipăreşte după copia dactilografiată a procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

2
RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL 24 APRILIE (7 MAI)

1
PROCES-VERBAL

Tovarăşi, în ceea ce priveşte momentul actual, aprecierea lui, trebuie să abordez o temă extrem de vastă, care, după părerea mea, poate fi împărţită în trei părţi: în primul rînd, aprecierea situaţiei politice propriu-zise de la noi din Rusia, atitudinea faţă de guvern şi faţă de dualitatea puterii care s-a creat; în al doilea rînd, atitudinea faţă de război şi, în al treilea rînd, situaţia internaţională a mişcării muncitoreşti, care a pus această mişcare privită pe scară mondială, direct în faţa revoluţiei socialiste.

Cred că la unele dintre aceste puncte va trebui să mă opresc doar pe scurt. Vă voi prezenta şi un proiect de rezoluţie cu privire la toate aceste puncte. Ţin însă să menţionez că întrucît avem foarte puţini oameni, ca şi din cauza crizei politice care a survenit aici la Petrograd, n-am reuşit nu numai să discutăm rezoluţia, dar nici măcar s-o comunicăm la timp organizaţiilor locale. Repet, aşadar, că acestea nu sînt decît proiecte preliminare menite să uşureze lucrările comisiei şi să-i permită să-şi concentreze atenţia asupra unora din problemele cele mai esenţiale.

Trec la prima problemă. Conferinţa organizaţiei din Moscova a adoptat, dacă nu mă înşel, aceeaşi rezoluţie ca şi Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd. (Voci din sală: „Cu unele îndreptări".) Eu n-am văzut aceste îndreptări şi nu pot să mă pronunţ. Dar, întrucît rezoluţia de la Petrograd a fost publicată în „Pravda", consider, dacă nu sînt obiecţii, că o cunoaşteţi cu toţii. Prezint această rezoluţie ca proiect Conferinţei generale de faţă.

www.dacoromanica.ro

Majoritatea partidelor blocului mic-burghez, care domină în Sovietul din Petrograd, prezintă politica noastră ca fiind, spre deosebire de a lor, o politică de măsuri pripite. Politica noastră se caracterizează prin aceea că noi vrem în primul rînd o precisă caracterizare de clasă a evenimentelor. Principalul păcat al blocului mic-burghez este acela că prin frazeologie el ascunde poporului adevărul cu privire la caracterul de clasă al guvernului.

Dacă tovarăşii din Moscova au textul îndreptărilor, pot să-i dea citire acum [145].

(Dă citire rezoluţiei Conferinţei organizaţiei orăşeneşti Petrograd cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu.)

„Considerînd :

1) că, prin caracterul său de clasă, guvernul provizoriu este organul dominaţiei moşierilor şi burgheziei ;

2) că el, şi clasele pe care le reprezintă, sînt economiceşte şi politiceşte indisolubil legate de imperialismul rus şi anglo-francez ;

3) că el îşi înfăptuieşte programul pe care l-a proclamat, doar în parte şi numai sub presiunea exercitată de proletariatul revoluţionar şi, într-o anumită măsură, de mica burghezie ;

4) că forţele contrarevoluţiei burgheze şi moşiereşti, care se organizează camuflîndu-se sub steagul guvernului provizoriu cu îngăduinţa vădită a acestuia din urmă, au şi pornit atacul împotriva democraţiei revoluţionare ;

5) că guvernul provizoriu amînă într-una fixarea alegerilor pentru Adunarea constituantă, împiedică înarmarea generală a poporului, trecerea întregului pămînt în mîinile poporului, îi impune acestuia un mod moşieresc de rezolvare a problemei agrare, frînează introducerea zilei de muncă de 8 ore, tolerează agitaţia contrarevoluţionară (a lui Gucikov & Co.) în armată, organizează corpul de comandă al armatei împotriva soldaţilor etc...“.

Am citit prima parte a rezoluţiei, care cuprinde o caracterizare de clasă a guvernului provizoriu. Pe cît se poate judeca exclusiv după textul rezoluţiei, divergenţele legate

www.dacoromanica.ro

de rezoluţia tovarăşilor din Moscova nu par să fie esenţiale ; caracterizarea generală făcută însă guvernului, aceea de guvern contrarevoluţionar, o consider greşită. Dacă e să vorbim la modul general, trebuie să arătăm despre ce revoluţie vorbim. Nu putem spune acest lucru din punctul de vedere al revoluţiei burgheze, deoarece ea s-a încheiat. Din punctul de vedere al revoluţiei proletare-ţărăneşti ar fi prematur s-o spunem, deoarece nu putem avea certitudinea că ţăranii vor merge neapărat mai departe decît burghezia şi, după părerea mea, nu avem nici un motiv să ne încredem în ţărănime, mai ales acum, cînd ea a cotit spre imperialism şi defensism, adică spre sprijinirea războiului. În momentul de faţă ea a încheiat o serie de acorduri cu cadeţii. De aceea consider acest punct al rezoluţiei tovarăşilor din Moscova politiceşte greşit. Noi vrem ca ţărănimea să meargă mai departe decît burghezia, ca ea să ia pămîntul de la moşieri, dar în clipa de faţă nu se poate spune nimic precis în legătură cu comportarea ei în viitor.

Noi evităm cu grijă cuvintele „democraţie revoluţionară". Putem folosi această expresie dacă este vorba de un atac din partea guvernului, dar în momentul de faţă ea ascunde cea mai mare înşelătorie, pentru că este foarte greu să deosebeşti clasele contopite în acest haos. Sarcina noastră este să lămurim pe cei ce rămîn în urma evenimentelor. Pentru noi Sovietele sînt importante nu ca formă. Important pentru noi este ce clase reprezintă aceste Soviete. De aceea e necesară o îndelungată muncă de luminare a conştiinţei proletariatului...

(Continuă citirea rezoluţiei.)

„...6) că în acelaşi timp guvernul se bizuie în momentul de faţă pe încrederea Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, care în prezent grupează, fără îndoială, majoritatea muncitorilor şi soldaţilor, adică a ţăranilor, şi, într-o anumită măsură, pe un acord direct încheiat cu el ;

7) că fiecare măsură a guvernului provizoriu, atît în domeniul politicii externe, cît şi în domeniul politicii interne, va deschide ochii nu numai proletarilor de la oraşe

www.dacoromanica.ro

şi de la sate şi semiproletarilor, dar şi unor pături largi ale micii burghezii asupra adevăratului lui caracter ;

conferinţa hotărăşte că :

1) pentru trecerea întregii puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor sau ale altor organe care să exprime direct voinţa poporului, e necesară o îndelungată muncă de luminare a conştiinţei de clasă a proletariatului şi unirea proletarilor de la oraşe şi sate împotriva oscilărilor micii burghezii, deoarece această muncă constituie singura chezăşie reală a mersului victorios înainte al întregului popor revoluţionar ;

2) această activitate necesită o muncă pe toate tărîmurile în cadrul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, mărirea numărului de Soviete, creşterea forţei lor, unirea în cadrul lor a grupurilor proletare internaţionaliste ale partidului nostru ;

3) organizarea intensă a forţelor noastre social-democrate pentru a face ca noul val al mişcării revoluţionare să se ridice sub steagul social-democraţiei revoluţionare".

Aici e miezul întregii noastre politici. Întreaga mică burghezie oscilează acum şi-şi ascunde oscilările prin fraze despre democraţia revoluţionară ; noi trebuie să opunem acestor oscilări o linie proletară. Contrarevoluţionarii vor s-o zădărnicească printr-o acţiune prematură. Sarcinile noastre sînt : mărirea numărului de Soviete, creşterea forţei lor, coeziunea în interiorul partidului nostru.

Tovarăşii din Moscova adaugă la punctul al treilea controlul. Acest control este reprezentat prin Ciheidze, Steklov, Ţereteli şi alţi lideri ai blocului mic-burghez. Dacă nu deţii puterea, controlul este o vorbă goală. Pot eu să controlez Anglia ? Ca s-o controlezi trebuie să pui mîna pe flota ei. Eu înţeleg că masa neevoluată a muncitorilor şi soldaţilor poate să creadă în control din naivitate şi inconştienţă, dar e suficient să te gîndeşti la principalele momente ale controlului ca să înţelegi că această credinţă este o abatere de la principiile fundamentale ale luptei de clasă. Ce este controlul ? Dacă eu scriu o hîrtie sau o rezoluţie, ei scriu o contrarezoluţie. Pentru a exercita controlul trebuie să deţii puterea. Dacă masa largă a blocului mic-burghez nu pricepe asta, trebuie să-i explici

www.dacoromanica.ro

cu răbdare, dar în nici un caz nu trebuie să-i spui un neadevăr. Dacă sub paravanul controlului ascund această condiţie fundamentală, spun un neadevăr şi fac jocul capitaliştilor şi imperialiştilor. — „Poftim, vino de mă controlează, că eu voi avea tunurile ; şi ai să rămîi numai cu controlul", spun ei. Ei ştiu că în momentul de faţă nu poţi refuza nimic poporului. Control fără să deţii puterea este o frază mic-burgheză care frînează mersul şi dezvoltarea revoluţiei ruse. Iată de ce obiectez împotriva punctului al treilea al tovarăşilor din Moscova.

În ceea ce priveşte această împletire originală a două puteri, cînd guvernul provizoriu, neavînd în mîini nici puterea, nici tunuri, nici soldaţi şi nici o masă de oameni înarmaţi, se sprijină pe Soviete, care, mulţumindu-se deocamdată cu promisiuni, duc o politică de sprijinire a acestor promisiuni, dacă vreţi să participaţi la acest joc, veţi suferi un eşec. Sarcina noastră este să nu participăm la acest joc ; noi vom arăta şi de aici înainte proletariatului cît de inconsistentă este această politică, şi fiecare eveniment din viaţa reală va arăta cîtă dreptate avem. Noi sîntem acum în minoritate, deocamdată masele nu se încred în noi. Vom şti însă să aşteptăm : masele vor trece de partea noastră de îndată ce guvernul îşi va da arama pe faţă. Şovăielile guvernului pot îndepărta de el masele, care se vor îndrepta spre noi, iar atunci, ţinînd seama de raportul de forţe, vom spune : ne-a venit vremea.

Trec acum la problema războiului, problemă care practic ne-a unit atunci cînd ne-am pronunţat împotriva împrumutului, iar atitudinea faţă de acesta a arătat îndată cît se poate de clar cum sînt împărţite forţele politice. După cum scria ziarul „Reci", toţi, în afară de „Edinstvo", şovăie, întreaga masă mic-burgheză se pronunţă pentru împrumut, cu o rezervă. Capitaliştii, cu un surîs acru, vîră rezoluţia în buzunar şi spun : „puteţi să vorbiţi cît vreţi, că de acţionat vom acţiona tot noi". În lumea întreagă toţi cei care votează astăzi pentru împrumut se cheamă social-şovinişti.

Trec direct la citirea rezoluţiei cu privire la război. Ea cuprinde trei părţi : 1) caracterizarea războiului din punctul de vedere al semnificaţiei lui de clasă, 2) defen-

www.dacoromanica.ro

sismul revoluţionar al maselor, fenomen ce nu există în nici o ţară, şi 3) cum să se pună capăt războiului.

Mulţi, printre care şi eu personal, am avut prilejul să vorbim, mai ales soldaţilor, şi cred că, dacă e să explicăm totul din punctul de vedere de clasă, ceea ce li se pare lor cel mai nelămurit în poziţia noastră este cum anume vrem noi să punem capăt războiului, cum socotim noi că i se poate pune capăt. În masele largi există o mulţime de nedumeriri, o totală neînţelegere a poziţiei noastre, de aceea aici trebuie să ne exprimăm cît mai pe înţelesul oamenilor.

(Citeşte proiectul rezoluţiei cu privire la război.)

„Actualul război este în ceea ce priveşte ambele grupuri de puteri beligerante un război imperialist, adică un război dus de capitalişti pentru dominaţia asupra lumii, pentru împărţirea prăzii între capitalişti, pentru pieţe avantajoase necesare capitalului financiar, bancar, pentru sugrumarea popoarelor slabe.

Trecerea puterii de stat din mîna lui Nicolaie al II-lea în mîna guvernului Gucikov, Lvov etc., guvern al moşierilor şi capitaliştilor, nu a schimbat şi nu putea să schimbe acest caracter de clasă şi această semnificaţie de clasă a războiului în ceea ce priveşte Rusia.

Faptul că noul guvern duce acelaşi război imperialist, adică un război de cotropire, de jaf, este reflectat limpede de următoarele împrejurări: noul guvern nu numai că n-a dat publicităţii tratatele secrete încheiate de fostul ţar Nicolaie al II-lea cu guvernele capitaliste ale Angliei, Franţei etc., dar le-a şi confirmat formal. Asta fără a consulta poporul şi cu scopul vădit de a-l înşela, deoarece, după cum este îndeobşte cunoscut, aceste tratate secrete ale fostului ţar sînt tratate tîlhăreşti de la un capăt la altul, care promit capitaliştilor ruşi dreptul de a jefui China, Persia, Turcia, Austria etc.

De aceea partidul proletar nu poate în nici un caz să sprijine actualul război, nici actualul guvern şi nici împrumuturile lansate de el, oricît de pompos ar fi intitulate aceste împrumuturi, căci asta ar însemna s-o rupă total cu

www.dacoromanica.ro

internaţionalismul, adică cu solidaritatea frăţească a muncitorilor din toate ţările în lupta împotriva jugului capitalului.

De asemenea, promisiunea actualului guvern că va renunţa la anexiuni, adică la cucerirea unor ţări străine sau la menţinerea cu forţa a unor popoare în hotarele Rusiei, nu merită nici o încredere. Căci, în primul rînd, capitaliştii, care sînt legaţi prin mii de fire de capitalul bancar rus şi de cel anglo-francez şi care apără interesele capitalului, nu pot renunţa la anexiuni în actualul război fără a înceta să fie capitalişti, fără a renunţa la profiturile de pe urma miliardelor plasate în împrumuturi, în concesiuni, în întreprinderile de război etc. În al doilea rînd, noul guvern, care a renunţat la anexiuni pentru a înşela poporul, a declarat prin Miliukov la 9 aprilie 1917, la Moscova, că nu renunţă la anexiuni. În al treilea rînd — fapt dat în vileag de „Delo Naroda", ziar la care scrie ministrul Kerenski — Miliukov nici măcar n-a transmis în străinătate declaraţia sa de renunţare la anexiuni.

De aceea, punînd în gardă poporul împotriva promisiunilor deşarte ale capitaliştilor, conferinţa declară că trebuie făcută o distincţie netă între renunţarea la anexiuni în vorbe şi renunţarea în fapt, adică publicarea imediată a tuturor tratatelor secrete, tîlhăreşti, a tuturor documentelor de politică externă şi trecerea imediată la eliberarea deplină a tuturor popoarelor pe care clasa capitaliştilor le asupreşte sau le ţine legate cu forţa de Rusia ori le menţine în situaţia de popoare lipsite de drepturi depline, continuînd politica fostului ţar Nicolaie al II-lea, politică dezonorantă pentru poporul nostru".

În a doua jumătate a acestei părţi a rezoluţiei se vorbeşte de promisiunile guvernului. Această parte, care ar fi, poate, de prisos pentru un marxist, este importantă pentru popor. De aceea trebuie adăugat de ce nu ne încredem în ele, de ce nu trebuie să avem încredere în guvern. Promisiunile actualului guvern că va renunţa la politica imperialistă nu merită nici o încredere. Aici linia noastră trebuie să constea nu în a arăta că noi cerem guvernului să publice tratatele, ceea ce ar fi o iluzie. A cere aşa ceva unui guvern al capitaliştilor e ca şi cum ai cere

www.dacoromanica.ro

darea în vileag a escrocheriilor comerciale. Dacă spunem că trebuie să se renunţe la anexiuni şi contribuţii, este necesar să arătăm cum se poate ajunge aici ; şi dacă vom fi întrebaţi cine o va face, vom spune că acesta este, în fond, un pas revoluţionar, şi numai proletariatul revoluţionar poate să-l facă. Altfel toate nu vor fi decît promisiuni goale şi deziderate, cu ajutorul cărora capitaliştii duc de nas poporul.

(Continuă să citească proiectul de rezoluţie.)

„Aşa-numitul «defensism revoluţionar», de care s-au molipsit acum în Rusia aproape toate partidele narodniciste (socialiştii-populişti, trudovicii, socialiştii-revoluţionari) şi partidul oportunist al social-democraţilor menşevici (Comitetul de organizare, Ciheidze, Ţereteli etc.), precum şi majoritatea revoluţionarilor fără partid, prin semnificaţia sa de clasă, reprezintă, pe de o parte, interesele şi punctul de vedere al micii burghezii, al micilor proprietari, al ţăranilor înstăriţi, care, întocmai ca şi capitaliştii, storc profituri din exercitarea violenţei asupra popoarelor slabe, iar pe de altă parte este rezultatul înşelării maselor populare de către capitalişti, care nu publică tratatele secrete şi încearcă să se eschiveze prin promisiuni şi vorbe frumoase.

Masele largi ale «defensiştilor revoluţionari» sînt de bună-credinţă, cu alte cuvinte ele *realmente* nu vor anexiuni, cotropiri, asuprirea popoarelor slabe, năzuiesc *într-adevăr* spre o pace democratică şi nu impusă prin violenţă între *toate* ţările beligerante. Trebuie să recunoaştem acest lucru, întrucît situaţia de clasă a proletarilor şi semiproletarilor de la oraşe şi sate (adică a oamenilor care trăiesc în întregime sau în parte din vînzarea forţei lor de muncă capitaliştilor) face ca aceste clase să nu fie interesate în profiturile capitaliştilor.

De aceea, considerînd absolut inadmisibile orice concesii făcute «defensismului revoluţionar», deoarece ele ar marca în fapt o ruptură totală cu internaţionalismul şi socialismul, conferinţa declară totodată că, atîta timp cît capitaliştii ruşi şi guvernul lor provizoriu nu vor face decît să

www.dacoromanica.ro

amenințe că vor recurge la acte de violență împotriva poporului (de pildă ordinul de tristă faimă al lui Gucikov, care amenință cu pedepse pentru degradarea cu de la sine putere a comandanților de către soldați), atîta timp cît capitaliștii *nu* vor trece la violență împotriva Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor, muncitorilor agricoli etc., Soviete care se organizează liber și care destituie și aleg liber *toate* autoritățile, — partidul nostru va propaga renunțarea la violență în general, luptînd împotriva poziției profund greșite și nefaste pe care se situează «defensismul revoluționar» exclusiv prin metode de convingere tovărășească, explicînd că atitudinea de credulitate inconștientă a maselor largi față de guvernul capitaliștilor, dușmanii cei mai înrăiți ai păcii și socialismului, este în Rusia în momentul de față principalul obstacol în calea terminării rapide a războiului".

O parte a micii burghezii este interesată în această politică a capitaliștilor, lucru în afară de orice îndoială, și de aceea unui partid proletar nu-i este îngăduit să-și pună acum nădejdea în comunitatea de interese cu țărănimea. Noi luptăm pentru ca țărănimea să treacă de partea noastră, dar ea se situează, pînă la un anumit punct, în mod conștient de partea capitaliștilor.

Fără îndoială că proletariatul și semiproletariatul nu sînt interesate în război, ca clasă. Ei acționează în virtutea tradițiilor și fiindcă sînt înșelați. Ei nu au încă experiență politică. De aici sarcina noastră : o îndelungată muncă de lămurire. Noi nu le facem nici cea mai mică concesie principială, dar nu-i putem trata ca pe niște social-șoviniști. Aceste elemente ale populației n-au fost niciodată socialiste ; ele n-au idee de socialism, căci abia se trezesc la viață politică. Dar conștiința lor crește și se maturizează cu o nemaipomenită rapiditate. Trebuie să știi să te apropii de ele pentru a le lămuri, și asta este sarcina cea mai grea, mai cu seamă pentru un partid care pînă mai ieri era încă în ilegalitate.

Unii se întreabă dacă nu cumva ne renegăm propriile noastre convingeri : doar noi am propagat transformarea războiului imperialist în război civil, iar acum ne contrazicem pe noi înșine. Dar în Rusia primul război civil a

www.dacoromanica.ro

luat sfîrşit ; noi trecem acum la un al doilea război : între imperialism şi poporul înarmat, şi în această perioadă de trecere, atîta timp cît soldaţii deţin forţa armelor, atîta timp cît Miliukov şi Gucikov n-au făcut încă uz de violenţă, acest război civil se transformă pentru noi într-o propagandă de clasă paşnică, îndelungată şi răbdătoare. A vorbi de un război civil înainte ca oamenii să fi înţeles necesitatea lui înseamnă, fără doar şi poate, a cădea în blanquism. Noi sîntem pentru război civil, cu condiţia însă ca el să fie dus de o clasă conştientă. Poţi doborî pe unul pe care poporul îl ştie că face uz de violenţă. Acum însă nu există oameni care să facă uz de violenţă, tunurile şi armele se află în mîinile soldaţilor şi nu în ale capitaliştilor ; capitaliştii îşi ating acum scopul nu prin violenţă, ci prin înşelăciune, aşa încît acum nu poţi face agitaţie pe tema violenţei, — ar fi absurd. Trebuie să ştii să te menţii pe poziţiile marxismului, care arată că această transformare a războiului imperialist în război civil are loc în virtutea unor condiţii obiective şi nu subiective. Noi renunţăm deocamdată la această lozincă, dar numai deocamdată. Armele se află acum în mîinile soldaţilor şi muncitorilor şi nu în ale capitaliştilor. Atîta timp cît guvernul n-a pornit războiul, noi desfăşurăm o propagandă paşnică.

Guvernului îi convenea ca primul pas imprudent spre o acţiune să fie făcut de noi ; lor le convine asta. Ei sînt furioşi că partidul nostru a lansat lozinca unei manifestaţii paşnice. Nu trebuie să cedăm nici o iotă din principiile noastre micii burghezii, care acum stă în expectativă. Nu există o greşeală mai periculoasă pentru partidul proletar decît aceea de a-şi construi tactica pe dorinţe subiective acolo unde este nevoie de organizare. Nu putem spune că avem majoritatea de partea noastră ; în cazul de faţă trebuie să nutrim neîncredere, neîncredere şi iar neîncredere. A întemeia pe aceasta tactica proletară înseamnă a o zădărnici.

Punctul al treilea se referă la problema cum să se pună capăt războiului. Punctul de vedere al marxiştilor este cunoscut ; greu este însă să-l explicăm maselor într-o formă cît mai clară. Noi nu sîntem pacifişti şi nu putem

www.dacoromanica.ro

renunţa la războiul revoluţionar. Ce deosebeşte acest război de un război capitalist? În primul rînd, clasa care este interesată în el şi politica dusă în război de clasa interesată... Vorbind în faţa maselor, trebuie să le dăm răspunsuri concrete. Aşadar, prima întrebare: cum să deosebim un război revoluţionar de un război capitalist? Oamenii din masă nu înţeleg că aici este o deosebire, şi anume o deosebire între clase. Noi nu trebuie să vorbim numai teoretic, ci să arătăm în mod practic că vom duce un război cu adevărat revoluţionar atunci cînd puterea se va afla în mîinile proletariatului. Cred că un asemenea mod de a pune problema dă un răspuns mai concret la întrebarea ce fel de război este acesta şi cine îl duce.

„Pravda" a publicat un proiect de apel către soldaţii din toate ţările beligerante *. Avem informaţii că pe front are loc fraternizarea, dar ea se produce încă semispontan. Ceea ce îi lipseşte este o idee politică clară. Soldaţii au simţit instinctiv că trebuie să acţioneze de jos; ca oameni cu o stare de spirit revoluţionară ce sînt, instinctul lor de clasă le-a arătat că asta este singura cale justă. Pentru revoluţie însă, atîta nu este de ajuns. Noi vrem să dăm un răspuns politic clar. Ca să se poată pune capăt războiului, puterea trebuie să treacă în mîinile clasei revoluţionare. Eu aş propune să se redacteze în numele conferinţei un apel către soldaţii din toate ţările beligerante, apel care să fie tipărit în toate limbile. Dacă în locul tuturor acestor fraze curente despre conferinţe de pace, la care o jumătate dintre participanţi sînt agenţi secreţi sau făţişi ai guvernelor imperialiste, vom difuza apelul în toate părţile, asta ne va face să ne îndreptăm de o mie de ori mai repede spre ţelul propus decît toate conferinţele de pace. Noi nu vrem să avem de-a face cu Plehanovi germani. Cînd treceam cu trenul prin Germania, aceşti domni social-şovinişti, aceşti Plehanovi germani, au încercat să pătrundă în vagonul nostru, dar noi le-am declarat că nici un socialist de-al lor nu va intra la noi; iar dacă vor intra nu-i vom lăsa să iasă fără să le facem un mare scandal. Dacă, de pildă, Karl Liebknecht ar fi

* Vezi volumul de faţă, p. 297—300. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

fost lăsat să vină la noi, am fi stat de vorbă cu el. Cînd vom lansa apelul către oamenii muncii din toate ţările, în care vom da răspuns la întrebarea cum să se pună capăt războiului, şi cînd soldaţii vor citi răspunsul nostru, care arată o ieşire politică din război, fraternizarea va face un însemnat pas înainte. Acest lucru este necesar pentru ca fraternizarea să depăşească stadiul groazei instinctive în faţa războiului şi să se ajungă la o clară înţelegere politică a modului în care trebuie să se iasă din actualul război.

Trec la cea de-a treia problemă, şi anume la aprecierea momentului actual pornind de la situaţia mişcării muncitoreşti internaţionale şi de la starea în care se află capitalismul internaţional. Din punctul de vedere al marxismului, atunci cînd vorbeşti de imperialism, este absurd să te opreşti la situaţia dintr-o singură ţară de vreme ce ţările capitaliste sînt atît de strîns legate între ele. Iar acum, în timpul războiului, această legătură este infinit mai puternică. Întreaga omenire s-a învălmăşit într-un singur ghem sîngerînd, din care nu poate exista ieşire de unul singur. Dacă sînt ţări dezvoltate şi altele mai puţin dezvoltate, războiul actual le-a legat pe toate între ele cu fire atît de trainice, încît ieşirea de aici a unei singure ţări pare un lucru imposibil şi absurd.

Sîntem cu toţii de acord că puterea trebuie să se afle în mîna Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Dar ce anume pot şi ce trebuie să facă ele dacă puterea va trece în mîna lor, adică se va afla în mîna proletarilor şi semiproletarilor ? Se creează o situaţie complexă şi dificilă. Dacă vorbim de trecerea puterii, se iveşte aici un pericol care a jucat un rol de seamă şi în revoluţiile trecute, şi anume clasa revoluţionară ia în mîna ei puterea de stat şi nu ştie ce să facă cu ea. Istoria revoluţiilor cunoaşte exemple de revoluţii care au eşuat tocmai din această cauză. Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, o reţea care acoperă în prezent întreaga Rusie, se află în centrul întregii revoluţii ; am însă impresia că noi nu le-am înţeles şi nu le-am studiat îndeajuns. Dacă ele vor lua puterea în mîinile lor, nu vom avea un stat în sensul obişnuit al cuvîntului. O astfel de putere de stat

www.dacoromanica.ro

care să se fi menţinut timp îndelungat n-a mai existat niciodată în lume, dar spre ea păşea întreaga mişcare muncitorească din lume. Va fi tocmai un stat de tipul Comunei din Paris. O astfel de putere este o dictatură, adică o putere care se sprijină nu pe legi, nu pe voinţa formală a majorităţii, ci direct pe violenţă. Violenţa este instrumentul puterii. Cum vor folosi însă Sovietele puterea? Vor reveni ele la vechea metodă de conducere prin intermediul poliţiei, vor exercita conducerea prin intermediul vechilor organe ale puterii? După părerea mea, ele nu pot face asta, şi în orice caz li se pune în faţă sarcina directă de a crea un stat neburghez. Vorbind printre bolşevici de acest stat, am folosit comparaţia cu Comuna din Paris în sensul că ea a sfărîmat vechile organe de conducere, înlocuindu-le prin altele cu totul noi, directe, nemijlocite ale muncitorilor. Sînt acuzat de a fi utilizat în momentul de faţă un cuvînt care sperie cel mai mult pe capitalişti, care au început să-l interpreteze ca pe o dorinţă de a introduce direct socialismul. Dar eu nu l-am utilizat decît în sensul înlocuirii vechilor organe de conducere prin altele noi, proletare. Marx spunea că aceasta constituie un uriaş pas înainte al întregii mişcări proletare mondiale [146]. Problema sarcinilor sociale ale proletariatului prezintă pentru noi o deosebită importanţă practică, pe de o parte pentru că în momentul de faţă sîntem legaţi de toate celelalte ţări şi nu ne putem smulge din acest ghem: ori întregul proletariat se va smulge de aici, ori va fi sugrumat; pe de altă parte Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor sînt o realitate. Nimeni nu se mai îndoieşte că ele au împînzit întreaga Rusie; ele deţin puterea şi altă putere nu poate exista. Dar dacă aşa stau lucrurile, trebuie să vedem limpede cum pot folosi ele această putere. Se spune că ea este identică cu cea din Franţa şi din America. Dar acolo nu-i nici pomeneală de aşa ceva, acolo nu există o asemenea putere nemijlocită.

Rezoluţia cu privire la momentul actual cuprinde trei părţi. În prima parte se face o caracterizare a situaţiei obiective create de războiul imperialist, situaţia în care a ajuns capitalismul mondial; în partea a doua sînt analizate condiţiile mişcării proletare internaţionale, iar în partea a

www.dacoromanica.ro

treia sînt definite sarcinile clasei muncitoare ruse în momentul cînd va prelua puterea. În prima parte formulez concluzia că în timpul războiului capitalismul s-a dezvoltat într-o măsură mai mare decît pînă la război. El a reuşit să acapareze ramuri întregi de producţie. Încă în 1891, în urmă cu 27 de ani, cînd germanii au adoptat programul de la Erfurt, Engels arăta că nu se mai poate considera, ca pînă acum, capitalismul drept lipsă de plan [147]. E o afirmaţie astăzi învechită : de vreme ce există trusturi, nu mai poate fi vorba de lipsă de plan. În secolul al XX-lea mai cu seamă, dezvoltarea capitalismului a progresat cu paşi gigantici, iar războiul a realizat ceea ce nu se realizase în 25 de ani. Etatizarea industriei a progresat nu numai în Germania, ci şi în Anglia. De la monopol în general s-a trecut la monopolul de stat. Situaţia obiectivă arată că războiul a accelerat dezvoltarea capitalismului, care a trecut de la capitalism la imperialism, de la monopol la etatizare. Toate astea au apropiat revoluţia socialistă, creîndu-i condiţii obiective. Aşadar, mersul războiului a apropiat revoluţia socialistă.

Înainte de război, Anglia era ţara celei mai mari libertăţi, lucru constatat în repetate rînduri de oamenii politici de tipul celor din partidul cadet. Acolo au fost libertăţi pentru că n-a fost o mişcare revoluţionară. Războiul a schimbat totul dintr-o dată. În ţara în care de decenii nu se mai ştia nici un exemplu de atentat la libertatea presei socialiste, s-a trecut dintr-o dată la o cenzură pur ţaristă şi închisorile toate gem de socialişti. Acolo capitaliştii se învăţaseră de veacuri să cîrmuiască poporul fără violenţă, şi dacă au recurs la ea este fiindcă şi-au dat seama că mişcarea revoluţionară creşte şi că nu se poate proceda altfel. Cînd afirmam că Liebknecht reprezintă masa, cu toate că el este unul singur, avînd împotriva sa o sută de Plehanovi germani, ni se obiecta că asta-i o utopie, o iluzie. Cine a asistat măcar o singură dată în străinătate la adunări ale muncitorilor şi-a dat seama că simpatia maselor pentru Liebknecht este neîndoielnică. Adversarii săi cei mai înverşunaţi s-au văzut nevoiţi să recurgă la vicleşuguri în faţa masei ; şi chiar dacă nu se prefăceau că sînt partizanii lui, în orice caz nimeni nu

www.dacoromanica.ro

cuteza să se ridice împotriva lui. Astăzi lucrurile au mers mai departe. Astăzi avem greve de masă şi avem fraternizare pe front. Ar fi cea mai mare greşeală să ne lansăm în previziuni în această privinţă, dar că simpatia pentru Internaţională creşte şi că în armata germană încep frămîntări revoluţionare este totuşi un fapt real, care dovedeşte că acolo revoluţia se maturizează.

Care sînt deci sarcinile proletariatului revoluţionar? Principala deficienţă şi principala greşeală de care suferă toate raţionamentele socialiştilor este aceea că ele pun problema într-un mod prea general: trecerea la socialism. Trebuie să vorbim de acţiuni şi măsuri concrete. Unele din ele au devenit actuale, altele încă nu. Sîntem acum într-un moment de tranziţie. Evident, noi am creat forme care nu se aseamănă cu formele existente în statele burgheze: Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor sînt o formă de stat care nu există şi n-a mai existat nicăieri. Ele sînt o formă care reprezintă primii paşi spre socialism şi care este inevitabilă la începutul societăţii socialiste. Iată un fapt hotărîtor. Revoluţia rusă a creat Sovietele. În nici o ţară burgheză din lume asemenea instituţii de stat nu există şi nu pot exista şi nici o revoluţie socialistă nu poate opera cu nici o altă putere de stat în afară de aceasta. Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor trebuie să preia puterea nu pentru a crea o republică burgheză obişnuită şi nici pentru a trece direct la socialism, ceea ce este exclus. Pentru ce atunci? Ele trebuie să preia puterea pentru a face primii paşi concreţi spre această trecere, paşi care pot şi trebuie să fie făcuţi. Principalul duşman aici este teama. Trebuie să arătăm maselor că aceşti paşi trebuie făcuţi acum, altfel puterea Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor nu va avea nici un rost şi nu va da nimic poporului.

Încerc să dau un răspuns la întrebarea ce paşi concreţi putem propune poporului fără a contrazice convingerile noastre marxiste.

De ce vrem noi ca puterea să treacă în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor?

Prima măsură pe care trebuie s-o înfăptuiască ele este naţionalizarea pămîntului. Despre ea vorbesc toate po-

www.dacoromanica.ro

poarele. Se spune că ea este măsura cea mai utopică cu putinţă şi totuşi toată lumea ajunge la ea, tocmai pentru că în Rusia proprietatea funciară este atît de încurcată încît nu există altă soluţie decît a împărţi întreg pămîntul şi a-l transforma în proprietate de stat. Trebuie să desfiinţăm proprietatea privată asupra pămîntului. Iată care e sarcina ce se pune în faţa noastră, deoarece majoritatea poporului este pentru această măsură. Iată de ce avem nevoie de Soviete. Cu vechea funcţionărime de stat nu se poate înfăptui o asemenea măsură.

A doua măsură. Noi nu ne putem pronunţa pentru „introducerea" socialismului ; ar fi cea mai mare absurditate. Noi trebuie să propagăm socialismul. Majoritatea populaţiei din Rusia o constituie ţăranii, micii proprietari, care nici nu se gîndesc la socialism. Dar ce ar avea ei împotrivă dacă în fiecare sat ar exista o bancă care să le dea posibilitatea de a-şi îmbunătăţi gospodăria ? Ei n-ar avea nimic de obiectat la una ca asta. Trebuie să propagăm printre ţărani aceste măsuri şi să întărim în ei înţelegerea necesităţii lor.

Altceva este sindicatul fabricanţilor de zahăr ; el este o realitate. Aici propunerea noastră trebuie să fie directă, practică : aceste sindicate complet formate trebuie să fie trecute în proprietatea statului. Dacă Sovietele vor să ia puterea, o vor lua numai în asemenea scopuri. Pentru altceva n-au de ce o lua. Problema se pune aşa : ori aceste Soviete se vor dezvolta continuu, ori ele vor avea o moarte lipsită de glorie, aşa cum s-a întîmplat în timpul Comunei din Paris. Dacă este nevoie de o republică burgheză, o pot face şi cadeţii.

În încheiere mă voi referi la o cuvîntare care m-a impresionat profund. Un miner a ţinut o minunată cuvîntare în care a povestit fără să întrebuinţeze măcar un singur cuvînt luat din cărţi cum au făcut ei revoluţia. La ei nu se punea problema dacă vor avea sau nu un preşedinte, ci îi preocupa altceva : cînd ei au preluat minele, trebuiau păzite otgoanele ca să nu se oprească producţia. Apoi s-a pus problema pîinii, care le lipsea, şi s-au înţeles de asemenea cum să facă, pentru ca s-o obţină. Iată un adevărat program al revoluţiei şi nu unul luat din cărţi. Iată adevărata cucerire a puterii locale.

www.dacoromanica.ro

Burghezia nu s-a închegat nicăieri ca la Petrograd şi capitaliştii deţin aici puterea, iar la sate, ţăranii, fără a-şi propune nici un fel de planuri socialiste, iau măsuri pur practice. Cred că acest program al mişcării revoluţionare este singurul care indică adevărata cale a revoluţiei. Noi vrem să se treacă la înfăptuirea cu cea mai mare prudenţă a acestor măsuri, dar ele trebuie să fie înfăptuite; numai în această direcţie trebuie să privim înainte, altfel nu vom avea nici o altă ieşire. Altfel Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor vor fi dizolvate şi vor avea o moarte lipsită de glorie; dacă puterea se va afla într-adevăr în mîinile proletariatului revoluţionar, aceasta va fi numai pentru a merge înainte. Or, a merge înainte înseamnă a face paşi concreţi, iar nu a asigura numai în vorbe o ieşire din război. Succesul deplin al acestor paşi este posibil numai în condiţiile unei revoluţii mondiale, dacă revoluţia va înăbuşi războiul şi dacă muncitorii din toate ţările o vor sprijini; de aceea luarea puterii este unica măsură concretă, unica ieşire.

Publicat pentru prima oară în 1921, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

2

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarăşul Lenin prezintă un referat cu privire la momentul actual.

După ce înfăţişează poziţia partidului în problema dualităţii puterii şi arată că formele luptei de clasă se modifică în funcţie de condiţiile obiective, că victoria repurtată de poporul înarmat asupra ţarismului şi instaurarea cu de la sine putere a celei mai depline libertăţi politice au făcut inutile şi chiar dăunătoare alte forme de luptă împotriva duşmanilor de clasă ai proletariatului decît aceea a educării politice şi a luminării maselor în spirit socialist (bineînţeles în măsura în care capitaliştii nu vor recurge ei înşişi la violenţă împotriva majorităţii), referentul a trecut la analiza situaţiei obiective create de război la noi şi în Apus.

www.dacoromanica.ro

Întreaga omenire s-a prefăcut într-un ghem încîlcit şi sîngerînd şi nu e cu putinţă să te desfaci din el de unul singur. Nu se poate pune capăt războiului prin refuzul soldaţilor uneia dintre părţile beligerante de a-l continua. Ieşirea constă în trecerea puterii din mîna burgheziei imperialiste în mîna proletariatului şi a păturilor semiproletare, cele mai apropiate de el prin poziţia lor de clasă.

Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, a căror reţea se extinde tot mai mult asupra întregii Rusii, reprezintă, cel puţin în germene, o organizare nouă şi specifică a puterii de stat. Aceste organizaţii se deosebesc esenţial de toate cîte au existat pînă acum şi în nici un caz nu sînt adecvate pentru crearea unor instituţii burgheze, pentru instaurarea unei republici parlamentare burgheze cu armată permanentă, poliţie şi funcţionărime.

Astăzi puterea se află direct în mîna poporului organizat şi înarmat. Majoritatea este cea care dispune de instrumentele forţei. Guvernul se menţine datorită atitudinii de credulitate inconştientă a acestei majorităţi faţă de el. De aceea sarcina zilei este munca de lămurire, explicarea necesităţii ca puterea să treacă în mîna clasei revoluţionare, atragerea maselor de partea social-democraţiei revoluţionare.

Dacă Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor şi muncitorilor agricoli vor deveni ele puterea de stat, atunci o vor aplica într-un cu totul alt mod decît o aplică clasele dominante. În Rusia, unde mica burghezie are o covîrşitoare precumpănire, trecerea la măsuri concrete, *pregătite* de dezvoltarea capitalismului şi *corespunzînd* intereselor majorităţii populaţiei, devine inevitabilă.

Revoluţia socialistă, care se maturizează în Apus, în Rusia nu este *nemijlocit* la ordinea zilei, dar noi am *şi* intrat într-un stadiu *de tranziţie* spre ea. Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor etc. reprezintă forma de organizare a puterii de care va trebui să se folosească revoluţia socialistă. În Apus nu există nimic similar.

De aici sarcina noastră de a le întări. De aici sarcinile concrete ce revin Sovietului de deputaţi ai muncitorilor etc.: 1) naţionalizarea pămîntului (desfiinţarea proprietăţii private asupra principalului mijloc de producţie),

www.dacoromanica.ro

măsură cerută de către *țărani*, 2) fuziunea băncilor particulare într-o singură bancă de stat, naționalizarea ramurilor de producție unite în sindicate, 3) introducerea obligativității generale a muncii.

Dacă Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor și muncitorilor agricoli vor renunța la îndeplinirea acestor sarcini, căderea lor este inevitabilă. Ele vor avea soarta pe care au avut-o o serie de instituții create de revoluțiile burgheze din secolul al XIX-lea, adică fie că vor fi dizolvate sau desființate pur și simplu, fie că se vor prăbuși de la sine, neputînd face față sarcinilor ce le sînt puse de revoluție (exemplu Comuna). Nu sînt decît două căi: înainte, spre măsuri economice și politice categorice, sau înapoi, în neant. O a treia cale nu există.

„Pravda" nr. 40 din 8 mai (25 aprilie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

3

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL 24 APRILIE (7 MAI)

Tov. Kamenev a abordat abil tema sa preferată: aventurismul. Trebuie să ne oprim asupra acestui lucru. Tov. Kamenev susţine cu convingere că, pronunţîndu-ne împotriva lozincii „jos guvernul provizoriu", noi am avut o oscilare. Sînt de acord cu el: abateri de la linia politicii revoluţionare au fost, desigur, şi ele trebuie evitate. Consider că divergenţele dintre noi şi tov. Kamenev nu sînt prea mari, deoarece, declarîndu-se de acord cu noi, el se situează pe o altă poziţie. În ce a constat aventurismul nostru? În tentativa de a recurge la măsuri de violenţă. Noi nu ştiam dacă în acest moment îngrijorător masa va înclina puternic spre noi, căci în cazul acesta problema s-ar fi pus altfel. Noi am lansat lozinca demonstraţiilor paşnice, în timp ce unii tovarăşi din Comitetul din Petersburg au lansat o altă lozincă, pe care noi am retras-o, dar n-am reuşit să împiedicăm propagarea ei, şi masa a urmat lozinca Comitetului din Petersburg. Noi declarăm că lozinca „jos guvernul provizoriu" este o lozincă aventuristă, că în momentul de faţă nu se poate proceda la răsturnarea guvernului, de aceea am şi lansat lozinca demonstraţiilor paşnice. Intenţia noastră a fost să facem o recunoaştere paşnică a forţelor duşmanului, fără a da bătălia [148], dar Comitetul din Petersburg a luat-o ceva mai la stînga, ceea ce în cazul de faţă este, desigur, o crimă gravă. Aparatul organizatoric s-a dovedit a nu fi solid: nu toţi aplică hotărîrile noastre. O dată cu lozinca justă „trăiască Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor!" a fost lansată o lozincă greşită:

www.dacoromanica.ro

„jos guvernul provizoriu". Într-un moment de acţiune nu era nimerit s-o iei „ceva mai la stînga". Noi considerăm aceasta drept o foarte mare crimă, drept dezorganizare. Noi n-am mai fi rămas o clipă în C.C. dacă am fi admis în mod conştient acest pas. Asta s-a întîmplat din cauza imperfecţiunii aparatului organizatoric. Da, în ceea ce priveşte organizarea, la noi au existat lipsuri. Problema îmbunătăţirii organizării a fost pusă.

Menşevicii & Co. îi dau într-una cu „aventurismul", deşi la ei n-a existat efectiv nici o organizare şi nici un fel de linie. La noi există organizare şi există şi o linie.

În acel moment burghezia mobilizase toate forţele, centrul se ascundea, iar noi am organizat o demonstraţie paşnică. Numai noi am avut o linie politică. Au fost greşeli ? Au fost. Numai cine nu acţionează nu greşeşte. A te organiza cum trebuie e un lucru greu.

Acum despre control.

Noi şi tov. Kamenev ne situăm pe aceleaşi poziţii în afară de problema controlului. El consideră controlul un act politic. Dar în mod subiectiv el înţelege acest cuvînt mai bine decît Ciheidze şi alţii. Noi nu sîntem pentru control. Ni se spune : voi v-aţi izolat, aţi pus în circulaţie o mulţime de cuvinte teribile despre comunism, aţi băgat în sperieţi pe burghezi... Fie !... Dar nu asta ne-a izolat. Ne-a izolat problema împrumutului, iată ce ne-a dus la izolare. Iată unde am rămas în minoritate. Da, ne aflăm în minoritate. Ei şi ? ! În aceste vremuri de ameţeală şovinistă a fi socialist înseamnă a fi în minoritate, iar a fi în majoritate înseamnă a fi şovinist. Astăzi ţăranul împreună cu Miliukov lovesc în socialism cu împrumutul. Ţăranul urmează pe Miliukov şi Gucikov. Asta e fapt. Dictatura burghezo-democratică a ţărănimii e o formulă veche.

Pentru a împinge ţărănimea la revoluţie trebuie detaşat proletariatul, trebuie separat partidul proletar, căci ţărănimea e şovină. A atrage astăzi pe ţăran înseamnă a capitula în faţa lui Miliukov.

Guvernul provizoriu trebuie răsturnat, dar nu acum şi nu pe calea obişnuită. Noi sîntem de acord cu tov. Kamenev. Dar trebuie să ducem muncă de lămurire. Tocmai

www.dacoromanica.ro

de acest cuvînt se agaţă tov. Kamenev. Totuşi este singurul lucru pe care-l avem de făcut.

Tov. Rîkov spune că socialismul trebuie să vină din alte ţări, cu o industrie mai dezvoltată. Nu este aşa. Nu se poate spune cine va începe şi cine va termina. Asta nu e marxism, ci o parodie de marxism.

Marx a afirmat că Franţa va începe, iar germanii vor desăvîrşi. Proletariatul rus însă a reuşit să dobîndească mai mult decît oricine.

Dacă am spune: „fără ţar, dictatura proletariatului", ar însemna să sărim peste mica burghezie. Noi spunem însă: ajută revoluţia prin Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Nu trebuie să alunecăm pe panta reformismului. Noi ducem lupta nu pentru a suferi o înfrîngere, ci pentru a ieşi învingători, iar în caz extrem contăm pe un succes parţial. Dacă vom suferi o înfrîngere, vom obţine un succes parţial. Acesta îl vor constitui reformele. Reformele sînt un mijloc auxiliar pentru lupta de clasă.

Tov. Rîkov mai afirmă că între capitalism şi socialism nu există o perioadă de trecere. Nu-i aşa. Asta înseamnă o ruptură cu marxismul.

Linia trasată de noi este justă şi vom lua pe viitor toate măsurile pentru a ajunge la un asemenea grad de organizare, încît să nu mai fie pekişti * care să nu dea ascultare C.C. Noi creştem aşa cum trebuie să crească un adevărat partid.

Publicat pentru prima oară în 1921, în Operele lui N. Lenin (V.Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

---

* — Membrii Comitetului organizaţiei Petersburg. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

4

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL CONVOCĂRII UNEI CONFERINŢE SOCIALISTE INTERNAŢIONALE 25 APRILIE (8 MAI) [149]

1

PROCES-VERBAL

Nu pot fi de acord cu tov. Noghin. Cred că aici ne aflăm în faţa unui fapt politic de o deosebită importanţă, care ne obligă să pornim o campanie energică împotriva şoviniştilor ruşi şi anglo-francezi care n-au acceptat propunerea acestui Borgbjerg de a participa la conferinţă. Nu trebuie să uităm fondul şi substratul întregii acestei istorii. Vă voi citi propunerea lui Borgbjerg, reprodusă cu exactitate în „Raboceaia Gazeta", ţinînd să subliniez că în spatele întregii acestei comedii a unui congres aşazis socialist se ascunde un pas politic cît se poate de real al imperialismului german. Prin intermediul social-şoviniştilor germani, capitaliştii germani cer social-şoviniştilor din toate ţările să se întrunească la o conferinţă. Iată de ce trebuie desfăşurată o vastă campanie.

De ce o fac prin intermediul socialiştilor? Pentru că vor să înşele masa muncitorească. Domnii diplomaţi sînt oameni fini: aşa ceva nu se poate spune direct, ci trebuie spus prin intermediul unui Plehanov danez. Noi, care am văzut de sute de ori în străinătate social-şovinişti germani, trebuie să-i demascăm.

(Citeşte un extras din „Raboceaia Gazeta" nr. 39 din 8 mai (25 aprilie) 1917.)

„Borgbjerg, redactorul ziarului «Socialdemokraten», organul central al social-democraţiei daneze, a remis, în numele comitetului unit al celor trei partide muncitoreşti scandinave (Danemarca, Norvegia, Suedia), Comitetului executiv al socialiştilor-revoluţionari şi social-democraţilor o invitaţie către toate partidele socialiste din Rusia de a participa la o conferinţă socialistă internaţională. Avînd, datorită

www.dacoromanica.ro

vecinătăţii Danemarcii cu Germania, posibilitatea de a lua contact cu social-democraţii germani, mai ales cu cei din fracţiunea «majorităţii», tov. Borgbjerg a informat adunarea asupra condiţiilor pe baza cărora social-democraţia germană oficială consideră posibilă încheierea păcii şi pe care reprezentanţii ei vor veni să le expună la conferinţă.

Aceste condiţii sînt următoarele :

Ei declară, în primul rînd, că sînt de acord cu principiile adoptate de socialiştii scandinavi şi olandezi la conferinţa din 1915, adică recunoaşterea dreptului naţiunilor la autodeterminare, a obligativităţii arbitrajului internaţional şi revendicarea dezarmării treptate. Apoi adaugă în ceea ce-i priveşte că social-democraţia germană va insista ca :

1) toate teritoriile cotropite de Germania şi de aliaţii ei să fie retrocedate ;

2) să se acorde Poloniei ruseşti deplina libertate de a se proclama independentă sau de a se uni cu Rusia.

3) Belgia să fie restabilită ca stat pe deplin independent ;

4) să fie de asemenea restabilite ca state independente Serbia, Muntenegrul şi Romînia ;

5) Bulgaria să capete regiunile bulgare din Macedonia, iar Serbia o ieşire la Marea Adriatică.

În ceea ce priveşte Alsacia şi Lorena, aici s-ar putea ajunge la un acord paşnic asupra unei rectificări a graniţei Lorenei ; în ceea ce priveşte polonezii din Poznan, germanii vor insista să li se acorde autonomia cultural-naţională".

Nu poate încăpea nici urmă de îndoială că asta este propunerea guvernului german, care nu face direct aceşti paşi, ci are nevoie de serviciile Plehanovilor danezi, dat fiind că agenţii germani nu sînt buni la aşa ceva. De aceea sînt pe lume social-şovinişti ca să ia asupra lor executarea unor asemenea servicii. Sarcina noastră este să dezvăluim în faţa lumii întregi, în numele celor 70 000 de muncitori membri ai partidului proletar întrunit la conferinţă acest substrat, pe care ei îl ascund. Trebuie să publicăm o rezoluţie amănunţită, s-o traducem în alte limbi şi să dăm acestor domni răspunsul pe care-l merită, pentru ca să nu mai cuteze să se vîre în partidul socialist. (Citeşte proiectul rezoluţiei.)

Ziarele socialiste de azi dimineaţă păstrează tăcere. Ele ştiu foarte bine unde-i buba şi ştiu că tăcerea-i de aur. Numai „Raboceaia Gazeta" publică un articol fără să facă nici o apreciere: pe de o parte nu pot să nu recunosc, pe de altă parte trebuie să admit...

www.dacoromanica.ro

Guvernul rus, ca nimeni altul, poate să nu se îndoiască că aici este vorba într-adevăr de un agent al guvernului german.

Dacă tot timpul ni se vorbeşte în gura mare de eliberarea Alsaciei şi Lorenei, trebuie să reamintim acestor domni că nu este vorba decît de buzunar, căci acolo există bogăţii imense, iar capitaliştii germani se bat cu cei francezi pentru a se decide cine să jefuiască cît mai mult. Lor le convine cînd Plehanovii declară că eliberarea Alsaciei şi Lorenei este o cauză sfîntă. De aceea, cînd social-şoviniştii germani vorbesc de rectificarea pe cale paşnică a graniţelor Alsaciei şi Lorenei, trebuie să citim: împărţirea pe cale paşnică a prăzii între imperialiştii francezi şi cei germani.

Trebuie să mai adaug ceva: am omis să vă atrag atenţia asupra faptului că reprezentanţii germani ai „centrului" — Kautsky, Haase, Ledebour — au acceptat să participe la conferinţă, ceea ce este cît se poate de ruşinos pentru ei. Socialiştii englezi şi cei francezi nu au acceptat să participe. Asta ne arată că şoviniştii anglo-francezi, aceşti pretinşi socialişti, sînt în realitate nişte agenţi burghezi, care contribuie la continuarea războiului imperialist, în ciuda eforturilor imense pe care le depune prin intermediul lui Borgbjerg majoritatea socialistă germană, căci este în afară de orice îndoială că prin Borgbjerg guvernul german declară: situaţia este de aşa natură, încît sînt nevoit să vă cedez prada (coloniile germane din Africa). Faptul se confirmă prin aceea că situaţia Germaniei este absolut desperată: un asemenea război acum este sortit eşecului, căci ţara se află la marginea prăpastiei. Iată de ce ei declară că sînt gata să cedeze aproape toată prada, căci ei încearcă să mai rupă totuşi cîte ceva. Diplomaţii reuşesc admirabil să stabilească relaţii între ei, iar ziarele burgheze, cînd scriu despre afacerile externe, prostesc poporul prin frazeologie.

Fără îndoială că, atunci cînd social-şoviniştii englezi şi francezi au declarat că refuză să participe la conferinţă, ştiau totul: ei s-au dus la ministerul lor de externe şi

www.dacoromanica.ro

acolo li s-a arătat: iată care este substratul şi nu vrem să mergeţi acolo. Aşa şi numai aşa s-au petrecut lucrurile.

O să vedem că, atunci cînd rezoluţia va ajunge la soldaţii ruşi — şi asta trebuie s-o facem, după părerea mea, în numele celor 70 000 de membri ai partidului nostru —, ei vor începe să înţeleagă efectiv întreaga combinaţie care le-a fost ascunsă. Ei vor înţelege atunci că Germania nu poate duce mai departe războiul de cucerire şi că este vorba numai ca Germania să fie sugrumată, să fie jefuită total. Că Borgbjerg este un agent al guvernului german nu se poate tăgădui.

Iată de ce cred, tovarăşi, că e de datoria noastră să demascăm această comedie a congresului socialist. Toate aceste congrese nu sînt altceva decît nişte comedii care camuflează tranzacţiile încheiate de diplomaţi fără ştirea maselor populare. Trebuie să spunem o dată adevărul în aşa fel încît să-l audă pe front soldaţii şi muncitorii din toate ţările. Iar campania noastră în legătură cu aceste propuneri va fi tocmai, pe de o parte, o explicare a liniei noastre proletare, iar pe de altă parte o acţiune de masă cum n-a mai fost alta. Iată de ce v-aş ruga să adoptaţi, pe cît posibil, acest manifest, să-l prezentaţi Comitetului executiv, să-l traduceţi în alte limbi şi să-l publicaţi mîine în „Pravda“ [150].

Publicat pentru prima oară în 1921, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

2

O VARIANTĂ A PROCESULUI-VERBAL

Nu sînt de acord cu oratorul precedent.

Propunerea lui Borgbjerg este pentru noi un fapt politic de o importanţă cu totul ieşită din comun, care ne obligă să-i demascăm pe social-şovinişti, să ducem o campanie politică. „Socialiştii“ englezi şi francezi au respins propu-

www.dacoromanica.ro

nerea lui Borgbjerg. Plehanovii englezi şi francezi nu vor merge la conferinţă. Propunerile lui Borgbjerg sînt o farsă. Social-şoviniştii germani propun prin intermediul lui Borgbjerg condiţiile lor de pace. Ei o fac prin intermediul unui socialist pentru a-şi camufla intriga lor social-şovină. Acest lucru trebuie demascat pentru ca să le piară pofta de a se mai adresa partidelor socialiste.

Nu poate exista nici o îndoială că avem de-a face cu o propunere a guvernului german care acţionează prin intermediul social-şoviniştilor săi. El este cel care organizează acest congres... Şi fiindcă nu o poate face făţiş, o face prin intermediul Plehanovilor săi. Prin acest demers diplomatic, guvernul german scapă de răspundere şi totodată, prin intermediul lor, face propagandă pentru dorinţele sale ascunse. Vă voi citi cele scrise despre Borgbjerg într-un ziar străin: „Prin intermediul social-şovinistului danez, kaiserul german vrea să convoace în interesul său o conferinţă de pace". Este clar că propunerea lui Borgbjerg nu-i decît o pură şarlatanie. Apoi a mai apărut şi o ştire în „Raboceaia Gazeta". (Citeşte ştirea publicată în „Raboceaia Gazeta" din 25 aprilie 1917.) Este, aşadar, neîndoielnic că avem de-a face cu o propunere a guvernului german. Iată cum se fac toate astea. Sarcina noastră este să demascăm aceste dedesubturi în faţa întregii lumi, adică să adoptăm o rezoluţie amplă, să o traducem în cîteva limbi şi să o publicăm în toate ziarele. Propun un proiect de rezoluţie.

Interesant e că ziarele capitaliste păstrează o tăcere diplomatică. Ele ştiu zicala: vorba e de argint, tăcerea e de aur. Ziarele burgheze ştiu unde-i buba. Ziare ca „Raboceaia Gazeta" se simt neajutorate. Numai „Edinstvo" scrie că Borgbjerg este un agent al guvernului german. Arătînd însă în acelaşi articol că nici social-şoviniştii englezi şi francezi, nici Plehanovii ruşi nu se vor duce în nici un caz la conferinţă, ei demască, implicit, guvernele englez, francez şi rus, care, cunoscînd situaţia cu adevărat grea a Germaniei, intenţionează să-şi satisfacă poftele pe socoteala ei. Noi trebuie să demascăm această comedie a

www.dacoromanica.ro

travestirilor. Trebuie să arătăm cum se fac toate astea: Bethmann-Hollweg merge la Wilhelm, Wilhelm îl cheamă pe Scheidemann, Scheidemann se duce în Danemarca, iar rezultatul: Borgbjerg pleacă în Rusia cu condiţiile de pace. (Dă citire rezoluţiei.)

Trier este un marxist danez. Danemarca este o ţară mic-burgheză. Burghezia ei s-a îmbogăţit de pe urma războiului şi îi urăşte pe muncitori. Conducătorii majorităţii social-democraţiei daneze sînt printre cei mai oportunişti din Europa. Ei au dovedit limpede că sînt nişte social-şovinişti autentici. Trebuie să fim drepţi şi să spunem şi despre Borgbjerg acelaşi lucru pe care l-am spus despre Plehanov. Dacă ni se spun fraze frumoase despre Alsacia-Lorena, nu trebuie să uităm că ele privesc mai ales buzunarul. În realitate, este vorba de mine deosebit de bogate. Este o chestiune de profit, de împărţire pe cale paşnică a prăzii între capitaliştii germani şi cei francezi. Danezii internaţionalişti au refuzat să se preteze la aşa ceva. Am omis să menţionez că kautskiştii s-au declarat de acord să meargă la conferinţă; acest lucru trebuie demascat. Propunerea făcută prin intermediul lui Borgbjerg arată că capitaliştii germani vor să ajungă la o învoială, căci nu sînt în stare să păstreze ceea ce au cucerit. Situaţia Germaniei este desperată, ea se află pe marginea prăpastiei. Capitaliştii germani mai speră şi acum să păstreze o mică parte. Diplomaţii întreţin strînse legături între ei; totul le e clar, cunoscut. Numai poporului nu-i spun toate astea. Şoviniştii anglo-francezi n-au consimţit să se ducă la conferinţă, fiindcă ştiau perfect de bine care este situaţia reală. Nu degeaba au ajuns ei miniştri. Acum e vorba de sugrumarea şi jefuirea Germaniei, deoarece ea nu mai e în stare să ducă o politică de cuceriri. Borgbjerg este un agent al imperialismului german. Dacă rezoluţia va ajunge în mîinile soldaţilor, ei vor înţelege că acum se pune problema sugrumării totale a Germaniei. Congresele sînt nişte comedii la care se întrunesc diplomaţii social-şovinişti. Aici se ţine congresul, iar în încăperea alăturată vor împărţi Alsacia-Lorena. Trebuie să spunem o dată adevărul

www.dacoromanica.ro

cu privire la congrese, ca să deschidem ochii poporului. Dacă vom adopta acest manifest, dacă-l vom tipări şi îl vom traduce în alte limbi, dacă-l vom difuza printre muncitori şi soldaţi, ei vor înţelege cum stau în realitate lucrurile. Această campanie va fi de cea mai mare actualitate, ea va arăta care este politica proletară.

Publicat pentru prima oară în 1958, în „Conferinţa a şaptea Generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia

Conferinţa orăşenească Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917. Procesele-verbale"

Se tipăreşte după textul cărţii

3

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Invitaţia la conferinţă a fost adresată tuturor partidelor socialiste din Rusia, în consecinţă şi partidului nostru, iar noi nu putem trece sub tăcere un asemenea fapt de însemnătate internaţională. Social-şoviniştii din toate ţările beligerante acţionează ca reprezentanţi neoficiali ai guvernelor lor şi ai claselor lor dominante, declară tov. Lenin.

Sub presiunea frămîntărilor din ţară, guvernul german este gata să renunţe la *o parte* din anexiunile sale, iar Borgbjerg este reprezentantul său diplomatic. El (reprezentant al partidului lui Stauning, din care s-a desprins un grup de marxişti, în frunte cu tovarăşul Trier, după ce Stauning a intrat în guvernul burghez) nu are nimic comun nici cu muncitorii germani, nici cu cei scandinavi. Conferinţa majorităţilor social-patriotice este considerată de cercurile guvernante germane drept o bună ocazie de a încerca să ajungă la o înţelegere cu rechinii celeilalte părţi.

Social-patrioţii care au participat la acest război mîrşav vor — după cum s-a exprimat tov. Noghin — să participe şi la o mîrşavă încheiere a lui. Pe de altă parte, respingerea acestei propuneri de către imperialiştii Triplei Antante dezvăluie cu toată evidenţa tendinţele lor de cucerire.

www.dacoromanica.ro

Social-democraţia revoluţionară trebuie să se folosească de acest lucru în interesul său, demascînd înşelăciunea practicată de ambele părţi. Partidul, care grupează peste 70 000 de muncitori, trebuie să se adreseze muncitorilor internaţionalişti din toate ţările, punîndu-i în gardă împotriva înşelătoriei.

„Pravda" nr. 41
din 9 mai (26 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

5

REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA PROPUNEREA LUI BORGBJERG

În legătură cu sosirea „socialistului" danez Borgbjerg şi cu propunerea lui de a participa la un congres al socialiştilor în favoarea păcii, pe care socialiştii germani aparţinînd curentului lui Scheidemann şi Plehanov o propun preconizînd drept condiţie ca Germania să renunţe la cea mai mare parte din anexiunile ei, conferinţa hotărăşte:

Borgbjerg acţionează în numele celor trei partide scandinave, adică suedez, danez şi norvegian. Împuternicirea i-a fost dată de partidul suedez, în fruntea căruia se află Branting, un socialist care a trecut de partea burgheziei „proprii" şi a trădat alianţa revoluţionară a muncitorilor din toate ţările. Acest partid suedez nu poate fi considerat de noi ca partid socialist. Ca partid socialist considerăm în Suedia numai partidul tinerilor, în fruntea căruia se află Höglund, Lindhagen, Ström, Carlesen etc.

Nu considerăm socialist nici partidul danez, din partea căruia are împuternicire Borgbjerg, deoarece în fruntea lui se află Stauning, membru într-un guvern burghez. Intrarea lui Stauning într-un guvern burghez a provocat protestul şi retragerea din partid a grupului condus de tov. Trier, grup care a declarat că partidul socialist danez a devenit un partid burghez.

După cum recunoaşte el însuşi, Borgbjerg acţionează de acord cu Scheidemann şi cu alţi socialişti germani care au trecut de partea guvernului german şi a burgheziei germane.

De aceea nu încape îndoială că Borgbjerg este, în fond,

www.dacoromanica.ro

direct sau camuflat, un agent al guvernului imperialist german.

Din aceste motive, conferinţa consideră principial inadmisibilă participarea partidului nostru la o conferinţă la care iau parte Borgbjerg şi Scheidemann, sarcina noastră fiind de a uni nu pe agenţii direcţi sau camuflaţi ai diverselor guverne imperialiste, ci pe muncitorii din toate ţările care, chiar în timp de război, duc lupta revoluţionară împotriva guvernelor imperialiste din propriile lor ţări.

Numai o consfătuire şi o apropiere între asemenea partide şi grupuri poate face în fapt să progreseze încheierea păcii.

Avertizăm pe muncitori să nu se încreadă în conferinţa organizată de Borgbjerg, deoarece această conferinţă a unor pseudosocialişti va fi în realitate o comedie menită să camufleze tranzacţiile pe care le încheie în spatele ei diplomaţii, care schimbă o anexiune pe alta, „dau", de pildă, capitaliştilor ruşi Armenia, „dau" Angliei coloniile germane acaparate de ea şi, în schimb, „cedează" capitaliştilor germani, eventual, o parte din terenurile cu zăcăminte de minereuri ale Lorenei, conţinînd bogăţii incalculabile de excelent minereu de fier etc.

Socialiştii nu pot participa nici direct şi nici indirect la acest tîrg murdar şi interesat dintre capitaliştii diferitelor ţări pentru împărţirea prăzii jefuite, căci ar însemna să trădeze cauza proletară.

Conferinţa constată totodată că capitaliştii germani, chiar şi prin gura lui Borgbjerg, nu renunţă la toate anexiunile lor, ca să nu mai vorbim de retragerea imediată a trupelor lor din regiunile pe care le-au cotropit cu forţa. Regiunile daneze ale Germaniei, regiunile ei poloneze, părţile ei franceze din Alsacia sînt şi ele o anexiune a capitaliştilor germani în aceeaşi măsură în care Kurlanda, Finlanda, Polonia, Ucraina etc. sînt o anexiune a ţarilor şi a capitaliştilor ruşi.

Iar cît priveşte restabilirea independenţei Poloniei, aici avem de-a face cu o înşelăciune atît din partea capitaliştilor austro-germani, cît şi din partea guvernului provi-

www.dacoromanica.ro

zoriu rus, care vorbeşte despre o alianţă militară, „liberă" între Polonia şi Rusia. Pentru a putea stabili care este cu adevărat voinţa poporului din toate regiunile anexate, este necesar să fie evacuate trupele şi să se procedeze la o consultare liberă a populaţiei. Numai aplicarea acestei măsuri în întreaga Polonie (adică nu numai în partea cotropită de ruşi, ci şi în cea cotropită de germani şi austrieci) şi în întreaga Armenie etc. ar fi un pas spre transpunerea în fapt a promisiunilor guvernului.

Conferinţa constată apoi faptul că socialiştii englezi şi francezi care au trecut de partea guvernelor capitaliste proprii refuză să participe la conferinţa pe care o organizează Borgbjerg. Faptul atestă clar că burghezia imperialistă anglo-franceză, ai cărei agenţi sînt aceşti pretinşi socialişti, *vrea să continue, vrea să prelungească actualul* război imperialist, nedorind măcar să discute chestiunea acelor concesii pe care, sub influenţa epuizării, foametei, ruinei economice creşcînde şi — ceea ce este principal — a revoluţiei muncitoreşti care se apropie în Germania, burghezia imperialistă germană se vede silită să le făgăduiască prin Borgbjerg.

Conferinţa hotărăşte să dea publicităţii pe o scară cît mai largă toate aceste fapte şi, în special, să informeze cît se poate mai complet despre ele pe soldaţii ruşi de pe front ; să afle soldaţii ruşi că capitaliştii anglo-francezi, şi după ei şi cei ruşi, *prelungesc războiul*, nevrînd să admită nici măcar o asemenea consfătuire asupra condiţiilor de pace.

Să ştie soldaţii ruşi că sub lozinca „război pînă la victorie" se ascund astăzi năzuinţele Angliei de a-şi consolida dominaţia în Bagdad şi în coloniile germane din Africa, năzuinţele capitaliştilor ruşi de a jefui şi sugruma Armenia şi Persia etc., năzuinţele de a zdrobi total Germania.

Soldaţii ruşi aflaţi pe front să organizeze în fiecare unitate militară, în fiecare regiment, în fiecare companie o consultare şi să spună prin vot dacă vor prelungirea războiului de către capitalişti sau vor ca, pentru a se pune cît mai repede capăt războiului, toată puterea în stat

www.dacoromanica.ro

să treacă în întregime şi exclusiv în mîna Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.

Partidul proletariatului din Rusia va merge la o consfătuire şi va încheia o alianţă frăţească numai cu partidele muncitoreşti din alte ţări care duc şi în ţara lor o luptă revoluţionară pentru trecerea întregii puteri de stat în mîna proletariatului.

„Pravda" nr. 41 din 9 mai (26 aprilie) 1917

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

6

PROPUNERE ÎN LEGĂTURĂ CU ORIENTAREA DEZBATERILOR PE MARGINEA RAPORTULUI „ATITUDINEA FAŢĂ DE SOVIETELE DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR", PREZENTAT DE V. P. NOGHIN 25 APRILIE (8 MAI)

Se propune ca, în vederea elaborării unei platforme generale a partidului, oratorii să-şi concentreze cuvîntările asupra răspunsurilor la anumite probleme. Problemele: 1) miliţia, 2) ziua de muncă, 3) salariul, 4) creşterea şi scăderea producţiei, 5) au fost schimbări în administraţie? din cine anume şi cum este organizată ea? 6) puterea unică sau dualitatea puterii? 7) elementele care slăbesc starea de spirit revoluţionară, 8) dezarmarea burgheziei, 9) aprovizionarea, 10)... *

Suplimentar: 1) se transformă Sovietele în Soviete de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor?, 2) rolul lor legat de Sovietul general.

Publicat pentru prima oară în 1934, în „Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) şi Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917"

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

* Lacună în procesul-verbal. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

7

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE SOVIETELE DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR 25 APRILIE (8 MAI)

1

PROCES-VERBAL

Deşi incomplete, materialele cu privire la activitatea Sovietelor prezentate de tovarăşi s-au dovedit deosebit de interesante. Dintre informaţiile pe care ni le-a furnizat conferinţa este, poate, cel mai important material, un material care ne permite să verificăm lozincile noastre prin desfăşurarea reală a evenimentelor. Tabloul înfăţişat aici ne îndreptăţeşte să tragem concluzii optimiste. Mişcarea a început în marile centre; acolo, în prima perioadă, proletariatul şi-a concentrat întreaga energie în luptă. El a consumat o mare cantitate de energie în lupta împotriva ţarismului. Prin această luptă, la Petrograd a fost înlăturată puterea centrală de stat. S-a realizat un lucru gigantic. Nu trebuie să tragem concluzii pesimiste din faptul că această luptă a dus la acapararea puterii de către burghezie, nu trebuie să considerăm drept o greşeală faptul că muncitorii nu au preluat puterea. A presupune că după cîteva zile de luptă masele vor reuşi să preia puterea ar fi o utopie. Nu se putea ajunge aici, dată fiind existenţa unei burghezii excelent pregătite pentru a prelua puterea.

De la centru, revoluţia s-a extins în restul ţării. Este un fenomen analog cu cel ce s-a produs în Franţa: revoluţia devine municipală. În provincie, mişcarea dovedeşte că aici majoritatea se situează de partea ţăranilor, a muncitorilor, aici burghezia a reuşit cel mai puţin să ajungă la conducere, aici masele nu şi-au pierdut capul. Pe măsură ce adunăm mai multe date se adevereşte că cu cît populaţia

www.dacoromanica.ro

este alcătuită în mai mare măsură din elemente proletare, cu cît există mai puține elemente intermediare, cu atît mai bine se desfășoară revoluția în localitățile de provincie. Tovarășii din Kazan se apropie chiar de înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste. Vedem că, acolo unde organizațiile proletariatului sînt neînsemnate, necesitățile practice au dus proletariatul la o definire absolut justă a sarcinilor. Revoluția proletară nu poate fi înfăptuită fără o serie de elemente cum sînt statistica etc. Pentru ca ea să poată fi înfăptuită este necesar ca inginerii, tehnicienii etc. să se afle sub controlul efectiv al proletariatului revoluționar. În provincie, revoluția a mers ușor. Pericolul anarhiei este întotdeauna prezent în revoluție. La noi, anarhia nu... *

Revoluția burgheză nu se preocupă de producție, la noi însă muncitorii se îngrijesc de producție. Muncitorii sînt interesați ca producția să nu scadă. În provincie, revoluția a progresat cu pași uriași. Rapoartele din provincie au arătat că cu cît sînt mai ascuțite contradicțiile de clasă, cu atît revoluția înaintează pe o cale mai justă, cu atît mai bine se realizează dictatura proletariatului. În localitățile mici dictatura proletariatului se înfăptuiește ; marile centre se dovedesc a fi cele mai puțin favorabile mersului înainte al revoluției.

Orice pesimism este, fără discuție, nejustificat. Este un fapt că în marile centre începe colaborarea cu burghezia. Burghezia se străduiește ca prin înaltul ei nivel de organizare să transforme proletariatul într-o slugă a ei, ca muncitorii să fie participanți vremelnici la ceea ce clădește ea. Ar fi ridicol să se creadă că poporul rus își ia principiile călăuzitoare din broșuri. Nu, experiența de viață a maselor rezultă direct din practică... * Poporul o poate acumula în mod practic în mișcarea de masă. Poporul însuși a început să acumuleze multă experiență... * În gubernia Penza puterea a fost organizată sub dictatura țărănimii. Delegatul din Penza ne-a prezentat rezoluțiile țăranilor care au luat în mîna lor mijloacele de producție, pămîntul. Se confirmă cuvintele lui Marx... * Programul revoluției se realizează la fața locului — pentru ca să fie

* Lacună în procesul-verbal. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pîine... *, pentru ca prin el însuşi să se stabilească legăturile. În această revoluţie se formează oameni ai practicii. Iar revoluţia nu poate înainta fără a fi verificată în practica locală. Şi în întreaga Rusie, unde ţăranii constituie majoritatea covîrşitoare, mersul revoluţiei ne îndreptăţeşte să nutrim cele mai mari speranţe.

După ce la centru n-au fost suficiente forţe pentru a prelua producţia, acest lucru se înfăptuieşte în provincie, unde e uşor de realizat. În provincie avem o revoluţie municipală, şi ea împinge înainte centrul ; acesta din urmă preia experienţa provinciei.

Tovarăşul miner spunea că prima lor sarcină atunci cînd... * a fost aceea de a merge după cereale... Ar fi greşit să se creadă că această experienţă poate rămîne fără folos. Fără ea, marile centre ar fi lipsite de un impuls spre o nouă revoluţie. Noua revoluţie este în creştere. Mersul evenimentelor, dezorganizarea vieţii, foametea — iată ce determină progresul revoluţiei. De aici rezultă că trebuie să ducem lupta împotriva elementelor care sprijină burghezia. Totul merge spre un dezastru, pe care burghezia nu-l va putea opri. Noi pregătim o armată nouă, de multe milioane, o armată care să reprezinte ceva în Soviete, în Adunarea constituantă — nu ştim încă cum anume. La centru nu avem suficiente forţe. În provincie avem o mare superioritate. Pentru noi lucrează acel mod de dezvoltare a revoluţiei în provincie care este rapid, ascendent.

Oamenii nu-şi fac nici un fel de planuri comuniste. În întreaga Rusie, clasa revoluţionară îşi adună forţele, iar sarcina noastră este să strîngem această experienţă şi, pe măsură ce acumulăm forţe, să facem cîte un pas înainte. Nu trebuie să ne lăsăm intimidaţi de faptul că ei (narodnicii, menşevicii) formează o majoritate compactă.

Pe baza experienţei putem acum arăta în rezoluţie... * În provincie va trebui să luăm producţia în mîinile noastre, altfel dezastrul este inevitabil. Ţăranii nu vor da cereale. Pentru a căpăta cereale este necesară aplicarea de măsuri revoluţionare de către clasa revoluţionară, care trebuie să se sprijine pe masele de multe milioane.

* Lacună în procesul-verbal. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

I-am întrebat pe tovarăşii din provincie cum se prezintă acolo producţia.

În gubernia Nijni Novgorod a fost introdusă ziua de muncă de opt ore; producţia a crescut. Aceasta este chezăşia succesului. Altfel nu putem scăpa de ruină. Pentru asta trebuie să desfăşurăm o muncă gigantică. Noi nu urmăm linia mic-burgheză. Pentru noi lucrează viaţa. Criza nu poate fi rezolvată prin metodele democraţiei mic-burgheze, deoarece ele se opresc în faţa măsurilor revoluţionare (Şingarev, Miliukov). Mersul general al revoluţiei arată că lucrurile progresează.

Ceea ce ne deosebeşte de mica burghezie nu este faptul că ea spune „prudenţă", iar noi „rapiditate"; noi spunem „şi mai multă prudenţă". Lupta necruţătoare împotriva jocului de-a statul... * Mai bine ceva mai tîrziu decît prea devreme — şi centrul va învinge. (Aplauze.)

Publicat pentru prima oară în 1934, în „Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) şi Conferinţa organizaţiei oraşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917"

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

2

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarăşul Lenin arată că revoluţia franceză a trecut printr-o fază de revoluţie municipală, că ea s-a întărit în organele locale de autoadministrare, care au devenit apoi reazemul ei. În revoluţia rusă se observă în centre un oarecare birocratism, iar în localităţile de provincie o folosire mai completă a puterii, care se află în mîna Sovietelor. Sovietele din cele două capitale se află din punct de vedere politic într-o mai mare dependenţă faţă de puterea centrală burgheză decît cele din provincie. În centre nu se poate prelua atît de uşor conducerea produc-

* Lacună în procesul-verbal. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ţiei, pe cîtă vreme în provincie acest lucru a şi fost în parte înfăptuit. De aici concluzia : întărirea Sovietelor locale de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor. Progresul în această direcţie e cu putinţă, în primul rînd, în provincie.

„Pravda" nr. 42 din 10 mai (27 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

8

SCHIŢĂ DE TEZE ALE REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA SOVIETE

Într-o serie de centre locale, mai ales în centrele muncitoreşti, rolul Sovietelor s-a dovedit a fi remarcabil. S-a creat o putere unică ; burghezia a fost complet dezarmată şi redusă la supunere totală ; salariile au fost sporite, ziua de muncă redusă fără ca producţia să scadă ; aprovizionarea a fost asigurată ; s-a trecut la exercitarea unui control asupra producţiei şi repartiţiei ; toate vechile autorităţi au fost înlocuite ; se stimulează iniţiativa revoluţionară a ţăranilor atît în problema puterii (înlăturarea tuturor vechilor autorităţi şi crearea de autorităţi noi), cît şi în problema pămîntului.

În capitală şi unele centre mari se observă un fenomen contrar : compoziţia Sovietelor este mai puţin proletară ; în comitetele executive se face simţită, într-o măsură incomparabil mai mare, influenţa elementelor mic-burgheze, precum şi — aceasta îndeosebi în comisii — „colaborarea cu burghezia", care frînează iniţiativa revoluţionară a maselor, *birocratizează* mişcarea revoluţionară a maselor şi sarcinile lor revoluţionare şi împiedică orice măsuri revoluţionare care ar putea „să-i atingă" pe capitalişti.

E întru totul firesc şi inevitabil ca, după dezvoltarea maximă a energiei revoluţionare în capitală, unde poporul şi mai cu seamă muncitorii au făcut cele mai mari sacrificii pentru răsturnarea ţarismului, — în capitală, unde puterea centrală de stat a fost răsturnată, iar puterea cea mai centralizată a capitalului a dat maximum de putere capitaliştilor, puterea Sovietelor (şi puterea proletariatului) să fie slabe, sarcina dezvoltării revoluţiei să fie deosebit de dificilă, trecerea la o nouă etapă a revoluţiei deosebit de anevoioasă, împotrivirea burgheziei mai puternică decît în oricare altă parte.

Deci : în cele două capitole şi în centrele mari, deocamdată efortul principal trebuie îndreptat în direcţia *pre-*

www.dacoromanica.ro

Наброски из тезисов резолюции о Советах...

В рядѣ отсталых округов, особенно рабочих, гдѣ Совѣты оказались особенно бѣдными: сознаніе единовластія; борьба разрушенія новаго, косность и сведеніе к новому подчиненія; живучесть ст.-нар. идеи при несомнѣнномъ крахѣ; обществ. недовѣріе; начало конкурсовъ, борьбы и раскольничества; симпатіи въ средѣ нѣкот. партій къ идеѣ власти Совѣтовъ и въ вопросѣ о власти (симпатіи къ Совѣтамъ и сознаніе новыхъ задачъ) и въ вопросѣ о землѣ.

Въ промышл. и культ. центрахъ другія особенности образуютъ явленія: сознаніе Совѣтовъ какъ органовъ пролетарскій; въ нѣк. комитетахъ исправленіе мнѣнія нѣкот. товарищей, а также — и особенно въ низахъ — сознательность и борьба, осложненная развитіемъ нац. вопроса, отношеніемъ къ Учред. Собр., отношеніемъ къ войнѣ, отношеніемъ къ Временному правительству, отношеніемъ къ Совѣтамъ, отношеніемъ къ земельному вопросу, отношеніемъ къ рабочему вопросу, отношеніемъ къ крестьянскому вопросу, отношеніемъ къ продовольственному вопросу.

Совершенно сознательно и настойчиво, что можно наиболѣе развить идею. Задача въ промышл., гдѣ народъ и особенно рабочій привыкъ къ единству власти для внѣшней борьбы, — въ промышл., гдѣ пролетарская масса видитъ опасность внѣшнюю и наиболѣе цѣлесообразной видитъ власть единую для наиболѣе энергичной борьбы съ внѣшнимъ врагомъ, — власть Совѣтовъ (и власть крестьянскихъ) оказались слабыми; задача большинства развить идею оказалась особенно трудной, недоходя до новыхъ задачъ идеи, особенно тѣхъ, которыя связаны съ борьбой внутри самой.

Отсюда: пока въ промышл. и культурныхъ центрахъ идея Совѣтовъ проходитъ стадію подготовки для завоеванія власти, — на окраинахъ можно и должно сосредоточить борьбу за идею Совѣтовъ больше и, осуществляя единовластіе Совѣтовъ въ нѣк. районахъ, развивать идею въ массѣ и т.д.

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Schiță de teze ale rezoluției cu privire la Soviete". — 25—26 aprilie (8—9 mai) 1917

Micșorat

www.dacoromanica.ro

gătirii forţelor pentru *desăvîrşirea* celei de-a doua etape a revoluţiei ; în provincie revoluţia poate şi trebuie dusă *direct* înainte, înfăptuind puterea unică a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, dezvoltînd energia revoluţionară a maselor de muncitori şi ţărani, trecînd la controlul asupra producţiei şi repartiţiei produselor etc.

Dezvoltarea revoluţiei se conturează astfel : (1) înlăturarea vechii puteri la centru ; (2) acapararea puterii de atre burghezie din cauză că proletariatul nu era pregătit să facă faţă *uriaşelor* sarcini pe scara întregului stat ; (3) deplasarea revoluţiei spre provincie ; (4) în provincie apar frecvent comune, în special în centrele proletare, şi are loc dezvoltarea energiei revoluţionare a maselor ; (5) se ia pămîntul etc. ; (6) uzinele ; control asupra lor ; (7) putere unică ; (8) revoluţia locală, municipală merge înainte ; (9) birocratizare, subordonare faţă de burghezie la centru.

Concluzii : (α) **1 :** pregătirea la centru (pregătirea forţelor în vederea unei noi revoluţii) ; (β) **2 :** împingerea revoluţiei **înainte** (puterea ? pămîntul ? uzinele ?) în provincie ; (γ) **3 :** comune în provincie, adică (αα) deplină autonomie în provincie ; cu de la sine putere ; (ββ) fără poliţie, fără funcţionari, puterea absolută a maselor muncitoare şi ţărăneşti înarmate ; (δ) **4 :** luptă împotriva influenţei birocratizante şi burgheze-liniştitoare a elementelor mic-burgheze ; (ε) **5 :** acumularea de experienţă în provincie pentru **a împinge** centrul înainte : **„provincia“** devine *un exemplu.*

(ς) **6 :** lămurirea maselor de muncitori, ţărani şi soldaţi că succesul revoluţiei în provincie se datoreşte puterii unice şi dictaturii proletariatului.

(η) **7 :** la centru este, fireşte, **mai greu,** se cere mai mult timp.

\+ (ι) **8 :** dezvoltarea revoluţiei pe *comune* formate din suburbii şi cartiere ale marilor oraşe...

(κ) **9 :** transformarea (în capitale etc.) în „slugi ale burgheziei“.

Scris la 25—26 aprilie (8—9 mai) 1917

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin“, vol. IV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

9

CUVÎNTARE ÎN SUSŢINEREA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA RĂZBOI 27 APRILIE (10 MAI)

1

PROCES-VERBAL

Tovarăşi, la conferinţa orăşenească am citit proiectul iniţial al rezoluţiei cu privire la război. Din cauza crizei, care a mobilizat la Petrograd atenţia şi forţele tuturor tovarăşilor, n-am reuşit să aducem îndreptări acestui proiect. Dar comisia a lucrat cu spor ieri şi astăzi şi în proiect au fost introduse modificări; el a fost mult scurtat şi, după părerea noastră, îmbunătăţit.

Vreau să spun cîteva cuvinte despre structura rezoluţiei. Ea se împarte în trei părţi: prima parte este consacrată unei analize a războiului din punct de vedere de clasă, avînd o completare în care este exprimată atitudinea noastră principială şi în care se arată de ce partidul avertizează să nu se acorde nici o încredere promisiunilor guvernului şi să nu se dea nici un sprijin guvernului provizoriu. Partea a doua a rezoluţiei este consacrată problemei defensismului revoluţionar, curent de masă de o deosebită amploare, care a unit astăzi împotriva noastră imensa majoritate a poporului. Sarcina noastră este de a defini semnificaţia de clasă a acestui defensism revoluţionar, de a stabili care este esenţa lui, care este raportul real de forţe şi cum trebuie să luptăm împotriva acestui curent. Partea a treia a rezoluţiei se referă la problema cum să se pună capăt războiului. La această problemă practică, de cea mai mare importanţă pentru partid, trebuia să se dea un răspuns cît mai amănunţit, şi noi socotim că am reuşit să dăm un răspuns satisfăcător. Într-o serie de articole din „Pravda" şi din ziarele

www.dacoromanica.ro

din provincie (pe care le primim extrem de neregulat: poşta nu lucrează şi trebuie să folosim diverse ocazii spre a procura ziarele locale pentru C.C.), în care a apărut un mare număr de articole cu privire la război, atitudinea negativă faţă de război şi faţă de problema împrumutului s-a precizat. Cred că votul împotriva împrumutului a rezolvat problema atitudinii negative faţă de defensismul revoluţionar. Nu am posibilitatea să mă opresc mai amănunţit asupra acestui lucru.

„Actualul război este, în ceea ce priveşte ambele grupuri de puteri beligerante, un război imperialist, adică un război dus de capitalişti pentru împărţirea avantajelor de pe urma dominaţiei asupra lumii, pentru pieţele necesare capitalului financiar (bancar), pentru supunerea popoarelor slabe etc.".

Prima teză, teză fundamentală, este problema conţinutului războiului, problemă cu caracter general şi politic, problemă controversată pe care capitaliştii şi social-şoviniştii o ocolesc cu grijă. De aceea noi trebuie s-o punem pe primul plan, făcînd şi o completare:

„Fiecare zi de război îmbogăţeşte burghezia financiară şi industrială şi ruinează şi vlăguieşte proletariatul şi ţărănimea din toate ţările beligerante, iar apoi şi din cele neutre. În afară de aceasta, în Rusia prelungirea războiului pune în mare primejdie cuceririle revoluţiei, dezvoltarea ei continuă.

Trecerea puterii de stat în mîinile guvernului provizoriu, guvern al moşierilor şi capitaliştilor, nu a schimbat şi nu putea să schimbe acest caracter şi această semnificaţie a războiului în ceea ce priveşte Rusia".

Fraza pe care am citit-o prezintă o mare importanţă pentru întreaga noastră propagandă şi agitaţie. S-a schimbat oare acum şi se poate schimba caracterul de clasă al războiului? Răspunsul nostru se bazează pe faptul că puterea a trecut în mîinile moşierilor şi capitaliştilor, ale aceluiaşi guvern care a pregătit războiul. Trecem la unul dintre faptele care evidenţiază în modul cel mai concret caracterul războiului. Una este caracterul de clasă, exprimat în întreaga politică dusă de anumite clase timp de

www.dacoromanica.ro

decenii, şi alta este caracterul de clasă concret al unui război.

„Faptul acesta a ieşit limpede în relief prin aceea că noul guvern nu numai că n-a dat publicităţii tratatele secrete încheiate de ţarul Nicolaie al II-lea cu guvernele capitaliste ale Angliei, Franţei etc., dar a şi confirmat formal, fără să consulte poporul, aceste tratate secrete care promit capitaliştilor ruşi dreptul de a jefui China, Persia, Turcia, Austria etc. Tăinuirea acestor tratate se face spre a induce în eroare poporul rus în privinţa adevăratului caracter al războiului".

Subliniez încă o dată faptul că noi atragem atenţia asupra confirmării deosebit de concrete a caracterului războiului. Chiar dacă n-ar exista nici un fel de tratate, asta n-ar schimba cîtuşi de puţin caracterul războiului, deoarece diferitele grupuri de capitalişti pot adeseori să cadă la înţelegere fără nici un fel de tratate. Dar ele există, importanţa lor e evidentă, iar noi am hotărît să subliniem în mod deosebit acest punct, deoarece considerăm că pentru a coordona munca agitatorilor şi a propagandiştilor e deosebit de important să insistăm asupra acestui fapt. Atenţia poporului se îndreaptă, şi trebuie să fie îndreptată asupra lui cu atît mai mult cu cît tratatele au fost încheiate la noi de către ţar, care a fost doborît, aşa încît trebuie să atragem atenţia poporului asupra faptului că războiul este dus de guverne pe baza tratatelor încheiate de vechile guverne. Eu cred că aici ies la iveală cît se poate de pregnant contradicţiile dintre interesele capitaliştilor şi voinţa poporului, iar sarcina agitatorilor este ca, dînd la iveală aceste contradicţii, să îndrepte asupra lor atenţia poporului, să lumineze conştiinţa maselor, apelînd la conştiinţa lor de clasă. Conţinutul acestor tratate este de aşa natură, încît nu rămîne nici o îndoială că ele promit capitaliştilor mari profituri de pe urma jefuirii altor ţări, din moment ce în toate ţările ele rămîn întotdeauna secrete. Nu există pe lume o republică care să ducă o politică externă făţişă. Atîta timp cît există orînduire capitalistă, nu ne putem aştepta ca capitaliştii să arate în văzul tuturor registrele lor comerciale. Din moment ce există proprietate privată asupra mijloacelor de

www.dacoromanica.ro

producţie, ea include proprietatea privată asupra acţiunilor şi asupra operaţiilor financiare. Baza diplomaţiei de astăzi o constituie tocmai operaţiile financiare, care se reduc la jefuirea şi la sugrumarea popoarelor slabe. Acestea sînt, din punctul nostru de vedere, tezele fundamentale din care rezultă întreaga apreciere a războiului. De aici tragem concluzia :

„De aceea partidul proletar nu poate să sprijine actualul război, nici actualul guvern, nici împrumuturile lansate de el, căci asta ar însemna s-o rupă total cu internaţionalismul, adică cu solidaritatea frăţească a muncitorilor din toate ţările în lupta împotriva jugului capitalului".

Iată concluzia noastră fundamentală, care determină întreaga noastră tactică şi care ne separă de toate celelalte partide, oricît s-ar pretinde ele socialiste. Această teză, incontestabilă pentru noi toţi, determină atitudinea noastră faţă de toate celelalte partide politice.

În continuare este vorba de faptul că guvernul nostru s-a lansat în nenumărate promisiuni. În jurul acestor promisiuni Sovietele desfăşoară o campanie de lungă durată, încurcîndu-se în ele şi punînd la încercare poporul. De aceea socotim necesar ca la analiza pur obiectivă a poziţiei de clasă să adăugăm o apreciere a promisiunilor, care, luate ca atare, nu prezintă, fireşte, nici o importanţă pentru un marxist. Dar pentru masele largi asta înseamnă mult, iar pentru politică şi mai mult. Sovietul din Petrograd s-a încurcat în promisiuni cărora le acordă importanţă, făgăduind să le sprijine. Iată de ce adăugăm la acest punct următoarea formulare :

„Promisiunile actualului guvern că va renunţa la anexiuni, adică la cucerirea unor ţări străine sau la menţinerea cu forţa a vreunor popoare în hotarele Rusiei, nu merită nici o încredere".

Întrucît cuvîntul „anexiune" este un cuvînt străin, noi îi dăm o definiţie politică precisă, pe care nici partidul cadeţilor, nici partidele democraţilor mic-burghezi (narodnicii şi menşevicii) nu o pot da. Nu există cuvînt care să fie folosit mai absurd şi mai neglijent decît acesta.

„Căci, în primul rînd, capitaliştii, care sînt legaţi prin mii de fire de capitalul bancar, nu pot renunţa la anexiuni

www.dacoromanica.ro

în actualul război fără a renunța la profiturile de pe urma miliardelor plasate în împrumuturi, în concesiuni, în întreprinderi de război etc. ; în al doilea rînd, noul guvern, care a renunțat la anexiuni pentru a înșela poporul, a declarat prin Miliukov, la 9 aprilie 1917 la Moscova, că nu renunță la anexiuni, iar prin nota din 18 aprilie și prin interpretarea ei dată la 22 aprilie a confirmat caracterul cotropitor al politicii sale.

De aceea, punînd în gardă poporul împotriva promisiunilor deșarte ale capitaliștilor, conferința declară că trebuie făcută o distincție netă între renunțarea la anexiuni în vorbe și renunțarea în fapt, adică publicarea și denunțarea imediată a tuturor tratatelor secrete, tîlhărești, și acordarea imediată pentru toate popoarele a dreptului de a hotărî printr-o consultare liberă dacă vor să se constituie ca state independente sau să facă parte dintr-un stat oarecare".

Am socotit necesar să arătăm acest lucru, deoarece problema unei păci fără anexiuni este problema fundamentală în toate aceste discuții cu privire la condițiile de pace. Toate partidele recunosc că pacea devine o alternativă și că o pace cu anexiuni va constitui pentru toate țările o catastrofă îngrozitoare. În fața unui popor în a cărui țară există libertate politică, problema păcii nu se poate pune altfel decît ca o pace fără anexiuni. De aceea ele se văd nevoite să se pronunțe pentru o pace fără anexiuni și nu le rămîne decît să mintă, voalînd noțiunea de anexiune, sau să ocolească problema. De pildă, „Reci" vociferează că retrocedarea Kurlandei înseamnă tocmai a renunța la anexiuni. Cînd am vorbit în fața Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților, un soldat mi-a trimis un bilețel în care punea următoarea întrebare : „trebuie să luptăm pentru a recuceri Kurlanda. A recuceri Kurlanda înseamnă a te pronunța pentru anexiuni ?". A trebuit să-i răspund afirmativ *. Sîntem împotrivă ca Germania să anexeze cu forța Kurlanda, dar și împotrivă ca Rusia s-o mențină cu forța. De pildă, guvernul nostru a dat publicității un manifest cu privire la independența Poloniei,

* Vezi volumul de față, p. 280—281. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

umplîndu-l cu vorbărie goală. Ei au scris că Polonia trebuie să se afle într-o alianţă militară liberă cu Rusia. Aceste trei cuvinte spun tot adevărul. O alianţă militară liberă între mica Polonie şi uriaşa Rusie înseamnă, de fapt, o totală înrobire militară a Poloniei. Politiceşte aceasta poate acorda libertate, căci limitele ei vor fi oricum determinate de alianţa militară.

A lupta pentru ca capitaliştii ruşi să pună stăpînire pe Kurlanda şi Polonia în vechile lor graniţe înseamnă a îndreptăţi pe capitaliştii germani să jefuiască Kurlanda. Ei ne pot obiecta : noi am jefuit împreună Polonia. La sfîrşitul secolului al XVIII-lea, cînd am început să smulgem bucăţi din Polonia, Prusia era un stat foarte mic şi slab, iar Rusia, care era o putere imensă, a jefuit mai mult. Acum noi am devenit mai puternici, deci daţi-ne voie să smulgem o bucată mai mare. Împotriva unei asemenea logici a capitaliştilor nu ai ce obiecta. În 1863 Japonia nu însemna nimic în comparaţie cu Rusia, iar în 1905 a bătut-o măr. În 1863—1873 Germania nu însemna nimic în comparaţie cu Anglia, iar astăzi e mai puternică decît ea. Ei ar putea să obiecteze : cînd ni s-a luat Kurlanda, eram slabi, acum însă ne-am dezvoltat mai puternic decît voi şi vrem s-o luăm înapoi. A nu renunţa la anexiuni înseamnă a justifica un şir nesfîrşit de războaie pentru cucerirea popoarelor slabe. A renunţa la anexiuni înseamnă a lăsa fiecare popor să hotărască liber dacă doreşte să trăiască separat sau laolaltă cu alţii. Desigur că pentru asta trebuie evacuate trupele. A şovăi cîtuşi de puţin în problema anexiunilor înseamnă a justifica un număr nesfîrşit de războaie. Prin urmare, aici nu avem dreptul să şovăim. Răspunsul nostru în legătură cu anexiunile este : hotărîrea liberă a popoarelor. Cum să facem ca această libertate politică să fie în acelaşi timp şi o libertate economică ? Aici e necesară trecerea puterii în mîinile proletariatului şi scuturarea jugului capitalului.

Trec acum la partea a doua a rezoluţiei.

„Aşa-numitul «defensism revoluţionar», de care s-au molipsit acum în Rusia toate partidele narodniciste (socialiştii-populişti, trudovicii, socialiştii-revoluţionari) şi partidul oportunist al social-democraţilor menşevici (Comitetul

www.dacoromanica.ro

de organizare, Ciheidze, Ţereteli etc.), precum şi majoritatea revoluţionarilor fără partid, reprezintă prin semnificaţia sa de clasă, pe de o parte, interesele şi punctul de vedere al ţăranilor înstăriţi şi ale unei părţi a micilor proprietari, care, întocmai ca şi capitaliştii, storc profituri din exercitarea violenţei asupra popoarelor slabe. Pe de altă parte, defensismul revoluţionar este rezultatul înşelării de către capitalişti a unei părţi a proletarilor şi semiproletarilor de la oraşe şi sate, care prin poziţia lor de clasă nu sînt interesaţi în profiturile capitaliştilor şi în războiul imperialist".

Aşadar, aici sarcina noastră este de a stabili în ce pături putea să se dezvolte şi s-a dezvoltat starea de spirit defensistă. Rusia este ţara cea mai mic-burgheză şi păturile de sus ale micii burghezii sînt direct interesate în continuarea războiului. Ţărănimea înstărită profită de pe urma lui ca şi capitaliştii. Pe de altă parte, masa proletarilor şi a semiproletarilor nu este interesată în anexiuni, deoarece ei nu obţin profituri de pe urma capitalului bancar. Cum s-a putut întîmpla ca aceste clase să se situeze pe poziţia defensismului revoluţionar? Această atitudine în ceea ce priveşte defensismul revoluţionar este rezultatul influenţei ideologiei capitaliştilor, exprimată în rezoluţie prin cuvîntul „înşelare". Ei nu ştiu să deosebească interesele capitaliştilor de interesele ţării. De aici rezultă pentru noi următoarea concluzie:

„Conferinţa consideră absolut inadmisibile orice concesii făcute defensismului revoluţionar, deoarece ele ar marca în fapt o ruptură totală cu internaţionalismul şi cu socialismul. Cît despre starea de spirit defensistă a maselor largi populare, partidul nostru va lupta împotriva ei explicînd fără încetare că atitudinea de credulitate inconştientă faţă de guvernul capitaliştilor este în momentul de faţă unul dintre principalele obstacole în calea terminării rapide a războiului".

Aici, în ultimele cuvinte, este exprimată o particularitate care deosebeşte radical Rusia de toate celelalte ţări capitaliste occidentale şi de toate republicile capitaliste democratice. Acolo nu se poate spune că credulitatea maselor inconştiente constituie principala cauză a continuării

www.dacoromanica.ro

războiului. Acolo masele sînt acum strînse în chingile de fier ale disciplinei militare şi disciplina este cu atît mai severă cu cît o republică este mai democratică, deoarece acolo dreptul se întemeiază pe „voinţa poporului". Datorită revoluţiei, în Rusia nu există o asemenea disciplină. Masele îşi aleg liber reprezentanţi în Soviete, fenomen pe care astăzi nu-l poţi întîlni nicăieri în lume. Dar ele sînt credule în mod inconştient şi de aceea sînt folosite într-o anumită măsură în luptă. În afară de lămurire, aici nu se poate face nimic. Lămurirea trebuie să privească aici sarcinile revoluţionare directe şi metodele de acţiune. Cînd masele sînt libere, orice încercare de a întreprinde ceva în numele unei minorităţi fără a lămuri masele ar fi un blanquism absurd, o simplă tentativă aventuristă. Numai cîştigînd masa — dacă ea poate fi cîştigată —, numai astfel construim un reazem trainic pentru victoria luptei de clasă proletare.

Trec la partea a treia a rezoluţiei :

„În ceea ce priveşte problema cea mai importantă, problema cum să se pună capăt cît mai repede — nu printr-o pace impusă prin violenţă, ci printr-o pace cu adevărat democratică — acestui război al capitaliştilor, conferinţa consideră şi hotărăşte :

Nu se poate pune capăt războiului prin refuzul soldaţilor dintr-o singură parte de a continua războiul, prin simpla încetare a ostilităţilor de către una din părţile beligerante".

Această idee ne-o impun adesea cei ce ar vrea să înlesnească lupta împotriva adversarului denaturîndu-i concepţiile — procedeu obişnuit la capitalişti, care ne atribuie ideea absurdă a terminării războiului printr-un refuz unilateral. Şi ei obiectează : „nu se poate pune capăt războiului înfigînd baioneta în pămînt", aşa cum a formulat această idee un soldat defensist revoluţionar tipic. O asemenea obiecţie nu stă în picioare, spun eu. Ideea că poţi pune capăt războiului fără a înlocui clasele guvernante este o idee anarhistă ; ea este sau o idee anarhistă, lipsită de importanţă şi de sens din punct de vedere statal, sau o idee pacifistă nebuloasă, care nu ţine seama cîtuşi de puţin de legătura dintre politică şi

www.dacoromanica.ro

clasa asupritoare. Războiul este un rău, iar pacea o binefacere... Desigur că această idee trebuie explicată, popularizată în rîndurile maselor. Şi, în general vorbind, toate rezoluţiile noastre sînt scrise pentru păturile conducătoare, pentru marxişti; ele nu sînt bune în nici un caz pentru a fi citite de mase, dar ele trebuie să dea o îndrumare unică în întreaga politică pentru orice propagandist şi agitator. În acest scop s-a adăugat încă un pasaj:

„Conferinţa protestează încă şi încă o dată împotriva josnicei calomnii răspîndite de capitalişti împotriva partidului nostru că am privi favorabil o pace separată cu Germania. Considerăm pe capitaliştii germani nişte tîlhari, ca şi pe capitaliştii ruşi, englezi, francezi etc., iar pe împăratul Wilhelm un tîlhar încoronat, ca şi pe Nicolaie al II-lea şi pe monarhii englez, italian, romîn şi toţi ceilalţi".

Pe marginea acestui punct s-au ivit în cadrul comisiei unele controverse, pe de o parte în legătură cu faptul că noi am fi trecut aici la un stil prea popular, iar pe de altă parte că monarhii englez, italian şi romîn n-ar merita cinstea de a figura şi ei. După ample discuţii am ajuns însă cu toţii la concluzia că în momentul de faţă, cînd ne punem drept scop să dezminţim calomniile pe care „Birjevka" a încercat de cele mai multe ori în mod brutal, „Reci" în mod subtil, iar „Edinstvo" prin aluzii directe să le împroaşte la adresa noastră, trebuie să facem o critică cît mai viguroasă şi mai clară a acestor idei, avînd în vedere masele cele mai largi. Şi întrucît ni se spune: dacă socotiţi că Wilhelm e un tîlhar, ajutaţi-ne să-l doborîm, noi putem răspunde că toţi ceilalţi sînt şi ei nişte tîlhari şi că lupta trebuie dusă şi împotriva lor, aşa că nu trebuie uitaţi nici regii Italiei şi Romîniei, şi mai sînt şi alţii ca ei printre aliaţii noştri. Aceste două pasaje conţin o dezminţire a calomniilor care tind să reducă totul la pogrom şi ciorovăială. Iată de ce trebuie să trecem în continuare la o problemă practică şi importantă, aceea a modului de a pune capăt războiului.

„Partidul nostru va explica poporului cu răbdare şi perseverenţă că războaiele sînt duse de *guverne*, că ele sînt întotdeauna indisolubil legate de politica unor anumite

www.dacoromanica.ro

clase, că actualul război poate fi terminat printr-o pace democratică *numai* prin trecerea întregii puteri de stat, cel puţin în cîteva ţări beligerante, în mîinile clasei într-adevăr capabile să pună capăt jugului capitalului, clasa proletarilor şi semiproletarilor".

Pentru un marxist, adevărurile că războaiele sînt duse de capitalişti şi că sînt legate de interesele lor de clasă sînt adevăruri absolute. El nu trebuie să se oprească asupra acestui lucru. Pentru masele largi însă, toţi propagandiştii şi agitatorii experimentaţi trebuie să ştie să explice acest adevăr în cuvinte accesibile, căci la noi controversele se transformă de obicei într-o ciorovăială deşartă care nu duce la nimic. Şi de acest lucru ne lovim peste tot în cuprinsul rezoluţiei. Noi spunem : pentru a înţelege războiul trebuie să-ţi dai seama cui îi foloseşte ; pentru a înţelege care este mijlocul de a-i pune capăt trebuie să vezi căror clase nu le foloseşte. Legătura este aici clară şi de aici urmează concluzia :

„Clasa revoluţionară, luînd în mîinile sale puterea de stat în Rusia, ar întreprinde o serie de măsuri care să submineze dominaţia economică a capitaliştilor şi alte măsuri care să-i facă absolut inofensivi politiceşte şi ar propune imediat şi deschis o pace democratică tuturor popoarelor pe baza renunţării totale la orice anexiuni".

Dacă vorbim în numele clasei revoluţionare, poporul este în drept să ne întrebe : dar ce aţi face voi în locul lor pentru a pune capăt războiului ? Este o întrebare inevitabilă. Poporul ne alege astăzi în calitate de reprezentanţi ai săi, iar noi trebuie să dăm un răspuns absolut precis. Luînd puterea, clasa revoluţionară ar începe prin a submina dominaţia capitaliştilor şi ar propune tuturor popoarelor condiţii precise de pace, pentru că, dacă dominaţia economică a capitaliştilor nu va fi subminată, totul va rămîne numai pe hîrtie. Numai o clasă victorioasă poate face asta, numai ea poate determina o schimbare a politicii.

Repet încăodată : pentru masele populare înapoiate, acest adevăr reclamă verigi intermediare care să introducă în problemă pe cei neiniţiaţi. Toată greşeala şi minciuna literaturii de popularizare cu privire la război este că oco-

www.dacoromanica.ro

leşte problema, o trece sub tăcere, prezentînd lucrurile ca şi cum n-ar exista luptă de clasă, ci două ţări care s-au înţeles bine între ele iar una ar fi atacat pe cealaltă, care nu face decît să se apere. Este un raţionament vulgar fără urmă de obiectivitate — o înşelare conştientă a poporului de către oamenii culţi. Dacă vom şti cum să abordăm problema, orice reprezentant al poporului va sesiza esenţa ; căci una sînt interesele claselor dominante şi alta interesele claselor asuprite.

Ce s-ar întîmpla atunci cînd clasa revoluţionară ar lua puterea ?

„Aceste măsuri şi această propunere deschisă de pace ar crea o încredere deplină între muncitorii din ţările beligerante..."

Acum o asemenea încredere nu poate exista şi n-o vom crea prin ceea ce spunem în manifeste. Dacă un cugetător a spus că limba e dată omului pentru a-şi ascunde gîndurile, diplomaţii spun mereu : „conferinţele se întrunesc pentru a înşela masele populare". Nu numai capitaliştii raţionează aşa, dar şi socialiştii. Acest lucru se poate spune în special cu privire la conferinţa pe care o convoacă Borgbjerg.

„...şi ar duce inevitabil la insurecţii ale proletariatului împotriva guvernelor imperialiste care s-ar împotrivi păcii propuse".

Cînd guvernul capitalist spune acum : „sîntem pentru o pace fără anexiuni", nu este crezut de nimeni. Masele populare au un instinct de clase asuprite care le spune că nu s-a schimbat nimic. Numai în cazul cînd într-o ţară politica s-ar schimba de fapt, ar apărea încredere şi încercări de insurecţii. Spunem „insurecţii" pentru că este vorba de toate ţările. „Revoluţia s-a produs într-o ţară, acum ea trebuie să se producă în Germania", acest raţionament este fals. Se încearcă să se stabilească o ordine în această privinţă, dar aşa nu se poate. Noi am trecut cu toţii prin revoluţia din 1905, am putut auzi sau am văzut cu toţii cum a favorizat ea creşterea ideilor revoluţionare în întreaga lume, lucru despre care vorbea întotdeauna Marx. Revoluţia nici nu se poate face, nici nu se poate stabili vreo ordine aici. Revoluţia nu poate fi comandată, — ea

www.dacoromanica.ro

se coace. Ceea ce se petrece acum deosebit de frecvent în Rusia este curat şarlatanism. Poporului i se spune: voi aţi făcut în Rusia revoluţie, acum e rîndul neamţului. Dacă condiţiile obiective se vor schimba, insurecţia este inevitabilă. Dar în ce ordine, în ce moment şi cu cît succes, asta n-o putem şti. Ni se spune: dacă clasa revoluţionară va lua în Rusia puterea în mîinile ei, iar în alte ţări nu va fi insurecţie, ce să facă atunci partidul revoluţionar? Ce-i de făcut atunci? Ultimul punct al rezoluţiei noastre dă răspuns la această întrebare.

„Atîta timp însă cît clasa revoluţionară n-a luat în mîinile sale întreaga putere de stat în Rusia, partidul nostru va sprijini prin toate mijloacele partidele şi grupurile proletare din străinătate care în fapt duc chiar în timpul războiului lupta revoluţionară împotriva propriilor lor guverne imperialiste şi propriei lor burghezii".

Asta-i tot ceea ce putem promite imediat şi ceea ce trebuie să facem. Revoluţia se maturizează în toate ţările, dar cînd şi în ce măsură, asta n-o ştie nimeni. În toate ţările există oameni care duc lupta revoluţionară împotriva guvernelor lor. Pe ei şi numai pe ei trebuie să-i sprijinim. Este singurul lucru serios, restul e numai minciună. Şi noi adăugăm:

„Partidul va sprijini în special fraternizarea în masă a soldaţilor tuturor ţărilor beligerante, fraternizare care a început pe front...".

Iată o remarcă la obiecţia lui Plehanov: „Ce va ieşi de aici? — spune el. — Bine, veţi fraterniza, dar ce va fi mai departe? Căci asta înseamnă posibilitatea încheierii unei păci separate pe front". Asta-i o scamatorie şi nu un argument serios. Noi vrem fraternizare pe toate fronturile şi ne preocupăm de ea. Pe cînd lucram în Elveţia, am publicat un apel cu textul în două limbi: pe o parte în limba franceză, pe cealaltă în limba germană, adresînd un îndemn de a porni pe drumul pe care ducem noi pe soldaţii ruşi. Noi nu ne limităm la fraternizarea numai între Rusia şi Germania, ci chemăm pe toţi să fraternizeze. Cum trebuie să concepem totuşi fraternizarea?

„...încercînd să transforme această manifestare spontană a solidarităţii celor asupriţi într-o mişcare conştientă şi pe

www.dacoromanica.ro

cît mai organizată pentru trecerea întregii puteri de stat în toate țările beligerante în mîinile proletariatului revoluționar".

În momentul de față fraternizarea este spontană și nu trebuie să ne facem nici un fel de iluzii în această privință. Trebuie s-o recunoaștem pentru a nu induce în eroare poporul. Soldații care fraternizează n-au idei politice clare. În ei vorbește instinctul de oameni asupriți, care sînt istoviți, ajunși la capătul puterilor și nu mai dau crezare capitaliștilor : „în timp ce voi tot vorbiți acolo despre pace — auzim asta de doi ani și jumătate —, noi vom începe singuri". Este un instinct de clasă sigur, fără greș. Fără el cauza revoluției n-ar avea sorți de izbîndă. Fiindcă, o știți prea bine, nimeni nu-i va elibera pe muncitori dacă nu se vor elibera ei înșiși. Dar acest instinct este suficient ? Cu instinctul nu ajungi departe. Iată de ce e necesar să se treacă de la instinct la conștiință.

În apelul „Către soldații tuturor țărilor beligerante", noi dăm răspuns la întrebarea : în ce trebuie să se transforme această fraternizare ? — în trecerea puterii politice în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților *. Desigur că muncitorii germani vor da Sovietelor lor alte denumiri, asta n-are importanță. Esențialul este că noi considerăm, fără îndoială, just faptul că fraternizarea este spontană, precum și că nu ne limităm la stimularea ei, ci ne punem ca sarcină transformarea apropierii spontane dintre muncitorii și țăranii în manta militară din toate țările într-o mișcare conștientă, al cărei scop este trecerea puterii în toate țările beligerante în mîinile proletariatului revoluționar. Este o sarcină foarte grea, dar și situația în care puterea capitaliștilor a dus omenirea este nemaipomenit de grea și duce omenirea direct la pieire. De aceea ea va provoca explozia de indignare care constituie chezășia revoluției proletare.

Iată rezoluția noastră, pe care o supunem atenției conferinței.

Publicat pentru prima oară în 1921, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipărește după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

* Vezi volumul de față, p. 297—300. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tov. Lenin a prezentat un raport cu privire la prima rezoluţie, arătînd că e necesar ca ea să fie formată din trei părţi : prima, care să cuprindă o analiză a războiului făcută de pe poziţii de clasă ; a doua, care să fie consacrată aşa-numitului „defensism revoluţionar", şi a treia, care să răspundă la întrebarea cum să se pună capăt războiului. Prima parte a rezoluţiei demască forţele motrice ale războiului imperialist, stabileşte legătura dintre ele şi o anumită fază de dezvoltare a capitalismului şi explică care sînt tendinţele anexioniste ale claselor guvernante din toate ţările. A doua parte face caracterizarea acestui curent specific. A treia parte, arătînd cît de neîntemeiată este calomnia absurdă cu privire la „pacea separată", indică calea de terminare a războiului, calea luptei revoluţionare de clasă pentru cucerirea puterii.

„Pravda" nr. 44
din 12 mai (29 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

10

REPLICI DATE ÎN CURSUL DEZBATERILOR PE MARGINEA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA RĂZBOI 27 APRILIE (10 MAI)

1

Ghelman propune înlocuirea cuvintelor „partidul oportunist al social-democraţilor menşevici" prin „aripa oportunistă a partidului", motivîndu-şi propunerea prin faptul că nu toţi menşevicii aderă la curentul defensist ; aripa stîngă nu împărtăşeşte punctul de vedere defensist.

Lenin s-a pronunţat împotriva amendamentului : noi vorbim despre majoritate, despre partidul menşevic luat ca atare ; de aceea nu este cazul să se modifice caracterizarea.

2

Vedernikov propune să se omită numele : „Ciheidze, Ţereteli etc." ...Rezoluţia nu va pierde nimic dacă le vom suprima.

Ovseanikov... propune să se scoată cuvintele : Ciheidze, Ţereteli, C.O.

Lenin se pronunţă împotriva ambelor amendamente. Una din două : sau să se dea numele, sau să se vorbească de C.O., dacă nu e cazul să rămînă amîndouă. Primul tovarăş propune să se lase C.O. şi să se omită numele. Este însă Comitetul de organizare suficient de cunoscut în mase sau e necesar, pentru a lămuri masele asupra situaţiei, să ne folosim de nume cunoscute : Ţereteli, Ciheidze ?

3

Sokolnikov propune ca din fraza : „Măsuri care să-i facă absolut inofensivi din punct de vedere politic" să se elimine cuvîntul „absolut", deoarece nu-i poţi face pe capitalişti inofensivi din punct de vedere politic decît subminînd dominaţia lor economică...

www.dacoromanica.ro

Lenin se pronunţă împotriva scoaterii cuvîntului „absolut" şi propune formularea : „măsuri care să submineze dominaţia economică a capitaliştilor şi alte măsuri care să-i facă absolut..."

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd şi Conferinţa generală a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917"

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

11
REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA RĂZBOI [151]

I

Actualul război este, în ceea ce priveşte ambele grupuri de puteri beligerante, un război imperialist, adică un război dus de capitalişti pentru împărţirea avantajelor de pe urma dominaţiei asupra lumii, pentru pieţele necesare capitalului financiar (bancar), pentru supunerea popoarelor slabe etc. Fiecare zi de război îmbogăţeşte burghezia financiară şi industrială şi ruinează şi vlăguieşte proletariatul şi ţărănimea din toate ţările beligerante, iar apoi şi din ţările neutre. În afară de aceasta, în Rusia prelungirea războiului pune în mare primejdie cuceririle revoluţiei, dezvoltarea ei continuă.

Trecerea puterii de stat în mîinile guvernului provizoriu, guvern al moşierilor şi capitaliştilor, nu a schimbat şi nu putea să schimbe acest caracter şi această semnificaţie a războiului în ceea ce priveşte Rusia.

Faptul acesta a ieşit limpede în relief prin aceea că noul guvern nu numai că n-a dat publicităţii tratatele secrete încheiate de ţarul Nicolaie al II-lea cu guvernele capitaliste ale Angliei, Franţei etc., dar a şi confirmat formal, fără să consulte poporul, tratatele secrete, care promit capitaliştilor ruşi dreptul de a jefui China, Persia, Turcia, Austria etc. Ele sînt tăinuite pentru a induce poporul rus în eroare în privinţa adevăratului caracter al războiului.

De aceea partidul proletar nu poate să sprijine actualul război, nici actualul guvern, nici împrumuturile lansate de el, căci asta ar însemna s-o rupă total cu internaţionalismul, adică cu solidaritatea frăţească a muncitorilor din toate ţările în lupta împotriva jugului capitalului.

www.dacoromanica.ro

Promisiunile actualului guvern de a renunţa la anexiuni, adică la cucerirea unor ţări străine sau la menţinerea cu forţa a unor popoare în hotarele Rusiei, nu merită nici o încredere. Căci, în primul rînd, capitaliştii, care sînt legaţi prin mii de fire de capitalul bancar, nu pot renunţa la anexiuni în actualul război fără a renunţa la profiturile de pe urma miliardelor plasate în împrumuturi, în concesiuni, în întreprinderile de război etc. În al doilea rînd, noul guvern, care a renunţat la anexiuni pentru a înşela poporul, a declarat prin Miliukov la 9 aprilie 1917, la Moscova, că el nu renunţă la anexiuni, iar prin nota din 18 aprilie şi prin interpretarea ei dată la 22 aprilie a confirmat caracterul cotropitor al politicii sale. De aceea, punînd în gardă poporul împotriva promisiunilor deşarte ale capitaliştilor, conferinţa declară că trebuie făcută o distincţie netă între renunţarea la anexiuni în vorbe şi renunţarea în fapt, adică publicarea şi denunţarea imediată a tuturor tratatelor secrete, tîlhăreşti şi acordarea imediată pentru toate popoarele a dreptului de a hotărî printr-o consultare liberă dacă vor să se constituie ca state independente sau să facă parte dintr-un stat oarecare.

II

Aşa-numitul „defensism revoluţionar", de care s-au molipsit acum în Rusia toate partidele narodniciste (socialiştii-populişti, trudovicii, socialiştii-revoluţionari) şi partidul oportunist al social-democraţilor menşevici (Comitetul de organizare, Ciheidze, Ţereteli etc.), precum şi majoritatea revoluţionarilor fără de partid, reprezintă prin semnificaţia sa de clasă, pe de o parte, interesele şi punctul de vedere al ţăranilor înstăriţi şi ale unei părţi a micilor proprietari, care, ca şi capitaliştii, storc profituri din exercitarea violenţei asupra popoarelor slabe. Pe de altă parte, „defensismul revoluţionar" este rezultatul înşelării de către capitalişti a unei părţi a proletarilor şi semiproletarilor de la oraşe şi sate, care prin poziţia lor de clasă nu sînt interesaţi în profiturile capitaliştilor şi în războiul imperialist.

Conferinţa consideră absolut inadmisibile orice concesii făcute „defensismului revoluţionar", deoarece ele ar marca

www.dacoromanica.ro

în fapt o ruptură totală cu internaţionalismul şi socialismul. Cît despre starea de spirit defensistă a maselor largi populare, partidul nostru va lupta împotriva ei, explicînd fără încetare că atitudinea de credulitate inconştientă faţă de guvernul capitaliştilor este în momentul de faţă unul dintre principalele obstacole în calea terminării rapide a războiului.

III

În ceea ce priveşte problema cea mai importantă, problema cum să se pună capăt cît mai repede — nu printr-o pace impusă prin violenţă, ci printr-o pace cu adevărat democratică — acestui război al capitaliştilor, conferinţa consideră şi hotărăşte :

Nu se poate pune capăt războiului prin refuzul soldaţilor unei singure părţi de a continua războiul, prin simpla încetare a ostilităţilor de către una din părţile beligerante.

Conferinţa protestează încă şi încă o dată împotriva josnicei calomnii răspîndite de capitalişti împotriva partidului nostru că am privi favorabil o pace separată cu Germania. Noi considerăm pe capitaliştii germani nişte tîlhari, ca şi pe capitaliştii ruşi, englezi, francezi etc., iar pe împăratul Wilhelm un tîlhar încoronat, ca şi pe Nicolaie al II-lea şi pe monarhii englez, italian, romîn şi toţi ceilalţi.

Partidul nostru va explica poporului cu răbdare şi perseverenţă că războaiele sînt duse de *guverne*, că ele sînt întotdeauna indisolubil legate de politica unor anumite *clase*, că actualul război poate fi terminat printr-o pace democratică *numai* prin trecerea întregii puteri de stat, cel puţin în cîteva ţări beligerante, în mîna clasei proletarilor şi semiproletarilor, într-adevăr capabile să pună capăt jugului capitalului.

Clasa revoluţionară, luînd în mîinile sale puterea de stat în Rusia, ar întreprinde o serie de măsuri prin care să submineze dominaţia economică a capitaliştilor şi alte măsuri care să-i facă absolut inofensivi din punct de vedere politic şi ar propune imediat şi făţiş tuturor popoarelor o pace democratică pe baza renunţării totale la

www.dacoromanica.ro

anexiuni şi contribuţii. Aceste măsuri şi această propunere deschisă de pace ar crea o încredere deplină între muncitorii din ţările beligerante şi ar duce inevitabil la insurecţii ale proletariatului împotriva guvernelor imperialiste care s-ar împotrivi păcii propuse.

Atîta timp însă cît clasa revoluţionară n-a luat în mîna ei întreaga putere de stat în Rusia, partidul nostru va sprijini prin toate mijloacele partidele şi grupurile proletare din străinătate care în fapt duc chiar în timpul războiului lupta revoluţionară împotriva guvernelor imperialiste şi burgheziei din propriile lor ţări. Partidul va sprijini în special fraternizarea în masă a soldaţilor tuturor ţărilor beligerante, fraternizare care a început pe front, încercînd să transforme această manifestare spontană a solidarităţii celor asupriţi într-o mişcare conştientă şi cît mai organizată pentru trecerea întregii puteri de stat în toate ţările beligerante în mîinile proletariatului revoluţionar.

„Pravda" nr. 44 din 12 mai (29 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul copiei dactilografiate procesului-verbal, confruntat cu textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

12

REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU [152]

Conferința generală a P.M.S.D.R. declară :

1) Prin caracterul său, guvernul provizoriu este organul dominației moșierilor și burgheziei ;

2) el și clasele pe care le reprezintă sînt economiceşte și politiceşte indisolubil legate de imperialismul rus și anglo-francez ;

3) el își înfăptuiește programul pe care l-a proclamat doar în parte și numai sub presiunea exercitată de proletariatul revoluționar și, într-o anumită măsură, de mica burghezie ;

4) forțele contrarevoluției burgheze și moșiereşti care se organizează camuflîndu-se sub steagul guvernului provizoriu, cu îngăduința vădită a acestuia din urmă, au și pornit atacul împotriva democrației revoluționare : astfel guvernul provizoriu amînă într-una fixarea alegerilor pentru Adunarea constituantă, împiedică înarmarea generală a poporului, trecerea întregului pămînt în mîinile poporului, îi impune acestuia un mod moșieresc de rezolvare a problemei agrare, frînează introducerea zilei de muncă de 8 ore, tolerează agitația contrarevoluționară (a lui Gucikov & Co.) în armată, organizează corpul de comandă al armatei împotriva soldaților etc. ;

5) apărînd profiturile capitaliștilor și moșierilor, guvernul provizoriu este incapabil să ia în domeniul economiei (aprovizionarea etc.) o serie de măsuri revoluționare care se impun cu necesitate absolută și nu suferă nici o amînare, dată fiind catastrofa economică iminentă ;

www.dacoromanica.ro

6) în acelaşi timp, guvernul se bizuie în momentul de faţă pe încrederea Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, care, pînă în momentul de faţă, este o organizaţie conducătoare pentru majoritatea muncitorilor şi soldaţilor, adică a ţărănimii, şi pe un acord direct încheiat cu el ;

7) fiecare măsură a guvernului provizoriu, atît în domeniul politicii externe, cît şi în domeniul politicii interne, va deschide ochii proletarilor de la oraşe şi de la sate şi semiproletarilor şi va sili diverse pături ale micii burghezii să adopte o anumită poziţie politică.

Plecînd de la tezele expuse mai sus, conferinţa hotărăşte :

1) E necesară o îndelungată muncă de luminare a conştiinţei de clasă a proletariatului şi de unire a proletarilor de la oraşe şi sate împotriva şovăielilor micii burghezii, deoarece numai o astfel de muncă va asigura trecerea cu succes a întregii puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor sau ale altor organe care să exprime direct voinţa majorităţii poporului (organele de autoadministrare locală, Adunarea constituantă etc.).

2) Această activitate presupune o muncă pe toate tărîmurile în cadrul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, sporirea numărului de Soviete, creşterea forţei lor, unirea în cadrul lor a grupurilor proletare internaţionaliste ale partidului nostru.

3) În vederea unei imediate consolidări şi lărgiri a cuceririlor revoluţiei în provincie, este necesar ca, sprijinindu-ne pe o majoritate stabilă în rîndurile populaţiei locale, să dezvoltăm, să organizăm şi să intensificăm sub toate aspectele acţiunile cu de la sine putere urmărind înfăptuirea libertăţilor, destituirea autorităţilor contrarevoluţionare, aplicarea unor măsuri cu caracter economic — controlul asupra producţiei şi repartiţiei etc.

4) Criza politică din 19—21 aprilie, provocată de nota guvernului provizoriu, a dovedit că partidul cadeţilor, partid de guvernămînt, organizînd în fapt elementele contrarevoluţionare atît în armată, cît şi pe străzi, trece la încercări de reprimare a muncitorilor cu forţa armată. În

www.dacoromanica.ro

situaţia instabilă ce rezultă din dualitatea puterii, repetarea unor asemenea încercări este inevitabilă şi e de datoria partidului proletariatului să spună răspicat poporului că se impune organizarea şi înarmarea proletariatului, alianţa lui cît mai strînsă cu armata revoluţionară, o ruptură cu politica de încredere faţă de guvernul provizoriu, spre a preîntîmpina pericolul grav şi iminent al reprimării sîngeroase în masă a proletariatului, aşa cum s-a întîmplat în zilele lui iunie 1848 la Paris.

„Pravda" nr. 42 din 10 mai (27 aprilie) 1917

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

13

RAPORT ASUPRA PROBLEMEI REVIZUIRII PROGRAMULUI PARTIDULUI

28 APRILIE (11 MAI) [153]

1

PROCES-VERBAL

Tovarăşi, în ceea ce priveşte revizuirea programului partidului, iată cum se prezintă lucrurile : comisia a primit un proiect iniţial de modificare a părţii principiale a programului şi a unor puncte fundamentale din partea politică. Programul trebuie revizuit în întregime, deoarece încă cu mult înainte de război s-a arătat în cercurile de partid că el este cu totul învechit. În cele din urmă ne-am dat seama că nu există nici o speranţă de a discuta proiectul de modificare a întregului program. Pe de altă parte, în comisie am admis cu toţii că revizuirea programului este absolut necesară şi că într-o serie întreagă de probleme se poate indica şi trebuie indicată direcţia în care trebuie făcută ea. De aceea am schiţat următorul proiect de rezoluţie, pe care vi-l voi citi, însoţindu-l de unele comentarii. Renunţăm la a expune acum teze precis formulate şi vom arăta doar în ce direcţie trebuie făcută revizuirea.

(Dă citire rezoluţiei)

„Conferinţa consideră necesară revizuirea programului partidului în următoarea direcţie :

1) Aprecierea imperialismului şi a epocii războaielor imperialiste legată de revoluţia socialistă iminentă ; lupta împotriva denaturării marxismului de către aşa-numiţii defensişti, care au dat uitării lozinca lui Marx : «muncitorii nu au patrie» [154]".

Aici lucrurile sînt atît de clare, încît orice comentariu ar fi de prisos. Într-adevăr, politica partidului nostru a

www.dacoromanica.ro

evoluat mult şi practic s-a situat pe poziţia pe care o preconizăm prin această formulare.

„2) Modificarea tezelor şi paragrafelor cu privire la stat în spiritul revendicării nu a unei republici burghezo-parlamentare, ci a unei republici democratice proletare-ţărăneşti (adică a unui tip de stat fără poliţie, fără armată permanentă, fără funcţionărime privilegiată)".

Au mai fost propuse şi alte formulări pentru acest punct. Una din ele se referea la experienţa Comunei din Paris şi la experienţa deceniilor al optulea şi al nouălea ale secolului trecut; ea era însă nesatisfăcătoare şi prea generală; într-alta se vorbea despre o republică a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, dar şi ea a fost considerată nesatisfăcătoare de majoritatea tovarăşilor. O formulare este necesară întrucît ceea ce importă aici nu este denumirea unei instituţii, ci caracterul şi structura politică a acestor instituţii. Vorbind despre o republică proletară-ţărănească, noi arătăm care este conţinutul ei social şi caracterul ei politic.

„3) Eliminarea sau modificarea părţilor învechite din programul politic".

Activitatea noastră politică generală în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor a şi păşit practic pe această cale; iată de ce mă îndoiesc că s-ar putea ca modificarea acestui punct din program şi formularea precisă a momentului în care revoluţia a găsit partidul nostru să nu provoace divergenţe.

„4) Modificarea a o serie de puncte din programul politic minimum în sensul indicării mai precise a unor revendicări democratice mai consecvente.

5) Modificarea totală a unei serii întregi de pasaje din partea economică a programului-minimum, care e învechită, şi a punctelor privind învăţămîntul public".

Esenţialul este că aceste puncte s-au învechit: mişcarea pentru revendicări profesionale le-a depăşit.

„6) Modificarea programului agrar în conformitate cu rezoluţia cu privire la problema agrară care a fost adoptată.

www.dacoromanica.ro

7) Să se introducă revendicarea naţionalizării unei serii de sindicate etc., care sînt mai pregătite pentru aceasta".

Aici am ales o formulare prudentă, care poate fi îngustată sau lărgită în funcţie de proiectele ce vor apărea în presă.

„8) Să se adauge o caracterizare a principalelor curente ale socialismului contemporan".

În „Manifestul Comunist" s-a făcut un asemenea adaos.

„Conferinţa însărcinează C.C. ca, în termen de două luni, să întocmească pe baza acestor principii un proiect de program al partidului care să fie prezentat spre aprobare congresului partidului. Conferinţa face apel la toate organizaţiile şi la toţi membrii de partid să discute proiectele de program, să propună modificări şi să elaboreze contraproiecte".

S-a arătat că ar fi de dorit să se creeze o literatură în această problemă, precum şi un organ ştiinţific, dar nu dispunem nici de oameni şi nici de mijloacele necesare. Aceasta este rezoluţia care va ajuta la o revizuire rapidă a programului. Ea va fi trimisă şi în străinătate, pentru ca tovarăşii noştri internaţionalişti de acolo să poată participa la revizuirea programului pe care partidul nostru o întreprinde pe baza experienţei războiului mondial.

Publicat pentru prima oară în 1921, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

2

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Comisia a propus să se adopte o rezoluţie cu privire la *direcţia* în care trebuie modificat programul partidului: 1) aprecierea imperialismului legată de revoluţia socială iminentă; 2) să fie aduse corectări în § § care se referă la stat — statul fără armată permanentă, fără poliţie şi fără o funcţionărime privilegiată; 3) este necesar să se

www.dacoromanica.ro

elimine pasajele perimate din programul politic (despre ţarism etc.); 4) trebuie refăcut programul-minimum; 5) trebuie refăcută partea economică din program, vădit învechită, la fel ca partea privitoare la învăţământul public; 6—7) să se introducă revendicări care rezultă din degenerarea structurii societăţii capitaliste (naţionalizarea ramurilor de producţie sindicalizate etc.); 8) să se adauge o caracterizare a curentelor din cadrul socialismului.

„Pravda" nr. 45 din 13 mai (30 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

14

REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA REVIZUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI [155]

Conferinţa consideră necesară revizuirea programului partidului în următoarea direcţie :

1) aprecierea imperialismului şi a epocii războaielor imperialiste legată de revoluţia socialistă iminentă ; lupta împotriva denaturării marxismului de către aşa-numiţii „defensişti", care au dat uitării lozinca lui Marx : „muncitorii nu au patrie" ;

2) modificarea tezelor şi paragrafelor cu privire la stat în spiritul revendicării nu a unei republici burghezo-parlamentare, ci a unei republici democratice proletare-ţărăneşti (adică a unui tip de stat fără poliţie, fără armată permanentă, fără funcţionărime privilegiată) ;

3) eliminarea sau modificarea părţilor învechite din programul politic ;

4) modificarea a o serie de puncte din programul politic minimum în sensul indicării mai precise a unor revendicări democratice mai consecvente ;

5) modificarea totală a unei serii întregi de pasaje din partea economică a programului-minimum, care e învechită, şi a punctelor privind învăţămîntul public ;

6) modificarea programului agrar în conformitate cu rezoluţia cu privire la problema agrară care a fost adoptată ;

7) să fie introdusă revendicarea naţionalizării unei serii de sindicate etc., care sînt în cea mai mare măsură pregătite în acest sens ;

www.dacoromanica.ro

8) să se adauge o caracterizare a principalelor curente ale socialismului contemporan.

Conferința însărcinează C.C. ca în termen de două luni să întocmească pe baza acestor principii un proiect de program al partidului care să fie prezentat spre aprobare congresului partidului. Conferința face apel la toate organizațiile și la toți membrii de partid să discute proiectele de program, să propună modificări și să elaboreze contraproiecte.

Supliment la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda" din 16 (3) mai 1917

Se tipărește după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

15
RAPORT ASUPRA PROBLEMEI AGRARE
28 APRILIE (11 MAI)

1
PROCES-VERBAL

Tovarăşi, problema agrară a fost dezbătută atît de amănunţit de partidul nostru încă în timpul primei revoluţii, încît în momentul de faţă avem, cred, o suficientă pregătire pentru a o putea aborda, o confirmare indirectă în acest sens fiind faptul că comisia conferinţei, alcătuită din tovarăşi care cunosc îndeaproape problema şi s-au ocupat de ea, a căzut de acord asupra proiectului de rezoluţie propus, fără a veni cu modificări esenţiale. De aceea mă voi mărgini la scurte observaţii. Întrucît proiectul a fost împărţit tuturor delegaţilor sub formă de şpalturi de corectură, nu mai e necesar să-i dau citire în întregime.

Dezvoltarea mişcării agrare în întreaga Rusie este astăzi pentru toată lumea un fapt evident şi indiscutabil. Programul partidului nostru, adoptat la Congresul din 1906 de la Stockholm şi propus de menşevici, a fost infirmat chiar de desfăşurarea primei revoluţii ruse. La acest congres, menşevicii au reuşit să fie adoptată municipalizarea propusă de ei, al cărei conţinut este următorul : pămînturile ţărăneşti, cele ale obştilor şi gospodăriilor individuale rămîn în proprietatea ţăranilor. Pămînturile moşiereşti trec din mîna proprietarilor lor în mîna organelor de autoadministrare locală. Unul dintre principalele argumente ale menşevicilor în favoarea acestui program a fost că ţăranii nu vor admite cu nici un preţ trecerea pămîntului ţărănesc în alte mîini decît ale ţărănimii. Cine a studiat procesele-verbale ale Congresului de la Stockholm îşi aminteşte că asupra acestui argument au insistat în mod deosebit atît raportorul Maslov, cît şi Kostrov. Nu trebuie să uităm —

www.dacoromanica.ro

aşa cum se obişnuieşte deseori astăzi — că asta se petrecea înainte de Duma I, cînd nu existau fapte obiective cu privire la caracterul mişcării ţărăneşti şi la forţa ei. Toată lumea ştia că Rusia este cuprinsă de vîlvătaia revoluţiei agrare, dar încă nimeni nu ştia cum va fi organizată mişcarea agrară, care va fi mersul revoluţiei ţărăneşti. Cum nu se putea verifica în ce măsură acest congres reprezenta opinia serioasă, practică a ţăranilor înşişi — argumentele menşevicilor au jucat un rol însemnat. Curînd după Congresul nostru de la Stockholm am avut o primă şi impunătoare confirmare în privinţa felului în care tratează problema masa ţărănească. Atît în Duma I, cît şi în Duma a II-a, ţăranii înşişi au depus un proiect trudovic, „proiectul celor 104" *. Am studiat în mod special semnăturile care figurează pe acest proiect, m-am informat amănunţit în privinţa opiniilor deputaţilor şi am căutat să stabilesc din ce clasă fac ei parte şi în ce măsură pot fi consideraţi ţărani. Într-o carte a mea, arsă de cenzura ţaristă şi pe care sper totuşi că o voi reedita, afirmam categoric că imensa majoritate din cele 104 semnături erau semnături ale ţăranilor. Acest proiect cerea naţionalizarea pămînturilor. Ţăranii voiau ca întregul pămînt să treacă în mîinile statului.

Cum se explică, aşadar, faptul că succesiv în două Dume reprezentanţii ţăranilor din întreaga Rusie au preferat naţionalizarea în locul măsurii propuse de menşevici în ambele Dume din punctul de vedere al intereselor ţărăneşti ? Menşevicii propuneau ca ţăranii să-şi păstreze propriile pămînturi în proprietatea lor, urmînd ca numai pămînturile moşiereşti să fie predate în mîinile poporului, în timp ce ţăranii au declarat că vor ca întregul pămînt să fie predat în mîinile poporului. Care să fie explicaţia aici ? Socialiştii-revoluţionari dau explicaţia că, datorită spiritului lor de obşte, ţăranii ruşi privesc favorabil socializarea, principiul muncii. Toată această frazeologie e lipsită de orice urmă de bun-simţ, e o vorbă goală. Dar care este totuşi explicaţia ? Eu cred că ţăranii au ajuns la această concluzie pentru că întreaga proprietate funciară

* Este vorba de „Proiectul de lege agrară (principii fundamentale)", depus în Duma de stat de 104 deputaţi. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

din Rusia, ţărănească şi moşierească, de obşte şi individuală, poartă pecetea condiţiilor vechiului sistem semiiobăgist, şi ţăranii trebuiau, sub raportul condiţiilor pieţei, să ceară trecerea pămîntului în mîinile întregului popor. Ţăranii afirmă că numai naţionalizarea poate descurca starea încîlcită a vieţii agrare de pînă acum. Punctul lor de vedere este un punct de vedere burghez : prin folosirea egalitară a pămîntului ei înţeleg luarea pămîntului de la moşieri şi nu o egalizare între diferiţii proprietari. Naţionalizarea înseamnă trecerea la o repartizare a întregului pămînt după necesităţi. Acesta este un proiect burghez de mare anvergură. Nici un ţăran nu a vorbit despre egalizare şi socializare, în schimb însă toţi spuneau că nu se mai poate aştepta, că trebuie împărţit întreg pămîntul, cu alte cuvinte că în condiţiile secolului al XX-lea nu se mai poate gospodări ca înainte. De atunci reforma lui Stolîpin a încîlcit şi mai mult problema agrară. Iată ce vor să spună ţăranii prin revendicarea naţionalizării. Asta înseamnă a se trece în genere la o nouă repartizare a tuturor pămînturilor. Nu trebuie să mai existe forme diferite de posesiune asupra pămîntului. Aici nu avem absolut nici un fel de socializare. Această revendicare a ţăranilor se numeşte egalitară, pentru că, după cum arată bilanţul sumar al statisticii proprietăţii funciare din 1905, de fiecare familie de moşier reveneau cîte 2 000 de deseatine de pămînt, adică tot atît cît reveneau la 300 de familii de ţărani ; în acest sens ea este, desigur, egalitară, dar de aici nu rezultă că asta ar însemna a egaliza toate gospodăriile mici. Proiectul celor 104 afirmă contrarul.

Iată elementul esenţial pentru a da o fundamentare ştiinţifică ideii că din punct de vedere burghezo-democratic naţionalizarea este necesară în Rusia. Dar ea este necesară şi pentru că înseamnă o lovitură nimicitoare dată proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie. Căci ar fi de-a dreptul absurd să credem că, după desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului, în Rusia totul va rămîne ca înainte.

În continuare proiectul de rezoluţie formulează concluzii şi revendicări practice. Dintre modificările mai mici voi menţiona următoarele : la punctul 1 se arată : „Partidul

www.dacoromanica.ro

proletariatului sprijină din toate puterile confiscarea integrală şi imediată a tuturor pămînturilor moşiereşti..." — în loc de „sprijină" trebuie pus „luptă pentru...". Noi nu împărtăşim punctul de vedere curent că ţăranii au puţin pămînt şi că le trebuie mai mult pămînt. Noi considerăm că proprietatea funciară moşierească constituie baza jugului care apasă ţărănimea şi o ţine într-o stare de înapoiere. Esenţialul nu este dacă ţăranii au sau nu puţin pămînt; jos iobăgia — iată cum se pune problema din punctul de vedere al luptei revoluţionare de clasă şi nu din cel al birocraţilor care stau şi socotesc cît pămînt au şi după ce norme trebuie acesta repartizat. Propun ca punctele 2 şi 3 să fie intervertite, deoarece importantă pentru noi este iniţiativa revoluţionară, iar legea trebuie să fie rezultatul acesteia. *Dacă veţi aştepta întocmirea legii şi nu veţi dezvolta voi înşivă energia revoluţionară, nu veţi avea nici lege, nici pămînt.*

Se aud dese obiecţii împotriva naţionalizării sub motivul că ea presupune un enorm aparat birocratic. Este adevărat, dar proprietatea statului nu înseamnă decît că fiecare ţăran este un arendaş al pămîntului statului. Rearendarea se interzice. Dar ce fel de pămînt ia în arendă ţăranul şi cît, asta o hotărăşte numai organul democratic respectiv, iar nu un organ birocratic.

Cuvîntul „argaţilor" se înlocuieşte prin „muncitorilor agricoli". Cîţiva tovarăşi au declarat că cuvîntul „argat" este peiorativ şi au adus obiecţii împotriva lui. El trebuie eliminat.

Nu e cazul să vorbim acum despre comitete sau Soviete proletare-ţărăneşti în legătură cu rezolvarea problemei agrare, deoarece, după cum vedem, ţăranii au creat Soviete de deputaţi ai soldaţilor şi deci s-a produs o separare între proletariat şi ţărănime.

După cum se ştie, partidele defensiste mic-burgheze sînt de părere că rezolvarea problemei agrare trebuie amînată pînă la Adunarea constituantă. Noi ne pronunţăm pentru trecerea imediată a pămîntului în mîinile ţăranilor, dar într-un mod cît mai organizat. Sîntem categoric împotriva luării pămîntului în mod anarhic. Voi propuneţi ţăranilor să cadă la învoială cu moşierii. Noi spunem că pămîntul

www.dacoromanica.ro

trebuie luat imediat şi cultivat pentru a combate lipsa de cereale, pentru a salva ţara de catastrofa care se apropie cu o repeziciune extraordinară. Nu pot fi acceptate acum reţetele lui Şingarev şi ale cadeţilor, care cer să se aştepte pînă la Adunarea constituantă, ce nu se ştie cînd va fi convocată, sau să se cadă la învoială cu moşierii în privinţa arendării. Ţăranii au şi început să pună mîna pe pămînt fără nici o plată sau plătesc un sfert din arendă.

Un tovarăş din provincie, din gubernia Penza, a adus o rezoluţie în care se arată că ţăranii iau inventarul moşieresc, dar nu-l împart pe gospodării, ci îl transformă în proprietate obştească. Ei stabilesc o anumită ordine, o regulă pentru a lucra cu acest inventar toate pămînturile. Luînd asemenea măsuri, ei se conduc după interesele sporirii producţiei agricole. Este un fapt de mare importanţă principială, deşi moşierii şi capitaliştii urlă că asta-i anarhie. Dacă veţi pălăvrăgi şi veţi urla că asta-i anarhie, iar ţăranii vor sta să aştepte, atunci va fi într-adevăr anarhie. Ţăranii dovedesc că înţeleg mai bine decît funcţionărimea condiţiile economice şi controlul obştesc şi-l aplică de o sută de ori mai bine. Această măsură, care pentru un sat mic nu este, desigur, greu de înfăptuit, reclamă în mod inevitabil trecerea la măsuri de mai mare amploare. Dacă ţăranul va învăţa asta, iar el a început să înveţe, nu va mai fi nevoie de priceperea profesorilor burghezi ; ţăranii vor ajunge singuri la concluzia că inventarul trebuie folosit nu numai pentru gospodăriile mici, ci şi pentru cultivarea întregului pămînt. Cum o fac ei, aceasta n-are importanţă : noi nu ştim dacă ei îşi unesc parcelele pentru a le ara şi însămînţa în comun şi nici nu importă dacă o fac în mod diferit. Important este doar faptul că ei n-au, din fericire, în faţă pe numeroşii intelectuali mic-burghezi care îşi zic marxişti, social-democraţi şi care, luîndu-şi un aer grav, dăscălesc poporul că n-a venit încă vremea revoluţiei socialiste şi de aceea ţăranii nu trebuie să ia acum pămîntul. Din fericire, în satele ruseşti aceşti domni sînt puţini la număr. Dacă ţăranii s-ar mărgini să ia pămîntul pe baza unei învoieli cu moşierii şi n-ar aplica experienţa lor în mod colectiv, eşecul ar fi inevitabil, iar comitetele ţărăneşti s-ar dovedi atunci a fi o jucărie, un joc inutil. Iată

www.dacoromanica.ro

de ce propunem să se adauge la proiectul de rezoluţie punctul 8 *.

Din moment ce ştim că înşişi ţăranii localnici au luat această iniţiativă, sîntem obligaţi, e de datoria noastră să declarăm că sprijinim această iniţiativă şi o recomandăm. Este unica chezăşie că revoluţia nu se va limita la măsuri cu caracter formal, că lupta împotriva crizei nu va rămîne obiectul unor discuţii de birou şi al scriptologiei unui Şingarev, ci că ei vor merge într-adevăr organizat înainte în lupta împotriva lipsei de cereale şi pentru sporirea producţiei.

Publicat pentru prima oară în 1921, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

2

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESA

Tov. Lenin a arătat că principala cauză care face ca la sate să se menţină relaţiile iobăgiste, înrobitoare este proprietatea moşierească asupra pămîntului, sistemul pămînturilor intercalate, sistem foarte răspîndit, fărîmiţare generată de gospodărirea haotică a pămînturilor ţărăneşti, la început de către burmiştri **, iar apoi de către arbitrii de împăciuire din 1861 şi, în sfîrşit, de către cinovnicii lui Stolîpin.

De aici tendinţa firească a ţăranilor de „a descătuşa pămîntul", de a se proceda la o nouă repartizare a *tuturor* pămînturilor ; *această* tendinţă îşi găseşte expresia în cuvintele „pămîntul tot este al lui dumnezeu". Ţăranul proprietar nu se poate împăca cu opreliştile, care, în noile condiţii ale schimbului de mărfuri capitalist, au devenit de nesuportat pentru el. Faptul este dovedit de proiectul celor 104 deputaţi ai ţăranilor, prezentat în Dumele I şi a II-a.

* Vezi volumul de faţă, p. 433. — *Nota red.*

** Burmistru — în timpul iobăgiei, administrator de moşie, învestit cu funcţii administrative-poliţieneşti. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

După cum recunosc chiar socialiştii-revoluţionari, în acest proiect „ideologia micului gospodar" a repurtat victoria asupra „principiilor egalitare". Ţăranii au nevoie ca pămîntul să fie proprietatea lor, dar să fie împărţit în conformitate cu noile cerinţe ale gospodăriei producătoare de produse-marfă. Dacă unii ţărani par a accepta principiul folosirii egalitare a pămîntului, ei înţeleg prin acest termen cu totul altceva decît intelectualii eseri. Bilanţul statistic al repartiţiei proprietăţilor funciare moşiereşti şi ţărăneşti în Rusia poate fi rezumat prin următoarele cifre : 300 de familii ţărăneşti posedă 2 000 de deseatine, iar *un singur* moşier posedă *tot atît*. Este clar că la ei revendicarea „egalizării" conţine ideea unei egalizări în drepturi a celor 300 cu acel unul.

Necesitatea naţionalizării pămîntului — măsură întru totul burgheză şi deosebit de progresistă — a fost pregătită de întreaga dezvoltare anterioară a agriculturii în Rusia şi de dezvoltarea pieţei mondiale. Războiul a agravat toate contradicţiile. Iar acum trecerea imediată a pămînturilor în mîna ţăranilor este o cerinţă imperios dictată de nevoile perioadei de război. Cerînd ţăranilor *să aştepte* pînă la Adunarea constituantă (cînd însămînţările trebuie făcute *acum*), Şingarevii & Co. agravează, în realitate, criza care ameninţă ca lipsa de cereale să se transforme în foamete. Ei încearcă să impună ţăranilor cu forţa o rezolvare burgheză-birocratică a problemei agrare. Nu putem aştepta însă ca proprietatea asupra pămînturilor să fie legiferată, deoarece criza se apropie cu paşi uriaşi. Ţăranii au şi luat o iniţiativă revoluţionară : în gubernia Penza ei iau de la moşieri inventarul viu şi mort, trecîndu-l în folosinţă obştească. Partidul nostru se pronunţă, bineînţeles, numai pentru o preluare *organizată* a pămînturilor şi a inventarului, deoarece acest lucru este necesar pentru *sporirea* producţiei, iar orice deteriorare a inventarului este în primul rînd în detrimentul ţăranilor şi al muncitorilor înşişi.

Pe de altă parte, noi sîntem pentru organizarea separată a muncitorilor agricoli.

„Pravda" nr. 45 din 13 mai (30 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

16

REPLICI DATE ÎN CURSUL DEZBATERILOR ASUPRA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA PROBLEMA AGRARĂ 28 APRILIE (11 MAI)

1

Tovarăşi, cred că tov. Angarski se contrazice într-o serie de puncte. Eu vorbesc despre baza *materială* a tendinţelor de naţionalizare. Ţăranii n-au idee de ce înseamnă naţionalizarea. Eu spuneam că există anumite condiţii ale pieţei din Rusia şi ale pieţei internaţionale, fapt care se exprimă în preţurile ridicate la cereale. Fiecare ţăran vede, ştie şi simte oscilarea acestor preţuri. Iar gospodăria trebuie să se adapteze la aceste condiţii, la aceste preţuri. Eu spuneam că vechiul sistem de proprietate funciară a ajuns să nu mai corespundă de loc cu noua organizare a gospodăriei, şi această necorespondenţă explică de ce ţăranii se avîntă înainte. Ţăranul este proprietar, spune tov. Angarski. El are perfectă dreptate. Pe această realitate voia Stolîpin să fundamenteze schimbarea relaţiilor agrare ; deşi a depus toate strădaniile, totuşi el n-a reuşit s-o facă, deoarece schimbarea acestor relaţii nu este posibilă fără o transformare revoluţionară. Iată care este baza materială a tendinţei ţăranilor de naţionalizare a pămîntului, deşi ei nu ştiu de loc ce înseamnă naţionalizare. La ţăranul-proprietar există tendinţa instinctivă de a spune că pămîntul este al lui dumnezeu, deoarece în vechile condiţii de proprietate funciară nu se mai poate trăi. Propunerea tov. Angarski dovedeşte o totală confuzie. În paragraful al doilea se arată că proprietatea funciară ţărănească este prinsă de jos pînă sus, de-a lungul şi de-a latul în mreaja vechilor legături şi relaţii semiiobăgiste. Dar despre pămînturile moşiereşti se vorbeşte aici ? Nu. Amendamentul tov. Angarski porneşte dintr-o confuzie.

www.dacoromanica.ro

El mi-a atribuit ceea ce aici nu există, lucruri despre care ţăranii habar nu au. Ţăranii cunosc situaţia mondială după preţurile la cereale şi la produsele de larg consum, şi dacă satul este aşezat lîngă o cale ferată ţăranii simt asta în propria lor gospodărie. Nu se mai poate trăi ca înainte, iată ce simte el şi îşi exprimă acest sentiment în revendicarea radicală : jos cu întregul sistem vechi de proprietate funciară. Ţăranul vrea să fie proprietar, dar pe un pămînt împărţit într-un chip nou, ca să gospodărească pe un pămînt a cărui posesiune să fie determinată de actualele lui trebuinţe şi nu de cele pe care i le prescriu cutare sau cutare birocraţi. Asta ţăranul o ştie bine, dar, firește, o exprimă în alt chip, şi tocmai aici avem baza materială a tendinţelor de naţionalizare a pămîntului.

Publicat pentru prima oară în 1921, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

2

Soloviev propune ca rezoluţia să înceapă cu punctul cel mai esenţial, şi anume că partidul cere naţionalizarea pămîntului.

Amendamentul nu mi se pare esenţial. Am pus naţionalizarea la punctul al treilea, deoarece întîi trebuie să vină iniţiativa şi acţiunea revoluţionară, iar naţionalizarea este o lege care exprimă voinţa poporului. Mă pronunţ împotrivă.

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd şi Conferinţa generală a P.M.S.D. (b) din Rusia din aprilie 1917"

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

17
REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA PROBLEMA AGRARĂ [156]

În Rusia, existenţa proprietăţii funciare moşiereşti constituie reazemul material al puterii moşierilor iobăgişti şi chezăşia unei restaurări posibile a monarhiei. Această formă de proprietate funciară condamnă în mod inevitabil masa covîrşitoare a populaţiei din Rusia, ţărănimea, la mizerie, robie şi abrutizare, iar ţara întreagă la o stare de înapoiere în toate domeniile.

În Rusia, proprietatea funciară ţărănească, atît proprietatea lotuală (de obşte şi a gospodăriilor individuale), cît şi cea privată (pămînt luat în arendă şi pămînt cumpărat), este prinsă de jos pînă sus, de-a lungul şi de-a latul în mrejele vechilor legături şi relaţii semiiobăgiste, ale împărţirii ţăranilor în categorii rămase moştenire din vremea iobăgiei, ale intercalării pămînturilor etc. etc. Necesitatea de a sfărîma toate aceste bariere învechite şi dăunătoare, „de a descătuşa" pămînturile, de a reorganiza în chip nou toate relaţiile din cadrul proprietăţii funciare şi al agriculturii în concordanţă cu noile condiţii ale economiei ruse şi mondiale constituie baza materială a tendinţelor ţărănimii de naţionalizare a *tuturor* pămînturilor din cuprinsul statului.

Indiferent de utopiile mic-burgheze în care toate partidele şi grupurile narodnice înveşmîntează lupta maselor ţărăneşti împotriva proprietăţii funciare moşiereşti iobăgiste şi împotriva tuturor cătuşelor iobăgiste existente în întregul sistem de proprietate funciară şi de folosire a pămîntului din Rusia, însăşi această luptă exprimă tendinţa, întru totul burghezo-democratică, indiscutabil progresistă

www.dacoromanica.ro

şi economiceşte necesară, de a sfărîma radical toate aceste cătuşe.

Fiind o măsură burgheză, naţionalizarea pămîntului înseamnă maximum de libertate a luptei de clasă — posibil şi imaginabil în societatea capitalistă — şi eliberarea sistemului de folosire a pămîntului de toate reziduurile neburgheze. În afară de aceasta, naţionalizarea pămîntului, ca desfiinţare a proprietăţii private asupra pămîntului, ar însemna în practică o lovitură atît de puternică dată proprietăţii private asupra tuturor mijloacelor de producţie în general, încît partidul proletariatului trebuie să sprijine din toate puterile o asemenea transformare.

Pe de altă parte, ţărănimea înstărită din Rusia a creat de mult elemente ale burgheziei ţărăneşti, iar reforma agrară a lui Stolîpin a mărit, a înmulţit, a consolidat fără îndoială aceste elemente. La celălalt pol al satului au sporit, s-au înmulţit în aceeaşi măsură muncitorii agricoli salariaţi, proletarii şi masa ţărănimii semiproletare apropiată de ei.

Cu cît sfărîmarea şi înlăturarea proprietăţii funciare moşiereşti va fi mai categorică şi mai consecventă, cu cît mai categorică şi mai consecventă va fi în genere transformarea agrară burghezo-democratică în Rusia, cu atît lupta de clasă a proletariatului agricol împotriva ţărănimii înstărite (burghezia ţărănească) se va dezvolta cu mai multă forţă şi rapiditate.

De faptul dacă proletariatul orăşenesc va reuşi să ducă după sine proletariatul sătesc şi să-i alăture masa semiproletarilor de la sate sau dacă această masă va urma burghezia ţărănească, care tinde spre o alianţă cu Gucikov şi Miliukov, cu capitaliştii şi moşierii şi care în genere înclină spre contrarevoluţie, de acest fapt depind destinele şi deznodămîntul revoluţiei ruse, în măsura în care revoluţia proletară care începe în Europa nu va exercita asupra ţării noastre o influenţă directă şi puternică.

Pornind de la această poziţie a claselor şi de la acest raport al forţelor de clasă, conferinţa hotărăşte :

1) Partidul proletariatului luptă din toate puterile pentru confiscarea integrală şi imediată a tuturor pămînturilor moşiereşti din Rusia (precum şi a pămînturilor domeniale, bisericeşti, ale familiei imperiale etc. etc.).

www.dacoromanica.ro

2) Partidul se pronunţă categoric pentru trecerea imediată a tuturor pămînturilor în mîinile ţărănimii organizate în Sovietele de deputaţi ai ţăranilor sau în alte organe de autoadministrare locală, alese realmente în mod absolut democratic şi cu totul independente de moşieri şi de funcţionărime.

3) Partidul proletariatului cere naţionalizarea tuturor pămînturilor din cuprinsul ţării; naţionalizarea, care înseamnă trecerea dreptului de proprietate asupra tuturor pămînturilor în mîinile statului, dă instituţiilor democratice locale dreptul de a dispune de pămînt.

4) Partidul trebuie să lupte cu hotărîre atît împotriva guvernului provizoriu, care şi prin gura lui Şingarev şi prin declaraţiile sale colective impune ţăranilor „o învoială cu moşierii", adică de fapt o reformă cu caracter moşieresc, ameninţînd pe ţărani cu pedepse pentru „acte de samavolnicie", adică cu trecerea la folosirea violenţei de către o minoritate a populaţiei (moşierii şi capitaliştii) împotriva majorităţii, cît şi împotriva şovăielilor mic-burgheze ale majorităţii narodnicilor şi social-democraţilor menşevici, care povăţuiesc pe ţărani să nu ia întregul pămînt înainte de Adunarea constituantă.

5) Partidul sfătuieşte pe ţărani să ia pămîntul în mod organizat, fără a aduce nici cea mai mică stricăciune bunurilor materiale şi îngrijindu-se de mărirea producţiei.

6) Orice transformare agrară în genere poate avea succes şi poate fi trainică numai cu condiţia democratizării totale a statului, adică, pe de o parte, prin desfiinţarea poliţiei, a armatei permanente şi a funcţionărimii în fapt privilegiate, şi, pe de altă parte, prin existenţa celei mai largi autoadministrări locale, fără nici o supraveghere sau tutelă de sus.

7) Este necesar să se treacă imediat şi pretutindeni la organizarea separată şi independentă a proletariatului agricol, atît sub forma Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor agricoli (şi a unor Soviete separate de deputaţi ai ţărănimii semiproletare), cît şi prin crearea de grupuri sau fracţiuni proletare în Sovietele comune de deputaţi ai ţăranilor, în toate organele de administrare locală şi orăşenească etc. etc.

www.dacoromanica.ro

8) Partidul este dator să sprijine iniţiativa comitetelor ţărăneşti care, într-o serie de localităţi din Rusia, predau inventarul moşieresc viu şi mort în mîinile ţărănimii organizate în cadrul lor pentru o folosire social-reglementată în vederea lucrării tuturor pămînturilor.

9) Partidul proletariatului trebuie să sfătuiască pe proletarii şi pe semiproletarii de la sate să se străduiască să formeze din fiecare moşie o gospodărie-model suficient de mare, care să fie gospodărită pe socoteala obştească de către Sovietele de deputaţi ai muncitorilor agricoli, sub conducerea unor agronomi şi folosindu-se cele mai bune mijloace tehnice.

„Pravda" nr. 45 din 13 mai (30 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul şpaltului de corectură, revăzut de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

18

REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA UNIREA INTERNAŢIONALIŞTILOR ÎMPOTRIVA BLOCULUI DEFENSIST MIC-BURGHEZ

Luînd în consideraţie :

1) că partidul socialiştilor-revoluţionari, cel al social-democraţilor menşevici etc. s-au situat în marea majoritate a cazurilor pe poziţia „defensismului revoluţionar", adică pe poziţia sprijinirii războiului imperialist (votarea împrumutului şi sprijinirea guvernului provizoriu, care reprezintă interesele capitalului) ;

2) că prin întreaga lor politică aceste partide promovează interesele şi punctul de vedere al micii burghezii şi pervertesc proletariatul, inoculîndu-i influenţa burgheză, sugerîndu-i ideea că guvernul şi-ar putea schimba politica imperialistă şi că el ar putea fi întors de pe calea atentatelor contrarevoluţionare împotriva libertăţii prin acorduri, prin „control", prin intrarea în guvern etc. ;

3) că această politică alimentează şi întăreşte atitudinea de credulitate inconştientă a maselor faţă de capitalişti, atitudine care reprezintă principala piedică în calea dezvoltării continue a revoluţiei şi creează posibilitatea înfrîngerii ei de către forţele contrarevoluţiei moşiereşti şi burgheze, —

—conferinţa hotărăşte :

1) să se considere totalmente imposibilă o unire cu partidele şi grupurile care promovează o asemenea politică ;

2) să se considere necesară apropierea şi unirea cu grupurile şi curentele care se situează în fapt pe poziţia internaţionalismului, pe baza unei rupturi cu politica trădării mic-burgheze a socialismului.

„Pravda" nr. 46 din 15 (2) mai 1917

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

19

REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA SOVIETELE DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR

În urma dezbaterilor în jurul rapoartelor şi comunicărilor tovarăşilor care activează în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din diferite localităţi din Rusia, conferinţa hotărăşte :

Într-o serie întreagă de localităţi din provincie, revoluţia păşeşte înainte prin organizarea cu de la sine putere a proletariatului şi a ţărănimii în Soviete, înlăturarea cu de la sine putere a vechilor autorităţi, crearea unei miliţii proletare şi ţărăneşti, trecerea tuturor pămînturilor în mîinile ţărănimii, introducerea controlului muncitorilor asupra fabricilor, a zilei de muncă de 8 ore, sporirea salariilor, asigurarea menţinerii producţiei la acelaşi nivel, instituirea controlului muncitorilor asupra repartiţiei produselor alimentare etc.

Această extindere a revoluţiei în provincie atît în lărgime, cît şi în adîncime constituie, pe de o parte, o dezvoltare a mişcării în direcţia trecerii întregii puteri în mîinile Sovietelor şi a instituirii controlului asupra producţiei de către muncitorii şi ţăranii înşişi, iar pe de altă parte o chezăşie a pregătirii pe scara întregii Rusii a forţelor pentru cea de-a doua etapă a revoluţiei, care trebuie să predea întreaga putere de stat în mîinile Sovietelor sau ale altor organe care să exprime direct voinţa majorităţii poporului (organele de autoadministrare locală, Adunarea constituantă etc.).

În cele două capitale şi în unele oraşe mari, sarcina trecerii puterii de stat în mîinile Sovietelor comportă dificul-

www.dacoromanica.ro

tăţi deosebit de mari şi necesită o pregătire deosebit de îndelungată a forţelor proletariatului. Aici sînt concentrate cele mai puternice forţe ale burgheziei. Aici apare mai pregnant politica de înţelegere cu burghezia, politică ce frînează adeseori iniţiativa revoluţionară a maselor şi face să slăbească spiritul lor de independenţă, lucru deosebit de periculos, dată fiind importanţa acestor Soviete, ca centre conducătoare, pentru provincie.

De aceea sarcina partidului proletar este, pe de o parte, să sprijine sub toate aspectele menţionata dezvoltare a revoluţiei în provincie, iar pe de alta să ducă în Soviete o luptă perseverentă (prin propagandă şi noi alegeri) pentru triumful liniei proletare; să-şi concentreze toate eforturile şi toată atenţia asupra masei muncitorilor şi soldaţilor, asupra delimitării liniei proletare de linia mic-burgheză, a liniei internaţionaliste de linia defensistă, a liniei revoluţionare de linia oportunistă, asupra organizării şi înarmării muncitorilor, asupra pregătirii forţelor lor pentru etapa următoare a revoluţiei.

Conferinţa declară încă o dată că e necesară o activitate multilaterală în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, sporirea numărului lor, creşterea forţei lor, unirea în cadrul lor a grupurilor proletare, internaţionaliste ale partidului nostru.

„Pravda" nr. 46 din 15 (2) mai 1917

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

20
CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA PROBLEMA NAŢIONALĂ 29 APRILIE (12 MAI)

1
PROCES-VERBAL

Începînd din 1903, cînd a fost adoptat programul partidului nostru, am avut de întîmpinat de fiecare dată o înverşunată opoziţie din partea tovarăşilor polonezi. Dacă veţi studia procesele-verbale ale Congresului al II-lea, veţi vedea că încă de atunci ei veneau cu aceleaşi argumente pe care le găsim şi astăzi şi că social-democraţii polonezi au părăsit congresul, considerînd inacceptabilă pentru ei recunoaşterea dreptului naţiunilor la autodeterminare. Şi de atunci ne lovim de fiecare dată de una şi aceeaşi problemă. În 1903 imperialismul exista, dar atunci el n-a fost invocat printre argumentele aduse ; şi acum, ca şi atunci, poziţia social-democraţiei poloneze rămîne o stranie şi inexplicabilă eroare : oamenii aceştia vor să reducă poziţia partidului nostru la poziţia unor şovinişti.

Îndelungata asuprire a Poloniei de către Rusia a făcut ca politica ei să fie o politică pe deplin naţională, şi întreg poporul polonez nutreşte cu ardoare un singur gînd : răzbunarea împotriva muscalilor. Nimeni n-a asuprit pe polonezi ca poporul rus. Ţarii au făcut din poporul rus un sugrumător al libertăţii polone. Nu există popor care să fie pătruns de atîta ură împotriva Rusiei, nu există popor căruia Rusia să-i fie atît de odioasă cum le este polonezilor, şi de aici rezultă un fenomen ciudat. Polonia constituie o piedică în calea mişcării socialiste din cauza burgheziei poloneze. Piară întreaga lume, numai Polonia să fie liberă. Un asemenea mod de a pune problema este, fără îndoială, o batjocorire a internaţionalismului. Desigur că Polonia geme acum sub jugul asupririi, dar ca naţiona-

www.dacoromanica.ro

liştii polonezi să conteze pe eliberarea ei de către Rusia este o trădare faţă de Internaţională. Naţionaliştii polonezi au sădit însă concepţiile lor atît de adînc în popor, încît aşa sînt privite lucrurile acolo.

Un merit imens, un merit istoric al tovarăşilor social-democraţi polonezi, îl constituie faptul că ei au lansat o lozincă internaţionalistă şi au declarat : lucrul cel mai important pentru noi este alianţa frăţească cu proletariatul din celelalte ţări şi nu vom accepta niciodată un război pentru eliberarea Poloniei. Este meritul lor şi de aceea am considerat întotdeauna drept socialişti numai pe aceşti tovarăşi social-democraţi polonezi. Ceilalţi sînt patrioţi, nişte Plehanovi polonezi. Dar din cauza acestei originale poziţii, cînd pentru a salva socialismul oamenii au trebuit să lupte împotriva unui naţionalism feroce, morbid, a rezultat un fenomen ciudat : tovarăşii vin la noi şi ne spun că trebuie să renunţăm la eliberarea Poloniei, la despărţirea ei.

De ce noi, velicoruşii, care asuprim un număr mai mare de naţiuni decît oricare alt popor, ar trebui să renunţăm la recunoaşterea dreptului la despărţire al Poloniei, Ucrainei, Finlandei ? Ni se propune să devenim şovinişti, pentru că astfel vom uşura poziţia social-democraţilor în Polonia. Noi pretindem eliberarea Poloniei nu pentru că poporul polonez trăieşte între două state capabile să lupte. Dar în loc să declare că muncitorii polonezi trebuie să judece astfel : rămîn democraţi numai acei social-democraţi care consideră că poporul polonez trebuie să fie liber, căci şovinştii n-au ce căuta în rîndurile unui partid socialist, social-democraţii polonezi spun : tocmai pentru că socotim avantajoasă o alianţă cu muncitorii ruşi, noi sîntem împotriva despărţirii Poloniei. Şi au tot dreptul s-o spună. Oamenii aceştia însă nu vor să înţeleagă că pentru a consolida internaţionalismul nu trebuie repetate unele şi aceleaşi cuvinte, ci în Rusia trebuie să se insiste asupra libertăţii de despărţire a naţiunilor asuprite, iar în Polonia trebuie subliniată libertatea de unire. Libertatea de unire presupune şi libertatea de despărţire. Noi, ruşii, trebuie să subliniem libertatea de despărţire, iar în Polonia libertatea de unire.

www.dacoromanica.ro

Avem aici o serie de sofisme care duc la o totală renunţare la marxism. Punctul de vedere al tovarăşului Peatakov constituie o repetare a punctului de vedere al Rosei Luxemburg... * (exemplul Olandei). Aşa raţionează tov. Peatakov şi aşa se combate pe el însuşi, deoarece în teorie el se pronunţă pentru negarea libertăţii de despărţire, iar poporului îi spune : nu e socialist cine neagă libertatea de despărţire. Cele afirmate aici de tovarăşul Peatakov reprezintă o nemaipomenită confuzie. În Europa occidentală predomină ţările în care problema naţională a fost rezolvată de multă vreme. Cînd se spune că problema naţională a fost rezolvată, se are în vedere Europa occidentală. Tov. Peatakov aplică acest lucru acolo unde nu se potriveşte, în Europa răsăriteană, şi astfel ajungem într-o situaţie ridicolă.

Vă daţi seama ce groaznică harababură iese de aici ! Finlanda se află în imediata noastră vecinătate. Tov. Peatakov nu dă în privinţa ei un răspuns concret şi se încurcă cu totul. Aţi putut citi ieri în „Raboceaia Gazeta" că în Finlanda separatismul ia amploare. Finlandezii vin şi spun că separatismul ia amploare la ei deoarece cadeţii nu acordă Finlandei autonomie deplină. Acolo se maturizează o criză, nemulţumirea împotriva guvernatorului general Rodicev creşte, iar „Raboceaia Gazeta" scrie că finlandezii trebuie să aştepte pînă la Adunarea constituantă, deoarece în Adunarea constituantă se va ajunge la un acord între Finlanda şi Rusia. Ce înseamnă un acord ? Finlandezii trebuie să spună că ei au dreptul să-şi hotărască într-un fel sau altul soarta, iar velicorusul care ar nega acest drept ar fi un şovinist. Altceva ar fi dacă am spune muncitorului finlandez : hotărăşte cum îţi convine... *

Tov. Peatakov nu face decît să nege lozinca noastră, afirmînd că asta înseamnă a nu da o lozincă pentru revoluţia socialistă, dar nici el n-a venit cu o lozincă corespunzătoare. Metoda revoluţiei socialiste sub lozinca : „jos graniţele" este o totală confuzie. Noi n-am reuşit să publicăm articolul în care am denumit această concepţie

* Omisiune în procesul-verbal. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„economism imperialist“ *. Ce înseamnă „metoda“ revoluţiei socialiste sub lozinca „jos graniţele“ ? Noi admitem necesitatea statului, iar statul presupune graniţe. Statul poate, desigur, să aibă un guvern burghez, noi însă avem nevoie de Soviete. Dar şi pentru ele se pune problema graniţelor. Ce înseamnă „jos graniţele“ ? Aici începe anarhia... „Metoda“ revoluţiei socialiste sub lozinca „jos graniţele“ este pur şi simplu o confuzie. Cînd revoluţia socialistă se va maturiza, cînd ea se va produce, se va extinde şi asupra altor ţări, iar noi o vom ajuta ; cum o vom face însă nu ştim. „Metoda revoluţiei socialiste“ este o frază fără conţinut. Întrucît există probleme care au rămas nerezolvate de revoluţia burgheză, sîntem pentru rezolvarea lor. Faţă de mişcarea separatistă sîntem indiferenţi, neutri. Dacă Finlanda, dacă Polonia, Ucraina se vor despărţi de Rusia, nu-i nimic rău aici. Ce poate fi rău ? Cine afirmă asta este şovinist. Trebuie să-ţi fi pierdut minţile ca să continui politica ţarului Nicolaie. Doar Norvegia s-a despărţit de Suedia... Altădată Alexandru I şi Napoleon făceau schimb de popoare, altădată ţarii făceau schimburi care aveau ca obiect Polonia. Iar noi să continuăm această tactică a ţarilor ? Asta înseamnă renunţare la tactica internaţionalistă, înseamnă şovinism de cea mai rea speţă. Dacă Finlanda se va despărţi, ce va fi rău aici ? La ambele popoare, la proletariatul din Norvegia şi la cel din Suedia, încrederea reciprocă s-a întărit după despărţire. Moşierii suedezi voiau să pornească un război, dar muncitorii suedezi s-au împotrivit şi au spus : noi nu vom merge să luptăm în acest război.

Finlandezii nu vor acum decît autonomia. Noi cerem să se acorde Finlandei libertate deplină, atunci încrederea faţă de democraţia rusă se va întări ; cînd acest fapt va fi tradus în practică, tocmai atunci ei nu se vor despărţi. Cînd d-l Rodicev vine la ei şi începe tocmeala cu autonomia, tovarăşii finlandezi vin la noi şi spun : avem nevoie de autonomie. Împotriva lor se deschide foc cu toate tunurile şi li se spune : „aşteptaţi Adunarea

* Vezi V. *I. Lenin*. Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 60—69. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

constituantă". Noi declarăm însă : „socialistul rus care este împotriva libertăţii Finlandei este un şovinist".

Noi declarăm că graniţele se stabilesc prin voinţa populaţiei. Rusie, să nu cutezi să duci război pentru Kurlanda ! Germanie, afară cu trupele tale din Kurlanda ! Iată cum rezolvăm noi problema despărţirii. Proletariatul nu poate să recurgă la violenţă, căci el nu trebuie să împiedice libertatea popoarelor. Lozinca „jos graniţele" va fi justă atunci cînd revoluţia socialistă va deveni o realitate şi nu o metodă, iar noi vom spune atunci : tovarăşi, veniţi la noi...

Cu totul altfel se pune problema războiului. Noi nu vom renunţa la un război revoluţionar de va fi nevoie. Nu sîntem pacifişti... Cînd la noi stă un Miliukov şi trimite în Finlanda pe Rodicev, care se tocmeşte acolo fără ruşine cu poporul finlandez, noi spunem : popor rus, să nu cutezi să violentezi Finlanda : nu poate fi liber un popor care asupreşte alte popoare [157]. În rezoluţia cu privire la Borgbjerg, noi spunem : retrageţi trupele şi lăsaţi naţiunea să hotărască ea singură asupra problemei. Iată, dacă mîine Sovietul va lua puterea în mîinile sale, aceasta nu va fi o „metodă a revoluţiei socialiste" ; noi vom spune atunci : Germanie, afară cu trupele tale din Polonia ; Rusie, afară cu trupele tale din Armenia, căci altfel totul va fi numai o înşelăciune.

Despre Polonia sa asuprită, tov. Dzerjinski ne spune că acolo toţi sînt şovinişti. Dar de ce nici unul dintre polonezi n-a spus ce-i de făcut cu Finlanda, ce-i de făcut cu Ucraina, de ce n-a spus nici un cuvînt în această privinţă ? Din 1903 discutăm atît de mult această chestiune, încît îţi vine greu să mai vorbeşti despre ea. Du-te unde vrei... Cine nu se situează pe o asemenea poziţie este un anexionist, un şovinist. Noi vrem o alianţă frăţească a tuturor popoarelor. Dacă va exista o Republică ucraineană şi o Republică rusă, între ele se va statornici o mai strînsă legătură, mai multă încredere. Dacă ucrainenii vor vedea că la noi este republică a Sovietelor, ei nu se vor despărţi, dar dacă la noi va fi o republică a lui Miliukov, ei se vor despărţi. Cînd tov. Peatakov declară în totală contradicţie cu propriile sale concepţii : sîntem împotriva

www.dacoromanica.ro

menţinerii cu forţa în cadrul graniţelor, aceasta înseamnă a admite dreptul naţiunilor la autodeterminare. Noi nu vrem cîtuşi de puţin ca ţăranul din Hiva să trăiască sub domnia hanului din Hiva. Prin dezvoltarea revoluţiei noastre, vom exercita o influenţă asupra maselor asuprite. Numai aşa trebuie pusă problema agitaţiei în rîndurile maselor asuprite.

Dar orice socialist rus care nu admite libertatea Finlandei şi a Ucrainei va aluneca pe panta şovinismului. Şi nu se vor putea justifica niciodată prin nici un fel de sofisme şi referiri la „metoda" lor.

Publicat pentru prima oară în 1921, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XIV, partea a II-a

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

2

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tov. Lenin a amintit că social-democraţii polonezi s-au pronunţat împotriva dreptului la autodeterminarea naţională în 1903, cînd problema nu se punea în perspectiva unei revoluţii socialiste. Specificul poziţiei adoptate de ei în problema naţională este determinat de situaţia lor specială în Polonia ; jugul ţarist alimenta pasiunile naţionaliste ale păturilor burgheze şi mic-burgheze din Polonia. Social-democraţii polonezi au avut de susţinut o luptă înverşunată cu acei „socialişti" (P.P.S. [158]) care erau gata să accepte chiar şi un război european de dragul eliberării Poloniei, şi numai ei, social-democraţii polonezi, propagînd sentimentul solidarităţii internaţionale în rîndul muncitorilor polonezi, i-au dus pe aceştia la o apropiere de muncitorii ruşi. Dar încercarea lor de a impune socialiştilor aparţinînd unor naţiuni *asupritoare* negarea dreptului la autodeterminare este cît se poate de greşită şi, dacă ar izbîndi, n-ar avea alt rezultat decît acela că social-democraţii ruşi ar trece pe poziţii şoviniste. Negînd naţiunilor asuprite dreptul la autodeterminare, socialiştii aparţinînd

www.dacoromanica.ro

naţiunilor asupritoare devin şovinişti, ajung să sprijine propria lor burghezie. Socialiştii ruşi trebuie să lupte pentru *libertatea de despărţire* a naţiunilor asuprite, socialiştii aparţinînd naţiunilor asuprite trebuie să susţină libertatea de unire ; atît unii, cît şi ceilalţi trebuie să meargă, formal, pe căi diferite (în fond aceleaşi însă) spre acelaşi ţel : spre organizarea internaţională a proletariatului. Cei care afirmă că problema naţională a fost rezolvată în cadrul orînduirii burgheze uită că ea e rezolvată (şi încă nu pretutindeni) numai în Apusul Europei, unde puritatea populaţiei atinge 90%, dar nu în Răsărit, unde puritatea populaţiei se limitează la maximum 43%. Exemplul Finlandei demonstrează că problema naţională se află efectiv la ordinea zilei şi că trebuie să se facă alegerea între sprijinirea burgheziei imperialiste şi datoria solidarităţii internaţionale, care nu tolerează ca voinţa naţiunilor asuprite să fie violentată. Menşevicii, cerînd socialiştilor finlandezi „să rabde" pînă la Adunarea constituantă şi să rezolve problema autonomiei *împreună* cu ea, s-au pronunţat, de fapt, în spiritul imperialiştilor ruşi.

„Pravda" nr. 46 din 15 (2) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

21
REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA PROBLEMA NAȚIONALĂ

Politica de asuprire națională, lăsată moștenire de absolutism și monarhie, este sprijinită de moșieri, capitaliști și de mica burghezie, interesate să-și apere privilegiile de clasă și să dezbine pe muncitorii de diferite naționalități. Imperialismul contemporan, accentuînd tendința de a subjuga popoarele slabe, constituie un nou factor de intensificare a asupririi naționale.

Desființarea asupririi naționale, în măsura în care ea poate fi realizată în societatea capitalistă, nu este posibilă decît în condițiile unei orînduiri republicane consecvent democratice și ale unei conduceri consecvent democratice a statului, care să asigure deplina egalitate în drepturi tuturor națiunilor și limbilor.

Trebuie să se recunoască tuturor națiunilor din cuprinsul Rusiei dreptul la liberă despărțire și la formarea unui stat independent. Negarea acestui drept și neluarea de măsuri care să-i asigure realizarea în practică echivalează cu sprijinirea politicii de cotropire sau anexioniste. Numai recunoașterea de către proletariat a dreptului națiunilor la despărțire asigură solidaritatea deplină a muncitorilor aparținînd unor națiuni diferite și contribuie la o apropiere cu adevărat democratică între națiuni.

Conflictul ivit în momentul de față între Finlanda și guvernul provizoriu rus arată deosebit de concret că negarea dreptului la liberă despărțire duce pur și simplu la continuarea politicii țariste.

Problema dreptului națiunilor la liberă despărțire nu trebuie confundată cu aceea a oportunității despărțirii unei

www.dacoromanica.ro

naţiuni sau alteia într-un moment sau altul. Partidul proletariatului trebuie să rezolve această din urmă problemă de la caz la caz, în mod cu totul independent, ţinînd cont de interesele întregii dezvoltări sociale şi de interesele luptei de clasă a proletariatului pentru socialism.

Partidul cere o largă autonomie regională, desfiinţarea supravegherii de sus, desfiinţarea obligativităţii unei limbi oficiale şi fixarea graniţelor regiunilor autonome şi ale celor care se autoadministrează, pe baza voinţei exprimate de însăşi populaţia locală, care va ţine seama de condiţiile economice şi de trai, de compoziţia naţională a populaţiei etc.

Partidul proletariatului respinge categoric aşa-zisa „autonomie cultural-naţională", adică scoaterea şcolilor etc. din competenţa statului şi trecerea lor în mîna unui fel de diete naţionale. Autonomia cultural-naţională desparte în mod artificial pe muncitorii care trăiesc în aceeaşi localitate sau muncesc chiar în aceeaşi întreprindere, după apartenenţa lor la cutare sau cutare „cultură naţională", adică consolidează legătura dintre muncitori şi cultura burgheză a diferitelor naţiuni, în timp ce sarcina social-democraţiei este consolidarea culturii internaţionale a proletariatului mondial.

Partidul cere să se introducă în constituţie o lege fundamentală care să desfiinţeze orice privilegii ale oricărei naţiuni şi să pună capăt oricăror încălcări ale drepturilor minorităţilor naţionale.

Interesele clasei muncitoare reclamă unirea muncitorilor tuturor naţionalităţilor din Rusia în organizaţii proletare unice : politice, sindicale, cooperatiste, culturale etc. Numai această grupare a muncitorilor de diferite naţionalităţi în organizaţii unice va da proletariatului posibilitatea să ducă o luptă victorioasă împotriva capitalului internaţional şi împotriva naţionalismului burghez.

Supliment la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda" din 16 (3) mai 1917

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

22

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAŢIA DIN INTERNAŢIONALĂ ŞI SARCINILE P.M.S.D. (b) DIN RUSIA 29 APRILIE (12 MAI)

1

PROCES-VERBAL

Tov. Zinoviev însuşi a recunoscut că vizita noastră la Stockholm va fi ultima şi că vom merge acolo în scopuri informative.

Cînd Grimm ne-a invitat la conferinţă, eu nu m-am dus, deoarece vedeam că nu se poate sta de vorbă cu nişte oameni care se plasează pe poziţiile social-şovinismului. Noi declarăm : „nu participăm nicăieri alături de social-şovinişti". Noi venim şi ne adresăm părţii zimmerwaldiene de stînga. Grimm avea şi dreptul moral şi formal de a scrie rezoluţia de astăzi. Dreptul său se sprijinea pe Kautsky în Germania şi pe Longuet în Franţa. Sub aspectul formal, lucrurile se prezintă astfel : Grimm a declarat în presă : „noi ne vom dizolva biroul îndată ce Huysmans va întruni biroul". Cînd am arătat că la Zimmerwald nu s-a adoptat o asemenea hotărîre, el a fost de acord, dar a declarat că „majoritatea aşa vede lucrurile", ceea ce era adevărat.

În ceea ce priveşte vizita : „de informat ne vom informa, vom lua contact cu stînga zimmerwaldiană". A sconta că am mai putea atrage pe cineva, în această privinţă sînt slabe speranţe. Nu trebuie să ne facem iluzii : în primul rînd, vizita nu va avea loc ; în al doilea rînd, ea

www.dacoromanica.ro

va fi ultima ; în al treilea rînd, din punct de vedere tehnic nu putem atrage elementele care vor să rupă cu social-şoviniştii. Dar să facă tov. Noghin prima vizită la Stockholm, iar tov. Zinoviev ultima. În ceea ce mă priveşte, îmi exprim dorinţa legitimă ca experienţa cu ultima vizită să aibă loc cît mai repede şi cu cît mai mult succes.

Publicat pentru prima oară în 1925, în volumul „Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd şi Conferinţa generală a P.M.S.D. (b) din Rusia din aprilie 1917"

Se tipăreşte după exemplarul manuscris al procesului-verbal

2

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tov. Lenin a prezentat propunerea de a se declara că P.M.S.D.R. rămîne în blocul de la Zimmerwald numai în scopuri informative şi că deci *a şi* ieşit din bloc. Experienţa a demonstrat, spune el, că nu are rost să rămînem mai departe în bloc. În multe ţări, Zimmerwaldul a devenit chiar o frînă pentru progresul mişcării. Îndărătul lui se camuflează social-şoviniştii.

„Pravda" nr. 46 din 15 (2) mai 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

23
CUVÎNTARE ÎN SUSŢINEREA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL 29 APRILIE (12 MAI)

A vorbi în rezoluţia cu privire la momentul actual numai despre condiţiile din Rusia este o greşeală. Războiul ne-a legat atît de indisolubil, încît ar fi o mare greşeală să ignorăm totalitatea relaţiilor internaţionale.

Ce sarcini se vor ridica în faţa proletariatului din Rusia dacă mişcarea mondială ne va pune în faţa revoluţiei sociale ? — iată principala problemă care este examinată în rezoluţie.

„Premisele obiective ale revoluţiei socialiste, care, fără îndoială, existau încă înainte de război în ţările cele mai înaintate şi mai dezvoltate, se maturizau şi se maturizează în continuare cu o mare repeziciune, ca urmare a războiului. Procesul de înlăturare şi dispariţie a gospodăriilor mici şi mijlocii se accelerează şi mai mult. Concentrarea şi internaţionalizarea capitalului iau proporţii gigantice. Capitalismul monopolist se transformă în capitalism monopolist de stat ; într-o serie de ţări sub presiunea momentului, se introduce reglementarea socială a producţiei şi a repartiţiei, iar în unele se trece la obligativitatea generală a muncii".

Înainte de război a existat monopolul trusturilor, sindicatelor, în timpul războiului s-a introdus monopolul de stat. Obligativitatea generală a muncii este un element nou, care constituie o parte din ansamblul socialismului, lucru pe care adeseori îl dau uitării cei cărora le este teamă să examineze în mod concret condiţiile create.

www.dacoromanica.ro

Centrul de greutate al primei părţi a rezoluţiei este axat pe caracterizarea condiţiilor economiei capitaliste mondiale. Este interesant că Engels arăta în urmă cu 27 de ani cît de nesatisfăcător este acest mod de a pune problema capitalismului, cînd, fără a se ţine seama de rolul trusturilor, se spune: „ceea ce caracterizează capitalismul este lipsa de plan". Engels observă: „acolo unde există trusturi, nu e lipsă de plan deşi există capitalism". Este cu atît mai potrivit să dăm această indicaţie acum, cînd avem un stat militar: capitalismul monopolist de stat. Introducerea planului nu scoate pe muncitori din situaţia lor de robi, iar capitaliştii storc profituri într-un mod mai „planificat". În momentul de faţă asistăm la transformarea directă a capitalismului în forma lui planică superioară.

Partea a doua a rezoluţiei nu necesită explicaţii.

Asupra părţii a treia însă trebuie să ne oprim mai amănunţit (citeşte din rezoluţie).

„Proletariatul din Rusia, care acţionează într-una dintre cele mai înapoiate ţări din Europa, în mijlocul unei mase a populaţiei formate din ţărani cu gospodărie mică, nu-şi poate pune drept scop înfăptuirea imediată a unei transformări socialiste.

Ar fi însă o mare greşeală, iar în practică ar însemna chiar o trecere totală de partea burgheziei să se deducă de aici că ar fi necesar ca clasa muncitoare să acorde sprijin burgheziei sau să-şi limiteze activitatea la un cadru acceptabil pentru mica burghezie ori să renunţe la rolul conducător al proletariatului în munca de lămurire a poporului asupra caracterului urgent al unei serii de acţiuni — devenite actuale din punct de vedere practic — pe calea spre socialism".

Din primele premise se trage, de obicei, următoarea concluzie: „Rusia este o ţară înapoiată, ţărănească, micburgheză, şi de aceea nici vorbă nu poate fi de o revoluţie socială", dar se dă uitării faptul că războiul ne-a pus în condiţii neobişnuite şi că alături de mica burghezie există marele capital. Şi ce să facă Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor cînd puterea va trece în mîinile lor?

www.dacoromanica.ro

Să treacă de partea burgheziei ? Clasa muncitoare continuă lupta ei de clasă — iată răspunsul.

Ce este posibil şi ce este necesar în condiţiile existenţei puterii Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor ?

În primul rînd, naţionalizarea pămîntului. Naţionalizarea pămîntului este o măsură burgheză ; ea nu exclude capitalismul, după cum nici capitalul nu o exclude, dar dă o lovitură puternică proprietăţii private. Apoi (c i t e ş t e) :

„...instituirea controlului de stat asupra tuturor băncilor, concomitent cu fuzionarea lor într-o bancă centrală unică, precum şi asupra instituţiilor de asigurare şi a celor mai mari sindicate capitaliste (de pildă Sindicatul fabricanţilor de zahăr, Produgol, Prodamet etc.) şi trecerea treptată la o impunere mai echitabilă, progresivă pe venit şi pe avere. Sînt măsuri întru totul maturizate din punct de vedere economic, absolut realizabile imediat din punct de vedere tehnic, iar din punct de vedere politic măsuri care *pot* avea sprijinul majorităţii covîrşitoare a ţăranilor, care vor avea de cîştigat sub toate aspectele de pe urma acestor transformări".

Acest punct a necesitat o discuţie. Încă în „Pravda" am avut prilejul să declar în legătură cu articolele lui Plehanov : „cei ce vorbesc despre imposibilitatea socialismului caută să-l prezinte aşa cum le convine lor : nebulos, neclar, să-l prezinte ca un salt". Însuşi Kautsky scrie : „nici un socialist nu vorbeşte despre desfiinţarea proprietăţii private în ceea ce-i priveşte pe ţărani". Înseamnă însă că existenţa marelui capital ne dispensează de controlul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor asupra producţiei, asupra sindicatelor fabricanţilor de zahăr etc. ? Această măsură nu înseamnă socialism ; ea este o măsură tranzitorie, dar înfăptuirea unor asemenea măsuri legate de existenţa Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor va face ca Rusia să păşească cu un picior în socialism, cu un singur picior, deoarece majoritatea ţărănimii conduce cealaltă latură economică a ţării. Că aceste transformări

www.dacoromanica.ro

sînt maturizate din punct de vedere economic nu se poate nega. Pentru a le înfăptui din punct de vedere politic trebuie să ai majoritatea, iar majoritatea o constituie ţăranii, care sînt, fără îndoială, interesaţi în aceste transformări. Dacă ei vor avea destul spirit de organizare, asta-i altă problemă, noi nu răspundem pentru ei.

O veche şi obişnuită expresie împotriva socialismului spune că el înseamnă „o cazarmă de masă", „o birocraţie de masă". Noi trebuie să punem acum problema socialismului altfel decît se punea pînă acum, să-l transpunem din domeniul nebulosului într-un domeniu cît se poate de concret: naţionalizarea pămînturilor, control asupra sindicatelor etc. (citeşte din rezoluţie).

„Toate măsurile menţionate, precum şi altele similare, pot şi trebuie să fie nu numai discutate şi pregătite pentru a fi înfăptuite pe scara întregului stat, în condiţiile trecerii întregii puteri în mîna proletarilor şi semiproletarilor, ci şi realizate de organele revoluţionare locale ale puterii întregului popor atunci cînd lucrul devine posibil.

Măsurile menţionate trebuie să fie înfăptuite cu o deosebită prudenţă şi cu multe precauţii; este necesar să cucereşti o majoritate stabilă a populaţiei şi să o faci să ajungă la convingerea conştientă că cutare sau cutare măsură este realizabilă din punct de vedere practic. Tocmai în această direcţie trebuie să-şi îndrepte atenţia şi eforturile avangarda conştientă a maselor muncitoare, care sînt datoare să ajute masele ţărăneşti să găsească o ieşire din actuala stare de ruină".

Ultimele cuvinte constituie miezul întregii rezoluţii: noi preconizăm socialismul nu ca pe un salt, ci ca pe o ieşire practică din actuala stare de ruină.

„Revoluţia este o revoluţie burgheză, şi de aceea nu este cazul să se vorbească de socialism", afirmă adversarii. Noi vom spune dimpotrivă: „tocmai fiindcă burghezia nu poate ieşi din situaţia care s-a creat, revoluţia merge mai departe". Noi nu trebuie să ne limităm la o frazeologie democratică, ci să explicăm maselor care este situaţia şi să le indicăm o serie de măsuri practice: să ia în mîinile

www.dacoromanica.ro

lor sindicatele, să le controleze prin Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor etc. Iar toate aceste măsuri odată înfăptuite vor face tocmai ca Rusia să păşească cu un picior în socialism. Programul nostru economic trebuie să arate cum să ieşim din starea de ruină — iată după ce trebuie să ne ghidăm.

Publicat pentru prima oară în 1925, în : „Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd şi Conferinţa generală a P.M.S.D. (b) din Rusia din aprilie 1917"

Se tipăreşte după exemplarul manuscris al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

24

REPLICI DATE ÎN TIMPUL DEZBATERII REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL 29 APRILIE (12 MAI)

1

Întrebare din sală. Controlul asupra sindicatelor şi băncilor este o măsură recomandabilă numai pe scara întregului stat sau aici sînt incluse şi măsuri cum ar fi controlul asupra întreprinderilor particulare etc. ?

Nu, ele nu sînt incluse aici, deoarece această practică, generată de viaţă, şi-a găsit locul într-o altă rezoluţie, unde se află într-o perspectivă mai bună *. Iar rezoluţia pe care o discutăm tratează despre altă temă : realizarea de măsuri pe calea spre socialism.

2

Soloviov propune un amendament : cîteva cuvinte prin care să se facă o caracterizare a statului din această perioadă de tranziţie, lucru foarte important, deoarece defineşte orientarea generală a muncii Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor...

Lenin este împotriva amendamentului propus de tov. Soloviov.

În diferitele rezoluţii dăm tot timpul definiţii concrete. Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor pot acţiona fără poliţie, deoarece dispun de soldaţi înarmaţi. Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor sînt instituţii care pot înlocui vechea funcţionărime.

Vechiul program agrar... ** nu a izbutit, dar trebuie spus : „partidul cere o republică proletar-ţărănească, fără

* Vezi volumul de faţă, p. 435. — *Nota red.*
** În procesul-verbal urmează un cuvînt indescifrabil. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

poliţie, fără armată permanentă şi fără funcţionărime". Avînd în vedere că această problemă a şi fost rezolvată * de conferinţă, nu ne mai rămîne decît să-i dăm o formulare.

Publicat pentru prima oară în 1925, în: „Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd şi Conferinţa generală a P.M.S.D. (b) din Rusia din aprilie 1917"

Se tipăreşte după exemplarul manuscris al procesului-verb.

* Vezi volumul de faţă, p. 419. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

25

REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL

Războiul mondial, generat de lupta trusturilor mondiale şi a capitalului bancar pentru dominaţia asupra pieţei mondiale, a dus la distrugeri masive de valori materiale, la distrugerea forţelor de producţie, la o atare creştere a industriei de război, încît pînă şi producerea unui minim absolut necesar de obiecte de consum şi de mijloace de producţie se dovedeşte imposibilă.

Astfel războiul a pus omenirea într-o situaţie din care nu există ieşire şi a adus-o în pragul pieirii.

Premisele obiective ale revoluţiei socialiste, care, fără îndoială, existau încă înainte de război în ţările cele mai înaintate şi mai dezvoltate, se maturizau şi se maturizează în continuare, ca urmare a războiului, cu o mare repeziciune. Procesul de eliminare şi dispariţie a gospodăriilor mici şi mijlocii se accelerează şi mai mult. Concentrarea şi internaţionalizarea capitalului iau proporţii gigantice. Capitalismul monopolist se transformă în capitalism monopolist de stat; într-o serie de ţări, sub presiunea momentului, se introduce reglementarea socială a producţiei şi a repartiţiei, iar în unele din ele se trece la obligativitatea generală a muncii.

În condiţiile menţinerii proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie, toate aceste măsuri tinzînd spre o mai mare monopolizare şi o mai mare etatizare a producţiei sînt însoţite inevitabil de înăsprirea exploatării maselor muncitoare, de creşterea asupririi, de faptul că este mai greu să se dea o ripostă exploatatorilor, de înte-

www.dacoromanica.ro

ţirea reacţiunii şi a despotismului militar şi, totodată, duc inevitabil la o creştere fabuloasă a profitului marilor capitalişti pe seama tuturor celorlalte pături ale populaţiei. la aservirea maselor muncitoare pe multe decenii prin tributul pe care ele trebuie să-l plătească capitaliştilor sub formă de dobînzi de miliarde în contul împrumuturilor În cazul desfiinţării proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie şi al trecerii întregii puteri de stat în mîinile proletariatului, aceleaşi condiţii constituie însă chezăşia succesului unei transformări a societăţii care va lichida exploatarea omului de către om şi va asigura bunăstarea generală.

*
* *

Pe de altă parte, previziunea socialiştilor din întreaga lume, care au declarat în unanimitate în Manifestul din 1912 de la Basel că *revoluţia proletară* este inevitabilă tocmai în legătură cu războiul imperialist care se apropia pe atunci şi care bîntuie astăzi, este adeverită concret de desfăşurarea evenimentelor.

Revoluţia rusă este numai prima etapă a celei dintîi dintre revoluţiile proletare pe care războiul le generează în mod inevitabil.

În toate ţările creşte indignarea maselor largi populare împotriva clasei capitaliştilor şi conştiinţa proletariatului că numai trecerea puterii în mîinile sale şi desfiinţarea proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie vor salva omenirea de la pieire.

În toate ţările, în special în ţările cele mai înaintate, Anglia şi Germania, sute de socialişti care n-au trecut de partea burgheziei naţionale „proprii" au fost zvîrliţi în închisori de guvernele capitaliştilor, care, prin aceste persecuţii, dovedesc limpede că se tem de revoluţia proletară ce creşte în adîncurile maselor populare. Maturizarea ei în Germania este atestată şi de grevele de masă, care au crescut în amploare mai ales în cursul ultimelor săptămîni, precum şi de faptul că pe front se înmulţesc cazurile de fraternizare a soldaţilor germani cu cei ruşi.

www.dacoromanica.ro

Încrederea frăţească şi alianţa frăţească dintre muncitorii din toate ţările, dintre muncitorii care astăzi se extermină unii pe alţii de dragul intereselor capitaliştilor, încep să se restabilească încetul cu încetul, iar acest fapt creează, la rîndul său, premise pentru acţiuni revoluţionare solidare ale muncitorilor din diferite ţări. Numai asemenea acţiuni pot asigura revoluţiei socialiste mondiale o dezvoltare cît mai sistematică şi un succes cît mai sigur.

*
* *

Proletariatul din Rusia, care acţionează într-una dintre cele mai înapoiate ţări din Europa, în mijlocul unei mase a populaţiei formate din ţărani cu gospodărie mică, nu-şi poate pune drept scop înfăptuirea imediată a unei transformări socialiste.

Ar fi însă o foarte mare greşeală, iar în practică ar însemna chiar o trecere totală de partea burgheziei, să se deducă de aici că clasa muncitoare trebuie să acorde sprijin burgheziei sau să-şi limiteze activitatea la un cadru acceptabil pentru mica burghezie ori să renunţe la rolul conducător al proletariatului în munca de lămurire a poporului asupra caracterului urgent al unei serii de acţiuni — devenite actuale din punct de vedere practic — pe calea spre socialism.

Un astfel de pas este, în primul rînd, naţionalizarea pămîntului. Această măsură, care nu depăşeşte cadrul orînduirii burgheze, ar constitui în acelaşi timp o puternică lovitură dată proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie şi de aceea ar face să crească influenţa proletariatului socialist asupra semiproletarilor de la sate.

Astfel de măsuri sînt, apoi, instituirea controlului de stat asupra tuturor băncilor concomitent cu fuzionarea lor într-o bancă centrală unică, precum şi asupra instituţiilor de asigurare şi a celor mai mari sindicate capitaliste (de pildă Sindicatul fabricanţilor de zahăr, Produgol, Prodamet etc.), şi trecerea treptată la o impunere mai echitabilă, progresivă pe venit şi pe avere. Sînt măsuri întru totul maturizate din punct de vedere economic, absolut

www.dacoromanica.ro

realizabile imediat din punct de vedere tehnic, iar din punct de vedere politic măsuri care *pot* avea sprijinul majorității covîrșitoare a țăranilor, care vor avea de cîștigat sub toate aspectele de pe urma acestor transformări.

Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc., care astăzi au împînzit Rusia cu o rețea din ce în ce mai ramificată, ar putea de asemenea, o dată cu măsurile arătate, să treacă la înfăptuirea obligativității generale a muncii, deoarece caracterul acestor instituții asigură, pe de o parte, trecerea spre toate aceste noi transformări numai în măsura în care covîrșitoarea majoritate a poporului va înțelege temeinic și în mod conștient necesitatea lor practică, iar pe de altă parte caracterul acestor instituții asigură o înfăptuire nu polițist-birocratică a transformărilor, ci participarea de bună voie a maselor organizate și înarmate ale proletariatului și ale țărănimii la rînduirea propriei lor gospodării.

Toate măsurile menționate, precum și altele similare pot și trebuie să fie nu numai discutate și pregătite pentru a fi înfăptuite pe scara întregului stat, în condițiile trecerii întregii puteri în mîna proletarilor și semiproletarilor, ci și realizate de organele revoluționare locale ale puterii întregului popor atunci cînd lucrul devine posibil.

Măsurile menționate trebuie să fie înfăptuite cu o deosebită prudență și cu multe precauții ; este necesar să cucerești o majoritate stabilă a populației și s-o faci să ajungă la convingerea conștientă că cutare sau cutare măsură este realizabilă din punct de vedere practic. Tocmai în această direcție trebuie să-și îndrepte atenția și eforturile avangarda conștientă a maselor muncitorești, care sînt datoare să ajute masele țărănești să găsească o ieșire din actuala stare de ruină.

Supliment la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda" din 16 (3) mai 1917

Se tipărește după textul Suplimentului, confruntat cu textul exemplarului dactilografiat al procesului-verbal, corectat de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

26

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONFERINŢEI 29 APRILIE (12 MAI)

Din lipsă de timp, Lenin renunţă să ia cuvîntul în susţinerea schimbării denumirii partidului şi trimite la ultima sa broşură, „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră" *, care va servi drept material de discuţie în organizaţiile locale.

Cîteva cuvinte cu privire la conferinţă.

Timpul a fost scurt şi am avut mult de lucru. Partidul nostru este pus în condiţii grele. Partidele defensiste sînt mari, dar masele proletare au o atitudine negativă faţă de defensism şi faţă de războiul imperialist. Rezoluţiile noastre nu se adresează direct maselor largi, ele vor coordona însă activitatea agitatorilor şi propagandiştilor noştri, iar cititorii vor găsi în ele un îndreptar pentru munca lor. Noi trebuie să vorbim în faţa a milioane de oameni, trebuie să atragem forţe noi din rîndurile maselor, să cerem muncitorilor conştienţi mai ridicaţi să explice tezele noastre la nivelul maselor. Vom depune toate eforturile pentru ca în broşurile noastre rezoluţiile să fie expuse mai popular şi sperăm că tovarăşii de pe teren vor face acelaşi lucru. Proletariatul va găsi în rezoluţiile noastre un material călăuzitor pentru a înainta spre a doua etapă a revoluţiei noastre.

(Conferinţa se încheie în acordurile Internaţionalei.)

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Conferinţa organizaţiei oraşeneşti Petrograd şi Conferinţa generală a P.M.S.D. (b) din Rusia din aprilie 1917"

Se tipăreşte după exemplarul manuscris al procesului-verbal

* Vezi volumul de faţă, p. 151—186. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

INTRODUCERE LA REZOLUȚIILE CONFERINȚEI A ȘAPTEA GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA [159]

Tovarăși muncitori !

Conferința generală a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, unificat de Comitetul Central și denumit în limbaj popular partidul „bolșevic", a luat sfîrșit.

Conferința a adoptat hotărîri de o deosebită importanță în toate problemele fundamentale ale revoluției ; publicăm mai jos textul complet al acestor hotărîri.

Revoluția trece printr-o criză, fapt care a putut fi constatat pe străzile Petrogradului și ale Moscovei în zilele de 19—21 aprilie. Faptul a fost recunoscut de guvernul provizoriu. El a fost recunoscut de Comitetul executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. El este confirmat o dată mai mult, în momentul cînd scriem aceste rînduri, de demisia lui Gucikov.

Criza puterii, criza revoluției nu sînt întîmplătoare. Guvernul provizoriu este un guvern al moșierilor și capitaliștilor, care, fiind legați de capitalul rus și anglo-francez, sînt nevoiți să continue războiul imperialist. Războiul a dus însă pe soldați la exasperare ; ei înțeleg din ce în ce mai bine că războiul este dus pentru interesele capitaliștilor ; ei nu vor război. Și, în același timp, Rusia, ca și alte țări, este amenințată de spectrul teribil al unei catastrofe cumplite, al lipsei de cereale, al unei ruini economice totale.

Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, care a încheiat o înțelegere cu guvernul provizoriu și-l sprijină, care sprijină împrumutul și deci și războiul, a ajuns și el într-un impas. Sovietul poartă răspun-

www.dacoromanica.ro

derea pentru Guvernul provizoriu și, văzînd că nu există ieșire din situație, s-a împotmolit și el încheind această înțelegere cu guvernul capitaliștilor.

În această măreață clipă istorică, cînd este în joc viitorul revoluției, cînd capitaliștii ba sînt cuprinși de desperare, ba se gîndesc să treacă la împușcarea muncitorilor, partidul nostru vine în fața poporului și, prin hotărîrile conferinței sale, îi spune :

Trebuie să înțelegem care sînt *clasele* ce împing revoluția înainte. Trebuie să vedem lucid năzuințele lor deosebite. Capitalistul nu poate să meargă pe același drum cu muncitorul. Micii proprietari nu pot nici să se încreadă cu totul în capitaliști, nici să se hotărască cu toții și dintr-o dată să încheie o alianță strînsă și frățească cu muncitorii. Numai înțelegînd deosebirea dintre aceste clase poți găsi o cale justă pentru revoluție.

Hotărîrile adoptate de conferința noastră în toate problemele fundamentale ale vieții poporului scot la iveală cu precizie deosebirea dintre interesele diferitelor clase, arată că este absolut imposibil să se iasă din impas printr-o politică de încredere față de guvernul capitaliștilor sau prin sprijinirea acestuia.

Situația este cît se poate de grea. Ieșirea este una singură : trecerea întregii puteri de stat în mîna Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc. pe întreg cuprinsul Rusiei, de jos și pînă sus. Numai cu condiția trecerii puterii în mîna clasei muncitoare, dacă aceasta va fi sprijinită de majoritatea țărănimii, se poate conta pe o rapidă restabilire a încrederii muncitorilor din celelalte țări, pe o puternică revoluție în Europa, care să scuture jugul capitalului și să sfărîme cătușele de fier ale criminalului măcel dintre popoare. Numai în condițiile trecerii puterii în mîinile clasei muncitoare, dacă aceasta va fi sprijinită de majoritatea țărănimii, putem nutri speranța fermă că toate masele muncitoare vor avea încredere deplină în această putere și că vor porni, strîns unite ca un singur om, la muncă plină de abnegație pentru reorganizarea întregii vieți a poporului în interesul maselor muncitoare, iar nu în interesul capitaliștilor și moșieri-

www.dacoromanica.ro

lor. Fără o asemenea muncă plină de abnegaţie, fără ca fiecare în parte şi toţi laolaltă să facă eforturi uriaşe, fără fermitatea şi hotărîrea de a reorganiza viaţa pe baze noi, fără o organizare şi o strictă disciplină tovărăşească a tuturor muncitorilor şi a tuturor ţăranilor săraci, *fără toate acestea nu există nici o ieşire.*

Războiul a adus întreaga omenire la marginea prăpastiei. Capitaliştii s-au angrenat în război şi nu sînt în stare să se smulgă din el. Întreaga lume se află în faţa unei catastrofe.

Tovarăşi muncitori ! Se apropie clipa cînd evenimentele vă vor cere să daţi încă o dată dovadă de eroism, de un eroism şi mai mare — eroismul a milioane şi zeci de milioane de oameni — decît în glorioasele zile ale revoluţiei din februarie şi martie. Fiţi gata !

Fiţi gata şi nu uitaţi că, dacă împreună cu capitaliştii aţi putut învinge în cîteva zile prin simpla explozie a revoltei populare, pentru a repurta victoria împotriva capitaliştilor şi pentru a-i înfrînge e necesar mai mult decît atît. Pentru a obţine o asemenea victorie, pentru ca muncitorii şi ţăranii săraci să poată cuceri puterea, pentru ca s-o poată păstra, pentru ca s-o poată folosi cu pricepere, e nevoie de organizare, organizare şi iar organizare.

Partidul nostru vă ajută din toate puterile, în primul rînd, străduindu-se să vă facă să înţelegeţi clar situaţia diferită a diferitelor clase şi forţa lor diferită. Acestei probleme îi sînt consacrate hotărîrile conferinţei noastre. Fără această conştiinţă clară, organizarea este egală cu zero. Fără organizare nu e cu putinţă o acţiune a milioane de oameni, nu e cu putinţă nici un succes.

Nu vă încredeţi în vorbe. Nu vă lăsaţi amăgiţi de făgăduieli. Nu vă supraapreciaţi forţele. Organizaţi-vă pe uzine, pe regimente şi companii, pe cartiere. Lucraţi în direcţia organizării zi de zi, ceas de ceas, lucraţi voi înşivă ; această muncă nu poate fi încredinţată altcuiva. Căutaţi ca prin această muncă masele să prindă treptat încredere deplină în muncitorii înaintaţi, o încredere trainică şi de nezdruncinat. Iată conţinutul esenţial al tuturor hotărîrilor conferinţei noastre. Iată principalul în-

www.dacoromanica.ro

vățămînt ce rezultă din întreaga desfășurare a revoluției. Iată singura chezășie a succesului.

Tovarăși muncitori ! Noi vă chemăm la o muncă grea, serioasă și neobosită, care să unească strîns proletariatul conștient revoluționar din toate țările. Iată singura cale care duce la o ieșire, la salvarea omenirii de ororile războiului, de jugul capitalului.

Suplimcnt la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda" din 16 (3) mai 1917

Se tipărește după textul suplimentului

www.dacoromanica.ro

CONSPECTUL UNEI CUVÎNTĂRI NEIDENTIFICATE ROSTITE LA UN MITING

Soarta revoluţiei a fost hotărîtă de către muncitorii din Petrograd.

Revoluţia nu s-a oprit, ea abia începe.

Petrogradul a trezit Rusia. Petrogradul a eliberat-o. Măreaţa operă înfăptuită de muncitorii din Petrograd.

Mai tîrziu, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor va prelua puterea şi ne va izbăvi de război şi de dominaţia capitalului!

Ceea ce au început muncitorii din Petrograd va continua pe front fraternizarea soldaţilor.

Alianţă frăţească între muncitorii din toate ţările.

Alianţă revoluţionară.

Trăiască revoluţia rusă!

Trăiască revoluţia socialistă mondială!

N. Lenin

25 aprilie 1917 *

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin" vol. XXI

Se tipăreşte după o însemnare făcută de mîna unui necunoscut, revăzută şi completată de V. I. Lenin

---

* Ultimele două fraze, data şi semnătura sînt scrise de V. I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

IMPORTANŢA FRATERNIZĂRII

Capitaliştii cînd iau în bătaie de joc fraternizarea soldaţilor pe front, cînd se năpustesc cu o furie turbată împotriva ei, mint şi calomniază, afirmînd că totul porneşte de acolo că ruşii sînt „înşelaţi" de germani, ameninţă — prin generalii şi ofiţerii *lor* — cu pedepse pentru fraternizare.

Privită din punctul de vedere al apărării „sacrei proprietăţi" asupra capitalului şi asupra profitului la capital, această politică a capitaliştilor este absolut justă : într-adevăr, pentru *a înăbuşi* în faşă revoluţia socialistă proletară, *trebuie* să tratezi fraternizarea aşa cum o tratează capitaliştii.

Muncitorii conştienţi, şi după ei, datorită instinctului sigur de clase asuprite, şi masa semiproletarilor, masa ţăranilor săraci, nutresc cea mai profundă simpatie faţă de fraternizare. E limpede că fraternizarea reprezintă calea spre pace. E limpede că pe o asemenea cale nu se poate păşi cu ajutorul guvernelor capitaliste, în alianţă cu ele, ci *împotriva* lor. E limpede că această cale dezvoltă, întăreşte, consolidează încrederea frăţească dintre muncitorii din diferitele ţări. E limpede că ea *începe să sfărîme* blestemata disciplină a cazărmii-închisoare, disciplina supunerii oarbe a soldaţilor faţă de ofiţerii şi generalii „lor", faţă de capitaliştii lor (deoarece cei mai mulţi dintre ofiţeri şi generali fie că aparţin clasei capitaliştilor, fie că apără interesele acesteia). E limpede că fraternizarea este o iniţiativă revoluţionară a *maselor*, este o trezire a conştiinţei, a minţii, a curajului claselor asuprite, este, cu alte

www.dacoromanica.ro

cuvinte, o verigă în lanţul paşilor spre revoluţia proletară, socialistă.

Trăiască fraternizarea! Trăiască revoluţia socialistă mondială — *care începe* — a proletariatului!

Pentru ca fraternizarea să se îndrepte cît mai lesne, cît mai sigur, cît mai rapid spre ţelul nostru, trebuie să avem grijă ca ea să fie cît mai organizată şi să se bizuie pe un program politic clar.

Oricît ne-ar calomnia presa înveninată de ură a capitaliştilor şi a prietenilor lor, denumindu-ne anarhişti, noi nu vom conteni să repetăm: nu sîntem anarhişti, sîntem partizani înflăcăraţi ai unei cît mai bune organizări a maselor şi ai unei puteri „de stat" cît mai ferme, — numai că nu vrem un stat de tipul republicii parlamentare burgheze, ci un stat de tipul Republicii Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor.

Noi am sfătuit întotdeauna şi sfătuim ca fraternizarea să aibă loc într-un mod cît mai organizat, verificîndu-se — cu ajutorul raţiunii, experienţei, constatărilor soldaţilor înşişi — dacă nu cumva este la mijloc vreo înşelăciune, căutîndu-se să fie îndepărtaţi de la mitinguri ofiţerii şi generalii, care, în majoritate, calomniază plini de ură fraternizarea.

Noi ne străduim să facem în aşa fel, încît fraternizarea să nu se limiteze la vorbe despre pace în general, ci să treacă la discutarea unui program politic *clar*, la discutarea problemei *cum* să se pună capăt războiului, *cum* să fie doborît jugul capitaliştilor, care au început războiul şi care acum îl prelungesc.

De aceea partidul nostru a lansat un apel către soldaţii tuturor ţărilor beligerante (vezi textul acestui apel în nr. 37 al ziarului „Pravda") * în care am expus răspunsul nostru clar, precis la aceste probleme şi am prezentat un program politic clar.

E bine că soldaţii blestemă războiul. E bine că ei vor pace. E bine că încep să-şi dea seama că războiul este în avantajul capitaliştilor. E bine că, sfărîmînd disciplina de ocnă, ei înşişi încep fraternizarea pe toate fronturile. Toate astea-s bune.

* Vezi volumul de faţă, p. 297—300. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Dar asta nu e încă de ajuns.

E nevoie ca soldații să treacă acum la o fraternizare în cursul căreia să fie discutat un program politic clar. Noi nu sîntem anarhiști. Noi nu sîntem de părere că războiului i se poate pune capăt printr-un simplu „refuz", prin refuzul unor persoane, grupuri sau „mulțimi" întîmplătoare. Noi sîntem de părere că războiului trebuie să-i pună și-i va pune capăt *revoluția* într-o serie de țări, adică cucerirea puterii *de stat* de către o nouă clasă, și anume nu de către capitaliști, nu de către micii patroni (care întotdeauna depind pe jumătate de capitaliști), ci de către proletari și semiproletari.

În apelul nostru către soldații tuturor țărilor beligerante, noi am expus programul nostru cu privire la revoluția muncitorească în toate țările : trecerea întregii puteri de stat în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.

Tovarăși soldați ! Discutați acest program între voi și împreună cu soldații germani ! O asemenea discuție vă va ajuta să găsiți calea sigură, cît mai organizată, care să ducă cît mai rapid la încetarea războiului și la scuturarea jugului capitalului.

*
* *

Cîteva cuvinte despre Plehanov, una dintre slugile capitalului. E dureros să vezi cît a decăzut acest fost socialist ! El asemuiește fraternizarea cu „trădarea" ! ! El spune : dacă fraternizarea va fi încununată de succes, nu va duce la o pace separată ?

Nu, domnule fost socialist, fraternizarea pe care noi am sprijinit-o pe *toate* fronturile nu duce la o pace „separată" între capitaliștii din cîteva țări, ci la o pace generală între muncitorii revoluționari din toate țările *în ciuda* capitaliștilor din toate țările, *împotriva* capitaliștilor, pentru scuturarea jugului lor.

„Pravda" nr. 43 din 11 mai (28 aprilie) 1917

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UNDE DUC PAŞII CONTRAREVOLUŢIONARI AI GUVERNULUI PROVIZORIU

Primim următoarea telegramă:

„Eniseisk. Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor a luat cunoştinţă de telegrama ministrului Lvov către Krutovski, care a fost numit comisar al guberniei Eniseisk, telegramă trimisă aici ca directivă.

Protestăm împotriva intenţiei de a introduce din nou funcţionărimea şi declarăm că 1) nu vom îngădui să fim conduşi de funcţionari numiţi, 2) de nacealnicii izgoniţi de ţărani, care nu mai au ce căuta printre noi, 3) recunoaştem numai organele create în judeţul Eniseisk de către poporul însuşi. 4) funcţionarii numiţi nu vor putea să ne comande decît trecînd peste cadavrele noastre.

Sovietul de deputaţi din Eniseisk".

Aşadar, guvernul provizoriu numeşte din Petrograd „comisari" pentru „a conduce" Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Eniseisk sau, în genere, organul local de autoadministrare de acolo. În plus, această numire este făcută de către guvernul provizoriu într-o astfel de formă, încît Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Eniseisk protestează împotriva „intenţiei de a introduce din nou funcţionărimea".

Mai mult decît atît, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Eniseisk declară că „funcţionarii numiţi nu vor putea să ne comande decît trecînd peste cadavrele noastre". Comportarea guvernului provizoriu a dus pînă acolo un judeţ îndepărtat din Siberia, reprezentat prin instituţia sa conducătoare aleasă de către întregul popor, încît el adresează guvernului ameninţări directe cu *rezistenţă armată.*

Iată unde au ajuns domnii din guvernul provizoriu!

www.dacoromanica.ro

Și tot ei vor urla, așa cum au urlat și pînă acum, împotriva oamenilor rău intenționați „care propovăduiesc" „războiul civil" !

De ce trebuiau numiți din Petrograd sau din oricare alt centru „comisari" care „să conducă" o instituție locală *aleasă ?* Oare o persoană venită de aiurea este în stare să cunoască mai bine nevoile locale, este în stare „să conducă" populația locală ? Ce au făcut cei din Eniseisk ca să se ajungă la această măsură absurdă ? Nu era mai indicat ca, *dacă* ei au venit în conflict cît de cît cu hotărîrile majorității cetățenilor din celelalte localități, la început să se facă o încercare *de informare* fără a da prilejul să se vorbească de „funcționărime", fără a stîrni nemulțumirea și indignarea legitimă a populației locale ?

La toate aceste întrebări nu se poate da decît un singur răspuns. Domnii reprezentanți ai moșierilor și capitaliștilor care alcătuiesc guvernul provizoriu vor neapărat *să mențină* vechiul *aparat* administrativ, țarist : funcționărimea „numită" de sus. Așa au făcut aproape întotdeauna toate republicile parlamentare burgheze din lume, cu excepția unor scurte perioade de revoluție în unele țări. Așa au făcut, înlesnind și pregătind revenirea *de la* republică la monarhie, la Napoleoni, la dictatori militari. Așa au făcut, și domnii cadeți vor neapărat să repete aceste triste exemple.

Problema este cît se poate de serioasă. Nu trebuie să ne facem iluzii. Prin asemenea măsuri, tocmai prin ele, guvernul provizoriu *pregătește* — indiferent dacă o face sau nu în mod conștient — restaurarea monarhiei în Rusia.

Întreaga răspundere pentru eventualele încercări, într-o anumită măsură inevitabile, de a restaura monarhia în Rusia cade asupra guvernului provizoriu, care ia asemenea măsuri contrarevoluționare. Căci funcționărimea „numită" de sus „să conducă" populația locală a fost și va fi întotdeauna o chezășie sigură a restaurării monarhiei, la fel ca și armata permanentă și poliția.

Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Eniseisk are de o mie de ori dreptate atît sub aspectul practic, cît și sub aspectul principial. Nu trebuie îngăduită întoarcerea nacealnicilor izgoniți de țărani. Nu trebuie

www.dacoromanica.ro

îngăduită introducerea sistemului „numirii" funcţionarilor. Trebuie să fie recunoscute „numai organele create de poporul însuşi" în localitatea respectivă.

Ideea necesităţii „conducerii" prin intermediul funcţionarilor „numiţi" de sus este profund falsă, nedemocratică, o *aventură* cezaristă sau blanquistă. Engels a avut perfectă dreptate în 1891, cînd, criticînd proiectul de program al social-democraţilor germani molipsiţi în mare măsură de birocratism, insista asupra revendicării: autoadministrare locală fără nici o supraveghere de sus. El avea dreptate amintind de experienţa Franţei, care, între 1792 şi 1798, a fost condusă de organe locale alese fără vreo supraveghere de acest fel şi care nu „s-a prăbuşit" de loc, nu „s-a destrămat", ci, dimpotrivă, s-a întărit, s-a închegat din punct de vedere democratic, s-a organizat [160].

Stupidele prejudecăţi birocratice, rutina cazonă a deprinderilor moştenite de la ţarism, ideile profesorale reacţionare cu privire la necesitatea birocratismului, apucăturile şi tentativele contrarevoluţionare ale moşierilor şi capitaliştilor — iată terenul pe care au apărut şi apar măsurile guvernului provizoriu, măsuri aidoma celei analizate de noi.

Un simţ democratic sănătos al muncitorilor şi ţăranilor indignaţi de încercarea batjocoritoare „de a numi" de sus funcţionari care „să conducă" pe localnicii adulţi, imensa majoritate care şi-a ales împuterniciţi — iată ce a dovedit Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Eniseisk.

Poporul are nevoie de o republică muncitorească şi ţărănească cu adevărat democratică, fără alte autorităţi în afară de cele alese, care în orice moment pot fi înlocuite la dorinţa populaţiei. Pentru o *astfel* de republică trebuie să lupte toţi muncitorii şi ţăranii, *împotriva* tentativelor guvernului prozivoriu de a restabili metodele şi organele de conducere ţariste, monarhice.

„Pravda" nr. 43 din 11 mai (28 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O MINCIUNĂ PREA GOGONATĂ

Preaînţeleapta „Raboceaia Gazeta“ asigură pe cititorii săi că Plehanov şi Lenin sînt aliaţi, deoarece amîndoi se pronunţă împotriva Conferinţei de la Stockholm a social-şoviniştilor. Şi, fără a pomeni un singur cuvînt despre argumentele noastre de fond şi trecînd sub tăcere faptul că această conferinţă constituie un *paravan* pentru diplomaţii capitalişti, „Raboceaia Gazeta“ caută să se eschiveze prin urlete.

Jalnic procedeu !

Marxistul trebuie să spună poporului adevărul, trebuie să demaşte uneltirile diplomaţilor care acţionează *prin intermediul* social-şoviniştilor.

Marxistul nu-şi poate permite, aşa cum îşi permite „Raboceaia Gazeta“, să treacă sub tăcere faptul că refuzul social-şoviniştilor francezi *denotă* dorinţa burgheziei anglo-franceze şi a burgheziei ruse de a prelungi războiul pînă la zdrobirea totală a Germaniei.

„Pravda“ nr. 43 din 11 mai (28 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SOCIAL-ŞOVINIŞTII ŞI INTERNAŢIONALIŞTII

Social-şoviniştii, trădînd socialismul şi trecînd de partea „propriilor" lor capitalişti, s-au scindat în mod firesc după cum sînt grupaţi şi capitaliştii în război. Scindarea este, desigur, vremelnică. Plehanov nu vrea să participe la o conferinţă la care participă şi Scheidemann, dar tot el apără „Internaţionala" social-şoviniştilor, care a trădat socialismul. Cu alte cuvinte, Plehanov se pronunţă pentru sciziune cu alde Scheidemann *atîta timp* cît capitaliştii, ai căror agenţi sînt atît Plehanov, cît şi Scheidemann, sînt scindaţi între ei. Plehanov se va pronunţa pentru unitate cu alde Scheidemann atunci cînd „domnii" (capitaliştii din ambele ţări) se vor împăca. Nu poate fi negată consecvenţa poziţiei lui Plehanov : consecvenţă *în trădarea* socialismului, consecvenţă în slujirea capitaliştilor cu trup şi suflet.

Nu e de mirare nici faptul că reprezentanţii curentului socialist internaţional al „centrului" (Kautsky şi alţii), pronunţîndu-se în genere pentru „unitate" cu social-şoviniştii, acceptă să participe la conferinţa pe care o organizează un agent al lui Scheidemann, Borgbjerg, sau organizează ei înşişi (aşa cum face Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd) o conferinţă „socialistă" internaţională *împreună* cu alde Scheidemann şi Plehanov. Nu este de mirare că reprezentanţii ruşi ai „centrului", al căror purtător de cuvînt este „Raboceaia Gazeta", s-au înfuriat pe partidul nostru fiindcă a refuzat să participe la conferinţa lui Borgbjerg.

www.dacoromanica.ro

Ieri-seară am primit de la corespondentul nostru din Stockholm următoarea telegramă :

„Haase, Longuet participă la conferinţă. «Spartacus» a refuzat".

Grupul „Spartacus", sau „Die Internationale", se numeşte în Germania grupul din care face parte Karl Liebknecht. În ultimul timp s-a făcut multă vîlvă, au făcut în special vîlvă cei interesaţi să încurce iţele, în jurul faptului că grupul lui Liebknecht a fuzionat cu kautskiştii în noul „Partid social-democrat independent din Germania" [161]. În realitate, acest grup n-a fuzionat complet cu kautskiştii, ci şi-a păstrat independenţa organizatorică, încheind doar un bloc temporar şi condiţionat împotriva social-şoviniştilor.

Telegrama de mai sus confirmă încă o dată acest lucru. Cînd s-a pus la ordinea zilei o chestiune practică, cînd trebuia să se dea un răspuns imediat clar şi precis la întrebarea dacă trebuie să se meargă alături de alde Scheidemann şi de agenţii lor, — alianţa dintre K. Liebknecht şi grupul său, pe de o parte, şi Kautsky & Co., pe de altă parte, *s-a desfăcut pe loc.*

Rezoluţia noastră cu privire la Borgbjerg ne „izolează", exprimau temeri unii tovarăşi.

Nu, tovarăşi ! Ea ne izolează numai de *cei care şovăie.* Nu poţi ajuta pe cei ce şovăie decît punînd tu însuţi capăt şovăielilor.

Evenimentele au confirmat cu o rapiditate şi o precizie admirabilă justeţea rezoluţiei noastre împotriva lui Borgbjerg. Kautskiştii germani (Haase) şi cei francezi (Longuet) continuă să şovăie, acceptînd să participe la o conferinţă alături de social-şovinişti, fără a se hotărî să se delimiteze definitiv de ei.

Luînd iniţiativa acestei delimitări definitive, partidul nostru *a şi început* să unească strîns elemente ale Internaţionalei a III-a. Coincidenţa dintre tactica noastră şi tactica grupului lui K. Liebknecht nu este întîmplătoare. Ea reprezintă un pas spre Internaţionala a III-a care ia fiinţă.

„Pravda" nr. 44 din 12 mai (29 aprilie) 1917

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

I. G. ŢERETELI ŞI LUPTA DE CLASĂ

Toate ziarele reproduc, integral sau în extrase, discursul rostit de I. G. Ţereteli în ziua de 27 aprilie la şedinţa solemnă a deputaţilor din toate legislaturile Dumei de stat.

A fost, incontestabil, un discurs ministerial. Doar a vorbit un ministru fără portofoliu. Credem, totuşi, că n-ar fi rău dacă, *chiar* şi atunci cînd miniştri fără portofoliu ţin discursuri ministeriale, şi-ar aminti de socialism, de marxism, de lupta de clasă. Fiecăruia cum îi şade bine: burgheziei i se cade să evite discuţii despre lupta de clasă, analizarea ei, studierea ei, fundamentarea politicii din punctul de vedere al acestei lupte. Burgheziei i se cade să înlăture asemenea teme „neplăcute" şi „lipsite de tact", după cum se spune în saloane, şi să preamărească „unitatea" „tuturor celor ce sînt amici ai libertăţii". Unui partid proletar i se cade să nu uite de lupta de clasă.

Fiecăruia cum îi şade bine.

Două idei politice fundamentale stau la baza cuvîntării rostite de I. G. Ţereteli: prima că se poate şi trebuie să distingem două „părţi" ale burgheziei. O parte „a mers pe linia unei înţelegeri cu democraţia"; situaţia acestei burghezii este „trainică". Cealaltă e reprezentată de „cercurile lipsite de răspundere ale burgheziei şi care provoacă războiul civil" sau, cum a denumit-o altfel Ţereteli: „multe dintre aşa-numitele elemente cenzitare moderate".

A doua idee politică a oratorului: „Încercarea de a proclama (!!?) acum dictatura proletariatului şi a ţără-

www.dacoromanica.ro

nimii" ar fi o încercare „desperată", cu care el, Ţereteli, n-ar fi de acord decît în cazul în care ar avea, fie şi pentru o clipă, convingerea că ideile lui Şulghin sînt „ideile întregii burghezii cenzitare".

Să analizăm cele două idei politice ale lui I. G. Ţereteli, care se situează, aşa cum îi şade bine unui ministru fără portofoliu sau unui ministeriabil, pe o poziţie de „centru" : nici reacţiune, nici revoluţie ! nici cu Şulghin, nici cu partizanii „încercărilor desperate".

Ce deosebiri de clasă a arătat Ţereteli că ar exista între cele două părţi ale burgheziei stabilite de el ? Nici una. El nici nu s-a gîndit măcar că politica trebuie fundamentată din punctul de vedere al luptei de clasă. Cele două „părţi" ale burgheziei sînt prin baza lor de clasă moşieri şi capitalişti. Ţereteli nu a spus nici un cuvînt despre faptul că Şulghin *nu* ar reprezenta aceleaşi clase sau subgrupe de clase ca Gucikov (membru în guvernul provizoriu, şi încă unul dintre cei mai marcanţi...). Ţereteli a delimitat ideile lui Şulghin de ideile „întregii" burghezii cenzitare, fără să aducă *nici un fel* de argumente în sprijinul afirmaţiei sale. Şi nici n-ar fi putut aduce. „Ideile" lui Şulghin — pentru puterea unică a guvernului provizoriu, contra unui control exercitat asupra acestui guvern de către soldaţii înarmaţi, contra „propagandei împotriva Angliei", contra „aţîţării" soldaţilor împotriva „castei ofiţerilor", contra propagandei duse din „Petrogradskaia storona" [162] etc. — sînt idei pe care cititorul le întîlneşte zilnic în paginile ziarului „Reci", în discursurile şi în manifestele miniştrilor cu portofoliu etc.

Deosebirea constă numai în faptul că Şulghin vorbeşte „cu mai multă însufleţire", în timp ce guvernul provizoriu, în calitatea sa de guvern, *vorbeşte* mai cumpătat. Şulghin cîntă cu un timbru de bas, iar Miliukov cîntă în falset. Miliukov se pronunţă pentru un acord cu Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, Şulghin *nu e* nici el *împotriva* acordului. Şulghin şi Miliukov sînt amîndoi „pentru alte modalităţi de control" (adică nu soldatul înarmat să fie cel care controlează).

Ţereteli a aruncat peste bord orice idei cu privire la lupta de clasă ! El *nu* a indicat şi nu s-a gîndit să indice

www.dacoromanica.ro

nici deosebiri de clasă între „cele două părţi“ ale burgheziei, nici deosebiri politice cît de cît serioase!

Într-un pasaj din discursul său, Ţereteli a înţeles prin „democraţie“ „proletariatul şi ţărănimea revoluţionară“. Să luăm această definiţie de clasă. Burghezia a încheiat un acord cu această democraţie. Se pune întrebarea: *prin ce* se menţine această înţelegere? prin ce interese *de clasă?*

Ţereteli nu suflă o vorbă despre toate astea! El vorbeşte numai despre „o platformă democratică comună, care, în momentul de faţă, este acceptabilă pentru întreaga ţară“, adică, evident, pentru proletari şi ţărani, deoarece, făcînd abstracţie de „cenzitari“, ţara sînt muncitorii şi ţăranii.

Exclude această platformă, de pildă, problema pămîntului? Nu. Ea o trece sub tăcere. Dispar oare interesele de clasă şi conflictul dintre ele în urma faptului că sînt trecute sub tăcere în documentele diplomatice, în „acorduri“, în discursurile şi declaraţiile miniştrilor?

Ţereteli „a omis“ să pună problema, el a omis un „fleac“: „numai“ interesele de clasă şi lupta de clasă...

„Toate sarcinile revoluţiei ruse — cîntă cu glas de privighetoare I. G. Ţereteli —, întreaga ei esenţă (!!??) depind de faptul dacă clasele cenzitare avute“ (adică moşierii şi capitaliştii) „vor înţelege că această platformă a întregului popor nu este o platformă specific proletară...“

Bieţii moşieri şi capitalişti! Sînt „grei de cap“. Nu „în ţeleg“. Au nevoie de un ministru special din rîndurile democraţiei care să-i înveţe să gîndească...

Ori acest reprezentant al „democraţiei“ a uitat de lupta de clasă şi a trecut pe poziţia lui Louis Blanc, încercînd prin fraze să scape de conflictul dintre interesele de clasă?

„Nu înţeleg“ Şulghin şi Gucikov împreună cu Miliukov că ţăranul *poate* fi împăcat cu moşierul pe baza unei platforme în care nu se vorbeşte despre pămînt? Sau „nu înţelege“ I. G. Ţereteli că acest lucru *nu poate* fi realizat?

Muncitori şi ţărani, limitaţi-vă la ceea ce e „acceptabil“ pentru moşieri şi capitalişti — iată adevărata *esenţă* (o esenţă de clasă, iar nu în vorbe) a poziţiei lui Şulghin-Miliukov-Plehanov. Iar ei „înţeleg“ asta mai bine decît I. G. Ţereteli.

www.dacoromanica.ro

Aici am ajuns la a doua idee politică a lui Ţereteli: dictatura proletariatului şi a ţărănimii (menţionăm în treacăt că dictatura nu se „proclamă", ci se cucereşte...) ar fi o încercare desperată. În primul rînd, acum nu se mai poate vorbi aşa de simplist despre această dictatură: n-ar trebui dat I. G. Ţereteli la arhiva „vechilor bolşevici" *... În al doilea rînd — şi aceasta este principalul — nu alcătuiesc oare muncitorii şi ţăranii imensa majoritate a populaţiei? „democraţie" nu înseamnă oare înfăptuirea voinţei majorităţii?

Cum se poate ca, rămînînd democrat, să fii *împotriva* „dictaturii proletariatului şi a ţărănimii"? cum te poţi teme că ea va duce la „război civil"? (ce fel de război civil? al unui pumn de moşieri şi capitalişti *împotriva* muncitorilor şi ţăranilor? al unei minorităţi infime împotriva majorităţii covîrşitoare?).

I. G. Ţereteli s-a încurcat definitiv, uitînd pînă şi faptul că, dacă Lvov & Co. îşi vor ţine promisiunea de a convoca o Adunare constituantă, ea va fi tocmai „dictatura" majorităţii! Sau poate că şi în Adunarea constituantă muncitorii şi ţăranii trebuie să se limiteze la ceea ce este „acceptabil" pentru moşieri şi capitalişti?

Muncitorii şi ţăranii constituie o majoritate imensă. A da toată puterea în mîinile acestei majorităţi este, vedeţi dv., „o încercare desperată"...

Ţereteli s-a încurcat, căci a uitat complet de lupta de clasă. De la punctul de vedere al marxismului el a trecut cu totul la punctul de vedere al lui Louis Blanc, care căuta „să scape" de lupta de clasă cu ajutorul frazeologiei.

Sarcina unui conducător proletar este de a explica deosebirea dintre interesele de clasă şi de a convinge anumite pături ale micii burghezii (anume pe ţăranii săraci) să aleagă între muncitori şi capitalişti, situîndu-se de partea muncitorilor.

Sarcina diverşilor Louis Blanc mic-burghezi este de a estompa deosebirile dintre interesele de clasă şi de a convinge anumite pături ale burgheziei (în special pe inte-

* Vezi ale mele „Scrisori cu privire la tactică" (volumul de faţă, pag. 133—146. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

lectuali şi pe parlamentari) „să se înţeleagă" cu muncitorii, pe muncitori „să se înţeleagă" cu capitaliştii, iar pe ţărani „să se înţeleagă" cu moşierii.

Louis Blanc a depus mult zel ca să convingă burghezia pariziană şi, după cum se ştie, era cît pe-aci să reuşească s-o convingă să renunţe la execuţiile în masă din 1848 şi 1871...

„Pravda" nr. 44 din 12 mai (29 aprilie) 1917
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNGRIJORARE

În legătură cu ştirea că un număr de foşti miniştri au devenit directori ai unor mari bănci, „Pravda" a pus următoarea întrebare :

„— Dar la cîte bănci participă (ca directori, ca acţionari, ca stăpîni de fapt) actualii miniştri Gucikov, Tereşcenko, Konovalov ?"

Şi a adăugat :

„Ar fi bine ca tovarăşii funcţionari de bancă (care, în paranteză fie zis, trebuie se se organizeze cît mai curînd într-un sindicat al lor) să strîngă material în această privinţă şi să-l publice în presa muncitorească" *.

În legătură cu aceasta, ziarul „Birjevîe Vedomosti", care, după cum se ştie, „miroase" de departe a bancă, scrie alarmat :

„Se propune «tovarăşilor funcţionari» să organizeze o reţea de spionaj, să scotocească în casele de fier ale miniştrilor burghezi pentru a stabili cîţi bani au. Cu aceeaşi lipsă de jenă scotocesc bolşevicii ca să afle şi convingerile altora. Poate că în curînd «Pravda» va propune tovarăşilor să organizeze o ohrană proprie ? Loc în palatul Kseşinskaia e destul...".

De ce s-au alarmat atît de tare domnii de la „Birjevîe Vedomosti" ?

Ce caută aici „spionajul", domnilor ?

Noi n-am avea absolut nimic împotrivă ca tovarăşii funcţionari de bancă să publice liste ale magnaţilor băn-

* Vezi volumul de faţă, p. 225. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cilor aparţinînd *tuturor partidelor.* De ce, domnilor, nu are poporul dreptul să ştie cine anume sînt principalii stăpîni ai unor instituţii ca băncile — instituţii extrem de puternice de care depinde întreaga viaţă economică a ţării, de care depinde rezolvarea problemei războiului şi a păcii ?

De ce vă temeţi, domnilor ?

„Pravda" nr. 44 din 12 mai (29 aprilie) 1917

se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

www.dacoromanica.ro

PLANUL CELEI DE-A PATRA „SCRISORI DIN DEPĂRTARE"

Cum să dobîndim pacea?

1) Toţi o poartă pe buze sau în inimă.
2) Naivitate: Gorki.
3) Un tip de inconştienţă.
4) Războiul imperialist.
5) Ce este imperialismul?
6) Ce forţe se află în luptă?
6) bis) „Apărarea patriei" în războiul *imperialist.*
7) Cum să-i punem capăt? *Numai* răsturnînd burghezia.
8) Un capital de *sute de miliarde...*
9) Datoria publică.
10) Coloniile.
11) Poate oare un singur stat?
12) Citat din nr. 47.

[10 ↗ [7 [8 [9

Raport p. *16—17*
92—93: despre Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi *guvernul provizoriu.*

Scris la 12 (25) martie 1917

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANURILE ARTICOLULUI „REVOLUŢIA DIN RUSIA ŞI SARCINILE MUNCITORILOR DIN TOATE ŢĂRILE“

1

1. Proletariatul şi cele 2 guverne.
2. Ce face guvernul Gucikov +, Miliukov ?
   - o tranzacţie cu dinastia
   - confirmă tratatele (pe ascuns)
   - continuă războiul

   făgăduieşte libertăţi : toate... Promisiuni goale.
3. Ce face guvernul muncitorilor şi ţăranilor.
   - ziua de muncă de 8 ore
   - alegerea ofiţerilor de către soldaţi
   - supravegherea guvernului provizoriu

   atragerea în organizaţie a muncitorilor şi soldaţilor.

2

1. Cum s-a produs revoluţia în Rusia şi de ce a creat ea două guverne ?
2. Ce face guvernul lui Lvov, Gucikov, Miliukov & Co. ? Este acesta un nou guvern al moşierilor şi capitaliştilor ?
3. Ce face guvernul muncitoresc şi ţărănesc ?
4. Ce trebuie să facă guvernul muncitoresc şi ţărănesc ? Cum să dobîndim pacea ?
5. Cum să obţinem ca guvernul muncitoresc şi ţărănesc să fie guvernul *unic* al Rusiei ?

5 *bis*. De ce stat, de ce orînduire de stat au nevoie muncitorii şi ţăranii ?

www.dacoromanica.ro

6. De ce revoluția din Rusia este *începutul* revoluțiilor din întreaga lume ?
7. Trei orientări în rîndurile socialiștilor din Rusia.
8. id. — — — din întreaga lume.
9. Deducții și concluzie.

Scris nu mai tîrziu de 12 (25) martie 1917

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANUL REFERATULUI „REVOLUŢIA RUSĂ, IMPORTANŢA ŞI SARCINILE EI“ [163]

1. Die erste Etappe der ersten Revolution.
2. Nicht die letzte Revolution, nicht die letzte Etappe.
3. In drei Tagen Sturz der monarchischen Regierung, die Jahrhunderte gedauert und schwere Kämpfe 1905—1907 erlebt hat?
4. Wunder *.

PARTEA I

1. „Faţa lumii s-a schimbat în trei zile“.
2. „Minunea“.
3. Cum a putut fi răsturnat în 8 zile?
   Cele patru condiţii principale:
4. — — (I) — — Revoluţia din 1905—1907.
   (((A răscolit terenul; a arătat adevărata faţă a *tuturor* claselor şi partidelor; a demascat şi a izolat pe *Nicolaie al II-lea & Co.* (Rasputin).
5. — — (II) — — Colaborarea a *trei* forţe în actuala revoluţie:
   — — (α) capitalul financiar anglo-francez.
6. — — (β) întreaga burghezie şi clasa moşierilor şi capitaliştilor din Rusia
   (şi vîrfurile armatei)

* — 1. Prima etapă a primei revoluţii.
2. Nici ultima revoluţie, nici ultima etapă.
3. Răsturnarea în decurs de trei zile a regimului monarhist, care s-a menţinut secole de-a rîndul şi a supravieţuit grelelor bătălii din 1905—1907?
4. Minune. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

7. — — — (γ) proletariatul revoluționar și partea revoluționară a armatei, a soldaților.
8. Cele trei forțe care acționează în prezent:
   — (αα) monarhia țaristă; rămășițele dinastice (contrarevoluția din sud)
9. — (ββ) noul guvern și burghezia
10. — (γγ) *Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților.*
11. *Pace, pîine, libertate* =
= Cele trei revendicări principale.
12. ‖ Noul guvern *nu le poate*
13. ‖ satisface...
14: Trei linii în Sovietul de deputați ai muncitorilor:
15: Rezoluția cu privire la *Kerenski*[164] etc.
16: Șovăielile lui Ciheidze.
17: Linia C.C. al P.M.S.D.R. Manifestul C.C.

PARTEA A II-a

18. Ce-i de făcut? Încotro și în ce fel să mergem? Spre Comună? A demonstra acest lucru.
19. Analiza *situației.* Schimbări rapide de situații.
   alaltăieri — maximum de *ilegalitate.* Chemarea la luptă revoluționară. Lupta împotriva social-șovinismului.
   ieri — maximum de eroism revoluționar în bătălie.
   astăzi — *perioadă de trecere, organizare...*
   mîine — o nouă bătălie.
20. Lozinca zilei: *organizarea.* Ce fel de organizare? Partidul? Sindicatele? etc.
21. Sovietul de deputați ai muncitorilor. Quid est*. Teza nr. 4.[165]
22. „Statul" nostru.
23. Comuna din Paris... Esența ei.

---

* — Ce semnificație are. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

24. Învăţătura lui Marx şi Engels despre statul perioadei de trecere [166]:
25. *Miliţia* proletară. Ce fel...
26. — e necesară *lor*
27. — — şi *nouă*.

„Să nu îngăduim restabilirea poliţiei"

28. Dictatura democrat-revoluţionară a proletariatului şi ţărănimii...
29. Pace? *În ce condiţii* (Gorki ?).
30. — Condiţiile noastre de pace (teza nr. 11 în nr. 47) [167].
31. Un pas (trecerea) spre socialism.
32. Trăiască revoluţia rusă, trăiască revoluţia proletară mondială care a început!

Scris nu mai târziu de 14 (27) martie 1917

Publicat pentru prima oară în 1955, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr. 2

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

Цюрихская секція З. О. Р. С.-Д. Р. П.

Во вторник 29-го марта 5½ ч. веч. в большом зале

Украинской секции Реферат

Н. Ленина на тему:

Русская Революція, ея значеніе и ея задачи

Реферат предполагается из 2-хъ частей:

Первая об основныхъ историческихъ силахъ и условіяхъ революціи, вторая о ея задачахъ.

Первая часть должна показать, в силу каких обстоятельств возможно было ~~скорое~~ „чудо" ~~как свержение~~ царской монархіи в 8 дней.

Вторая обрисовать почему пролетаріат Россіи должен идти к Коммунѣ, каковы должны быть первые шаги его по этому пути и при каких условіях обезпечена ему победа.

Послѣ Реферата, если кто пожелает публика, секція дискуссія.

Плата за вход:

2 к. — 1 к.

для эмигрантов и рабочих 50 к.

50% сбора поступит в пользу политических эмигрантов больных ~~туберкулезом~~ туберкулезом.

www.dacoromanica.ro

Afişul prin care se anunţa referatul lui V. I. Lenin „Sarcinile P.M.S.D.R. în revoluţia rusă", ţinut la 14 (27) martie 1917 la Zürich

Micşorat

www.dacoromanica.ro

TEZELE REFERATULUI „REVOLUŢIA RUSĂ, IMPORTANŢA ŞI SARCINILE EI"

Referatul este proiectat să aibă 2 părţi :

Prima — despre principalele forţe istorice şi condiţiile revoluţiei ; a doua — despre sarcinile ei.

Prima parte trebuie să arate datorită căror împrejurări a fost posibilă o asemenea „minune" ca răsturnarea monarhiei ţariste în 8 zile.

A doua — să schiţeze de ce proletariatul din Rusia trebuie să meargă spre Comună, care trebuie să fie primii lui paşi pe această cale, şi în ce condiţii îi este asigurată victoria.

Scris nu mai tîrziu de 14 (27) martie 1917

Publicat în martie 1917, în anunţul cu privire la referat, multiplicat la sticlograf de către secţia din Zürich a organizaţiilor din străinătate ale P.M.S.D. (b) din Rusia

Se tipăreşte după textul anunţului

www.dacoromanica.ro

ANEXE

www.dacoromanica.ro

TRECEREA REVOLUŢIONARILOR RUŞI PRIN GERMANIA

COMUNICATUL GRUPULUI [144]

Revoluţionarii ruşi, care au sosit vineri dimineaţa la Stockholm, au predat spre publicare ziarului „Politiken" următorul comunicat oficial cu privire la călătoria lor :

Anglia, care oficial a salutat cu o „sinceră bucurie" revoluţia rusă, a făcut totul pentru ca *unul* dintre rezultatele revoluţiei — *amnistia politică* — să fie imediat redus la zero. Guvernul englez nu lasă să treacă spre Rusia pe revoluţionarii ruşi care locuiesc în străinătate şi care se pronunţă împotriva războiului. După ce acest lucru a fost în mod incontestabil dovedit — faptul respectiv este confirmat de un mare număr de materiale care vor fi date publicităţii în viitorul cel mai apropiat, iar socialiştii ruşi aparţinînd *tuturor* curentelor l-au constatat într-o rezoluţie adoptată în unanimitate —, o parte dintre tovarăşii ruşi membri de partid au hotărît să încerce să părăsească Elveţia şi să se întoarcă în Rusia prin Germania şi Suedia. *Fritz Platten,* secretarul Partidului social-democrat elveţian şi liderul aripii lui de stînga, internaţionalist şi antimilitarist cunoscut, a dus tratativele cu guvernul german. Tovarăşii ruşi membri de partid au cerut ca trenul lor să se bucure de *dreptul de exteritorialitate* (nici un control al paşapoartelor sau bagajelor ; nici un funcţionar să nu aibă dreptul de a pătrunde în vagonul lor). Din grupul celor care plecau putea face parte oricine, indiferent de vederile lui politice, cu condiţia ca ruşii înşişi să-i aprobe candidatura. Tovarăşii ruşi membri de partid au declarat că vor cere în schimb eliberarea persoanelor civile, austrieci şi germani, internate în Rusia.

www.dacoromanica.ro

Guvernul german a acceptat condiţiile şi, la 9 aprilie, au plecat din Gottmardingen 30 de tovarăşi ruşi membri de partid, bărbaţi şi femei, printre care *Lenin* şi *Zinoviev,* redactori ai ziarului „Soţial-Demokrat", Organul Central al social-democraţiei ruse, *Miha Ţhakaia,* redactor al ziarului „Nacealo" [169] din Paris, unul dintre întemeietorii social-democraţiei caucaziene, care la timpul său l-a introdus în partid pe Ciheidze, precum şi un număr de membri ai Bundului. Conducătorul călătoriei a fost *Fritz Platten,* care a dus singur toate tratativele necesare cu reprezentanţii guvernului german ce întovărăşeau trenul.

În cursul celor trei zile cît a durat călătoria prin Germania, tovarăşii ruşi membri de partid n-au părăsit vagonul. Autorităţile germane au respectat înţelegerea cu toată loialitatea. Pe data de 12 ale lunii curente, ruşii au sosit în Suedia.

Înainte de a pleca din Elveţia a fost alcătuit un procesverbal cu privire la toate pregătirile de călătorie. După ce au luat cunoştinţă de acest document, *Henry Guilbeaux,* reprezentantul grupului social-democrat francez „Vie Ouvrière" şi redactor al revistei „Demain", un conducător al opoziţiei radicale franceze de la Paris, al cărui nume nu-l putem menţiona în prezent [170]; *Paul Hartstein,* membru al opoziţiei radicale germane; *M. Bronski,* reprezentant al social-democraţiei ruso-poloneze, şi *Fritz Platten* au semnat o declaraţie în care se arătau întru totul de acord cu modul de a acţiona al tovarăşilor ruşi membri de partid.

Scris la 31 martie (13 aprilie) 1917

Publicat la 14 aprilie 1917, în nr. 85 al ziarului „Politiken"

În limba rusă a fost publicat parţial la 5 (18) aprilie 1917, în ziarul „Den" nr. 25 şi în ziarul „Reci" nr. 78

Se tipăreşte după textul ziarului „Politiken" Tradus din limba suedeză

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(Martie-aprilie 1917)

O TELEGRAMĂ CĂTRE G. E. ZINOVIEV

Despre această telegramă, expediată la 2 sau 3 (15 sau 16) martie 1917 la Berna, prin care V. I. Lenin îl chema pe G. E. Zinoviev neîntîrziat la Zürich, G. L. Şklovski relatează în articolul său „Vladimir Ilici şi revoluţia din februarie" (vezi „Proletarskaia Revoliuţiia", 1926, nr. 1, p. 6—7).

O SCRISOARE CĂTRE M. ŢHAKAIA

Despre această scrisoare a lui V. I. Lenin, expediată după data de 2 (15) martie 1917, M. Ţhakaia scrie următoarele: „Primind prima ştire despre revoluţia din februarie-martie 1917, Ilici m-a informat din Zürich printr-o carte poştală despre revoluţia din Rusia, m-a felicitat pentru «optimismul» meu, care s-a dovedit atît de curînd îndreptăţit. «Eu îmi fac geamantanele, d-ta ce faci tov. Miha?» — scria Lenin" (M. Ţhakaia. Din emigraţie în Rusia revoluţionară. „Pravda" nr. 114 din 22 mai 1929).

O TELEGRAMĂ ŞI UN BILEŢ CĂTRE I. S. GANEŢKI

Telegrama şi biletul către I. S. Ganeţki au fost expediate între 2 şi 6 (15 şi 19) martie 1917. Ganeţki a scris despre ele în amintirile sale: „Primesc pe neaşteptate de la Vladimir Ilici o telegramă prin care mă anunţa că mi-a expediat o scrisoare importantă, a cărei primire mă roagă s-o confirm telegrafic. Peste vreo trei zile primesc prin poştă o carte expediată din Elveţia. Mi-am închipuit că voi găsi între coperte scrisoarea lui Ilici, ceea ce s-a şi întîmplat. Am găsit un bileţel al lui Ilici şi... o fotografie a sa. Conţinutul biletului era aproximativ următorul: «Nu se mai poate aştepta; toate speranţele de a călători legal sînt zadarnice. Trebuie să pornesc imediat şi cu orice preţ spre Rusia. Singurul plan posibil este următorul: să găseşti un suedez care să-mi semene. Dar cum nu ştiu limba suedeză, suedezul trebuie să fie surdomut. Îţi trimit pentru orice eventualitate fotografia mea»" (I. Ganeţki. Despre Lenin. Fragmente din amintiri. 1933, p. 59).

www.dacoromanica.ro

O SCRISOARE EXPEDIATĂ LA BERNA UNUI DESTINATAR CARE N-A PUTUT FI IDENTIFICAT

Scrisoarea expediată la Berna la 5 (18) martie 1917 din Chaux-de-Fonds este menţionată în amintirile lui I. Bîkin. Ea a fost scrisă în legătură cu informaţia că în Rusia a fost proclamată republica democrată, informaţie apărută în ziarul local „La Sentinelle". Punînd la îndoială autenticitatea informaţiei, Lenin a cerut unuia din bolşevici o carte poştală şi a expediat-o la Berna pentru a afla dacă este exactă. (I. Bîkin. Lenin la Chaux-de-Fonds la 18 martie 1917. „Proletarskaia Revoliuţiia", 1930, nr. 1, p. 75).

TEXTUL REFERATULUI DESPRE COMUNA DIN PARIS ŞI PERSPECTIVELE DE DEZVOLTARE ALE REVOLUŢIEI RUSE

I. Bîkin, care a asistat la referatul prezentat de V. I. Lenin la Chaus-de-Fonds la 5 (18) martie, scrie următoarele cu privire la acest document : „Lenin şi-a citit referatul în limba germană, după un text scris... El a lăsat manuscrisul referatului lui A.* pentru a fi publicat, ...dar A. a plecat şi, judecînd după faptul că manuscrisul n-a fost tipărit pînă astăzi, probabil că el s-a pierdut" (I. Bîkin. Lenin la Chaux-de-Fonds la 18 martie 1917. „Proletarskaia Revoliuţiia", 1930, nr. 1, p. 74).

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMITETULUI DIN ZÜRICH PENTRU ORGANIZAREA ÎNTOARCERII EMIGRANŢILOR POLITICI ÎN PATRIE

Cuvîntarea a fost rostită după 12 (25) martie 1917 ; A. V. Lunacearski, care a asistat la şedinţă, scria că unii din cei prezenţi şi-au exprimat temeri ca nu cumva întoarcerea în Rusia prin Germania să-i compromită pe emigranţi. „Vladimir Ilici a spulberat aceste îndoieli. Cu un zîmbet ironic întipărit pe faţă, calm, plin de siguranţă şi sînge rece, el a declarat : «Vreţi să mă convingeţi că muncitorii nu vor înţelege argumentele mele în favoarea utilizării oricărei posibilităţi de a ajunge în Rusia şi a participa la revoluţie. Vreţi să mă convingeţi că nişte calomniatori vor reuşi să-i deruteze pe muncitori şi să-i încredinţeze că nişte revoluţionari vechi şi încercaţi ca noi acţionăm în interesul imperialismului german. Vă vor rîde şi curcile»" (A. V. Lunacearski. Sosirea lui Lenin (Amintiri). „Krasnaia Gazeta" nr. 87 din 16 aprilie 1926).

O SCRISOARE CĂTRE G. A. USIEVICI

Lenin vorbeşte de această scrisoare, scrisă la 13 (26) martie 1917, într-o scrisoare adresată lui I. F. Armand cu data de 14 (27) martie : „I-am scris ieri lui Usievici" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

* Nu s-a stabilit despre cine este vorba. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

O SCRISOARE CĂTRE M. M. HARITONOV

În legătură cu această scrisoare, scrisă la 24 sau 25 martie (6 sau 7 aprilie) 1917, M. M. Haritonov scrie în amintirile sale: „Vladimir Ilici depunea toate străduaniile ca toți membrii secției noastre, cărora starea sănătății le permitea, să poată pleca. Mai cu seamă el avea grijă de muncitori. Îmi amintesc cum, cu 2—3 zile înainte de plecare, am primit de la el o carte poștală în care mă ruga să-l găsesc pe unul din membrii secției noastre din Zürich, muncitorul Linde, de care uitase să amintească în discuția noastră verbală, și să-l ajut să plece cu noi" (M. M. Haritonov. Amintiri. Zapiski Instituta Lenina, III, 1927, p. 145).

CHESTIONARUL COMPLETAT DE V. I. LENIN ÎN DRUM DE LA SASNITZ SPRE TRELLEBORG

Despre chestionarul completat la cererea administrației vaporului suedez la 30 martie (12 aprilie) 1917 în drum din Germania spre Suedia, amintesc M. Țhakaia în articolul „Spre Rusia cu Ilici" („Pravda" nr. 86 din 16 aprilie 1927) și J. S. Ganețki în articolul „În zilele acelea" („Izvestiia" nr. 91 din 16 aprilie 1937).

RADIOGRAMA ADRESATĂ LUI J. S. GANEȚKI LA STOCKHOLM

Radiograma de salut a lui V. I. Lenin conținînd rugămintea de a se asigura bilete de tren pentru toți emigranții politici ce se aflau în drum reprezenta răspunsul la radiograma adresată de J. S. Ganețki la 30 martie (12 aprilie) 1917 căpitanului vasului, în care îl întreba dacă pe vapor călătorește V. I. Ulianov (vezi J. S. Ganețki. Sosirea tovarășului Lenin din Elveția în Rusia. „Proletarskaia Revoliuțiia", 1924, nr. 1, p. 106).

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N. S. CIHEIDZE, PREȘEDINTELE SOVIETULUI DIN PETROGRAD

Telegrama adresată lui N. S. Ciheidze, președintele Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, a fost expediată la 31 martie (13 aprilie) 1917 din Stockholm. D. Suliașvili scrie în amintirile sale că Lenin a expediat „telegrame la Petrograd. A expediat o telegramă, semnată de Miha și de mine, și lui Ciheidze, pentru ca acesta să ia toate măsurile să nu fim reținuți la sosirea în Rusia" (D. Suliașvili. Călătorind împreună cu Lenin din Elveția la Petrograd. „Zarea Vostoka" (Tiflis) nr. 781 din 17 ianuarie 1925).

www.dacoromanica.ro

O SCRISOARE CĂTRE J. S. GANEȚKI

J. S. Ganețki confirmă primirea scrisorii pe care i-a expediat-o V. I. Lenin la 2 (15) aprilie 1917 din Haparanda în legătură cu problema înregistrării corespondenței expediate, printr-o scrisoare pe care i-o trimite din Stockholm la 6 (19) aprilie 1917 (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

O TELEGRAMĂ CĂTRE BIROUL DIN RUSIA AL C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA

A. G. Șleapnikov face cunoscut conținutul telegramei expediate de V. I. Lenin din Torneo Biroului din Rusia al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia la 2 (15) aprilie 1917, ora 6 și 32 de minute: „Socialistul elvețian Platten reținut la Haparanda. Se cere permisul marelui stat-major; grăbiți eliberarea permisului" (A. G. Șleapnikov. Sosirea lui V. I. Lenin în Rusia în 1917. „Culegeri din Lenin", vol. II, p. 451).

UN BILEȚEL ADRESAT LUI L. N. STAL

Lenin a trimis acest bilețel lui L. N. Stal la 14 (27) aprilie 1917, la prima ședință a Conferinței organizației orășenești Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia, în timpul discuțiilor asupra raportului lui V. I. Lenin „Sarcinile zilei — momentul actual". Iată ce scrie L. N. Stal: „La Conferința orășenească din aprilie eu am atacat violent o serie de tovarăși care-l criticaseră pe Lenin. Imediat am primit de la el un bilețel (pe care, din păcate, l-am pierdut). Lenin îmi scria aproximativ următoarele: «Tov. Liudmila, de ce vorbești în termeni atît de tari? Nu se poate să-i ocărăști așa pe muncitori. Trebuie să-i lămurim și să-i învățăm, ceea ce ei nu înțeleg încă. Din exemplul evenimentelor din viitorul apropiat ei vor înțelege că au greșit. Noi trebuie să convingem, trebuie să cucerim majoritatea printre muncitori»" (L. Stal. Conducătorul lui Octombrie. „În amintirea lui Lenin". Culegerile Muzeului revoluției din U.R.S.S., nr. 6, 1934, p. 110—113).

PROIECTELE DE REZOLUȚII ALE CONFERINȚEI A ȘAPTEA GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA

Proiectele majorității rezoluțiilor conferinței, scrise de V. I. Lenin, au fost împărțite delegaților și au servit drept material pentru lucrările conferinței. Ele au stat la baza rezoluțiilor la care lucrau comisiile conferinței. Proiectele de rezoluții au fost tipărite la tipografia ziarului „Soldatskaia Pravda" în foi în 20—30 de exemplare și împărțite delegaților la conferință. În cuvîntările rostite la con-

www.dacoromanica.ro

ferință, Lenin menționează faptul că proiectele se află în posesiunea delegaților (vezi volumul de față, p. 421). În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. s-a păstrat o singură foaie conținînd proiectul rezoluției în problema agrară, cu amendamente ale lui V. I. Lenin.

PROIECT DE MANIFEST CĂTRE MUNCITORII ȘI SOLDAȚII DIN TOATE ȚĂRILE ÎN LEGĂTURĂ CU CONVOCAREA CONFERINȚEI SOCIALISTE INTERNAȚIONALE

V. I. Lenin a propus adoptarea proiectului la 25 aprilie (8 mai) 1917, la ședința a treia a Conferinței a VII-a generale (din aprilie) (vezi volumul de față, p. 373—376). Despre proiect se vorbește în cuvîntările rostite la ședință de F. E. Dzerjinski, G. E. Zinoviev și alții. Manifestul a fost predat comisiei de elaborare a rezoluției, formate în cursul aceleiași ședințe, în care a intrat V. I. Lenin (vezi „Procesele-verbale ale Conferinței a șaptea generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia și ale Conferinței organizației orășenești Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917". 1958, p. 122).

www.dacoromanica.ro

LISTA PUBLICAŢIILOR ŞI A DOCUMENTELOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN

ZIARUL „PRAVDA"

Ştirea că N. Lenin, membru al redacţiei Organului Central al partidului, întors din emigraţie, a intrat în componenţa redacţiei ziarului „Pravda", a fost publicată în ziarul „Pravda" nr. 25 din 6 aprilie 1917.

Nr. 25—6 aprilie 1917
Nr. 26—7 aprilie 1917
Nr. 27—8 aprilie 1917
Nr. 28—9 aprilie 1917
Nr. 29—11 aprilie 1917
Nr. 30—12 aprilie 1917
Nr. 31—13 aprilie 1917
Nr. 32—14 aprilie 1917
Nr. 33—15 aprilie 1917
Nr. 34—16 aprilie 1917
Nr. 35—1 mai (18 aprilie st.v.) 1917
Nr. 36—3 mai (20 aprilie st.v.) 1917
Nr. 37—4 mai (21 aprilie st.v.) 1917
Nr. 38—5 mai (22 aprilie st.v.) 1917
Nr. 39—6 mai (23 aprilie st.v.) 1917
Nr. 40—8 mai (25 aprilie st.v.) 1917
Nr. 41—9 mai (26 aprilie st.v.) 1917
Nr. 42—10 mai (27 aprilie st.v.) 1917
Nr. 43—11 mai (28 aprilie st.v.) 1917
Nr. 44—12 mai (29 aprilie st.v.) 1917
Nr. 45—13 mai (30 aprilie st.v.) 1917

REZOLUŢIA CONFERINŢEI ORGANIZAŢIEI ORĂŞENEŞTI PETROGRAD A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA „CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU" ŞI „PROIECTUL DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA RĂZBOI"

Amîndouă rezoluţiile la raportul „Sarcinile zilei — momentul actual" au fost depuse de V. I. Lenin la 14 (27) aprilie 1917 şi au fost predate în aceeaşi zi comisiei de elaborare a rezoluţiilor, în care a intrat şi V. I. Lenin. Rezoluţia „Cu privire la atitudinea faţă de

www.dacoromanica.ro

guvernul provizoriu" a fost adoptată la 15 (28) aprilie ; proiectul celei de-a doua rezoluții, neterminat, a fost citit de V. I. Lenin în ședința a patra din 22 aprilie (5 mai) și adoptat drept bază pentru a fi propus într-o formă definitivă la Conferința a VII-a generală (din aprilie) (vezi volumul de față, p. 262 și 392 ; „Procesele-verbale ale Conferinței a șaptea generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia și ale Conferinței organizației orășenești Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917. 1958, p. 22, 36, 54—58).

REZOLUȚIILE CONFERINȚEI A ȘAPTEA GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA

În „Postfață" la broșura „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră", scrisă la 28 mai (11 iunie) 1917, V. I. Lenin arăta că „broșura constituie în parte proiectul inițial" al rezoluțiilor Conferinței din aprilie. La 24 aprilie (7 mai), la ședința a doua a conferinței, Lenin a fost inclus în componența comisiei pentru elaborarea rezoluțiilor, comisie formată din 9 persoane (vezi „Procesele-verbale ale Conferinței a șaptea generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia și ale Conferinței organizației orășenești Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. Aprilie 1917". 1958, p. 112).

www.dacoromanica.ro

LUCRĂRI ŞI DOCUMENTE ELABORATE PROBABIL DE V. I. LENIN

CONDIŢIILE ÎN SCRIS PREZENTATE DE FR. PLATTEN LA 21 MARTIE (3 APRILIE) 1917 MINISTRULUI PLENIPOTENŢIAR AL GERMANIEI ÎN ELVEŢIA

Faptul că documentul a fost întocmit de Lenin este atestat de Fr. Platten, care, în articolul „Întoarcerea lui Lenin (16 aprilie 1917)", scrie că, după ce guvernul german şi-a dat consimţămîntul pentru trecerea primului grup de emigranţi politici prin Germania, au fost stabilite condiţiile călătoriei. „Lenin s-a instalat într-o cămăruţă în Casa poporului. Acolo a fost alcătuită prima notă a viitorului guvern sovietic... Ministrul plenipotenţiar Romberg a şovăit îndelung şi a declarat, în sfîrşit, că condiţiile propuse de Lenin sînt de aşa natură încît este de temut că planul călătoriei va suferi un eşec... Eu nu eram împuternicit să accept nici o concesie în privinţa condiţiilor" („Krasnaia Gazeta" nr. 100 din 15 aprilie 1927). În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. s-a păstrat o scrisoare a lui V. I. Lenin către un destinatar necunoscut, scrisă înainte de 17 (30) martie, în care sînt expuse condiţiile trecerii emigranţilor politici, în frunte cu Fr. Platten, prin Anglia. Ele coincid, în linii mari, cu condiţiile care au fost predate ulterior lui Fr. Platten spre a fi transmise ministrului plenipotenţiar al guvernului german la Berna.

„PROCESUL-VERBAL AL ADUNĂRII DIN 8 APRILIE (ST. N.) 1917 DE LA BERNA A MEMBRILOR P.M.S.D.R. UNIFICAT DE COMITETUL CENTRAL CU SEMNĂTURILE TOVARĂŞILOR (FĂRĂ DOCUMENTELE MENŢIONATE ÎN EL)"

Procesul-verbal constituie documentul în care se face un istoric al organizării plecării în patrie prin Germania a primului grup de emigranţi politici. V. A. Karpinski, care a dactilografiat procesul-verbal, confirmă că el nu a întocmit procesul-verbal, ci numai l-a dactilografiat, şi-şi exprimă ferma convingere că autorul documentului este V. I. Lenin.

În calitate de conducător al grupului de emigranţi ce pleca în patrie, Lenin nu putea încredinţa altcuiva sarcina alcătuirii unui do-

www.dacoromanica.ro

cument de asemenea importanţă politică. Faptul că autorul documentului este Lenin este atestat de caracterul precis şi inatacabil din punct de vedere juridic al formulărilor.

„D-L MILIUKOV «SE ŢINE DE POZNE»"

Articolul „D-l Miliukov «se ţine de pozne»" a apărut ca editorial în „Pravda" nr. 29 din 11 (24) aprilie 1917 în legătură cu faptul că guvernul provizoriu n-a permis intrarea în Rusia a social-democratului de stînga elveţian Fritz Platten, care însoţise primul grup de emigranţi politici în frunte cu V. I. Lenin la întoarcerea lor în Rusia prin Germania.

Faptul că articolul este scris de Lenin îl confirmă tema pe care o tratează. În calitate de conducător al primului grup de emigranţi politici, care fuseseră însoţiţi de Fr. Platten, Lenin trebuia să ia atitudine faţă de discriminarea practicată la adresa lui Platten, să demaşte intriga ministrului de externe Miliukov, care l-a declarat pe Platten germanofil pentru a-i submina autoritatea şi a-l împiedica să compară în faţa muncitorilor ruşi şi să declare ca martor obiectiv că trecerea prin Germania a fost silită de împrejurări, că această călătorie fusese întreprinsă cu ştirea şi aprobarea socialiştilor de stînga din Franţa, Germania, Polonia şi Elveţia.

În cuvîntarea rostită la mitingul soldaţilor din divizionul blindat ţinut la 15 (28) aprilie la manejul „Mihailov", Lenin spunea : „Tovarăşul Platten, martorul nostru, care putea dovedi că noi n-am intrat în nici un fel de legături cu germanii, n-a fost lăsat să intre în Rusia" (vezi volumul de faţă, p. 272).

În articolul „Cum am ajutat pe Lenin în 1917 să vină în Rusia", Platten scria că „Lenin a depus toate eforturile să obţină pentru mine dreptul de a intra în Rusia, ceea ce n-a fost posibil, ca urmare a închiderii graniţei" („Starîi bolşevik". Octombrie — decembrie 1933, nr. 5, p. 234).

Faptul că articolul a fost scris de Lenin este confirmat de asemenea prin prezenţa unor cuvinte culese cu caractere cursive, care subliniază textul, precum şi a unor expresii caracteristice stilului lui Lenin : „nu mai e necesar să demonstrăm cît de absurdă este această acuzaţie", „cînd este vorba de socialişti internaţionalişti, guvernul provizoriu nu se dă în lături să facă uz de toate mijloacele" „dispoziţia a fost dată de un ofiţer *francez*", muncitorii „trebuie să obţină luarea de măsuri *practice*", „Comitetul executiv de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor a pus problema. Ea trebuie *rezolvată*" etc.

Toate aceste considerente ne îndreptăţesc să afirmăm că articolul aparţine lui V. I. Lenin.

„ALTE DOUĂ CALOMNII"

Articolul „Alte două calomnii", apărut în ziarul „Pravda" nr. 33 din 15 (28) aprilie 1917, constituie răspunsul la informaţia dată de publicistul D. Minski că J. Borkhardt, fost adept al bolşevicilor, a

www.dacoromanica.ro

scris o prefaţă echivocă la cartea social-şovinistă a lui Erdman „Anglia şi social-democraţia". Informaţia avea drept scop să facă răspunzători pe bolşevici, pe Lenin, de atitudinea politică a lui Borkhardt.

Autorul articolului „Alte două calomnii" scrie : Minski „omite să relateze că îndată după apariţia cărţii noi am publicat în ziarul «Arbeiterpolitik» (organ al social-democraţilor germani de stînga ce apărea la Bremen. — *Nota red.)* o declaraţie în care ne desolidarizam de Borkhardt". Într-adevăr, în „Arbeiterpolitik" nr. 13 din 31 martie a fost publicată o scrisoare în numele zimmerwaldienilor de stînga, printre care şi Lenin, în care ei nu numai că declarau că se desolidarizează de poziţia politică a lui Borkhardt, dar recomandau grupului de socialişti internaţionalişti din Germania (I.S.D.) să-şi exprime deschis atitudinea faţă de pasul politic întreprins de el, „pentru ca nici unei organizaţii făcînd parte din stînga zimmerwaldiană să nu i se poată reproşa că contribuie în vreun fel la propaganda imperialistă". Un asemenea sfat este cu totul în spiritul atitudinii lui Lenin faţă de social-democraţii germani de stînga, pe care i-a ajutat în permanenţă să adopte o poziţie justă.

Presupunerea că articolul „Alte două calomnii" a fost scris de Lenin se bazează de asemenea şi pe faptul că el, fiind cel mai bine informat în legătură cu acest caz, putea respinge nota calomniatoare a lui D. Minski. Bolşevicii din Rusia nu puteau scrie articolul, deoarece nu cunoşteau nici prefaţa lui Borkhardt, şi nici scrisoarea internaţionaliştilor, apărută în „Arbeiterpolitik".

„CAPITULARE NECONDIŢIONATĂ"

Articolul „Capitulare necondiţionată", publicat în „Pravda" nr. 38 din 22 aprilie (5 mai) 1917, a fost scris la 21 aprilie (4 mai) în legătură cu capitularea Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd în faţa guvernului provizoriu în problema continuării războiului imperialist.

Explozia de indignare a poporului în legătură cu nota adresată de ministrul afacerilor externe, P. N. Miliukov, guvernelor aliate, care confirma ţelurile tîlhăreşti de cotropire ale războiului, a determinat Comitetul executiv să-şi exprime „atitudinea negativă" faţă de notă şi să intre în tratative cu guvernul provizoriu în această problemă. În urma tratativelor a fost dat publicităţii „Comunicatul" guvernului, iar ulterior hotărîrea Comitetului executiv, care se declara satisfăcut de „Comunicat" şi declara „incidentul închis".

Autorul articolului denumeşte în ironie „Comunicatul" „interpretare senatorială" şi-l expune demascînd caracterul mincinos al documentului, care urmărea liniştirea maselor ce-şi pierduseră încrederea în capitalişti, apropiindu-se de muncitorii revoluţionari.

„D-nii Gucikov şi Miliukov «au interpretat» formula «război pînă la victorie» în sensul că «victoria» le este necesară numai... pentru garantarea autodeterminării naţiunilor. În afară de aceasta, d-nii Miliukov şi Gucikov căutau să obţină prin nota lor — nu rîdeţi ! —

www.dacoromanica.ro

dezarmarea generală a popoarelor şi înfiinţarea de tribunale de arbitraj pentru rezolvarea conflictelor internaţionale...", scrie autorul articolului. Denumind „hîrtiuţa" guvernului „o vădită batjocură la adresa muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor", autorul califică comportarea Comitetului executiv al Sovietului ca o capitulare necondiţionată faţă de imperialişti şi-şi încheie articolul cu următoarele cuvinte, caracteristice pentru stilul lui Lenin : „Dar viaţa este cel mai bun dascăl, şi nu e departe vremea cînd muncitorii şi soldaţii vor vedea a cui linie politică este justă şi a cui linie duce la cedarea poziţiilor muncitorilor către capitalişti".

Faptul că articolul a fost scris de Lenin se confirmă în primul rînd prin compararea textului său cu textele articolelor consacrate analizei evenimentelor din 20 şi 21 aprilie 1917, publicate simultan în ziarul „Pravda" nr. 38 şi 39 („Adevărata faţă a defensismului de bună-credinţă" şi „Învăţămintele crizei". Vezi volumul de faţă, p. 318—320 şi 329—332), cu care prezintă similitudini. În al doilea rînd prin prezenţa unor expresii şi formulări caracteristice lui Lenin : „nu rîdeţi domnilor !", „dar viaţa este cel mai bun dascăl" etc. şi, în sfîrşit, prin promisiunea făcută în articol de a se reveni la problema comportării liderilor menşevici-eseri ai Sovietului, promisiune care a fost îndeplinită de Lenin în articolul „Învăţămintele crizei", apărut a doua zi. În momentul apariţiei acestui din urmă articol devenise cunoscut că şi plenara Sovietului din Petrograd a găsit „satisfăcătoare «explicaţiile», amendamentele la notă, «lămuririle» guvernului (fraze goale care nu spun absolut nimic, nu schimbă nimic şi nu obligă la nimic) şi a considerat «incidentul închis»" (vezi volumul de faţă, p. 329).

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 Lenin a primit primele ştiri despre revoluţia burghezo-democratică din februarie din Rusia la 2 (15) martie 1917 ; în ziarele „Züricher Post" şi „Neue Zürcher Zeitung" au apărut telegrame cu privire la victoria revoluţiei şi venirea la putere a unui guvern octombrist-cadet al moşierilor şi capitaliştilor. La 4 (17) martie spre seară el a terminat de elaborat schiţa tezelor cu privire la sarcinile proletariatului în revoluţia rusă ; această schiţă nu era destinată publicităţii.

În aceeaşi zi, tezele au fost trimise prin Stockholm la Cristiania (Oslo) pentru a fi aduse la cunoştinţă bolşevicilor care plecau în Rusia. — *1.*

2 Lenin numeşte guvern *octombrist-cadet guvernul provizoriu* burghez care s-a format la 2 (15) martie 1917, orele 3, pe baza unui acord între Comitetul provizoriu al Dumei de stat şi liderii socialişti-revoluţionari şi menşevici ai Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. Din guvern făceau parte : prinţul G. E. Lvov (preşedinte al Consiliului de Miniştri şi ministru de interne), liderul cadeţilor P. N. Miliukov (ministru de externe), liderul octombriştilor A. I. Gucikov (ministru de război şi, provizoriu, ministru al marinei) şi alţi reprezentanţi ai marii burghezii şi ai moşierilor, precum şi trudovicul A. F. Kerenski (ministru al justiţiei).

Manifestul din 4 (17) martie, pe care-l menţionează mai departe Lenin, a fost elaborat de menşevicii din Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd şi prevedea condiţiile în care Comitetul executiv accepta să sprijine guvernul provizoriu burghez. Acest document a fost redactat de P. N. Miliukov în cursul tratativelor dintre Comitetul Dumei şi reprezentanţii Comitetului executiv şi a stat la baza primului manifest al guvernului provizoriu către popor. — *1.*

3 Telegrama a fost trimisă la Stockholm, pe adresa social-democratului suedez Lundström, pentru bolşevicii care plecau din Stockholm şi Cristiania în Rusia ; aceştia au dus-o la Petrograd

www.dacoromanica.ro

și la 13 (26) martie E. B. Boș i-a dat citire la ședința Biroului din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. și în aceeași zi la ședința Comisiei executive a Comitetului din Petrograd al partidului. — *7*.

4 Declarația apărută în ziarul „Volksrecht" sub titlul „Feststellung" începea cu următoarele cuvinte introductive din partea redacției : „Tovarășul Lenin ne scrie..." ; apoi urma textul declarației.

„*Volksrecht*" — cotidian, organul oficial al Partidului social-democrat din Elveția, al organizației social-democrate din cantonul Zürich și al sindicatelor muncitorilor din Zürich ; apare la Zürich începînd din 1898. În anii războiului imperialist mondial, ziarul a fost redactat de E. Nobs, care făcea parte din organizația zimmerwaldienilor de stînga, dar se situa pe o poziție apropiată de centru. Ziarul a publicat informații veridice, deși insuficiente, cu privire la mișcarea muncitorească în anii primului război mondial și articole ale zimmerwaldienilor de stînga. În „Volksrecht" au apărut articolele lui V. I. Lenin „Douăsprezece teze scurte cu privire la susținerea de către H. Greulich a apărării patriei", „Manoperele șoviniștilor republicani", precum și autoreferatul la raportul „Sarcinile P.M.S.D.R. în revoluția rusă", prezentat la 14 (27) martie 1917, la Zürich. Ulterior, ziarul „Volksrecht", reflectînd poziția social-democraților elvețieni, a luat atitudine împotriva afilierii partidului la Internaționala Comunistă și a respins cele 21 de condiții prevăzute pentru primirea în Internațională. În prezent acest ziar se situează pe poziții anticomuniste și nu se deosebește aproape de loc de ziarele burgheze. — *8*.

5 „*Scrisori din depărtare*" — primele patru au fost scrise de Lenin între 7 și 12 (20 și 25) martie ; scrisoarea a cincea, neterminată, a fost începută la 26 martie (8 aprilie) 1917, în ajunul plecării sale din Elveția spre Rusia.

De îndată ce s-au primit telegrame care confirmau că în Rusia au avut loc evenimente revoluționare, precum și componența guvernului provizoriu burghez și a Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, Lenin a început să lucreze pentru „Pravda", acordînd o deosebită importanță muncii de lămurire și de organizare prin intermediul presei. „Acum principalul este presa", scria el la 3 (16) martie Aleksandrei Kollontai (Opere, vol. 35, București, E.S.P.L.P. 1958, p. 273) ; „acum nu voi pleca nici ca să țin referatul și nici la miting, deoarece trebuie să scriu zilnic la Petrograd pentru «Pravda»", i-a răspuns el la 8 (21) martie lui V. A. Karpinski care-l invita să vină la Geneva pentru a ține un referat despre sarcinile partidului în revoluție în fața emigranților ruși și a socialiștilor din Elveția (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XIII, p. 256).

La 9 (22) martie, primele două „Scrisori din depărtare" au fost trimise Aleksandrei Kollontai la Cristiania pentru a fi ex-

www.dacoromanica.ro

pediate mai departe la Petrograd ; la 17 (30) martie, Lenin l-a întrebat pe I. S. Ganeţki dacă primele patru scrisori pentru „Pravda" au ajuns la Petrograd, promiţînd ca, în cazul cînd s-au pierdut, să trimită copii. Scrisorile le-a adus la Petrograd A. M. Kollontai şi le-a predat redacţiei ziarului „Pravda" la 19 martie (1 aprilie).

Prima scrisoare a fost publicată în nr. 14 şi 15 ale ziarului „Pravda" din 21 şi 22 martie (3 şi 4 aprilie) 1917, mult prescurtată şi cu unele modificări făcute de redacţie ; din redacţia „Pravdei" făceau parte, începînd de la jumătatea lunii martie, L. B. Kamenev şi I. V. Stalin. Scrisoarea a fost publicată pentru prima oară în întregime în 1949, în ediţia a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 23, p. 291—301 (vezi Opere, vol. 23, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1957, p. 297—308).

Scrisorile a doua, a treia şi a patra n-au fost publicate în 1917. Ideile cuprinse în scrisoarea a cincea, rămasă neterminată, au fost dezvoltate ulterior în lucrările „Scrisori cu privire la tactică" şi „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră".

Înainte de a pleca în Rusia, Lenin a luat măsuri pentru difuzarea primei şi celei de-a doua scrisori în rîndurile bolşevicilor care locuiau în Franţa şi Elveţia. — *9.*

6 Prescurtările făcute de redacţia ziarului „Pravda" în prima „Scrisoare din depărtare" reprezintă aproximativ o cincime din textul ei. Au fost eliminate mai ales pasajele în care Lenin îi caracterizează pe liderii partidelor conciliatoare — menşevic şi socialist-revoluţionar —, ce se ploconeau în faţa burgheziei, cele în care vorbeşte despre încercările lor de a ascunde faptul că la răsturnarea lui Nicolaie Romanov, alături de cadeţi şi octombrişti, au participat şi reprezentanţi ai guvernelor englez şi francez, precum şi pasajele în care demască tendinţele monarhiste şi imperialiste ale guvernului provizoriu, ce continua războiul de cotropire. — *11.*

7 Lenin se referă la *Sovietul de deputaţi ai muncitorilor din Petrograd*, care a luat fiinţă în primele zile ale revoluţiei din februarie. Alegerile pentru Soviet au fost efectuate cu de la sine putere, la început în fabrici şi uzine izolate, iar apoi în decurs de cîteva zile au cuprins toate întreprinderile. La 27 februarie (12 martie) ziua, înainte ca Sovietul să se întrunească în prima lui şedinţă, menşevicii-lichidatori K. A. Gvozdev, B. O. Bogdanov şi membrii Dumei de stat — N. S. Ciheidze, M. I. Skobelev şi alţii — s-au proclamat Comitet executiv provizoriu al Sovietului, căutînd să păstreze în mîinile lor conducerea în Soviet. La prima şedinţă a Sovietului, în seara aceleiaşi zile, s-a constituit prezidiul (N. S. Ciheidze, A. F. Kerenski şi M. I. Skobelev). În afară de membrii prezidiului, în Comitetul executiv au intrat A. G. Şleapnikov, N. N. Suhanov, I. M. Steklov şi au fost acordate locuri reprezentanţilor comitetelor centrale şi comitetelor din Petrograd ale partidelor socialiste. Partidul so-

www.dacoromanica.ro

cialiştilor-revoluţionari, care la început se pronunţase împotriva organizării Sovietului, şi-a trimis reprezentanţi în Soviet (V. A. Aleksandrovici, V. M. Zenzinov şi alţii).

Sovietul s-a proclamat organ al deputaţilor muncitorilor şi soldaţilor şi, pînă la primul Congres al Sovietelor (iunie 1917), a fost efectiv un centru pe întreaga Rusie. La 1 (14) martie, Comitetul executiv a fost completat cu reprezentanţi din partea soldaţilor : F. F. Linde, A. I. Paderin, A. D. Sadovski etc. În Biroul Comitetului executiv au intrat N. S. Ciheidze, I. M. Steklov, B. O. Bogdanov, P. I. Stucika, P. A. Krasikov, K. A. Gvozdev etc. În Comitetul Dumei de stat au fost trimişi ca delegaţi N. S. Ciheidze şi A. F. Kerenski.

La 28 februarie (13 martie) a fost lansat apelul „Către populaţia din Petrograd şi din Rusia", prin care aceasta era chemată să se unească în jurul Sovietului şi să ia în propriile sale mîini conducerea tuturor treburilor locale. La 3 (16) martie au fost formate comisiile Sovietului : comisia pentru problemele aprovizionării, comisia pentru problemele militare, comisia pentru paza oraşului şi comisia de presă, din ai cărei membri s-a format nucleul iniţial al redacţiei ziarului „Izvestiia" (N. D. Sokolov, I. M. Steklov, N. N. Suhanov, K. S. Grinevici, iar apoi V. A. Bazarov şi B. V. Avilov).

La şedinţele Comitetului executiv participau cu drept de vot consultativ fracţiunile social-democrate din toate legislaturile Dumei de stat, cinci reprezentanţi ai comisiei soldaţilor, doi reprezentanţi din partea Biroului central al sindicatelor, reprezentanţi din partea Sovietelor raionale, din partea redacţiei ziarului „Izvestiia" etc.

Sovietul a desemnat emisari în vederea organizării Sovietelor raionale, a început să formeze miliţia (cîte 100 de persoane la 1 000 de muncitori).

Deşi conducerea Sovietului se afla în mîinile unor conciliatori, sub presiunea muncitorilor şi soldaţilor revoluţionari, Sovietul a luat o serie de măsuri cu caracter revoluţionar : arestarea reprezentanţilor vechii puteri şi eliberarea din închisori a deţinuţilor politici.

La 1 (14) martie, Sovietul a emis „Ordinul nr. 1 pe garnizoana districtului militar Petrograd", care a avut un rol uriaş în revoluţionarea armatei. În baza acestui ordin, acţiunile politice ale unităţilor militare erau subordonate Sovietului, tot armamentul urma să fie predat comitetelor de companie şi de batalion şi pus sub controlul acestora, ordinele Comitetului provizoriu al Dumei de stat urmau să fie executate numai în cazul cînd ele nu veneau în contradicţie cu ordinele Sovietului etc.

În momentul hotărîtor însă — în noaptea spre 2 (15) martie —, conciliatorii din Comitetul executiv al Sovietului au cedat de bunăvoie puterea burgheziei, au sancţionat componenţa guvernului provizoriu, format din reprezentanţi ai burgheziei şi moşierimii. Acest act de capitulare în faţa burgheziei n-a fost cunoscut în străinătate, deoarece ziarele mai de stînga decît cele

www.dacoromanica.ro

ale cadeților nu erau lăsate să iasă din țară. V. I. Lenin a aflat despre aceasta cînd a sosit în Rusia (vezi volumul de față, p. 242). — *14.*

8 *„Manifestul de la Basel"* — Manifestul cu privire la război, adoptat de Congresul socialist internațional extraordinar care s-a ținut la Basel în zilele de 24 și 25 noiembrie 1912. Manifestul punea popoarele în gardă împotriva pericolului iminent al războiului imperialist mondial, dezvăluia scopurile de jaf ale acestui război și chema pe muncitorii din toate țările să ducă o luptă hotărîtă pentru pace, să opună „imperialismului capitalist forța solidarității internaționale a proletariatului". În Manifestul de la Basel a fost inclus punctul din rezoluția Congresului de la Stuttgart din 1907 formulat de V. I. Lenin, în care se spunea că, în cazul izbucnirii unui război imperialist, socialiștii trebuie să folosească criza economică și politică provocată de război în vederea accelerării prăbușirii dominației capitaliste de clasă și în vederea luptei pentru revoluția socialistă. — *14.*

9 *„Okiștii"* — menșevicii unificați de către Comitetul de organizare (în limba rusă : Organizaționnîi Komitet [O. K.]. — Nota trad.) — centrul lor conducător. C. O. a fost creat în 1912, la Conferința din august a lichidatorilor. În anii războiului imperialist mondial, el s-a situat pe pozițiile social-șovinismului, a justificat războiul dus de țarism, propovăduind ideile naționalismului și șovinismului. C. O. a editat revista „Naşa Zarea", iar după desființarea ei — „Naşe Delo", apoi „Delo" și ziarele „Rabocee Utro", iar apoi „Utro". C. O. a funcționat pînă la alegerea C.C. al partidului menșevic, în august 1917. În afară de C. O., care a activat în Rusia, a existat Secretariatul din străinătate al C. O., format din cinci secretari (P. B. Akselrod, I. S. Astrov-Poves, I. O. Martov, A. S. Martînov, S. I. Semkovski), care s-a situat pe o poziție apropiată de centrism și, la adăpostul unor fraze internaționaliste, i-a sprijinit în fapt pe social-șoviniștii ruși. Secretariatul din străinătate al C. O. a editat organul său, ziarul „Izvestiia Zagranicinogo Sekretariata Organizaționnogo Komiteta Rossiiskoi Soțial-Demokraticeskoi Rabocei Partii", care a apărut din februarie 1915 pînă în martie 1917 la Geneva. — *16.*

10 *Octombriștii* — membrii partidului „Uniunea 17 octombrie", care s-a constituit în Rusia după publicarea manifestului țarului din 17 (30) octombrie 1905. Era un partid contrarevoluționar, care a reprezentat și a apărat interesele marii burghezii și ale moșierilor care își duceau gospodăria în mod capitalist ; în fruntea acestui partid s-au aflat A. I. Gucikov, cunoscut industriaș și proprietar de imobile din Moscova, și M. V. Rodzeanko, mare moșier. Octombriștii au sprijinit întru totul politica internă și externă a guvernului țarist. În anii primului război mondial, octombriștii au intrat în „blocul" de opoziție „pro-

www.dacoromanica.ro

gresist", care cerea formarea unui guvern responsabil, adică a unui guvern care să se bucure de încrederea cercurilor burgheze şi moşiereşti. După revoluţia burghezo-democratică din februarie, octombriştii au devenit partid de guvernămînt şi au luptat activ împotriva revoluţiei socialiste care se maturiza în Rusia. Gucikov, liderul partidului octombriştilor, a fost ministru de război în primul guvern provizoriu. După Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, octombriştii au luptat activ împotriva Puterii sovietice. — *18.*

11 *Partidul „înnoirii paşnice"* — organizaţie monarhist-constituţionalistă a marii burghezii şi a moşierilor, constituită definitiv în 1906, după dizolvarea Dumei I de stat. Acest partid grupa în rîndurile sale „octombrişti de stînga" şi „cadeţi de dreapta". Liderii partidului „înnoirii paşnice" au fost : P. A. Heiden, N. N. Lvov, P. P. Reabuşinski, M. A. Stahovici, E. N. şi G. N. Trubeţkoi, D. N. Şipov şi alţii. Prin programul său, acest partid era foarte apropiat de octombrişti. El apăra interesele burgheziei industriale şi comerciale şi ale moşierilor care îşi exploatau pe baze capitaliste moşiile. În Duma a III-a de stat, partidul „înnoirii paşnice" s-a aliat cu aşa-numitul partid al „reformelor democratice", formînd împreună fracţiunea „progresistă". — *18.*

12 *Cadeţii* — membrii partidului constituţional-democrat, principalul partid al burgheziei monarhiste liberale din Rusia. Partidul cadet a fost creat în octombrie 1905 ; în rîndurile lui au intrat reprezentanţi ai burgheziei, fruntaşi ai zemstvelor din rîndurile moşierilor şi intelectuali burghezi. Militanţii mai de seamă din rîndurile cadeţilor au fost : P. N. Miliukov, S. A. Muromţev, V. A. Maklakov, A. I. Şingarev, P. B. Struve, F. I. Rodicev etc. Ulterior, cadeţii s-au transformat într-un partid al burgheziei imperialiste. În anii primului război mondial, ei au sprijinit în mod activ politica externă de cotropiri dusă de guvernul ţarist. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie au căutat să salveze monarhia. Deţinînd un rol conducător în cadrul guvernului provizoriu, cadeţii au dus o politică antipopulară, contrarevoluţionară, pe placul imperialiştilor anglo-franco-americani. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, cadeţii s-au manifestat ca duşmani neîmpăcaţi ai Puterii sovietice, au participat la toate acţiunile contrarevoluţionare armate şi la toate campaniile intervenţioniştilor. Ca emigranţi, după înfrîngerea intervenţioniştilor şi a albgardiştilor, ei nu şi-au încetat activitatea contrarevoluţionară antisovietică. — *18.*

13 *Comitetele pentru industria de război* au fost create în Rusia, în mai 1915, de către marea burghezie imperialistă pentru a ajuta ţarismul în ducerea războiului. Preşedintele Comitetului central pentru industria de război era marele capitalist A. I. Gu-

www.dacoromanica.ro

cikov, liderul octombriştilor. Din comitet făceau parte fabricantul A. I. Konovalov, M. I. Tereşcenko, bancher şi fabricant de zahăr etc. Încercînd să subordoneze muncitorimea influenţei sale şi să-i inoculeze o stare de spirit defensistă, burghezia a hotărît să organizeze pe lîngă aceste comitete „grupuri muncitoreşti" şi să arate astfel că în Rusia s-a instaurat „pacea de clasă" între burghezie şi proletariat. Bolşevicii au lansat lozinca boicotării comitetelor pentru industria de război şi au aplicat-o cu succes, fiind sprijiniţi de majoritatea muncitorilor.

În urma muncii de lămurire desfăşurate de bolşevici, din totalul de 239 de comitete regionale şi locale pentru industria de război, numai pentru 70 de comitete s-au ţinut alegeri în „grupurile muncitoreşti" şi numai în 36 de comitete au fost aleşi reprezentanţi ai muncitorilor. — *18.*

14 „*The Times*" — cotidian, fondat în 1785 la Londra, principalul organ de presă al burgheziei engleze conservatoare. Unul dintre ziarele influente şi bine informate, care exercită presiuni asupra politicii ţărilor mici. Datorită corespondenţilor săi, ziarul era la curent cu evenimentele din 1905 şi 1917 din Rusia. — *24.*

15 *Primul guvern provizoriu* — „Comitetul provizoriu al Dumei de stat" — a fost constituit la 27 februarie (12 martie) 1917, după ce, drept răspuns la telegrama către ţar a Consiliului bătrînilor din Duma a IV-a cu privire la situaţia critică din Petrograd şi la necesitatea unor măsuri „pentru salvarea patriei şi dinastiei", M. V. Rodzeanko, preşedintele Dumei, a primit din partea ţarului un ucaz de dizolvare a Dumei. Întrunindu-se într-o consfătuire neoficială, în condiţiile cînd masele poporului răsculat au înconjurat palatul Tavriceski, au invadat raionul din vecinătatea Dumei, iar soldaţii şi muncitorii înarmaţi au umplut clădirea Dumei, deputaţii Dumei au ales în grabă Comitetul provizoriu pentru „menţinerea ordinii la Petrograd şi stabilirea legăturilor cu diferitele instituţii şi persoane".

Din Comitetul provizoriu făceau parte deputaţii de dreapta V. V. Şulghin şi V. N. Lvov, octombriştii S. I. Şidlovski, I. I. Dmitriukov şi M. V. Rodzeanko (preşedinte), „progresiştii" V. A. Rjevski şi A. I. Konovalov, cadeţii P. N. Miliukov şi N. V. Nekrasov, trudovicul A. F. Kerenski şi menşevicul N. S. Ciheidze. — *24.*

16 La 9 (22) martie 1917, Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. era format din : A. I. Elizarova, K. S. Eremeev, M. I. Haharev, M. I. Kalinin, V. M. Molotov, M. S. Olminski, A. M. Smirnov, E. D. Stasova, A. G. Şleapnikov, K. I. Şutko, K. M. Şvedcikov, M. I. Ulianova, V. N. Zalejski, P. A. Zaluţki. La 12 (25) martie, în Biroul C.C. au fost cooptaţi G. I. Bokii, M. K. Muranov şi, cu drept de vot consultativ, I. V. Stalin.

www.dacoromanica.ro

Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. s-a constituit la şedinţa din 2 (15) martie 1917, fiind format din toţi membrii Comitetului din Petersburg din perioada ilegalităţii şi, în parte, din membri cooptaţi pentru prima oară. Din el făceau parte : N. K. Antipov, B. V. Avilov, B. A. Jemciujin, M. I. Kalinin, N. P. Komarov, L. M. Mihailov, V. M. Molotov, K. Orlov, N. I. Podvoiski, P. I. Stucika, V. V. Şmidt, K. I. Şutko, V. N. Zalejski. Din partea Biroului C.C., în Comitetul din Petersburg a intrat A. G. Şleapnikov.

Lenin denumeşte *Conferinţa din ianuarie Conferinţa a VI-a generală a P.M.S.D.R.*, care a avut loc la Praga în zilele de 5—17 (18—30) ianuarie 1912 şi care a jucat de fapt rolul unui congres. Conferinţa a fost condusă de V. I. Lenin. El a prezentat rapoartele cu privire la momentul actual şi sarcinile partidului, cu privire la activitatea Biroului socialist internaţional şi a luat cuvîntul în legătură cu o serie de alte probleme. Lenin a elaborat proiectele de rezoluţie asupra tuturor problemelor importante de pe ordinea de zi a conferinţei.

O mare însemnătate principială şi practică au avut rezoluţiile „Cu privire la lichidatorism şi la grupul lichidatorilor" şi „Cu privire la organizaţia de partid din străinătate", adoptate de conferinţă. Conferinţa a declarat că, prin comportarea lor, lichidatorii s-au pus definitiv în afara partidului şi i-a exclus din P.M.S.D.R. Conferinţa a condamnat activitatea desfăşurată de grupurile antipartinice din străinătate : menşevicii-golosişti, vperedişti şi troţkişti. Ea a declarat că este absolut necesar ca în străinătate să existe o singură organizaţie de partid, care să desfăşoare, sub controlul şi conducerea C.C., o activitate de sprijinire a partidului şi a arătat că grupurile din străinătate „care nu se supun centrului de activitate social-democrată din Rusia, adică Comitetului Central, şi care provoacă dezorganizare, stabilind relaţii separate cu Rusia, peste capul C.C., nu se pot folosi de numele P.M.S.D.R." Conferinţa a adoptat rezoluţia „Cu privire la caracterul şi la formele organizatorice ale muncii de partid", a aprobat proiectul Statutului de organizare al partidului, propus de V. I. Lenin, a declarat ziarul „Soţial-Demokrat" Organ Central al partidului, a ales Comitetul Central al partidului şi a creat Biroul din Rusia al C.C.

Conferinţa de la Praga a P.M.S.D.R. a avut un rol deosebit de important în construirea partidului bolşevic, partid de tip nou, în întărirea unităţii sale. Ea a făcut bilanţul unei întregi perioade istorice a luptei duse de bolşevici împotriva menşevicilor şi, izgonindu-i pe menşevicii-lichidatori din partid, a consfinţit victoria bolşevicilor. Pe baza hotărîrilor conferinţei organizaţiile locale de partid s-au întărit. Ea a definit linia politică a partidului în condiţiile noului avînt revoluţionar.

Conferinţa de la Praga a avut o mare însemnătate internaţională. Ea a dat elementelor revoluţionare din partidele Internaţionalei a II-a un exemplu de luptă hotărîtă împotriva

www.dacoromanica.ro

oportunismului, mergînd pînă la ruptura organizatorică totală cu oportuniştii. Pentru mai multe amănunte în legătură cu Conferinţa de la Praga, vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 127—164. — *26.*

17 Lenin denumeşte *apel „Manifestul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia către toţi cetăţenii Rusiei"* semnat de C.C. al P.M.S.D.R., publicat ca supliment la nr. 1 al ziarului „Izvestiia Petrogradskogo Soveta" din 28 februarie (13 martie) 1917. Lenin a luat cunoştinţă de manifest din ediţia de dimineaţă a ziarului „Frankfurter Zeitung" din 9 (22) martie 1917, unde acesta a apărut în formă prescurtată. La 10 (23) martie, Lenin a telegrafiat prin Cristiania la Petrograd ziarului „Pravda" : „Chiar acum am citit pasaje din manifestul Comitetului Central. Cele mai bune urări ! Trăiască miliţia proletară, care pregăteşte instaurarea păcii şi a socialismului !" (Opere, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1958, p. 433). — *26.*

18 *Socialiştii-revoluţionari* (eserii) — partid mic-burghez din Rusia, a luat fiinţă la sfîrşitul anului 1901 — începutul anului 1902 prin contopirea diferitelor cercuri şi grupuri narodnice („Uniunea socialiştilor-revoluţionari", Partidul socialiştilor-revoluţionari etc.). Concepţiile lor reprezentau un amestec eclectic de idei narodniciste şi revizioniste. Eserii, după cum spunea Lenin, încercau să cîrpească „găurile narodnicismului" cu „peticele «criticii» oportuniste — astăzi la modă — a marxismului" (Opere complete, vol. 11, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 283). În anii războiului imperialist mondial, majoritatea eserilor s-au situat pe poziţiile social-şovinismului.

După victoria revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917, eserii împreună cu menşevicii şi cu cadeţii au constituit principalul sprijin al guvernului provizoriu burghezo-moşieresc contrarevoluţionar, iar liderii partidului lor (Kerenski, Avksentiev, Cernov) au făcut parte din acest guvern. Partidul eserilor a refuzat să sprijine revendicarea ţărănimii de a se trece la lichidarea proprietăţii funciare moşiereşti, s-a pronunţat pentru menţinerea proprietăţii moşiereşti asupra pămîntului ; miniştrii eseri din guvernul provizoriu trimiteau detaşamente de represiune împotriva ţăranilor care ocupau pămînturile moşiereşti. În ajunul insurecţiei armate din octombrie, acest partid a trecut făţiş de partea burgheziei contrarevoluţionare, apărînd regimul capitalist, şi s-a izolat astfel de masele poporului revoluţionar.

La sfîrşitul lunii noiembrie 1917, aripa stîngă a eserilor a format partidul de sine stătător al eserilor de stînga. Căutînd să-şi menţină influenţa lor în rîndul maselor ţărăneşti, eserii de stînga au recunoscut de formă Puterea sovietică şi au încheiat un acord cu bolşevicii, dar curînd după aceea au păşit pe calea luptei împotriva Puterii sovietice.

www.dacoromanica.ro

În anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil, eserii au desfăşurat o activitate subversivă contrarevoluţionară, au dat un sprijin activ intervenţioniştilor şi albgardiştilor, au participat la comploturi contrarevoluţionare şi au organizat acte teroriste împotriva activiştilor Statului sovietic şi ai partidului comunist. După terminarea războiului civil, eserii şi-au continuat activitatea lor duşmănoasă împotriva Statului sovietic atît în interiorul ţării, cît şi în tabăra emigranţilor albgardişti.

„Socialiştii-populişti" („enesii") — membrii Partidului socialist-populist al muncii, care s-a desprins, în 1906, din aripa de dreapta a Partidului socialiştilor-revoluţionari (al eserilor) şi care avea o orientare mic-burgheză. Ei erau pentru un bloc cu cadeţii. Lenin îi numea „social-cadeţi", „oportunişti mic-burghezi", „menşevici eseriţi", care oscilează între cadeţi şi eseri, subliniind că acest partid „se deosebeşte prea puţin de cadeţi, deoarece şterge din program atît republica, cît şi trecerea întregului pămînt în mîinile ţărănimii" (Opere complete, vol. 14, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 24). În fruntea acestui partid se aflau A. V. Peşehonov, N. F. Annenski, V. A. Meakotin şi alţii. În anii primului război mondial, „socialiştii-populişti" s-au situat pe poziţii social-şoviniste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, partidul „socialiştilor-populişti" a fuzionat cu trudovicii, a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez, trimiţîndu-şi reprezentanţi în acest guvern. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, enesii au luat parte la comploturile contrarevoluţionare şi la acţiunile armate împotriva Puterii sovietice. Partidul lor şi-a încetat existenţa în perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil. — 27.

19 *„Soţial-Demokrat"* — ziar ilegal, Organul Central al P.M.S.D.R.; a apărut din februarie 1908 pînă în ianuarie 1917. După apariţia nr. 1 al ziarului în Rusia, editarea lui a fost strămutată în străinătate; nr. 2—32 (februarie 1909 — decembrie 1913) au apărut la Paris, iar nr. 33—58 (noiembrie 1914 — ianuarie 1917) la Geneva. În total au apărut 58 de numere, dintre care 5 cu suplimente. Din decembrie 1911, ziarul „Soţial-Demokrat" a fost redactat de V. I. Lenin. În ziar au fost publicate peste 80 de articole şi note ale lui Lenin.

În anii grei ai reacţiunii şi în perioada noului avînt al mişcării revoluţionare, ziarul „Soţial-Demokrat" a luptat împotriva lichidatorilor, troţkiştilor, otzoviştilor, pentru menţinerea partidului marxist ilegal, pentru întărirea unităţii şi a legăturii sale cu masele.

După nr. 32, care a apărut la 15 (28) decembrie 1913, ziarul „Soţial-Demokrat" şi-a întrerupt temporar apariţia, editarea lui fiind reluată în anii războiului imperialist mondial. După sosirea lui V. I. Lenin în Elveţia, în septembrie 1914, la 1 noiembrie acelaşi an a apărut numărul următor, nr. 33, al ziarului. Cu toate dificultăţile din timpul războiului, ziarul „Soţial-Demokrat"

www.dacoromanica.ro

a apărut regulat. Lenin a condus întreaga muncă legată de editarea ziarului, a stabilit conținutul fiecărui număr, a redactat diferite materiale și s-a ocupat de prezentarea și de tipărirea ziarului.

În anii războiului imperialist mondial, ziarul „Soțial-Demokrat" a jucat un rol important în lupta împotriva oportunismului internațional, a naționalismului și șovinismului, în propagarea lozincilor bolșevice, în trezirea la luptă a clasei muncitoare și a maselor de oameni ai muncii împotriva războiului imperialist și a instigatorilor lui. În ziarul „Soțial-Demokrat" erau dezbătute toate problemele de seamă ale mișcării muncitorești revoluționare, erau dezvăluite scopurile imperialiste ale războiului, erau demascate frazeologia fățarnică și acțiunile oportuniste ale social-șoviniștilor și centriștilor, arătîndu-se că lupta revoluționară a proletariatului este singura cale justă în condițiile războiului imperialist. În paginile ziarului a fost publicat articolul lui Lenin „În jurul lozincii Statelor Unite ale Europei", în care el a formulat pentru prima oară concluzia cu privire la posibilitatea victoriei socialismului la început într-o singură țară. Difuzarea ziarului „Soțial-Demokrat" în Rusia și reproducerea principalelor sale articole de către ziarele bolșevice locale au contribuit la clarificarea politică și la educarea proletariatului din Rusia în spiritul internaționalismului, la pregătirea maselor pentru revoluție.

Ziarul „Soțial-Demokrat" a jucat un mare rol în sudarea elementelor internaționaliste din cadrul social-democrației internaționale. Învingînd toate obstacolele determinate de starea de război, ziarul „Soțial-Demokrat" a pătruns în multe țări. Mărturie a modului cum era difuzat și a influenței pe care o exercita ziarul „Soțial-Demokrat" stau sumele adunate și serbările jubiliare organizate cu prilejul apariției celui de-al 50-lea număr, precum și mesajele de salut trimise din Paris, Londra, Lyon, Zürich, Geneva, Lausanne, Berna, Chaux-de-Fonds, Copenhaga, Chicago, Toulouse, Genua, New York, Cristiania (Oslo), Stockholm, Glasgow etc. pe adresa redacției.

Apreciind în mod pozitiv serviciile aduse de ziarul „Soțial-Demokrat" în perioada războiului imperialist mondial, V. I. Lenin scria mai tîrziu că „orice muncitor conștient care dorește *să înțeleagă* dezvoltarea ideilor revoluției socialiste internaționale și a primei sale victorii de la 25 octombrie 1917 trebuie neapărat să cunoască" articolele apărute în el (Opere, vol. 27, București, Editura politică, 1959, p. 205).

Lenin citează aici din lucrarea sa „Cîteva teze". — *28.*

20 *Trudovicii* (Grupul trudovic) — grup de democrați mic-burghezi în Dumele de stat din Rusia, format din țărani și intelectuali de orientare narodnică. Fracțiunea trudovicilor s-a constituit în aprilie 1906, fiind formată din deputații țăranilor din Duma I de stat. În cadrul Dumei de stat, trudovicii au oscilat între cadeți și social-democrații revoluționari. În anii primului război

www.dacoromanica.ro

mondial, majoritatea trudovicilor s-au situat pe poziţiile social-şovinismului.

După revoluţia burghezo-democratică din februarie, trudovicii, reflectînd interesele chiaburimii, au sprijinit activ guvernul provizoriu. Trudovicul Zarudnîi, devenind după evenimentele din iulie ministru al justiţiei, a prigonit partidul bolşevic. Trudovicii au întîmpinat cu ostilitate Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie şi s-au alăturat contrarevoluţiei burgheze. — *28*.

21 *„Naşa Zarea"* — revistă legală lunară a menşevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg începînd din ianuarie 1910 pînă în septembrie 1914. A fost condusă de A. N. Potresov şi a avut drept colaboratori pe F. I. Dan, S. O. Ţederbaum şi alţii. În jurul acestei reviste s-a închegat centrul lichidatorilor din Rusia. De la începutul primului război mondial, revista s-a situat pe poziţiile social-şovinismului.

„Naşe Delo" — revistă lunară; a apărut la Petrograd în 1915, în locul revistei „Naşa Zarea", care fusese interzisă în 1914. La această revistă au colaborat: N. Cerevanin, E. Maevski, P. P. Maslov, A. N. Potresov şi alţii. Au apărut în total 6 numere. — *28*.

22 *Fracţiunea Ciheidze* — fracţiune menşevică din Duma a IV-a de stat condusă de N. S. Ciheidze. În anii războiului imperialist mondial, fracţiunea menşevică din Dumă, situată pe poziţii centriste, susţinea de fapt politica social-şoviniştilor ruşi. În 1916, din fracţiune făceau parte M. I. Skobelev, I. N. Tuleakov, V. I. Haustov, N. S. Ciheidze şi A. I. Cihenkeli. Linia oportunistă a fracţiunii Ciheidze a fost criticată de V. I. Lenin în articolele „Au Comitetul de organizare şi fracţiunea Ciheidze o linie proprie?", „Fracţiunea Ciheidze şi rolul ei" (vezi Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 246—252; vol. 30, p. 234—238), precum şi în alte lucrări. — *28*.

23 Este vorba de acordul cu privire la formarea guvernului provizoriu burghez, acord încheiat în noaptea de 1 spre 2 (14—15) martie 1917 între Comitetul provizoriu al Dumei de stat şi liderii socialişti-revoluţionari şi menşevici ai Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. Socialiştii-revoluţionari şi menşevicii au cedat de bunăvoie burgheziei puterea, acordînd Comitetului provizoriu al Dumei de stat dreptul de a forma cum va crede de cuviinţă guvernul provizoriu. — *30*.

24 *„Le Temps"* — cotidian; a apărut la Paris din 1861 pînă în 1942. Exponent al intereselor cercurilor dominante din Franţa; oficios al Ministerului Afacerilor Externe. — *30*.

www.dacoromanica.ro

25 Apelul „Din partea Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor", publicat la 3 (16) martie 1917 în nr. 4 al ziarului „Izvestiia" concomitent cu comunicatul guvernului provizoriu cu privire la formarea primului cabinet în frunte cu prinţul G. E. Lvov, a fost elaborat de Comitetul executiv conciliator al Sovietului din Petrograd. În apel se spunea că democraţia va sprijini noul guvern „în măsura în care puterea ce ia fiinţă va acţiona în direcţia înfăptuirii... obligaţiilor şi a luptei hotărîte împotriva vechii puteri".

În apel nu se făcea cunoscut că Sovietul l-a împuternicit pe Kerenski să participe la guvernul provizoriu, deoarece la 1 (14) aprilie Comitetul executiv adoptase hotărîrea de a nu trimite „reprezentanţi ai democraţiei" în guvern. Ziarul „Le Temps" a scris despre aceasta pe baza ştirilor primite de la corespondentul său. La 2 (15) martie, Sovietul a aprobat, „în protestele minorităţii", intrarea cu de la sine putere a lui Kerenski în guvern în calitate de ministru al justiţiei. — *30*.

26 „*Neue Zürcher Zeitung und schweizerisches Handelsblatt*" — ziar burghez ; apare la Zürich din 1780 ; pînă în 1821 a apărut sub denumirea de „Zürcher Zeitung" ; continuă să apară şi astăzi şi este unul dintre cele mai influente ziare din Elveţia.

„*National-Zeitung*" — ziar burghez ; a apărut la Berlin din 1848 pînă în 1938 ; începînd din 1914 a apărut sub denumirea „8-Uhr Abendblatt. National-Zeitung". — *30*.

27 Pe baza celor relatate de presa din străinătate în legătură cu înfiinţarea de către Sovietul din Petrograd a unui organ special care să controleze guvernul provizoriu, Lenin a avut la început o atitudine favorabilă faţă de acest fapt, arătînd, totodată, că numai experienţa va dovedi dacă un asemenea organ îşi justifică existenţa. În realitate, „comisia de contact" pentru „influenţarea" şi „controlarea" activităţii guvernului provizoriu, creată la 8 (21) martie de Comitetul executiv conciliator al Sovietului şi compusă din M. I. Skobelev, I. M. Steklov, N. N. Suhanov, V. N. Filipovski, N. S. Ciheidze (mai tîrziu din această comisie au făcut parte şi V. M. Cernov şi I. G. Ţereteli), a ajutat guvernul să se folosească de prestigiul Sovietului pentru a camufla politica sa contrarevoluţionară. Cu ajutorul „comisiei de contact", masele erau reţinute de la lupta revoluţionară activă pentru trecerea puterii în mîinile Sovietelor. „Comisia de contact" a fost dizolvată la mijlocul lunii aprilie 1917, iar funcţiile ei transmise Biroului Comitetului executiv. — *31*.

28 „*Frankfurter Zeitung*" — cotidian, organul de presă al marilor speculanţi de bursă din Germania ; a apărut la Frankfurt pe Main din 1856 pînă în 1943. În 1949 a început să apară din

www.dacoromanica.ro

nou sub denumirea de „Frankfurter Allgemeine Zeitung" ; el este purtătorul de cuvînt al monopoliştilor vest-germani. — *35.*

29 „*Vossische Zeitung*" — ziar liberal-moderat german ; a apărut la Berlin din 1704 pînă în 1934. — *35.*

30 În legătură cu aceasta, vezi lucrarea lui V. I. Lenin „Statul şi revoluţia" (Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 377—489). — *41.*

31 În primele zile ale existenţei sale, guvernul provizoriu l-a numit pe octombristul M. A. Stahovici guvernator general al Finlandei şi pe cadetul F. I. Rodicev ministru (sau comisar) pentru problemele Finlandei. La 8 (21) martie a fost publicat „Manifestul cu privire la adoptarea constituţiei marelui principat al Finlandei şi la aplicarea ei integrală". Finlandei i se recunoştea dreptul la autonomie cu condiţia ratificării de către guvernul Rusiei a legilor adoptate de Seimul Finlandei. Legile impuse finlandezilor în timpul războiului şi care erau în contradicţie cu legislaţia lor rămîneau în vigoare pentru tot timpul războiului.

Guvernul provizoriu urmărea ca Seimul să introducă în Constituţie un punct cu privire la acordarea de drepturi egale „cetăţenilor ruşi şi cetăţenilor finlandezi în domeniul comerţului şi industriei", întrucît în timpul guvernului ţarist acest drept, care nu era recunoscut de legile finlandeze, era impus cu forţa. Refuzul guvernului provizoriu de a rezolva „înainte de convocarea Adunării constituante" problema dreptului Finlandei la autodeterminare a dus la un conflict acut cu această ţară, care nu a fost rezolvat decît după Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie. La 18 (31) decembrie 1917, guvernul sovietic a acordat Finlandei independenţă deplină. — *47.*

32 Lucrarea *„Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului"* a fost scrisă de Lenin în prima jumătate a anului 1916 şi la 19 iunie (2 iulie) a fost trimisă prin Paris la Petrograd editurii „Parus", care, din iniţiativa lui M. Gorki, a început editarea unei serii de broşuri de popularizare despre statele vest-europene din perioada primului război mondial. Redactor al acestor broşuri era M. N. Pokrovski, care locuia la Paris şi prin intermediul căruia Lenin ţinea legătura cu editura. La 29 septembrie 1916, M. Gorki i-a scris lui M. N. Pokrovski că lucrarea lui Lenin este „într-adevăr admirabilă" şi că editura o va publica într-o ediţie specială, nu în cadrul seriei. Cu toate acestea, redacţia editurii „Parus" a obiectat vehement împotriva criticii făcute de Lenin poziţiei de renegat a lui K. Kautsky şi a făcut unele schimbări esenţiale, scoţînd pasajele în care era criticată teoria kautskistă a ultraimperialismului şi denaturînd o serie de formulări ale lui Lenin. Cartea a fost

www.dacoromanica.ro

tipărită la mijlocul anului 1917 cu o prefață scrisă de Lenin la 26 aprilie.

„Parus" și *„Letopis"* — editură și revistă fondate de M. Gorki la Petrograd.

„Letopis" — revistă literară, științifică și politică la care colaborau foști bolșevici (machiștii V. A. Bazarov și A. A. Bogdanov), precum și menșevici. Rubrica literară era condusă de M. Gorki. Revista publica scrierile lui A. Blok, V. Briusov, A. Ceapîghin, S. Esenin, F. Gladkov, M. Gorki, A. V. Lunacearski, V. Maiakovski, V. Șișkov etc. A apărut din decembrie 1915 pînă în decembrie 1917. Editura „Parus" a ființat din 1915 pînă în 1918. — *50.*

33 *Programul agrar al celor 104* — proiectul de lege agrară semnat de 104 membri ai Dumei I de stat și depus de trudovici la ședința a 13-a a Dumei din 23 mai (5 iunie) 1906. În acest proiect de lege se arăta că scopul legislației agrare este „acela de a contribui la instaurarea unor rînduieli în care solul, subsolul și apele să fie proprietatea întregului popor, iar terenurile agricole să fie date în folosința exclusivă a celor care le cultivă prin munca lor" („Documentele și materialele Dumei de stat din Rusia", Moscova, 1957, p. 172). Trudovicii cereau să se creeze un „fond funciar aparținînd întregului popor", în care trebuiau să intre toate pămînturile statului, domeniale, ale coroanei, mănăstirești și bisericești ; pentru același fond urmau să fie expropriate pămînturile moșierești și celelalte pămînturi proprietate privată a căror mărime depășea norma de muncă stabilită pentru regiunea respectivă. Pentru pămînturile proprietate privată supuse exproprierii se prevedeau anumite despăgubiri. Pămînturile lotuale și micile proprietăți urmau să rămînă un timp în stăpînirea proprietarilor lor, proiectul de lege prevăzînd însă trecerea treptată și a acestor pămînturi în proprietatea întregului popor. Reforma agrară urma să fie aplicată de comitetele locale, alese pe baza votului universal, direct, egal și secret. — *57.*

34 *„Die Neue Zeit"* — revistă teoretică a Partidului social-democrat din Germania ; a apărut la Stuttgart din 1883 pînă în 1923. Pînă în octombrie 1917 a apărut sub îngrijirea lui K. Kautsky, iar după aceea sub îngrijirea lui H. Cunow. În „Die Neue Zeit" au fost publicate pentru prima oară unele lucrări ale lui K. Marx și F. Engels. Engels a ajutat cu sfaturile sale redacția revistei și a criticat-o adeseori pentru abaterile ei de la marxism. Începînd din a doua jumătate a ultimului deceniu al secolului trecut, după moartea lui F. Engels, revista a publicat sistematic articole scrise de revizioniști, printre care și seria de articole ale lui E. Bernstein „Problemele socialismului", care au marcat începutul luptei revizioniștilor împotriva marxismului. În anii războiului imperialist mondial, revista s-a situat pe poziții centriste, sprijinind de fapt pe social-șovinești. — *57.*

www.dacoromanica.ro

35 Ciorna celei de-a cincea „Scrisori din depărtare" este consacrată problemei modificării programului partidului. V. I. Lenin intenţiona la început să consacre acestei teme scrisoarea a patra, iar apoi scrisoarea a cincea. Cu toate acestea, atît în scrisoarea a patra, cît şi în scrisoarea a cincea, neterminată, sînt tratate alte teme. Manuscrisul planului inclus în ediţia de faţă arată că Lenin l-a completat ulterior cu noi puncte (2 bis şi 5 bis şi punctele însemnate cu semnul +).

Planul i-a servit lui Lenin ca bază de lucru la elaborarea programului partidului, cînd s-a întors în Rusia (vezi Opere, vol. 24, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 457—461, 464—477).

Potrivit mărturiei lui V. A. Karpinski, însemnarea de pe marginea schiţei era adresată acestuia. — *59.*

36 Vezi F. Engels. „Observaţii critice pe marginea proiectului de program social-democrat din 1891" („Die Neue Zeit", Jg. XX, 1901, B. II, H. 1). — *59.*

37 Este vorba de lucrarea lui Lenin „Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă din 1905—1907", scrisă la sfîrşitul anului 1907 (vezi Opere complete, vol. 16, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 199—419), care a fost arsă de cenzura ţaristă. Cartea a fost tipărită la Petersburg în 1908, dar a fost confiscată de poliţie chiar din tipografie şi apoi distrusă, salvîndu-se doar un singur exemplar. În 1917 a văzut pentru prima oară lumina tiparului. — *60.*

38 Foaia volantă *„Către tovarăşii care zac în prizonierat"* a fost scrisă de Lenin la începutul lunii martie 1917 şi editată la Berna sub semnătura „Redacţia ziarului «Soţial-Demokrat»" ; ea conţinea următorul apel : „Tovarăşi ! Ţineţi mai departe legătura cu comisia de ajutorare a prizonierilor şi scrieţi pe adresa : Schweiz, Bern, Falkenweg 9, Dr. Schklowsky. Tovarăşii vor căuta să vă trimită ca şi pînă acum cărţi etc.".

Legăturile cu prizonierii de război ruşi masaţi în lagărele din Germania şi Austro-Ungaria au fost stabilite în 1915, cînd s-a creat „Comisia social-democrată de la Berna pentru ajutorarea intelectuală a prizonierilor de război de pe lîngă Comitetul organizaţiilor din străinătate ale P.M.S.D.R.". Corespondenţa regulată cu prizonierii deţinuţi în peste 20 de lagăre ajungea, lunar, la cifra de aproape 250 de scrisori ; au fost stabilite legături cu prizonierii social-democraţi, în majoritatea lor adepţi ai bolşevicilor sau simpatizanţi ai bolşevismului ; prin intermediul lor se realiza completarea bibliotecilor cu cărţi, se organiza o variată muncă propagandistică, sărbătorirea zilei de 1 Mai etc.

În lagăre sosea în mod regulat Organul Central al partidului bolşevic — ziarul „Soţial-Demokrat" —, erau difuzate „Sbornik «Soţial-Demokrata»" şi revista „Kommunist", broşura lui A. M. Kollontai „Cine are nevoie de război ?" (în două ediţii), o foaie volantă cu privire la pămînt, foaia volantă a lui

www.dacoromanica.ro

A. M. Gorki „Pogromiştii ultrareacţionari şi evreii", diferite manuale şi altă literatură.

Din fondurile adunate de prizonieri, în februarie 1917 a fost editat nr. 1 al revistei „V plenu" ; editarea nr. 2, care era gata pentru tipar, nu s-a realizat din cauză că la sfîrşitul lunii martie 1917 bolşevicii au plecat în Rusia.

Lenin acorda o mare importanţă muncii în rîndurile prizonierilor, care, după întoarcerea lor în patrie, urmau să participe la lupta revoluţionară. Contactul personal cu prizonierii de război era imposibil ; cu toate acestea, doi prizonieri de război evadaţi din lagărele germane au avut o întîlnire conspirativă cu Lenin la Zürich la sfîrşitul lunii ianuarie 1917, fapt pe care el l-a relatat Inessei Armand (vezi Opere, vol. 35, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1958, p. 257—259).

Prin intermediul prizonierilor de război, ideile bolşevismului pătrundeau în rîndurile populaţiei cu care aceştia veneau în contact. În anii 1917—1918 prizonierii de război ruşi au participat activ la lupta revoluţionară a clasei muncitoare din Germania. — *61.*

39 *„Pravda"* — cotidian bolşevic legal ; primul număr a apărut la Petersburg în ziua de 22 aprilie (5 mai) 1912.

Hotărîrea cu privire la necesitatea editării unui cotidian muncitoresc de masă a fost adoptată în cursul lucrărilor Conferinţei a VI-a generale (de la Praga) a P.M.S.D.R.

Membri ai redacţiei ziarului „Pravda" şi colaboratori activi în diferite perioade au fost : N. N. Baturin, Demian Bednîi, A. I. Ulianova-Elizarova, K. S. Eremeev, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaia, S. V. Malîşev, L. R. şi V. R. Menjinski, V. M. Molotov, V. I. Nevski, M. S. Olminski, N. I. Podvoiski, N. G. Poletaev, M. A. Saveliev, K. N. Samoilova, N. A. Skrîpnik, I. M. Sverdlov, I. V. Stalin, P. I. Stucika ş.a. La ziar colaborau activ deputaţii bolşevici din Duma a IV-a de stat. A. M. Gorki şi-a publicat unele dintre lucrările sale în ziarul „Pravda".

Lenin conducea „Pravda" din punct de vedere ideologic ; el scria aproape zilnic articole pentru ziar, dădea directive redacţiei şi lupta ca ziarul să fie scris într-un spirit combativ, revoluţionar. O mare parte din munca organizatorică a partidului era concentrată la redacţia ziarului „Pravda". Aici se organizau întîlniri cu reprezentanţii celulelor de partid locale, se primeau informaţii despre munca de partid desfăşurată în fabrici şi uzine, de aici se transmiteau directivele de partid ale Comitetului din Petersburg şi ale Comitetului Central al partidului.

„Pravda" era supusă în permanenţă represiunilor poliţieneşti. La 8 (21) iulie 1914 ziarul a fost interzis.

Ziarul „Pravda" şi-a reluat apariţia după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. La 5 (18) martie 1917, a început

www.dacoromanica.ro

să apară ca organ al Comitetului Central şi al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R.

În primele numere apărute la începutul lunii martie 1917, „Pravda" a publicat, fără să fi stabilit încă legătura cu V. I. Lenin, documente care reflectau poziţia internaţionalistă a bolşevicilor. În „Pravda" au fost publicate : amendamentul lui V. I. Lenin la rezoluţia Congresului de la Stuttgart „Militarismul şi conflictele internaţionale", textul integral al Manifestului de la Basel, materialele Conferinţei de la Zimmerwald şi ale celei de la Kiental, printre care şi proiectele de rezoluţii prezentate de zimmerwaldienii de stînga, documente ale spartachiştilor etc. În afară de aceasta, „Pravda" a supus din nou atenţiei cititorilor proiectul de rezoluţie al lui Lenin „Sovietele de deputaţi ai muncitorilor" din „Platforma tactică pentru congresul de unificare", unde Sovietele erau definite ca fiind germeni ai puterii revoluţionare.

La mijlocul lunii martie, în „Pravda" au început însă să apară articole scrise de L. Kamenev, căruia Biroul C.C. al P.M.S.D.R. îi permisese să colaboreze la ziar, fără însă să-şi semneze articolele (deoarece organizaţiile locale protestau împotriva participării lui Kamenev la viaţa politică din cauza comportării nedemne avută de acesta la procesul din 1915. Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 167—175). În aceste articole, problema sprijinirii guvernului provizoriu se punea potrivit formulei menşevice „în măsura în care", „atîta timp cît guvernul provizoriu nu şi-a epuizat posibilităţile", se garanta sprijinirea tuturor măsurilor preconizate de acesta în vederea „lichidării tuturor rămăşiţelor regimului ţaristo-moşieresc" ; guvernului i se prezenta revendicarea generatoare de iluzii cu privire la renunţarea la anexiuni etc. Articolul de fond „Fără diplomaţie secretă", scris de Kamenev, conţinea o chemare la continuarea războiului, ceea ce era în contradicţie flagrantă cu poziţia bolşevicilor faţă de războiul imperialist.

În coloanele „Pravdei", critica împotriva conciliatorismului se desfăşura nesatisfăcător. În prima „Scrisoare din depărtare", scrisă de Lenin şi publicată la 21—22 martie (3—4 aprilie), redacţia prescurtase mult pasajele în care erau criticate vîrfurile conciliatoare ale Sovietului din Petrograd şi erau demascate tendinţele monarhiste ale guvernului provizoriu. Pe poziţia greşită a acelora care preconizau o politică de presiuni exercitate asupra guvernului provizoriu, pentru a-l determina să înceapă imediat tratative de pace, s-a situat şi I. V. Stalin.

După ce a citit „Pravda" în zilele de 2 şi 3 (15 şi 16) aprilie în timp ce venea spre Petrograd, Lenin a reproşat redactorilor care l-au întîmpinat că poziţia internaţionalistă nu este destul de clar exprimată în ziar, iar la 12 (25) aprilie a scris la Stockholm Biroului din străinătate al C.C. : „Sperăm să îndreptăm complet linia «Pravdei», care înclină spre

www.dacoromanica.ro

«kautskism»" (Opere, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1958, p. 458).

De îndată ce a sosit la Petrograd, Lenin a devenit membru al redacţiei, şi „Pravda" a început lupta pentru planul leninist de transformare a revoluţiei burghezo-democratice în revoluţie socialistă.

În perioada iulie-octombrie 1917, fiind prigonită de guvernul provizoriu contrarevoluţionar, „Pravda" a fost nevoită în repetate rînduri să adopte alte denumiri : „Listok «Pravdî»", „Proletarii", „Rabocii", „Rabocii Puti". După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, şi anume de la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917, ziarul a început să apară din nou sub vechea sa denumire, „Pravda".

Ziarul „Pravda" are o însemnătate excepţională în istoria partidului bolşevic şi a revoluţiei. Ziarul a fost un propagandist, agitator şi organizator colectiv în lupta pentru aplicarea politicii partidului. El s-a situat în centrul luptei pentru partinitate, a combătut cu hotărîre pe menşevicii-lichidatori, pe otzovişti şi pe troţkişti, a demascat rolul lor trădător. „Pravda" a luptat împotriva oportunismului şi centrismului internaţional. Ziarul educa pe muncitori în spiritul marxismului revoluţionar. El a contribuit la creşterea considerabilă a partidului, la unirea rîndurilor sale, la întărirea legăturii sale cu masele. Generaţia de muncitori înaintaţi educată de „Pravda" a jucat un rol de seamă în Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie şi în construirea socialismului.

„Pravda" ocupă un loc deosebit de important în istoria presei bolşevice. Ziarul „Pravda" a fost primul ziar muncitoresc legal de masă şi a marcat o etapă nouă în dezvoltarea presei clasei muncitoare din Rusia şi a proletariatului internaţional. Începînd din 1914, ziua apariţiei primului număr din „Pravda" a devenit sărbătoarea presei muncitoreşti.

Lenin a făcut aprecieri asupra activităţii ziarului „Pravda" în articolele „Bilanţul unei activităţi de o jumătate de an", „Muncitorii şi «Pravda»", „Clasa muncitoare şi presa muncitorească", „Raportul C.C. al P.M.S.D.R. şi instrucţiunile pentru delegaţia C.C. la Conferinţa de la Bruxelles", „Cu privire la rezultatele obţinute de ziua presei muncitoreşti", „La a zecea aniversare a «Pravdei»" etc. (vezi Opere complete, vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 442—458 ; vol. 22, p. 76—78 ; vol. 25, 1964, p. 243—252, 401—413, 454—462 ; Opere, vol. 33, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1957, p. 340—343). — *66.*

40 Lenin aminteşte de învăţămintele războiului franco-prusian din 1870—1871, cînd guvernul prusian i-a predat guvernului contrarevoluţionar de la Versailles pe soldaţii francezi prizonieri de război pentru a înăbuşi Comuna din Paris. — *66.*

41 Referatul „*Despre sarcinile P.M.S.D.R. în revoluţia rusă*" („Revoluţia rusă, importanţa şi sarcinile ei") a fost ţinut de

www.dacoromanica.ro

V. I. Lenin în limba germană la 14 (27) martie 1917, la Casa poporului din Zürich, în cadrul unei adunări a muncitorilor elveţieni. Autoreferatul a fost scris de Lenin pentru ziarul „Volksrecht", iar apoi la 31 martie (13 aprilie), cu ocazia trecerii prin Stockholm spre Rusia, a fost predat redacţiei ziarului „Politiken", organul de presă al social-democraţilor de stînga suedezi. La 15 aprilie, autoreferatul a fost publicat, cu mici prescurtări, în nr. 86 al ziarului „Politiken" în limba suedeză, sub titlul : „Lenin despre revoluţia rusă. Tratative directe între popoare, iar nu între guverne în problema pacii". — 73.

42 Vezi de asemenea articolul lui Lenin „Louis Blanc-ism" (volumul de faţă, p. 129—132). — *75.*

43 Pentru amănunte, vezi lucrarea lui V. I. Lenin. „Statul şi revoluţia". Cap. VI. § 3. „Polemica lui Kautsky cu Panneckoek" (Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 480—488). — 77.

44 Vezi K. Marx. „Optsprezece brumar al lui Ludovic Bonaparte" ; „Războiul civil din Franţa. Adresa Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor". „Scrisoare către Kugelmann" din 12 aprilie 1871. K. Marx şi F. Engels. „Prefaţă la ediţia germană din 1872 a «Manifestului Partidului Comunist»" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 8, Bucureşti, Editura politică, 1960, p. 207 ; vol. 17, p. 353 ; vol. 18, p. 98 ; Opere alese în două volume, vol. II, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1955, p. 506). — 77.

45 Articolul *„Manoperele şoviniştilor republicani"* a fost publicat în nr. 81 al ziarului „Volksrecht" din 5 aprilie şi, în formă prescurtată, în nr. 99 al ziarului „Avanti !" din 10 aprilie. Din scrisoarea lui I. S. Ganeţki din 24 martie (6 aprilie) către Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. rezultă că el a trimis acest articol la Petrograd la 22 martie (4 aprilie). Articolul n-a apărut în „Pravda", probabil, din cauză că rolul provocatorului Cernomazov fusese între timp elucidat în presă. — *80.*

46 *„Corriere della Sera"* — influent ziar burghez italian ; apare la Milano din 1876. — *80.*

47 Deputatul bolşevic din Duma a IV-a de stat M. K. Muranov, sosind la Petrograd la 12 (25) martie 1917 a adresat imediat redacţiei ziarului „Den" o scrisoare în care dădea informaţii precise cu privire la colaborarea lui Cernomazov la „Pravda". Nota a fost publicată la 14 (27) martie. M. K. Muranov scria că Cernomazov a colaborat la „Pravda" din mai 1913 pînă în februarie 1914, cînd a fost îndepărtat fiind bănuit că este provocator, iar apoi Biroul C.C. al P.M.S.D.R. a interzis tuturor organizaţiilor şi persoanelor să stabilească vreo legătură cu el. Muranov scria : „Niciodată M. Cernomazov n-a fost şi nu putea fi singurul şi principalul conducător al ziarului «Pravda»",

www.dacoromanica.ro

în fruntea căruia se afla un colectiv redacțional format din membri ai C.C. al P.M.S.D.R. și membri ai fracțiunii P.M.S.D.R. din Dumă. — *82.*

48 „*L'Humanité*" — cotidian, fondat în 1904 de J. Jaurès ca organ al Partidului socialist francez. În anii războiului imperialist mondial, ziarul s-a aflat în mîinile extremei drepte a Partidului socialist francez și s-a situat pe o poziție social-șovinistă.

În 1918, în fruntea ziarului, ca director politic, a venit Marcel Cachin, militant de seamă al mișcării muncitorești franceze și internaționale. În anii 1918—1920 ziarul și-a ridicat glasul împotriva politicii imperialiste a guvernului francez, care își trimitea forțele armate în Rusia să lupte împotriva Republicii sovietice. Începînd din decembrie 1920, după scindarea Partidului socialist francez și întemeierea Partidului Comunist Francez, ziarul a devenit organul central al acestui partid.

„*Petit Parisien*" — cotidian bulevardier ; a apărut la Paris din 1876 pînă în 1944 într-un mare tiraj. În anii primului război mondial s-a situat pe pozițiile șovinismului extremist. După Marea Revoluție din Octombrie a dus o campanie antisovietică. După venirea lui Hitler la putere în Germania a militat pentru apropierea Franței de Germania. În perioada cînd Franța a fost ocupată de către trupele hitleriste a desfășurat o agitație profascistă. A fost interzis în august 1944. — *82.*

49 „*Avanti !*" — cotidian, organul central al Partidului socialist italian ; a fost fondat în decembrie 1896 la Roma. În anii războiului imperialist mondial, ziarul s-a situat pe poziții internaționaliste inconsecvente, fără să rupă legăturile cu reformiștii. În 1926 a fost interzis de guvernul fascist al lui Mussolini, dar a continuat să apară (neregulat) în străinătate. Din 1943 apare din nou în Italia. În prezent, „Avanti !" este organul central al Partidului socialist italian. — *83.*

50 În afară de semnătura lui V. I. Lenin, hotărîrea poartă și semnătura lui G. E. Zinoviev. — *84.*

51 Lenin a făcut încercări de a pleca din Elveția în Rusia de îndată ce s-au confirmat știrile cu privire la izbucnirea revoluției din februarie. „*Mi-e grozav de necaz* că nu pot pleca în Scandinavia ! ! Nu-mi pot ierta că n-am riscat să plec în 1915 !" — scria el Inessei Armand la 2 (15) martie 1917 (Opere, vol. 35, București, E.S.P.L.P. 1958, p. 272). Dar emigranții internaționaliști erau împiedicați să se întoarcă în țară atît de guvernul provizoriu burghez al Rusiei, cît și de guvernele „aliaților" — guvernele Angliei și Franței. În listele internaționale de control militar care cuprindeau numele persoanelor ce urmau să fie reținute la graniță au fost incluși, potrivit indicațiilor poliției politice ruse, în primul rînd zimmerwaldienii, internaționaliștii și adversarii războiului imperialist ; în Rusia erau lăsați să intre

www.dacoromanica.ro

numai defensiștii. Prevăzînd că întoarcerea în Rusia va întîmpina serioase obstacole, Lenin căuta căile unei treceri ilegale cu acte străine și, în legătură cu aceasta, a purtat corespondență cu V. A. Karpinski (Geneva) și I. S. Ganețki (Stockholm).

La 6 (19) martie la Berna, la o întrunire neoficială a centrelor ruse de partid, Martov a propus planul trecerii prin Germania în schimbul eliberării unor germani internați în Rusia. Acest plan a fost sprijinit cu căldură de Lenin, cu atît mai mult cu cît la 11 (24) martie Legația rusă din Berna sistase întocmirea formelor pentru întoarcerea în Rusia a unui număr de emigranți.

Tratativele cu ministrul plenipotențiar german în Elveția cu privire la trecerea emigranților politici ruși spre patrie prin Germania au fost începute de social-democratul elvețian R. Grimm, membru al Consiliului federal, dar, deoarece Grimm avea o poziție echivocă, bolșevicii au transmis sarcina organizării trecerii prin Germania zimmerwaldianului de stînga Fr. Platten, secretar al Partidului social-democrat elvețian. care a și dus-o pînă la capăt. Guvernul german a acceptat condițiile de trecere a emigranților ruși prin Germania. Potrivit mărturiei lui Fr. Platten, aceste condiții au fost elaborate de Lenin. Condițiile stabilite garantau exteritorialitatea vagonului în timpul trecerii sale prin Germania și scutirea de controlul vamal ; se prevedea că nu se va verifica orientarea politică și nici pașapoartele pasagerilor și că administrația germană va lua legătura cu pasagerii numai prin însoțitorul lor, Fr. Platten.

Plecarea din Elveția a fost amînată pînă la 27 martie (9 aprilie), deoarece menșevicii au cerut să se aștepte pînă ce guvernul provizoriu sau Sovietul din Petrograd va consimți să schimbe emigranții pe prizonieri de război civili germani. Nu exista nici o îndoială că guvernul provizoriu burghez, acționînd din ordinul guvernului englez, va face tot posibilul pentru a crea greutăți revoluționarilor care se întorceau în Rusia și intenționau să lupte împotriva continuării războiului de jaf ; de aceea, bolșevicii au luat hotărîrea să plece imediat în Rusia prin Germania.

Toate condițiile și circumstanțele plecării au fost consemnate într-un proces-verbal, iar conținutul acestuia a fost adus la cunoștință reprezentanților zimmerwaldienilor de stînga din Germania — P. Lewy (P. Hartstein), din Franța — F. Loriot și H. Guilbeaux, din Polonia — M. Bronski și din Elveția — Fr. Platten.

Afară de aceasta, în numele lor a fost pregătit un document pentru presă, semnat la Stockholm și de social-democrații de stînga din Suedia (K. Lindhagen, F. Ström, K. N. Carlesen, K. Cilbum și Ture Nerman) și Norvegia (A. H. Hansen), în care reprezentanții partidelor menționate mai sus declarau următoarele : „Noi, subsemnații, știm ce piedici pun guvernele Antantei internaționaliștilor ruși care vor să plece. Știm în ce

www.dacoromanica.ro

condiții a permis guvernul german trecerea spre Suedia. ...Noi, subsemnații internaționaliști din Franța, Elveția, Polonia, Germania, Suedia și Norvegia, socotim că tovarășii noștri de idei ruși nu sînt numai în drept, dar au și datoria de a folosi ocazia ivită pentru a pleca în Rusia. Le dorim cel mai mare succes în lupta lor împotriva politicii imperialiste a burgheziei ruse, luptă ce constituie o parte integrantă a luptei noastre comune pentru eliberarea clasei muncitoare, pentru revoluția socialistă". Această declarație a fost publicată în ziarul social-democraților de stînga suedezi „Politiken" nr. 86 din 15 aprilie 1917.

Întrucît în presa franceză apăruse știrea că ministrul afacerilor externe P. N. Miliukov îi amenință pe emigranții ce trec prin Germania că vor fi arestați ca trădători de patrie, toți emigranții, indiferent de orientare, în frunte cu Lenin, au dat următoarea declarație :

„Subsemnatul declar sub proprie semnătură :

1. că mi s-au adus la cunoștință condițiile stabilite de Platten cu ambasada germană ;

2. că mă supun dispozițiilor lui Platten, conducătorul călătoriei ;

3. că mi s-a adus la cunoștință știrea apărută în „Petit Parisien" potrivit căreia guvernul provizoriu rus amenință că va trimite în judecată sub învinuirea de înaltă trădare pe cetățenii ruși care vor trece prin Germania ;

4. că îmi asum toată răspunderea politică pentru călătoria mea ;

5. că Platten mi-a garantat călătoria numai pînă la Stockholm.

9 aprilie 1917
Berna-Zürich"

(Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Această declarație a fost dată înainte de părăsirea teritoriului Elveției (în tren, în drum de la Berna la Zürich). Imediat după text urmează semnătura : *Lenin*, apoi semnăturile celorlalți emigranți. Textul documentului, care exclude posibilitatea ca vreunul dintre participanți să pretexteze vreodată că nu a cunoscut consecințele pe care le implică pasul făcut și să arunce răspunderea asupra organizatorilor călătoriei, este o dovadă că la elaborarea documentului a participat V. I. Lenin.

Plecarea a avut loc la 27 martie (9 aprilie) ; la 31 martie (13 aprilie), Lenin a sosit cu un grup de emigranți la Stockholm și în aceeași zi a pornit prin Finlanda spre Rusia. — *84.*

52 *„Scrisoarea de rămas bun către muncitorii elvețieni"* a fost scrisă la mijlocul lunii martie 1917, înainte de a se fi lămurit la 19 martie (1 aprilie) că R. Grimm, care începuse demersurile pentru întoarcerea emigranților politici ruși în patrie prin Germania, are o poziție echivocă. Textul inițial a fost scris în momentul cînd Grimm ducea încă tratative, iar după ruptura cu el și

www.dacoromanica.ro

după trecerea acțiunii în mîinile lui Fr. Platten, Lenin a șters rîndurile în care era vorba de mediația lui Grimm.

Scrisoarea de rămas bun a fost discutată și adoptată la 26 martie (8 aprilie) la o întrunire a bolșevicilor care plecau în Rusia, după care Lenin a adăugat la ea primele rînduri : „Partidul Muncitoresc Social-Democrat din Rusia (unificat de *Comitetul Central*)", „Proletari din toate țările, uniți-vă !" și alineatul final.

Lenin avea legături cu o serie de activiști ai Partidului social-democrat elvețian, cu care intrase în relații în 1914, cînd a sosit la Berna venind din Poronino.

Prin intermediul lor au fost transmise Conferinței socialiștilor italieni și elvețieni de la Lugano din 27 septembrie 1914 cunoscutele sale teze „Sarcinile social-democrației revoluționare în războiul european", adoptate de Consfătuirea de la Berna a bolșevicilor din 24—26 august (6—8 septembrie) 1914. Potrivit informațiilor furnizate de membrii grupului bolșevic din Zürich care au făcut parte din sindicatele elvețiene, Lenin le-a demonstrat în mod convingător necesitatea de a se încadra în Partidul social-democrat elvețian, și ei au intrat în organizația din Zürich.

Participînd activ la lupta internă de partid, mai întîi în organizația social-democrată din Berna, iar apoi în cea din Zürich împotriva aripii de dreapta conduse de social-patriotul H. Greulich și a centriștilor, în frunte cu R. Grimm, Lenin a acordat un imens sprijin elementelor zimmerwaldiene de stînga (Fr. Platten, E. Nobs și alții), ajutîndu-le să învingă nehotărîrea în lupta împotriva centriștilor. Numeroase documente, cu ajutorul cărora cei de stînga luptau în interiorul partidului lor împotriva oportunismului, au fost elaborate cu participarea lui Lenin. Ele au fost scrise mai cu seamă în limba germană, fiind parțial publicate în presa socialistă elvețiană („Cuvîntare rostită la Congresul Partidului social-democrat elvețian din 4 noiembrie 1916", „Douăsprezece teze scurte cu privire la susținerea de către H. Greulich a apărării patriei") și difuzate mai ales în organizațiile de partid din Elveția care duceau lupta împotriva social-patriotismului ieșit învingător în ianuarie 1917.

La Congresul cantonal al organizației din Zürich, care s-a ținut la Töss în zilele de 11 și 12 februarie 1917, cînd s-a discutat problema atitudinii față de război, social-democrații de stînga au prezentat la rezoluția centriștilor adoptată de congres „Propunerea de modificări în rezoluția cu privire la problema războiului" (Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 362), elaborată de Lenin ; pentru această propunere a votat o cincime din delegați. Imediat după congres, zimmerwaldienii elvețieni au pregătit, cu ajutorul lui Lenin, „Manifestul nr. 1" („Gegen die Lüge der Vaterlandsverteidigung"), care a apărut sub semnătura „Gruppe der Zimmerwalderlinken in der Schweiz". Lenin l-a redactat și a participat la difuzarea lui în străinătate. În textul acestui manifest a fost

www.dacoromanica.ro

inclusă în întregime propunerea de modificări în rezoluția cu privire la problema războiului, precum și părerile emise de Lenin în problema anexiunilor.

Pentru activitatea desfășurată, Lenin a devenit ținta unor atacuri înverșunate din partea conducătorilor oficiali ai partidului ; aceștia afirmau că el este „un străin", încercînd să-l izoleze pentru a nu-i influența pe muncitorii social-democrați.

Dar în rîndurile socialiștilor elvețieni existau încă din 1915 elemente care se pronunțau pentru o ruptură cu Internaționala a II-a, pentru crearea Internaționalei a III-a, activa „Grupul elvețian al zimmerwaldienilor de stînga", din care făceau parte și emigranți zimmerwaldieni din Rusia, Polonia, Franța și Germania. — *86*.

53 Lenin se referă la *Partidul social-democrat din Elveția* (în cantoanele franceze și italiene el poartă denumirea de Partid socialist elvețian), care a fost creat în deceniul al 8-lea al secolului trecut și a aderat la Internaționala I. Partidul a fost înființat a doua oară în 1888. În partid aveau o mare influență oportuniștii, care în perioada primului război mondial s-au situat pe o poziție social-șovinistă. În toamna anului 1916 s-a desprins din partid aripa de dreapta, care a întemeiat o organizație proprie. Majoritatea partidului, în frunte cu R. Grimm, s-a situat pe o poziție centristă, social-pacifistă. Aripa de stînga a partidului s-a situat pe o poziție internaționalistă. Sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, aripa stîngă din P.S.D.E. s-a întărit. În decembrie 1920, cei de stînga au părăsit acest partid și în 1921 s-au unit cu Partidul Comunist din Elveția (în prezent Partidul Muncii din Elveția), care s-a format în 1919. — *86*.

54 „*Arbeitsgemeinschaft*" („Grupul muncitoresc social-democrat") — organizație a centriștilor germani ; a fost întemeiat în martie 1916 de către deputații care s-au desprins din fracțiunea social-democrată a Reichstagului. În fruntea grupului se aflau H. Haase, G. Ledebour, B. Dietman. Grupul a publicat „Lose Blätter" („Manifeste libere") și pînă în aprilie 1916 a precumpănit în redacția ziarului „Vorwärts". După îndepărtarea centriștilor din redacția ziarului „Vorwärts", grupul și-a înființat un organ central propriu, „Mitteilungsblätter", care a apărut la Berlin. Majoritatea organizației berlineze era de partea grupului. „Grupul muncitoresc social-democrat" a devenit nucleul de bază al Partidului social-democrat independent din Germania, care s-a format în aprilie 1917 și care încerca să justifice acțiunile social-șoviniștilor fățiși, declarîndu-se pentru menținerea unității cu aceștia. — *89*.

55 „*Freie Jugend*" — organ de presă al organizației social-democrate de tineret din Elveția ; a apărut la Zürich din 1906 și pînă în februarie 1918. În anii războiului imperialist mondial a aderat la stînga zimmerwaldiană. — *89*.

www.dacoromanica.ro

56 „Propunerea de modificări în rezoluția cu privire la problema războiului" a fost scrisă de V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 362). — *89.*

57 Lenin se referă la *Societatea fabiană* — organizație reformistă engleză, întemeiată în 1884 și denumită astfel după numele conducătorului de oști roman din secolul al III-lea î.e.n., Fabius Maximus, supranumit „Cunctator", cunoscut prin tactica lui de expectativă, prin eschivarea de la lupte decisive în războiul cu Hannibal. Societatea fabiană era formată în special din reprezentanți ai intelectualității burgheze — oameni de știință, scriitori, oameni politici (S. și B. Webb, R. MacDonald, Bernard Shaw și alții) ; ei negau necesitatea luptei de clasă a proletariatului și a revoluției socialiste și afirmau că trecerea de la capitalism la socialism ar fi posibilă numai pe calea unor reforme mărunte, pe calea transformării treptate a societății. Lenin a caracterizat fabianismul drept „curent al *oportunismului extrem*" (Opere complete, vol. 16, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 344). În 1900, Societatea fabiană a intrat în Partidul laburist. „Socialismul fabian" este unul dintre izvoarele ideologiei laburiștilor.

În anii războiului imperialist mondial, fabienii s-au situat pe o poziție social-șovinistă. V. I. Lenin a făcut o caracterizare a fabienilor în articolul „Pacifismul englez și aversiunea englezilor față de teorie" (Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 266—272).

Laburiștii — membrii Partidului laburist (Labour Party), întemeiat în 1900 ca uniune a sindicatelor — trade-unionurilor, organizațiilor și grupurilor socialiste, în scopul asigurării alegerii unei reprezentanțe muncitorești în parlament („Comitetul reprezentanței muncitorești"). În 1906, Comitetul și-a schimbat denumirea în Partid laburist. Membrii trade-unionurilor devin în mod automat membri ai acestui partid, cu condiția de a plăti cotizația de partid. De Partidul laburist sînt strîns legate Partidul cooperatist, care face parte din el avînd dreptul de membru colectiv, și Partidul laburist independent. În fruntea Partidului laburist se află Comitetul executiv, care, împreună cu Consiliul general al trade-unionurilor și cu Comitetul executiv al Partidului cooperatist, formează așa-numitul Consiliu național al muncii. Partidul laburist, care a avut inițial componența unui partid muncitoresc (în care au intrat ulterior un număr însemnat de elemente mic-burgheze), este prin ideologia și tactica sa o organizație oportunistă. Din momentul creării partidului, liderii săi au promovat o politică de colaborare de clasă cu burghezia. „Partidul laburist este pe de-a-ntregul un partid burghez, căci, deși este alcătuit din muncitori, el este condus de reacționari — cei mai înverșunați reacționari, care acționează în totul în spiritul burgheziei..." (V. I. Lenin. Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 240). În timpul războiului imperialist mon-

www.dacoromanica.ro

dial, liderii Partidului laburist (A. Henderson ş.a.), situîndu-se pe o poziţie social-şovinistă, au intrat în guvern. Datorită sprijinului lor activ, au fost adoptate o serie de legi îndreptate împotriva muncitorilor (cu privire la militarizarea ţării etc.). Conferinţa Partidului laburist din februarie 1916 a aprobat participarea la guvernul de coaliţie. — *94*.

58 *Grupul Spartacus* („Die Internationale") — organizaţie revoluţionară a social-democraţilor de stînga germani ; a fost format la începutul războiului imperialist mondial de către K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marchlevski, L. Joghihes (Tyszka), W. Pieck. În aprilie 1915, R. Luxemburg şi F. Mehring au înfiinţat revista „Die Internationale", în jurul căreia s-a închegat grupul principal al social-democraţilor de stînga din Germania. La 1 ianuarie 1916 s-a ţinut la Berlin Conferinţa pe întreaga Germanie a social-democraţilor de stînga, în cadrul căreia acest grup s-a constituit din punct de vedere organizatoric şi a hotărît să poarte denumirea de grupul „Die Internationale". Ca platformă a grupului conferinţa a adoptat „Leitsätze" („Tezele fundamentale"), elaborate de R. Luxemburg, cu colaborarea lui K. Liebknecht, F. Mehring şi C. Zetkin. În afară de manifestele politice care au fost scoase în 1915, în 1916 grupul „Die Internationale" a trecut la editarea şi difuzarea ilegală a „Scrisorilor politice" sub semnătura „Spartacus" (au apărut regulat pînă în octombrie 1918) ; de atunci grupul „Die Internationale" a început să se numească şi grupul „Spartacus".

Spartachiştii au desfăşurat o propagandă revoluţionară în mase, au organizat acţiuni împotriva războiului, au condus greve, au demascat caracterul imperialist al războiului mondial şi trădarea liderilor oportunişti ai social-democraţiei. Spartachiştii au făcut însă serioase greşeli în probleme de teorie şi politică. Lenin a criticat în repetate rînduri greşelile social-democraţilor germani de stînga, ajutîndu-i să se situeze pe o poziţie justă.

În aprilie 1917, spartachiştii au intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, partid centrist, păstrînd însă în acest partid independenţa organizatorică. În noiembrie 1918, în timpul revoluţiei din Germania, spartachiştii au rupt cu „independenţii", s-au constituit în „Uniunea Spartacus" şi au publicat la 14 decembrie 1918 programul lor. La Congresul de constituire (30 decembrie 1918 — 1 ianuarie 1919), spartachiştii au creat Partidul Comunist din Germania. — *94*.

59 *„Arbeiterpolitik"* — revistă săptămînală de socialism ştiinţific, organ al grupului din Bremen al radicalilor de stînga, condus de I. Knief şi P. Frölich, care a intrat în 1919 în Partidul Comunist din Germania ; a apărut la Bremen din 1916 pînă în 1919. Revista a dus lupta împotriva social-şovinismului din mişcarea muncitorească germană şi internaţională. La revistă au

www.dacoromanica.ro

colaborat : N. I. Buharin, H. Guilbeaux, A. M. Kollontai, N. K. Krupskaia, A. Panneckoek, K. Radek, I. M. Steklov şi alţii.

După Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, revista a descris pe larg viaţa din Rusia Sovietică. În anii 1917—1918, în ea au fost publicate cîteva articole şi cuvîntări ale lui V. I. Lenin („Criza s-a copt", „Raport despre sarcinile imediate ale Puterii sovietice", „Cuvîntare rostită în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi ostaşilor roşii din Moscova. 23 aprilie 1918"). În perioada revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania, revista a publicat capitolele I şi II din articolul lui V. I. Lenin „Programul militar al revoluţiei proletare" şi fragmente din cartea sa „Statul şi revoluţia" (§ § 1, 3, 4 din capitolul I, § 3 din capitolul al III-lea şi § 1 din capitolul al IV-lea). — *94.*

60 „*Politiken*" — ziar al social-democraţilor de stînga suedezi, care în 1917 au format Partidul social-democrat de stînga din Suedia ; a apărut la Stockholm începînd de la 27 aprilie 1916. Din noiembrie 1917 a apărut sub denumirea de „Folkets Dagblad Politiken". Redactorul ei în anii 1916—1918 a fost Ture Nerman. La ziar au colaborat zimmerwaldienii de stînga din Germania, Rusia, Franţa şi alte ţări. În 1921, după ce Partidul social-democrat de stînga s-a afiliat la Internaţionala Comunistă şi a căpătat denumirea de partid comunist, ziarul a devenit organul său de presă. După scindarea partidului comunist, în octombrie 1929, ziarul a devenit organul de presă al aripii sale de dreapta. Editarea ziarului a încetat în mai 1945. — *96.*

61 „*Socialdemokraten*" — organul de presă al aripii drepte, social-şoviniste a Partidului social-democrat suedez, în fruntea căruia se afla K. H. Branting. — *97.*

62 Consfătuirea a avut loc în prima jumătate a zilei de 31 martie (13 aprilie), la hotelul „Regina" ; la ea au participat un grup de emigranţi ruşi în frunte cu V. I. Lenin şi un grup de social-democraţi de stînga suedezi — K. Lindhagen, F. Ström, K. N. Carlesen, K. Cilbum şi Ture Nerman. Consfătuirea a fost prezidată de K. Lindhagen, primarul oraşului Stockholm, şi de V. I. Lenin. K. Lindhagen a rostit o cuvîntare pe tema „Lumină de la răsărit" ; V. I. Lenin a făcut o comunicare în legătură cu călătoria ; a fost dat citirii procesul-verbal cu privire la împrejurările trecerii prin Germania, după care social-democraţii suedezi s-au declarat întru totul solidari cu acest pas al revoluţionarilor ruşi. Din partea suedezilor a luat cuvîntul la consfătuire şi K. N. Carlesen, care şi-a exprimat speranţa că revoluţia din Rusia se va transforma într-o revoluţie internaţională. În încheiere suedezii au salutat cu entuziasm pe ruşi şi pe organizatorul călătoriei, Fr. Platten. — *98.*

www.dacoromanica.ro

63 La sosirea sa în Rusia, V. I. Lenin a rostit în seara aceleiaşi zile, mai precis în noaptea de 3 spre 4 (de 16 spre 17) aprilie 1917, la adunarea activiştilor de partid din Petrograd, organizată, în cinstea sosirii sale, în fostul palat Kşesinskaia, unde îşi aveau sediul C.C. şi Comitetul din Petrograd al P.M.S.D.R., o cuvîntare despre noile sarcini ale partidului bolşevic. La baza acestei cuvîntări a stat, pe cît se pare, schiţa iniţială a „Tezelor din aprilie". — *100.*

64 *Adunarea bolşevicilor — Consfătuirea generală („din martie") a activiştilor de partid din Rusia,* fixată de Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. la o dată care urma să coincidă cu Consfătuirea generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, s-a deschis la 27 martie (9 aprilie) 1917. Pe ordinea de zi figurau următoarele probleme : atitudinea faţă de război, atitudinea faţă de guvernul provizoriu, organizarea forţelor revoluţionare etc.

Şedinţa din 4 (17) aprilie, la care V. I. Lenin a prezentat un referat, s-a ţinut în sala cea mare a palatului Tavriceski. Explicînd „Tezele din aprilie", Lenin le-a citat pe fiecare în parte. Textul cuvîntării sale este reprodus după însemnările secretarului, care conţin unele omisiuni, marcate prin puncte de suspensie, şi cîteva pasaje nu tocmai clare.

Consfătuirea generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia, convocată de Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd, s-a ţinut la Petrograd între 29 martie şi 3 aprilie (între 11 şi 16 aprilie) 1917.

La consfătuire au participat reprezentanţi din partea Sovietului din Petrograd şi a 82 de Soviete locale, precum şi reprezentanţi ai unor unităţi militare de pe front şi din spatele frontului. Consfătuirea a examinat problema războiului, a atitudinii faţă de guvernul provizoriu, a Adunării constituante, problema agrară, problema aprovizionării şi altele.

Consfătuirea, la care influenţa predominantă au avut-o menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, s-a situat pe poziţiile „defensismului revoluţionar" (325 de voturi contra 57), pronunţîndu-se pentru sprijinirea guvernului provizoriu burghez şi convocarea unei conferinţe socialiste internaţionale la care să se discute problema ieşirii din război. La consfătuire G. V. Plehanov a rostit două cuvîntări în spiritul social-patriotismului. Cuvîntările bolşevicului P. I. Starostin, în care acesta cerea să se pună capăt războiului, s-au lovit de obstrucţia majorităţii defensiste.

Consfătuirea a completat Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd cu 16 membri, printre care 6 reprezentanţi ai armatei şi flotei. — *104.*

65 Este vorba de rezoluţia Sovietului menşevic-eserist de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd adoptată la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi sol-

www.dacoromanica.ro

daților din 30 martie (12 aprilie) 1917 la raportul lui Țereteli cu privire la atitudinea față de război. Camuflîndu-se îndărătul unor fraze generale despre libertate și apărarea revoluției, rezoluția chema la sprijinirea politicii externe a guvernului provizoriu burghez, adică la continuarea războiului imperialist. — *105*.

66 Este vorba despre conferințele socialiste internaționale de la Zimmerwald și Kiental.

Conferința de la Zimmerwald, sau prima Conferință socialistă internațională, a avut loc între 5 și 8 septembrie 1915.

Conferința de la Kiental, sau cea de-a doua Conferință socialistă internațională, a avut loc la Kiental (Elveția) între 24 și 30 aprilie 1916.

Conferințele de la Zimmerwald și Kiental au contribuit la unirea, pe baza ideologică a marxism-leninismului, a elementelor de stînga ale social-democrației vest-europene, care, ulterior, au jucat un rol activ în lupta pentru crearea partidelor comuniste în țările lor și pentru formarea Internaționalei a III-a, Comuniste. Aprecieri asupra Uniunii zimmerwaldiene vezi în volumul de față, p. 106. — *106*.

67 Articolul „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție", publicat în „Pravda" nr. 26 din 7 aprilie 1917 sub semnătura N. Lenin, conține celebrele „Teze din aprilie" ale lui V. I. Lenin, care, după toate probabilitățile, au fost scrise de el în tren în ajunul sosirii la Petrograd.

Lenin a dat citire tezelor la două adunări de la 4 (17) aprilie : la adunarea bolșevicilor și la adunarea comună a bolșevicilor și menșevicilor delegați la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, care s-au ținut în clădirea palatului Tavriceski.

În timpul dezbaterilor, Lenin a predat tezele unui membru al redacției ziarului „Pravda", rugîndu-l insistent să le publice în ziua următoare și integral. Dar, din cauza defectării unei mașini la tipografie, tezele au fost publicate nu la 5, ci la 7 aprilie, fapt pe care redacția „Pravdei" l-a anunțat cititorilor în nr. 25 al ziarului „Pravda" din 6 aprilie.

Articolul a fost reprodus în ziarele bolșevice „Soțial-Demokrat" (Moscova), „Proletarii" (Harkov), „Krasnoiarskii Rabocii", „Vpered" (Ufa), „Bakinskii Rabocii", „Kavkazskii Rabocii" (Tiflis) și altele. — *115*.

68 „*Edinstvo*" — ziar, organ al unui grup de extremă dreaptă al menșevicilor defensiști, în frunte cu G. V. Plehanov ; a apărut la Petrograd. În mai—iunie 1914 au apărut 4 numere. Din martie pînă în noiembrie 1917 a apărut zilnic. Din decembrie 1917 pînă în ianuarie 1918 a apărut sub denumirea de „Naše

www.dacoromanica.ro

Edinstvo". Din redacţia ziarului făceau parte L. I. Akselrod (Ortodox), G. A. Aleksinski, L. G. Deutsch, N. I. Iordanski, G. V. Plehanov, N. V. Vasiliev, V. I. Zasulici. Pronunţîndu-se pentru sprijinirea guvernului provizoriu, pentru coaliţia cu burghezia, pentru „o putere fermă", „Edinstvo" lupta împotriva bolşevicilor, recurgînd adeseori la metodele presei bulevardiere. Lenin releva că comportarea ziarului „Edinstvo" „înseamnă complicitate cu forţele dubioase, care ameninţă cu violenţa, cu pogromul şi cu bombele", şi îl numea „publicaţie meşteră la sudălmi" (vezi volumul de faţă, p. 231 şi 311) ; ziarul a întîmpinat cu ostilitate Revoluţia din Octombrie şi instaurarea Puterii sovietice. — *118*.

69 „*Russkaia Volea*" — cotidian burghez ; a fost fondat de ministrul ţarist al afacerilor interne A. D. Protopopov şi finanţat de marile bănci ; a apărut la Petrograd din decembrie 1916. După revoluţia burghezo-democratică din februarie a dus o campanie de calomnii împotriva bolşevicilor. Lenin l-a numit „unul dintre cele mai mîrşave ziare burgheze" (Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 293). A fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar la 25 octombrie 1917. — *119*.

70 Vezi K. Marx şi F. Engels. „Prefaţă la ediţia germană din 1872 a «Manifestului Partidului Comunist»" ; K. Marx. „Războiul civil din Franţa. Adresa Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor", „Critica Programului de la Gotha" ; F. Engels. „Scrisoare către A. Bebel. 18—28 martie 1875" ; K. Marx. Scrisorile către L. Kugelmann din 12 şi 17 aprilie 1871 (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 18, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 98 ; vol. 17, 1963, p. 352—360 ; vol. 19, 1964, p. 7, 11—34 ; Opere alese în două volume, vol. II, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1955, ed. a II-a, p. 506—508). — *120*.

71 Comunicarea „*Cum am ajuns*" a fost publicată la 5 (18) aprilie 1917 în ziarele „Pravda" şi „Izvestiia" ; în „Pravda" comunicarea a apărut cu următorul subtitlu : „Comunicare făcută Comitetului executiv de către tov. Lenin şi Zinoviev din însărcinarea tovarăşilor sosiţi din Elveţia".

Şedinţa Comitetului executiv a avut loc la 4 (17) aprilie, ora 8 seara. În problema „Cu privire la situaţia emigranţilor din Elveţia" a luat primul cuvîntul A. G. Zurabov, deputat în Duma a II-a de stat, care se întorsese în Rusia prin Copenhaga. Zurabov a relatat faptul că, în urma unei dispoziţii a ministrului de externe P. N. Miliukov, emigranţii internaţionalişti erau împiedicaţi să se întoarcă în patrie. În numele emigranţilor rămaşi în Elveţia, el a pus problema ca, „sub presiunea" Comitetului executiv, guvernul provizoriu să intre în tratative cu guvernul german în vederea schimbului de emigranţi politici pe germani internaţi sau prizonieri de război. După comunicarea pe care a făcut-o, G. E. Zinoviev a propus să se adopte o rezo-

www.dacoromanica.ro

luţie care să aprobe schimbul de emigranţi politici pe internaţi. Lenin a propus Comitetului executiv să adere la rezoluţie.

Întrucît împotriva propunerii s-au pronunţat menşevicii I. G. Ţereteli şi B. O. Bogdanov, Lenin a luat cuvîntul pentru a-şi susţine propunerea.

Redacţia ziarului „Izvestiia" a însoţit comunicarea „Cum am ajuns" de următoarea declaraţie: „Comitetul executiv, ascultînd rapoartele tov. Zurabov şi Zinoviev, a hotărît să se adreseze imediat guvernului provizoriu şi să ia măsuri ca toţi emigranţii, indiferent de concepţiile lor politice şi atitudinea lor faţă de război, să fie lăsaţi să intre în Rusia. Vom comunica în zilele următoare rezultatele tratativelor cu guvernul. *Redacţia*".

V. I. Lenin a fost cooptat în Sovietul din Petrograd. — *121.*

72 „*Naşe Slovo*" — ziar, a apărut la Paris din ianuarie 1915 pînă în septembrie 1916. Din septembrie 1916 pînă în martie 1917 a aparut sub titlul „Nacealo". — *121.*

73 Lenin se referă la „Procesul-verbal al adunării membrilor Partidului M.S.D.R. unificat de Comitetul Central din 8 aprilie 1917 st. n.", pe care îl citează mai jos, la „Comunicatul" primului grup de emigranţi politici sosiţi în Rusia prin Germania (vezi volumul de faţă, p. 493—494) şi la „Declaraţia" social-democraţilor de stînga din Elveţia, Germania, Franţa, Polonia, Norvegia şi Suedia, semnată la Berna la 25 martie (7 aprilie) şi la Stockholm la 31 martie (13 aprilie). — *121.*

74 *Bundul* („Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia") a fost organizat în 1897, la Congresul de constituire al grupurilor social-democrate evreieşti, care a avut loc la Vilno; el grupa în special elementele semiproletare ale meşteşugărimii evreieşti din regiunile apusene ale Rusiei.

În timpul primului război mondial, bundiştii s-au situat pe poziţiile social-şovinismului. În 1917 Bundul a sprijinit guvernul provizoriu burghez şi a luptat de partea duşmanilor Revoluţiei Socialiste din Octombrie. În anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil, conducătorii Bundului s-au unit cu forţele contrarevoluţiei. În acelaşi timp, printre membrii de rînd ai Bundului s-a conturat o cotitură în favoarea colaborării cu Puterea sovietică. În martie 1921, Bundul s-a dizolvat, iar o parte din membrii săi au intrat în P.C.(b) din Rusia în cadrul normelor generale. — *121.*

75 „*Reci*" — cotidian, organul central al partidului cadet; a apărut la Petersburg de la 23 februarie (8 martie) 1906, în redactarea efectivă a lui P. N. Miliukov şi I. V. Ghessen şi cu colaborarea activă a lui M. M. Vinaver, P. D. Dolgorukov, P. B. Struve ş.a. Ziarul a fost interzis la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă

www.dacoromanica.ro

Sovietul din Petrograd. A continuat să apară pînă în august 1918 sub diferite denumiri : „Naşa Reci", „Svobodnaia Reci", „Vek", „Novaia Reci", „Naş Vek". — *123.*

76 „*Novoe Vremea*" — cotidian ; a apărut din 1868 pînă în 1917, la Petersburg ; a aparţinut, pe rînd, mai multor editori şi şi-a schimbat în repetate rînduri orientarea politică. La început era un ziar liberal moderat, iar apoi, din 1876, cînd a început să fie editat de A. S. Suvorin, a devenit un organ al cercurilor reacţionare ale nobilimii şi ale funcţionărimii birocratice, propagînd şovinismul de naţiune dominantă şi antisemitismul ; pentru servilismul său faţă de cîrmuire a fost poreclit : „Cu ce vă putem servi ?" În 1905 a devenit un organ de presă al ultrareacţionarilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie, ziarul s-a situat pe poziţii contrarevoluţionare şi a dus o campanie furibundă împotriva bolşevicilor. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. V. I. Lenin spunea despre „Novoe Vremea" că este un model de ziar venal. „«Novovremismul» — scria el — a devenit o expresie sinonimă cu : renunţarea la convingeri, renegarea, servilismul" (Opere complete, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 50.). — *127.*

77 „*Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov*" — cotidian ; primul număr a apărut la 28 februarie (13 martie) 1917 sub titlul „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih Deputatov" ; începînd cu nr. 3 din 2 (15) martie, ziarul a început să apară ca organ al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd.

După revoluţia din februarie, redacţia ziarului era formată din B. V. Avilov, V. A. Bazarov, V. D. Bonci-Bruevici, I. P. Goldenberg, G. V. Ţîperovici.

Din cauza divergenţelor existente, la 12 (25) aprilie B. V. Avilov, V. D. Bonci-Bruevici şi G. V. Ţîperovici s-au retras din redacţie. După plecarea lor, în redacţie au rămas menşevicii şi socialiştii-revoluţionari I. V. Cernîşev, F. I. Dan, I. P. Goldenberg, A. A. Goţ, V. S. Voitinski.

După ce la primul Congres general al Sovietelor din Rusia a fost constituit Comitetul Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, ziarul a devenit organ al C.E.C., iar de la 1 (14) august (începînd cu nr. 132) a apărut sub titlul „Izvestiia Ţentralnogo Ispolnitelnogo Komiteta i Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov". Linia politică a ziarului era determinată de reprezentanţii blocului eseromenşevic, care promova politica conciliatoare de sprijinire a guvernului provizoriu burghez şi se împotrivea acţiunilor revoluţionare ale proletariatului.

După cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, componenţa redacţiei ziarului „Izvestiia" a fost schimbată, ziarul

www.dacoromanica.ro

devenind organul oficial al Puterii sovietice ; în el au fost publicate primele documente de importanţă capitală ale guvernului sovietic, articole şi cuvîntări ale lui V. I. Lenin. În martie 1918, ziarul „Izvestiia" a început să apară la Moscova.

După formarea U.R.S.S., în decembrie 1922, ziarul a devenit organul C.E.C. al U.R.S.S. şi al C.E.C. din Rusia. Conform hotărîrii Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 24 ianuarie 1938, ziarul „Izvestiia ŢIK SSSR i VŢIK" a fost reorganizat şi de la 26 ianuarie 1938 apare sub titlul „Izvestiia Sovetov Deputatov Trudeaşcihsea". — *127.*

78 „*Raboceaia Gazeta*" — cotidian al menşevicilor ; a apărut la Petrograd de la 7 (20) martie pînă la 30 noiembrie (13 decembrie) 1917 ; de la 30 august (12 septembrie) — organ al C.C. al P.M.S.D.R. („unificat"). La ziar au colaborat : L. Akselrod, P. Akselrod, B. Bogdanov, N. Cerevanin, N. Ciheidze, F. Dan, K. Gvozdev, I. Larin, V. Maiski, A. Martînov, L. Martov, P. Maslov, A. Potresov, I. Ţereteli, V. Zasulici şi alţii. Ziarul s-a situat pe o poziţie defensistă, a sprijinit guvernul provizoriu burghez şi a luptat împotriva lui Lenin şi a partidului bolşevic. A întîmpinat cu ostilitate Revoluţia din Octombrie şi instaurarea Puterii sovietice. — *132.*

79 Broşura lui Lenin „*Scrisori cu privire la tactică. Scrisoarea întîi*" a fost publicată la Petrograd în 1917 de către editura bolşevică „Priboi" în trei ediţii. Prima ediţie a apărut la 27 aprilie (10 mai), fiind anunţată în „Pravda" nr. 42. Astfel, delegaţii la Conferinţa a VII-a (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia au avut posibilitatea să cunoască conţinutul broşurii înainte de votarea rezoluţiei cu privire la momentul actual, care a avut loc la 29 aprilie (12 mai). În toate cele trei ediţii ale broşurii au fost publicate în anexă „Tezele din aprilie" ale lui V. I. Lenin. — *133.*

80 La adunarea comună a bolşevicilor şi menşevicilor participanţi la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia au asistat şi membri ai Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, reprezentanţi ai unor ziare („Pravda", „Edinstvo", „Raboceaia Gazeta", „Izvestiia"), ai C.C. şi ai Comitetului din Petrograd ale P.M.S.D.R., ai C.O., deputaţi social-democraţi din cele patru Dume, reprezentanţi ai partidelor socialiste naţionale, deputaţi din provincie.

La consfătuire a luat cuvîntul I. P. Goldenberg (Meşkovski), pronunţîndu-se pentru unificarea organizaţiilor social-democrate ; el a fost sprijinit de V. S. Voitinski, N. S. Ciheidze şi I. G. Ţereteli. Apoi a prezentat un raport V. I. Lenin. Raportul lui Lenin a întîmpinat obiecţii vehemente din partea lui I. G. Ţereteli, I. P. Goldenberg, F. I. Dan, I. M. Steklov, I. Larin şi a altora. În sprijinul platformei lui V. I. Lenin a vorbit A. M. Kollontai.

www.dacoromanica.ro

V. I. Lenin şi bolşevicii au părăsit adunarea înainte de terminarea lucrărilor, declarînd în numele C.C. al P.M.S.D.R. că bolşevicii nu vor participa la nici un fel de încercări de unificare. Raportul lui V. I. Lenin a fost întîmpinat cu o caldă simpatie de o serie de reprezentanţi ai comitetelor bolşevice locale. La şedinţa din 5 (18) aprilie, un miner din Donbass care a participat la Consfătuirea generală a bolşevicilor din Rusia a declarat : „Lenin a avut dreptate în tot ce a spus !". — *133.*

81 Vezi scrisoarea lui F. Engels către F. A. Sorge din 29 noiembrie 1886 (Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 469). — *134.*

82 V. I. Lenin citează aici cuvintele lui Mefistofel din tragedia „Faust" de J. W. Goethe (vezi J. W. Goethe. „Faust". Partea I. „Odaia de studiu", Bucureşti, E.S.P.L.A. 1955, p. 109). — *136.*

83 Expresia „opoziţia maiestăţii-sale" aparţine lui P. N. Miliukov, liderul partidului cadet. Într-o cuvîntare rostită la 19 iunie (2 iulie) 1909, la dejunul oferit de primarul Londrei, Miliukov a declarat : „...atîta timp cît în Rusia există un organ legislativ care controlează bugetul, opoziţia rusă rămîne opoziţia maiestăţii-sale, şi nu o opoziţie împotriva maiestăţii-sale" („Reci" nr. 167 din 21 iunie (4 iulie) 1909). — *139.*

84 *„Fără ţar, guvern muncitoresc"* — lozincă antibolşevică lansată pentru prima dată de Parvus în 1905. Această lozincă constituia una din tezele fundamentale ale „teoriei" troţkiste a revoluţiei permanente — revoluţie fără ţărănime, pe care el o opunea teoriei leniniste a transformării revoluţiei burghezo-democratice în revoluţie socialistă în condiţiile hegemoniei proletariatului în mişcarea întregului popor. — *139.*

85 Vezi K. Marx. „Războiul civil din Franţa. Adresa Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor" ; F. Engels. „Introducere" [la lucrarea lui K. Marx „Războiul civil din Franţa"] (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 17, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 352—368 ; Opere alese în două volume, vol. I, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1955, ed. a II-a, p. 497—511). — *140.*

86 V. I. Lenin se referă la lucrarea lui G. V. Plehanov „Anarhism şi socialism", editată pentru prima oară în limba germană la Berlin în 1894 (vezi G. Plechanow. „Anarchismus und Sozialismus". Berlin, Expedition des „Vorwärts", 1894, 84 S.). — *141.*

87 Istoricul scrierii lucrării „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră", vezi în „Postfaţă" (volumul de faţă, p. 187—189). — *151.*

www.dacoromanica.ro

88 Conferința generală a funcționarilor și muncitorilor de la căile ferate din Rusia s-a ținut la Petrograd între 6 și 20 aprilie (19 aprilie și 3 mai) 1917. La conferință au participat 220 de delegați. În timpul conferinței au funcționat cinci comisii (pentru problemele muncii, pentru elaborarea statutului, pentru reglementarea transportului, pentru problemele miliției și pentru convocarea unui congres general de organizare a sindicatului). Condusă fiind de partidele conciliatoare, conferința s-a situat pe poziții defensiste și a declarat că sprijină întru totul guvernul provizoriu burghez.

Din partea C.C. al P.M.S.D.R., conferința a fost salutată de M. I. Kalinin. I. A. Teodorovici a luat cuvîntul în ședința din 8 (21) aprilie, după cuvîntarea lui A. F. Kerenski și cea a ministrului căilor de comunicații, N. V. Nekrasov, și „a provocat unele disensiuni în starea de spirit generală" (ziarul „Edinstvo" nr. 9 din 9 aprilie 1917). Conferința a ales un Comitet executiv și a adoptat o serie de instrucțiuni legate atît de problemele politice, cît și de problemele practice ale redresării transportului feroviar. — *159.*

89 Vezi F. Engels. „Scrisoarea către A. Bebel din 18—28 martie 1875" (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 7). — *164.*

90 Vezi K. Marx. „Războiul civil din Franța. Adresa Consiliului General al Asociației Internaționale a Muncitorilor" (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 17, București, Editura politică, 1963, p. 359). — *165.*

91 *Minoritarii,* sau *longuetiștii* — minoritate a Partidului socialist francez, care s-a format în 1915. Adepți ai social-reformistului Longuet, minoritarii împărtășeau concepțiile centriste și duceau o politică conciliatoare față de social-șovinești. În timpul primului război mondial s-au situat pe o poziție social-pacifistă. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie în Rusia, longuetiștii s-au declarat adepți ai dictaturii proletariatului, fiind însă în fapt împotriva ei. Ei au continuat politica de colaborare cu social-șoviniștii și au sprijinit pacea tîlhărească de la Versailles. Rămînînd în minoritate la Congresul Partidului socialist francez care a avut loc în decembrie 1920 la Tours, unde a învins aripa stîngă, longuetiștii împreună cu reformiștii fățiși s-au desprins de partid și au aderat la așa-zisa Internațională a II $^1/_2$, iar după destrămarea acesteia s-au reîntors în Internaționala a II-a. — *174.*

92 *Partidul laburist independent din Anglia* (Independent Labour Party) — organizație reformistă, întemeiată de conducătorii „noilor trade-unionuri" în 1893, în condițiile înviorării luptelor greviste și ale intensificării mișcării pentru independența cla-

www.dacoromanica.ro

sei muncitoare din Anglia față de partidele burgheze. În P.L.I. au intrat membrii „noilor trade-unionuri" și ai unor vechi sindicate, reprezentanți ai intelectualității și ai micii burghezii care se aflau sub influența fabienilor. La conducerea partidului se aflau Keir-Hardie și R. MacDonald. Încă de la înființare, P.L.I. s-a situat pe poziții burghezo-reformiste, acordînd principala atenție formei de luptă parlamentare și tranzacțiilor parlamentare cu partidul liberal. Caracterizînd Partidul laburist independent, Lenin a scris că este „în realitate un partid oportunist, dependent totdeauna de burghezie" (Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 479).

La începutul războiului imperialist mondial, P.L.I. a lansat un manifest împotriva războiului, dar curînd după aceea s-a situat pe pozițiile social-șovinismului. — *174.*

93 *Partidul socialist britanic* (British Socialist Party) a luat ființă în 1911 la Manchester, în urma fuzionării partidului social-democrat cu alte grupuri socialiste. Partidul socialist britanic a desfășurat agitație în spiritul ideilor marxismului, fiind un partid „care nu e oportunist, ci e *într-adevăr* independent față de liberali" (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 365). Dar faptul că avea puțini membri și că legătura sa cu masele era slabă îi imprima un caracter oarecum sectar. În perioada primului război mondial s-a desfășurat în rîndurile acestui partid o luptă înverșunată între curentul internaționalist (W. Gallacher, A. Inkpin, J. MacLean, F. Rotstein și alții) și curentul social-șovinist, în frunte cu H. Hyndman. În cadrul curentului internaționalist existau unele elemente inconsecvente, care într-o serie de probleme se situau pe poziții centriste. În februarie 1916, un grup de activiști ai P.S.B. au fondat ziarul „The Call", care a jucat un rol important în opera de unire a internaționaliștilor. În aprilie 1916, Conferința anuală de la Salford a P.S.B. a condamnat poziția social-șovinistă a lui Hyndman și a adepților săi ; ca urmare, aceștia s-au retras din partid.

Partidul socialist britanic a salutat Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Membrii săi au jucat un rol important în mișcarea oamenilor muncii din Anglia pentru apărarea Rusiei Sovietice împotriva intervenției străine. În 1919, majoritatea organizațiilor locale ale partidului (98 contra 4) s-au pronunțat pentru aderarea la Internaționala Comunistă. Împreună cu Grupul comunist al unității, Partidul socialist britanic a avut rolul principal în constituirea Partidului Comunist al Marii Britanii. La primul Congres de unificare, care a avut loc în 1920, majoritatea covîrșitoare a organizațiilor locale ale P.S.B. au intrat în partidul comunist. — *174.*

94 *Grupul stîngii zimmerwaldiene* a fost înființat, din inițiativa lui V. I. Lenin, la Conferința socialistă internațională de la Zimmerwald din septembrie 1915. El reunea pe reprezentanții a opt

www.dacoromanica.ro

organizații : C.C. al P.M.S.D.R., social-democrații de stînga din Suedia, Norvegia, Elveția, Germania, opoziția social-democrată poloneză și Social-democrația din Ținutul leton. Grupul stîngii zimmerwaldiene, condus de V. I. Lenin, a luptat împotriva majorității centriste a conferinței și a prezentat proiecte de rezoluții în care era condamnat războiul imperialist, era demascată trădarea social-șoviniștilor și se sublinia necesitatea unei lupte active împotriva războiului. Aceste proiecte de rezoluții au fost respinse de majoritatea centristă a conferinței. Totuși, stînga zimmerwaldiană a reușit să obțină includerea în manifestul adoptat de conferință a unei serii de teze importante ce figurau în proiectul său de rezoluție. Apreciind manifestul ca un prim pas în lupta împotriva războiului imperialist, stînga zimmerwaldiană a votat pentru el, subliniindu-i într-o declarație separată deficiențele și inconsecvența, precum și motivele pentru care ea totuși a votat pentru. Stînga zimmerwaldiană a declarat că, rămînînd în Uniunea generală zimmerwaldiană, își va propaga concepțiile proprii și va activa independent pe plan internațional. Ea a ales un organ conducător — Biroul, format din V. I. Lenin, G. E. Zinoviev și K. Radek. A editat un organ propriu — revista „Vorbote" în limba germană, în care au fost publicate o serie de articole ale lui V. I. Lenin.

Forța conducătoare în Grupul stîngii zimmerwaldiene era reprezentată de bolșevici, singurii care s-au situat pe o poziție consecvent internaționalistă. Lenin a luptat împotriva șovăielilor oportuniste ale lui Radek, a criticat greșelile unora din reprezentanții stîngii. În jurul stîngii zimmerwaldiene au început să se grupeze elementele internaționaliste ale social-democrației internaționale. La cea de-a doua Conferință socialistă internațională, care a avut loc în aprilie 1916 la Kiental (în apropiere de Berna), Grupul stîngii zimmerwaldiene a trimis 12 din cei 43 de delegați la conferință, iar într-o serie de probleme, pentru propunerile sale au votat aproape jumătate din numărul delegaților. Social-democrații dintr-o serie de țări care au intrat în Grupul stîngii zimmerwaldiene au dus o susținută activitate revoluționară și au avut un rol important în crearea partidelor comuniste în propriile lor țări.

Despre Grupul stîngii zimmerwaldiene, vezi articolele lui V. I. Lenin „Un prim pas" și „Marxiștii revoluționari la Conferința socialistă internațională din 5—8 septembrie 1915" (Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 37—43, 44—48). — *174.*

95 *„Demain"* — revistă lunară literar-publicistică și politică, fondată de internaționalistul francez H. Guilbeaux, scriitor și publicist ; a apărut din ianuarie 1916 pînă în 1919 (cu o întrerupere din ianuarie pînă în aprilie 1917) la început la Geneva, iar apoi la Moscova. Revista combătea șovinismul, făcînd propagandă în favoarea programului de la Zimmerwald. La „Demain"

www.dacoromanica.ro

au colaborat scriitorii R. Rolland, S. Zweig şi alţii. În „Demain" au fost publicate o serie de articole şi cuvîntări ale lui V. I. Lenin („Cuvîntare în legătură cu dizolvarea Adunării constituante rostita la şedinţa Comitetului Executiv Central din Rusia. 6 (19) ianuarie 1918", „Cu privire la istoria unei păci nenorocite"). Din septembrie 1919, revista a apărut ca organ al grupului din Moscova al comuniştilor francezi. — *175*.

96 „*The Trade-Unionist*" — ziar al sindicatelor engleze ; a apărut la Londra din noiembrie 1915 pînă în noiembrie 1916. — *176*.

97 *Partidul muncitoresc socialist din America* a luat fiinţă în 1876, la Congresul de unificare de la Philadelphia, ca rezultat al fuzionării secţiilor americane ale Internaţionalei I şi a altor organizaţii socialiste. Lucrările congresului s-au desfăşurat sub conducerea lui F. A. Sorge, tovarăş de luptă al lui Marx şi Engels. Majoritatea covîrşitoare a partidului o constituiau emigranţii, care aveau slabe legături cu muncitorii americani. În primii ani, rolul conducător în acest partid l-au avut lassalleenii, care au comis o serie de greşeli cu caracter dogmatic şi sectar. O parte din conducători considerau că principala sarcină a partidului este activitatea parlamentară şi subapreciau importanţa conducerii luptei economice a maselor, în timp ce alţii cădeau în trade-unionism şi anarhism. Şovăielile ideologice şi tactice ale conducerii au dus la slăbirea partidului şi la părăsirea lui de către o serie de grupuri. Marx şi Engels au criticat cu asprime tactica sectară a socialiştilor americani.

În ultimul deceniu al secolului trecut, conducerea Partidului muncitoresc socialist din America a fost preluată de aripa stîngă, în frunte cu D. de Leon, care a comis însă greşeli cu caracter anarho-sindicalist. Partidul a renunţat la lupta pentru revendicările parţiale ale clasei muncitoare, la munca în cadrul sindicatelor reformiste şi şi-a pierdut tot mai mult legăturile, şi aşa destul de slabe, cu mişcarea muncitorească de masă. În anii primului război mondial, el înclina spre internaţionalism. Sub influenţa Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, partea cea mai revoluţionară a acestui partid a participat activ la înfiinţarea Partidului Comunist din America. Astăzi, Partidul muncitoresc socialist este o organizaţie puţin numeroasă, fără influenţă în mişcarea muncitorească din S.U.A. — *176*.

98 *Partidul socialist din America* s-a constituit în iulie 1901, la Congresul de la Indianopolis, prin unificarea grupurilor ce s-au desprins din Partidul muncitoresc socialist şi Partidul social-democrat din S.U.A. Unul dintre fondatorii noului partid a fost Eugen Debs, militant cu multă popularitate al mişcării muncitoreşti din S.U.A. Acest partid avea o compoziţie socială neomogenă ; el cuprindea în rîndurile sale o parte din muncitorii americani, muncitori imigranţi, precum şi mici fermieri şi elemente provenite din mica burghezie. Conducerea centristă şi oportu-

www.dacoromanica.ro

nistă de dreapta a acestui partid (Victor L. Berger, Moris Hillquit etc). contesta necesitatea dictaturii proletariatului, respingea. metodele de luptă revoluționare, reducînd în fond activitatea partidului la participarea la campaniile electorale. În anii primului război mondial s-au format în acest partid trei curente : social-șoviniștii, care sprijineau politica imperialistă a guvernului ; centriștii, care erau împotriva războiului imperialist numai în vorbe ; o minoritate revoluționară, care se situa pe poziții internaționaliste și ducea lupta împotriva războiului.

Aripa stîngă a partidului, în frunte cu Charles Rutenberg, William Foster, Bill Haywood etc., sprijinindu-se pe elementele proletare, ducea lupta împotriva conducerii oportuniste a partidului, pentru organizarea de acțiuni politice independente ale proletariatului, pentru crearea de sindicate industriale bazate pe principiile luptei de clasă. În 1919, în acest partid s-a produs o sciziune. Aripa stîngă, care s-a desprins din partid, a devenit inițiatoarea creării Partidului Comunist din S. U. A. și principalul lui nucleu.

În momentul de față, partidul socialist este o organizație sectară, cu un număr destul de mic de membri. — *176.*

99 *„The Internationalist"* — săptămînal, organ al aripii stîngi a socialiștilor ; a fost editat la începutul anului 1917 la Boston de Liga pentru propaganda socialistă din America. Din redacție făceau parte internaționaliști din S.U.A. și din alte țări : D. Williams, M. S. Zatrarian, D. Rozin, A. S. Edwards. — *176.*

100 *Tribuniștii* — membri ai Partidului social-democrat din Olanda, al cărui organ de presă era ziarul „De Tribune". Liderii tribuniștilor au fost D. Wynkoop, H. Górter, A. Panneckoek, H. Roland-Holst. Tribuniștii nu alcătuiau un partid revoluționar consecvent, ci reprezentau aripa stîngă a mișcării muncitorești din Olanda ; în anii războiului imperialist mondial, ei s-au situat în general pe poziții internaționaliste.

În 1918 tribuniștii au întemeiat Partidul Comunist din Olanda.

„De Tribune" — cotidian, fondat în 1907 de aripa stîngă a Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda. Începînd din 1909, după excluderea din partid a celor de stînga și organizarea de către aceștia a Partidului social-democrat din Olanda, ziarul a devenit organul acestui partid ; din 1918 a fost organul Partidului Comunist din Olanda ; a apărut sub această denumire pînă în 1940. — *176.*

101 Lenin denumea *partid al tinerilor* sau *al stîngii* din Suedia curentul de stînga din social-democrația suedeză. În anii războiului imperialist mondial, „tinerii" s-au situat pe o poziție internaționalistă și au aderat la stînga zimmerwaldiană. În mai 1917, ei au format Partidul social-democrat de stînga din Suedia. La Congresul din 1919 al acestui partid a fost adoptată hotărîrea

www.dacoromanica.ro

cu privire la afilierea la Internaţionala Comunistă. Aripa revoluţionară a partidului a format în 1921 Partidul Comunist din Suedia. — *176.*

102 *„Tesneacii"* — partid muncitoresc social-democrat revoluţionar din Bulgaria, întemeiat în 1903, după scindarea partidului social-democrat. Întemeietorul şi conducătorul „tesneacilor" a fost D. Blagoev, conducerea partidului fiind preluată apoi de discipolii săi — G. Dimitrov, V. Kolarov şi alţii. În anii 1914—1918, „tesneacii" au luat atitudine împotriva războiului imperialist. În 1919 s-au afiliat la Internaţionala Comunistă şi au format Partidul Comunist din Bulgaria, transformat mai tîrziu în Partidul Muncitoresc (Comunist) Bulgar. — *176.*

103 *Conducerea regională şi conducerea principală ale S.D.R.P. şi L.* — instituţiile conducătoare ale Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania.

Social-democraţia din Regatul Poloniei şi din Lituania (S.D.R.P. şi L.) — partid revoluţionar al clasei muncitoare poloneze ; a luat fiinţă în 1893 şi a activat mai întîi sub denumirea de Social-democraţia din Regatul Poloniei, iar din august 1900, după congresul organizaţiilor social-democrate din Regatul Poloniei şi din Lituania, la care social-democraţii polonezi au fuzionat cu o parte din social-democraţii lituanieni, a adoptat denumirea de Social-democraţia din Regatul Poloniei şi din Lituania. Meritul acestui partid constă în faptul că a orientat mişcarea muncitorească poloneză spre alianţă cu mişcarea muncitorească rusă şi a combătut naţionalismul.

La Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. din 1906, S.D.R.P. şi L. a fost primită în P.M.S.D.R. ca organizaţie teritorială. După înfrîngerea revoluţiei din 1905—1907, în cadrul S.D.R.P. şi L. au apărut divergenţe în legătură cu problemele interne de partid, care, la începutul anului 1912, au dus la scindarea social-democraţiei poloneze în adepţi ai Conducerii principale a S.D.R.P. şi L., care au adoptat o linie împăciuitoristă faţă de lichidatori şi au sprijinit de fapt un timp curentele antibolşevice din P.M.S.D.R., şi în adepţi ai Conducerii regionale a S.D.R.P. şi L., care se sprijineau pe organizaţiile de partid din Varşovia şi Lodz. Conducerea regională a stabilit legături cu bolşevicii şi a sprijinit linia C.C. al P.M.S.D.R.

În anii primului război mondial, cele două grupuri ale social-democraţiei poloneze au fuzionat şi au format un partid care a adoptat o platformă internaţionalistă. S.D.R.P. şi L. a luptat activ împotriva adepţilor lui Pilsudski şi a democraţilor naţionalişti, care sprijineau pe imperialiştii din străinătate, şi s-a situat pe o poziţie foarte apropiată de poziţia bolşevicilor. S.D.R.P. şi L. a comis însă şi unele greşeli : nu a dus o luptă consecventă împotriva centriştilor şi împăciuitoriştilor.

www.dacoromanica.ro

S.D.R.P. şi L. a salutat Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie şi a luptat pentru victoria revoluţiei proletare în Polonia. În decembrie 1918, la Congresul de unificare a S.D.R.P. şi L. şi a „leviţei"-P.P.S., ambele partide au fuzionat, formînd Partidul Muncitoresc Comunist din Polonia. — *176.*

104 Lenin se referă la ziarul „*Volksstimme*" — organ al Partidului social-democrat din Germania ; ziarul a apărut la Chemnitz din ianuarie 1891 pînă în februarie 1933.

„*Die Glocke*" — revistă bisăptămînală, editată la München, apoi la Berlin între anii 1915 şi 1925 de social-şovinistul Parvus (A. L. Ghelfand), membru al Partidului social-democrat din Germania. — *178.*

105 Lenin a criticat rezoluţiile Partidului socialist francez în capitolul „Pacifismul socialiştilor şi al sindicaliştilor francezi" din lucrarea sa „Pacifism burghez şi pacifism socialist" (vezi Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 253—258). În cele două rezoluţii era salutată iniţiativa lui Wilson, preşedintele S.U.A., care, asumîndu-şi rolul de pacificator, a propus tuturor naţiunilor „să-şi expună în public părerea asupra condiţiilor în care ar putea să se pună capăt războiului", adică a propus încheierea războiului imperialist printr-o pace imperialistă. — *178.*

106 „*Jugend-Internationale*" — organ al Uniunii internaţionale a organizaţiilor socialiste de tineret, care aderase la stînga zimmerwaldiană ; a apărut din septembrie 1915 pînă în mai 1918 la Zürich, sub redacţia lui W. Münzenberg. Aprecieri asupra acestui organ de presă, vezi în articolul lui V. I. Lenin „Internaţionala Tineretului" (Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 225—229). — *179.*

107 La 7 (20) aprilie 1917, Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd a adoptat cu majoritate de voturi (21 contra 14) hotărîrea cu privire la sprijinirea activă a aşa-zisului „împrumut al libertăţii", lansat de guvernul provizoriu pentru finanţarea războiului imperialist, care continua. Pronunţîndu-se împotriva împrumutului, membrii bolşevici ai Comitetului executiv au declarat că sprijinirea acestui împrumut este „cea mai rea formă de «pace civilă»" şi au depus o rezoluţie în care îşi motivau amănunţit poziţia. Alături de bolşevici au votat şi cîţiva membri ai Comitetului executiv care nu făceau parte din fracţiunea bolşevică. Chestiunea a fost transferată în discuţia plenarei Sovietului, unde a fost examinată în prealabil în cadrul fracţiunilor (vezi volumul de faţă, p. 211—212). — *181.*

www.dacoromanica.ro

108 Vezi K. Marx. „Critica Programului de la Gotha" ; F. Engels. „Prefață la culegerea «Internationales aus dem Volksstaat (1871—1875)»" (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 11—34 ; „Internationales aus dem Volksstaat (1871—1875)", Berlin, 1894). — *182.*

109 După cum afirmă K. Marx și F. Engels, această expresie aparținînd lui H. Heine a fost folosită de ei pentru prima oară în lucrarea „Ideologia germană" (vol. II, cap. IV. 4. Școala saint-simonistă) (vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 3, București, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 538). — *184.*

110 „*Soldatskaia Pravda*" — cotidian bolșevic ; a început să apară la Petrograd de la 15 (28) aprilie 1917 ca organ al Organizației militare de pe lîngă Comitetul din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia ; începînd cu nr. 26 din 19 (1 iunie) 1917 a devenit organ al Organizației militare de pe lîngă C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. Tirajul ziarului atingea 50 000—75 000 de exemplare ; jumătate din tiraj era trimis pe front. În 1917, din redacția ziarului „Soldatskaia Pravda" făceau parte : A. F. Ilin-Jenevski, V. I. Nevski, N. I. Podvoiski și alții. În ziar au fost publicate peste 60 de articole ale lui V. I. Lenin, printre care unele scrise special pentru „Soldatskaia Pravda". În suplimentul la nr. 13 al ziarului din 3 (16) mai au fost publicate rezoluțiile Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia cu o „introducere" scrisă de V. I. Lenin. La „Soldatskaia Pravda" au colaborat : F. E. Dzerjinski, M. I. Kalinin, N. V. Krîlenko, N. K. Krupskaia, D. Z. Manuilski, V. R. Menjinski, M. M. Volodarski și alți activiști ai partidului bolșevic. Ziarul se bucura de o mare popularitate în rîndurile soldaților. După evenimentele din iulie 1917, el a fost suspendat de guvernul provizoriu. Din iulie pînă în octombrie 1917 a apărut sub denumirea de „Rabocii i Soldat" și „Soldat". De la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917 și-a reluat apariția sub vechea denumire. În martie 1918, editarea ziarului „Soldatskaia Pravda" a fost sistată printr-o hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia, care prevedea ca în locul ziarelor „Derevenskaia Bednota", „Derevenskaia Pravda" și „Soldatskaia Pravda" să apară ziarul „Bednota". — *187.*

111 Comisia socialistă internațională a stabilit convocarea Conferinței a III-a a zimmerwaldienilor pentru data de 31 mai 1917, dar ulterior ea a amînat în repetate rînduri această dată. V. I. Lenin considera că bolșevicii trebuie să rupă cu Uniunea zimmerwaldiană, unde centriștii cedau toate pozițiile în favoarea social-șovinismului, și să treacă imediat la organizarea Internaționalei a III-a. El admitea participarea la Conferința a III-a a zimmerwaldienilor numai în scopuri informative. Conferința a VII-a generală (din aprilie) din Rusia a adoptat cu majoritate

www.dacoromanica.ro

de voturi, pe baza raportului lui G. E. Zinoviev, o hotărîre cu privire la participarea reprezentanţilor bolşevicilor la conferinţă.

Conferinţa a avut loc între 5 şi 12 septembrie (st. n.) 1917. La ea au fost reprezentate elementele de stînga din partidele socialiste (cei de stînga din Suedia, Liga americană pentru propaganda socialistă, social-democraţii polonezi grupaţi în jurul „Conducerii regionale", stînga din Austria („opoziţia"), spartachiştii şi Uniunea tineretului social-democrat din Danemarca); centriştii („independenţii" germani, Partidul social-democrat elveţian, Partidul social-democrat finlandez, romîn, menşevicii-internaţionalişti, „sindicatele independente" bulgare); social-şovinistii (menşevicii ruşi în frunte cu P. B. Akselrod). Din partea bolşevicilor au asistat la conferinţă V. V. Vorovski (Orlovski) şi N. A. Semaşko (Aleksandrov). Conferinţa s-a ţinut în condiţii de strictă conspirativitate, presa nefiind aproape de loc informată asupra mersului lucrărilor ei.

Pe ordinea de zi a conferinţei au figurat următoarele probleme: 1) Raportul Comisiei socialiste internaţionale, 2) Incidentul cu Grimm, 3) Atitudinea faţă de Conferinţa de pace de la Stockholm şi 4) Lupta pentru pace şi mişcarea zimmerwaldiană în diferite ţări. Conferinţa a examinat „Cazul R. Grimm", care fusese demascat în Rusia ca emisar al ministrului elveţian Hoffmann, care sonda terenul pentru încheierea unei păci separate în interesul imperialismului german. În acel moment, Grimm fusese înlăturat din funcţia de preşedinte al Comisiei socialiste internaţionale, şi conferinţa a aprobat excluderea lui din C.S.I., considerînd comportarea lui ca fiind inadmisibilă. Lenin considera această hotărîre ca fiind insuficientă.

În timpul discutării atitudinii socialiştilor din Internaţionala a II-a faţă de Conferinţa de pace de la Stockholm, o parte din delegaţi s-au pronunţat pentru participarea la ea, iar menşevicii ruşi au primit mandatul imperativ de a rămîne la Conferinţa zimmerwaldiană numai în cazul cînd aceasta se va angaja să participe în corpore la Conferinţa de la Stockholm. V. V. Vorovski a luat cuvîntul în numele C.C., al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia şi al Social-democraţiei poloneze, rostind o cuvîntare puternic demascatoare la adresa menşevicilor şi a tovarăşilor lor de idei. Vorovski a cerut conferinţei să-şi precizeze atitudinea faţă de menşevicii ruşi, care, fiind membri ai Uniunii zimmerwaldiene, şi-au trimis reprezentanţi în cabinetul lui Kerenski, acest Cavaignac rus, şi poartă întreaga răspundere pentru introducerea pedepsei cu moartea în armată, pentru ofensiva din iunie de pe front, pentru desfiinţarea ziarelor bolşevice, pentru reprimarea demonstraţiei din iulie, arestarea activiştilor partidului bolşevic etc. Bolşevicii au fost sprijiniţi la conferinţă de o serie de delegaţi, dar majoritatea, în frunte cu Haase, a refuzat să adopte o hotărîre în această problemă.

www.dacoromanica.ro

Compoziția neomogenă a conferinței a determinat caracterul elastic, de compromis al rezoluțiilor și manifestului ei.

Manifestul conferinței chema la o grevă generală internațională împotriva războiului și în apărarea revoluției ruse ; la manifest au aderat reprezentanții unor partide care nu participaseră la lucrările conferinței. În afară de manifest au fost adoptate rezoluții de simpatie față de Friedrich Adler și bolșevicii ruși deținuți în închisorile lui Kerenski (A. M. Kollontai și alții).

Conferința a III-a a zimmerwaldienilor a confirmat întru totul concluzia leninistă cu privire la falimentul total al Uniunii zimmerwaldiene, la necesitatea unei rupturi imediate cu ea și a creării Internaționalei a III-a, Comuniste. V. I. Lenin a făcut o apreciere asupra rezoluțiilor conferinței în articolul neterminat „Sarcinile partidului nostru în cadrul Internaționalei" (vezi Opere, vol. 26, București, Editura politică, 1959, p. 207—209). — *188.*

112 Formarea guvernului provizoriu de coaliție a fost o consecință a crizei provocate de nota din 18 aprilie (1 mai) 1917 a ministrului de externe P. N. Miliukov către guvernele aliate, în care guvernul provizoriu se angaja să respecte toate tratatele încheiate de guvernul țarist cu puterile imperialiste aliate — Anglia și Franța. Din cauza demonstrațiilor de protest spontane, care la 20 și 21 aprilie (3 și 4 mai) s-au transformat într-o puternică mișcare a muncitorilor și soldaților, guvernul provizoriu, pentru a crea aparența unei cotituri în politică, a demis pe ministrul afacerilor externe P. N. Miliukov și pe ministrul de război A. I. Gucikov și a cerut Sovietului din Petrograd să accepte formarea unui guvern de coaliție.

Comitetul executiv, în pofida hotărîrii adoptate la 1 (14) martie, în care se declara că reprezentanții Sovietului nu vor intra în guvernul provizoriu, la o ședință extraordinară din seara și noaptea de 1 (14) mai a acceptat propunerea acestuia. La consfătuirile preliminare ale fracțiunilor, fracțiunea bolșevică a fost singura care s-a pronunțat împotriva intrării în guvern. La votarea definitivă, hotărîrea cu privire la includerea în guvern a reprezentanților Sovietului a fost adoptată cu 44 de voturi contra 19 și două abțineri. Pentru tratative în privința condițiilor formării guvernului de coaliție a fost aleasă o comisie în care au intrat : N. S. Ciheidze, I. G. Țereteli, F. I. Dan, B. O. Bogdanov (menșevici), V. B. Stankevici, L. M. Bramson (trudovici), A. R. Goț, V. M. Cernov (socialiști-revoluționari), L. B. Kamenev (bolșevic), K. K. Iurenev (interraionist) și N. N. Suhanov (social-democrat din afara fracțiunilor). În seara de 2 (15) mai a avut loc o ședință extraordinară a Sovietului din Petrograd, la care actele Comitetului executiv au fost aprobate cu majoritate de voturi. În urma tratativelor, la 5 (18) mai a fost realizat un acord cu privire la împărțirea portofoliilor în noul guvern. În guvern urmau să intre 5 miniștri socialiști : A. F. Kerenski — ministru de război și al marinei, M. I. Skobelev — ministru al

www.dacoromanica.ro

muncii, V. M. Cernov — ministru al agriculturii, A. V. Peşehonov — ministru al aprovizionării, I. G. Ţereteli — ministru al poştelor şi telegrafului. În seara de 5 (18) mai, Sovietul din Petrograd, după ce a ascultat raportul lui M. I. Skobelev cu privire la rezultatele tratativelor cu guvernul provizoriu, a hotărît să introducă în guvern pe reprezentanţii săi, cu condiţia ca aceştia să fie răspunzători faţă de Soviet şi să dea socoteală de activitatea lor, şi şi-a exprimat totala încredere în noul guvern.

Lenin a scris ulterior că socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, intrînd în guvernul burghez, „l-au salvat de la prăbuşire şi... s-au lăsat transformaţi în slugi şi apărători ai lui" (Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 231). — *188.*

113 Lenin se referă la publicarea la 11 (24) mai 1917 de către ministrul de război A. F. Kerenski a unui ordin conţinînd „Declaraţia drepturilor soldatului". Aici figura un punct care autoriza pe comandanţi ca în condiţii de război să utilizeze forţa armelor împotriva subordonaţilor care nu execută ordinele. Acest punct era îndreptat împotriva soldaţilor şi ofiţerilor care refuzau să pornească la atac. Concomitent cu publicarea ordinului, A. F. Kerenski a procedat la desfiinţarea unor regimente şi trimiterea în judecată a ofiţerilor şi soldaţilor „care au instigat la nesupunere" faţă de superiori. — *189.*

114 Broşura *„Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului"* a fost concepută de Lenin ca foaie volantă, întrucît cadeţii, socialiştii-revoluţionari şi menşevicii foloseau pe scară largă în agitaţia lor foile volante, pe care le afişau în oraş. Lenin considera că, alături de proclamaţiile partidelor ostile bolşevismului, trebuie afişată o proclamaţie bolşevică care să răspundă la întrebarea ce reprezintă fiecare partid şi ce scopuri urmăreşte el. Proporţiile lucrării au făcut imposibilă publicarea ei sub formă de foaie volantă ; ea a fost publicată în ziarul bolşevic „Volna" din Helsingfors, iar ulterior a apărut în broşură separată în editura „Jizn i Znanie" într-un tiraj de 50 000 de exemplare. Proprietarii tipografiei, care simpatizau cu cadeţii, tărăgănau editarea ei. Cu sprijinul comitetului de muncitori, ea a fost gata tipărită la 4 (17) iulie. Din cauza evenimentelor din iulie, ea a fost însă ascunsă în depozitul editurii. După cîteva zile, broşura a început să fie difuzată în raioanele muncitoreşti ; primul tiraj s-a epuizat repede şi, potrivit mărturiei lui V. D. Bonci-Bruevici, s-a scos un tiraj suplimentar.

Broşura a apărut cu următorul text introductiv : „Explicaţie la proiectul de platformă întocmit de *N. Lenin* spre a fi discutat la consfătuirile bolşevicilor. Proiectul n-a putut fi încă tipărit, din cauză că la Petrograd nu sînt suficiente tipografii".

Broşura a fost publicată în limba engleză în revista „The Class Struggle" (New York, noiembrie-decembrie 1917, vol. I,

www.dacoromanica.ro

nr. 4, p. 49—59), precum şi în ziarul „The New York Evening Post" din 15 ianuarie 1918.

În 1918 a apărut la Moscova o a doua ediţie a broşurii, cu o prefaţă a autorului. — *193.*

115 O dată cu întoarcerea, la începutul lunii mai, a unui grup de emigranţi internaţionalişti care fuseseră opriţi în drum de guvernul englez şi cu trecerea prin Germania a unui număr de peste 250 de emigranţi (printre care L. Martov, A. V. Lunacearski, D. Z. Manuilski) a încetat temporar şi campania de calomnii împotriva lui Lenin şi a bolşevicilor care trecuseră prin Germania. De aceea întrebările 25 şi 26, precum şi răspunsurile la ele n-au fost incluse în ediţia separată a lucrării „Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului". — *206.*

116 Problema atitudinii faţă de „Împrumutul libertăţii" a fost examinată de fracţiunea bolşevică a Sovietului timp de două zile — 10 şi 11 (23 şi 24) aprilie 1917. Proiectul de rezoluţie care urma să fie prezentat la şedinţa plenară a Sovietului a fost elaborat cu participarea activă a lui V. I. Lenin.

În comunicatul asupra şedinţei fracţiunii, publicat în „Pravda" nr. 31 din 13 (26) aprilie, se arăta că, deşi majoritatea covîrşitoare a fracţiunii se pronunţă împotriva sprijinirii împrumutului, „nu toţi membrii fracţiunii îşi dau limpede seama de semnificaţia poziţiei noastre politice actuale şi nu trag din ea concluziile inevitabile care decurg din atitudinea noastră faţă de guvernul provizoriu şi de politica dusă de alde Ciheidze, Steklov şi alţii în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor". În şedinţa fracţiunii a fost prezentată mai întîi o rezoluţie a comisiei conduse de A. M. Kollontai cu privire la refuzul de a sprijini împrumutul. V. I. Lenin şi G. E. Zinoviev au prezentat o a doua rezoluţie, care o completa pe cea dintîi. Rezoluţiile au fost contopite şi la 11 (24) aprilie adoptate în unanimitate.

Într-o relatare a ziarului „Pravda" se spune : „Minoritatea n-a cutezat să prezinte o rezoluţie proprie şi nici să voteze împotriva acestora două, contopite ulterior într-una".

Adoptarea rezoluţiei în unanimitate a demonstrat că vasta muncă de lămurire dusă de Lenin după sosirea la Petrograd a făcut ca bolşevicii să adopte la 11 (24) aprilie o atitudine unanimă într-una din cele mai acute probleme politice. În raportul cu privire la momentul actual ţinut la Conferinţa din aprilie, Lenin arăta că problema războiului „practic ne-a unit atunci cînd ne-am pronunţat împotriva împrumutului" (volumul de faţă, p. 352).

În şedinţa plenară a Sovietului au votat pentru împrumut 2 000 de deputaţi contra 123. — *211.*

117 Lenin denumeşte *Congres militar de la Minsk* congresul deputaţilor militarilor şi muncitorilor din armata şi spatele Frontului de

www.dacoromanica.ro

vest, care a avut loc la Minsk între 7 şi 16 (20 şi 29) aprilie 1917. La congres au participat peste 1 200 de delegaţi (soldaţi, muncitori, ofiţeri).

Luptînd pentru cîştigarea maselor de soldaţi de partea revoluţiei, bolşevicii au luat parte la lucrările congresului. Faptul că printre delegaţii la congres precumpăneau menşevicii şi socialiştii-revoluţionari şi simpatizanţii lor a determinat dinainte caracterul hotărîrilor lui. În problemele cele mai importante de pe ordinea de zi (problema războiului şi problema atitudinii faţă de guvernul provizoriu), congresul a adoptat rezoluţiile conciliatoare ale Conferinţei generale a Sovietelor din Rusia care a avut loc la Petrograd la sfîrşitul lunii martie şi începutul lunii aprilie 1917, raliindu-se la poziţia „defensismului revoluţionar" şi pronunţîndu-se pentru sprijinirea guvernului provizoriu burghez. S-a hotărît ca rezoluţia congresului cu privire la război şi pace să fie difuzată în limba germană în tranşeele inamicului. — *215.*

118 „*Delo Naroda*" — cotidian, organ al elementelor centriste din partidul socialiştilor-revoluţionari ; a apărut la Petrograd din martie 1917 pînă în iulie 1918 (după Revoluţia din Octombrie a fost interzis în repetate rînduri şi a apărut sub alte denumiri). Din iunie 1917 — organ al C.C. al partidului socialiştilor-revoluţionari. În 1917 făceau parte din redacţia ziarului : V. M. Cernov, R. V. Ivanov-Razumnik, V. V. Lunkevici, N. I. Rakitnikov, N. S. Rusanov, V. M. Zenzinov. Ziarul s-a situat pe poziţiile defensismului şi conciliatorismului şi a sprijinit guvernul provizoriu burghez. Ziarul şi-a reluat apariţia în octombrie 1918 la Samara, ocupată de cehii albi şi de rebelii albgardişti şi socialişti-revoluţionari (unde au apărut 4 numere), şi în martie 1919 la Moscova (unde au apărut 10 numere), după care a fost interzis pentru activitate contrarevoluţionară. — *221.*

119 A. G. Zurabov a scris scrisoarea deschisă către P. N. Miliukov, apărută la 7 (20) aprilie 1917, în legătură cu declaraţia făcută de acesta în ziarul „Reci" nr. 79 din 6 (19) aprilie, în care se afirma că s-au luat toate măsurile ca emigranţii să fie lăsaţi să vină în Rusia. A. G. Zurabov cita telegrama lui P. N. Miliukov către legaţiile ruse din străinătate prin care se interzicea să li se elibereze internaţionaliştilor paşapoarte pentru întoarcerea în Rusia. — *228.*

120 Apelul „*Împotriva pogromiştilor*", care constituie o prelucrare a apelului „Către soldaţi şi marinari" (vezi volumul de faţă, p. 226—228), a fost adoptat de Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia la 14 (27) aprilie 1917, în cadrul discutării cu prioritate a punctului şase de pe ordinea de zi, „Cu privire la campania de calomnii împotriva «Pravdei»". — 229.

www.dacoromanica.ro

121 Articolul „*Cetăţeni! Daţi-vă seama care sînt procedeele capitaliştilor din toate ţările!*" a fost publicat la 21 aprilie (4 mai) în nr. 18 al ziarului „Volna" — organ al Comitetului din Helsingfors al P.M.S.D. (bolşevic) din Rusia — ca editorial, sub titlul „Unitate" ; prima frază a fost dată în ziarul „Volna" în următoarea redactare : „Capitaliştii afirmă :" etc. — *233.*

122 V. I. Lenin se referă la scrisoarea lui K. Liebknecht din 2 septembrie 1915 către Conferinţa socialistă internaţională de la Zimmerwald, scrisoare nepublicată atunci. K. Liebknecht n-a participat personal la conferinţă, deoarece fusese mobilizat la începutul anului 1915 în armata germană ca soldat. În scrisoarea adresată participanţilor la Conferinţa zimmerwaldiană, K. Liebknecht scria : „*Război civil, nu pace civilă.* Solidaritate internaţională a proletariatului împotriva pseudonaţionalei, pseudopatrioticei armonii a claselor : *lupta internaţională de clasă pentru pace, pentru revoluţia socialistă...* Numai printr-o activitate comună, numai printr-o acţiune comună a diferitelor ţări, numai prin întărirea forţelor proprii în această acţiune comună se pot obţine mijloacele necesare, se poate ajunge la rezultate reale... *Va lua naştere o nouă Internaţională, ea poate apărea numai pe ruinele celei vechi, pe o temelie nouă, mai solidă.* Voi, prieteni, socialiştii din toate ţările, trebuie să puneţi astăzi piatra de temelie a viitorului edificiu. *Judecîndu-i fără cruţare pe pseudosocialişti, împingeţi înainte pe toţi cei ce oscilează şi sînt nehotărîţi în toate ţările inclusiv... în Germania*". V. I. Lenin şi-a exprimat în repetate rînduri satisfacţia în legătură cu lozincile lansate de K. Liebknecht, a făcut o serie de extrase din scrisoarea lui (aici ele sînt scrise cu litere cursive) şi a trimis textul ei zimmerwaldienilor ruşi. Scrisoarea a nemulţumit pe unii participanţi la conferinţă — centriştii G. Ledebour şi A. Hoffmann. — *234.*

123 „*Den*" — cotidian liberal-burghez ; a apărut la Petersburg începînd din 1912. La ziar au colaborat menşevicii-lichidatori, în mîinile cărora a trecut cu totul după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. A fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917. — *236.*

124 „*Malenkaia Gazeta*" — ziar bulevardier, pogromist ; a fost editat la Petrograd din septembrie 1914 pînă în iulie 1917 de A. A. Suvorin (fiul) ; speculînd simpatia maselor pentru socialism, din luna mai 1917 ziarul a apărut cu subtitlul „ziar al socialiştilor fără partid". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a atacat cu vehemenţă partidul bolşevic şi a dus o campanie deşănţată de calomnii împotriva lui V. I. Lenin. — *237.*

125 *Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia* a fost convocată în baza hotărîrii Comitetului din Petro-

www.dacoromanica.ro

grad din 6 (19) aprilie şi a avut loc între 14 şi 22 aprilie (27 aprilie şi 5 mai) 1917. Comunicatul cu privire la conferinţă a fost publicat în nr. 30 al ziarului „Pravda" din 12 (25) aprilie. A fost ales cîte un delegat la 200 de membri de partid. La conferinţă au participat 57 de delegaţi, printre care : din partea organizaţiilor finlandeză, estoniană, letonă, poloneză şi lituaniană, reprezentanţii Organizaţiei din armată, precum şi 2 reprezentanţi ai interraioniştilor.

Pe ordinea de zi a conferinţei au figurat următoarele probleme : sarcinile zilei — momentul actual ; despre atitudinea faţă de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi problema reorganizării lui ; structura organizaţiei de partid ; atitudinea faţă de social-democraţii de alte nuanţe ; alegerile municipale ; campania de calomnii împotriva „Pravdei".

V. I. Lenin a fost ales preşedinte de onoare al conferinţei. El a prezentat principalul raport politic „Sarcinile zilei — momentul actual", a făcut parte din comisia pentru elaborarea rezoluţiilor „Cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu" şi „Cu privire la război" ; a prezentat rezoluţiile „Cu privire la alegerile comunale" şi „Cu privire la atitudinea faţă de partidul socialiştilor-revoluţionari, faţă de partidul social-democraţilor (menşevici), faţă de partidul aşa-zişilor social-democraţi «nefracţionişti» şi faţă de curentele politice înrudite cu acestea".

Încercarea lui Kamenev de a susţine în discursul şi în amendamentele sale la rezoluţia leninistă cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu ideea exercitării unui control asupra acestuia a fost demascată de Lenin ca fiind conciliatoare, ca susţinînd politica lui Ciheidze şi Steklov.

Conferinţa a adoptat cu o majoritate zdrobitoare de voturi rezoluţia lui Lenin cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu.

În prima şedinţă, conferinţa a adoptat apelul, scris de Lenin, intitulat „Împotriva pogromiştilor. Către muncitorii, soldaţii şi întreaga populaţie din Petrograd".

La 19 aprilie (2 mai), lucrările conferinţei au fost întrerupte, deoarece începuse mişcarea de protest în masă ca răspuns la nota adresată de guvernul provizoriu guvernelor puterilor aliate la 18 aprilie (1 mai) şi în care acesta îşi afirma hotărîrea de a continua războiul imperialist. Conferinţa a adoptat hotărîrea de a-i chema pe muncitori şi soldaţi să-şi exprime în mod organizat solidaritatea cu tezele fundamentale ale rezoluţiei C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia din 20 aprilie (3 mai) cu privire la criza provocată de nota sus-menţionată a guvernului provizoriu (vezi volumul de faţă, p. 295—296). Delegaţii la conferinţă au participat la munca de lămurire dusă în mase de Comitetul Central al partidului. Din cauza aceasta, la şedinţele următoare ale conferinţei n-au fost prezenţi toţi delegaţii.

Hotărîrile Conferinţei organizaţiei orăşeneşti Petrograd au demonstrat că bolşevicii din Petrograd erau uniţi în jurul „Tezelor din aprilie" ale lui Lenin ; tactica leninistă a fost apro-

www.dacoromanica.ro

bată de organizaţia cea mai mare a partidului, organizaţia din capitală. Rezoluţiile Conferinţei din Petrograd au stat în bună parte la baza rezoluţiilor Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. — *239.*

126 Anunţul cu privire la editarea revistei săptămînale „Internaţional" a fost publicat la 16 (29) aprilie 1917 în ziarul „Rabocceaia Gazeta". Primul număr al revistei a apărut la 18 (31) aprilie ; după toate probabilităţile, la 22 aprilie (5 mai) el nu-i parvenise încă lui Lenin. Pe coperta interioară se arăta că pînă la sosirea lui L. Martov revista va apare sub redacţia lui I. Larin. Pe lista colaboratorilor figurau L. Martov, I. Larin, P. B. Akselrod, G. O. Binştok. În primul număr, redacţia a proclamat lozinca conciliatoare a exercitării unei presiuni asupra guvernului provizoriu pentru înfăptuirea revendicărilor proletariatului în politica internă şi externă. Revista şi-a încetat apariţia după trei numere (iunie 1917). În august 1917, o parte din colaboratorii ei, în frunte cu I. Larin, au rupt cu menşevicii şi au intrat în rîndurile partidului bolşevic. — *256.*

127 Proiectul de rezoluţie cu privire la război a fost pregătit de V. I. Lenin, discutat în comisia creată de Conferinţa din Petrograd la prima şedinţă din 14 (27) aprilie şi citit de V. I. Lenin la şedinţa a patra din 22 aprilie (5 mai). Rezoluţia a fost adoptată ca bază pentru a fi propusă în formă definitivă la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. — *263.*

128 Lenin se referă la D. MacLean. — *271.*

129 Lenin denumeşte *Congres al deputaţilor ţăranilor* Conferinţa reprezentanţilor organizaţiilor ţărăneşti şi ai Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor care s-a ţinut între 13 şi 17 (26 şi 30) aprilie 1917 la Petrograd, din iniţiativa Congresului cooperativelor din Moscova. La conferinţă au participat reprezentanţi a 27 de gubernii, delegaţi din partea armatei şi reprezentanţi ai Comitetului principal şi Comitetului regional Petrograd ale Uniunii ţărăneşti. Conferinţa s-a ţinut sub conducerea socialiştilor-populişti, a trudovicilor şi a socialiştilor-revoluţionari şi a fost consacrată pregătirii Congresului general al deputaţilor ţăranilor din Rusia. Conferinţa s-a pronunţat pentru crearea unei organizaţii ţărăneşti unice, a ales un birou pentru convocarea primului Congres al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, care a adresat ţăranilor şi soldaţilor chemarea de a ţine alegerile pentru congres pe baze democratice. — *273.*

130 Lenin se referă la Congresul general al Uniunilor cooperativelor din Rusia, care a avut loc la Moscova între 25 şi 28 martie (7 şi 10 aprilie) 1917. La congres au participat circa 800 de delegaţi. Congresul a examinat următoarele probleme : organi-

www.dacoromanica.ro

zarea unei Uniuni a cooperativelor din Rusia, pregătirea alegerilor pentru Adunarea constituantă, participarea organizaţiilor cooperatiste la aprovizionare şi altele. Influenţa precumpănitoare la congres au avut-o menşevicii şi socialiştii-revoluţionari. Congresul s-a pronunţat pentru sprijinirea guvernului provizoriu şi continuarea războiului imperialist, dar a cerut trecerea întregului pămînt în mîinile poporului muncitor, democratizarea orînduirii de stat şi introducerea autoadministrării.

Atitudinea congresului faţă de Sovietele de deputaţi ai ţăranilor ca cea mai bună formă de organizare de masă a ţărănimii, atitudine care a atras atenţia lui V. I. Lenin, a fost exprimată în rezoluţia la raportul „Despre participarea cooperativelor la înnoirea ţării". — *273.*

131 La 17 (30) aprilie, sosind la şedinţa secţiei de soldaţi din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, Lenin a rugat să i se dea cuvîntul înainte de deschiderea discuţiilor, deoarece în ziarele din 16 (29) aprilie apăruse o rezoluţie a Comisiei executive a secţiei de soldaţi în care era condamnată „propaganda leniniştilor", fiind calificată „tot atît de dăunătoare ca şi orice propagandă contrarevoluţionară de dreapta" (vezi volumul de faţă, p. 282). Deşi i s-a dat cuvîntul, în timp ce vorbea, la cererea majorităţii menşevico-eseriste a secţiei, cu toate protestele minorităţii, durata cuvîntării a fost limitată la 30 de minute. După ce a terminat de vorbit, Lenin a răspuns la întrebările adunării, iar apoi la întrebările soldaţilor care se strînseseră în jurul lui în una din sălile palatului Tavriceski.

După cuvîntarea lui Lenin şi obiecţiile menşevicului Liber, secţia de soldaţi a hotărît să se treacă la problemele curente, fără să se fi pronunţat asupra esenţei problemei. Cuvîntarea lui Lenin a fost publicată cu denaturări în ziarele „Reci" şi „Edinstvo". În ediţia de faţă, ea se publică după procesul-verbal păstrat în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. — *278.*

132 Era vorba despre trimiterea pe front a unor unităţi ale garnizoanei Petrograd, fapt care a stîrnit protestele muncitorilor şi soldaţilor, întrucît guvernul provizoriu, luînd această măsură, slăbea forţele populaţiei revoluţionare din capitală şi încălca condiţia stipulată de Comitetul executiv cu ocazia formării guvernului provizoriu în noaptea spre 2 (15) martie ca unităţile garnizoanei Petrograd care au participat la răsturnarea absolutismului să nu fie scoase din oraş. — *279.*

133 Lenin se referă la lucrarea „Socialismul şi războiul" (vezi Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 309—354). — *281.*

134 *„Finansovaia Gazeta"* — cotidian de seară politico-financiar, economic, industrial şi de bursă ; a apărut la Petrograd din 1915 pînă în 1917. — *287.*

www.dacoromanica.ro

135 Vezi K. Marx. „Războiul civil din Franţa. Adresa Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 17, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 357). — *292.*

136 *Apelul către soldaţii tuturor ţărilor beligerante* a fost publicat la 21 aprilie (4 mai) 1917 în nr. 37 al ziarului „Pravda", cu următoarea notă introductivă din partea redacţiei : *„Fraternizarea.* Fraternizarea pe front a început. Rezoluţia Congresului de la Minsk al delegaţilor de pe front, publicată în ziarul nostru din 15 aprilie, hotărăşte să tipărească rezoluţia acestui congres cu privire la război şi pace *în limba germană* şi să o difuzeze în tranşeele inamicului. Publicăm apelul către soldaţii *tuturor* ţărilor beligerante, adoptat de partidul nostru pentru a fi editat în limbile rusă, germană etc. şi pentru a fi difuzat pe front". — *297.*

137 Vezi K. Marx. „Critica Programului de la Gotha" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 11—34). — *306.*

138 *„Novaia Jizn"* — cotidian ; a apărut la Petrograd de la 18 aprilie (1 mai) 1917 pînă în iulie 1918. Iniţiatorul creării ziarului a fost un grup de menşevici-internaţionalişti şi scriitori grupaţi în jurul revistei „Letopis". Din redacţie au făcut parte M. Gorki, N. N. Suhanov, V. A. Bazarov, A. N. Tihonov, V. A. Desniţki-Stroev, B. V. Avilov (un timp oarecare I. P. Goldenberg şi I. M. Steklov). Ziarul a fost finanţat la fondarea lui de M. Gorki.

Caracterizînd pe „cei de la «Novaia Jizn»", Lenin a relevat că la ei „starea de spirit predominantă este scepticismul intelectualist, care ascunde şi exprimă lipsa de principialitate" (Opere, vol. 25, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 266), şi i-a denumit ironic „pretinşi internaţionalişti" şi „cvasimarxişti". După interzicerea ziarului „Pravda" în iulie 1917, V. I. Lenin a fost nevoit să publice în paginile ziarului „Novaia Jizn" o scrisoare în care protesta împotriva campaniei de calomnii duse împotriva lui de presa burgheză şi ultrareacţionară cu sprijinul guvernului provizoriu. Scrisoarea a fost publicată în nr. 71 al ziarului „Novaia Jizn" din 11 (24) iulie 1917.

De la 2 (15) pînă la 8 (21) septembrie 1917 guvernul Kerenski a interzis ziarul „Novaia Jizn", care a apărut sub denumirea de „Svobodnaia Jizn".

Ziarul a întîmpinat cu ostilitate Revoluţia din Octombrie şi instaurarea Puterii sovietice. De la 1 iunie 1918 a apărut în două ediţii : una la Petrograd şi alta la Moscova. Ambele ediţii au fost interzise în iulie 1918. — *308.*

139 *„Gazeta-Kopeika"* — cotidian burghez de tip bulevardier ; a apărut la Petersburg din iunie 1908. A fost interzis în 1918. — *321.*

www.dacoromanica.ro

140 Lenin se referă la tactica aventuristă a unui mic grup de membri ai Comitetului de partid din Petersburg (Bagdatiev şi alţii), care în timpul demonstraţiei din aprilie 1917 a lansat lozinca răsturnării imediate a guvernului provizoriu, contrar orientării partidului spre o dezvoltare paşnică a revoluţiei în acea perioadă. Comportarea acestui grup a fost condamnată de Comitetul Central al P.M.S.D. (bolşevic) din Rusia. — *324.*

141 Lenin se referă la „Comunicatul guvernului provizoriu", publicat în ziarele din 22 aprilie (5 mai) 1917 şi în care, „din cauza nedumeririlor ivite în legătură cu interpretarea notei ministrului de externe", guvernul provizoriu explica că nota din 18 aprilie (1 mai) a fost adoptată în unanimitate de guvern ; că înfrîngerea duşmanului, proclamată în notă drept condiţie a terminării războiului, nu presupune ocuparea prin forţă a unor teritorii străine ; că prin „sancţiunile şi garanţiile" unei păci trainice, menţionate în notă, se înţelegea limitarea înarmărilor şi crearea de tribunale internaţionale. — *329.*

142 *„Birjevîe Vedomosti"* — ziar burghez, fondat în 1880 în scopuri comerciale. A apărut la Petersburg la început de 3 ori, apoi de 4 ori pe săptămînă, iar după aceea zilnic. Din 1902 a apărut de 2 ori pe zi. Conformismul, venalitatea şi lipsa de principialitate a acestui ziar au făcut ca denumirea lui să devină un nume comun („birjevka"). După revoluţia burghezo-democratică din februarie, ziarul a desfăşurat o agitaţie huliganică împotriva partidului bolşevic şi a lui V. I. Lenin. „Birjevîe Vedomosti" a fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd la sfîrşitul lunii octombrie 1917. — *338.*

143 Interviul acordat de Lenin lui E. Torniainen a fost publicat în ziarul social-democrat finlandez „Työmies" nr. 122 din 8 mai 1917, într-o corespondenţă intitulată „Interviu cu revoluţionarii din Rusia", cu următoarea introducere a corespondentului : „La redacţia «Pravdei» l-am găsit pe tov. Lenin, despre care s-a vorbit mult în ultimele zile în Rusia. Lenin a spus că, fiind ocupat, nu poate vorbi decît pe scurt. Totuşi, la întrebările mele, el a răspuns următoarele...".

Ziarul „Työmies" a apărut la Helsingfors din martie 1895 pînă în 1918. — *340.*

144 *Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia* a fost convocată în baza hotărîrii C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, adoptată între 4 şi 8 (17 şi 21) aprilie şi a avut loc la Petrograd între 24 şi 29 aprilie (7 şi 12 mai) 1917. Aceasta a fost prima conferinţă a partidului care s-a ţinut în condiţii de legalitate. Comunicatul cu privire la convocarea ei a fost publicat la 13 (26) aprilie în nr. 31 al ziarului „Pravda". Munca de organizare în vederea convocării conferinţei a fost dusă de Comisia executivă a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. La con-

www.dacoromanica.ro

ferințele organizațiilor locale a fost ales cîte un delegat la 500 de membri de partid.

Întrucît în C.C. au apărut divergențe în legătură cu aprecierea, perspectivele revoluției și sarcinile partidului, s-a hotărît în unanimitate să se discute această problemă în mod deschis. Ca material de discuție au servit „Tezele din aprilie" ale lui Lenin, publicate în ziarul „Pravda" din 7 (20) aprilie. Organizațiile locale au avut astfel posibilitatea să discute în prealabil problemele incluse pe ordinea de zi, să exprime atitudinea membrilor de rînd ai partidului față de ele.

Afară de aceasta, delegaților la conferință care sosiseră la Petrograd le-a fost împărțit textul dactilografiat al broșurii „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră", scrisă de Lenin ca proiect de platformă pentru conferință. În timpul conferinței, nu mai tîrziu de 26 aprilie (9 mai), a apărut lucrarea lui Lenin „Scrisori cu privire la tactică. Scrisoarea 1", astfel că delegații au avut posibilitatea să ia cunoștință de ea înainte de votarea rezoluției cu privire la momentul actual.

Conferința generală din Rusia a fost precedată de conferințele organizațiilor locale ; înainte de deschiderea ei, mai multe organizații și-au trimis adeziunea la platforma lui V. I. Lenin.

La conferință au participat 131 de delegați cu vot deliberativ și 18 cu vot consultativ reprezentînd 78 de organizații de partid (Petrogradul și împrejurimile, Moscova și districtul Moscova, Regiunea centrală industrială, Uralul, Donbassul, regiunea Volga, Caucaz), precum și reprezentanți ai organizațiilor din armata de pe front și din spatele frontului, ai organizațiilor naționale din Letonia, Lituania, Polonia, Finlanda și Estonia. Prin larga ei reprezentare, precum și prin sarcinile politice și organizatorice care-i stăteau în față, conferința putea să desfășoare și a desfășurat munca unui congres al partidului : a elaborat linia politică pentru întregul partid, a creat centrele de conducere ale partidului.

Lucrările conferinței s-au desfășurat în condițiile unei crize politice acute, care a izbucnit la 21—22 aprilie, criză provocată de nota lui P. N. Miliukov către guvernele Angliei și Franței, în care se exprima fidelitatea față de tratatele încheiate de guvernul țarist imperialist.

În ajunul deschiderii conferinței, la 23 aprilie (6 mai) orele 2, a avut loc o consfătuire la care au participat peste 100 de delegați ; la această consfătuire, ordinea de zi prealabilă a fost completată cu probleme noi și s-a aprobat regulamentul conferinței. La consfătuire a prezentat un raport cu privire la evenimentele din 21—22 aprilie V. I. Lenin, care a fost întîmpinat cu aplauze furtunoase.

Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme : momentul actual (războiul și guvernul provizoriu etc.), conferința de pace, atitudinea față de Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, revizuirea programului partidului, si-

www.dacoromanica.ro

tuația din Internațională și sarcinile partidului, unificarea organizațiilor social-democrate internaționaliste, problema agrară, problema națională, Adunarea constituantă, problema organizatorică, rapoartele pe regiuni, alegerea Comitetului Central.

Lenin a deschis conferința rostind un scurt cuvînt de salut, a făcut parte din prezidiu și a condus toate lucrările ei. În afară de principalele rapoarte cu privire la momentul actual, cu privire la revizuirea programului partidului, cu privire la problema agrară, Lenin a ținut cuvîntări cu privire la proiectul convocării unei conferințe socialiste internaționale, cu privire la atitudinea față de Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, în sprijinul rezoluției cu privire la război, în problema națională, în problema situației din Internațională și sarcinile P.M.S.D. (b) din Rusia, a rostit cuvîntarea de încheiere, a dat numeroase replici în cadrul discutării problemelor de pe ordinea de zi și la alegerea C.C. Proiectele de rezoluție propuse conferinței au fost de asemenea elaborate de Lenin ; afară de aceasta, el a făcut parte din comisia pentru elaborarea rezoluțiilor.

Conferința a ascultat rapoartele cu privire la situația din organizațiile locale și la activitatea desfășurată de ele. Rapoartele au arătat că o parte însemnată a organizațiilor locale și-a păstrat deplina independență și a dus munca în spiritul „Tezelor din aprilie" ale lui Lenin. Unele organizații, ieșind din ilegalitate, au creat comitete unificate cu menșevicii, deși n-au fuzionat complet cu ei.

Conferința a demascat și respins linia capitulardă de dreapta a lui L. B. Kamenev, care a prezentat un coraport cu privire la momentul actual în calitate de reprezentant al grupului antileninist. L. B. Kamenev și A. I. Rîkov au încercat să opună liniei leniniste de orientare spre revoluția socialistă aprecierea oportunistă a revoluției din 1917 și a perspectivelor dezvoltării ei. Negînd posibilitatea și necesitatea transformării revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă, Kamenev propunea ca totul să se limiteze la un control asupra guvernului provizoriu burghez din partea Sovietelor aflate în mîinile menșevicilor și socialiștilor-revoluționari. Conferința a respins poziția capitulardă a lui Kamenev și a adepților lui, puțini la număr, care negau posibilitatea victoriei socialismului în Rusia.

În raportul cu privire la revizuirea programului partidului, V. I. Lenin a definit direcțiile în care comisia numită de conferință pentru elaborarea programului trebuia să modifice programul din 1903.

Astfel activitatea începută de Lenin înainte de întoarcerea în Rusia (vezi „Ciorna celei de-a cincea «Scrisori din depărtare»" și „Tezele din aprilie", volumul de față, p. 59—60 ; 100—103) a fost continuată în raportul și în rezoluțiile la Conferința din aprilie, iar apoi în broșura „Materiale cu privire la revizuirea programului partidului", apărută cu o prefață de V. I. Lenin (vezi Opere, vol. 24, București, Editura politică, 1959, p. 453—477). Partidul a apreciat că „în epoca prin

www.dacoromanica.ro

care trecem se pune la ordinea zilei, în virtutea condițiilor obiective, pregătirea multilaterală și directă a proletariatului în vederea cuceririi puterii politice pentru înfăptuirea măsurilor economice și politice care formează conținutul revoluției socialiste" (Opere, vol. 24, București, Editura politică, 1959, p. 458).

În cadrul discutării problemei naționale, G. I. Peatakov s-a pronunțat împotriva lozincii leniniste a dreptului națiunilor la autodeterminare mergînd pînă la despărțire și formarea de state independente. Susținîndu-și rezoluția în problema națională, Lenin a demonstrat că numai un asemenea drept asigură solidaritatea deplină a muncitorilor și a tuturor oamenilor muncii de diferite naționalități ; iar problema oportunității despărțirii, partidul proletar „trebuie să rezolve această din urmă problemă de la caz la caz..., ținînd cont de interesele întregii dezvoltări sociale și de interesele luptei de clasă a proletariatului pentru socialism" (vezi volumul de față, p. 445).

Teza leninistă preconizînd necesitatea unei rupturi cu majoritatea zimmerwaldiană centristă și a creării Internaționalei a III-a, Comuniste, a întîmpinat împotrivirea lui G. E. Zinoviev. Conferința a comis o greșeală votînd pentru participarea bolșevicilor la Conferința a III-a zimmerwaldiană, cu o componență prin excelență centristă, întîrziind astfel pregătirile în vederea creării Internaționalei a III-a, Comuniste. Această greșeală a fost îndreptată curînd după aceea de viață (vezi V. I. Lenin. Opere, vol. 26, București, Editura politică, 1959, p. 384 și 207—209, articolul neterminat „Sarcinile partidului nostru în cadrul Internaționalei").

Conferința a ales C.C. al partidului în frunte cu V. I. Lenin.

Importanța istorică a Conferinței a VII-a din aprilie a constat în faptul că ea a adoptat programul leninist de trecere la etapa a doua a revoluției în Rusia, a trasat planul luptei pentru transformarea revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă, a lansat lozinca trecerii întregii puteri în mîinile Sovietelor. Sub această lozincă bolșevicii au pregătit masele pentru revoluția proletară. — *345.*

145 După aceste cuvinte ale lui Lenin, A. S. Bubnov a dat citire textului rezoluției adoptate de Conferința organizației din Regiunea centrală industrială (de la Moscova). Apoi Lenin și-a continuat raportul. — *349.*

146 Vezi scrisoarea lui K. Marx către Kugelmann din 17 aprilie 1871 (K. Marx și F. Engels. Opere alese în două volume, vol. II, București, E.S.P.L.P. 1955, ed. a II-a, p. 506). — *360.*

147 Vezi F. Engels. „Observații critice pe marginea proiectului de program social-democrat din 1891" („Die Neue Zeit", Jg. XX, 1901, B. II, H. 1). — *361.*

www.dacoromanica.ro

148 Vezi o apreciere ulterioară asupra acestui eveniment în articolul lui V. I. Lenin „Revoluţia rusă şi războiul civil" (Opere, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 13). — *367.*

149 Problema convocării unei conferinţe internaţionale a socialiştilor din ţările beligerante şi neutre a fost discutată în repetate rînduri în Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd în aprilie 1917. Comitetul executiv propunea să-şi asume iniţiativa convocării acestei conferinţe. În a doua jumătate a lunii aprilie, social-democratul danez Borgbjerg, care avea legături cu social-şoviniştii din Germania, a venit la Petrograd şi, în numele Comitetului unificat al partidelor muncitoreşti din Danemarca, Norvegia şi Suedia (în numele majorităţii social-patriotice a acestor partide), a propus partidelor socialiste din Rusia să participe la conferinţa în legătură cu încheierea păcii, care urma să fie convocată la Stockholm în mai 1917.

La 23 aprilie (6 mai), Borgbjerg a prezentat un raport la şedinţa Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, declarînd deschis că guvernul german „va accepta" condiţiile de pace pe care social-democraţia germană le va propune la conferinţa socialistă. La 25 aprilie (8 mai) Comitetul executiv a ascultat declaraţiile grupurilor de partid în această problemă. Bolşevicii au dat citire rezoluţiei adoptate în acea zi de Conferinţa din aprilie, intitulată „În legătură cu propunerea lui Borgbjerg" ; li s-au alăturat reprezentanţii social-democraţiei poloneze şi letone. Lenin considera participarea la această conferinţă drept o trădare totală a internaţionalismului. Conferinţa din aprilie s-a pronunţat categoric împotriva participării, demascîndu-l pe Borgbjerg ca agent al imperialismului german. Pentru participare la conferinţă s-au pronunţat trudovicii, bundiştii şi menşevicii. A fost adoptată o rezoluţie menşevică în care Comitetul executiv declara că îşi asumă iniţiativa convocării conferinţei şi că va crea în acest scop o comisie specială. Plenara Sovietului a confirmat hotărîrea.

Socialiştii englezi, francezi şi belgieni din majoritate au refuzat să participe la conferinţă, întrucît guvernele englez şi francez doreau să ducă războiul pînă la victoria finală asupra Germaniei. Au acceptat să participe la conferinţă centriştii : grupul lui J. Longuet din Franţa, partidul social-democrat independent avînd în frunte pe K. Kautsky, H. Haase şi G. Ledebour din Germania.

„Spartachiştii", care făceau parte din partidul „independenţilor", dar îşi păstraseră independenţa organizatorică, au respins propunerea de a participa la conferinţă alături de social-imperialişti. F. Mehring a făcut o declaraţie în acest sens în numele său, precum şi în numele lui K. Liebknecht şi R. Luxemburg, care se aflau în închisoare.

Conferinţa de la Stockholm n-a avut loc, deoarece o parte din delegaţi n-a primit paşapoarte de la guvernele lor, iar o

www.dacoromanica.ro

parte a refuzat să se întîlnească cu reprezentanţii unor ţări ce se aflau în război cu statele lor. — *370.*

150 Proiectul de manifest al partidului în legătură cu conferinţa partidelor Internaţionalei a II-a de la Stockholm, proiect despre care vorbeşte Lenin aici şi mai departe, nu s-a păstrat printre materialele Conferinţei din aprilie. Probabil că o parte din proiect a fost inclusă în textul rezoluţiei cu privire la propunerea lui Borgbjerg. — *373.*

151 Rezoluţia cu privire la război, la baza căreia a fost pus textul propus de Lenin la Conferinţa din Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi volumul de faţă, p. 263—268), a fost adoptată la Conferinţa din aprilie cu majoritate de voturi şi 7 abţineri şi publicată în „Pravda" nr. 44 din 12 mai (29 aprilie) în locul articolului de fond. — *408.*

152 Rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu a fost publicată în nr. 42 al ziarului „Pravda" din 10 mai (27 aprilie) 1917 în loc de editorial cu următorul subtitlu : „Proiectul rezoluţiei adoptate în unanimitate de comisia aleasă la Conferinţa generală din Rusia". În şedinţa plenară rezoluţia a fost adoptată cu majoritate de voturi, 8 abţineri şi 3 voturi contra. — *412.*

153 Elaborarea noului program al partidului a fost terminată după Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie. Programul a fost adoptat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, în martie 1919. — *415.*

154 Vezi K. Marx şi F. Engels. „Manifestul Partidului Comunist", Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a VIII-a, p. 52. — *415.*

155 Rezoluţia cu privire la revizuirea programului partidului a fost adoptată cu majoritate de voturi şi 3 abţineri. — *419.*

156 Rezoluţia cu privire la problema agrară a fost adoptată cu majoritate de voturi şi 11 abţineri şi publicată în nr. 45 al ziarului „Pravda" din 13 mai (30 aprilie) 1917 în locul articolului de fond. — *430.*

157 Vezi F. Engels „Literatura din emigraţie. I. Manifestul polonez" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 18, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 525). — *441.*

158 *P.P.S.* (Partidul socialist polonez) (Polska Partia Socjalistyczna) — partid naţionalist reformist, înfiinţat în 1892. Acţionînd sub lozinca luptei pentru o Polonie independentă, P.P.S. a desfăşurat, sub conducerea lui Pilsudski şi a adepţilor lui, o propagandă naţionalistă separatistă în rîndurile muncitorilor polonezi, căutînd să-i abată de pe calea luptei comune alături de mun-

www.dacoromanica.ro

citorii ruşi împotriva absolutismului şi capitalismului. Sub înrîurirea muncitorilor de rînd, în tot cursul existenţei P.P.S., s-au format în sînul său diferite grupări de stînga. Unele dintre ele au aderat ulterior la aripa revoluţionară a mişcării muncitoreşti poloneze.

În 1906, P.P.S. s-a scindat în „leviţa"-P.P.S. şi în aşa-numita P.P.S-praviţa („fracţiunea revoluţionară"), fracţiune şovină de dreapta. Sub influenţa partidului bolşevic, precum şi a S.D.R.P. şi L. (Social-democraţia din Regatul Poloniei şi din Lituania), „leviţa"-P.P.S. a evoluat treptat spre poziţii consecvent revoluţionare.

În anii primului război mondial, o mare parte din „leviţa"-P.P.S. s-a situat pe poziţii internaţionaliste, iar în decembrie 1918 a fuzionat cu S.D.R.P. şi L. Cele două partide fuzionate au format Partidul Muncitoresc Comunist din Polonia (aceasta a fost denumirea Partidului Comunist din Polonia pînă în 1925).

Aripa dreaptă a P.P.S. şi-a continuat în timpul primului război mondial politica naţional-şovină ; ea a organizat pe teritoriul Galiţiei legiuni poloneze, care au luptat de partea imperialismului austro-german. După crearea statului burghez polonez, aripa dreaptă a P.P.S. a fuzionat în 1919 cu organizaţiile P.P.S. de pe teritoriul polonez aflat pînă atunci sub stăpînirea Germaniei şi Austriei, adoptînd din nou denumirea de P.P.S. Devenind partid de guvernămînt, P.P.S. a înlesnit trecerea puterii în mîinile burgheziei poloneze, a desfăşurat o propagandă anticomunistă sistematică şi a sprijinit politica de agresiune împotriva Ţării sovietice, politica de cotropire şi asuprire a Ucrainei apusene şi a Bielorusiei apusene. Unele grupări din P.P.S. care nu au fost de acord cu această politică au aderat la Partidul Comunist din Polonia.

După lovitura de stat fascistă a lui Pilsudski (din mai 1926), P.P.S. a trecut formal în rîndurile opoziţiei parlamentare ; în realitate însă, el nu a dus o luptă activă împotriva regimului fascist, ci a continuat să-şi desfăşoare propaganda antisovietică şi anticomunistă. Elementele de stînga din P.P.S au colaborat în aceşti ani cu comuniştii polonezi, sprijinind într-o serie de campanii tactica frontului unic.

În timpul celui de-al doilea război mondial, P.P.S. s-a scindat din nou. Partea lui reacţionară, şovină, care a adoptat denumirea de „Wolność, Równość, Niepodległość" („Libertate, Egalitate, Independenţă"), a participat la formarea „guvernului" reacţionar polonez din emigraţie de la Londra. Cealaltă parte, adică aripa stîngă a P.P.S., care a adoptat denumirea de „Partid muncitoresc al socialiştilor polonezi" (R.P.P.S.), sub influenţa „Partidului muncitoresc polonez" (P.P.R.), înfiinţat în 1942, a aderat la frontul popular de luptă împotriva ocupanţilor hitlerişti, a participat la lupta pentru eliberarea Poloniei din robia fascistă şi a militat pentru stabilirea de relaţii de prietenie cu U.R.S.S.

În 1944, după eliberarea părţii răsăritene a Poloniei de sub

www.dacoromanica.ro

ocupația germană și după formarea Comitetului polonez de eliberare națională, R.P.P.S. și-a reluat denumirea de P.P.S. și, împreună cu P.P.R., a participat la construirea Poloniei democrat-populare. În decembrie 1948, P.P.R. și P.P.S. au fuzionat, formînd Partidul Muncitoresc Unit Polonez (P.M.U.P.). — *442.*

159 Rezoluțiile Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia și „Introducerea" au fost publicate în suplimentul la „Soldatskaia Pravda" din 16 (3) mai 1917. Pe măsură ce erau adoptate, rezoluțiile erau tipărite în „Pravda" aproape toate în locul articolelor de fond. — *460.*

160 Vezi F. Engels. „Observații critice pe marginea proiectului de program social-democrat din 1891" („Die Neue Zeit", Jg. XX, 1901, B. II, H. 1). — *470.*

161 V. I. Lenin se referă la *Partidul social-democrat independent din Germania* — partid centrist, care s-a format în aprilie 1917 la congresul de constituire de la Gotha, în condițiile avîntului revoluționar puternic stimulat de revoluția burghezo-democratică din februarie din Rusia. Conducerea oportunistă a Partidului social-democrat din Germania pierdea tot mai mult încrederea membrilor de rînd, și desprinderea elementelor de stînga din partid devenea iminentă. Pentru a preîntîmpina desprinderea lor și formarea unui partid revoluționar al clasei muncitoare, liderii centrismului au căutat să creeze un așa-zis partid „independent", cu ajutorul căruia să mențină masele sub influența lor. „Independenții", camuflîndu-se îndărătul unei frazeologii centriste, propagau unitatea cu social-șoviniștii, înclinau spre renunțarea la lupta de clasă. Partea principală a partidului o constituia organizația kautskistă „Arbeiterverein" din Reichstag.

Din partidul „independenților" a făcut parte un timp oarecare grupul „Spartacus", care și-a păstrat independența organizatorică și politică și a continuat munca ilegală și lupta pentru scoaterea muncitorilor social-democrați de sub influența liderilor centriști. În 1918, „Uniunea Spartacus" a ieșit din Partidul social-democrat independent, constituind nucleul din care s-a format Partidul Comunist din Germania.

În octombrie 1920, la Congresul de la Halle al Partidului social-democrat independent s-a produs o sciziune. O mare parte a „independenților" s-a unit în decembrie 1920 cu Partidul Comunist din Germania. Elementele de dreapta au format un partid aparte, reluîndu-și vechea denumire : Partidul social-democrat independent din Germania ; acest partid a ființat pînă în 1922. — *473.*

162 „*Petrogradskaia storona*" — cartier din Petrograd unde se aflau Comitetul Central și Comitetul din Petersburg ale partidului bolșevic, Organizația din armată de pe lîngă C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, clubul soldaților și alte organizații ale muncitorilor și soldaților, care își aveau sediul în fostul palat Kșesinskaia. — *475.*

www.dacoromanica.ro

163 Referatul *„Revoluția rusă, însemnătatea și sarcinile ei"* a fost prezentat de V. I. Lenin în limba germană la 14 (27) martie 1917, la Casa poporului din Zürich, la o adunare a muncitorilor elveţieni.

Tezele fundamentale schiţate în planul referatului au fost dezvoltate de V. I. Lenin în vestitele sale „Scrisori din depărtare" (vezi volumul de faţă, p. 9—60). O scurtă relatare despre referat a fost publicată în ziarul „Volksrecht" din Zürich nr. 77 şi 78 din 31 martie şi 2 aprilie 1917 (vezi volumul de faţă, p. 73—79). — *486.*

164 V. I. Lenin se referă la hotărîrea din 2 (15) martie a Sovietului din Petrograd, care „în protestele minorităţii", a aprobat intrarea cu de la sine putere a lui Kerenski în guvernul provizoriu ca ministru al justiţiei. — *487.*

165 Este vorba de teza nr. 4 cu privire la Sovietele de deputaţi ai muncitorilor din lucrarea lui V. I. Lenin „Cîteva teze" (vezi Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 50). — *487.*

166 Învăţătura lui Marx şi Engels cu privire la statul perioadei de trecere a fost expusă pe larg în „Critica Programului de la Gotha" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere alese în două volume, vol. II, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1955, ed. a II-a, p. 26). — *487.*

167 Este vorba de teza nr. 11 din lucrarea lui V. I. Lenin „Cîteva teze" (vezi Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 51—52). — *488.*

168 *„Comunicatul"* a fost predat de V. I. Lenin cînd a sosit la Stockholm la 31 martie (13 aprilie) redacţiei ziarului social-democraţilor suedezi de stînga „Politiken" şi prin acesta el a devenit cunoscut reprezentanţilor presei şi opiniei publice. Ziarele „Reci" şi „Den", căpătînd textul „Comunicatului" prin Agenţia telegrafică din Petrograd, l-au publicat la 5 (18) aprilie fără ultimul aliniat, care conţinea o referire la declaraţia unor reprezentanţi ai social-democraţiei internaţionale cu privire la organizarea călătoriei prin Germania. — *493.*

169 *„Nacealo"* — ziar, a apărut la Paris din septembrie 1916 pînă în martie 1917, în locul ziarului „Naşe Slovo". După revoluţia burghezo-democratică din februarie a apărut sub denumirea de „Novaia Epoha". — *494.*

170 Este vorba de F. Loriot. — *494.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

Abdicarea lui Nicolae Romanov. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 5, 4 martie, p. 1. Sub titlul comun : Abdicarea de la tron. Semnat : Nicolaie. — *68.*

Adunarea partidului libertăţii poporului. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 83 (3825), 11 (24) aprilie, p. 5. — *209, 210.*

Ajunge cu politica de anexiuni. [Editorial]. — „Novaia Jizn", Petrograd, 1917, nr. 2, 20 aprilie (3 mai), p. 1. — *308—309.*

Aliaţii. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 41, 27 aprilie, p. 2. — *471, 472.*

Apelul guvernului provizoriu către polonezi. — „Vestnik Vremennogo Pravitelstva", Petrograd, 1917, nr. 11 (57), 17 (30) martie, p. 1. — *379—380, 396—397.*

Arestarea emigranţilor ruşi. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 36, 9 aprilie, p. 5. — *228.*

„Birjevie Vedomosti", Petrograd. — *400.*

— 1917, nr. 16 120, 5 (18) martie. Ediţia de dimineaţă, p. 1—2. — *11, 73, 486.*

— 1917, nr. 16 184, 15 (28) aprilie. Ediţia de dimineaţă, p. 5. — *479—480.*

— 1917, nr. 16 195, 21 aprilie (4 mai). Ediţia de seară, p. 2—3. — *338.*

„Buletinul oficial", Petersburg, 1906, nr. 252, 12 (25) noiembrie, p. 1. — *248.*

Calea spre pace. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 39, 25 aprilie, p. 1. — *371.*

www.dacoromanica.ro

Cărturarii şi fariseii. — „Birjevîe Vedomosti", Petrograd, 1917, nr. 16 184, 15 (28) aprilie. Ediţia de dimineaţă, p. 5, la rubrica : Revista presei. — *479—480.*

Către popoarele din întreaga lume. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 15, 15 martie, p. 1. Semnat : Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. — *76, 109, 123, 155.*

Către popoarele ruinate şi masacrate. — „Soţial-Demokrat", Geneva, 1916, nr. 54—55, 10 iunie, p. 1. — *277, 310.*

Către soldaţii tuturor ţărilor beligerante — *vezi* Lenin, V. I. Apel către soldaţii tuturor ţărilor beligerante.

Cernov, V. Lenin. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 26, 16 aprilie, p. 1. — *310.*

Ce urmăresc ei? [Editorial]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 43, 17 aprilie, p. 1. — *282, 312.*

„*Chemnitzer Zeitung*" — *vezi* „Volksstimme".

Comisia executivă a deputaţilor soldaţilor despre propaganda desfăşurată de Lenin. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 33, 16 aprilie, p. 2, la rubrica : Cronică. — *278, 282—284, 286.*

Comisia executivă a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor despre propaganda desfăşurată de Lenin. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 26, 16 aprilie, p. 3, la rubrica : Armata republicii. — *278, 282—284, 286.*

Comisia executivă a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor despre activitatea desfăşurată de Lenin. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 15, 16 aprilie, p. 3. Sub titlul comun : În legătură cu activitatea desfăşurată de Lenin. — *278, 282—284, 286.*

Comitetul executiv a hotărît să participe la crearea unui guvern de coaliţie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 55, 2 mai, p. 5. — *460.*

Comunicatul guvernului provizoriu. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 47, 22 aprilie, p. 3. — *329, 396, 409.*

Condiţiile de pace propuse de social-democraţii germani (majoritate). — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 39, 25 aprilie, p. 3. — *370—371, 372, 373—374, 375, 376, 378.*

www.dacoromanica.ro

Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904]. 397, II p. (P.M.S.D.R.) — *59, 60, 103, 110—111, 112—113, 118, 291, 292, 415—418, 419—420, 437, 442.*

Congresul delegaţilor de pe front. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 83 (3 825), 11 (24) aprilie, p. 2—3, la rubrica : Războiul. — *215.*

Congresul deputaţilor ţăranilor. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 25, 15 aprilie, p. 3. — *270.*

Consfătuirea generală a delegaţilor Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Şedinţa din 29 martie. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 29, 31 martie, p. 2—3. — *105, 130, 155, 163, 172—173, 177.*

Consfătuirea reprezentanţilor partidului social-democrat în legătură cu unificarea. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 5, 5 aprilie, p. 4. —*115, 118, 119, 120, 133, 219.*

Criza de guvern. — „Den", Petrograd, 1917, nr. (1 611) 40, 22 aprilie, p. 1. — *337.*

Declaraţia guvernului provizoriu cu privire la război. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 27, 29 martie, p. 1. — *155, 213, 214, 263, 264, 354, 394, 395, 396, 408, 409.*

Declaraţia lui P. N. Miliukov. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 83 (3 825), 11 (24) aprilie, p. 6, la rubrica : Ştiri din ţară. Semnat : („R. V."). — *213—214, 215, 264, 354, 396, 409.*

Declaraţia reprezentanţilor fracţiunii bolşevice din Soviet — *vezi* Lenin V. I. În atenţia tovarăşilor !

Declaraţia reprezentanţilor social-democraţiei din Polonia şi Lituania. — În : Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 388—390. (P.M.S.D.R.). — *437, 442.*

Delegaţii social-democraţiei finlandeze în Comitetul de organizare. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 42, 28 aprilie, p. 2. — *439, 440—441, 443.*

„Delo", Petrograd. — *28.*

* Cu asterisc sînt notate cărţile, ziarele, articolele şi documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin şi care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

„*Delo Naroda*", Petrograd. — *221, 222, 223, 224, 308, 309, 311, 354.*

— 1917, nr. 23, 13 aprilie, p. 1. — *221—222, 223—224, 231, 264, 282, 311—312, 354.*

— 1917, nr. 25, 15 aprilie, p. 3. — *273.*

— 1917, nr. 26, 16 aprilie, p. 1, 3. — *278, 282—284, 286, 310.*

— 1917, nr. 28, 20 aprilie, p. 1, 3. — *304—307, 308, 309.*

„*Den*", Petrograd, 1917, nr. (1 604) 33, 14 aprilie, p. 1—2. — *203, 236, 273, 278, 320, 321—322, 425, 426, 427, 432.*

— 1917, nr. (1 611) 40, 22 aprilie, p. 1. — *337.*

Deputaţii ruşi în Anglia. Discursuri rostite la dejunul oferit de lordul-primar. Londra, 19 iunie (2 iulie). — „Reci", Petersburg, 1909, nr. 167 (1 045), 21 iunie (4 iulie), p. 3. — *139.*

Din partea Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 4, 3 martie, p. 1. Semnat : Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai soldaţilor şi muncitorilor. — *30—31, 33.*

Din partea guvernului provizoriu. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 4, 3 martie, p. 1. — *2, 4—5, 19, 20—21, 42, 43—44, 254, 349, 412.*

Din partea guvernului provizoriu. — „Vestnik Vremennogo Pravitelstva", Petrograd, 1917, nr. 40 (86), 26 aprilie (9 mai), p. 1, la rubrica : Acţiuni întreprinse de guvern. — *460.*

Din procesul-verbal al şedinţei din 2 martie a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 4, 3 martie, p. 4. — *157, 158, 189, 287, 317, 460—461.*

Duşmanul principal se află în propria ta ţară — vezi Liebknecht, K. Ein kräftiger Mahnruf.

Ecourile vechiului. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 84 (3 826), 12 (25) aprilie, p. 3. Semnat : Un sceptic. — *352.*

„*Edinstvo*" *despre bolşevism.* — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 23, 13 aprilie, p. 1. Semnat : S.D. — *221—222, 231, 282, 311—312.*

„*Edinstvo*", Petrograd. — *131—132, 141, 216, 231, 277, 282, 311, 333, 334, 352, 400.*

— 1917, nr. 5, 5 aprilie, p. 4. — *115, 118, 119, 120, 133, 219.*

www.dacoromanica.ro

— 1917, nr. 10, 11 aprilie, p. 1—2. — *216—218.*

— 1917, nr. 15, 16 aprilie, p. 1—2, 3. — *278, 282—284, 286, 311, 312.*

— 1917, nr. 18, 20 aprilie, p. 3. — *304—307.*

— 1917, nr. 19, 21 aprilie, p. 1. — *316—317, 320.*

— 1917, nr. 20, 22 aprilie, p. 1. — *333—334.*

— 1917, nr. 22, 25 aprilie, p. 1. — *374—375.*

— 1917, nr. 23, 26 aprilie, p. 1. — *403—404, 467.*

[Editorial]. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 19, 21 aprilie, p. 1. — *316—317, 320.*

Engels, F. Literatura din emigraţie. Mai 1874 — aprilie 1875. — *441.*

— *Observaţii critice pe marginea proiectului de program social-democrat din 1891.* Sfîrşitul lunii iunie 1891. — *59, 361, 449, 470.*

— *Prefaţă la culegerea „Internationales aus dem Volksstaat (1871—1875)".* 3 ianuarie 1894. — *182.*

— *Scrisoare către A. Bebel [în legătură cu Programul de la Gotha].* 18—28 martie 1875. — *40, 119—120, 141, 164.*

— *Scrisoare către F. Kelley-Wischnewetzky.* 27 ianuarie 1887. — *134.*

— *Scrisoare către P. Lafargue.* 2 iunie 1894. — *347.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 29 noiembrie 1886. — *134.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 7 decembrie 1889. — *134.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 10 iunie 1891. — *134.*

Evenimentele zilei. [Editorial]. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 37, 22 aprilie, p. 1. — *337—339.*

„*Finansovaia Gazeta*", Petrograd, 1917, nr. 454, 13 (26) aprilie. Ediţia de seară, p. 3. — *225, 479.*

— 1917, nr. 457, 17 (30) aprilie. Ediţia de seară, p. 2. — *287—289.*

„*Gazeta-Kopeika*", Petrograd, 1917, nr. 3 131, 14 (26) aprilie, p. 2. — *321—322.*

Goethe, J. W. Faust. — *136.*

„*Golos*", Paris. — *256.*

www.dacoromanica.ro

Hotărîrea Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor cu privire la conferinţă. [25 aprilie 1917]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 51, 27 aprilie, p. 1—2. — *472.*

[Hotărîrea Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. 4 (17) aprilie 1917]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 32, 5 aprilie, p. 2. — *127—128, 227, 228, 230, 231, 237—238, 271, 311.*

**Hotărîrea congresului [ţăranilor din gubernia Penza], cu privire la măsurile provizorii pentru rezolvarea problemei agrare.* [Foaie volantă]. Penza, tipolit. Malkin, [aprilie 1917]. 2 p. Semnat: Prezidiul congresului ţăranilor. — *384, 425.*

[Hotărîrea Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. 21 aprilie 1917]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 47, 22 aprilie, p. 1. — *324.*

„Internaţional", Petrograd. — *256.*

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih Deputatov", 1917, nr. 1, 28 februarie. Supliment la nr, 1, p. 1. — *26, 35, 72, 75, 93, 487.*

„Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 4, 3 martie, p. 1, 4. — *2, 4—5, 19, 20, 30—31, 33, 42, 43—44, 157, 158, 189, 254, 287, 317, 349, 412, 460—461.*

— 1917, nr. 5, 4 martie, p. 1 — *68.*

— 1917, nr. 15, 15 martie, p. 1. — *76, 109, 123, 155.*

— 1917, nr. 27, 29 martie, p. 1. — *155, 213, 214, 263, 264, 354, 394, 395, 396, 408, 409.*

— 1917, nr. 29, 31 martie, p. 2—3. — *105, 130, 155, 163, 172—173, 175.*

— 1917, nr. 32, 5 aprilie, p. 2. — *127—128, 227—228, 229, 230, 231, 237—238, 271, 311.*

— 1917, nr. 34, 7 aprilie, p. 3. — *228.*

— 1917, nr. 36, 9 aprilie, p. 5. — *228.*

— 1917, nr. 37, 11 aprilie, p. 2. — *208, 228, 230.*

— 1917, nr. 43, 17 aprilie, p. 1. — *282, 312.*

— 1917, nr. 47, 22 aprilie, p. 1, 3. — *324, 329, 331, 396, 409.*

— 1917, nr. 51, 27 aprilie, p. 1—2. — *472.*

— 1917, nr. 53, 29 aprilie, p. 3—4. — *474—478.*

— 1917, nr. 55, 2 mai, p. 5. — *460.*

www.dacoromanica.ro

Incercări de tratative de pace. — „Novoe Vremea", Petrograd, 1917, nr. 14 750, 13 (26) aprilie, p. 3. — *267—268.*

In legătură cu întoarcerea emigranţilor. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 32, 15 aprilie, p. 3. — *277, 310.*

In legătură cu întoarcerea emigranţilor ruşi. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 79 (3 821), 6 (19) aprilie, p. 6. — *228.*

[Înştiinţare cu privire la pregătirea pentru tipar în editura „Parus" a cărţii lui V. I. Lenin „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului"]. — „Letopis", Petrograd, 1916, nr. 11, p. 338. — *50.*

Înţelegerea dintre Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi guvernul provizoriu — vezi Din procesul-verbal al şedinţei din 2 martie a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.

Jos mîinile! — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 15, 16 aprilie, p. 1—2. — *311, 312.*

[Kamenev, L. B.] Divergenţele noastre. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 27, 8 aprilie, p. 2. Semnat : I. Kamenev. — *141—146.*

— *Fără diplomaţie secretă.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 9, 15 martie, p. 1. — *100, 108.*

Kanavino (gubernia Nijni-Novgorod). — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 32, 14 aprilie, p. 3, la rubrica : Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia. Semnat : Levit. — *290.*

Korniliev, I. şi alţii. Cu privire la anchetarea şi judecarea cazului călătoriei lui Lenin într-un vagon german. — „Malenkaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 85 (884), 14 (27) aprilie, p. 2. — *237, 238.*

Krîlov, I. A. Motanul şi bucătarul. — 160, 163.

La banca rusă pentru comerţul exterior. — „Finansovaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 454, 13 (26) aprilie. Ediţie de seară, p. 3, la rubrica : Cronică. — *225, 479.*

Legea din 9 noiembrie — vezi Ucaz către Senatul ocîrmuitor cu privire la ieşirea ţăranilor din obşti şi la trecerea loturilor în proprietatea lor.

[Lenin, V. I.]. Apel către soldaţii tuturor ţărilor beligerante. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 37, 4 mai (21 aprilie), p. 1—2. Semnat : Comitetul Central al P.M.S.D.R. Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. Redacţia ziarului „Pravda". — *358, 404, 466, 467.*

www.dacoromanica.ro

— *Bănci şi miniştri.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 32, 14 aprilie, p. 1. — *479.*

*— *Cîteva teze.* Din partea redacţiei. — „Soţial-Demokrat", Geneva, 1915, nr. 47, 13 octombrie, p. 2. — *28—29, 32, 40, 53—54, 79, 82—83, 90, 91—92, 242, 267, 279, 483, 487, 488.*

— *Concepţiile noastre.* Răspuns la rezoluţia Comisiei executive a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 35, 1 mai (18 aprilie), p. 2. Semnat : N. Lenin. — *278.*

— *Cum am ajuns.* Comunicare făcută Comitetului executiv de către tov. Lenin şi Zinoviev din însărcinarea tovarăşilor sosiţi din Elveţia. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 24, 5 aprilie, p. 2. — *127.*

— *Cum am ajuns.* — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 32, 5 aprilie, p. 2. — *127, 227—228, 229, 230, 237—238, 271, 311.*

— *Cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 35, 1 mai (18 aprilie), p. 3, la rubrica : Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia. — *253, 295, 302, 348—351, 436.*

— *Cu privire la convocarea unei conferinţe internaţionale pretins socialiste cu participarea social-şoviniştilor.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 55, 25 (12) mai, p. 2. — *188.*

— *Cu privire la propunerea lui Borgbjerg.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 41, 9 mai (26 aprilie), p. 1. Sub titlul comun : Rezoluţiile Conferinţei generale a P.M.S.D.R. — *441, 472, 473.*

— *Cu privire la revizuirea programului partidului.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 4. — *415—418, 454.*

— *Despre apariţia unui nou curent : „economismul imperialist".* August — septembrie 1916. — *439—440.*

— *Despre dualitatea puterii.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 28, 9 aprilie, p. 2. Semnat : N. Lenin. Pe ziar este indicat greşit nr. 58. — *337.*

— *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie.* — În : Lenin, V. I. Scrisori cu privire la tactică. Scrisoarea I. Petrograd, 1917, p. 18—20. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *133.*

www.dacoromanica.ro

— *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2, Semnat : N. Lenin. — *133, 134, 139—141, 143—144, 216, 220, 244, 283.*

— *Despre sarcinile P.M.S.D.R. în revoluţia rusă — vezi* Lenin über die russische Revolution.

*— *Două tactici ale social-democraţiei în revoluţia democratică.* — In : [Lenin, V. I.]. In 12 ani. Culegere de articole. Vol. 1. Două curente în marxismul rus şi în social-democraţia rusă. Petersburg, tip. Bezobrazov, [1907], p. 387—469. Înaintea titlului autor : Vl. Ilin. Pe foaia de titlu este indicat anul 1908. — *143.*

— *Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului — vezi* Lenin, V. I. Imperialismul, ultima etapă a capitalismului.

*— *Imperialismul, ultima etapă a capitalismului.* (Expunere populară). Petrograd, „Jizn i Znanie", 1917. [3], 130 p. Inaintea titlului autor : N. Lenin (Vl. Ilin). — *50.*

— *„Împrumutul libertăţii".* (Proiect de rezoluţie întocmit de fracţiunea bolşevică din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor). Rezoluţia Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor cu privire la cel de-al 4-lea „Împrumut al libertăţii". — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 31, 13 aprilie, p. 3, la rubrica : Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia. — *352.*

— *În atenţia tovarăşilor!* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 39, 6 mai (23 aprilie), p. 3, la rubrica : Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia. — *342.*

*— *În 12 ani.* Culegere de articole. Vol. 1. Două curente în marxismul rus şi în social-democraţia rusă. Petersburg, tip. Bezobrazov, [1907]. XII, 471 p. Înaintea titlului autor : Vl. Ilin. Pe foaia de titlu este indicat anul 1908. — *143.*

— *Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului.* [ed. a 2-a]. Moscova — Petrograd, „Kommunist", 1918. 32 p. (P.C. (b) din Rusia). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *195.*

— *Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului.* (Explicaţii la proiectul de platformă întocmit de N. Lenin spre a fi discutat la unele consfătuiri locale ale bolşevicilor şi la Conferinţa lor generală, convocată de C.C. al P.M.S.D.R.) [Petrograd, 1917]. 23 p. — *195, 208.*

— *Prima etapă a primei revoluţii.* (Scrisori din depărtare ; scrisoarea întîi). — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 14, 21 martie, p. 2—3 ; nr. 15, 22 martie, p. 2. Semnat : N. Lenin. — *34, 37, 45, 56—57, 78, 135—136.*

— *Prima etapă a primei revoluţii.* (Scrisori din depărtare ; scrisoarea întîi). — „Soţial-Demokrat", Moscova, 1917, nr. 16,

www.dacoromanica.ro

24 martie, p. 2—3 ; nr. 18, 28 martie, p. 2—3. Semnat : N. Lenin. — *105.*

— *Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă din 1905—1907.* Petrograd, „Jizn i Znanie", 1917. VIII, 271 p. (Biblioteca ştiinţelor sociale. Nr. 39). Înaintea titlului autor : V. Ilin (N. Lenin). — *60, 422.*

— *Proiectul de rezoluţie cu privire la război [prezentat la Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917].* — *353—356, 358, 392.*

— *Propunere de modificări în rezoluţia cu privire la problema războiului* — *vezi* Der kantonale Parteitag.

— *Raport prezentat la adunarea comună a bolşevicilor şi menşevicilor participanţi la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din 4 (17) aprilie 1917* — *vezi* Consfătuirea reprezentanţilor partidului social-democrat în legătură cu unificarea.

— *Războiul şi social-democraţia din Rusia.* — „Soţial-Demokrat", Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. Semnat : Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — *94—95.*

— *Revoluţia din Rusia şi sarcinile muncitorilor din toate ţările.* 12 (25) martie 1917. — *484—485.*

— *Rezoluţia C.C. al P.M.S.D.R. despre criza în legătură cu nota guv[ernului] prov[izoriu] din [18] apr[ilie] 1917.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 37, 4 mai (21 aprilie), p. 1. În ziar este indicată greşit data notei : 19 aprilie. — *330, 337.*

— *Rezoluţia Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia adoptată la 21 aprilie (4 mai) 1917.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 38, 5 mai (22 aprilie), p. 1. — *324, 330, 338, 367.*

— *Rezoluţia Comitetului Central al P.M.S.D.R. adoptată în dimineaţa zilei de 22 aprilie.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 39, 6 mai (23 aprilie), p. 1. — *328, 339, 342, 367.*

— *Rezoluţia cu privire la problema agrară [adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.* 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 45, 13 mai (30 aprilie), p. 1. — *416, 419.*

— *Rezoluţia cu privire la război, adoptată [la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia].* 26 aprilie 1917. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 44, 12 mai (29 aprilie), p. 1. — *392—405, 406—407.*

— *Rezoluţia cu privire la Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor [adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie)*

www.dacoromanica.ro

a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3. — *388—391, 453.*

— *Rezoluţie cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu* — *vezi* Lenin, V. I. Cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu.

— *Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră.* (Proiect de platformă a partidului proletar). Petersburg, „Priboi", septembrie 1917. 38 p. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *174, 459.*

— *Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră.* (Proiect de platformă a partidului proletar). 10 (23) aprilie 1917. — *187—189.*

— *Scrisori cu privire la tactică.* Scrisoarea I. Petrograd, 1917. 20 p. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *133—134, 477.*

— *Scrisori din depărtare.* Scrisoarea a doua. Noul guvern şi proletariatul. 22 (9) martie 1917. — *22, 35, 36, 56—57.*

— *Scrisori din depărtare.* Scrisoarea a treia. Despre miliţia proletară. 11 (24) martie 1917. — *30, 34, 35, 56—57.*

— *Scrisori din depărtare.* Scrisoarea a patra. Cum să dobîndim pacea ? 12 (25) martie 1917. — *39, 56—57, 483.*

— *Telegramă către bolşevicii care pleacă în Rusia.* 6 (19) martie 1917. — *8.*

**[Lenin, V. I. şi Zinoviev, G. E.]. Socialismul şi războiul.* (Atitudinea P.M.S.D.R. faţă de război). Editat de redacţia ziarului „Soţial-Demokrat". Geneva, Chaulmontet, 1915. 48 p. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autori : G. Zinoviev şi N. Lenin. — *217, 234, 266—267, 281.*

„*Letopis*", Petrograd, 1916, nr. 11, p. 338. — *50.*

„*Malenkaia Gazeta*", Petrograd, 1917, nr. 85 (884), 14 (27) aprilie, p. 2. — *237, 238.*

— 1917, nr. 87 (886), 16 (29) aprilie, p. 3. — *278, 282—284, 286.*

Manifestul de la Basel — *vezi* Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage.

Manifestul de la Kiental — *vezi* Către popoarele ruinate şi masacrate.

Manifestul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia către toţi cetăţenii Rusiei. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih Deputatov", 1917, nr. 1, 28 februarie. Supliment la nr. 1, p. 1. Semnat : Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — *26, 35, 72, 75, 93, 487.*

www.dacoromanica.ro

Manifestul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor către muncitorii din toate ţările — vezi Către popoarele din întreaga lume.

Manifestul stîngii zimmerwaldiene — vezi Războiul mondial şi sarcinile social-democraţiei.

Martov, L. [Telegrama lui Martov]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 37, 11 aprilie, p. 2. Sub titlul comun : Problema emigranţilor. — *208, 228, 230.*

Marx, K. Capitalul. Critica economiei politice, vol. III, partea 1—2. 1894. — *112.*

— *Critica Programului de la Gotha.* Aprilie — începutul lunii mai 1875. — *41, 119—120, 141, 182, 306, 487.*

— *Optsprezece Brumar al lui Ludovic Bonaparte.* Decembrie 1851 — martie 1852. — *41, 77.*

— *Războiul civil din Franţa.* Adresa Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor. Aprilie — mai 1871. — *40, 41, 120, 140, 141, 165, 291—293.*

— *Scrisoare către F. Engels.* 12 februarie 1870. — *347, 369.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 12 aprilie 1871. — *41, 77, 120, 141.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 17 aprilie 1871. — *120, 141, 360.*

Marx, K. şi Engels, F. Ideologia germană. Critica filozofiei germane contemporane în persoana reprezentanţilor ei Feuerbach, B. Bauer şi Stirner şi a socialismului german în persoana diferiţilor lui profeţi. 1845—1846. — *183—184.*

— *Manifestul Partidului Comunist.* Decembrie 1847 — ianuarie 1848. — *182, 415, 417, 419.*

— *Prefaţă la ediţia germană din 1872 a „Manifestului Partidului Comunist".* 24 iunie 1872. — *41, 77—78, 120, 141.*

„Nacealo", Paris. — *494.*

„Naşa Zarea", Petersburg. — *28.*

„Naşe Slovo", Paris. — *121.*

[Nota guvernului provizoriu către puterile aliate. 18 aprilie 1917]. — „Vestnik Vremennogo Pravitelstva", Petrograd, 1917, nr. 35 (81), 20 aprilie (3 mai), p. 2, la rubrica : Petrograd. — *294, 295, 298, 301—303, 308, 313, 314, 319, 329, 330, 396, 409, 413.*

„Novaia Jizn", Petrograd — Moscova. — *308, 309.*

— Petrograd, 1917, nr. 2, 20 aprilie (3 mai), p. 1. — *308—309.*

www.dacoromanica.ro

„*Novoe Vremea*", Petrograd. — *127, 216, 217.*

— 1917, nr. 14 743, 5 (18) aprilie, p. 7. — *127.*

— 1917, nr. 14 750, 13 (26) aprilie, p. 3. — *267.*

O *amintire neplăcută.* — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 85 (3 827), 13 (26) aprilie, p. 2. — *219.*

Ordin către armată şi flotă. (11 mai 1917). — „Vestnik Vremennogo Pravitelstva", Petrograd, 1917, nr. 54 (100), 14 (27) mai, p. 1, la rubrica : Acţiuni întreprinse de guvern. — *189.*

Ordinul ministrului de război şi al marinei (din 7 aprilie. Nr. 33). — „Vestnik Vremennogo Pravitelstva", Petrograd, 1917, nr. 26 (72), 8 (21) aprilie, p. 1, la rubrica : Acţiuni întreprinse de guvern. — *159, 189, 200, 209, 210, 265, 320, 356.*

O *văduvă de majur.* — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 38, 23 aprilie, p. 2. — *342.*

Petrograd, 31 martie. (Editorial). — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 76 (3 818), 31 martie (13 aprilie), p. 1. — *105, 130, 131, 396.*

Petrograd, 4 aprilie. — „Novoe Vremea", Petrograd, 1917, nr. 14 743, 5 (18) aprilie, p. 7. — *127.*

Petrograd, 5 aprilie [Editorial]. — „Russkaia Volea", Petrograd, 1917, nr. 46, 5 aprilie, p. 3. — *127.*

Petrograd, 13 aprilie. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 85 (3 827), 13 (26) aprilie, p. 1. — *219.*

Petrograd, 13 aprilie. Procedeul diplomatic al trecerii sub tăcere şi discursurile belicoase. [Editorial]. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 23, 13 aprilie, p. 1. — *223—224, 264, 354.*

Petrograd [14] aprilie. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 86 (3 828), 14 (27) aprilie, p. 1. În titlu este indicată greşit data de 15 aprilie. — *233—235.*

Petrograd, 20 aprilie (3 mai). [Editorial]. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 28, 20 aprilie, p. 1. — *308, 309.*

Petrograd, 22 aprilie. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 93 (3 835), 22 aprilie (5 mai), p. 2. — *335.*

Plehanov, G. V. Despre tezele lui Lenin şi despre faptul că delirul este uneori cît se poate de interesant. Prima teză a lui Lenin. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 10, 11 aprilie, p. 1—2. — *216—218.*

www.dacoromanica.ro

*— *Încă o dată despre război.* (Răspuns tovarăşului N-v). — În : Războiul. Culegere de articole. Întocmită cu participarea lui I. Akselrod şi a altora. [Paris, „Ideal", 1915], p. 11—48. — *14, 94.*

— *Război şi pace.* (Articolul al patrulea). — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 23, 26 aprilie, p. 1. — *403—404, 467.*

— *Scrisoarea lui G. V. Plehanov.* — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 28, 20 aprilie, p. 3. — *304—307.*

— *Scrisoarea lui G. V. Plehanov.* — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 91 (3 833), 20 aprilie (3 mai), p. 5. — *304—307.*

— *Scrisoarea lui G. V. Plehanov către studenţi.* — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 18, 20 aprilie, p. 3. — *304—307.*

— *Tovarăşi, nu vă lăsaţi prinşi în cursă !* — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 22, 25 aprilie, p. 1. — *374.*

Plehanov, G. V. şi alţii. Apel. — „Edinstvo", Petrograd, 1917, nr. 20, 22 aprilie, p. 1. Semnat : G. V. Plehanov, L. G. Deutsch, V. I. Akselrod. — *333—334.*

Panomarev, K. „Împărţiri de pămînturi" cu de la sine putere. — „Den", Petrograd, 1917, nr. (1 604) 33, 14 aprilie, p. 1—2. — *204, 236, 273, 320, 321—322 425, 426, 427.*

„Pravda", Petersburg. — *80—81, 82, 450.*

„Pravda", Petrograd. — *66, 72, 82, 93, 133, 210, 216, 220, 229, 303, 311, 335, 337, 373, 392.*

— 1917, nr. 9, 15 martie, p. 1. — *100, 108.*

— 1917, nr. 10, 16 martie, p. 2. — *100, 108.*

— 1917, nr. 14, 21 martie, p. 2—3 ; nr. 15, 22 martie, p. 2. — *34, 37, 45, 56, 78, 134.*

— 1917, nr. 24, 5 aprilie, p. 2. — *127.*

— 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. — *133, 139—141, 143—144, 216, 220, 244, 283.*

— 1917, nr. 27, 8 aprilie, p. 2. — *141—146.*

— 1917, nr. 28, 9 aprilie, p. 2. Pe ziar este indicat greşit nr. 58. — *337.*

— 1917, nr. 31, 13 aprilie, p. 3. — *352.*

— 1917, nr. 32, 14 aprilie, p. 1, 3. — *236, 290, 479.*

— 1917, nr. 35, 1 mai (18 aprilie), p. 2, 3. — *253, 278, 282, 295, 302, 312, 348—351, 436.*

— 1917, nr. 37, 4 mai (21 aprilie), p. 1—2. — *330, 337, 358, 404, 466, 467.*

www.dacoromanica.ro

— 1917, nr. 38, 5 mai (22 aprilie), p. 1. — *324, 330, 338, 361.*

— 1917, nr. 39, 6 mai (23 aprilie), p. 1, 3. — *328, 339, 342, 367.*

— 1917, nr. 41, 9 mai (26 aprilie), p. 1. — *441, 472, 473.*

— 1917, nr. 44, 12 mai (29 aprilie), p. 1. — *392—405, 406—407.*

— 1917, nr. 45, 13 mai (30 aprilie), p. 1. — *416, 419.*

— 1917, nr. 46, 15 (2) mai, p. 3. — *388—391, 453.*

— 1917, nr. 55, 25 (12) mai, p. 2. — *188.*

Presa. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 83 (3 825), 11 (24) aprilie, p. 1—2. — *210.*

Prima Conferinţă a organizaţiei regionale Moscova a P.M.S.D.R. 19—21 aprilie 1917. — „Soţial-Demokrat", Moscova, 1917, nr. 45, 15 (2) mai, p. 2. — *348, 349, 350, 351—352.*

Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. Ivanov, 1907. VI, 420 p. — *421—422.*

Programul agrar [adoptat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — În : Hotărîrile şi rezoluţiile Congresului de unificare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. [Petersburg], tip. C.C., 1906, p. 1. (P.M.S.D.R.). — *59—60, 243, 416, 419, 421, 453—454.*

Programul agrar al celor 104 — *vezi* Proiect de lege agrară (principii fundamentale) prezentat de 104 membri ai Dumei de stat.

Programul agrar al celor 104 — *vezi* Proiect de reformă agrară (principii fundamentale) depus în Duma a II-a de stat în numele Grupului trudovic şi al Uniunii ţărăneşti.

Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia adoptat la Congresul al II-lea al partidului. — În : Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 1—6. (P.M.S.D.R.). — *60, 103, 111, 118, 291, 292, 415—418, 419—420, 437.*

Proiect de lege agrară (principii fundamentale) [prezentat de 104 membri ai Dumei de stat]. — În : Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]. 1906. Sesiunea întîi. Vol. I Şedinţele 1—18 (27 aprilie — 30 mai). Petersburg, Imprimeriile statului, 1906, p. 560—562. (Duma de stat). — *57, 93, 422—423, 426—427.*

Proiect de reformă agrară (principii fundamentale) [depus în Duma a II-a de stat în numele fracţiunii social-democrate]. — În : Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]. 1907. Se-

www.dacoromanica.ro

siunea a doua. Vol. I. Şedinţele 1—30 (20 februarie — 30 aprilie). Petersburg, Imprimeriile statului, 1907, coloanele 728—730 (Duma de stat. Legislatura a doua). — *422.*

Proiect de reformă agrară (principii fundamentale) [depus în Duma a II-a de stat în numele Grupului trudovic şi al Uniunii ţărăneşti]. — În : [Materiale prezentate Dumei de stat a celei de a doua legislaturi]. F. l., [1907], filele 17—19, 37. — *93, 422—423, 426—427.*

Propaganda desfăşurată de Lenin şi soldaţii. — „Malenkaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 87 (886), 16 (29) aprilie, p. 3. — *279, 282—284, 286.*

„*Raboceaia Gazeta*", Petrograd. — *114, 132, 181, 308, 316, 337, 338, 374, 471.*

— 1917, nr. 32, 15 aprilie, p. 3. — *277, 310.*

— 1917, nr. 33, 16 aprilie, p. 2. — *278, 282—284, 286.*

— 1917, nr. 36, 21 aprilie, p. 1. — *316, 317.*

— 1917, nr. 37, 22 aprilie, p. 1. — *337—339.*

— 1917, nr. 38, 23 aprilie, p. 2. — *342.*

— 1917, nr. 39, 25 aprilie, p. 1, 3. — *364, 371, 373—374.*

— 1917, nr. 41, 27 aprilie, p. 2. — *471, 472.*

— 1917, nr. 42, 28 aprilie, p. 2. — *439, 440—441, 443.*

Războiul mondial şi sarcinile social-democraţiei. (Proiect de rezoluţie prezentat de aripa de stînga a Conferinţei de la Zimmerwald din septembrie 1915). — În : Lenin, V. I. Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră. (Proiect de platformă a partidului proletar). Petersburg, „Priboi", septembrie 1917, p. 36—38 (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *174.*

Războiul mondial şi sarcinile social-democraţiei. (Proiect de rezoluţie prezentat de aripa de stînga a conferinţei). — „Soţial-Demokrat", Geneva, 1915, nr. 45—46, 11 octombrie, p. 3—4. — *177.*

Rechiziţionarea pămînturilor aflate în proprietate privată. — „Gazeta-Kopeika", Petrograd, 1917, nr. 3 131, 14 (26) aprilie, p. 2. — *321—322.*

„*Reci*", Petrograd. — *123, 127, 131, 209, 221, 226, 231, 235, 242, 305, 333, 338, 400, 475.*

— 1909, nr. 167 (1 045), 21 iunie (4 iulie), p. 3. — *139.*

— 1917, nr. 76 (3 818), 31 martie (13 aprilie), p. 1. — *105, 130, 131, 396.*

www.dacoromanica.ro

— 1917, nr. 78 (3 820), 5 (18) aprilie, p. 3. — *127.*

— 1917, nr. 79 (3 821), 6 (19) aprilie, p. 6. — *228.*

— 1917, nr. 83 (3 825), 11 (24) aprilie, p. 1—3, 5, 6. — *209, 210, 213—214, 215, 264, 354, 396, 409.*

— 1917, nr. 84 (3 826), 12 (25) aprilie, p. 3. — *352.*

— 1917, nr. 85 (3 827), 13 (26) aprilie, p. 1, 2. — *219—220.*

— 1917, nr. 86 (3 828), 14 (27) aprilie, p. 1. — *233—235.*

— 1917, nr. 91 (3 833), 20 aprilie (3 mai), p. 5. — *304—307.*

— 1917, nr. 93 (3 835), 22 aprilie (5 mai), p. 2. — *335—336.*

Rezoluţia adunării generale a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. 21 aprilie [1917]. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 47, 22 aprilie, p. 3. — *329, 331.*

Rezoluţia Conferinţei de la Moscova cu privire la atitudinea faţă de guvernul provizoriu — *vezi* Prima Conferinţă a organizaţiei regionale Moscova a P.M.S.D.R.

Rezoluţia Sovietului de deputaţi ai muncitorilor cu privire la război — *vezi* Consfătuirea generală a delegaţilor Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Şedinţa din 29 martie.

Rezoluţiile Conferinţei generale a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia care a avut loc între 24 şi 29 aprilie 1917. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 1—4. — *187, 459, 460—463.*

Riposta. [Editorial]. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 93 (3 835), 22 aprilie (5 mai), p. 2. — *336.*

„Russkaia Volea", Petrograd. — *119, 127, 207, 209, 210, 216, 217, 223, 226, 229, 277, 282, 312, 335.*

— 1917, nr. 46, 5 aprilie, p. 3. — *127.*

Saltîkov-Şcedrin, M. E. Dincolo de hotare. — *371.*

— *Înmormîntare.* — *290.*

— *Însemnările unui provincial în Petersburg.* — *371.*

Scrisoarea lui Guesde — *vezi* Manifestations françaises.

Situaţia din Internaţională şi sarcinile P.M.S.D. (b) din Rusia. (Rezoluţie adoptată cu unanimitate de voturi minus unul). — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 3. Sub titlul co-

www.dacoromanica.ro

mun : Rezoluţiile Conferinţei generale a P.M.S.D.R. care a avut loc între 24 şi 29 aprilie 1917. — *187—188.*

„*Soldatskaia Pravda*", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 1—4. — *187—188, 415—418, 454, 459, 460—463.*

Sosirea d-lui Lenin. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 78 (3 820), 5 (18) aprilie, p. 3. — *127.*

„*Soţial-Demokrat*", [Petersburg—Vilno] — Geneva — Paris. — *53—54, 67, 90, 494.*

— Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. — *94.*

— 1915, nr. 45—46, 11 octombrie, p. 3—4. — *177.*

*— 1915, nr. 47, 13 octombrie, p. 2. — *28—29, 32, 40, 53—54, 78, 83, 90, 91—92, 242, 267, 279, 483, 487, 488.*

— 1916, nr. 54—55, 10 iunie, p. 1. — *178.*

„*Soţial-Demokrat*", Moscova, 1917, nr. 16, 24 martie, p. 2—3 ; nr. 18, 28 martie, p. 2—3. — *105—106.*

— 1917, nr. 45, 15 (2) mai, p. 2. — *348, 349, 351—352.*

Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor se pronunţă împotriva campaniei de calomnii. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 35, 1 mai (18 aprilie), p. 3. — *282, 312.*

[Stalin, I. V.] Despre război. — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 10, 16 martie, p. 2. Semnat : K. Stalin. — *100, 108.*

— *Pămînt ţăranilor.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 32, 14 aprilie, p. 1. Semnat : K. Stalin. — *236.*

Statistica proprietăţii funciare din 1905. Culegere de date privind 50 de gubernii ale Rusiei europene. Petersburg, tip. Minkov, 1907. 199 p. ; L p. tabele. (Comisia centrală de statistică a Ministerului Afacerilor Interne). — *423, 427.*

Stînga şi împrumutul. [Editorial]. — „Finansovaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 457, 17 (30) aprilie. Ediţia de seară, p. 2. — *287—289.*

Şedinţa de noapte a celor trei colegii superioare. — „Birjevîe Vedomosti", Petrograd, 1917, nr. 16 195, 21 aprilie (4 mai). Ediţia de seară, p. 2—3. — Semnat : A. Ghessen. — *388.*

Şedinţa Dumei de stat cu participarea deputaţilor tuturor legislaturilor anterioare. 27 aprilie 1917. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 53, 29 aprilie, p. 3—4. — *474—478.*

www.dacoromanica.ro

Telegrama ministrului Şingarev — vezi Ponomarev, K. „Împărţiri de pămînturi" cu de la sine putere.

Ucaz către Senatul ocîrmuitor [cu privire la ieşirea ţăranilor din obşti şi la trecerea loturilor în proprietatea lor. 9 (22) noiembrie 1906]. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1906, nr. 252, 12 (25) noiembrie, p. 1. — *248.*

Un nou succes al democraţiei. (Nota d-lui Miliukov şi explicaţiile guvernului). — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 47, 22 aprilie, p. 3. — *329.*

Un pas nebunesc. [Editorial]. — „Raboceaia Gazeta", Petrograd, 1917, nr. 36, 21 aprilie, p. 1. — *316, 317.*

Verşinin, A. Minunea. — „Birjevîe Vedomosti", Petrograd, 1917, nr. 16 120, 5 (18) martie. Ediţia de dimineaţă, p. 1—2. — *11, 73, 486.*

„*Vestnik Vremennogo Pravitelstva*", Petrograd, 1917, nr. 11 (57), 17 (30) martie, p. 1. — *379—380, 397.*

— 1917, nr. 26 (72), 8 (21) aprilie, p. 1. — *159, 189, 200, 209, 210, 265, 320, 356.*

— 1917, nr. 35 (81), 20 aprilie (3 mai), p. 2. — *294, 295, 298, 301—303, 308, 313, 314, 319, 329, 330, 396, 409, 413—414.*

— 1917, nr. 40 (86), 26 aprilie (9 mai), p. 1. — *460.*

— 1917, nr. 54 (100), 14 (27) mai, p. 1. — *189.*

Zurabov, A. Scrisoare deschisă către cetăţeanul Miliukov. — „Izvestiia Petrogradskogo Soveta Rabocih i Soldatskih Deputatov", 1917, nr. 34, 7 aprilie, p. 3. Sub titlul comun : În legătură cu întoarcerea emigranţilor ruşi. — *227—228.*

Abgeordnetenhaus. 27. Sitzung. 16. März. — „Vorwärts", Berlin, 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des „Vorwärts", S. 2. — *176, 234.*

Agents provocateurs démasqués. — „L'Humanité", Paris, 1917, N 4728, 28 mars, p. 3, la rubrica : La Révolution russe. Sub titlul comun : Autour de la Révolution. — *82.*

„*Arbeiterpolitik*", Bremen. — *94, 175.*

L'armée, les ouvriers et le gouvernement. — „Le Temps", Paris, 1917, N 20345, 20 mars, p. 1, la rubrica : Les événements de Russie. — *30, 33.*

Aus der deutschen Presse. Berlin, 23. März. — „Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 517, 24. März. Erstes Mittagblatt, S. 2, la rubrica : Revolution in Russland. — *49, 50, 76, 483, 488.*

www.dacoromanica.ro

„*Avanti !*", Milano. — *83, 176.*

— 1916, N. 345, 18 dicembre, p. 1. — *178.*

„*La Bataille*", Paris, 1916, N 421, 27 decembre, p. 2. — *178.*

— 1916, N 422, 28 decembre, p. 2. — *178.*

Behrmann, M. Th. Stockholm, 21. März. — „Vossische Zeitung", Berlin, 1917, Nr. 148, 22. März. Morgen-Ausgabe, S. 1. Sub titlul comun : Die Friedensforderung der russischen Sozialdemokraten. — *35, 76, 153.*

„*Berner Tagwacht*", 1915, Nr. 123, 31. Mai, S. 1. — *174.*

Les comités ouvriers. — „Le Temps", Paris, 1917, N 20347, 22 mars, p. 2, la rubrica : Les événements de Russie. — *36.*

„*Corriere della Sera*", Milano, 1917, N. 88, 29 marzo, p. 4. — *80.*

**David, E. Die Sozialdemokratie im Weltkrieg.* Berlin, Singer, 1915. 192 S. — *94.*

„*Demain*", Genève — M. — *175, 494.*

Engels, F. Einleitung [zur Arbeit : „Der Bürgerkrieg in Frankreich" von K. Marx]. — In : Marx, K. Der Bürgerkrieg in Frankreich. Adresse des Generalrats der Internationalen Arbeiterassoziation. 3-te deutsche Aufl. verm. durch die beiden Adressen des Generalrats über den deutsch-französischen Krieg und durch eine Einleitung von F. Engels. Berlin, Exped. des „Vorwärts", 1891, S. 3—14. — *40, 140.*

La festa della libertà. — „Corriere della Sera", Milano, 1917, N. 88, 29 marzo, p. 4, la rubrica : Recentissime. Sub titlul comun : In Russia. Le insidie del vecchio regime. — *80.*

„*Frankfurter Zeitung*", Frankfurt a. M., 1917, Nr. 80, 22. März. Zweites Morgenblatt", S. 1. — *35, 140.*

„*Freie Jugend*", Zürich. — *89.*

„*Die Glocke*", München — Berlin. — *178.*

— München, 1916, Jg. II, Bd. I, Hft. 20, 12. August, S. 770—786. — *178.*

Heilmann, E. Der Kern des Streites. — „Die Glocke", München, 1916, Jg. II, Bd. I, Hft. 20, 12. August, S. 770—786. — *178.*

„*L'Humanité*", Paris, 1917, N 4728, 28 mars, p. 3. — *82.*

„*Imposons la paix*". [Foaie volantă. Paris, 1917]. — *235.*

www.dacoromanica.ro

„*Internationale Sozialistische Kommission zu Bern.* Bulletin", Bern, 1915, Nr. 2, 27. November, S. 14. — *178.*

„*The Internationalist*", Boston. — *176.*

„*Jugend-Internationale*", Zürich. — *179.*

Der kantonale Parteitag. — „Volksrecht", Zürich, 1917, Nr. 38, 14. Februar, S. 2. — *89, 176.*

Kautsky, K. Die Aussichten der russischen Revolution. — „Die Neue Zeit", Stuttgart, 1917, Jg. 35, Bd. 2, Nr. 1, 6. April, S. 9—20. — *57—58.*

— *Die neue Taktik.* — „Die Neue Zeit", Stuttgart, 1912, Jg. 30, Bd. 2, Nr. 44, 2. August, S. 654—664 ; Nr. 45, 9. August, S. 688—698 ; Nr. 46, 16. August, S. 723—733. — *40, 77.*

[Lenin, W. I. u. Zinowjew, G. E.] Sozialismus und Krieg. (Stellung der SDAP Russlands zum Kriege). F. l. 1915. 36 S. (SDAP). Înaintea titlului autori : G. Zinowjew und N. Lenin. — *216, 234, 267, 281.*

Lenin über die russische Revolution. — „Volksrecht", Zürich, 1917, Nr. 77, 31. März, S. 1—2 ; Nr. 78, 2. April, S. 2. — *242, 486, 488, 489.*

[Liebknecht, K.] Auf zur Maifeier ! [Illegales Flugblatt des Spartakusbundes, Berlin. April 1916]. — *175, 233.*

— *Ein kräftiger Mahnruf.* — „Berner Tagwacht", 1915, Nr. 123, 31. Mai, S. 1. — *174.*

London, 17. März. [Telegramă]. — „Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 470, 17. März. Erstes Mittagblatt, S. 2—3, la rubrica : Ausland. Sub titlul comun : England. — *1.*

Mailand, 29. März. — „Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 557, 30. März. Erstes Morgenblatt, S. 3, la rubrica : Revolution in Russland. — *80, 82.*

Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Ausserordentlichen Internationalen Sozialistenkongress zu Basel. — In : Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel am 24. und 25. November 1912. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1912, S. 23—27. — *14, 304—305, 333, 341, 456.*

Manifest der provisorischen Regierung. — „Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 493, 21. März. Erstes Morgenblatt, S. 2, la rubrica : Revolution in Russland. — *52, 71, 74, 155.*

www.dacoromanica.ro

Das Manifest der Sozialrevolutionäre. — „Frankfurter Zeitung", Frankfurt a. M., 1917, Nr. 80, 22. März. Zweites Morgenblatt, S. 1. Sub titlul comun : Die russische Revolution. — *35, 75.*

Manifestations françaises. — „Le Temps", Paris, N 20347, 22 mars, p. 2, la rubrica : Les événements de Russie. — *79.*

Marx, K. Der Bürgerkrieg in Frankreich. Adresse des Generalrats der Internationalen Arbeiterassoziation an alle Mitglieder in Europa und den Vereinigten Staaten. Sonderabdr. aus dem „Volksstaat". Leipzig, Exped. des „Volksstaates", 1871. 52 S. — *77.*

— *Der Bürgerkrieg in Frankreich.* Adresse des Generalrats der Internationalen Arbeiterassoziation. 3-te deutsche Aufl. verm. durch die beiden Adressen des Generalrats über den deutsch-französischen Krieg und durch eine Einleitung von F. Engels. Berlin, Exped. des „Vorwärts", 1891. 72 S. — *40, 140.*

Names of the new ministers. — „The Times", London, 1917, No. 41, 428, March 16, p. 8. — *30, 70, 75.*

„National-Zeitung", Berlin. — *30.*

„Die Neue Zeit", Stuttgart, 1912, Jg. 30, Bd. 2, Nr. 41, 12. Juli, S. 541—550 ; Nr. 42, 19. Juli, S. 585—593 ; Nr. 43, 26. Juli, S. 609—616. — *40, 77.*

— 1912, Jg. 30, Bd. 2, Nr. 44, 2. August, S. 654—664 ; Nr. 45, 9. August, S. 688—698 ; Nr. 46, 16. August, S. 723—733. — *40, 77.*

— 1917, Jg. 35, Bd. 2, Nr. 1, 6. April, S. 9—20. — *57—58.*

„Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 462, 16. März. Erstes Mittagblatt, S. 1—2. — *1.*

— 1917, Nr. 470, 17. März. Erstes Mittagblatt, S. 2—3. — *1, 2, 4, 19, 20.*

— 1917, Nr. 481, 19. März. Erstes Mittagblatt, S. 2. — *11, 12—13, 52, 71, 73, 74.*

— 1917, Nr. 493, 21. März. Erstes Morgenblatt, S. 2. — *52, 71, 74, 155.*

— 1917, Nr. 495, 21. März. Erstes Mittagblatt, S. 2. — *30, 32—33.*

— 1917, Nr. 517, 24. März. Erstes Mittagblatt, S. 2. — *49, 50, 52, 76, 483, 488.*

— 1917, Nr. 577, 30. März. Erstes Morgenblatt, S. 3. — *80, 82.*

Panneckoek, A. Massenaktion und Revolution. — „Die Neue Zeit", Stuttgart, 1912, Jg. 30, Bd. 2, Nr. 41, 12. Juli, S. 541—550 ;

www.dacoromanica.ro

Nr. 42, 19. Juli, S. 585—593 ; Nr. 43, 26. Juli, S. 609—616. — *40, 77.*

Il pensiero del Partito Socialista. — „Avanti !", Milano, 1916, N. 345, 18 dicembre, p. 1. — *178.*

„Petit Parisien". — *82.*

Plechanow, G. Anarchismus und Sozialismus. Berlin, Exped. des „Vorwärts", 1894. 84 S. — *141.*

„Politiken", Stockholm. — *96, 98, 493.*

— 1917, N:r. 86, 15 april, p. 1. — *494.*

Programm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, beschlossen auf dem Parteitag zu Erfurt 1891. — In : Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Erfurt vom 14. bis 20. Oktober 1891. Berlin, „Vorwärts", 1891, S. 3—6. — *361.*

Das Referendum gegen den Parteivorstandsbeschluss ergriffen. — „Volksrecht", Zürich, 1917, Nr. 19, 23. Januar, S. 2, la rubrica : Aus der Partei. — *89, 176.*

[La résolution suivante sur les propositions de paix. Rezoluţie adoptată la congresul sindicatelor. 26 decembrie 1916]. — „La Bataille", Paris, 1916, N 421, 27 décembre, p. 2. Sub titlul comun : La Conférence des Fédérations Corporatives des Unions de Syndicats et des Bourses du Travail. La séance de nuit. — *178.*

La résolution sur les buts de guerre. [Rezoluţie adoptată la congresul Partidului socialist francez]. — „La Bataille", Paris, 1916, N 422, 28 décembre, p. 2. — *178.*

Revolution in Russland. — „Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 470, 17. März. Erstes Mittagblatt, S. 2. — *2, 4—5, 19, 20.*

Revolution in Russland. — „Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 481, 19. März. Erstes Mittagblatt, S. 2. — *11, 12—13, 52, 71, 73, 74.*

Revolution in Russland. — „Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 495, 21. März. Erstes Mittagblatt, S. 2. — *30, 32—33.*

Revolution in Russland. Abdankung des Zaren. — „Neue Zürcher Zeitung", 1917, Nr. 462, 16. März. Erstes Mittagblatt, S. 1—2. — *1.*

De ryska revolutionärernas tyska resa. Ett intyg från internationalistiska socialister. — „Politiken", Stockholm, 1917, N:r. 86, 15 april, p. 1. — *494.*

www.dacoromanica.ro

„*Sofortige Beendigung des Krieges!*" — „Vossische Zeitung", Berlin, 1917, Nr. 147, 21. März. Abend-Ausgabe, S. 1. Sub titlul comun : Das russische Chaos. — *35, 36—37, 38, 74, 76.*

„*Le Temps*", Paris. — *70, 75, 76.*

— 1917, N 20345, 20 mars, p. 1. — *30, 33.*

— 1917, N 20347, 22 mars, p. 2. — *36, 79.*

„*The Times*", London. — *70, 75, 76, 210.*

— 1917, No. 41, 428, March 16, p. 8. — *24—28, 29—30, 36, 70, 75.*

„*The Trade-Unionist*", London. — *176.*

„*De Tribune*", Amsterdam. — *176.*

Tsar's choice — reform or anarchy. — „The Times", London, 1917, No. 41, 428, March 16, p. 8. — *24—28, 29, 36.*

„*Volksrecht*", Zürich. — *8, 83.*

— 1917, Nr. 19, 23. Januar, S. 2. — *89, 176.*

— 1917, Nr. 38, 14. Februar, S. 2. — *89, 176.*

— 1917, Nr. 77, 31. März, S. 1—2 ; Nr. 78, 2. April, S. 2. — *242, 486—488, 489.*

„*Volksstimme*", Chemnitz. — *178.*

„*Vorwärts*", Berlin, 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des „Vorwärts", S. 2. — *176, 234.*

„*Vossische Zeitung*", Berlin, 1917, Nr. 147, 21. März. Abend-Ausgabe, S. 1. — *35, 36—37, 38, 74, 76.*

— 1917, Nr. 148, 22. März. Morgen-Ausgabe, S. 1. — *34—35, 76, 153.*

Der Weltkrieg und die Aufgaben der Sozialdemokratie. [Proiect de rezoluţie prezentat de aripa de stînga la Conferinţa socialistă internaţională de la Zimmerwald]. — „Internationale Sozialistische Kommission zu Bern. Bulletin", Bern, 1915, Nr. 2, 27. November, S. 14. Sub titlul comun : Nachträgliches von der Zimmerwalder Konferenz. Der Resolutionsentwurf. — *177.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

Adler, Friedrich (1879—1960) — social-democrat austriac, unul dintre teoreticienii aşa-numitului „austro-marxism", care, sub paravanul unei frazeologii marxiste, camufla renunţarea la marxismul revoluţionar, la lupta de clasă a proletariatului. În anii 1910—1911 a fost redactor al ziarului „Volksrecht", organ al Partidului social-democrat elveţian, apoi secretar al Partidului social-democrat austriac. La 21 octombrie 1916 a comis un act terorist — a împuşcat pe primul ministru al Austriei, contele Stürgkh. Adler a fost unul dintre organizatorii Internaţionalei a II½, centriste (1921—1923), iar după aceea unul dintre liderii Internaţionalei muncitoreşti socialiste. — *177.*

Adler, Viktor (1852—1918) — unul dintre organizatorii şi liderii social-democraţiei austriece. În 1886 a fondat ziarul „Die Gleichheit"; cu începere din 1889 a fost redactor al ziarului „Arbeiter-Zeitung", organul central al social-democraţiei austriece. În ultimele două decenii ale secolului trecut a întreţinut legături cu F. Engels, dar curînd după moartea acestuia a alunecat spre reformism devenind unul dintre conducătorii oportunismului. În timpul războiului imperialist mondial, Adler s-a situat pe o poziţie centristă, a propagat ideea „păcii între clase" şi a combătut acţiunile revoluţionare ale clasei muncitoare. În 1918, după instaurarea republicii burgheze în Austria, a fost cîtva timp ministru de externe. — *174.*

Akselrod, P. B. (1850—1928) — unul dintre liderii menşevismului. În 1883 a luat parte la crearea grupului „Eliberarea muncii". Începînd din 1900 a făcut parte din redacţia ziarului „Iskra". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. s-a manifestat ca un menşevic activ. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fos unul dintre conducătorii lichidatorilor; în 1912 a participat la constituirea Blocului antipartinic din august. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd şi a sprijinit guvernul provizoriu burghez. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut

www.dacoromanica.ro

o atitudine ostilă ; în emigrație a făcut propagandă pentru intervenție armată împotriva Rusiei Sovietice. — *89, 174, 277, 310.*

Alexandru I (Romanov) (1777—1825) — împărat al Rusiei (1801—1825). — *440.*

Amfiteatrov, A. V. (1862—1938) — scriitor-foiletonist burghez, a colaborat atît la presa burghezo-liberală, cît și la cea reacționară. În timpul războiului imperialist mondial s-a manifestat ca un social-șovinist ; a fost unul dintre fondatorii ziarului naționalist reacționar „Russkaia Volea", care în 1917 a dus o campanie pogromistă împotriva partidului bolșevic și a ziarului „Pravda". După Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *232.*

Andronnikov — menșevic ; în 1917 a fost membru al Comitetului executiv pentru repatrierea emigranților politici ruși care locuiau în Elveția. — *277.*

Angarski (Klestov), N. S.* (1873—1943) — membru al partidului bolșevic din 1902, literat. A dus muncă propagandistică de partid în Rusia și în străinătate. A fost supus în repetate rînduri unor represiuni din partea guvernului țarist. A participat la revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 la Moscova, a fost membru al Comitetului din Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia și al Sovietului din Moscova. A fost delegat la Conferința a VII-a (din aprilie) din partea organizației Moscova a P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în comerțul exterior, apoi a desfășurat o activitate științifică în domeniul editorial. — *428.*

B

Badaev, A. E. (1883—1951) — bolșevic ; de profesiune muncitor lăcătuș, ulterior a deținut funcții de conducere în aparatul de partid și de stat. A intrat în P.M.S.D.R. în 1904 ; a desfășurat muncă de partid la Petersburg. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Petersburg, a făcut parte din fracțiunea bolșevică a Dumei ; paralel cu activitatea în Dumă a desfășurat o intensă activitate revoluționară în afara ei ; a colaborat la ziarul bolșevic „Pravda". În noiembrie 1914 a fost arestat, împreună cu ceilalți deputați bolșevici, pentru activitate revoluționară îndreptată împotriva războiului imperialist, iar în 1915 a fost deportat în ținutul Turuhan. Întors din deportare după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a luat parte activă la munca organizației bolșevice din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a avut munci de conducere pe linie de partid, de stat și în economie. Începînd din 1925 a fost membru al Comitetului Central al P.C. (b) al U.R.S.S. În anii 1938—1943 a fost președintele Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.F.S.R. și vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. — *81.*

* În paranteză cu litere cursive sînt date adevăratele nume de familie.

www.dacoromanica.ro

Balabanova, A. I. (n. 1878) — social-democrată, participantă la mişcarea socialistă din Rusia şi Italia. În 1897 a aderat la „Uniunea social-democraţilor ruşi din străinătate". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — menşevică. A jucat un rol de seamă în Partidul socialist italian : a făcut parte din redacţia organului central al acestui partid, ziarul „Avanti !" A fost membră a C.C. şi reprezentantă a Partidului socialist italian în Biroul socialist internaţional. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe o poziţie centristă ; a participat la lucrările conferinţelor de la Zimmerwald, Kiental şi ale Conferinţei a III-a zimmerwaldiene, a făcut parte din Uniunea de la Zimmerwald. În 1917 a sosit în Rusia şi a intrat în partidul bolşevic. A participat la primul Congres al Internaţionalei Comuniste cu drept de vot consultativ. În 1924, Balabanova a fost exclusă din P.C. (b) din Rusia pentru că revenise la vechea ei poziţie menşevică. — *277.*

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii social-democraţiei austrice şi ai Internaţionalei a II-a, ideolog al aşa numitului „austromarxism". Bauer a fost unul dintre autorii teoriei burghezo-naţionaliste a „autonomiei cultural-naţionale". El a avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie. În 1918—1919 a fost ministru de externe al Republicii burgheze austriece. În 1919, 1927 şi 1934 a participat activ la reprimarea luptei revoluţionare a clasei muncitoare din Austria. În manifestările sale anticomuniste a mers alături de fascism şi a sprijinit propaganda pangermană. — *123.*

Bebel, August (1840—1913) — unul dintre cei mai de seamă militanţi ai social-democraţiei germane şi ai mişcării muncitoreşti internaţionale. Şi-a început activitatea politică în prima jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut. A fost membru al Internaţionalei I. În 1869 a întemeiat, împreună cu W. Liebknecht, Partidul muncitoresc social-democrat din Germania („eisenachienii") ; a fost ales în repetate rînduri deputat în Reichstag. În ultimul deceniu al secolului trecut şi la începutul primului deceniu al secolului nostru a luat atitudine împotriva reformismului şi revizionismului din rîndurile social-democraţiei germane. Cuvîntările rostite de Bebel împotriva bernsteinienilor au fost apreciate de V. I. Lenin ca „un model de apărare a concepţiilor marxiste şi de luptă pentru caracterul cu adevărat socialist al partidului muncitoresc" (Opere complete, vol. 23, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 392). — *199.*

Berger, Victor Louis (1860—1929) — socialist american, unul dintre organizatorii Partidului socialist din America. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste. De cîteva ori a fost ales membru al congresului ; a fost un adversar al recunoaşterii Rusiei Sovietice de către guvernul S.U.A. — *172.*

Bethmann-Hollweg, Theobald (1856—1921) — om de stat german reacţionar. În anii 1905—1907 a fost ministru al afacerilor interne al Prusiei, în anii 1907—1909 — ministru al afacerilor interne şi vicecancelar al imperiului, iar în anii 1909—1917 — cancelar al Ger-

www.dacoromanica.ro

maniei. A dus o politică de înăbuşire a mişcării muncitoreşti şi a avut un rol activ în dezlănţuirea războiului imperialist mondial. În iulie 1917 şi-a dat demisia şi s-a retras din viaţa politică. — *123, 375.*

Bismarck, Otto Eduard Leopold (1815—1898) — om de stat şi diplomat al Prusiei şi al Germaniei. Scopul principal pe care l-a urmărit a fost unirea prin „fier şi sînge" a micilor state germane izolate şi crearea unui Imperiu german unitar sub hegemonia Prusiei iuncherilor. În ianuarie 1871 a fost numit cancelar al Imperiului german şi în decurs de 20 de ani a condus întreaga politică internă şi externă a Germaniei, căreia i-a imprimat o orientare corespunzătoare intereselor iuncherilor moşieri, străduindu-se totodată să asigure alianţa dintre iuncheri şi marea burghezie. Nereuşind să înăbuşe mişcarea muncitorească cu ajutorul legii excepţionale împotriva socialiştilor, introdusă de el în 1878, Bismarck a elaborat un program demagogic de legislaţie socială, introducînd o serie de legi care instituiau asigurări obligatorii pentru unele categorii de muncitori. Dar încercarea lui de a deştrăma mişcarea muncitorească prin pomeni mizere n-a dat nici un rezultat. În 1890, Bismarck a fost demis. — *214.*

Bissolati, Leonida (1857—1920) — unul dintre întemeietorii Partidului socialist italian şi unul dintre liderii aripii lui reformiste de extremă dreaptă. În anii 1896—1904 şi 1908—1910 a fost redactor al ziarului „Avanti !", organul central al partidului socialist. Din 1897 a fost membru al parlamentului. În 1912 a fost exclus din Partidul socialist italian şi a întemeiat „partidul social-reformist". În timpul războiului imperialist mondial s-a manifestat ca social-şovinist, adept al participării Italiei la război de partea Antantei. În anii 1916—1918 a făcut parte din guvern ca ministru fără portofoliu. — *172.*

Bîhovski, N. I. — socialist-revoluţionar ; în 1917 a fost membru al Comitetului Executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor şi membru al Consiliului Comitetului agrar principal. — *273.*

Blanc, Louis (1811—1882) — socialist mic-burghez francez, istoric. Negînd caracterul ireductibil al contradicţiilor de clasă din societatea capitalistă, s-a manifestat ca un adversar al revoluţiei proletare şi s-a situat pe poziţii de înţelegere cu burghezia. Prin tactica sa conciliatoare a ajutat burghezia să abată pe muncitori de la lupta revoluţionară. — *31, 33, 129, 132, 139, 317, 476, 477, 478.*

Borgbjerg, Frederik (1866—1936) — reformist danez, unul dintre conducătorii Partidului social-democrat danez ; din 1892 — membru al C.C. al acestui partid ; în anii 1911—1924 a fost redactor-şef al ziarului „Social-Demokraten", organul central al partidului. Începînd din 1898 a fost deputat în parlamentul danez. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. În primăvara anului 1917 a venit la Petrograd şi a propus să se organizeze o conferinţă a socialiştilor din ţările beligerante. Caracterul imperia-

www.dacoromanica.ro

list al acestei propuneri a fost demascat de V. I. Lenin, care l-a denumit pe Borgbjerg „agent al guvernului german". Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei (a II-a) de la Berna. În anii 1924—1926 a fost ministru al asigurărilor sociale, iar în anii 1929—1935 ministru al învățământului în guvernul regal al Danemarcii. — *370, 372, 373, 374, 375, 376, 378—381, 441, 472, 473.*

Bourderon, Albert (n. 1858) — socialist francez, unul dintre liderii aripii de stînga din mișcarea sindicalistă, secretar al sindicatului dogarilor. A participat la Conferința de la Zimmerwald, unde s-a situat pe poziții centriste. În 1916 s-a pronunțat pentru refacerea Internaționalei a II-a. La Congresul Partidului socialist francez din decembrie 1916 a votat pentru rezoluția centristă, care se pronunța în favoarea războiului imperialist. A rupt-o definitiv cu adepții Zimmerwaldului și a trecut în tabăra adversarilor mișcării muncitorești revoluționare. — *175, 178.*

Branting, Karl Hjalmar (1860—1925) — lider al Partidului social-democrat din Suedia, unul dintre conducătorii Internaționalei a II-a. S-a situat pe poziții oportuniste. În anii 1887—1917 a fost (cu unele întreruperi) redactor al ziarului „Socialdemokraten", organul central al partidului, iar în anii 1897—1925 — deputat în Riksdag. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. În 1917 a intrat în guvernul de coaliție liberal-socialist al lui Eden, a sprijinit intervenția armată împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1920, 1921—1923 și 1924—1925 s-a aflat în fruntea unor guverne social-democrate. — *97, 172, 378.*

Bronski, M. G. (1882—1941) — social-democrat polonez, apoi bolșevic. Membru al S.D.R.P. și L. din 1902. A dus muncă de partid în Polonia și Elveția. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. A fost reprezentantul social-democrației poloneze la Conferința de la Kiental, s-a alăturat stîngii zimmerwaldiene. Începînd din iunie 1917 a lucrat la Petrograd ca agitator și propagandist al Comitetului din Petrograd al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost locțiitor al comisarului poporului pentru comerț și industrie. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga". Din 1920 a fost reprezentant plenipotențiar și reprezentant comercial în Austria, din 1924 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe, al colegiului Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, apoi a lucrat pe tărîm științific și în învățămînt. — *123, 231.*

Buchanan, George William (1854—1924) — diplomat englez. Fiind ambasador în Rusia (1910—1918), a ajutat cercurile reacționare în lupta lor împotriva revoluției care începuse. În august 1917 a sprijinit rebeliunea contrarevoluționară a lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie i-a sprijinit îndeaproape pe albgardiști, a participat la organizarea de comploturi contrarevoluționare și a in-

www.dacoromanica.ro

terveniei Antantei împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1919—1921 a fost ambasador în Italia, iar în 1921 şi-a dat demisia. — *17.*

C

Carleson, Karl Natanel (1865—1929) — social-democrat de stînga suedez. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. În 1916—1917 a fost redactor al ziarului „Politiken", organul opoziţiei de stînga din Partidul social-democrat din Suedia. În anii 1917—1924 a făcut parte din Partidul Comunist din Suedia. În 1924 a aderat la grupul oportunist al lui Höglund, a părăsit partidul comunist şi s-a reîntors la social-democraţi. — *123, 176, 231, 378.*

Cerevanin, N. (Lipkin, F. A.) (1868—1938) — unul dintre liderii menşevismului, lichidator inveterat. După conferinţa antipartinică din august 1912 a fost membru al centrului menşevic (C.O.). În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. În 1917 a fost redactor la „Raboceaia Gazeta", organ central al menşevicilor, şi membru al Comitetului Central menşevic. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. — *220, 221, 222.*

Cernomazov, M. E. (n. 1882) — provocator, a făcut parte din P.M.S.D.R., a fost secretarul casei de asistenţă medicală la uzina „Lessner". Din mai 1913 pînă în februarie 1914 a fost secretar al redacţiei ziarului „Pravda"; fiind suspectat ca provocator, a fost înlăturat din munca de partid de către Comitetul Central al bolşevicilor. În 1917 a fost demascat ca agent secret al secţiei ohranei din Petersburg în anii 1913—1914. — *81—82.*

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii şi teoreticienii partidului socialist-revoluţionar. În anii 1902—1905 a fost redactor al ziarului „Revoliuţionnaia Rossiia", organul central al eserilor. În anii războiului imperialist mondial, camuflîndu-se îndărătul unei frazeologii de stînga, s-a situat de fapt pe poziţiile social-şovinismului. Din mai pînă în iulie 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez; a promovat o politică de crunte represiuni împotriva ţăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moşiereşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat în străinătate, unde a continuat să desfăşoare activitate antisovietică. — *188—189, 208, 310.*

Ciheidze, N. S. (1864—1926) — unul dintre liderii menşevismului. Deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Tiflis, liderul fracţiunii menşevice din Duma a IV-a. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a fost membru în Comitetul provizoriu al Dumei de stat, defensist. Ciheidze a fost preşedintele Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din

www.dacoromanica.ro

Petrograd, președinte al C.E.C. în prima legislatură, a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Adunării constituante din Gruzia — guvern menșevic contrarevoluționar. În 1921, după instaurarea Puterii sovietice în Gruzia, a emigrat în Franța. — *6, 13, 14, 20, 24, 26, 27—28, 29, 30, 32, 35, 36, 37, 60, 76, 89, 90, 91, 105, 108, 113, 117, 118, 125, 126, 129, 132, 136, 139, 143, 144, 149, 150, 159, 160, 172, 174, 175, 181, 215, 229, 237, 245, 250, 253, 256, 264, 289, 294, 301, 319, 320, 342, 351, 355, 368, 398, 406, 409, 487.*

Cihenkeli, A. I. (n. 1874) — social-democrat, menșevic, de profesiune jurist. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a fost lichidator. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost reprezentantul guvernului provizoriu burghez în Transcaucazia. În anii 1918—1921 a fost ministru de externe în guvernul menșevic al Gruziei, apoi emigrant alb. — *6, 13, 20.*

Content, Julien — redactor responsabil al săptămînalului parizian „Libertaire". La începutul lunii martie 1917 a fost condamnat la șase luni închisoare și 1 000 de franci amendă pentru editarea și difuzarea proclamației „Imposons la paix !" („Să impunem pacea !"). — *235.*

D

David, Eduard (1863—1930) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democrației germane, revizionist, de profesiune economist. A fost unul dintre fondatorii revistei „Sozialistische Monatshefte", organ al oportuniștilor germani. În 1903 a publicat o carte intitulată „Socialismul și agricultura", pe care V. I. Lenin a calificat-o drept „principala lucrare a revizionismului în problema agrară". Începînd din 1903 a fost deputat în Reichstag. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. În 1919 a făcut parte din primul guvern de coaliție al Republicii Germane. În anii 1919—1920 a fost ministru de interne, iar în 1922—1927 reprezentant al guvernului la Hessen. A sprijinit tendințele revanșarde ale imperialismului german și a avut o atitudine ostilă față de U.R.S.S. V. I. Lenin l-a caracterizat pe David drept un oportunist, „care și-a consacrat întreaga viață coruperii burgheze a mișcării muncitorești" (Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 277—278). — *14, 94, 235.*

Deutsch, L. G. (1855—1941) — participant la mișcarea narodnică, iar apoi la mișcarea social-democrată. A făcut parte din organizația „Zemlea i volea", iar apoi din organizația „Cernîi peredel". În 1883 a participat la întemeierea grupului „Eliberarea muncii" și a lucrat la editarea literaturii marxiste și transportarea ei în Rusia. La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — delegat al

www.dacoromanica.ro

grupului „Eliberarea muncii" ; a făcut parte din minoritatea iskriştilor. După congres a făcut parte din rîndurile menşevicilor, iar în anii reacţiunii a fost lichidator. În timpul războiului imperialist mondial a fost social-şovinist. După revoluţia din februarie 1917 a redactat împreună cu Plehanov ziarul „Edinstvo", organ al menşevicilor-defensişti de dreapta. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a retras din viaţa politică, a lucrat la publicarea operelor lui G. V. Plehanov şi a scris o serie de articole consacrate istoriei mişcării de eliberare din Rusia. — *207, 333.*

Dimitriev, Radko (1859—1918) — general bulgar, a făcut studii militare superioare în Rusia. A participat la războiul sîrbo-bulgar din 1885. În timpul războiului balcanic (1912—1913) a comandat armata a III-a bulgară. La sfîrşitul anului 1913 a fost numit ministru plenipotenţiar în Rusia. În anii războiului imperialist mondial, Dimitriev a intrat în armata rusă, a comandat succesiv corpurile 7, 1 şi 12 de armată. „Erou a trei războaie", a fost idolul presei burgheze ruse la începutul războiului imperialist. — *291.*

Dzerjinski, F. E. (1877—1926) — eminent activist al partidului comunist şi al Statului sovietic, membru de partid din 1895. Unul dintre organizatorii social-democraţiei din Polonia şi Lituania. A desfăşurat muncă de partid în Polonia şi Rusia. Participant activ şi conducător al luptei proletariatului polonez în anii primei revoluţii ruse. A fost supus, în repetate rînduri, măsurilor de represiune ale guvernului ţarist : a stat peste 11 ani în închisori, la ocnă şi în deportare. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a desfăşurat muncă de partid la Moscova. La Congresul al VI-lea al partidului a fost ales membru al C.C. ; a făcut parte din Secretariatul C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. În perioada de pregătire şi înfăptuire a Revoluţiei Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd şi al Centrului militar-revoluţionar de partid pentru conducerea insurecţiei. După victoria revoluţiei a fost preşedintele Comisiei extraordinare pe întreaga Rusie pentru lupta împotriva contrarevoluţiei şi sabotajului (Ceka). În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru căile de comunicaţie, rămînînd şi în funcţiile de preşedinte al Ceka şi de comisar al poporului pentru afacerile interne ; din 1924 — preşedinte al Consiliului economic superior. Începînd din iunie 1924 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia şi membru al Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia. — *441.*

E

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului ştiinţific, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional, prieten şi tovarăş de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels", în Opere complete, vol. 2, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — *41, 59, 77, 120, 134, 140, 141, 164, 181, 183, 247, 347, 361, 449, 470, 487.*

www.dacoromanica.ro

F

Fürstenberg, J. S. — *vezi* Ganeţki, I. S.

G

Ganeţki (Fürstenberg), I. S. (1879—1937) — militant de seamă al mişcării revoluţionare poloneze şi ruse. Membru al partidului social-democrat din 1896. A participat la o serie de congrese ale social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania, precum şi la congresele al II-lea, al IV-lea şi al V-lea ale P.M.S.D.R. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. A fost membru al Conducerii centrale a S.D.R.P. şi L. La Congresul al VI-lea al S.D.R.P. şi L. (1908) s-a retras din Conducerea centrală în urma unor divergenţe ivite într-o serie de probleme interne de partid, iar după scindarea social-democraţiei poloneze, care a avut loc în 1912, a fost unul dintre conducătorii aşa-numitei opoziţii „razlamoviste", care se situa pe poziţii foarte apropiate de cele ale bolşevicilor. În timpul războiului imperialist mondial a aderat la stînga zimmerwaldiană. În 1917 a fost membru al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în cadrul Comisariatului poporului pentru finanţe, apoi a deţinut o serie de posturi în diplomaţie şi a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţ şi al Consiliului economic superior. În 1935 a fost numit director al Muzeului Revoluţiei din U.R.S.S. — *176.*

Gapon, G. A. (1870—1906) — preot ; agent al ohranei ţariste. În ajunul revoluţiei din 1905—1907, din însărcinarea departamentului poliţiei, a creat, după modelul organizaţiilor zubatoviste, o organizaţie nouă, „Uniunea muncitorilor industriali ruşi din Petersburg", subvenţionată de departamentul poliţiei. A pus la cale procesiunea de la 9 ianuarie 1905 a muncitorilor din Petersburg, care urma să înmîneze ţarului o petiţie. A fugit apoi în străinătate, unde a avut legături strînse cu socialiştii-revoluţionari. Întorcîndu-se în Rusia, a fost demascat ca provocator şi omorît de socialiştii-revoluţionari. — *30.*

Goldenberg, I. P. (1873—1922) — social-democrat. În timpul revoluţiei din 1905—1907 a făcut parte din redacţiile publicaţiilor bolşevice. A participat la lucrările Congresului al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R., la care a fost ales membru al C.C. din partea bolşevicilor. În 1910 a făcut parte din Biroul din Rusia al C.C., a manifestat oscilări împăciuitoriste faţă de lichidatori. În timpul războiului imperialist mondial a fost defensist, adept al lui Plehanov. În anii 1917—1919 a făcut parte din grupul „Novaia jizn". În 1920 a fost reprimit în partidul bolşevic. — *118, 120.*

Goldendah — *vezi* Reazanov, D. B.

www.dacoromanica.ro

Gorki, Maxim (Peşkov, A. M.) (1868—1936) — mare scriitor proletar, întemeietorul realismului socialist şi părinte al literaturii sovietice. — *49—50, 76, 483, 488.*

Gorter, Hermann (1864—1927) — social-democrat şi publicist olandez. În 1907 a fost unul dintre fondatorii ziarului „De Tribune", organ al aripii de stînga a Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda, aripă care în 1909 s-a constituit în Partidul social-democrat din Olanda (partidul „tribuniştilor"). În anii războiului imperialist mondial a fost internaţionalist, adept al stîngii zimmerwaldiene. În anii 1918—1921 a făcut parte din Partidul Comunist din Olanda şi a participat la lucrările Internaţionalei Comuniste ; s-a situat pe o poziţie ultrastîngistă, sectară. În 1921 a părăsit partidul comunist, iar după aceea s-a retras din viaţa politică activă. — *176.*

Greulich, Hermann (1842—1925) — unul dintre fondatorii Partidului social-democrat din Elveţia, liderul aripii lui de dreapta. Din 1869 pînă în 1880 a redactat la Zürich ziarul social-democrat „Tagwacht". În anii 1887—1925 a fost secretar al Uniunii muncitorilor din Elveţia. A fost membru al conducerii Partidului social-democrat din Elveţia. Începînd din 1902 a fost deputat în parlamentul elveţian. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste şi a luptat împotriva stîngii zimmerwaldiene. — *179.*

Grimm, Robert (1881—1958) — unul dintre liderii Partidului social-democrat din Elveţia. În anii 1909—1918 a fost secretar al acestui partid şi redactor-şef al ziarului „Berner Tagwacht". Începînd din 1911 a fost deputat în parlamentul elveţian. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste ; a fost preşedintele conferinţelor de la Zimmerwald şi Kiental, preşedinte al Comisiei socialiste internaţionale. A fost unul dintre organizatorii Internaţionalei a III1/2, centriste. În 1945—1946 a fost preşedinte al Consiliului naţional al Elveţiei. — *84, 89, 174, 179, 446.*

Gucikov, A. I. (1862—1936) — mare capitalist, organizator şi lider al partidului octombriştilor. În timpul războiului imperialist mondial a fost preşedinte al Comitetului central pentru industria de război şi membru al Comisiei speciale pentru problemele apărării. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de război şi ministru al marinei în primul guvern provizoriu burghez. În august 1917 a participat la organizarea rebeliunii lui Kornilov. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii sovietice ; emigrant alb. — *13, 16, 17—18, 20, 22, 24, 25, 26, 28, 31, 33, 42, 43, 47, 50, 51, 52, 53, 56, 62, 69, 70, 71—72, 73—74, 75, 76, 78, 82, 83, 90—91, 107, 110, 131, 137, 139, 143, 153, 158, 159, 160, 189, 198, 201, 209, 210, 225, 241, 243, 254, 263, 265, 272, 285, 288, 291, 301, 302—303, 311, 314, 320, 334, 335, 349—350, 353, 356, 357, 368, 412. 431, 460, 475, 476, 479, 484.*

www.dacoromanica.ro

Guesde, Jules (Basile, Mathieu) (1845—1922) — unul dintre organizatorii și conducătorii mișcării socialiste din Franța și ai Internaționalei a II-a. Și-a început activitatea politică în a doua jumătate a deceniului al 7-lea al secolului trecut. Sub influența lucrărilor lui K. Marx și F. Engels a trecut pe poziții marxiste. În 1901, Guesde și adepții lui au creat Partidul socialist din Franța, care în 1905, fuzionînd cu Partidul socialist francez, partid reformist, și-a luat denumirea de Partidul socialist francez unificat. Guesde a contribuit în mare măsură la răspîndirea ideilor marxismului și la dezvoltarea mișcării socialiste în Franța.

Dar, luînd atitudine împotriva politicii socialiștilor de dreapta, Guesde a comis unele greșeli sectariste atît în problemele teoretice, cît și în cele tactice. De la începutul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste și a intrat în guvernul burghez al Franței. În 1920 Guesde nu s-a alăturat majorității Congresului de la Tours al Partidului socialist francez, care a hotărît afilierea la Internaționala Comunistă. — *79, 94, 113, 172.*

Guilbeaux, Henri (1885—1938) — socialist francez, ziarist. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste, a editat revista „Demain", s-a pronunțat pentru restabilirea legăturilor internaționale. În 1916 a participat la Conferința de la Kiental. În primii ani ai deceniului al 3-lea a trăit în Germania, fiind corespondentul ziarului „L'Humanité". Ulterior a trecut pe poziții trotkiste, a colaborat la presa naționalistă, a avut o atitudine ostilă față de U.R.S.S. — *123.*

Gvozdev, K. A. (n. 1883) — menșevic-lichidator. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste, a fost președinte al grupului muncitoresc din Comitetul central pentru industria de război. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, ministru adjunct, iar apoi ministru al muncii în guvernul provizoriu burghez. — *6, 13, 14, 20, 22.*

H

Haase, Hugo (1863—1919) — unul dintre liderii social-democrației germane, oportunist. În 1911 a fost ales președinte al conducerii Partidului social-democrat german. Deputat în Reichstag în anii 1897—1907 și 1912—1918. Din 1912 a fost președintele fracțiunii social-democrate din Reichstag. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste. În aprilie 1917 a fost unul dintre întemeietorii „Partidului social-democrat independent din Germania". Lenin îl califica pe Haase și pe alți lideri ai partidului „independenților" germani drept „lachei, demagogi, lași, complici lipsiți de voință ai burgheziei și reformiști în fapt..." (Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 548). În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania, Haase a făcut parte din așa-numitul Consiliu al

www.dacoromanica.ro

împuterniciților poporului, care a dus o politică de înăbușire a mișcării revoluționare. — *89, 94, 174, 175, 372, 473*

Hartstein — vezi Levi, Paul.

Heilmann, Ernst (1881—1940) — social-democrat de dreapta german, publicist. În anii 1907—1917 a fost redactor-șef al ziarului „Volksstimme", care în timpul războiului imperialist mondial era organul de presă al aripii social-șoviniste de extremă dreaptă a social-democrației germane. A colaborat și la revista social-șovinistă „Die Glocke". În anii 1919—1933 a fost deputat în Landtagul din Prusia și președinte al fracțiunii social-democrate din Landtag. Începînd din 1933 a fost deținut în lagăre de concentrare fasciste ; în 1940 a fost asasinat de fasciști în lagărul de concentrare de la Buchenwald. — *178.*

Hillquit, Moris (1869—1933) — socialist american, de profesiune avocat. La început a aderat la marxism, apoi a alunecat spre reformism și oportunism. În 1888 a intrat în Partidul muncitoresc socialist. După scindarea acestui partid a fost unul dintre fondatorii Partidului socialist din S.U.A. (1901), partid reformist. Începînd din 1904 a făcut parte din Biroul socialist internațional ; a participat la lucrările congreselor Internaționalei a II-a. — *174.*

Hoffmann, Arthur Hermann (1857—1927) — om de stat și politic elvețian, unul dintre conducătorii partidului liberal, de profesiune avocat. Din 1911 a fost membru al Consiliului federal — guvernul elvețian ; în anii 1914—1917 — președinte al Consiliului federal ; a condus politica externă a Elveției. În iunie 1917 și-a dat demisia, s-a ocupat cu avocatura. — *84.*

Höglund, Karl Zet Konstantin (1884—1956) — social-democrat suedez, lider al aripii de stînga a mișcării social-democrate, precum și al mișcării tineretului socialist din Suedia. În anii 1908—1918 a fost redactor al ziarului „Stormklockan". În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. La Conferința socialistă de la Zimmerwald a aderat la stînga zimmerwaldiană. În 1916 a fost închis pentru propagandă împotriva războiului. În anii 1917—1924 — unul dintre conducătorii Partidului Comunist din Suedia. În 1924 a fost exclus din partidul comunist pentru oportunism și pentru că s-a ridicat făți împotriva hotărîrilor Congresului al V-lea al Internaționalei Comuniste. În 1926 a reintrat în partidul social-democrat. — *176, 378.*

Huysmans, Camille (n. 1871) — unul dintre cei mai vechi militanți ai mișcării muncitorești din Belgia ; profesor de filologie, ziarist. În anii 1904—1919 a fost secretar al Biroului socialist internațional al Internaționalei a II-a ; în timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste și s-a aflat de fapt în fruntea B.S.I. A fost ministru într-o serie de guverne belgiene. În anii 1946—1947 a fost prim-ministru. Din 1910, Huysmans este deputat în parlament ; în anii 1936—1939 și 1954—1959 a fost președinte al Camerei de-

www.dacoromanica.ro

putaţilor din Belgia. În ultimii ani, el s-a pronunţat pentru stabilirea de contacte între partidele socialiste şi P.C.U.S., pentru refacerea unităţii mişcării muncitoreşti internaţionale. — *178.*

Hyndman, Henry Mayers (1842—1921) — socialist englez, reformist. În 1881 a fondat Federaţia democrată, care în 1884 a fost transformată în Federaţia social-democrată. În anii 1900—1910 a fost membru al Biroului socialist internaţional. A fost unul dintre liderii Partidului socialist britanic ; în 1916, după ce Conferinţa de partid de la Salford l-a condamnat pentru poziţia sa social-şovinistă faţă de războiul imperialist, Hyndman s-a retras din partid. A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie şi a sprijinit intervenţia împotriva Rusiei Sovietice. — *172.*

J

Jansson, Wilhelm (1877—1923) — participant la mişcarea socialistă germană, oportunist, de naţionalitate suedez. Din 1905 pînă în 1919 a fost unul din redactorii ziarului „Correspondenzblatt der Generalkommission der Gewerkschaften Deutschlands". În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. La sfîrşitul lunii martie (începutul lunii aprilie) 1917, cînd V. I. Lenin, în drum din Elveţia spre Rusia, a trecut prin Germania, Jansson a căutat să se întîlnească cu el şi cu alţi emigranţi politici ruşi, dar a fost refuzat. Începînd din 1919 a fost ataşat al misiunii suedeze la Berlin. — *96.*

Jordania, N. N. (Kostrov) (1870—1953) — social-democrat, unul dintre liderii menşevicilor din Caucaz. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a aderat formal la grupul menşevicilor-partiiţi, dar în realitate i-a sprijinit pe lichidatori. În 1914 a colaborat la revista lui Troţki „Borba". În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Tiflis ; în anii 1918—1921 a fost şeful guvernului menşevic contrarevoluţionar din Gruzia ; din 1921 — emigrant alb. — *421.*

K

Kalinin, M. I. (1875—1946) — eminent activist al partidului comunist şi al Statului sovietic, membru de partid din 1898. A activat în primele cercuri marxiste ilegale muncitoreşti şi în „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" întemeiată de V. I. Lenin la Petersburg. A participat activ la prima revoluţie rusă. A desfăşurat muncă de partid la Petersburg, Tiflis, Revel, Moscova şi în alte oraşe din Rusia. A fost supus, în repetate rînduri, măsurilor de represiune ale guvernului ţarist. În 1912, la Conferinţa a VI-a (de la Praga), a fost ales membru supleant al C.C., iar apoi a fost cooptat

www.dacoromanica.ro

în Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. A fost unul dintre organizatorii ziarului „Pravda". În timpul revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 a fost unul din conducătorii acțiunilor de luptă ale muncitorilor și soldaților din Petrograd, membru al Comisiei executive a Comitetului din Petersburg. A participat activ la insurecția armată din octombrie 1917 din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost primar, apoi comisar pentru problemele gospodărești ale orașului Petrograd. Din 1919 a fost președintele Comitetului Executiv Central din Rusia, din 1922 președintele Comitetului Executiv Central al U.R.S.S., iar din 1938 președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Din 1919 a fost membru al C.C., iar din 1926 membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. În 1944 i s-a conferit titlul de Erou al Muncii Socialiste. A scris multe lucrări cu privire la construcția socialistă și educația comunistă. — *249, 256.*

Kamenev (Rozenfeld), L. B. (1883—1936) — a făcut parte din partidul bolșevic din 1901. În anii reacțiunii a avut o atitudine împăciuitoristă față de lichidatori, otzoviști și trotkiști. În 1915, fiind arestat, a declarat în fața tribunalului țarist că se dezice de lozinca bolșevică a înfrîngerii guvernului țarist în războiul imperialist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului orientate spre revoluția socialistă. În octombrie 1917 a publicat împreună cu Zinoviev în ziarul semimenșevic „Novaia Jizn" o declarație în care arăta că nu este de acord cu hotărîrea Comitetului Central cu privire la insurecția armată, divulgînd astfel planurile partidului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat o serie de posturi de răspundere. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 a fost adeptul formării unui guvern de coaliție la care să participe menșevicii și socialiștii-revoluționari, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții", iar în 1926 — unul dintre liderii blocului antipartinic trotkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziției trotkiste. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimit în partid, dar, deoarece nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost pentru a doua oară reprimit în partid. În 1934, pentru activitate antipartinică a fost pentru a treia oară exclus din partid. — *81, 82, 141—146, 253, 367—368.*

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre liderii social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a; la început a fost marxist, dar mai tîrziu a devenit renegat al marxismului, ideolog al centrismului (kautskismului), una dintre cele mai periculoase și mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactor al revistei „Die Neue Zeit", publicație teoretică a social-democrației germane.

A intrat în mișcarea socialistă în 1874. Concepțiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism, neomalthusianism și anarhism. În 1881 a făcut cunoștință cu K. Marx și F. Engels și,

www.dacoromanica.ro

sub influenţa lor, a trecut la marxism, dar încă din acea perioadă a manifestat oscilări spre oportunism, lucru pentru care K. Marx şi F. Engels l-au criticat cu asprime. În ultimele două decenii ale secolului trecut a scris o serie de lucrări în legătură cu unele probleme ale teoriei marxiste : „Doctrina economică a lui Karl Marx", „Problema agrară" etc., care, deşi conţin greşeli, au jucat un rol pozitiv în propagarea marxismului. Mai tîrziu, în 1910—1911, Kautsky a trecut pe poziţiile oportunismului. În timpul războiului imperialist mondial, Kautsky s-a situat pe poziţiile centrismului, camuflînd social-şovinismul sub paravanul unei frazeologii internaţionaliste. Este autorul teoriei reacţionare a ultraimperialismului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Kautsky a luat în mod făţiş atitudine împotriva revoluţiei proletare şi a dictaturii clasei muncitoare, împotriva Puterii sovietice.

În lucrările „Falimentul Internaţionalei a II-a", „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului", „Statul şi revoluţia", „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" şi în alte lucrări, V. I. Lenin a făcut o critică nimicitoare kautskismului. — *40, 57—58, 75, 77, 89, 94, 110, 112, 118, 129, 148, 165, 166, 174, 175, 178, 182, 217, 246, 372, 446, 450, 472, 473.*

Kerenski, A. F. (n. 1881) — socialist-revoluţionar. Deputat în Duma a IV-a de stat. În Dumă s-a alăturat un timp grupului trudovicilor şi a fost preşedintele acestui grup. În anii războiului imperialist mondial — defensist inveterat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiţiei, ministru de război şi ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez şi comandant suprem. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii sovietice ; în 1918 a fugit peste graniţă. În prezent trăieşte în S.U.A., unde desfăşoară o propagandă antisovietică. — *1—2, 6, 7, 8, 13, 14, 18, 19, 20, 24, 26, 27—28, 30, 31—32, 36, 56, 58, 62, 69, 70, 75, 90, 154, 158, 171, 189, 221, 222, 231, 250, 264, 295, 311, 354, 487.*

Klestov — *vezi* Angarski, N. S.

Kokovţov, V. N. (1853—1943) — unul dintre oamenii politici de seamă ai Rusiei ţariste, conte. În anii 1904—1914 (cu o întrerupere de scurtă durată) a fost ministru de finanţe, iar din 1911 a deţinut în acelaşi timp şi postul de preşedinte al Consiliului de Miniştri. În timpul războiului imperialist mondial s-a îndeletnicit cu afaceri bancare de mari proporţii. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *225.*

Kohn, F. I. (1864—1941) — unul dintre cei mai vechi militanţi ai mişcării muncitoreşti revoluţionare poloneze, la care a participat începînd din 1882. Din 1904 a fost membru al P.P.S., iar din 1906 membru al C.C. al „leviţei"-P.P.S. A fost supus în repetate rînduri represiunilor din partea guvernului ţarist, iar din 1907 s-a aflat în emigraţie. După revoluţia burghezo-democratică din februarie a venit în Rusia, iar în 1918 a intrat în partidul bolşevic. A dus muncă de

www.dacoromanica.ro

partid în Ucraina şi la Moscova. În anii 1922—1923 a fost secretar al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, iar în anii 1924—1935 membru al Comisiei internaţionale de control a Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. În anii 1925—1928 a fost redactor al ziarului „Krasnaia Zvezda", apoi al ziarului „Raboceaia Gazeta". În anii care au urmat a lucrat la Comisariatul poporului pentru învăţămînt, a fost preşedintele Comitetului unional al radiodifuziunii, redactor al revistei „Naşa Strana". A scris o serie de articole, broşuri şi cărţi cu privire la mişcarea revoluţionară. — *277.*

Konovalov, A. I. (n. 1875) — mare fabricant de textile din Rusia. Deputat în Duma a IV-a de stat, unul dintre organizatorii aşa-zisului bloc al progresiştilor. În 1915—1916 a fost vicepreşedinte al Comitetului central pentru industria de război. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al industriei şi comerţului, iar apoi locţiitorul lui Kerenski, şeful guvernului provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *225.*

Kosovski, V. (Levinson, M. I.) (1870—1941) — unul dintre întemeietorii şi liderii Bundului, membru al C.C. al acestuia. A fost redactor-şef al ziarului „Die Arbeiterstimme", organul central al Bundului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a colaborat la revista „Naşa Zarea" şi la ziarul „Luci", organele de presă ale menşevicilor-lichidatori. În timpul războiului imperialist mondial a fost social-şovinist, s-a situat pe poziţii germanofile. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; după revoluţie a emigrat şi a activat în organizaţiile Bundului din Polonia. În 1939 a plecat în S.U.A. — *121—122.*

Kostrov — vezi Jordania, N. N.

Kovalevski, M. M. (1851—1916) — istoric, om politic de orientare burghezo-liberală. Din 1880 — profesor la Universitatea din Moscova. A fost deputat în Duma I de stat din partea guberniei Harkov, iar ulterior membru al Consiliului de stat. Unul dintre fondatorii Partidului reformelor democratice, care avea o orientare mai de dreapta decît cadeţii.

Kovalevski este autorul lucrărilor : „Proprietatea funciară comunitară, cauzele, evoluţia şi urmările descompunerii ei", „Studiu asupra originii şi dezvoltării familiei şi a proprietăţii", „Originea democraţiei moderne", „Sociologia" etc. — *207, 226, 230.*

Krîmov, M. D. (n. 1881) — membru al partidului bolşevic din 1907, muncitor. Din martie pînă în august 1917 a fost preşedinte al fracţiunii bolşevice din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a dus muncă de partid şi pe tărîm economic în Siberia şi la Moscova. — *328.*

www.dacoromanica.ro

L

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — social-democrat, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost unul dintre liderii lichidatorilor. A luat parte la Blocul antipartinic din august. În anii războiului imperialist mondial a aderat la centrişti. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menşevicilor-internaţionalişti, care au editat revista „Internaţional". În august 1917 a fost primit în partidul bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de stat şi în diferite organizaţii economice. — *256.*

Laşevici, M. M. (1884—1928) — membru al partidului bolşevic din 1901 ; a dus muncă de partid la Odesa, Nikolaev, Ekaterinburg şi în alte oraşe. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar, apoi preşedinte al fracţiunii bolşevice din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de stat şi în armată. În 1925—1926 a fost un militant activ al „noii opoziţii" ; pentru participare la opoziţia trotkistă a fost exclus din partid de către Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., iar apoi reintegrat. — *328.*

Lazzari, Constantino (1857—1927) — militant al mişcării socialiste italiene. În 1882 a fost unul dintre întemeietorii Partidului muncitoresc italian, în 1892 — unul dintre întemeietorii Partidului socialist italian şi chiar din acelaşi an membru al C.C. al acestui partid. În anii 1912—1919 a fost secretar general al Partidului socialist italian. În anii războiului imperialist mondial a fost centrist, unul dintre conducătorii curentului maximalist (centrist) din partid. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a pronunţat pentru sprijinirea Statului sovietic, a participat la lucrările congreselor al II-lea şi al III-lea ale Internaţionalei Comuniste. În 1922 a rupt-o din punct de vedere organizatoric cu reformiştii, dar n-a fost în stare să se separe definitiv de ei. În 1926 a fost arestat ; a murit curînd după eliberarea din închisoare. — *176.*

Ledebour, Georg (1850—1947) — social-democrat german, din 1900 pînă în 1918 a fost deputat în Reichstag din partea social-democraţiei germane. În anii războiului imperialist mondial s-a pronunţat pentru restabilirea legăturilor internaţionale. A participat la Conferinţa de la Zimmerwald, a aderat la dreapta zimmerwaldiană. În 1916, după sciziunea din rîndurile social-democraţiei germane, a aderat la „Grupul social-democrat al muncii" din Reichstag, care a alcătuit în 1917 nucleul principal al „Partidului social-democrat independent din Germania", partid centrist. Acest partid îi sprijinea pe şovinistii făţişi. În anii 1920—1924 a condus o mică grupare independentă în Reichstag. În 1931 a aderat la partidul muncitoresc socialist. După venirea lui Hitler la putere a emigrat în Elveţia. — *174, 175, 372.*

www.dacoromanica.ro

Legien, Karl (1861—1920) — social-democrat de dreapta german, unul dintre liderii sindicatelor germane, revizionist. Din 1890 a fost președinte al Comisiei generale a sindicatelor germane. Din 1903 a fost secretar, iar din 1913 președinte al Secretariatului internațional al sindicatelor. Din 1893 pînă în 1920 (cu unele întreruperi) a fost deputat în Reichstag din partea social-democrației germane. În anii războiului imperialist mondial — social-șovinist înveterat. În 1919—1920 a fost membru al Adunării naționale a Republicii de la Weimar. A luptat împotriva mișcării revoluționare a proletariatului. — *94, 175.*

Lenin (Ulianov, V. Ilin, N. Lenin), *V. I.* (1870—1924) — date biografice. — *8, 14, 24, 28, 30, 32, 34, 36, 40, 49, 50, 59—60, 73, 80—81, 83, 99, 115, 133, 187, 190, 195, 208, 217, 219, 226, 227, 242, 267, 280, 283, 392, 446, 471.*

Levi (Hartstein), *Paul* (1883—1930) — social-democrat german, de profesiune avocat. A participat la Conferința de la Zimmerwald (1915), a fost membru al grupului elvețian al zimmerwaldienilor de stînga, a făcut parte din „Uniunea Spartacus". La Congresul de constituire al Partidului Comunist din Germania a fost ales în C.C. al partidului. A fost delegat la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste. În 1920 a fost ales în Reichstag din partea P.C.G. În P.C.G. s-a situat pe o poziție de extremă dreaptă. În februarie 1921 a ieșit din C.C. al P.C.G., iar în aprilie a fost exclus din partidul comunist pentru activitate fracționistă antipartinică. Ulterior s-a reîntors în partidul social-democrat. Lenin a făcut o apreciere asupra poziției lui P. Levi în 1922 în lucrarea „Însemnările unui publicist", capitolul al III-lea (Opere, vol. 33, București, E.S.P.L.P. 1957, p. 197—201). — *122—123, 179, 231.*

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democrației germane; de profesiune avocat. A luptat activ în rîndurile social-democrației împotriva oportunismului și militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii războiului imperialist mondial a luptat împotriva sprijinirii „propriului" guvern în războiul prădalnic. La 2 decembrie 1914 a fost singurul deputat din Reichstag care a votat împotriva alocării creditelor de război. A fost unul dintre întemeietorii și conducătorii grupului „Die Internationale", care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". În 1916 a fost condamnat la muncă silnică pentru propagandă antimilitaristă. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania s-a aflat, împreună cu R. Luxemburg, în fruntea avangărzii revoluționare a muncitorilor germani. A fost redactor al ziarului „Die Rote Fahne", unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania și conducătorii insurecției muncitorilor berlinezi din ianuarie 1919. După înăbușirea insurecției a fost ucis în mod bestial de bandele lui Noske. Apreciind activitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria: „Acest nume

www.dacoromanica.ro

este... simbolul conducătorului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă... El simbolizează lupta neîmpăcată împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte..." (Opere, vol. 28, București, Editura politică, 1959, p. 433—434). — *94*, *108*, *114*, *123*, *175*, *181*, *206*, *227*, *231*, *233*, *234*, *235*, *358*, *361*, *473*.

Lindhagen, Karl (1860—1946) — om politic suedez, la început liberal, iar din 1909 social-democrat. Începînd din 1897 a fost deputat în Riksdag (parlamentul Suediei), iar în anii 1903—1930 primar al orașului Stockholm. În anii războiului mondial imperialist s-a situat pe poziții internaționaliste. În 1917 a fost unul din organizatorii Partidului social-democrat de stînga din Suedia, care în 1919 s-a afiliat la Internaționala Comunistă. S-a pronunțat împotriva Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste, fapt pentru care în 1921 a fost exclus din partidul comunist ; s-a reîntors în partidul social-democrat. — *123*, *176*, *231*, *378*.

Lipkin, F. A. — *vezi* Cerevanin, N.

Longuet, Jean (1876—1938) — militant al Partidului socialist francez și al Internaționalei a II-a, publicist ; fiul lui Charles Longuet și al lui Jenny Marx. A colaborat activ la presa socialistă franceză și internațională. În anii războiului imperialist mondial a condus minoritatea centrist-pacifistă a Partidului socialist francez. În 1914 și 1924 a fost ales membru în Camera deputaților din Franța. A fost unul dintre fondatorii (1916) și redactorii ziarului socialist „Le Populaire". A condamnat intervenția militară străină împotriva Rusiei Sovietice. Din 1920 — unul dintre liderii aripii centriste a Partidului socialist francez. În deceniul al 4-lea s-a pronunțat pentru unitatea de acțiune între socialiști și comuniști împotriva fascismului, a făcut parte din organizațiile internaționale de luptă împotriva fascismului și războiului. — *89*, *113*, *118*, *129*, *174*, *446*, *473*.

Loriot, Ferdinand (1870—1930) — socialist francez. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții internaționaliste ; la Conferința de la Kiental a aderat la stînga zimmerwaldiană. În anii 1920—1927 a făcut parte din Partidul Comunist Francez. A fost delegat la Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste. În ianuarie 1925, la Congresul al IV-lea al P.C.F., s-a ridicat împotriva hotărîrilor Congresului al V-lea al Internaționalei Comuniste ; în 1927 a fost exclus din partidul comunist ca oportunist de dreapta. — *122*, *175*, *231*.

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — revoluționar de profesie, eminent om de stat sovietic. A intrat în mișcarea revoluționară la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit bolșevic. A făcut parte din redacțiile ziarelor bolșevice „Vpered", „Proletarii" și „Novaia Jizn". În anii reacțiunii s-a îndepărtat de marxism, a făcut parte din grupul antipartinic

www.dacoromanica.ro

„Vpered" şi a propagat ideea îmbinării marxismului cu religia. În timpul războiului imperialist mondial, Lunacearski s-a situat pe poziţii internaţionaliste. Cînd s-a întors în Rusia în 1917, a aderat la grupul „interraioniştilor", împreună cu care a fost primit în partid la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost, pînă în 1929, comisar al poporului pentru învăţămînt, iar apoi preşedinte al Comitetului ştiinţific de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. Începînd din 1930 a fost academician. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Spania. Publicist, dramaturg, a scris o serie de lucrări în domeniul artei şi literaturii. — *277.*

Lurie, M. A. — *vezi* Larin, I.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mişcării muncitoreşti internaţionale, unul dintre liderii aripii stîngi a Internaţionalei a II-a. A fost unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului social-democrat din Polonia ; a luptat împotriva naţionalismului din rîndurile mişcării muncitoreşti poloneze. Începînd din 1897 a participat în mod activ la mişcarea social-democrată germană, a combătut bernsteinismul şi millerandismul. A luat parte la prima revoluţie rusă (la Varşovia). În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, Luxemburg a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori.

De la începutul războiului imperialist mondial s-a situat pe o poziţie internaţionalistă. A fost unul dintre iniţiatorii creării în Germania a grupului „Die Internationale", care ulterior şi-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". După revoluţia din noiembrie 1918 din Germania a participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În ianuarie 1919 a fost arestată şi ucisă în mod bestial de bandele lui Noske. Lenin, care o aprecia foarte mult pe Rosa Luxemburg, a criticat în repetate rînduri greşelile ei, ajutînd-o astfel să adopte o poziţie justă. — *120, 175, 176, 439.*

Lvov, G. E. (1861—1925) — prinţ, mare moşier, fruntaş al zemstvelor, cadet. În perioada războiului imperialist mondial a fost preşedinte al Uniunii zemstvelor din Rusia, iar apoi unul dintre preşedinţii Uniunii generale a zemstvelor şi oraşelor — organizaţie a burgheziei imperialiste şi a moşierimii. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost, din martie pînă în iulie, preşedinte al Consiliului de Miniştri şi ministru al afacerilor interne în guvernul provizoriu burghez. A fost unul dintre organizatorii masacrării muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd în zilele lui iulie 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb ; a participat la organizarea intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice. — *13, 18, 21, 22, 25, 33, 51, 56, 69, 70, 71, 90, 104, 107, 115, 131, 137, 139, 153, 156, 166, 218, 260, 285, 288, 318, 339, 353, 477, 484.*

www.dacoromanica.ro

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, unul dintre fondatorii şi liderii Partidului laburist independent şi ai Partidului laburist. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria colaborării între clase şi a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii pacifiste, iar apoi a păşit pe calea sprijinirii făţişe a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care se ridicaseră împotriva intervenţiei antisovietice ; a promovat o politică de scindare a clasei muncitoare În 1924 şi 1929—1931 a deţinut postul de prim-ministru. Guvernul laburist MacDonald a reprimat mişcarea de eliberare naţională din coloniile engleze şi a promovat o politică antimuncitorească. În anii 1931—1935, MacDonald s-a aflat în fruntea aşa-numitului „guvern naţional", a cărui politică o stabileau conservatorii. — *89*, *113*, *118*, *174*.

MacLean, John (1879—1923) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti engleze, de profesiune învăţător. Înainte de războiul imperialist mondial s-a alăturat aripii de stînga a Partidului socialist britanic şi a devenit unul dintre liderii lui în Scoţia. În timpul războiului s-a situat pe poziţii internaţionaliste, a desfăşurat o propagandă revoluţionară şi antirăzboinică susţinută, a fost unul dintre organizatorii şi conducătorii unor demonstraţii de masă şi greve ale muncitorilor (inclusiv în fabricile de armament), fapt pentru care a fost pus de nenumărate ori sub urmărire de către guvernul englez. În aprilie 1916 a fost ales în conducerea Partidului socialist britanic. În ultimii ani ai vieţii a părăsit activitatea politică. — *176*, *235*, *271*.

Malinovski, R. V. (1876—1918) — provocator, agent al ohranei din Moscova. În 1906 a aderat în scopuri meschine la mişcarea muncitorească. Începînd din 1907 a furnizat de bunăvoie informaţii poliţiei, iar în 1910 a devenit agent secret al ohranei ţariste. A deţinut o serie de posturi importante în partidul bolşevic ; în 1912, la Conferinţa de la Praga a P.M.S.D.R., a fost ales membru al C.C. Folosindu-se de serviciile ohranei ţariste a fost ales deputat în Duma a IV-a de stat din partea curiei muncitoreşti a guberniei Moscova. În 1914, spre a nu fi demascat, şi-a depus mandatul de deputat şi s-a ascuns în străinătate. În 1918 s-a întors în Rusia Sovietică, a fost deferit justiţiei şi împuşcat în baza unei sentinţe a Tribunalului suprem al C.E.C. din Rusia. — *81*.

Mandelberg, V. E. (n. 1870) — în anii 1894—1896 a lucrat ca medic la Petersburg ; a fost arestat pentru propagandă social-democrată desfăşurată în rîndurile muncitorilor din uzine şi, după ce a stat 3 ani la închisoare, a fost deportat pe termen de 4 ani în Siberia răsăriteană. A participat la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. ca delegat din partea Uniunii din Siberia, făcînd parte din minori-

www.dacoromanica.ro

tatea iskriştilor ; după congres a devenit menşevic. A fost deputat în Duma a II-a de stat. — *277.*

Manuilov, A. A. (1861—1929) — economist burghez rus, reprezentant de seamă al partidului cadet, unul dintre redactorii ziarului „Russkie Vedomosti". În anii 1905—1911 a fost rector al Universităţii din Moscova, în anii 1907—1911 membru al Consiliului de stat, în 1917 ministru al instrucţiunii publice în guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat ; întorcîndu-se din emigraţie, a fost profesor la diferite instituţii de învăţămînt superior sovietice. Autor al unei serii de lucrări în domeniul economiei. — *69.*

Martov, L. (Ţederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator, redactor al ziarului „Golos Soţial-Demokrata" ; a luat parte la Conferinţa antipartinică din august (1912). În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a aflat în fruntea grupului menşevicilor-internaţionalişti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania, unde a editat la Berlin revista menşevică contrarevoluţionară „Soţialisticeskii Vestnik". — *89, 122, 174, 180, 208, 228, 277, 310, 342.*

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului ştiinţific, gînditor genial, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiţă biografică şi expunere a marxismului)". Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — *41, 46, 77, 112, 126, 134, 140, 141, 165, 181, 247, 291—293, 306, 347, 360, 369, 384, 402, 415, 419, 487.*

Maslov, P. P. (1867—1946) — economist, social-democrat, autor al unei serii de scrieri în problema agrară, în care a încercat să revizuiască marxismul. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menşevici ; a susţinut programul lor de municipalizare a pămîntului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a situat pe poziţii lichidatoriste, iar în perioada războiului imperialist n ndial s-a manifestat ca social-şovinist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a retras din viaţa politică şi a dus o activitate pedagogică şi ştiinţifică. Din 1929 a fost academician. — *421.*

Mavrin, I. F. (n. 1894) — membru al partidului bolşevic din 1913, muncitor. În 1914 a făcut parte din Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. În aprilie 1917 — membru al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost în Armata Roşie, apoi a lucrat în domeniul economic. — *328.*

www.dacoromanica.ro

Merrheim, Alphonse (1881—1925) — lider sindical francez, sindicalist; din 1905 — unul dintre conducătorii federației metalurgiștilor și ai Confederației generale a muncii din Franța. La începutul războiului imperialist mondial a fost unul dintre conducătorii aripii de stînga a mișcării sindicaliste în Franța, care s-a ridicat împotriva social-șovinismului și a războiului imperialist; a participat la Conferința de la Zimmerwald, a aderat la dreapta zimmerwaldiană. La sfîrșitul anului 1916 a trecut pe poziții centrist-pacifiste, iar la începutul anului 1918 pe pozițiile social-șovinismului și reformismului fățiș. A avut o atitudine ostilă față de U.R.S.S. — *175, 178.*

Miliukov, P. N. (1859—1943) — ideolog al burgheziei imperialiste ruse, istoric și publicist. A fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, președinte al Comitetului Central al acestui partid și redactor al ziarului „Reci", organul central al cadeților. Deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat. În 1917 a fost ministru de externe în primul guvern provizoriu burghez; a promovat o politică de continuare a războiului imperialist „pînă la victoria finală". După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice și un militant activ al emigrației albe. — *11, 13, 16, 17, 20, 22, 24, 25, 26, 28, 36, 42, 47, 50, 51, 52, 53, 56, 58, 62, 69, 70, 71, 73—74, 75, 78, 82, 83, 90, 123, 127, 131, 143, 160, 180, 201, 207, 210, 213—214, 215, 220, 221, 222, 223, 226, 228, 230, 232, 241, 242, 264, 285, 288, 295, 301, 303, 308, 309, 311, 318, 320, 330, 334, 335, 354, 357, 368, 396, 409, 431, 441, 475, 476, 484.*

Miron — *vezi* Cernomazov, M. E.

Modigliani, Vittorio Emanuele (1872—1947) — unul dintre cei mai vechi membri ai Partidului socialist italian, reformist, de profesiune avocat. În anii 1913—1926 — membru al Camerei deputaților. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste. A participat la conferințele de la Zimmerwald și Kiental, a luat atitudine împotriva stîngii zimmerwaldiene. În 1926 a emigrat în Franța, a fost redactor al ziarului „Rinascita Socialista", organul de presă al emigranților reformiști italieni. S-a reîntors în patrie după izgonirea trupelor germano-fasciste. — *174.*

Müller, Gustav (1860—1921) — social-democrat de dreapta elvețian, ofițer. Din 1911 — membru al Consiliului național. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste, a luptat împotriva mișcării zimmerwaldiene. În 1918—1919 a fost președintele Partidului social-democrat din Elveția. — *179.*

Münzenberg, Wilhelm (1889—1940) — participant la mișcarea muncitorească din Elveția și Germania, de profesiune muncitor cizmar. În 1910 s-a mutat din Germania în Elveția. A fost conducătorul Organizației social-democrate a tineretului din Elveția (1914—1917) și redactor al organului ei de presă, ziarul „Freie Jugend"; în anii 1915—1919 a fost secretar al Internaționalei socialiste a tineretului

www.dacoromanica.ro

şi redactor al organului ei de presă, ziarul „Jugend-Internationale". În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. Din 1916 — membru în conducerea Partidului social-democrat din Elveţia. Întorcîndu-se în Germania, a devenit membru al Partidului Comunist din Germania. În anii 1919—1921 a fost secretar al Internaţionalei Comuniste a Tineretului. A fost delegat la congresele al II-lea, al III-lea, al IV-lea şi al VI-lea ale Internaţionalei Comuniste. Din 1924 — deputat în Reichstag. Membru al C.C. al P.C.G. După venirea la putere a fasciştilor în Germania a emigrat în Franţa. În deceniul al 4-lea, încheind un bloc cu troţkiştii şi cu alte elemente oportuniste, a luat atitudine împotriva tacticii de front unic muncitoresc şi popular antifascist promovate de partidele comuniste ; a fost scos din C.C. al P.C.G. şi în 1939 exclus din partid. — *179*.

Muranov, M. K. (1873—1959) — bolşevic, de profesiune muncitor lăcătuş. Membru al P.M.S.D.R. din 1904 ; a dus muncă de partid la Harkov. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Harkov, a făcut parte din fracţiunea bolşevică din Dumă. A colaborat la ziarul bolşevic „Pravda". În noiembrie 1914 a fost arestat împreună cu ceilalţi deputaţi bolşevici pentru activitate revoluţionară îndreptată împotriva războiului imperialist şi deportat, în 1915, în ţinutul Turuhan. În anii 1917—1923 a lucrat în cadrul aparatului C.C. al P.C. (b) din Rusia. La congresele al VI-lea, al VIII-lea şi al IX-lea ale partidului a fost ales în Comitetul Central. Din 1922 pînă în 1934 a fost membru al Comisiei centrale de control a P.C. (b) al U.R.S.S. — *81*.

N

Napoleon I (Bonaparte) (1769—1821) — împărat al Franţei (1804—1814 şi 1815). — *440*, *469*.

Natanson (Bobrov), M. A. (1850—1919) — reprezentant al narodnicismului revoluţionar, ulterior socialist-revoluţionar. A intrat în mişcarea revoluţionară în 1869. A fost unul din fondatorii partidului „Zemlea i volea" ; în 1893 a participat activ la crearea partidului „Narodnoe pravo". De la începutul secolului al XX-lea, membru al partidului socialiştilor-revoluţionari, a făcut parte din C.C. al acestui partid. În timpul războiului mondial imperialist s-a situat pe o poziţie internaţionalistă inconsecventă, a manifestat şovăieli în direcţia centrismului. A fost unul dintre organizatorii şi liderii partidului socialiştilor-revoluţionari de stînga. În 1918 a condamnat rebeliunea socialiştilor-revoluţionari de stînga împotriva Puterii sovietice. — *121*, *277*, *310*.

Nekrasov, N. V. (n. 1879) — deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Tomsk ; profesor universitar, cadet. În 1917 a făcut parte din guvernul provizoriu burghez ca ministru al căilor de comunicaţie, ministru fără portofoliu şi ministru de fi-

www.dacoromanica.ro

nanțe. În vara anului 1917 s-a retras din partidul cadet. În timpul Puterii sovietice a lucrat în Uniunea centrală a cooperativelor. — *209, 210.*

Nepenin, A. I. (1871—1917) — viceamiral al flotei țariste. În iulie 1916 a fost numit comandant al flotei din Marea Baltică. La 4 martie 1917 a fost ucis de către marinarii răsculați. — *42, 76.*

Nerman, Ture (n. 1886) — social-democrat de stînga suedez, poet și scriitor. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții internaționaliste, a aderat la stînga zimmerwaldiană. În anii 1916—1918 — prim-redactor al ziarului „Politiken", organul de presă al opoziției de stînga din Partidul social-democrat din Suedia. În anii 1917—1929 a făcut parte din Partidul Comunist din Suedia. În 1929 a fost exclus din partidul comunist ca oportunist de dreapta. Ulterior s-a reîntors în partidul social-democrat. — *123.*

Nicolaie I (Romanov) (1796—1855) — împărat al Rusiei (1825—1855). — *160.*

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei, a domnit din 1894 pînă la revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. A fost executat la 17 iulie 1918, la Ekaterinburg (Sverdlovsk), în urma unei hotărîri a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din regiunea Ural. — *1, 4, 16, 41, 42, 53, 65, 66, 69, 71, 73, 90, 135, 153, 160, 214, 215, 217, 218, 250, 263, 266—267, 298, 301, 314, 334, 353, 394, 400, 408, 410, 440, 486.*

Noghin, V. P. (1878—1924) — revoluționar de profesie, iar apoi activist sovietic de seamă pe linie de partid și de stat. A intrat în P.M.S.D.R. în 1898, a dus muncă de partid în Rusia și în străinătate, a fost agent al ziarului „Iskra". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a făcut parte din rîndurile bolșevicilor. A participat activ la revoluția din 1905—1907. La Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. a fost ales în Comitetul Central. A fost supus, în repetate rînduri, măsurilor de represiune ale guvernului țarist. În anii reacțiunii a manifestat șovăieli împăciuitoriste față de menșevicii lichidatori. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost vicepreședinte, iar apoi președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor din Moscova. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost ales comisar al poporului pentru comerț și industrie ; în noiembrie 1917 a fost adept al creării unui guvern de coaliție la care să participe menșevicii și socialiștii-revoluționari. Începînd din 1918 a deținut posturi de răspundere în aparatul de stat și în cel economic. — *370, 376, 446.*

Novîh, G. E. — *vezi* Rasputin, G. E.

www.dacoromanica.ro

P

Panneckoek, Anthony (1873—1960) — social-democrat olandez. În 1907 a fost unul dintre fondatorii ziarului „De Tribune", organ al aripii de stînga a Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda, aripă care în 1909 a constituit Partidul social-democrat din Olanda (partidul „tribuniştilor"). Începînd din 1910 s-a aflat în strînsă legătură cu social-democraţii de stînga din Germania şi a colaborat activ la publicaţiile lor. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste, a participat la editarea revistei „Vorbote", organul teoretic al stîngii zimmerwaldiene. În anii 1918—1921 a fost membru al Partidului Comunist din Olanda şi a participat la lucrările Internaţionalei Comuniste. S-a situat pe o poziţie ultrastîngistă, sectară. În 1921, Panneckoek s-a retras din partidul comunist şi curînd după aceea a încetat să mai desfăşoare o activitate politică susţinută. — *41, 77, 176.*

Peatakov, G. L. (1890—1937) — membru al partidului bolşevic din 1910. A dus muncă de partid în Ucraina şi în străinătate. În anii 1915—1917 s-a situat pe o poziţie antileninistă în problema dreptului naţiunilor la autodeterminare şi în alte probleme importante ale politicii partidului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Comitetului din Kiev al P.M.S.D. (b) din Rusia, s-a ridicat împotriva liniei partidului, orientată spre revoluţia socialistă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a făcut parte din guvernul sovietic al Ucrainei şi a deţinut o serie de alte funcţii de răspundere. În perioada încheierii păcii de la Brest s-a situat pe poziţiile „comuniştilor de stînga". În timpul discuţiei din partid cu privire la sindicate (1920—1921) a fost adept al platformei lui Troţki. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1928 a fost reprimit în partid, iar în 1936 a fost din nou exclus pentru activitate antipartinică. — *439, 441.*

Petrovski, G. I. (1878—1958) — unul dintre cei mai vechi participanţi la mişcarea muncitorească revoluţionară, bolşevic, ulterior eminent activist de partid şi de stat. Membru al P.M.S.D.R. din 1897. În timpul primei revoluţii ruse — unul dintre conducătorii mişcării muncitoreşti din Ekaterinoslav (azi Dnepropetrovsk). Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor guberniei Ekaterinoslav, a făcut parte din fracţiunea bolşevică din Dumă. În noiembrie 1914 a fost arestat împreună cu ceilalţi deputaţi bolşevici pentru activitate revoluţionară îndreptată împotriva războiului imperialist şi deportat, în 1915, în ţinutul Turuhan. În timp ce se afla în deportare şi-a continuat activitatea revoluţionară. A participat activ la Revoluţia Socialistă din Octombrie. În anii 1917—1919 a fost comisar al poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R., din 1919 pînă în 1938 a fost preşedintele C.E.C. al Ucrainei ; după înfiinţarea U.R.S.S. — vicepreşedinte al C.E.C. al U.R.S.S. ; în anii 1938—1940 — vicepreşedinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. În anii

www.dacoromanica.ro

1926—1939 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. Începînd din 1940 — director adjunct al Muzeului Revoluției al U.R.S.S. — *81.*

Pflüger, Paul Bernhard (n. 1865) — social-democrat de dreapta elvețian. În anii 1898—1923 a fost membru al Consiliului municipal din Zürich, deținînd, totodată, funcțiile de consilier cantonal (1899—1920) și de membru al Consiliului național (1911—1917). În anii primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. — *179.*

Platten, Friedrich (Fritz) (1883—1942) — social-democrat de stînga, apoi comunist elvețian. În timpul primei revoluții ruse din 1905—1907 a desfășurat activitate revoluționară la Riga. Din 1908 — secretar al casei de ajutor a emigranților ruși din Elveția ; în anii 1912—1918 — secretar al Partidului social-democrat din Elveția. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții internaționaliste, a participat la conferințele de la Zimmerwald și Kiental ; adept al stîngii zimmerwaldiene. În aprilie 1917 a fost principalul organizator al călătoriei lui V. I. Lenin din Elveția în Rusia. În 1919 a luat parte la organizarea Internaționalei Comuniste ; membru în Biroul Internaționalei Comuniste. A colaborat la revista „Internaționala Comunistă". A fost unul dintre organizatorii Partidului Comunist din Elveția, în anii 1921—1923 secretar al acestui partid. În 1923 a condus în U.R.S.S. comuna agricolă a muncitorilor elvețieni, iar apoi a lucrat la Institutul agrar internațional și la Institutul pedagogic de limbi străine din Moscova. — *96, 122—123, 180, 226, 231, 272.*

Plehanov, G. V. (1856—1918) — militant de seamă al mișcării muncitorești ruse și internaționale, primul propagator al marxismului în Rusia. În 1883 a creat la Geneva prima organizație marxistă rusă, grupul „Eliberarea muncii". Plehanov a luptat împotriva narodnicismului și a combătut revizionismul din mișcarea muncitorească internațională. La începutul primului deceniu al secolului nostru a făcut parte din redacția ziarului „Iskra" și a revistei „Zarea".

În anii 1883—1903, Plehanov a scris o serie de lucrări care au avut un rol important în apărarea și propagarea concepției materialiste despre lume. Dar încă de pe atunci au început să se manifeste la Plehanov greșeli serioase, care au constituit germenul concepțiilor sale menșevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziție împăciuitoristă față de oportunism, iar mai tîrziu s-a alăturat menșevicilor. În perioada revoluției ruse din 1905—1907 s-a situat în toate problemele fundamentale pe poziții menșevice. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machiști și împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului menșevicilor-partiiți. În timpul războiului imperialist mondial a trecut pe poziții social-șoviniste. Întors în Rusia după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, Plehanov

www.dacoromanica.ro

s-a situat în fruntea grupului „Edinstvo", grup de extremă dreaptă al menşevicilor-defensişti, şi a luat atitudine împotriva bolşevicilor, împotriva revoluţiei socialiste, considerînd că în Rusia nu s-au copt condiţiile pentru trecerea la socialism. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă, dar nu a participat la lupta împotriva Puterii sovietice.

Dînd o înaltă preţuire lucrărilor filozofice ale lui Plehanov şi rolului său în răspîndirea marxismului în Rusia, V. I. Lenin îl critica, în acelaşi timp, cu asprime pentru abaterile de la marxism şi pentru gravele lui greşeli în activitatea politică. — *14, 20, 22, 90, 95, 113, 118, 119, 120, 141, 148, 165, 166, 171, 175, 182, 205, 207, 216—218, 219, 220, 222, 232, 233, 234—235, 247, 304—307, 311—312, 316—317, 320, 333, 342, 358, 361, 371, 374, 378, 403, 438, 450, 467, 471, 472, 476.*

Pokrovski, N. N. (n. 1865) — om de stat al Rusiei ţariste. Începînd din 1904 a fost director al departamentului impunerilor fiscale, apoi ministru adjunct al finanţelor ; din 1914 — membru al Consiliului de Stat. A fost ultimul ministru ţarist al afacerilor externe. — *225.*

Potresov, A. N. (1869—1934) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a manifestat ca ideolog al lichidatorismului. În timpul războiului imperialist mondial a fost social-şovinist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat ; în străinătate a colaborat la „Dni", săptămînalul lui Kerenski, în coloanele căruia s-a dedat la atacuri împotriva Rusiei Sovietice. — *6, 13, 14, 20, 22, 60, 90, 171, 175, 181.*

Pressemanne, Adrien (n. 1879) — socialist francez. În 1912 a fost reprezentant permanent al Partidului socialist francez în Biroul socialist internaţional. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste. — *89, 174.*

Protopopov, A. D. (1866—1918) — mare moşier şi fabricant, octombrist, deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat. În 1916 a fost numit, cu sprijinul lui Rasputin, ministru al afacerilor interne. A fost unul dintre inspiratorii reacţiunii şi fondatorul ziarului ultrareacţionar „Russkaia Volea". În timpul revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a încercat să înăbuşe prin forţa armelor insurecţia armată a muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii sovietice. A fost executat în baza unei sentinţe a Ceka. — *229.*

R

Radek, K. B. (1885—1939) — începînd din primul deceniu al secolului al XX-lea a participat la mişcarea social-democrată din Galiţia, Polonia şi Germania ; a colaborat la publicaţiile social-democraţilor de stînga germani. În anii războiului imperialist mon-

www.dacoromanica.ro

dial s-a situat pe poziții internaționaliste, manifestînd însă șovăieli în direcția centrismului ; a adoptat o poziție greșită în problema dreptului națiunilor la autodeterminare. În partidul bolșevic a intrat în 1917. În perioada încheierii păcii de la Brest s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga". Din 1923 a fost un participant activ al opoziției trotkiste, fapt pentru care în 1927 Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid. În 1930 a fost reprimit, iar în 1936 a fost din nou exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *176, 179.*

Raev, P. — unul dintre redactorii săptămînalului parizian „Libertaire", de naționalitate rus. La începutul lunii martie 1917 a fost condamnat la un an închisoare și 1 000 de franci amendă pentru editarea și difuzarea proclamației „Imposons la paix !" („Să impunem pacea !"). — *235.*

Rasputin (Novîh), G. E. (1872—1916) — aventurier, se bucura de o mare influență la curtea lui Nicolaie al II-lea. Se trăgea dintr-o familie de țărani din gubernia Tobolsk. În 1907, dîndu-se drept „călugăr sfînt" și „profet", a reușit să cîștige încrederea familiei imperiale. „Rasputinismul" a constituit expresia cea mai evidentă a obscurantismului, bigotismului și descompunerii morale, caracteristice vîrfurilor guvernante din Rusia țaristă. Rasputin a fost ucis la Petrograd de către un grup de monarhiști, care au încercat prin această acțiune să salveze prestigiul monarhiei și să înăbușe revoluția în creștere. — *12, 25, 301, 486.*

Reazanov (Goldendah), D. B. (1870—1938) — a intrat în mișcarea social-democrată în ultimul deceniu al secolului trecut. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste, a colaborat la ziarele menșevice. La Congresul al VI-lea al partidului (1917) a fost primit în rîndurile P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a activat în mișcarea sindicală ; a fost unul dintre organizatorii Institutului K. Marx și F. Engels și director al acestui institut pînă în 1931. În februarie 1931 a fost exclus din rîndurile P.C. (b) al U.R.S.S. pentru sprijinul dat menșevicilor în activitatea lor contrarevoluționară. — *277.*

Reichesberg, Naum (1869—1928) — din 1892 profesor de economie politică și statistică la Universitatea din Berna, originar din Rusia. Membru al Partidului socialist elvețian, reformist. În 1917 a fost membru al Comitetului Executiv pentru repatrierea emigranților politici ruși care locuiau în Elveția. Autor al unei serii de lucrări în probleme de statistică, politică comercială și în domeniul legislației cu privire la protecția muncii. — *277.*

Renaudel, Pierre (1871—1935) — unul dintre liderii reformiști ai Partidului socialist francez. În anii 1902—1914 a fost redactor al ziarului „Le Peuple", iar în anii 1914—1920 redactor al ziarului „L'Humanité" ; în anii 1914—1919 și 1924 a fost membru al Camerei deputaților. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat

www.dacoromanica.ro

pe poziţii social-şoviniste. În 1927 s-a retras de la conducerea partidului socialist, iar în 1933 a fost exclus din partid. Mai tîrziu a organizat un mic grup neosocialist. — *94, 172.*

Rivet, Charles — ziarist burghez, în 1917 a fost corespondent la Petrograd al ziarului burghez francez „Le Temps". — *70.*

Rîkov, A. I. (1881—1938) — membru al partidului bolşevic din 1899. A participat la congresele al III-lea şi al IV-lea (de unificare) ale P.M.S.D.R. În perioada reacţiunii s-a situat pe o poziţie împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluţia socialistă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut o serie de posturi de răspundere. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în noiembrie 1917 s-a declarat pentru formarea unui guvern de coaliţie la care să participe menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ; alături de alţi oportunişti, a semnat declaraţia de demisie din Comitetul Central şi din Consiliul Comisarilor Poporului ; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din partid. În 1937 a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *369.*

Rodicev, F. I. (n. 1856) — moşier din Tver, fruntaş al zemstvelor, unul dintre liderii partidului cadet, membru al C.C. al acestui partid. A fost deputat în cele patru Dume de stat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost numit de guvernul provizoriu burghez comisar pentru problemele Finlandei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *47, 440, 441.*

Rodzeanko, M. V. (1859—1924) — mare moşier, unul dintre liderii partidului octombriştilor, monarhist. Din martie 1911 a fost preşedinte al Dumei a III-a de stat, iar apoi al Dumei a IV-a de stat. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a organizat centrul contrarevoluţionar, Comitetul provizoriu al Dumei de stat, iar apoi „Consiliul privat" al membrilor Dumei de stat. A fost unul dintre organizatorii rebeliunii lui Kornilov. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fugit la Denikin şi a încercat să unească toate forţele contrarevoluţionare în lupta împotriva Puterii sovietice, apoi a emigrat. — *24.*

Roland-Holst, Henriette (1869—1952) — socialistă olandeză de stînga, scriitoare. A activat pe linia organizării asociaţiilor de femei, a aderat la aripa stîngă a social-democraţilor olandezi, care, începînd din 1907, s-au grupat în jurul ziarului „De Tribune" şi au constituit în 1909 Partidul social-democrat din Olanda. La începutul războiului imperialist mondial s-a situat pe o poziţie centristă, iar după aceea a trecut alături de internaţionalişti, a participat la editarea revistei „Vorbote", organul teoretic al stîngii zimmerwaldiene. În anii 1918—1927 a făcut parte din Partidul Comunist din Olanda şi a participat la lucrările Internaţionalei Comuniste. În 1927

www.dacoromanica.ro

s-a retras din partidul comunist ; ulterior a trecut pe poziţiile socialismului creştin. — *176.*

Romanov, A. N. (1904—1918) — fiul ultimului împărat rus, Nicolaie al II-lea. — *4, 68, 198.*

Romanov, M. A. (1878—1918) — mare duce, fratele ultimului împărat rus, Nicolaie al II-lea. — *4, 19—20, 65, 66, 68, 71, 90, 198.*

Romanov, N. N. (1856—1929) — mare duce, unchiul ultimului împărat rus, Nicolaie al II-lea. La începutul primului război mondial a fost comandant suprem al armatei ruse. În august 1915 a fost înlăturat din acest post şi numit comandant suprem al armatei din Caucaz şi guvernator al Caucazului. A fost numit din nou comandant suprem al armatei la abdicarea lui Nicolaie al II-lea de la tron, însă, sub presiunea muncitorilor şi soldaţilor, n-a fost confirmat de guvernul provizoriu. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fugit în Franţa, unde apărea în cercurile monarhiste în rolul de pretendent la tronul Rusiei. — *71.*

Romanovii — dinastia ţarilor şi împăraţilor ruşi care au domnit din 1613 pînă în 1917. — *1, 4, 12, 17, 25, 31, 71, 153.*

Rozenfeld — vezi Kamenev, L. B.

Rühle, Otto (n. 1874) — social-democrat de stînga german, publicist şi pedagog. Din 1912 — deputat în Reichstag. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste ; în Reichstag a votat împotriva creditelor de război. În 1919 a intrat în Partidul Comunist din Germania. După sciziunea din rîndurile comuniştilor germani, la începutul anului 1920 a luat parte la constituirea Partidului Muncitoresc Comunist din Germania. Ulterior a fost exclus din Partidul Comunist din Germania pentru activitatea sa oportunistă îndreptată împotriva unităţii partidului şi a revenit în partidul social-democrat. — *175.*

S

Saltîkov-Şcedrin, M. E. (Şcedrin, N.) (1826—1889) — mare scriitor satiric rus, democrat-revoluţionar. — *290.*

Samailov, F. N. (1882—1952) — bolşevic, de profesiune muncitor textilist. Membru al P.M.S.D.R. din 1903. A participat activ la prima revoluţie rusă ; a dus muncă de partid la Ivanovo-Voznesensk. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor guberniei Vladimir ; a făcut parte din fracţiunea bolşevică. În noiembrie 1914 a fost arestat împreună cu ceilalţi deputaţi bolşevici pentru activitate revoluţionară îndreptată împotriva războiului imperialist şi deportat, în 1915, în ţinutul Turuhan. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a deţinut diferite funcţii în aparatul de partid şi de stat la Ivanovo-Voznesensk. După Revoluţia Socialistă din

www.dacoromanica.ro

Octombrie a activat în Ucraina şi la Moscova. Din 1921 — membru în C.E.C. din Rusia ; din 1922 a lucrat în Comisia centrală de control a P.C. (b) din Rusia şi la Institutul de istorie a partidului de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia ; a fost vicepreşedintele Asociaţiei unionale a vechilor bolşevici ; în anii 1937—1941 — director al Muzeului Revoluţiei al U.R.S.S. — *81.*

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii oportuniste de extremă dreaptă a social-democraţiei germane. Din 1903 a făcut parte din fracţiunea social-democrată a Reichstagului. Din 1911 — membru al conducerii Partidului social-democrat din Germania. În anii războiului imperialist mondial s-a manifestat ca social-şovinist înveterat. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a făcut parte din aşa-zisul Consiliu al împuterniciţilor poporului, a fost inspiratorul agitaţiei pogromiste împotriva membrilor organizaţiei „Spartacus". În februarie—iunie 1919 a condus guvernul de coaliţie al Republicii de la Weimar ; a fost unul dintre organizatorii reprimării sîngeroase a mişcării muncitoreşti germane din anii 1918—1921. Ulterior s-a retras din viaţa politică activă. — *11, 94, 113, 375, 378, 379, 472, 473.*

Schmid, Jacques (n. 1882) — social-democrat elveţian. Din 1911 — redactor al ziarului social-democrat elveţian „Neue Freie Zeitung". A fost membru al conducerii Partidului social-democrat din Elveţia. În timpul războiului imperialist mondial a combătut social-şovinismul, dar începînd din 1917 s-a situat pe poziţii centrist-pacifiste, iar apoi a trecut definitiv de partea aripii de dreapta a social-democraţiei elveţiene şi a devenit un adversar înverşunat al revoluţiei şi dictaturii proletariatului. — *89.*

Schneider, Friedrich (n. 1886) — social-democrat elveţian, publicist. Din 1912 a fost secretar al sindicatului muncitorilor din comerţ şi transporturi din Basel. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centrist-pacifiste. Din 1916 a fost secretar al organizaţiei social-democrate din Basel. A fost colaborator activ, iar în anii 1917—1920 redactor-şef al ziarului social-democrat „Basler Vorwärts". Mai tîrziu s-a situat pe o poziţie duşmănoasă faţă de mişcarea comunistă elveţiană şi internaţională. În anii 1919—1939 şi 1941—1951 a fost membru al Consiliului naţional. Începînd din 1937 a lucrat în domeniul asigurărilor sociale pentru muncitori. — *89.*

Sembat, Marcel (1862—1922) — unul dintre liderii reformişti ai Partidului socialist francez, ziarist. Din 1893 — membru al Camerei deputaţilor. În timpul războiului imperialist mondial — social-şovinist. Din august 1914 pînă în septembrie 1917 a fost ministru al lucrărilor publice în „guvernul apărării naţionale", guvern imperialist al Franţei. În februarie 1915 a participat la Conferinţa de la Londra a socialiştilor din ţările Antantei, convocată în scopul unirii lor pe baza unui program social-şovinist. — *94, 172.*

www.dacoromanica.ro

Serrati, Giacinto Menotti (1872—1926) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti italiene, unul dintre conducătorii Partidului socialist italian ; împreună cu Lazzari şi alţii a condus aripa lui centristă. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste, în anii 1915—1923 a fost director al ziarului „Avanti !", organul central al partidului socialist. A participat la conferinţele de la Zimmerwald şi Kiental. După înfiinţarea Internaţionalei Comuniste a insistat ca Partidul socialist italian să intre în această organizaţie. A fost şeful delegaţiei italiene la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste ; în timpul discutării celor 21 de condiţii pentru primirea în Internaţionala Comunistă s-a pronunţat împotriva rupturii totale cu reformiştii. Poziţia greşită a lui Serrati a fost criticată de V. I. Lenin. Ulterior şi-a lichidat greşelile centriste şi în 1924, aflîndu-se în fruntea fracţiunii „adepţilor Internaţionalei a III-a", a intrat în Partidul Comunist Italian, unde a activat intens pînă la sfîrşitul vieţii. — *176.*

Skobelev, M. I. (1885—1939) — începînd din 1903 a luat parte la mişcarea social-democrată în rîndurile menşevicilor, de profesiune inginer. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea curiei ruse din Transcaucazia. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost vicepreşedinte al Sovietului din Petrograd şi vicepreşedinte al C.E.C. în prima legislatură ; din mai pînă în august 1917 a fost ministru al muncii în guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a îndepărtat de menşevici, a lucrat în sistemul cooperaţiei, iar apoi la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. Începînd din 1922 a fost membru al P.C. (b) din Rusia şi a ocupat funcţii de răspundere în sectorul economic ; în 1936—1937 a lucrat la Comitetul unional al radiodifuziunii. — *30, 32—33, 36, 37, 74, 77, 89, 91, 172, 229, 237, 301.*

Snowden, Philip (1864—1937) — om politic englez. În anii 1903—1906 şi 1917—1920 a fost preşedinte al Partidului laburist independent, reprezentant al aripii lui de dreapta. Din 1906 — membru al parlamentului. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste şi s-a pronunţat pentru o coaliţie cu burghezia. În cabinetul MacDonald din 1924, precum şi în cel din 1929—1931 a fost cancelar al trezoreriei. Adversar înverşunat al comunismului. — *89, 174.*

Stauning, Thorwald August Marinus (1873—1942) — om de stat danez, unul dintre liderii de dreapta ai social-democraţiei daneze şi ai Internaţionalei a II-a, publicist. Din 1906 — membru al parlamentului danez. Din 1910 — preşedinte al Partidului social-democrat danez şi al fracţiunii sale din parlament. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste şi a avut o orientare progermană. În anii 1916—1920 a fost ministru fără portofoliu în guvernul burghez al Danemarcii. Ulterior s-a aflat în fruntea guvernului social-democrat şi a guvernelor de coaliţie formate

www.dacoromanica.ro

din radicali burghezi şi social-democraţi de dreapta. — *172, 176, 376, 378.*

Steklov, I. M. (1873—1941) — revoluţionar de profesie ; a început să participe la mişcarea social-democrată în 1893. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a colaborat la ziarul „Soţial-Demokrat", Organul Central al P.M.S.D.R., precum şi la „Zvezda" şi „Pravda", ziare ale bolşevicilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a situat pe poziţiile „defensismului revoluţionar" ; ulterior a trecut la bolşevici. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. al U.R.S.S., redactor al ziarului „Izvestiia V.Ţ.I.K.", al revistei „Sovetskoe Stroitelstvo", iar din 1929 vicepreşedinte al Comitetului pentru problemele ştiinţifice de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. A scris o serie de lucrări în legătură cu istoria mişcării revoluţionare. — *105, 107, 108, 117, 125, 126, 129, 132, 136, 139, 143, 144, 149, 150, 159, 160, 172, 213, 214, 230, 237, 245, 253, 301, 351.*

Stolîpin, P. A. (1862—1911) — om de stat al Rusiei ţariste, mare moşier. În anii 1906—1911 — preşedinte al Consiliului de Miniştri şi ministru al afacerilor interne. De numele lui este legată perioada de cruntă reacţiune politică în care pedeapsa cu moartea a fost larg folosită ca mijloc de înăbuşire a mişcării revoluţionare (reacţiunea stolîpinistă din anii 1907—1910). Stolîpin a efectuat o reformă agrară cu scopul de a crea gospodării chiabureşti, care să constituie un reazem al absolutismului ţarist la sate. Dar încercarea lui de a consolida absolutismul cu ajutorul cîtorva reforme de sus, efectuate în interesul burgheziei şi al moşierilor, a suferit un eşec total. În 1911, Stolîpin a fost asasinat la Kiev de socialistul-revoluţionar Bogrov, agent al ohranei. — *18, 42, 62, 69, 153, 428.*

Ström, Fredrik (1880—1948) — social-democrat suedez de stînga, scriitor şi publicist. În anii 1911—1916 — secretar al Partidului social-democrat din Suedia. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. În anii 1918—1920 — redactor-şef al ziarului „Folkets Dagblat Politiken". În anii 1921—1924 — secretar al Partidului Comunist din Suedia. În 1924 a aderat la grupul oportunist al lui Höglund, a părăsit partidul comunist şi în 1926 s-a reîntors în partidul social-democrat. A scris cartea „I stormig tid" („În timp de furtună"), Stockholm, 1942, în care unul din capitole „Lenin la Stockholm", cuprinde amintiri despre sosirea lui Lenin, la 31 martie (13 aprilie) 1917, la Stockholm şi convorbirea avută cu V. I. Lenin. — *97, 123, 176, 231, 378.*

Ş

Şagov, N. R. (1882—1918) — participant activ la mişcarea revoluţionară, bolşevic, deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Kostroma, de profesiune muncitor ţesător. În Dumă a făcut

www.dacoromanica.ro

parte din fracțiunea bolșevică. În 1914 a fost arestat împreună cu ceilalți membri ai fracțiunii bolșevice din Dumă pentru activitate revoluționară îndreptată împotriva războiului și deportat, în 1915, în Siberia, de unde s-a întors în 1917. — *81.*

Șcedrin, N. — *vezi* Saltîkov-Șcedrin, M. E.

Șingarev, A. I. (1869—1918) — cadet, fruntaș al zemstvei, de profesiune medic. Din 1907 — membru al C.C. al partidului cadet. Deputat în Dumele a II-a și a III-a de stat din partea guberniei Voronej și în Duma a IV-a de stat din partea orașului Petersburg; unul dintre liderii fracțiunii cadeților din Dumă. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 — ministru al agriculturii în prima formație a guvernului provizoriu burghez și ministru de finanțe în a doua formație. — *13, 69, 204, 236, 273, 278, 320, 321, 386, 425, 426, 427, 432.*

Șulghin, V. V. (n. 1878) — moșier, deputat în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Volînia. Monarhist și naționalist inveterat, redactor al ziarului „Kievleanin", organ al naționaliștilor ruși. În 1917 a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii „armatei" albgardiste „de voluntari", a sprijinit pe generalii contrarevoluționari Alekseev, Denikin și Vranghel; ulterior a emigrat în străinătate, unde a continuat lupta împotriva Puterii sovietice. În deceniul al 3-lea al secolului nostru s-a retras din viața politică. În prezent este cetățean al U.R.S.S. — *475, 476.*

T

Teodorovici, I. A. (1875—1940) — social-democrat; și-a început activitatea revoluționară în 1895; a făcut parte din „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Moscova. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — bolșevic. În 1905 — membru al redacției ziarului „Proletarii", Organul Central al bolșevicilor. În anii 1905—1907 — membru al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R. Ulterior, pînă în 1917, a activat la Moscova, Petersburg, Smolensk, Siberia. După Revoluția Socialistă din Octombrie — comisar al poporului pentru aprovizionare; în anii războiului civil a făcut parte din detașamentele de partizani care au luptat împotriva lui Kolceak; din 1920 a lucrat în cadrul Comisariatului poporului pentru agricultură. În 1928—1929 a săvîrșit în activitatea sa greșeli oportuniste de dreapta. În anii 1928—1930 a fost secretar general al Internaționalei țărănești, director al Institutului agrar internațional; în anii următori a fost redactor-șef al editurii asociației foștilor deportați politici, redactor responsabil al revistei „Katorga i Ssîlka". — *157.*

Tereșcenko, M. I. (n. 1888) — mare fabricant de zahăr rus, milionar. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost

www.dacoromanica.ro

ministru de finanțe, iar apoi ministru al afacerilor externe în guvernul provizoriu burghez ; a promovat cu asiduitate politica imperialistă de continuare a războiului „pînă la victoria finală". După Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb ; a fost unul dintre organizatorii contrarevoluției și intervenției militare împotriva Statului sovietic. — *62, 225, 302, 479.*

Treves, Claudio (1868—1933) — unul dintre liderii reformiști ai Partidului socialist italian. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. După scindarea Partidului socialist italian (1922) a devenit unul dintre liderii Partidului socialist unitar, partid reformist. — *89, 174.*

Trier, Gerson (n. 1851) — social-democrat danez, de profesiune învățător. A condus aripa stîngă din Partidul social-democrat danez, a luptat împotriva politicii conciliatoare a conducerii reformiste a partidului. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. În septembrie 1916 s-a ridicat împotriva hotărîrii congresului Partidului social-democrat danez cu privire la participarea unor reprezentanți ai săi la guvernul burghez al Danemarcii și în semn de protest a părăsit partidul. — *176, 376, 378.*

Troelstra, Piter Jelles (1860—1930) — militant al mișcării muncitorești olandeze, socialist de dreapta. A fost unul dintre întemeietorii (în 1894) și liderii Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda. La începutul acestui secol a trecut pe poziții ultraoportuniste. A luptat împotriva aripii stîngi a Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda, aripă care, începînd din 1907, s-a grupat în jurul ziarului „De Tribune" și a constituit, în 1909, Partidul social-democrat din Olanda. În timpul războiului imperialist mondial s-a manifestat ca social-șovinist de orientare germanofilă. V. I. Lenin a criticat cu asprime politica oportunistă a lui Troelstra, pe care l-a calificat drept un model de „conducător venal, oportunist, care slujește burghezia și înșală pe muncitori" (Opere, vol. 30, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 19). — *172.*

Trotki (Bronștein), L. D. (1879—1940) — dușman înveterat al leninismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, camuflîndu-se sub masca „nefracționismului", s-a situat de fapt pe pozițiile lichidatorilor. În 1912 a organizat Blocul antipartinic din August. În perioada războiului imperialist mondial s-a situat pe o poziție centristă, a luptat împotriva lui V. I. Lenin în problemele războiului, păcii și revoluției. Întorcîndu-se din emigrație după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul „interraioniștilor" și, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în rîndurile partidului bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut o serie de funcții de răspundere.

www.dacoromanica.ro

În 1918 a luat poziție împotriva păcii de la Brest, iar în 1920—1921 s-a aflat în fruntea opoziției în discuția cu privire la sindicate ; începînd din 1923 a dus o înverșunată luptă fracționistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului ; a propagat ideea imposibilității victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd trotkismul ca pe o deviere mic-burgheză în partid, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic și organizatoric. În 1927, Trotki a fost exclus din partid, în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitatea sa antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetățenia sovietică. În timp ce se afla în străinătate a continuat lupta împotriva Statului sovietic și a partidului comunist, împotriva mișcării comuniste internaționale. — *180, 206, 208, 228, 230, 256, 271.*

Tuleakov, I. N. (n. 1877) — muncitor, social-democrat, menșevic, deputat în Duma a IV-a de stat din partea Regiunii Oastea Donului. — *76.*

Turati, Filippo (1857—1932) — militant al mișcării muncitorești italiene, unul dintre organizatorii Partidului socialist italian (1892) și lider al aripii lui drepte, reformiste. În 1896 a fost ales în parlament, unde a condus grupul socialiștilor reformiști. În perioada războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. După scindarea Partidului socialist italian (în 1922) a trecut în fruntea Partidului socialist unitar, de orientare reformistă. În 1926 a emigrat din Italia fascistă, stabilindu-se în Franța. — *89, 113, 118, 129, 174, 178.*

Tyszka, Jan (Joghihes, Leo) (1867—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești poloneze și germane. A fost unul dintre întemeietorii Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania și membru al Conducerii centrale a acestui partid. A luptat împotriva revizionismului din mișcarea muncitorească internațională, a combătut naționalismul și a susținut ideea necesității unei lupte comune a proletariatului polonez și rus. A luat parte activă la revoluția din 1905—1907. A participat la lucrările Congresului al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R., la care a fost ales în Comitetul Central. În anii reacțiunii, Tyszka, deși a condamnat pe lichidatori, totuși, într-o serie de cazuri, s-a situat pe o poziție împăciuitoristă față de ei. În 1912 a luat atitudine împotriva hotărîrilor Conferinței de la Praga. În timpul războiului imperialist mondial, Tyszka, aflîndu-se în Germania, a participat la activitatea social-democrației germane, situîndu-se pe poziții internaționaliste ; a fost unul dintre organizatorii „Uniunii Spartacus". În anii 1916—1918 s-a aflat în închisoare. După ce a fost eliberat de către revoluția din noiembrie 1918, a luat parte la înființarea Partidului Comunist din Germania și a fost ales secretar al Comitetului Central al acestui partid. Arestat în martie 1919, a fost asasinat în închisoarea din Berlin. — *176.*

www.dacoromanica.ro

Ţ

Ţederbaum, I. O. — *vezi* Martov, L.

Ţereteli, I. G. (1882—1959) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, defensist. În mai 1917 a intrat în guvernul provizoriu burghez ca ministru al poştelor şi telegrafului, iar după evenimentele din iulie a fost ministru de interne, unul dintre inspiratorii prigoanei pogromiste dezlanţuite împotriva bolşevicilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Ţereteli a fost unul dintre conducătorii guvernului menşevic contrarevoluţionar din Gruzia. După victoria Puterii sovietice în Gruzia — emigrant alb. — *108, 115, 117 125, 126, 129, 132, 136, 139, 143, 144, 149, 150, 159, 160, 172, 174, 175, 181, 188—189, 208, 229, 237, 264, 294, 319, 320, 342, 351, 355, 398, 406, 409, 474—478.*

U

Ustinov, A. M. (1879—1937) — a participat la mişcarea revoluţionară începînd din 1901 ; în anii 1906—1917 a fost socialist-revoluţionar, în 1917—1918 socialist-revoluţionar de stînga, iar din 1920 membru al P.C. (b) din Rusia. În anii 1908—1917 s-a aflat în emigraţie în Elveţia şi Franţa, în 1917 a fost membru al Comitetului executiv pentru repatrierea emigranţilor politici ruşi care locuiau în Elveţia. În anii 1917—1920 a fost membru al C.E.C. din Rusia, iar din 1921 a lucrat în diplomaţie. — *277.*

V

Vandervelde, Emile (1866—1938) — lider al Partidului muncitoresc din Belgia, preşedinte al Biroului socialist internaţional al Internaţionalei a II-a, s-a situat pe o poziţie ultraoportunistă. În timpul războiului imperialist mondial s-a manifestat ca social-şovinist ; a făcut parte din guvernul burghez. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia ca să facă agitaţie pentru continuarea războiului imperialist. Vandervelde a avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie, a sprijinit organizarea intervenţiei militare împotriva Rusiei Sovietice ; a depus eforturi susţinute pentru refacerea Internaţionalei a II-a. În anii 1925—1927 a fost ministru de externe în guvernul regal al Belgiei ; a participat la încheierea acordurilor de la Locarno (1925), îndreptate împotriva U.R.S.S. A luptat activ împotriva creării frontului unic antifascist al comuniştilor şi socialiştilor. A scris o serie de cărţi şi broşuri, în care, după cum arată V. I. Lenin, „eclectismul mic-burghez" se ridică „împotriva marxismului, sofistica împotriva dialecticii, reformismul filistin împotriva revoluţiei proletare" (Opere, vol. 28, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 318). — *178.*

www.dacoromanica.ro

Vedernikov, A. S. (1880—1919) — muncitor, membru al partidului bolşevic din 1897. A dus muncă de partid la Tomsk, Moscova, Perm şi alte oraşe ale Rusiei. A participat activ la prima revoluţie rusă. A fost delegat la Congresul al V-lea (de la Londra) şi la Conferinţa a VII-a (din aprilie) ale P.M.S.D. (b) din Rusia. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Moscova. În octombrie 1917 — membru al Comitetului militar-revoluţionar din Moscova şi şef al statului-major al Gărzii roşii. În 1918 — comisar al uzinelor din Vîksa şi Kulebaki, gubernia Nijni-Novgorod. — *406.*

W

Wijnkoop, David (1877—1941) — social-democrat de stînga olandez, mai tîrziu comunist. În 1907 a fost unul dintre fondatorii, iar apoi redactor-şef al ziarului „De Tribune", organ al aripii stîngi a Partidului muncitoresc social-democrat olandez. În 1909 a fost unul dintre întemeietorii şi preşedintele Partidului social-democrat din Olanda, care în 1918 a luat denumirea de Partidul Comunist din Olanda. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste, a colaborat la revista „Vorbote", organul teoretic al stîngii zimmerwaldiene. A fost unul dintre conducătorii Partidului Comunist din Olanda şi s-a situat pe o poziţie de extremă stîngă, sectară. În anii 1918—1925 şi începînd din 1929 a fost deputat în parlamentul olandez. La Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste a fost ales în Comitetul Executiv al acesteia. În 1925 s-a ridicat împotriva hotărîrilor Internaţionalei Comuniste în problema colonială, sindicală etc., fapt pentru care în 1926 a fost exclus din partidul comunist. În 1930 şi-a recunoscut greşelile şi a fost reprimit în partid ; în 1935 a fost ales în Comitetul Central. — *176.*

Wilhelm al II-lea (Hohenzollern) (1859—1941) — împărat al Germaniei şi rege al Prusiei (1888—1918). — *16, 90, 91, 181, 191, 201, 203, 214, 216, 217, 234, 244, 266, 272, 279, 285, 298, 302, 314, 334, 375, 400, 410.*

Williams, T. Russell — socialist englez, membru al Partidului laburist independent din Anglia. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii antimilitariste ; a criticat politica conducătorilor Internaţionalei a II-a. — *175.*

Wilton, Robert — ziarist burghez ; în 1917 a fost corespondent al ziarului conservator englez „The Times" la Petrograd. — *24, 25, 26—27, 29, 30, 70, 75—76, 210.*

Z

Zasulici, V. I. (1849—1919) — militantă de seamă a mişcării narodnice, iar mai tîrziu a mişcării social-democrate din Rusia. A luat parte la crearea şi la activitatea grupului „Eliberarea muncii". În-

www.dacoromanica.ro

cepînd din 1900 a făcut parte din redacţia ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a alăturat lichidatorilor, iar în timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă. — *90, 333.*

Zinoviev (Radomîslski), G. E. (1883—1936) — a făcut parte din partidul bolşevic din 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigraţie, a făcut parte din redacţia ziarelor „Proletarii" şi „Soţial-Demokrat", Organul Central al partidului. În anii reacţiunii a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. În timpul războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. În perioada de pregătire şi de înfăptuire a Revoluţiei Socialiste din Octombrie a manifestat şovăieli, s-a ridicat împotriva insurecţiei armate. Publicarea de către Kamenev şi Zinoviev în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn" a unei declaraţii în care se exprima dezacordul lor cu hotărîrea adoptată de Comitetul Central cu privire la insurecţia armată a constituit o divulgare a planurilor partidului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut o serie de posturi de răspundere. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru formarea unui guvern de coaliţie din care să facă parte menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 unul dintre conducătorii blocului antipartinic troţkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracţionistă. În 1928 a fost reprimit, dar în 1932 a fost iarăşi exclus. A fost primit din nou în 1933. În 1934 a fost exclus pentru a treia oară din partid pentru activitatea sa antipartinică. — *121—122, 124, 133, 179, 190, 216, 229, 234, 271, 281, 446.*

Zurabov, A. G. (1873—1920) — social-democrat ; şi-a început activitatea revoluţionară în 1892. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a fost bolşevic ; în 1906 a aderat la menşevici. În anii războiului imperialist mondial a fost menşevic-internaţionalist. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a întors din emigraţie, a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat în Transcaucazia împotriva menşevicilor şi a daşnacilor şi a militat pentru instaurarea Puterii sovietice şi pentru stabilirea unor legături strînse cu Rusia Sovietică. — *228, 271.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(Martie — aprilie 1917)

Martie—aprilie 1917	Lenin locuieşte la Zürich ; de la 3 (16) aprilie — la Petrograd.
Martie, 2 (15)	În timp ce se află la Zürich, Lenin primeşte primele ştiri despre revoluţia burghezo-democratică din februarie din Rusia şi ia măsuri pentru a se înapoia cît mai grabnic în patrie.
	Lenin expediază o telegramă lui G. E. Zinoviev la Berna prin care îl înştiinţează despre revoluţia din Rusia şi-l roagă să vină neîntîrziat la Zürich.
	Lenin trimite Inessei Armand la Clarens manifestul „Gegen die Lüge der Vaterlandsverteidigung“ („Împotriva minciunii despre apărarea patriei“) ; manifestul fusese editat în numele grupului zimmerwaldienilor elveţieni şi cu participarea lui Lenin ; o informează despre victoria revoluţiei din februarie în Rusia.
Martie, după 2 (15)	Lenin trimite lui M. Ţhakaia la Geneva o carte poştală prin care îl informează despre revoluţia rusă şi despre pregătirile sale în vederea plecării în Rusia.
Între 2 şi 6 (15 şi 19) martie	Într-o telegramă adresată lui I. S. Ganeţki la Stockholm, Lenin îl anunţă că-i trimite o scrisoare foarte importantă şi îl roagă să confirme telegrafic primirea acestei scrisori.
	Lenin expediază lui I. S. Ganeţki o scrisoare conspirativă şi fotografia sa, rugîndu-l să organizeze întoarcerea sa ilegală în Rusia sub înfăţişarea unui suedez surdo-mut.
Martie, 3 (16)	Lenin citeşte în ziare telegramele oficiale cu privire la revoluţia din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Într-o scrisoare adresată Aleksandrei Kollontai la Cristiania (Oslo), Lenin face o apreciere asupra revoluţiei din februarie şi trasează tactica bolşevicilor.

Martie, 4 (17) Lenin trimite Aleksandrei Kollontai la Cristiania o scrisoare prin care o înştiinţează că lucrează la „Schiţa tezelor din 4 (17) martie 1917" cu privire la sarcinile principale ale momentului şi tactica partidului, cu privire la necesitatea extinderii muncii de organizare a maselor pentru pregătirea cuceririi puterii de către Sovietele de deputaţi ai muncitorilor.

Lenin scrie „Schiţa tezelor din 4 (17) martie 1917" cu privire la sarcinile proletariatului revoluţionar şi ale partidului său în revoluţie şi o trimite la Stockholm şi Cristiania pentru a servi drept călăuză bolşevicilor care pleacă în Rusia.

Martie, 4—22 (martie, 17—aprilie, 4) Lenin îşi notează extrase din ziarele străine „The Times", „L'Humanité", „Neue Zürcher Zeitung", „Berliner Tageblatt", „Frankfurter Zeitung", „Vossische Zeitung", „Le Temps", „The Manchester Guardian", „Neue Freie Presse", „Corriere della Sera" ş.a. din perioada 4—22 martie (17 martie—4 aprilie), care conţin ştiri cu privire la revoluţia din februarie din Rusia.

Martie, 5 (18) Lenin soseşte duminică dimineaţa în marele centru muncitoresc La Chaux-de-Fonds din Elveţia şi la ora 2 p.m. prezintă, la clubul muncitoresc, referatul (în limba germană) despre Comuna din Paris şi perspectivele de dezvoltare ale revoluţiei ruse („Va urma revoluţia rusă calea Comunei din Paris ?"). Înainte de a ţine referatul discută cu membrii grupului local al bolşevicilor.

Într-o scrisoare (carte poştală) adresată Inessei Armand la Clarens, Lenin o înştiinţează că s-a întors de la La Chaux-de-Fonds şi o roagă, dacă pleacă în Rusia, să se intereseze ce posibilităţi ar avea el să se întoarcă în Rusia prin Anglia.

Lenin primeşte şi citeşte pentru a-şi da avizul schiţa broşurii de popularizare „Avem nevoie de ţar ?", scrisă de A. M. Kollontai. Broşura n-a fost publicată.

Martie, 6 (19) Lenin scrie o scrisoare lui V. A. Karpinski la Geneva, comunicîndu-i planul său de a se întoarce ilegal în Rusia prin Anglia şi Olanda cu

www.dacoromanica.ro

acte pe numele lui V. A. Karpinski ; îl roagă ca, în cazul cînd e de acord, să pornească neîntîrziat la realizarea acestui plan.

Într-o convorbire telefonică cu I. F. Armand și într-o scrisoare adresată acesteia, Lenin o anunță că e ferm hotărît să plece imediat în Rusia, că prin Anglia nu este posibil să treacă și că intenționează să se întoarcă în țară prin Germania.

Lenin trimite prin Stockholm la Cristiania o telegramă bolșevicilor care pleacă în Rusia, în care dă indicații cu privire la tactica partidului în revoluție.

Martie, după 6 (19) Lenin scrie o declarație pentru ziarul „Volksrecht" în legătură cu denaturarea în presa a telegramei expediate de el la 6 (19) martie bolșevicilor care pleacă în Rusia. Declarația este publicată la 29 martie în ziarul „Volksrecht" nr. 75.

Într-o scrisoare adresată lui V. A. Karpinski la Geneva, Lenin aprobă planul lui L. Martov de a se obține din partea autorităților germane permisiunea pentru emigranții politici de a se întoarce în Rusia prin Germania în schimbul unor germani internați.

Martie, 7 (20) Lenin scrie „Scrisori din depărtare. Scrisoarea întîi. Prima etapă a primei revoluții" și o expediază prin Cristiania ziarului „Pravda".

Lenin trimite la Cristiania o telegramă către bolșevicii care pleacă în Rusia, explicînd textul telegramei expediate la 6 (19) martie.

Martie, după 7 (20) Lenin scrie o scrisoare lui V. A. Karpinski la Geneva și îi expediază manuscrisul, după toate probabilitățile, al primei „Scrisori din depărtare" pentru a-l copia.

Între 7 și 12 (20 și 25) martie Lenin scrie ciorna celei de-a cincea „Scrisori din depărtare".

Martie, 8 (21) Într-o scrisoare adresată lui V. A. Karpinski la Geneva, Lenin îi mulțumește pentru informațiile furnizate și îl roagă ca și pe viitor să-i comunice ultimele știri ; refuză să vină la mitingul internaționaliștilor ruși și elvețieni și menționează că ar dori să primească informații cu privire la ultimele știri și la cuvîntările reprezentanților diferitelor curente.

www.dacoromanica.ro

Martie, 8—9 (21—22) Lenin scrie „Scrisori din depărtare. Scrisoarea a doua. Noul guvern şi proletariatul".

Martie, 9 (22) Lenin scrie o scrisoare lui I. S. Ganeţki la Cristiania în care îl roagă să controleze dacă A. M. Kollontai a transmis două scrisori ale sale conţinînd articole pentru „Pravda" („Scrisori din depărtare") ; dacă scrisorile n-au fost expediate, să le transmită la Petrograd lui V. D. Bonci-Bruevici şi să organizeze trimiterea regulată a ziarului „Pravda" şi informarea asupra evenimentelor din Rusia.

Într-o telegramă adresată Aleksandrei Kollontai la Cristiania, Lenin îi comunică că îi trimite a doua „Scrisoare din depărtare".

Lenin expediază Aleksandrei Kollontai a doua „Scrisoare din depărtare" pentru a fi transmisă ziarului „Pravda".

Lenin scrie o scrisoare (în limba germană) redacţiei ziarului suedez „Socialdemokraten". În această scrisoare, în numele C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, el o recomandă pe A. M. Kollontai drept corespondent şi menţionează că informaţiile ei asupra evenimentelor revoluţionare din Rusia merită toată încrederea.

Martie, 10 (23) Lenin trimite secţiilor din străinătate ale bolşevicilor copii după prima şi a doua „Scrisoare din depărtare".

Lenin telegrafiază lui I. S. Ganeţki la Cristiania că unele persoane nu se pot întoarce în Rusia pe cale oficială. Lenin citeşte în ziarul „Frankfurter Zeitung" extrase din „Manifestul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia «Către toţi cetăţenii Rusiei»" cu privire la răsturnarea ţarismului ; el apreciază pozitiv Manifestul.

Lenin trimite o telegramă lui I. S. Ganeţki în care îl înştiinţează că a citit extrase din Manifestul C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia şi-l roagă să transmită telegrafic felicitări ziarului „Pravda" în legătură cu publicarea Manifestului.

Lenin scrie o scrisoare Inessei Armand în legătură cu apariţia în Rusia a Manifestului C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, o înştiinţează că-i trimite copii după articolele sale („Scrisori din depărtare"), rugînd-o să le arate lui G. A. Usievici şi să le expedieze la Geneva lui V. A. Karpinski şi

www.dacoromanica.ro

S. N. Ravici, cu rugămintea de a le înapoia după ce le vor fi citit. O anunţă că este absolut imposibil să se întoarcă în Rusia prin Anglia.

Martie, 10—11 (23—24) — Lenin scrie „Scrisori din depărtare. Scrisoarea a treia. Despre miliţia proletară".

Martie, 11 (24) — Într-o scrisoare adresată lui V. A. Karpinski la Geneva, Lenin îl anunţă că-i trimite copii după prima şi a doua „Scrisoare din depărtare" pentru a lua cunoştinţă de ele ; îl roagă să i le restituie. În scrisoare, Lenin pune în gardă împotriva blocului cu „nacealiştii" şi expune linia tactică a bolşevicilor faţă de celelalte partide.

Martie, înainte de 12 (25) — Lenin scrie o scrisoare lui A. V. Lunacearski în care respinge propunerea acestuia de a se organiza o consfătuire a bolşevicilor cu „vperediştii" şi subliniază că partidul bolşevic trebuie să ducă o politică independentă şi principială.

Martie, nu mai tîrziu de 12 (25) — Lenin scrie planurile articolului „Revoluţia din Rusia şi sarcinile muncitorilor din toate ţările", începutul primei variante a acestui articol şi întocmeşte un tabel cu date privind diferenţierea ţărănimii.

Martie, 12 (25) — Într-o scrisoare adresată lui V. A. Karpinski la Geneva, Lenin îl informează despre referatul ce urmează să-l prezinte la Zürich la 14 (27) martie 1917 ; despre corespondenţa cu A. V. Lunacearski în legătură cu consfătuirea cu „vperediştii" ; despre telegrama expediată în Scandinavia bolşevicilor care pleacă în Rusia ; despre tactica bolşevicilor faţă de celelalte partide ; face o apreciere asupra rezoluţiei adoptate la mitingul internaţionaliştilor ruşi şi elveţieni care s-a ţinut la 9 (22) martie 1917, arătînd că „sfîrşitul rezoluţiei e bun..., dar începutul (despre democratism în general) mi s-a părut foarte prost".

Lenin scrie planul celei de-a patra „Scrisori din depărtare".

Lenin scrie „Scrisori din depărtare. Scrisoarea a patra. Cum să dobîndim pacea ?".

Lenin scrie articolul „Revoluţia din Rusia şi sarcinile muncitorilor din toate ţările". Potrivit planului lui Lenin, acest articol trebuia să constituie un apel către proletariatul internaţional din partea C.C. al partidului bolşevic. Articolul a rămas neterminat.

www.dacoromanica.ro

Martie, după 12 (25) Lenin asistă la şedinţa Comitetului din Zürich pentru repatrierea emigranţilor politici ruşi. Îşi exprimă convingerea fermă că muncitorii nu vor da crezare calomniei la adresa unor vechi şi experimentaţi revoluţionari dacă aceştia vor fi nevoiţi să treacă prin Germania.

Între 12 şi 18 (25 şi 31) martie Lenin scrie o scrisoare Inessei Armand în care arată că în revoluţia care are loc în Rusia este necesar să se distingă două etape; o înştiinţează că este imposibil să se întoarcă în Rusia prin Anglia. El îi scrie că ar fi de dorit să se adune toate materialele referitoare la revoluţia rusă apărute în ziarele din străinătate.

Martie, 13 (26) Lenin scrie o scrisoare lui G. A. Usievici.

Lenin scrie o scrisoare lui V. A. Karpinski la Geneva, comunicîndu-i că i-a expediat la 12 (25) martie o scrisoare lungă şi că nu are informaţii amănunţite cu privire la „Pravda"; îl roagă să-i trimită două broşuri ale sale: „Raport asupra Congresului de unificare al P.M.S.D.R." şi „Victoria cadeţilor şi sarcinile partidului muncitoresc".

La şedinţa Biroului din Rusia al C.C. şi a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.R. se dă citire telegramei trimise de Lenin bolşevicilor care pleacă în Rusia.

Martie, nu mai tîrziu de 14 (27) Lenin scrie planul şi tezele scurte ale referatului „Revoluţia rusă, importanţa şi sarcinile ei".

Martie, 14 (27) Lenin prezintă la Casa poporului din Zürich, în cadrul unei întruniri a muncitorilor elveţieni, referatul „Revoluţia rusă, importanţa şi sarcinile ei".

Lenin scrie o scrisoare Inessei Armand prin care o înştiinţează că a primit de la V. A. Karpinski prima „Scrisoare din depărtare" şi-i promite că îi va trimite cea de-a treia şi cea de-a patra „Scrisoare din depărtare".

Lenin scrie o scrisoare lui S. N. Ravici la Geneva prin care îi comunică condiţiile retipăririi manuscrisului cărţii „Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă din 1905—1907", manuscris care fusese trimis pe adresa lui V. A. Karpinski; roagă să se retipărească „Scrisorile din depărtare" pe hîrtia cea mai fină;

www.dacoromanica.ro

aprobă planul lui S. N. Ravici de a se întoarce în Rusia prin Germania după ce va fi obținut cetățenia elvețiană.

Ziarul „Pravda" anunță că a primit felicitări din partea lui Lenin.

Mijlocul lunii martie

Lenin scrie apelul „Către tovarășii care zac în prizonierat", apel care se editează în foaie volantă sub semnătura : „Redacția ziarului «Soțial-Demokrat»".

Lenin scrie „Scrisoare de rămas bun către muncitorii elvețieni". Scrisoarea a fost publicată la 1 mai în ziarul „Jugend-Internationale" nr. 8.

Martie, 15 (28)

Lenin trimite o telegramă lui I. S. Ganețki la Stockholm prin care îl înștiințează că nu poate accepta planul propus de acesta cu privire la întoarcerea emigranților în Rusia cu ajutorul social-democraților germani din Berlin ; propune să se obțină de la guvernul elvețian un vagon pentru călătoria pînă la Copenhaga sau să se ajungă la o înțelegere privind eliberarea, în schimbul emigranților ruși, a unor germani internați.

Lenin expediază Inessei Armand cea de-a treia și cea de-a patra „Scrisoare din depărtare".

Martie, 16 (29)

Lenin ia note în timpul discuțiilor asupra referatului său „Revoluția rusă, importanța și sarcinile ei" și scrie schița planului cuvîntului de încheiere la acest referat.

Martie, 16 sau 17 (29 sau 30)

Lenin scrie autoreferatul la referatul prezentat de el la Zürich. Autoreferatul se publică la 31 martie și 2 aprilie în nr. 77 și 78 ale ziarului „Volksrecht" și la 15 aprilie în nr. 86 al ziarului „Politiken", organul de presă al social-democraților suedezi de stînga.

Martie, înainte de 17 (30)

Lenin elaborează condițiile trecerii prin Anglia a unui grup de emigranți politici sub conducerea lui Fr. Platten. Ca garanție se prevede obținerea consimțămîntului din partea guvernului englez privind publicarea în presă a acestor condiții.

Martie, 17 (30)

Lenin scrie articolul „Manoperele șoviniștilor republicani". Articolul apare la 5 aprilie în nr. 81 al ziarului „Volksrecht" și, într-o formă prescurtată, la 10 aprilie în nr. 99 al ziarului „Avanti !".

www.dacoromanica.ro

Lenin trimite o telegramă lui I. S. Ganețki prin care îl înștiințează că-i este imposibil să se întoarcă în Rusia prin Anglia ; roagă să se obțină prin Sovietul de deputați ai muncitorilor din Petrograd ca în schimbul emigranților internaționaliști ruși să fie eliberați germani internați în Rusia.

Lenin asistă la o consfătuire a reprezentanților centrelor de partid, la care S. Bagoțki, membru al Comitetului pentru repatrierea emigranților politici ruși, prezintă un raport asupra tratativelor duse cu R. Grimm. Rostește o cuvîntare în care susține planul trecerii emigranților prin Germania.

Într-o scrisoare adresată lui I. S. Ganețki, Lenin scrie despre repatrierea emigranților politici ruși ; se oprește amănunțit asupra situației politice din Rusia, asupra sarcinilor și tacticii partidului în revoluție ; insistă să se reediteze la Petrograd ziarul „Soțial-Demokrat", broșura „Socialismul și războiul", revistele „Kommunist" și „Sbornik «Soțial-Demokrata»", precum și articolul său „Cîteva teze".

Martie, 18 (31) Proiectul de hotărîre elaborat de Lenin cu privire la ordinea de repatriere a emigranților în Rusia este adoptat de Colegiul din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. Hotărîrea este publicată în textul foii volante : „Procesul-verbal al adunării membrilor P.M.S.D.R., unificat de Comitetul Central, din 8 aprilie 1917".

Lenin trimite o telegramă lui R. Grimm la Berna prin care îl înștiințează că bolșevicii au acceptat propunerea ca emigranții ruși să treacă prin Germania și îl roagă să termine cît mai repede tratativele cu guvernul german.

Lenin trimite redacției ziarelor „Avanti !" și „Volksrecht" articolul „Manoperele șoviniștilor republicani", pe care-l scrisese în ajun.

Între 18 și 22 martie (31 martie și 4 aprilie) Într-o scrisoare adresată Inessei Armand, Lenin o înștiințează că emigranții se pregătesc să se întoarcă în Rusia, îi comunică data la care intenționează să plece și arată că de la Stockholm va fi nevoie de un ajutor financiar pentru călătorie.

www.dacoromanica.ro

Martie, 19 (aprilie, 1)

Lenin trimite o telegramă lui I. S. Ganeţki la Stockholm, în care îl roagă să pună la dispoziţie 2 000 sau 3 000 de coroane pentru înapoierea emigranţilor bolşevici din Elveţia în Rusia şi îl anunţă că miercuri, adică la 22 martie (4 aprilie), intenţionează să plece cel puţin 10 emigranţi.

Lenin telegrafiază lui R. Grimm că C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia a acceptat planul de trecere prin Germania şi a hotărît să organizeze neîntîrziat plecarea în Rusia.

Lenin are o convorbire telefonică cu R. Grimm, care, după ce a primit telegrama, îi telefonează, înştiinţîndu-l că nu va continua tratativele cu autorităţile elveţiene pînă cînd nu va primi un răspuns din partea guvernului provizoriu.

Martie, 20 (aprilie, 2)

Lenin participă la clubul muncitoresc „Eintracht" la o consfătuire cu social-democraţii de stînga, unde se discută problema plecării în Rusia şi-l roagă pe Fr. Platten să accepte de a fi împuternicit pentru ducerea tratativelor cu guvernul german în problema întoarcerii în Rusia prin Germania.

La ora 3 p.m., Lenin pleacă, împreună cu Fr. Platten, de la Zürich la Berna pentru a discuta cu R. Grimm, care dusese tratative cu ministrul plenipotenţiar al Germaniei la Berna cu privire la întoarcerea emigranţilor în Rusia prin Germania.

Lenin discută cu R. Grimm problema întoarcerii emigranţilor în Rusia prin Germania. Din cauza poziţiei echivoce adoptate de R. Grimm, Lenin renunţă la mediaţia acestuia şi se înţelege cu Fr. Platten în privinţa continuării tratativelor.

Martie, 20 sau 21 (aprilie, 2 sau 3)

Lenin scrie o scrisoare lui V. A. Karpinski prin care îi comunică ziua în care se prevede plecarea în Rusia şi îl înştiinţează că i se vor trimite bani şi un mandat din partea C.C. pentru a duce corespondenţa şi a se ocupa de toate treburile ; îi scrie că intenţionează să editeze în limbile germană, franceză şi italiană „Scrisoarea de rămas bun către muncitorii elveţieni" şi îl roagă să se ocupe de difuzarea la Paris şi în Elveţia a „Scrisorilor din depărtare" (primele două scrisori). Lenin îl roagă, de asemenea, să se ocupe de editarea cuvîntării rostite de el la Congresul Parti-

www.dacoromanica.ro

dului social-democrat elveţian din 22 octombrie (4 noiembrie) 1916.

Între 20 şi 24 martie (2 şi 6 aprilie) — Lenin duce tratative cu A. V. Lunacearski, care sosise la Zürich, cu privire la plecarea în Rusia a „vperediştilor" cu primul grup de emigranţi ruşi care urmau să plece prin Germania.

Lenin conduce tratativele reprezentanţilor grupurilor bolşevice din străinătate cu F. Kon şi M. Valeţki (membri ai P.P.S.) şi A. S. Martînov (menşevic) în problema plecării emigranţilor politici polonezi şi a menşevicilor prin Germania cu primul grup de emigranţi.

Martie, 21 (aprilie, 3) — Lenin face însemnarea : „Situaţia casei partidului la 1.III.1917" pe darea de seamă asupra veniturilor şi cheltuielilor C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia în perioada septembrie 1914 — aprilie 1917.

Lenin scrie o scrisoare secţiei din Zürich a bolşevicilor prin care o informează că i s-a trimis hotărîrea Colegiului din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia din 18 (31) martie cu privire la ordinea de repatriere a emigranţilor ruşi, dă o serie de indicaţii în legătură cu organizarea plecării, roagă să se transmită la Geneva hotărîrea lui V. A. Karpinski şi S. N. Ravici şi să se comunice despre ea la Lausanne lui M. L. Goberman.

Din însărcinarea lui Lenin, Fr. Platten continuă tratativele începute de R. Grimm cu ministrul plenipotenţiar al Germaniei în Elveţia, Romberg, cu privire la repatrierea emigranţilor ruşi prin Germania.

Martie, înainte de 22 (4 aprilie) — Întrucît se pregătea să plece în Rusia, Lenin pune în ordine arhiva partidului şi arhiva sa personală.

Martie, 22 (aprilie, 4) — Lenin îl însărcinează pe Fr. Platten să transmită ministrului plenipotenţiar al Germaniei în Elveţia, Romberg, condiţiile privind repatrierea emigranţilor ruşi.

Martie, 23 (aprilie, 5) — Lenin telegrafiază lui I. S. Ganeţki la Stockholm că a întîrziat plecarea în Rusia, deoarece menşevicii au cerut să se aştepte pînă cînd Sovietul de deputaţi ai muncitorilor va aproba trecerea prin Germania ; îl roagă să trimită pe unul dintre bolşevici în Finlanda sau la Petrograd pentru a duce tratative cu N. S. Ciheidze, preşedintele

www.dacoromanica.ro

Sovietului din Petrograd, şi să afle care este părerea Biroului C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. Telegrama a fost scrisă în limba germană.

Martie, 23—25 (aprilie, 5—7) Lenin face extrase din articolul lui K. Kautsky „Der Eispalast" („Palatul de gheaţă"), publicat în nr. 26 al revistei „Die Neue Zeit" din 30 martie 1917, cu privire la dezvoltarea revoluţiei în Rusia şi însemnătatea ei pentru deznodămîntul războiului.

Martie, 24 (aprilie, 6) Fr. Platten îl înştiinţează pe Lenin că guvernul german permite emigranţilor politici să se întoarcă în Rusia prin Germania şi acceptă condiţiile de trecere formulate de bolşevici.

După ce au primit ştirea că guvernul german acceptă condiţiile de trecere prin Germania, V. I. Lenin şi N. K. Krupskaia pleacă la Berna.

Lenin îi telegrafiază din Berna lui H. Guilbeaux la Geneva, anunţîndu-l că emigranţii pleacă în Rusia la 25 martie (7 aprilie), la prînz ; îl roagă să vină împreună cu Romain Rolland, Ch. Naine sau E. P. Graber pentru a semna documentele cu privire la trecerea prin Germania. Telegrama a fost scrisă în limba franceză.

Lenin telegrafiază lui V. A. Karpinski la Geneva că data plecării în Rusia a fost stabilită pentru 25 martie (7 aprilie), la prînz. Îl înştiinţează că, în ceea ce-l priveşte pe M. Ţhakaia, cheltuielile de drum vor fi acoperite. Telegrama a fost scrisă în limba franceză.

Într-o telegramă adresată lui V. A. Karpinski, Lenin îi comunică unele rectificări la textul telegramei anterioare. Telegrama a fost scrisă în limba franceză.

Lenin telegrafiază lui V. A. Karpinski că nu e posibil să mai întîrzie plecarea spre Rusia, deoarece s-a stabilit ca întregul grup să plece din Berna la 25 martie (7 aprilie), ora 10 şi 40 de minute. Telegrama a fost scrisă în limba germană.

Lenin telegrafiază lui V. A. Karpinski că s-a stabilit ca emigranţii politici ruşi să plece spre ţară la 25 martie (7 aprilie), ora 10 şi 45 de minute, din Berna ; îl roagă să vină imediat la Berna. Telegrama a fost scrisă în limba germană.

www.dacoromanica.ro

Martie, 24 sau 25 (aprilie, 6 sau 7) Lenin face cunoștință cu socialistul francez F. Loriot, care a sosit la Berna împreună cu alți socialiști internaționaliști pentru a semna „Procesul-verbal cu privire la călătorie" a emigranților politici ruși prin Germania în Rusia.

Martie, 25 (aprilie, 7) Lenin conduce o consfătuire la Casa poporului din Berna la care participă reprezentanți ai social-democraților de stînga din Franța, Germania, Elveția și Polonia ; îi informează despre împrejurările repatrierii emigranților politici ruși prin Germania. În timpul consfătuirii, Fr. Platten, P. Levi, F. Loriot, H. Guilbeaux și M. Bronski iau cunoștință de „Procesul-verbal cu privire la călătorie" și scriu o declarație pentru a fi publicată în presă, în cazul cînd s-ar dezlănțui o campanie de calomnii împotriva bolșevicilor în legătură cu trecerea lor prin Germania.

Lenin trimite la Stockholm o telegramă lui I. S. Ganețki prin care îl înștiințează că s-a stabilit ca la 26 martie (8 aprilie) să plece în Rusia 20 de emigranți și arată că e necesar ca ei să se întîlnească la Trelleborg cu K. Lindhagen și F. Ström, reprezentanții internaționaliștilor suedezi ; roagă ca în momentul sosirii grupului de emigranți în Finlanda să fie chemați acolo reprezentanții Biroului C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia.

Lenin telegrafiază lui I. S. Ganețki că s-a stabilit definitiv ca grupul de emigranți format din 40 de persoane să plece în Rusia luni 27 martie (9 aprilie). Repetă rugămintea ca K. Lindhagen și F. Ström să vină neapărat la Trelleborg. Telegrama a fost scrisă în limba germană.

Lenin trimite o telegramă lui M. M. Haritonov la Zürich prin care îl roagă pe Fr. Platten să obțină permisiunea pentru emigranții care pleacă în Rusia de a lua alimente pentru drum. Telegrama a fost scrisă în limba germană.

Martie, 26 (aprilie, 8) Lenin începe să scrie cea de-a cincea „Scrisoare din depărtare. — Sarcinile orînduirii proletare revoluționare de stat". Scrisoarea a rămas neterminată.

Lenin prezidează la Berna o adunare a emigranților membri ai P.M.S.D. (b) din Rusia, convocată în legătură cu plecarea în Rusia. La adunare a fost citit și adoptat în unanimitate proiectul „Scrisorii de rămas bun către muncitorii elvețieni",

www.dacoromanica.ro

scris de Lenin. Din însărcinarea adunării, Lenin semnează „Scrisoarea".

În adunare este citit și aprobat în unanimitate procesul-verbal care cuprinde documentele legate de trecerea emigranților ruși prin Germania.

Lenin împreună cu alți participanți la adunare semnează procesul-verbal.

Lenin scrie o notă cu privire la documentele care trebuie incluse în „Procesul-verbal cu privire la călătorie" prin Germania :

„1) rezoluția C.C.
2) rezoluția menșevicilor
3) scrisoarea lui Grimm
4) condițiile..."

Martie, nu mai tîrziu de 27 (9 aprilie)

Lenin transmite redacției ziarului „Jugend-Internationale" articolul său „Programul militar al revoluției proletare". Articolul a fost publicat în septembrie și octombrie 1917 în nr. 9 și 10.

Lenin trimite lui M. M. Haritonov la Zürich o carte poștală prin care îl roagă să-l caute pe muncitorul A. Linde, membru al secției din Zürich a bolșevicilor, și să-l ajute să plece în Rusia împreună cu un grup de emigranți.

Martie, 27 (aprilie, 9)

Într-o scrisoare adresată lui V. A. Karpinski la Geneva, Lenin îi face cunoscut că trimite alăturat o scrisoare pentru el și H. Guilbeaux, îl roagă să aibă grijă să i se expedieze lui R. Grimm o copie a acestei scrisori și să i se ceară un răspuns ; îl informează că textul rus al „Scrisorii de rămas bun către muncitorii elvețieni" îi va fi trimis de T. L. Akselrod.

Lenin scrie un post-scriptum la scrisoarea de rămas bun a lui N. K. Krupskaia către V. M. Kasparov din 25—27 martie (7—9 aprilie), exprimîndu-și speranța că se vor întîlni în curînd la Petrograd.

Lenin și N. K. Krupskaia pleacă de la Berna la Zürich.

La Zürich, Lenin ține o consfătuire organizatorică cu emigranții în legătură cu plecarea în Rusia.

Lenin semnează primul declarația emigranților ruși care se repatriau prin Germania ; în declarație se arăta că fiecare își asumă răspunderea pentru acest pas.

www.dacoromanica.ro

Lenin și N. K. Krupskaia cu un grup de emigranți pleacă din Zürich prin Teingen spre Rusia.

Între 27 și 30 martie (9 și 12 aprilie) În drum prin Germania, Lenin lucrează la schițele tezelor cu privire la sarcinile proletariatului în revoluție și le aduce la cunoștință bolșevicilor.

Martie, 30 (aprilie, 12) Lenin și emigranții politici care se întorc împreună cu el în Rusia sosesc în portul german Sassnitz.

Pe un vapor suedez, în drum de la Sassnitz spre Trelleborg, Lenin discută cu emigranții care se întorc împreună cu el problema completării chestionarelor prezentate de administrația vaporului.

Pe vapor, în drum de la Sassnitz spre Trelleborg, Lenin primește o radiotelegramă expediată de I. S. Ganețki căpitanului vaporului și în care acesta era întrebat dacă pe vapor se află Ulianov.

Peste douăzeci de minute, Lenin îi răspunde lui Ganețki printr-o telegramă de salut și-l roagă să pregătească bilete pentru toți emigranții care se află pe vapor.

De pe vapor, în drum de la Sassnitz spre Trelleborg, Lenin și Platten îi telegrafiază lui I. S. Ganețki că în aceeași zi la orele 6 seara grupul de emigranți sosește la Trelleborg.

Lenin sosește în portul Trelleborg, unde îl întîmpină I. S. Ganețki și O. Grimlund.

Lenin sosește de la Trelleborg la Malmö.

Lenin ia parte la o convorbire cu social-democrații de stînga suedezi în timpul dineului organizat la Malmö în cinstea sosirii emigranților ruși; noaptea tîrziu, el pleacă cu trenul la Stockholm.

Martie, în noaptea de 30 spre 31 (de 12 spre 13 aprilie) În drum de la Malmö spre Stockholm, Lenin discută în tren cu I. S. Ganețki și cu alți tovarăși despre munca ce urmează să fie desfășurată în Rusia; schițează componența Biroului din străinătate al C.C. la Stockholm.

Martie, 31 (aprilie, 13) Lenin refuză să dea un interviu corespondenților ziarelor din Stockholm veniți în întîmpinarea sa; promite că atunci cînd va sosi la Stockholm va transmite un comunicat pentru presă și opinia publică.

www.dacoromanica.ro

Ora 10 dimineața Lenin sosește la Stockholm în Gara centrală, unde îl întîmpină reprezentanți ai social-democrației suedeze de stînga, printre care K. Lindhagen și F. Ström — deputați în Riksdag —, bolșevicii ruși care locuiau la Stockholm, precum și reprezentantul ziarului social-democrat „Politiken". Sosirea și drumul pînă la hotelul „Regina" au fost filmate.

Lenin răspunde la întrebările corespondentului ziarului „Politiken", îl informează că în timpul trecerii prin Germania nu s-a întîlnit cu social-democrați germani.

Prima jumătate a zilei Lenin discută timp de o oră cu F. Ström despre perspectivele revoluției ruse.

Lenin transmite comunicatul „Trecerea revoluționarilor ruși prin Germania" ziarului „Politiken", unde a fost publicat la 14 aprilie 1917, în nr. 85.

La Stockholm, în salonul hotelului „Regina", Lenin participă la o consfătuire comună a emigranților cu social-democrații suedezi de stînga ; el face o comunicare cu privire la condițiile trecerii prin Germania. Social-democrații suedezi urează bun sosit revoluționarilor ruși și semnează declarația prin care internaționaliștii din Franța, Germania, Polonia și Elveția aprobă întoarcerea emigranților ruși în Rusia revoluționară. Lenin rostește o cuvîntare de răspuns, le mulțumește social-democraților suedezi de stînga pentru primirea cordială făcută și vorbește despre congresul P.M.S.D.R. care urmează să se țină în viitorul cel mai apropiat și despre sarcinile acestuia.

A doua jumătate a zilei Lenin ia cunoștință de o serie de documente de partid și participă la o consfătuire a bolșevicilor în cadrul căreia se organizează Biroul din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia la Stockholm. Membrii biroului erau I. Ganețki, K. Radek și V. Vorovski ; el trebuia să-i informeze pe muncitorii străini asupra desfășurării și sarcinilor revoluției ruse. Lenin lasă în acest scop Biroului instrucțiuni precise.

În numele social-democraților ruși și suedezi, Lenin trimite, împreună cu F. Ström, o telegramă de salut social-democratului suedez Z. Höglund, care se află în închisoare.

www.dacoromanica.ro

Lenin trimite președintelui Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd o telegramă în care arată că grupului de emigranți politici care pleacă din Stockholm trebuie să i se asigure trecerea liberă a granitei ruse.

Lenin primește la Stockholm un certificat, eliberat de consulatul general rus în Suedia sub nr. 109, pentru trecerea granitei în Rusia.

Ora 17 La Stockholm, la hotelul „Regina", înainte de plecarea sa în Rusia, Lenin ia parte la un dineu organizat de social-democrații suedezi de stînga în cinstea emigranților politici ruși.

Ora 18 și 37 de minute Lenin și grupul de emigranți pleacă din Stockholm spre Rusia prin Finlanda. Ei sînt conduși de emigranți ruși care locuiesc la Stockholm și de reprezentanți ai opiniei publice suedeze, în total circa 100 de persoane. Cu cîteva minute înainte de plecarea trenului, unul dintre membrii coloniei ruse rostește o cuvîntare în cinstea lui V. I. Lenin — „exponentul incoruptibil al ideilor internaționalismului". Trenul pornește în sunetele „Internaționalei" și în aclamațiile social-democraților suedezi pentru revoluția rusă.

Aprilie, 1 (14) Lenin telegrafiază (în limba germană) lui V. A. Karpinski la Geneva că administrația germană a respectat condițiile stabilite pentru trecerea emigranților ruși prin Germania ; îl roagă să publice „Scrisoarea de rămas bun către muncitorii elvețieni".

În tren, în drum spre Haparanda, Lenin participă la o adunare a emigranților care pleacă în Rusia. La adunare se discută următoarele probleme : comportarea la granița rusă, trecerea lui Fr. Platten peste granită în Rusia, comportarea emigranților în caz că la Petrograd vor fi supuși unui interogatoriu din partea comisarilor guvernului provizoriu.

La ședința Consfătuirii generale a Sovietelor din Rusia, V. P. Noghin dă citire textului scrisorii lui V. I. Lenin către I. S. Ganețki în care se relata că internaționaliștii nu se pot întoarce în Rusia prin Anglia ; el propune o rezoluție în care se cere guvernului provizoriu să asigure întoarcerea emigranților în patrie. Rezoluția este adoptată.

www.dacoromanica.ro

Aprilie, 2 (15) Într-o scrisoare trimisă lui V. A. Karpinski din Haparanda, Lenin îi comunică adresa sa de la Petrograd și îl întreabă dacă a primit telegrama în legătură cu trecerea prin Germania și dacă s-a dat la cules „Scrisoarea de rămas bun către muncitorii elvețieni".

Lenin scrie din Haparanda o scrisoare lui I. S. Ganețki.

Lenin este supus la granița suedezo-rusă unei percheziții din partea unor ofițeri englezi din statul-major al forțelor armate ale Antantei.

Lenin trece cu o sanie finlandeză pe gheața Golfului Botnic de la granița suedeză la cea rusă.

Lenin completează la Torneo „Chestionarul pentru călătorul supus rus care se întoarce din străinătate prin punctul de frontieră Torneo".

Lenin telegrafiază din Torneo Biroului Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia, la Petrograd, că la Torneo n-a fost lăsat să treacă socialistul elvețian Fr. Platten; roagă să se urgenteze obținerea unui permis de intrare în Rusia pentru acesta.

Lenin trimite din Torneo surorilor sale, Anna Ilinicina Ulianova și Maria Ilinicina Ulianova, o telegramă prin care le anunță că sosește la Petrograd luni 3 (16) aprilie și le roagă să comunice acest lucru ziarului „Pravda".

Aprilie, 2 și 3 (15 și 16) În timp ce trece prin Finlanda, Lenin ține mai multe cuvîntări, răspunzînd la saluturile muncitorilor finlandezi; cuvîntările sînt traduse de G. Rovio.

Aprilie, 3 (16) Lenin scrie schița „Tezelor din aprilie" cu privire la sarcinile proletariatului în revoluție.

În drum de la Torneo spre Petrograd, Lenin stă de vorbă cu soldații care călătoresc în același vagon cu el.

În gara Beloostrov, Lenin este întîmpinat de o delegație a muncitorilor din Petrograd și Sestrorețk, în frunte cu membri ai C.C. și ai Comitetului Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia; delegația sosise cu un tren special. În gară, Lenin rostește o scurtă cuvîntare despre importanța revoluției ruse pentru proletariatul internațional.

www.dacoromanica.ro

Seara tîrziu, Lenin soseşte la Petrograd. În Gara finlandeză, muncitorii, soldaţii şi marinarii din Petrograd îi fac lui Lenin o primire solemnă. Pe peron, Lenin primeşte raportul gărzii de onoare, rosteşte cîteva scurte cuvîntări de salut şi intră în clădirea gării.

Potrivit hotărîrii Comitetului raional Vîborg din Petrograd al P.M.S.D. (b) din Rusia, lui Lenin i se înmînează în Gara finlandeză carnetul de partid cu numărul 600.

Lenin rosteşte în clădirea Gării finlandeze o cuvîntare în faţa reprezentanţilor muncitorilor, soldaţilor şi marinarilor din Petrograd şi iese din gară în piaţă.

În piaţa din faţa gării, urcat pe un automobil blindat, Lenin ţine o cuvîntare, salutînd proletariatul revoluţionar şi armata revoluţionară rusă şi chemîndu-i la luptă pentru revoluţia socialistă.

Aprilie, în noaptea de 3 spre 4 (de 16 spre 17)

În drumul de la Gara finlandeză pînă la palatul Kşesinskaia, Lenin ţine în faţa muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd cîteva scurte cuvîntări, rostindu-le de pe automobilul blindat.

Lenin participă la adunarea solemnă de la palatul Kşesinskaia a activiştilor de partid din Petrograd, organizată cu prilejul sosirii lui ; el ia cuvîntul la adunare, vorbind despre noile sarcini ale partidului bolşevic ; din balconul palatului, el ia de cîteva ori cuvîntul în faţa muncitorilor şi soldaţilor, care organizaseră o demonstraţie.

Lenin scrie planul cuvîntării de răspuns la adunarea bolşevicilor din palatul Kşesinskaia.

Aprilie, 4 (17)

Lenin soseşte dis-de-dimineaţă la locuinţa surorii sale Anna Ilinicina Ulianova-Elizarova (Petrogradskaia storona, str. Şirokaia nr. 48 9, ap. 24), venind de la palatul Kşesinskaia.

Lenin ţine dimineaţa o consfătuire cu conducătorii partidului bolşevic la locuinţa lui V. D. Bonci-Bruevici.

În palatul Tavriceski, Lenin prezintă un raport la adunarea bolşevicilor participanţi la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, în care face cunoscute şi explică tezele sale cu privire la sarcinile proletariatului revoluţionar („Tezele din aprilie").

www.dacoromanica.ro

După raport trimite ziarului „Pravda" „Tezele din aprilie" pentru a fi publicate integral în ziua următoare.

Lenin ține pentru a doua oară în palatul Tavriceski acest raport și dă citire tezelor sale la ședința comună a bolșevicilor și menșevicilor participanți la consfătuirea Sovietelor ; în timpul discuțiilor ia note.

Lenin participă la discutarea problemei trecerii emigranților politici ruși prin Germania în ședința de seară a Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd ; propune să se adopte o rezoluție prin care să se aprobe ca în schimbul emigranților politici să fie eliberați supuși germani și austrieci internați în Rusia ; ia cuvîntul în sprijinul rezoluției.

V. I. Lenin este cooptat în Sovietul din Petrograd.

Lenin vizitează mormîntul mamei sale, Maria Aleksandrovna, și al surorii sale Olga Ilinicina din cimitirul Volkovo.

Aprilie, 4 și 5 (17 și 18) — Lenin scrie articolul „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție", articol care conține „Tezele din aprilie". Articolul apare în nr. 26 al ziarului „Pravda" din 7 aprilie.

Aprilie, 4 sau 5 (17 sau 18) — Lenin preia funcția de redactor al ziarului „Pravda", Organul Central al partidului bolșevic, fapt pe care „Pravda" îl anunță în nr. 25 din 6 aprilie.

Între 4 și 12 (17 și 25) aprilie — Lenin scrie „Schița de articol sau cuvîntare în apărarea Tezelor din aprilie".

Aprilie, 5 (18) — Lenin asistă la adunarea bolșevicilor participanți la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, adunare care se ține în palatul Tavriceski, ia însemnări în timpul discuțiilor. În timpul cînd sînt prezentate rapoartele din partea organizațiilor locale pune întrebări raportorilor în legătură cu situația din provincie.

Aprilie, 5 (18) — În nr. 24 al ziarului „Pravda" se publică sub titlul „Cum am ajuns" comunicarea cu privire la trecerea primului grup de emigranți politici prin Germania, pe care Lenin a prezentat-o Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd.

www.dacoromanica.ro

Lenin scrie o scrisoare lui A. G. Șleapnikov, membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, în care roagă ca cheltuielile legate de călătoria din Elveția în Rusia a grupului de emigranți politici să fie acoperite din fondurile Comitetului pentru ajutorarea deportaților și a emigranților.

Aprilie, 6 (19) Lenin participă la ședința Biroului C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia consacrată discutării „Tezelor din aprilie". În cuvîntarea sa, el critică poziția oportunistă a lui L. B. Kamenev și A. G. Șleapnikov în problema caracterului revoluției ruse. C.C. hotărăște „să se discute deschis aceste divergențe".

În nr. 25 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Două lumi".

Aprilie, 8 (21) În nr. 27 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Louisblanc-ism".

Între 8 și 13 (21 și 26) aprilie Lenin scrie broșura „Scrisori cu privire la tactica". Anunțul cu privire la apariția broșurii a fost publicat în ziarul „Pravda" nr. 42 din 10 mai (27 aprilie) 1917.

Aprilie, 9 (22) În nr. 28 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Despre dualitatea puterii".

Aprilie, 9 sau 16 (22 sau 29) Lenin prezintă un raport cu privire la momentul actual și la orientarea muncii redacției ziarului „Pravda" la o adunare a bolșevicilor (în clădirea Institutului feminin de medicină).

Aprilie, după 9 (22) Lenin face mențiuni, însemnări și sublinieri în textul „Hotărîrii congresului țăranilor din gubernia Penza cu privire la măsurile provizorii pentru rezolvarea problemei agrare"; el folosește acest document în raportul asupra problemei agrare prezentat la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, servindu-se de el la fundamentarea programului agrar bolșevic în revoluția din 1917.

Aprilie, nu mai tîrziu de 10 (23) Lenin scrie planul broșurii „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră (Proiect de platformă a partidului proletar)" și două variante ale completării la capitolul „Defensismul revoluționar și semnificația lui de clasă".

www.dacoromanica.ro

Aprilie, 10 (23) Lenin termină broşura „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră".

Lenin ia cuvîntul la un miting al soldaţilor din regimentul Izmailovski, vorbind despre orînduirea de stat revoluţionară.

Aprilie, 11 (24) Lenin scrie articolul „Minciuna sfruntată a capitaliştilor". Articolul a fost publicat la 12 aprilie în ziarul „Pravda" nr. 30.

Lenin participă la discutarea problemei atitudinii faţă de „Împrumutul libertăţii" în şedinţa fracţiunii bolşevice din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd; propune o rezoluţie care este contopită cu rezoluţia Aleksandrei Kollontai şi este adoptată în unanimitate.

Între 11 şi 14 (24 şi 27) aprilie Lenin scrie apelul „Către soldaţi şi marinari" cu privire la campania de minciuni şi calomnii dezlănţuită de ziarele burgheze în legătură cu trecerea prin Germania a emigranţilor politici care s-au întors în Rusia.

Aprilie, 12 (25) Lenin scrie lui V. A. Karpinski la Geneva o scrisoare în care vorbeşte despre greutăţile întîmpinate în menţinerea legăturilor cu străinătatea, despre campania de calomnii dezlănţuită de burghezie împotriva bolşevicilor în legătură cu înapoierea în Rusia prin Germania, despre „defensismul revoluţionar", despre convocarea la 22 aprilie (5 mai) a Conferinţei a VII-a generale a P.M.S.D. (b) din Rusia etc.

Într-o scrisoare adresată lui I. S. Ganeţki şi K. Radek, Lenin îi înştiinţează că s-a trimis pentru ei şi pentru V. A. Karpinski două colecţii ale ziarului „Pravda" şi că la 22 aprilie (5 mai) va fi convocată Conferinţa a VII-a generală a P.M.S.D.(b) din Rusia; îi informează despre situaţia politică din Rusia etc.

Aprilie, 13 (26) În nr. 31 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Războiul şi guvernul provizoriu" şi „Pe urmele ziarului «Russkaia Volea»".

Lenin scrie articolele „Alianţa minciunii" şi „O demascare importantă". Articolele au fost publicate la 14 aprilie în ziarul „Pravda" nr. 32.

Aprilie, înainte de 14 (27) Lenin discută cu marinarii — membri ai grupului de agitaţie de pe lîngă Comitetul din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia — problema dezvoltării revoluţiei.

www.dacoromanica.ro

Aprilie, 14—22 aprilie, 27 — mai, 5) Lenin conduce lucrările Conferinței organizației orășenești Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia; conferința se ține în palatul Kșesinskaia.

Aprilie, 14 (27) La prima ședință, Lenin este ales președinte de onoare al conferinței; prezintă raportul cu privire la momentul actual și la atitudinea față de guvernul provizoriu; ia note în timpul discuțiilor și scrie planul cuvîntului de încheiere; rostește cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la momentul actual și la atitudinea față de guvernul provizoriu.

Lenin prezintă la Conferința organizației orășenești Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia două propuneri în legătură cu pregătirea rezoluției cu privire la momentul actual.

Lenin este ales în comisia de elaborare a rezoluției.

Apelul „Împotriva pogromiștilor. Către muncitorii, soldații și întreaga populație a Petrogradului", scris de Lenin, este adoptat de Conferința organizației orășenești Petrograd și se publică la 15 aprilie în ziarul „Pravda" nr. 33 sub semnătura Comitetului Central și a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia.

La secția de agitație a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, Lenin discută cu marinarii agitatori, membri de partid, problema organizării la 16 (29) aprilie a unei demonstrații de protest împotriva campaniei de calomnii dezlănțuite de burghezie împotriva bolșevicilor și a ziarului „Pravda".

Lenin scrie articolele: „Cetățeni! Priviți care sînt procedeele capitaliștilor din toate țările!", „«Înțelegere de bunăvoie» între moșieri și țărani?" și „Un glas cinstit în corul calomniatorilor". Articolele au fost publicate la 15 aprilie în ziarul „Pravda" nr. 33. Primul articol a fost reprodus în nr. 18 din 21 aprilie (4 mai) al ziarului „Volna" din Helsingfors sub titlul „Unitate".

Aprilie, 15 (28) La cea de-a doua ședință a Conferinței organizației orășenești Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia, Lenin ia de două ori cuvîntul în sprijinul proiectului de rezoluție cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu. Conferința adoptă rezoluția propusă de Lenin.

www.dacoromanica.ro

Lenin semnează o adeverinţă prin care se confirmă calitatea de membru de partid a lui E. D. Stasova.

Lenin rosteşte la mitingul soldaţilor din divizionul de blindate, ţinut în Manejul Mihailovski din Petrograd, o cuvîntare în care demască politica imperialistă a guvernului provizoriu.

Lenin semnează o procură prin care fondatorii asociaţiei editoriale „Presa muncitorească" îl împuternicesc pe P. I. Stucika să se ocupe de toate treburile asociaţiei.

În nr. 1 al ziarului „Soldatskaia Pravda" apare articolul lui Lenin „Soldaţii şi pămîntul".

Prima jumătate a lunii aprilie

Lenin scrie broşura „Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului". Broşura a apărut în nr. 20, 22 şi 23 din 23, 26 şi 27 aprilie (6, 9 şi 10 mai) 1917 ale ziarului bolşevic „Volna" (Helsingfors) ; în ediţie separată a apărut în iulie 1917.

Mijlocul lunii aprilie

Lenin participă la o adunare conspirativă a Organizaţiei din armată de pe lîngă C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, adunare la care se discută problema luptei împotriva campaniei de calomnii la adresa bolşevicilor. Propune să se folosească autoritatea Sovietului din Petrograd, care nu luase atitudine împotriva emigranţilor întorşi prin Germania şi-l cooptase pe Lenin în rîndurile sale.

Aprilie, 16 (29)

De la balconul palatului Kşesinskaia, Lenin rosteşte o cuvîntare despre momentul actual în faţa participanţilor la demonstraţia de protest a muncitorilor, soldaţilor şi marinarilor, organizată de bolşevici, împotriva campaniei de calomnii dezlănţuite de presa burgheză împotriva lui V. I. Lenin şi a bolşevicilor.

În nr. 34 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Congresul deputaţilor ţăranilor" şi „În legătură cu întoarcerea emigranţilor".

Aprilie, 17 (30)

Lenin rosteşte, în palatul Tavriceski, la şedinţa secţiei de soldaţi din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd o cuvîntare cu privire la rezoluţia Comisiei executive a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor ; după terminarea cuvîntării răspunde, mai întîi în sala de şe-

www.dacoromanica.ro

dinţe, apoi în una din camerele palatului Tavriceski, la întrebările puse de soldaţi.

Aprilie, 18 (mai, 1) Lenin participă la demonstraţia de 1 Mai în coloana raionului Vîborg ; pe Cîmpul lui Marte şi în Piaţa palatului rosteşte în faţa demonstranţilor cuvîntări cu privire la importanţa zilei de 1 Mai şi la sarcinile revoluţiei ruse.

Lenin rosteşte o cuvîntare la mitingul muncitorilor de la Fabrica de explozivi Ohta, la care participă 40 000 de persoane.

În nr. 35 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Concepţiile noastre. Răspuns la rezoluţia Comisiei executive a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor".

Aprilie, 19 (mai, 2) La şedinţa C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, Lenin rosteşte o cuvîntare cu privire la autonomia Finlandei.

Aprilie, 19—20 (mai, 2—3) Lenin scrie proiectul de rezoluţie a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia în legătură cu nota guvernului provizoriu din 18 aprilie către puterile aliate.

Aprilie, 20 (mai, 3) Comitetul Central al P.M.S.D. (b) din Rusia adoptă rezoluţia despre criza provocată de nota guvernului provizoriu din 18 aprilie (1 mai) 1917 şi „Apelul către soldaţii tuturor ţărilor beligerante", scrise de Lenin ; rezoluţia şi apelul se publică în nr. 37 din 4 mai (21 aprilie) al ziarului „Pravda".

Lenin asistă la şedinţa Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd consacrată discutării notei guvernului provizoriu. După propunerea lui N. S. Ciheidze de a se întrerupe şedinţa, bolşevicii insistă asupra continuării ei şi propun ca V. I. Lenin să fie ales preşedinte.

Lenin scrie o scrisoare Inessei Armand la Moscova în care o informează despre situaţia din Petrograd şi despre campania de calomnii dezlănţuită de presa burgheză împotriva bolşevicilor.

Lenin scrie articolele „Nota guvernului provizoriu" şi „O chestiune esenţială (Cum raţionează socialiştii care au trecut de partea burgheziei)". Articolele apar la 4 mai (21 aprilie) în ziarul „Pravda" nr. 37.

www.dacoromanica.ro

În nr. 36 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Cum s-au înhămat ei la carul capitaliştilor", „Miliţia proletară" şi „Faliment?"

Aprilie, 21 (mai, 4)

Comitetul Central al P.M.S.D. (b) din Rusia adoptă rezoluţia propusă de Lenin cu privire la sarcinile partidului în legătură cu criza guvernului provizoriu. Rezoluţia se publică la 5 mai (22 aprilie) în ziarul „Pravda" nr. 38.

Lenin vizitează Biroul de presă al C.C. al partidului bolşevic.

Lenin scrie o scrisoare lui I. S. Ganeţki în care face o caracterizare a situaţiei politice din Rusia, îl informează despre mitingurile şi demonstraţiile muncitorilor şi soldaţilor în legătură cu nota guvernului provizoriu, despre noile ziare bolşevice apărute în Rusia, despre convocarea Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.

Lenin scrie articolul „Capitalişti nebuni sau social-democraţi neghiobi?" Articolul apare la 5 mai (22 aprilie) în ziarul „Pravda" nr. 38.

În nr. 37 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Cu icoane împotriva tunurilor, cu fraze împotriva capitalului", „Logica cetăţeanului V. Cernov" şi „D-l Plehanov încearcă în zadar să iasă din încurcătură".

Aprilie, nu mai târziu de 22 (5 mai)

Lenin scrie proiectul rezoluţiei Conferinţei organizaţiei orăşeneşti Petrograd „Cu privire la atitudinea faţă de partidul socialiştilor-revoluţionari, partidul social-democraţilor (menşevici), partidul aşa-zişilor social-democraţi «nefracţionişti» şi faţă de curentele politice înrudite cu acestea". Rezoluţia este adoptată la cea de-a patra şedinţă a conferinţei.

Aprilie, 22 (mai, 5)

Lenin participă la şedinţa Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia; C.C. adoptă rezoluţia propusă de Lenin cu privire la rezultatele crizei din aprilie. Rezoluţia se publică la 6 mai (23 aprilie) în ziarul „Pravda" nr. 39.

La cea de-a patra şedinţă a Conferinţei organizaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia, Lenin ia de două ori cuvîntul în cursul discuţiilor în problema alegerilor comunale. Conferinţa adoptă rezoluţia propusă de Lenin.

www.dacoromanica.ro

Lenin rosteşte o scurtă cuvîntare la Conferinţa organizaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia cu prilejul prezentării proiectului de rezoluţie cu privire la război.

Proiectul de rezoluţie cu privire la război, propus de Lenin la şedinţa a patra a Conferinţei organizaţiei orăşeneşti Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia, este adoptat ca bază pentru a fi prezentat la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.

Lenin discută cu reprezentanţii fracţiunii bolşevice din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd — M. M. Laşevici, M. D. Krîmov şi I. F. Mavrin — în legătură cu rezoluţia C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia din 22 aprilie (5 mai) şi scrie nota „În atenţia tovarăşilor!", cu o postfaţă „Din partea redacţiei". Articolul apare la 6 mai (23 aprilie) în ziarul „Pravda" nr. 39.

În nr. 38 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Adevărata faţă a defensismului de bună-credinţă" şi „Sfatul sau ordinul lui Şingarev şi sfatul unui Soviet local de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor".

Lenin scrie articolele „Învăţămintele crizei", „Cum este încurcată o chestiune clară?", „Ce înseamnă «ruşine» pentru capitalişti şi ce înseamnă pentru proletari" şi „Agitaţia huliganică a ziarului guvernamental". Articolele apar la 6 mai (23 aprilie) în ziarul „Pravda" nr. 39.

Aprilie, 23 (mai, 6), ora 14

Lenin ia parte la consfătuirea prealabilă a participanţilor la Conferinţa a VII-a generală a partidului; rosteşte o cuvîntare cu privire la momentul actual şi cu privire la evenimentele de la 20—21 aprilie. La consfătuire se stabileşte ordinea de zi şi regulamentul conferinţei.

Lenin acordă un interviu lui E. Tornianen, redactor al ziarului social-democrat finlandez „Työmies".

În nr. 39 al ziarului „Pravda" apare sub semnătura lui V. I. Lenin salutul adresat de C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia lui Z. Höglund cu prilejul eliberării acestuia din închisoare.

www.dacoromanica.ro

Aprilie, înainte de 24 (7) mai — Lenin scrie proiectul de modificări ale programului P.M.S.D. (b) din Rusia.

Aprilie, 24—29 (mai, 7—8) — Lenin conduce lucrările Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.

Aprilie, 24 (mai, 7) — Lenin deschide conferința, rostind un scurt cuvînt introductiv; este ales în prezidiul conferinței. Conferința salută pe primii internaționaliști — K. Liebknecht și N. Lenin.

La prima ședință (de dimineață) a conferinței, Lenin prezintă raportul cu privire la momentul actual și proiectele de rezoluții cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu.

La cea de-a doua ședință (de seară) a conferinței, Lenin rostește cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la momentul actual; critică aspru pozițiile greșite ale lui L. B. Kamenev și A. I. Rîkov.

Lenin este ales în comisia pentru redactarea rezoluțiilor conferinței.

Aprilie, 25 (mai, 8) — La cea de-a treia ședință (de dimineață) a Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, Lenin ține o cuvîntare în legătură cu proiectul convocării unei conferințe socialiste internaționale și prezintă un proiect de rezoluție.

Lenin propune să se aleagă o comisie redacțională pentru pregătirea rezoluției cu privire la atitudinea față de conferința socialistă internațională și să se încheie dezbaterile; propunerea lui Lenin este adoptată de conferință.

Lenin este ales în comisia redacțională pentru pregătirea rezoluției și participă la lucrările comisiei.

La sfîrșitul ședinței, conferința adoptă rezoluția cu privire la propunerea lui Borgbjerg; rezoluția a fost definitivată în prealabil de comisie.

La cea de-a patra ședință (de seară) a conferinței, în timpul cuvîntărilor lui P. G. Smidovici și M. M. Mihailova în problema atitudinii față de Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, Lenin îi sprijină prin replicile: „Absolut just" și „Adevărat".

www.dacoromanica.ro

Lenin ia în două rînduri cuvîntul în cursul discuţiilor cu privire la atitudinea faţă de Soviete ; propune să se aleagă o comisie specială pentru elaborarea rezoluţiei în problema Sovietelor. Propunerea lui Lenin este adoptată de conferinţă.

Lenin rosteşte o scurtă cuvîntare la inaugurarea clubului politic muncitoresc „Iskra".

Lenin ia cuvîntul la un miting (locul şi tema referatului n-au fost stabilite) ; primeşte, pentru a-l revedea, textul cuvîntării sale şi adaugă la sfîrşitul ei două lozinci : „Trăiască revoluţia rusă ! Trăiască revoluţia socialistă mondială !" ; îşi pune semnătura şi data.

În nr. 40 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Bucurie prostească".

Aprilie, 25 sau 26 (mai, 8 sau 9) Lenin scrie „Schiţa de teze ale rezoluţiei cu privire la Soviete".

Aprilie, 26 (mai, 9) La cea de-a cincea şedinţă (de dimineaţă) a Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, Lenin se pronunţă pentru împărţirea în secţii în vederea discutării proiectelor de rezoluţii.

Lenin ia în două rînduri cuvîntul în legătură cu modul în care trebuie organizată munca secţiilor pentru elaborarea rezoluţiilor conferinţei.

Lenin scrie prefaţa la cartea „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului".

Aprilie, 26—27 (mai, 9—10) Lenin face îndreptări şi aduce unele completări la textul proiectului de rezoluţie cu privire la război prezentat de el la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.

Lenin participă la lucrările comisiei de redactare a rezoluţiilor Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.

Aprilie, 27 (mai, 10) Lenin ia parte la lucrările secţiilor conferinţei ; în secţia pentru revizuirea programului partidului prezintă un proiect de modificări la partea teoretică şi partea politică a programului.

La cea de-a şasea şedinţă (de seară) a conferinţei, Lenin ia de patru ori cuvîntul în numele comisiei

www.dacoromanica.ro

de redactare a rezoluțiilor pentru a susține rezoluția cu privire la război. Conferința adoptă rezoluția propusă de Lenin.

Aprilie, 28 (mai, 11) La cea de-a șaptea ședință (de seară) a conferinței, Lenin prezintă raportul asupra problemei agrare; depune proiectul de rezoluție scris de el și aprobat de secție.

Lenin ia de trei ori cuvîntul pentru a combate amendamentele aduse de N. S. Angarski, I. D. Lențman și Soloviov la rezoluția cu privire la problema agrară. Conferința adoptă rezoluția cu privire la problema agrară propusă de Lenin. Rezoluția a fost publicată la 13 mai (30 aprilie) în ziarul „Pravda" nr. 45.

Lenin prezintă raportul cu privire la revizuirea programului partidului. Relatarea cu privire la raport a fost publicată la 13 mai (30 aprilie) în ziarul „Pravda" nr. 45.

În nr. 43 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Importanța fraternizării", „Unde duc pașii contrarevoluționari ai guvernului provizoriu" și „O minciună prea gogonată".

Aprilie, nu mai tîrziu de 29 (12 mai) Comisia de redactare a rezoluțiilor adoptă proiectul de rezoluție cu privire la problema națională scris de Lenin.

Lenin scrie o scrisoare prezidiului congresului delegaților de pe front în care mulțumește pentru invitație și arată că-i este absolut imposibil să vină la congres, fiind ocupat la conferința de partid.

Aprilie, 29 (mai, 12) La cea de-a opta ședință (de dimineață) a Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia sînt adoptate două rezoluții ale lui Lenin: cu privire la unirea internaționaliștilor împotriva blocului defensist mic-burghez și cu privire la Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților.

La cea de-a noua ședință (de seară) a conferinței, Lenin face o propunere cu privire la numărul de membri din care trebuie să fie format C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Candidatura lui Lenin este inclusă în lista pentru alegerea în C.C. şi aprobată fără a mai fi pusă în discuţie.

La şedinţă, Lenin ia de două ori cuvîntul în timpul discutării candidaturilor pentru C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia care au fost incluse în listă pentru a fi supuse votului.

Lenin rosteşte la cea de-a noua şedinţă a conferinţei o cuvîntare cu privire la problema naţională ; conferinţa adoptă rezoluţia propusă de el.

La cea de-a noua şedinţă a conferinţei, Lenin este ales membru în Comitetul Central al P.M.S.D. (b) din Rusia.

Lenin rosteşte la cea de-a noua şedinţă a conferinţei o cuvîntare cu privire la situaţia din Internaţională şi sarcinile P.M.S.D. (b) din Rusia şi prezintă un amendament la rezoluţia în această problemă.

La cea de-a noua şedinţă a conferinţei, Lenin rosteşte o cuvîntare în susţinerea rezoluţiei cu privire la momentul actual. Conferinţa adoptă rezoluţia propusă de Lenin.

Lenin răspunde la o întrebare şi se pronunţă împotriva amendamentului propus de Soloviov la rezoluţia cu privire la momentul actual.

Lenin rosteşte cuvîntul de încheiere la închiderea Conferinţei a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia.

În nr. 44 al ziarului „Pravda" apar articolele lui Lenin „Social-şoviniştii şi internaţionaliştii", „I. G. Ţereteli şi lupta de clasă" şi „Îngrijorare".

Aprilie Lenin vizitează secţia de manuscrise a bibliotecii Academiei de Ştiinţe din Rusia (Vasilievskii ostrov, Universitetskaia naberejnaia, nr. 3) şi ia cunoştinţă de fondul bogat de literatură bolşevică ilegală care se păstra acolo.

Lenin primeşte la redacţia ziarului „Pravda" pe N. N. Nikolaev, preşedintele C.C. al sindicatului tipografilor, şi pe A. Saharov, membru în prezidiul C.C. al acestui sindicat, şi discută cu ei

www.dacoromanica.ro

problema apariției la timp a ziarului „Pravda" și problema organizării muncii de partid în sindicatul tipografilor.

Într-o convorbire pe care o are cu A. M. Kollontai în legătură cu activitatea în rîndurile femeilor, Lenin îi propune să schițeze un plan de muncă și să-l discute cu militantele de seamă ale mișcării din rîndurile femeilor.

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefaţă VII

1917

*SCHIŢA TEZELOR DIN 4 (17) MARTIE 1917 . . . 1—6

*TELEGRAMĂ CĂTRE BOLŞEVICII CARE PLEACĂ ÎN RUSIA 7

*DECLARAŢIE APĂRUTĂ ÎN ZIARUL „VOLKS-RECHT" 8

SCRISORI DIN DEPĂRTARE . . . . . 9—60

Scrisori din depărtare. *Scrisoarea întîi.* Prima etapă a primei revoluţii 11

Scrisori din depărtare. *Scrisoarea a doua.* Noul guvern şi proletariatul 24

Scrisori din depărtare. *Scrisoarea a treia.* Despre miliţia proletară 35

Scrisori din depărtare. *Scrisoarea a patra.* Cum să dobîndim pacea? 49

Scrisori din depărtare. *Scrisoarea a cincea.* Sarcinile orînduirii proletare revoluţionare de stat . . . 56

*Ciorna celei de-a cincea „Scrisori din depărtare" 59

CĂTRE TOVARĂŞII CARE ZAC ÎN PRIZONIERAT 61—67

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

REVOLUȚIA DIN RUSIA ȘI SARCINILE MUNCITORILOR DIN TOATE ȚĂRILE . . . . . 68—72

*DESPRE SARCINILE P.M.S.D.R. ÎN REVOLUȚIA RUSĂ. *Autoreferat* . . . . . 73—79

MANOPERELE ȘOVINIȘTILOR REPUBLICANI . . 80—83

HOTĂRÎREA COLEGIULUI DIN STRĂINĂTATE AL C.C. AL P.M.S.D.R. . . . . 84—85

SCRISOARE DE RĂMAS BUN CĂTRE MUNCITORII ELVEȚIENI . . . . . 86—95

*RĂSPUNSURI DATE UNUI CORESPONDENT AL ZIARULUI „POLITIKEN" LA 31 MARTIE (13 APRILIE) 1917 96

RĂSPUNS DAT LA 31 MARTIE (13 APRILIE) 1917 LUI F. STRÖM, REPREZENTANT AL SOCIAL-DEMOCRAȚILOR SUEDEZI DE STÎNGA 97

*CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN ZIUA DE 31 MARTIE (13 APRILIE) 1917 LA CONSFĂTUIREA CU SOCIAL-DEMOCRAȚII SUEDEZI DE STÎNGA 98

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA 3 (16) APRILIE 1917 ÎN FAȚA MUNCITORILOR, SOLDAȚILOR ȘI MARINARILOR DIN PIAȚA GĂRII FINLANDA 99

*SCHIȚA INIȚIALĂ A TEZELOR DIN APRILIE . . 100—103

*RAPORT PREZENTAT LA 4 (17) APRILIE 1917 ÎN CADRUL ADUNĂRII BOLȘEVICILOR PARTICIPANȚI LA CONSFĂTUIREA GENERALĂ A SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR . . 104—114

DESPRE SARCINILE PROLETARIATULUI ÎN ACTUALA REVOLUȚIE . . . . . 115—120

CUM AM AJUNS . . . . . 121—123

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA DIN 4 (17) APRILIE 1917 A COMITETULUI EXECUTIV AL SOVIETULUI DIN PETROGRAD ÎN LEGĂTURĂ CU TRECEREA PRIN GERMANIA. *Din procesul-verbal* . . 124

*SCHIȚĂ DE ARTICOL SAU CUVÎNTARE ÎN APĂRAREA TEZELOR DIN APRILIE . . . . . 125—126

www.dacoromanica.ro

DOUĂ LUMI . . . . . 127—128

LOUISBLANC-ISM . . . . . 129—132

SCRISORI CU PRIVIRE LA TACTICĂ . . . . . 133—146

Prefață 133
Scrisoarea I. Aprecierea momentului 134

DESPRE DUALITATEA PUTERII . . . . . 147—150

SARCINILE PROLETARIATULUI ÎN REVOLUȚIA NOASTRĂ (Proiect de platformă a partidului proletar) 151—189

Caracterul de clasă al revoluției care a avut loc . . 153

Politica externă a noului guvern 154

Caracterul specific al dualității puterii și semnificația ei de clasă 156

Specificul tacticii care decurge din cele arătate mai sus 159

Defensismul revoluționar și semnificația lui de clasă 161

Cum poate fi terminat războiul? 163

Noul tip de stat pe care îl creează revoluția noastră 164

Programul agrar și cel național 167

Naționalizarea băncilor și sindicatelor capitaliste . . 170

Situația în cadrul Internaționalei Socialiste . . . 171

Falimentul Internaționalei de la Zimmerwald. — Trebuie creată Internaționala a III-a 178

Ce denumire trebuie să poarte partidul nostru ca să fie justă din punct de vedere științific, iar din punct de vedere politic să ajute la limpezirea conștiinței proletariatului? 181

Postfață 187

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL SOLDAȚILOR DIN REGIMENTUL „IZMAILOVSKI". 10 (23) APRILIE 1917 . . . . . 190—192

www.dacoromanica.ro

PARTIDELE POLITICE DIN RUSIA ŞI SARCINILE PROLETARIATULUI . . . . . 193—208

Prefaţă la ediţia a doua 195

MINCIUNA SFRUNTATĂ A CAPITALIŞTILOR . . 209—210

„ÎMPRUMUTUL LIBERTĂŢII" *(Proiect de rezoluţie, întocmit de fracţiunea bolşevică din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor)* . . . . . 211—212

RĂZBOIUL ŞI GUVERNUL PROVIZORIU . . . . 213—215

PE URMELE ZIARULUI „RUSSKAIA VOLEA" . . . 216—218

ALIANŢA MINCIUNII . . . . . 219—222

O DEMASCARE IMPORTANTĂ . . . . . 223—224

BĂNCI ŞI MINIŞTRI 225

CĂTRE SOLDAŢI ŞI MARINARI . . . . . 226—228

ÎMPOTRIVA POGROMIŞTILOR. Către muncitorii, soldaţii şi întreaga populaţie a Petrogradului . . . . . 229—232

CETĂŢENI ! PRIVIŢI CARE SÎNT PROCEDEELE CAPITALIŞTILOR DIN TOATE ŢĂRILE ! . . . . . 233—235

„ÎNŢELEGERE DE BUNĂVOIE" ÎNTRE MOŞIERI ŞI ŢĂRANI ? 236

UN GLAS CINSTIT ÎN CORUL CALOMNIATORILOR 237—238

**CONFERINŢA ORGANIZAŢIEI ORĂŞENEŞTI PETROGRAD A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA.* 14—22 aprilie (27 aprilie — 5 mai) 1917 . . . . . 239—268

*1. RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL ŞI LA ATITUDINEA FAŢĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU. 14 (27) APRILIE . . . . . 241—248

1. Proces-verbal 241

2. Relatare apărută în presă 247

*2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL. 14 (27) APRILIE . . . . . 249—252

www.dacoromanica.ro

*3. DOUĂ REPLICI ÎN CURSUL DEZBATERILOR PE MARGINEA REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU. 15 (28) APRILIE 253

1 253

2 253

4. REZOLUȚIA CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU . . . 254—255

*5. DOUĂ REPLICI ÎN CURSUL DEZBATERILOR ASUPRA PROBLEMEI ALEGERILOR COMUNALE. 22 APRILIE (5 MAI) . . . . . 256—257

1 256

2 257

6. REZOLUȚIA CU PRIVIRE LA ALEGERILE COMUNALE . . . . . 258—259

*7. PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE PARTIDUL SOCIALIȘTILOR-REVOLUȚIONARI, PARTIDUL SOCIAL-DEMOCRAȚILOR (MENȘEVICI), PARTIDUL AȘA-ZIȘILOR SOCIAL-DEMOCRAȚI „NEFRACȚIONIȘTI" ȘI FAȚĂ DE CURENTELE POLITICE ÎNRUDITE CU ACESTEA . . . . . 260—261

*8. CUVÎNTARE ROSTITĂ CU PRILEJUL PREZENTĂRII REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA RĂZBOI. 22 APRILIE (5 MAI) 262

9. PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA RĂZBOI . . . . . 263—268

I 263

II 264

III 266

*SOLDAȚII ȘI PĂMÎNTUL . . . . . 269—270

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL SOLDAȚILOR DIN DIVIZIA BLINDATĂ, ȚINUT LA 15 (28) APRILIE ÎN MANEJUL MIHAILOVSKI. *Relatare apărută în presă* . . . . . 271—272

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL DEPUTAŢILOR ŢĂRANILOR . . . 273—276

ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNTOARCEREA EMIGRANŢILOR 277

*ŞEDINŢA SECŢIEI DE SOLDAŢI DIN SOVIETUL DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN PETROGRAD. 17 (30) APRILIE 1917 . . . . 278—281

*1. CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA O REZOLUŢIE VOTATĂ DE COMISIA EXECUTIVĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI SOLDAŢILOR . . 278

*2. RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI 280

CONCEPŢIILE NOASTRE. *Răspuns la rezoluţia comisiei executive a Sovietului de deputaţi ai soldaţilor* . . . . 282—286

CUM S-AU ÎNHĂMAT EI LA CARUL CAPITALIŞTILOR 287—289

MILIŢIA PROLETARĂ . . . . . 290—293

FALIMENT? 294

REZOLUŢIA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA DIN 20 APRILIE (3 MAI) 1917 CU PRIVIRE LA CRIZA PROVOCATĂ DE NOTA GUVERNULUI PROVIZORIU DIN 18 APRILIE (1 MAI) 1917 . . . . . 295—296

APEL CĂTRE SOLDAŢII TUTUROR ŢĂRILOR BELIGERANTE . . . . . 297—300

NOTA GUVERNULUI PROVIZORIU . . . . . 301—303

O CHESTIUNE ESENŢIALĂ (Cum raţionează socialiştii care au trecut de partea burgheziei) . . . . . 304—307

CU ICOANE ÎMPOTRIVA TUNURILOR, CU FRAZE ÎMPOTRIVA CAPITALULUI . . . . . 308—309

LOGICA CETĂŢEANULUI V. CERNOV 310

D-L PLEHANOV ÎNCEARCĂ ÎN ZADAR SĂ IASĂ DIN ÎNCURCĂTURĂ . . . . . 311—312

REZOLUŢIA COMITETULUI CENTRAL AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA ADOPTATĂ LA 21 APRILIE (4 MAI) 1917 313—315

CAPITALIŞTI NEBUNI SAU SOCIAL-DEMOCRAŢI NEGHIOBI? . . . . . 316—317

ADEVĂRATA FAŢĂ A DEFENSISMULUI DE BUNĂ-CREDINŢĂ . . . . . 318—320

www.dacoromanica.ro

SFATUL SAU ORDINUL LUI ŞINGAREV ŞI SFATUL UNUI SOVIET LOCAL DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR . . . . . 321—322

REZOLUŢIA COMITETULUI CENTRAL AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA ADOPTATĂ ÎN DIMINEAŢA ZILEI DE 22 APRILIE (5 MAI) 1917 . . . . . 323—327

ÎN ATENŢIA TOVARĂŞILOR ! 328

ÎNVĂŢĂMINTELE CRIZEI . . . . . 329—332

CE ÎNSEAMNĂ „RUŞINE" PENTRU CAPITALIŞTI ŞI CE ÎNSEAMNĂ PENTRU PROLETARI . . . . . 333—334

AGITAŢIA HULIGANICĂ DESFĂŞURATĂ DE ZIARUL GUVERNAMENTAL . . . . . 335—336

CUM ESTE ÎNCURCATĂ O CHESTIUNE CLARĂ ? . . 337—339

*INTERVIU ACORDAT LUI E. TORNIAINEN 23 APRILIE (6 MAI) 1917 . . . . . 340—341

BUCURIE PROSTEASCĂ . . . . . 342—343

**CONFERINŢA A ŞAPTEA GENERALĂ (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA. 24—29 aprilie (7—12 mai) 1917* . . . . . 345—459

*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONFERINŢEI. 24 APRILIE (7 MAI) . . . 347

*2. RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL 24 APRILIE (7 MAI) . . . . . 348—366

1. Proces-verbal 348

2. Relatare apărută în presă 364

*3. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL. 24 APRILIE (7 MAI) . . . . . 367—369

*4. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL CONVOCĂRII UNEI CONFERINŢE SOCIALISTE INTERNAŢIONALE. 25 APRILIE (8 MAI) . . 370—377

1. Proces-verbal 370

2. O variantă a procesului-verbal 373

www.dacoromanica.ro

3. Relatare apărută în presă 376

5. REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA PROPUNEREA LUI BORGBJERG . . . . . 378—381

*6. PROPUNERE ÎN LEGĂTURĂ CU ORIENTAREA DEZBATERILOR PE MARGINEA RAPORTULUI „ATITUDINEA FAȚĂ DE SOVIETELE DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR", PREZENTAT DE V. P. NOGHIN. 25 APRILIE (8 MAI) 382

*7. CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE SOVIETELE DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR. 25 APRILIE (8 MAI) . . . . . 383—387

1. Proces-verbal 383

2. Relatare apărută în presă 386

8. SCHIȚĂ DE TEZE ALE REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA SOVIETE . . . . . 388—391

*9. CUVÎNTARE ÎN SUSȚINEREA REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA RĂZBOI. 27 APRILIE (10 MAI) 392—405

1. Proces-verbal 392

2. Relatare apărută în presă 405

*10. REPLICI DATE ÎN CURSUL DEZBATERILOR PE MARGINEA REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA RĂZBOI. 27 APRILIE (10 MAI) . . . . . 406—407

1 406

2 406

3 406

11. REZOLUȚIA CU PRIVIRE LA RĂZBOI . . 408—411

I 408

II 409

III 410

12. REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE GUVERNUL PROVIZORIU . . . 412—414

www.dacoromanica.ro

*13. RAPORT ASUPRA PROBLEMEI REVIZUIRII PROGRAMULUI PARTIDULUI. 28 APRILIE (11 MAI) . . . . . 415—418

1. Proces-verbal 415

2. Relatare apărută în presă 417

14. REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA REVIZUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI . . . . . 419—420

*15. RAPORT ASUPRA PROBLEMEI AGRARE. 28 APRILIE (11 MAI) . . . . . 421—427

1. Proces-verbal 421

2. Relatare apărută în presă 426

*16. REPLICI DATE ÎN CURSUL DEZBATERILOR ASUPRA REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA PROBLEMA AGRARĂ. 28 APRILIE (11 MAI) . . 428—429

1 428

2 429

17. REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA PROBLEMA AGRARĂ . . . . . 430—433

18. REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA UNIREA INTERNAȚIONALIȘTILOR ÎMPOTRIVA BLOCULUI DEFENSIST MIC-BURGHEZ 434

19. REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA SOVIETELE DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR . . . . . 435—436

*20. CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA PROBLEMA NAȚIONALĂ. 29 APRILIE (12 MAI) . . . . 437—443

1. Proces-verbal 437

2. Relatare apărută în presă 442

21. REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA PROBLEMA NAȚIONALĂ . . . . . 444—445

*22. CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAȚIA DIN INTERNAȚIONALĂ ȘI SARCINILE P.M.S.D. (b) DIN RUSIA. 29 APRILIE (12 MAI) . . . . 446—447

www.dacoromanica.ro

1. Proces-verbal 446

2. Relatare apărută în presă 447

*23. CUVÎNTARE ÎN SUSŢINEREA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL. 29 APRILIE (12 MAI) . . . . . 448—452

*24. REPLICI DATE ÎN TIMPUL DEZBATERII REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL. 29 APRILIE (12 MAI) . . . . . 453—454

1 453

2 453

25. REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL . . . . . 455—458

*26. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONFERINŢEI. 29 APRILIE (12 MAI) 459

ÎNTRODUCERE LA REZOLUŢIILE CONFERINŢEI A ŞAPTEA GENERALE (DIN APRILIE) A P.M.S.D. (b) DIN RUSIA . . . . . 460—463

*CONSPECTUL UNEI CUVÎNTĂRI NEIDENTIFICATE ROSTITE LA UN MITING 464

IMPORTANŢA FRATERNIZĂRII . . . . . 465—467

UNDE DUC PAŞII CONTRAREVOLUŢIONARI AI GUVERNULUI PROVIZORIU . . . . . 468—470

O MINCIUNĂ PREA GOGONATĂ 471

SOCIAL-ŞOVINIŞTII ŞI INTERNAŢIONALIŞTII . . 472—473

I. G. ŢERETELI ŞI LUPTA DE CLASĂ . . . . . 474—478

ÎNGRIJORARE . . . . . 479—480

MATERIALE PREGĂTITOARE

*PLANUL CELEI DE-A PATRA „SCRISORI DIN DEPĂRTARE“ 483

*PLANURILE ARTICOLULUI „REVOLUŢIA DIN RUSIA ŞI SARCINILE MUNCITORILOR DIN TOATE ŢĂRILE“ . . . . . 484—485

www.dacoromanica.ro

1 484

2 484

*PLANUL REFERATULUI „REVOLUŢIA RUSĂ, IMPORTANŢA ŞI SARCINILE EI" . . . . . 486—488

Partea I 486

Partea a II-a 487

*TEZELE REFERATULUI „REVOLUŢIA RUSĂ, IMPORTANŢA ŞI SARCINILE EI" 489

ANEXE

TRECEREA REVOLUŢIONARILOR RUŞI PRIN GERMANIA. *Comunicatul grupului* . . . . . 493—494

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent *(Martie-aprilie 1917)* . . . . . 497—501

Lista publicaţiilor şi a documentelor la a căror redactare a participat V. I. Lenin . . . . . 502—503

Lucrări şi documente elaborate probabil de V. I. Lenin . 504—507

Adnotări . . . . . 508—569

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin . . . . . 570—593

Indice de nume . . . . . 594—633

Date din viaţa şi activitatea lui V. I. Lenin . . . . 634—664

Portretul lui V. I. Lenin. — 1917 . . . . . XXVI—1

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Schiţa tezelor din 4 (17) martie 1917" 3

Prima pagină a manifestului „Către tovarăşii care zac în prizonierat", scris de V. I. Lenin. — Martie 1917 . . . 63

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Scrisoare de rămas bun către muncitorii elveţieni". — 26 martie (8 aprilie) 1917 87

www.dacoromanica.ro

Manuscrisul lui V. I. Lenin „Schiţa iniţială a tezelor din aprilie". — 3 (16) aprilie 1917 101

Coperta broşurii lui V. I. Lenin „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră". — 1917 . . . . . 152—153

Prima pagină a proiectului de rezoluţie cu privire la război, depus la Conferinţa Organizaţiei Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia la 16 (29) aprilie 1917, cu îndreptări făcute de V. I. Lenin . . . . . 264—265

Prima pagină a ziarului „Pravda" nr. 39 din 6 mai (23 aprilie) 1917, în care au apărut rezoluţia C.C. al P.M.S.D.R. şi articolul lui V. I. Lenin „Învăţămintele revoluţiei" 325

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Schiţă de teze ale rezoluţiei cu privire la Soviete". — 25—26 aprilie (8—9 mai) 1917 389

Afişul prin care se anunţa referatul lui V. I. Lenin „Sarcinile P.M.S.D.R. în revoluţia rusă", ţinut la 14 (27) martie 1917 la Zürich . . . . . 488—489

www.dacoromanica.ro

Dat la cules 10.09.1964. Bun de tipar 02.11.1964. Apărut 1964. Hîrtie scris I A mată de 63 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 42,57. Coli de tipar 44. Planșe colorate 4. A, 13840/1964. C.Z. pentru biblioteci 3C23 = R.

Tiparul executat sub comanda nr. 5878/40 709 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii Nr. 1, București R.P.R.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro